

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarium officii cisterciensi - Kl. L. 7

[Neuburg bei Hagenaus], 1249

Lectionarium officii Cisterciensi, de tempore

urn:nbn:de:bsz:31-93665

Incipit prefatio sancti Jeronimi
presbiteri in ysaiam pphetam.

emo cum p
phetas uer
sibus uide
rit esse des
criptos me
trocos esti
met apud
hebreos li
gari: et a

liquid simile habere de psalmis
uel operibus salomonis: s; quod
in demostene et tullio solet fieri.
ut pcola scribantur et comata:
qui utiq; prosa et non uersibus
conscripterunt. Hos quoq; utilita
ti legentium providentes: inter
pretationem nouam nouo scriben
di genere distinximus. Ac pimum
ysaya sciendum. qd in sermone
suo disertus sit: quippe ut uir no
bilis et urbane elegantie: necha
bens quicquam in eloquio rusti
tatis admixtum. Unde accidit ut
pre ceteris florem sermonis eius tra
latio non potuerit conseruare. De
inde etiam hoc adiciendum. qd no
tam ppheta dicendus sit qm euange
lista. Ita enim uniuersa xpisti ec
clesie q; misteria ad liquidum p
sequutus est: ut non eum putes de
futuro uaticinari: s; de preteritis
hystoriam texere. Unde co. nicio.
noluisset tunc temporis septuagin

ta interpretes fidei sue sacramenta
p spicue ethnicis p dore. ne sanctum
canib; et margaritas porcis daret.
Que cum hanc editionem legerint:
ab illis animaduertentis abscondi
ta. Hec ignoro quam laboris sit p
phetas intelligere: nec facile que
piam posse iudicare de interpreta
tione. nisi intellexerit ante que le
gerit: nos q; patere moribus pluri
morum: qui stimulantur inuidia.
quod consequi non ualent despi
cium. **S**ciens ergo et prudens: in
flammam misit manum. Et nichil
ominus hoc a fastidiosis lectori
bus precor: ut quomodo greci
post septuaginta translatores. a
quilam et symmachum. et theodosio
nem legunt. uel ob studium doctri
ne sue uel ut septuaginta magis
ex collatione eorum intelligant:
sic et isti saltem unum post priore
habere dignentur interpretem.
Legant prius et postea despiciat:
ne uideantur non ex iudicio. s; ex
oculi presumptione ignorata dan
nare. Pphetam autem ysaias in
iherusalem et in iudea. nec dum de
cem tribubus in captiuitatem duc
tis: ac de utroq; regno nunc comix
tum. nunc separatim. textit oracu
tum. Et cum interdum ad presen
tem respiciat hystoriam: et post
babyloniam captiuitatem redi
tum populi significet iudeam:

tamen omnis ei cura de uocatione gentium. et de aduentu xpi e. Que quanto plus amatis. opauia et eustochium. tantomagis ab eo petite. ut p ob trectatione presenti. q me indefinenter emuli lamiant ipse michi mercedem restituat in futuro. qui sat me ob hoc in peregrine lingue eruditione sudasse. ne uidei de falsitate scripturarū ecclesius eius diutius insultarent.

Explic. p̄fatio. Incip̄ ysaiā p̄beta.

Aisio ysaiē prophete filii amos quam uisitauit super iudam et ierlm̄. in diebus ozie. ioatham. achaz. ezechie regum

iuda. Audite celi. et auribus percipite terra. qm̄ dominus locutus ē. filios enutriui et exaltaui. ipsi autē spreuerunt me. Cognouit bos possessorem suum. et asinus presepe domini sui. Isrl̄ non cognouit me. populus meus non intellexit. Ne genti peccatrici. populo graui iniquitate. semini nequam. filius sceleratis. Dereliquerunt dñm. blasphemauerunt sanctum isrl̄. abalienati sunt retrorsum. Super quo percussam uos ultra. addentes preuaricationem. Omne caput languidum et omne cor merens. a plan-

Tu autem.

Apedis usq; ad uerticem. non est in eo sanitas. Vulnus et uox et plaga tumens. non est circumligata. nec curata. medicamine. neq; fota oleo. Terra uestra deserta. ciuitates uestre succense igni. regionem uestram coram uobis alieni deuorant. et desolabitur sicut in uastitate hostili. Et derelinquetur filia syon ut umbraculum in uinea. et sicut tugurium in cucumerario. sicut ciuitas que uastatur. Nisi dominus exercituum reliquis. nobis semen. quasi sodoma fuissimus. et quasi gomorra similes essemus.

Audite uerbum domini. Principes sodomorum. percipite auribus. legem dei nostri. populus gomorre. Quo michi multitudinem uictimarum uestrarū dicit dominus. Plenus sum. holocausta arietum et adipem pinguiū et sanguinem uitulorum et agnorum et hyrcorum nolui. Cum ueniretis ante conspectum meū. q̄s qui esuiit hec de manibus uestris ut ambularens in atris meis. Ne afferatis ultra sacrificium frustra. incensum abhominatio est in se. omeniam et sabbatum et festiuitates alias non feram. Iniqui sunt cetus uestri. kalendas uestras et sollempnitates uestras odium anima mea. facta sunt in molesta. Laborau sustinens. Et cum exten-

Leo 11.
Lectio.
2

deritis manus uestras? auertam o
culos meos a uobis. Et cum multi
plicaueritis orationem? non ex
audiam. Manus uestre sanguine
plene sunt. Laniamini mundi esto
te? auferte malum cogitationum
uestrarum ab oculis meis. Quiescite
agere puerse? discite bene facere.
Querite iudicium? subuenite op
presso? iudicate pupillo? defedi
te iudicium? et uenite et arguite
me dicit dñs. Si fuerint peccata ue
stra ut coccinum? quasi nix deal
babuntur. Et si fuerint rubra qua
si uermiculus? uelut lana alba erit.

Si uolueritis et audieritis me: bo
na terre comedetis. Quod si nolue
ritis et me ad iracundiam prouo
caueritis? gladius deuorabit uos?
quia os domini locutum est.

Quomodo facta est meretrix cui
tas fidelis? plena iudicij? iusti
tia habitauit in ea? nunc autem ho
micide. Argentum tuum uersum
est in scoriam? uinum tuum mix
tum est aqua. Principes tui infide
les? socii furum. Omnes diligunt
munera? secuntur retributiones.
Pupillo non iudicant? et causa ui
due non ingreditur ad eos. Propter
hoc ait dominus exercituum fortis
isrl. Deu consolabor sup hostibus
meis? et uindicabor de inimicis me
is. Et conuertam manum meam ad te?
et excoquam ad purum scoriam tu

am? et auferam omne stagnum tuum?
et restituiam iudices tuos ut fuerunt
prius? et consiliarios tuos sicut
antiquitas. Post hec uocaberis ci
uitas iusti? urbs fidelis. Syon in
iudicio redimetur et reducent eam
in iusticiam? et conteret scelestos et
peccatores simul? et qui dereli que
runt dñm consumentur. Confun
dentur enim ab ydolis quibus sacri
ficauerunt? et erubescetis super
hortis quos elegeratis? cum fueri
tis uelut quercus defluentibus fo
lius? et uelut ortus sine aqua. Et
erit fortitudo uestra in familia
stuppe? et opus uestrum quasi scil
la. Et succendetur utrumque simul?
et non erit qui extinguat.

Uerbum quod uidit ysaias filius
amos? sup iudam et ierlm. Et e
rit in nouissimis diebus prepara
tus mons domus domini in uerti
ce montium? et eleuabitur sup col
les? et fluent ad eum omnes gen
tes? et ibunt populi multi et dicent.
Venite et ascendamus ad montem
dñi? et ad domum dei iacob? et do
cebit nos uias suas? et ambulabi
mus in semitis eius? quia de syon
eribit lex. et uerbum dñi de ierlm.
Et iudicabit gentes? et arguet po
pulos multos. Et conflabunt gla
dios suos in uomeres? et lanceas
suas in falces. Non leuabit gens
contra gentem gladium? nec eret

cevantur ultra ad prelium domi
iacob: uenite et ambulemus in lu
mine domini. Piecisti enim popu
lum tuum domum iacob: quia re
pleti sunt ut olim: et augures ha
buerunt ut philistum: et pueris
alienis adheserunt. Repleta e ter
ra argento et auro: et non e finis
thesaurorum eius. Et repleta est terra
eius equis: et innumerabiles qua
drige eius: Et repleta est terra eius
ydolis: opus manuum suarum adora
uerunt: quod fecerunt digiti eor
Et incuruauit se homo: et humili
atus est uir. He ergo dimittas es.
Ingredere in petram: abscondere
in fossa humo a facie timoris dñi:
et a gloria maiestatis eius. *lc. vi.*

Oculi sublimis hominis humi
uati sunt: et incuruabitur al
titudo uiroz. Exaltabitur autē
solus dominus in die illa: quia
dies domini exercituum sup omne
supbum et excelsum: et sup omnem
arrogantem et humiliabitur: et
sup omnes cedros lybani sublimē
et erectas: et sup omnes quercus
basan: et sup montes excelsos: et
sup omnes colles eleuatos: et sup
omnem turrem excelsam: et super
omne murum munitum: et super
omnes naues tharsis. et sup omne
quod uisu pulchrum est. Et incur
uabitur sublimitas hominum: et
humiliabitur altitudo uiroz. Et

eleuabitur dñs solus in die illa:
et ydola penitus conterentur: Et
introbunt in speluncas petrarum
et in uoragines terre a facie formi
dinis domini. et a gloria maiestatis
eius: cum surrexerit percutere terrā.
In die illa periet homo ydola arge
ti sui. et simulachra auri sui. que
fecerat sibi: ut adoraret talpas et
uespationes: et ingredietur scissu
ras petrarum. et cauernas saxorum.
a facie formidinis domini: et a glia
maiestatis eius: cum surrexerit per
cutere terram. *lc. vii.*

Quiescite ab homine cuius spiri
tus in naribus eius: quia excelsus
reputatus est ipse. Ecce enim domi
nator dominus exercituum auferet
ab ierlm et a iuda ualidum et forte:
omne robur panis. et omne robur
aque. fortem et uirum bellatorem.
iudicem et prophetam. ariolum et se
nem: principem sup quinquagin
ta. et honorabilem uultu: et consili
arium sapientem de architectis:
et prudentē eloquii mystici. Et
dabo pueros principes eor: et effe
minati dominabuntur eis. Et irru
et populus uir ad uirum: unusquisque
ad proximum suum. Tumultuabitur
puer contra senem: et ignobilis con
tra senem nobilem. Apprehendet enim
uir fratrem suum: domesticum pa
tris sui. Vestimentum tibi est: princeps
esto noster. Ruina autē hec: sub ma

nu tua. R. pondebit in illa die dices.
 Non sum medicus. et in domo mea
 non est panis neque uestimentum. no
 ut constituere me principem populi.
 Sicut enim ierlm et iudas concidit?
 quia lingua eoz et adinventiones
 eoz contra dominu. ut puocarent
 oculos maiestatis eius. Agnitio uultu
 eoz respondebit eis. et peccatum suu
 quasi sodoma predicauerunt. nec
 absconderunt. He anime eoz! qm red
 dita sunt eis mala. **lecto viii.**

Sicut iusto qm bene. qm fructum
 adinventionum suaru comeder.
 Ve impio in malum. retributio enim
 manu eius fiet ei. Populum meum
 exatores sui spoliauerunt. et muli
 eres dominate sunt eius. Populus
 meus qui beatum te dicunt. ipse te
 decipiunt. et uiam gressuum tuoz
 dissipant. Stat ad iudicandum do
 minus. et stat ad iudicandos popu
 los. Dominus ad iudicium ueniet.
 cum senibz populi sui et principibz
 eius. Vos enim depasti estis uineam
 mea. rapina pauperis in domo uira.
 Quare atteritis populum meum. et
 facies pauperum commolitis. dicit
 dominus ds exercituum. Et dixit
 dominus. Peo qd eleuate sunt filie
 syon. et ambulauerunt extento col
 lo. et nutibus oculoz ibant. et plau
 debant. ambulabant. et pedibus
 suis composito gradu incedebant.
 decaluabit dominus uerticem filia

rum syon. et cinem earum iudabit.
 In die illa auferet dominus ornatu
 calciamentoz. et lunulas et torques.
 et monilia et armillas. et mitras. et
 discriminalia. et periscelidas. et mu
 renulas. et olfactoriala. et maures.
 et anulos. et gemmas in fronte pen
 dentes. et mutatoria. et pallia. et
 linteamina. et acus. et specula. et sin
 dones. et uittas et teristra. Et erit
 psuauu odore fetoz. et p zona funi
 culus. et p crispanti crine caluicium.
 et p fascia pectorali cylidium. Pulc
 rimi quoq; uiri tui gladio cadent.
 et fortes tui in prelio. Et merebunt
 p atq; iugebunt porte eius. et de
 solata in terra sedebit. **lecto sancti**
euuangelii secundum marcum.

Hic euangelii ihu xpi filij dei sic
 scriptum est in ysaya ppheta. Ecce mit
 to angelum meum ante faciem tua.
 qui preparabit uiam tuam ante te.
 Vox clamantis in deserto. parate ui
 am domini. rectas facite semitas ei.
 Et Reliqua. **Omnia lectionis eiusde**
venerabilis Bede presbiteri.

Conferendum est hoc euangelij mar
 ci principium. principio mathei
 quo ait. Liber generationis ihu xpi
 filij dauid. filij abraham. atq; ex u
 troq; unus dominus noster ihc xpc.
 dei et hominis filius est intelligen
 dus. Et apte primus euangelista fi
 lium hominis eum. secundus fi
 lium dei nominat. ut a minoribus

paulatim ad maiora sensus noster
exurgeret. ac p̄ fidem et sacramenta
humanitatis assumptae ad agnitio-
nem diuine eternitatis ascenderet. **xi**
Iste qui humanam erat generati-
onem descripturus. a filio hominis
cepit. dauid uidelicet siue abrahe
de quorū stirpe substantiam assūp-
sit carnis. apte is qui librum suū
ab initio euangelice p̄dicationis
inchoabat. filium magis dī appel-
lare uoluit. dñm nostrum ihesum
xp̄m. quia nimirum et humane
erat nature. de progeie patri-
archarum. siue regum. ueritatem
carnis suscipere. et diuine fuit po-
tentie euangelium mundo predi-
care. Euangelium quippe. bonū
nuntium dicitur. Quod autē me-
lius est nuntium. quam penitē-
tiam agite. appropinquabit enī
regnum celorum. **lc. x.**

Hominis itaq; est humanit̄ na-
sci. dei uero regni celestis t̄o-
tum predicare penitentib; . Et idē
matheus recte filium dei nunci-
pat. quem in carne uenientem as-
seuerat. recte marcus filium dei
quem in prima sui uoluminis frō-
te auctorem euangelij. et sponso-
rem regni designat eterni. Nota-
dum est qđ euangeliste sancti. q̄
dispensationem nobis dominice
incarnationis scriptam reliquere.
uno quidem spiritu accensi. ad of-

ficiū scribendi accesserunt. h̄ di-
uerso narrationis siue p̄mordio
singuli diuēsum statuere terminū.
Matheus namq; a natiuitate uni-
uersa exordium sumens. ad tempus
usq; dominice resurrectionis serie
siue narrationis p̄duxit. Marcus ab
initio euangelice p̄dicationis
incipiens. p̄uenit ad tempus usq;
ascensionis domini. et p̄dicationis
discipulorū eius cunctis gētib;
p̄ orbem. Lucas a natiuitate precu-
soris inchoans euangelium termi-
nauit in ascensione dominica. cū
redeuntes discipuli iherosolimā.
aduentum sancti spiritus diuini
in laudibus expectant. Johannes
ab eternitate uerbi dei p̄ quod om-
nia facta sunt principium sumēs.
et ip̄e ad tempus usq; dominice re-
surrectionis euāglizando p̄tingit.

Scripturus igitur **lc. xii.**
euangelium marcus congrue
primo omnium ponit testimonia p̄-
phetarum. quib; hoc futurum iā
olim p̄cinebant. ut eo auctis
uera. ac sine scrupulo dubitatis
suscipienda. que scriberet intima-
ret. quo hec a p̄phetis sancto sp̄u
impletis antea prescisa. ac p̄dicta
esse monstraret. simul q; uno eodē q;
euangelij sui principio. et iudeos
qui legem et p̄phetas susceperant.
ad suscipienda etiam euangelij sa-
cramenta. que ip̄orū p̄phetie p̄c-

+
hois

dixerunt instituit. et gentiles qui
 per angelum preconiā ad deum ue-
 nerant ad auctoritatem quoque le-
 gis et prophetarum suscipiendam ue-
 nerandam que provocat. ne si qui iux-
 ta hereticos. aut uetus solummodo
 testamentum. aut solummodo no-
 um suscepisset. alienus a testamēto
 dei remaneret. Ecce mitto angelum
 meū ante faciem tuam. qui prepa-
 rabit uiam tuam ante te. Angelus uo-
 catur iohannes non nature socie-
 tate iuxta heresim origenis. sed offi-
 cii dignitate. Angelus enim grece.
 latine nuntius dicitur. Quo nomi-
 ne recte appellari potuit homo ille
 qui fuit missus a deo. ut testimoniū
 phiberet de lumine. et ueniētem

Te carne dñm mundo nuntiare. **xii.**
Nec mirandum mystice angelm
 nominari eum. quo inter nato
 mulierum maior nemo surret. cum
 confiter omnes qui sacerdotii gradu
 te funguntur. ob euangelizandi
 officium angelos posse uocari dice-
 te propheta. Labia sacerdotis custodi-
 unt scientiam. et legem requirunt
 ex ore eius. quia angelus domini
 exercituum ē. Vox clamantis i de-
 seto. parate uiam domini. rectā
 facite semitas eius. Constat quia u-
 nigenitus filius uerbum patris
 uocatur. iohanne attestante qui
 ait. In principio erat uerbum. et
 uerbum erat apud dñm. et dñs erat

uerbum. Et ex ipa nostra locutione
 cognoscimus. quia prius uox so-
 nat. ut uerbum postmodū possit
 audiri. Iohannes ergo uox a ppha
 uocatur. quia uerbum precedit.
 Aduentum itaque dominicum pcur-
 tens uox dicitur. quia p eius mini-
 sterium patris uerbum ab homini-
 bus auditur. **Inicium sancti euan-
 gelii secundum Marthum.**

Inicium euangelii ihu xpi filii dei.
 sicut scriptum est in ysaiā propheta. Ec-
 ce mitto angelum meū ante faciem
 tuam. qui preparabit uiam tuā
 ante te. Vox clamantis in deserto.
 parate. uiam domini. rectas faci-
 te semitas eius. fuit iohannes i de-
 seto baptizans. et predicans bap-
 tismum penitentiae. in remissionem
 peccatorum. Et egrediebatur ad illū
 omnis iudee regio. et iherosolimitē
 uniuersi. et baptizabantur ab illo
 in iordane flumine. confitentes pec-
 cata sua. Et erat iohannes uestit.
 pilis cameli. et zona pellicea circa
 lumbos eius. Et locustas et mel sil-
 uestre edebat. et predicabat dicens.
 Venit fortior me post me. cui non
 sum dignus percumbens soluere cor-
 rigiam calciamentorum eius. Ego au-
 tem baptizauī uos aqua. uero
 baptizabit uos. in spū sancto. amē.

Te decet laus. **Collecta**
Exulta domine quiesumus poten-
 tiam tuam et ueni. ut ab immi-

nantibus peccatorum nostrorum pericu-
lis. te mereamur protegente eripi.
te liberante saluari. *Qui uiuif.*

Quando uero uideris. *De. ii.*
dilecto meo. canticum
patrueli meo uinee
sue. Uinea facta est
dilecto meo in cornu
filio olei. et sepiuit eam et lapide
elegit ex illa. et plantauit eam cler-
tam. et edificauit turrem in medio
eius. et torcular extruxit in ea. et
expectauit ut faceret uinas et fecit
labruscas. Nunc ergo habitato-
res ierusalem et uiri iuda. iudicate in
ter me et uineam meam. Quid est quod
ultra debui facere uinee mee et non
feci ei. An quod expectaui ut faceret
uinas. et fecit labruscas. Et nunc
ostendam uobis quid ego faciam
uinee mee. Auferam sepe eam.
et erit in direptionem. Duram ma-
ceriam ei. et erit in conculeatione.
et ponam eam desertam. Non puta-
bitur. et non fodietur. et ascendet
super eam uepres et spine. et nubibus
celi mandabo ne pluant super eam ym-
brem. Uinea enim domini exercituum
domus israel est. et uir iuda germen de-
lectabile eius. Et expectaui ut face-
ret iudicium. et ecce iniquitas. et iu-
sticiam. et ecce clamor. *Ac. ii.*

Qui conuincitis domum ad do-
mum. et agrum agro copulatis.
usque ad terminum loci. Numquid

habitatit uos soli in medio terre. In
auribus meis sunt hec dicit dominus exer-
cituum. nisi domus multe deserte.
fuerint. grandes et pulchre absque
habitatore. Decem enim iugera ui-
nearum facient lagunculam unam.
et triginta modii sementis facient
modios tres. *Ve qui confurgitis ma-
ne ad ebrietatem sectandam. et po-
tandum usque ad uesperam. ut uino
estuetis. Tychara et lyra et tympa-
num. et tybia iuuum in conuiu-
is uestris. et opus domini non respi-
citis. nec opera manuum eius confide-
ratis.* *Propterea captiui ductus est* **3**
*populus meus. quia non habuit sci-
entiam. et nobiles eius interierunt
fame. et multitudo eius siti exaruit.
Propterea dilatauit infernus ani-
mam suam. et aperuit os suum absque
ullo termino. et descendent fortes ei.
et populus eius. et sublimes glori-
osi que eius ad eum. Et incuruabitur
homo et humiliabitur uir. et ocu-
li sublimium deprimentur. Et exal-
tabitur dominus exercituum in iu-
dicio. et deus sanctus sanctificabit
in iusticia. Et pascentur agni iuxta
ordinem suum. et deserta in uertea-
tem uersa. aduene comedent.* *iii.*

Ve qui trahitis iniquitatem in
funiculis uanitatis. et quasi
iunculum plaustrum peccatum. quod iu-
stis festinet et cito ueniat opus ei.
ut uideamus. et appropiet et ueni-

at consilium sancti israel et sciemus
illud. Ne qui dicitis malum bonum
et bonum malum: ponentes tene
bras lucem et lucem tenebras: po
nentes amarum in dulce: et dulce
in amarum. Ne qui ponentes sapien
tes estis in oculis uestris: et coram
uobis met ipsis prudentes. Ne qui ^{In autem}
potentes estis ad bibendum uinum: ^{ecc. 31.}
et uiri fortes ad miscendam ebrie
tatem: qui iustificatis impium p
muneribus: et iusticiam iusti aufer
tis ab eo. Propter hoc sicut deuorat
stipulam et ligna ignis et calor fla
me exurit: sic radix eorum quasi faul
ta erit: et germen eorum ut puluis asce
det. Abiecerunt enim legem domini ex
ercituum: et eloquium sancti israel
blasphemauerunt. Ideo iratus est fu
ror domini in populo suo: et exte
dit manum suam super eum: et per
cussit eum. Et conturbati sunt mon
tes: et facta sunt morticina eorum quasi
stercus in medio platearum. In hi
omnibus non est auersus furor eius: sed
adhuc manus eius extenta. **iiii**

Eleuabit signum in nationibus
procul: et sibilabit ad eum de
finibus terre: et ecce festinus uelociter
ueniet: non est deficiens neque labo
rans in eo. Non dormitabit neque
dormiet: neque soluetur cingulum re
num eius: nec rumpetur corrigia
calciamenti eius. Sagitte eius acu
te: et omnes arcus eius extenti. Un

5
gule equorum eius ut silex: et rote
eius quasi impetus tempestatis.
Rugitus eius ut leonis: rugiet ut
catuli leonum: et frendet et tene
bit predam: et amplexabitur: et
non erit qui eruat. Et sonabit
super eum in die illa: sicut sonitus
maris. Aspiciemus in terram: et
ecce tenebre tribulationis: et lux
obtenebrata est in caligine eius.
In anno quo mortuus est rex ozia
iudi dominum sedentem super solium
excelsum et eleuatum: et ea que sub
ipso erant replebant templum. Sera
phim stabant super illud: sex ale uni
et sex ale alteri. Duabus uelabant
faciem eius: et duabus uelabant pe
des eius: et duabus uolabant. Et cla
mabant alter ad alterum et dice
bant. Sanctus sanctus sanctus
dominus deus exercituum: plena
est omnis terra gloria eius. Et comota
sunt supplimentaria cardinum a uo
ce clamoris: et domus impleta est fu
mo. Et dixi. Ne michi quia tacui:
quia uir pollutus labiis ego sum
et in medio populi polluta labia
habentis ego habito: et regem do
mini exercituum iudi oculis meis.
Et uolauit ad me unum. **cc. vii**
de seraphim: et in manu eius
calculus quem forcipe tulerat de
altari: et tetigit os meum et dixit.
Ecce enim tetigi hoc labia tua: et
auferetur iniquitas tua: et pecca

tum tuum mundabitur. Et audiui
uocem domini dicentis. Quem mir-
tamur et quis ibit nobis? Et dixi. Scite
ego? mitte me. Et dixit. Vade et
dices populo huic. Audite audi-
entem et nolite intelligere? et uide-
te uisionem? et nolite cognoscere.
Excetra cor populi huius? et aures
eius aggraua et oculos eius clau-
de? ne forte uideat oculis. et auribus
suis audiat? et corde suo intelligat.
et conuertatur et sanem eum. Et di-
xi. Usquequo domine? Et dixit. Do-
nec desolentur ciuitates absq; ha-
bitatores? et domus sine homine. Et
tertia relinquetur deserta? et longe
faciet dominus homines. Et multi-
plicabit que delicta fuerat in me-
dio terre? et adhuc in ea decimatio
et conuertetur? et erit in ostensione
sicut terebinthus? et sicut quercus
que expandit ramos suos. Semen
sanctum erit? id quod steterit in ea.

Et factum est in diebus achaz. **VI**
filius ioatham filii ozie regis iu-
da ascendit rasiin rex syrie. et hasce
filius romelie rex isrl. inierim adp-
uandum eam? et non potuerunt
debellare eam. Et nuntiauerunt do-
mni dauid dicentes. Requieuit
syria sup effraym? et commotum e
cor eius et cor populi eius? sic mo-
uentur ligna siluarum a facie ue-
ti. Et dixit dominus ad ysaiam. E-
gredere in occursum achaz tu et q

derelictus est rasiin filius tuus? ad
extremum aque ductus piscine su-
perioris in uia agri siuionis? et di-
ces ad eum. Vide ut silcas. Non ti-
mere? et cor tuum ne formidet adu-
ersus emulsiuonum fumigantiu
istorum? in ira furoris rasiin et syrie
et filii romelie? eo qd confuuum in-
erit contra te syria malum. effraym
et filius romelie dicentes. Ascenda-
mus ad uidam et suscitemus eum?
et euellamus eum ad nos? et ponam
regem in medio eius filium rebebel.
Hec dicit dominus deus. Non stabit
et non erit istud? s; caput syrie da-
mascus. et caput damasci rasiin.
Et adhuc sexaginta et quinque anni?
et desinet effraym esse populus? et
caput effraym samaria. et caput sa-
marie filius romelie. Si non credi-
deritis non pmanebitis. **VII**

Et adiecit dominus loqui ad a-
chaz dicens. Pete tibi signum
a domino deo tuo in pfundum in-
ferni? siue in excelsum supra. Et dixit
achaz. Non petam? et non temptabo
dominum. Et dixit. Audite ergo do-
mus dauid. Numquid parum uobis
est molestos esse hominibus? quia mo-
lesti estis et deo meo. Propter hoc da-
bit dominus ipe uobis signum. Scie-
uirgo concipiet et pariet filium? et
uocabitur nomen eius emmanuel.
Butyrum et mel comedet. ut sciat
reprobare malum et eligere bonum?

6.
quia ante quam sciat puer repbare
malum et eligere bonum: derelin
quetur terra quam tu detestaris a
facie duoz regum suoz. Adducet
dominus sup te et sup populum
tuum. et sup domum patris tui. di
es qui n̄ uenerunt a diebz separati
onis effraym a iuda: cum rege assy
riorum. Et erit in die illa sibilabit
dominus musce. que est in extremo
fluminum egypti: et api que est i
terra assur: et uenient et requies
cent omnes in fluminibz torrentibz
ualluum. et in cauernis petrarum:
et in omnibz frutectis. et in uniuersis
foraminibz. In die illa radet
dominus in nouacula conducta
in his qui trans flumen sunt i re
ge assyrior: caput et pilos pedu:
et barbam uniuersam. **viii.**

Et erit in die illa mitriet homo
uaccam bouum. et duas oues:
et pre ueritate lactis comedet bu
tyrum. Butyrum enim et mel
manducabit: omnis qui derelic
tus fuerit in medio terre. Et erit i
die illa omnis locus ubi fuerint
mille uites mille argenteis: et in
spinas et in uepres erunt. Cum sa
gittis et arcu ingredientur illuc:
uepres enim et spine erunt i uni
uersa terra. Et omnes monte qui
in sarculo sarientur: non ueniet
illuc terror spinarum et uepruum
et erit in pascua bouis. et in cocul

cationem pecoris. Et dixit dominus
ad me. Sume tibi librum grande:
et scribe in eo stilo hominis. Velo
citer spolia detrahe: cito predare.
Et adhibui m̄ testes fideles uriam
sacerdotem et zachariam filiu ba
rachie. Et accessi ad pphetissam: et
concepit et peperit filium. Et dixit
dominus ad me. Voca nomen eius ac
celera spolia detrahere: festina pre
dari: quia ante quam sciat puer
uocare patrem suum et matre su
am auferetur fortitudo damasci: et
spolia samarie coram rege assyrior:
Et adiecit dominus loqui ad me
adhuc dicens. Pro eo qd̄ abiicit po
pulus iste aquas sude q̄ uadit cu
suentio: et assumpsit magis rasin
et filium romelie: propter hoc ecce
adducet dominus sup eas aquas
fluminis fortes et multas. rege assy
rior et omnem glam eius. Et ascē
det sup omnes riuos eius: et fluet
sup uniuersas ripas eius: et ibit
p̄ iudam mundans. et transiens
usq; ad collum ueniet. Et erit exte
sio alarum eius implens latitudi
nem terre tue o emanuel. **Scdm**
Hillo tempore. Dixit ih̄c **lucam.**
discipulis suis. Erunt signa i so
le et luna et stellis. et in terris pres
sura garrum pre confusione soni
tus maris et fluctuum: aresece
tibz hominibz pre timore et expec
tatione que superuenient uniuerso

orbi. Et reliqua. *O. R. eid. vi. Greg.*
Dominus ac redemptor noster *W.*
paratos nos inuenire deside
ramus: senescentem mundum que
mala sequantur denuntiat: ut
nos ab eius amore compescat. Ap
propinquantem eius terminum
quante passiones preueniant in
notescit: ut si deum metuere in tram
quillitate nolumus: uicinum eius
iudicium ut passionibus attrita
timeamus. Huic et enim lectioni
sancti euangelij quam modo uisa
fratrum audiuit: paulo superius
premisit dicens. Exurge gens con
tra gentem: et regnum aduersus
regnum: et erunt terremotus mag
ni pro loca et pestilentie et fames. Et
quibusdam interpositis: hoc quod
modo audistis adiunxit. Et erunt
signa in sole et luna et stellis: et
in terris pressura gentium pre con
fusione sonitus maris et fluctuum.
Ex quibus profecto omnibus alia iam
facta ceruimus: alia in proximo
uentura formidamus. Nam gentem
supra gentem exurgere: earumque pre
sura terris insistere: plus iam in
nostris tribulationibus uidimus.
quam in codicibus legimus. *R.*

Quod terremotus urbes innume
ras subruat: ex aliis mundi
partibus satis quam frequenter audi
uimus. Pestilentias sine cessatio
ne patimur. Signa uero in sole

et luna et stellis adhuc aperte mi
nime uidemus: sed quia et hec non
longe sunt ex ipsa iam aeris immu
tatione colligimus: quamuis prius quam
italia gentium gladio ferenda trade
retur. igneas in celo acies uidemus:
ipsum qui postea humani generis
fusus est sanguinem horruiscentem.
Confusio autem maris et fluctuum:
nec diu noua exorta est. Sed cum mul
ta iam prenuntiata completa sunt
dubium non est quod sequantur etiam
pauca que restant: quia sequentium
rerum certitudo est preteritarum
exhibitio. Hec nos fratres carissimi
idcirco dicimus: ut ad cautele stu
dium uestre mentes euigilent: ne
securitate torpeant: ne ignorantia
lauescant: sed semper eas et timor
solicite: et in bono opere sollici
tudo confirmet: pensantes hoc quod
redemptoris nostri uoce subiungit.

Arescentibus hominibus pre timore
et expectatione: que superuenient
uniuerso orbi. Nam uirtutes ce
lorum mouebuntur. *R. xi.*

Quid dominus uirtutes celorum: nisi an
gelos archangelos. thronos.
dominationes principatus et po
testates appellat. Que in aduen
tu districti iudicis nostris tantum oculi
uisibiliter apparebunt: ut di
stricte tunc a nobis exigant: hoc
quod nos modo inuisibilis conditor
equanimiter portat. Vbi et subdit.

Et tunc uidebunt filium homini
uenientem in nubibus: in potestate
magna et maiestate. Ac si apte di-
ceretur: In potestate et maiestate ui-
suri sunt: quem in humilitate posi-
tum audire noluerunt: ut uirtu-
tem eius tanto tunc districtius sen-
tiant: quanto nunc ceruicem cor-
dis ad eius patientiam non inclinant. *In au*
S; quia hec contra reprobos dicta *xii*
sunt: mox ad electorum consolati-
onem uerba uertuntur. Nam sub-
ditur: His autem fieri incipientibus:
respicite et leuate capita: quoniam ap-
propinquat redemptio uestra.
Ac si apte ueritas electos suos am-
moneat dicens: Cum plage mundi
crebrescunt: cum terror iudicii uir-
tutibus commotis ostenditur: leua-
te uos capita: id est exhilarate cor-
da: quia dum finitur mundus
cui amici non estis: prope fit redemptio
quam quesistis. In scriptura et enim
sacra sepe caput pro mente ponit:
quia sicut capite reguntur membra:
ita et cogitationes mente disponun-
tur. Leuare itaque est capita: mentes
nostras ad gaudia patrie celestis
erigere. *xiii* **Q**ui dominum diligit
et mundi fine gaudere: atque hilare-
scere uidentur: quia uidelicet eum
quem amant mox inueniunt: dum
transit is quem non amauerunt: absit
enim ut fidelis quisque qui deum uide-
desiderat: de mundi percussioibus

lugeat: quem finiri eisdem suis percus-
sionibus non ignorat. Scriptum namque
est: Quicumque uoluerit amicus esse
seculi huius: inimicus dei constituetur.
Qui ergo appropinquante mundi
fine non gaudet: amicum se illi esse
testatur: atque per hoc inimicus dei con-
uincitur. S; absit hoc a fidelium cor-
dibus: absit ab his qui et esse aliam
uitam per fidem credunt: et eam per
operationem diuigunt. Ex mundi e-
nim destructione lugere eorum est: qui
radices cordis in eius amore plan-
tauerunt: qui sequentem uitam
non querunt: quia illam nec esse
suspiciunt. Hos autem qui celestis
patrie gaudia eterna cognouimus:
festinare ad eam quanto citius debe-
mus. Optandum nobis est citius
pergere: atque ad illam uiam breuiore
peruenire. Quibus enim malum iam non
mundus urgetur: Que nos tristitia:
que aduersitas non angustat: Quid
est uita mortalium nisi uia: Et quale
sit fructus mei pendite: in labore
uine lacescere: et tamen eandem uiam
nolle finire. Quod autem calcari mun-
dus ac despici debeat: redemptor
noster per uida comparatione mani-
festat: cum primum adiungit. Vide-
te ficulneam: et omnes arbores: cum
perducit iam ex se fructum: scitis quia per
se est estas. Ita et uos cum uideritis
hec fieri: scitote quoniam prope est regnum dei.
Ac si apte dicat. Quia sicut ex fructu

arborum uana estas esse cognosci-
tur: ita extrema mundi ppe ee cog-
nosatur regnum dei. *Scdm lucam.*

In illo tempore: Dixit ihc discipulis
suis. Erunt signa in sole et luna
et stellis. et in terris pressura gen-
tium pre confusione sonitus ma-
ris et fluctuum: arescentib; homi-
nib; pre timore et expectatione.
que superuenient uniuerso orbi. Na-
uitates celoz mouebuntur. Et tunc
uidebunt filium hominis uenien-
te in nubibus: cum potestate mag-
na et maiestate. His autem fieri in-
cipientib; respicite et leuate capi-
ta uestra. qm appropinquat redemp-
tio uestra. Et dixit illis similitudi-
nem. Videte ficulneam: et omnes
arbores. Cum producunt iam ex se
fructum: scitis qm ppe est estas. Ita
et uos cum uideritis hec fieri: scito-
te qm ppe est regnum di. Amen dico
uobis: non preteribit generatio hec
donec omnia fiant. Celum et terra
transibunt: uerba autem mea no
transibunt. *Te s. oratio.*

Exalta domine corda nostra ad p-
parandas unigeniti tui uias:
ut p eius aduentum purificatis t-
mentib; seruire mereamur. *Ps. iiii.*

Gaceant ad me. *De. iiii.*
insule: et gentes inuident
fortitudinem. Accedant
et tunc loquantur: sicut
ad iudicium appropinquemus. Quis

suscitauit ab oriente iustum: uoca-
uit eum ut sequeretur se. Dabit i
conspectu ei gentes: et reges optine-
bit. Dabit quasi puluerem gladio eius:
sicut stipulam uento raptam arcu
eius. Prequet eos: transibit i pace:
semita in pedib; eius n apparebit. Quis
hec operatus est et fecit: uocans ge-
nerationes ab exordio. Ego dominus:
primus et nouissimus ego sum. Vi-
derunt insule et timuerunt: et extre-
ma terre obstupuerunt: appropin-
quaerunt et accesserunt. Unusquisq;
primo suo auxiliabitur: et fratri
suo dicet confortare. Confortabit fa-
ber cruius patient malleo eu qui
cudebat tunc tempis: dicens. Gluti-
no bonum est: et confortabit eum i
clauis ut n moueatur. *Ec. ii.*

Et tu israel serue meus iacob que elegi:
semen abraham amici mei: in quo
apprehendi te ab extremis terre: et a lo-
giquis eius uocaui te: et dixi tibi.
Seruus meus es tu elegi te: et no ab-
ieci te. Ne timeas quia tecum sum ego:
ne declines quia ego deus tuus. Con-
fortaui te et auxiliatus sum tui: et
suscepit te dextera iusti mei. Sicte con-
fundentur et erubescunt omnes qui
pugnant aduersum te: erunt quasi
non sint. et peribunt iuri qui contra-
dicunt t. Queres eos et non inueni-
es: uiros rebelles tuos. Erunt qui
non sint: et ueluti consumptio ho-
minis bellantis aduersum te: quia

ego dominus deus tuus apprehendes
manum tuam: dicens quod ne timeas:
ego adiunxi te. Noli timere uertis iacob:
qui mortuus estis ex israel. Ego auxiliatus
sum tui dicit dominus: et redemptor
tuus sanctus israel. Ego posui te
quasi plaustrum triturans nouum:
habens rostra serrantia. Triturabis
montes et conuies: et colles quasi
puluere[m] pones. Ventus tollet: et turbo
disperget eos. Et tu exultabis in domino:
et in sancto israel letaberis. **S**egni et paupere
res querunt aquas et non sunt: lingua
iporum sitit aruit. Ego dominus exaudi
am eos: deus israel non derelinquet eos.
Aperiam in superis collibus: flumina:
et in medio camporum fontes. Ponam de
sertum in stagna aquarum: et terram
in uiam in riuos aquarum. Dabo in
solitudine cedrum: et symam: et myr
tum: et lignum oliue. Ponam in deser
tabitent: ulmum: et buxum simul:
ut uideant et recogitent: et intelli
gant pariter: quia manus domini
fecit hoc: et sanctus israel creauit illud.
Prope facite iudicium uestrum dicit
dominus: afferite si quid forte habe
tis dixit rex iacob. Accedant: et nunti
ent uobis quecumque uentura sunt.
Piora que fuerunt nunciate: et po
nemus cor nostrum et sciemus nouis
sima eorum: et que uentura sunt indi
cate nobis. Annuntiate quod futura
sunt in futurum: et sciemus quia

8.
dij estis uos. Bene quoque aut male
si potestis facite: et loquamur ut
uideamus simul. Ecce uos estis ex
nicho: et opus uestrum ex eo quod non
est: abhominatio est qui elegit uos
Suscitauit ab aquilone: et ueniet
ab ortu solis. Uocani nomen meum:
et adducet magistratus quasi lutum:
et uelut plastes concutians humum.
Quis annuntiavit ab exordio
ut sciamus: et a principio ut di
camus iustus es. Non est neque annun
tians: neque predicans: neque audiens
sermone[m] uestros. Primus ad syon
dicet ecce assium: et ibi in euian
gelistam dabo. Et uidi et non erat
neque existis quisquam qui iniret conse
litum: et interrogatus responderet
uerbum. Ecce omnes iniusti et uana
opa eorum: uentus et mane simulachrum
eorum. Ecce seruus meus suscipiam eum:
electus meus complacuit sibi in illo
anima mea. Dedi spiritum meum super
eum: iudicium gentibus proferet. Non
clamabit neque accipiet personam: neque
audietur foris uox eius. Calamum
quassatum non conteret: et lignum
fumigans non extinguet. In ueritate
edificet iudicium. Non erit tristis neque
turbulentus: donec ponat in terra
iudicium: et legem eius in sine expec
tabunt. **H**ec dicit dominus deus celos
creans et extendens eos: firmans ter
ram et que germinantur ex ea: deus
flatum populo qui est super eam: et

lcto. v.

spiritum calcantibus eam. Ego dominus
uocaui te in iusticia: et apprehendi
manum tuam et seruaui te et dedi
te in fedus populi in lucem gentium:
ut aperires oculos cecorum: et edu
ceres de conclusione uinctum de do
mo carceris sedentes in tenebris. Ego
dominus: hoc est nomen meum: glori
am meam alteri non dabo: et laudem me
am sculptilibus. Que prima fuerant
ecce uenerunt: noua quoque ego an
nuntio: ante quam oriantur audi
ta uobis faciam. **S**urdi audite:
et cæci intuemini ad uidentium. **Q**ui
cecus non seruus meus: et cecus nisi ad
quem nuntios meos misit. **Q**ui cecus
nisi qui uenundatus est. **Q**ui cecus
nisi seruus domini. Qui uides mi
ta nonne custodies. Qui aptas
habes aures: nonne audies. **E**t
dominus uoluit ut sanctificaret
eum: et magnificaret legem et extol
leret. Facti sunt in rapinam nec est
qui eruat: in direptionem et non est
qui dicat redde. Quis est in uobis
qui audiat hoc: attendat et auscul
tet futura. Quis dedit in direpti
onem iacob: et israel uastantibus: non
ne dominus ipse cui peccauimus:
et noluerunt in uis eius ambulare:
et non audierunt legem eius. **E**t effu
dit super eos indignationem furoris
sui: et forte bellum. **E**t combussit e
um in circuitu et non cognouit: et suc
cendit eum et non intellexit. **E**t nunc

lecto vii

hec dicit dominus creans te iacob:
et formans te israel. **N**oli timere quia
redemi te: et uocaui te nomine meo
meus es tu. **C**um transieris per aquas
tecum ero: et flumina non operient te.
Cum ambulaueris in igne non com
buretur: et flamma non ardebit in te:
quia ego dominus deus tuus factus israel
saluator tuus. **D**edi pro peccatione tu
am egyptum: ethiopiam et saba parte
ex quo honorabilis factus es in oculis
meis: et gloriosus ego dilexi te: et da
bo homines pro te et populos pro anima tua. **N**oli timere:
quia cum tecum ego
sum. **A**b oriente adducam semen tuum:
et ab occidente congregabo te. **D**icam
aquiloni da: et austro noli prohibere.
Affer filios meos de longinquo: et
filias meas ab extremis terre: et om
nem qui inuocat nomen meum. **I**n glo
riam meam creauit eum: formauit eum:
et feci eum. **E**duc foras populum
cecum: et oculos habentem: surdum
et aures ei sunt. **O**mnes gentes con
gregate sunt simul: et collecte sunt
tribus. **Q**uis in uobis annuntiet
istud: et que prima sunt audire nos
faciat. **D**ent testes eorum: et iustificent:
et audiant et dicant. **V**ere uos testes
mei dicit dominus: et seruus meus
quem elegi: ut sciatis et credatis
michi: et intelligatis quia ego ip
se sum. **A**n te me non est formatus deus:
et post me non erit. **E**go sum ego sum
dominus: et non est absque me saluator.

Ego annuntiaui et saluaui: audi-
tum feci: et non fuit in uobis alienus.
Vos testes mei dicit dominus: et ego
uester deus: et ab initio ego ipse: et non
est qui de manu mea eruat. O palatium
et quis auertet illud? Hec dicit dominus
deus redemptor uester sanctus israel.
Propter uos emisi babilonem: et
decexi uectes uniuersos et chaldeos:
in nauibus suis gloriantes. Ego dominus
sanctus uester creans israel rex uester.
Hec dicit dominus qui dedit in ma-
riuiam: et in aquis torrentibus semi-
tam: qui eduxit quadrigam et equum:
agmen et robustum. Simul obdormi-
erunt nec resurgent: contiti sunt
quasi linum: et extincti sunt. Ne
memineritis priorum: et antiqua
ne ituedimini. **vii.** **S**ecce ego facio
noua: et nunc orientur: utique cog-
nosceatis ea. Ponam in deserto uiam:
et in inuio flumina. Glorificabit
me bestia agri. Dracones et struaciones:
quia dedi in deserto aquas flumina
in inuio: ut darem populo meo potum
electo meo. Populum istum formaui
in laudem meam narrabit. Non me-
inuocasti iacob: nec laborasti in me
israel. Non obtulisti in arietem holocausti
tui: et uictimis tuis non glorificasti
me. Non te seruire feci in oblatione:
nec laborem tibi prebui in thure. Non
emisti in argento calamum: et ad
pe uictimarum tuarum non inebria-
sti me. Verum tamen seruire me feci

9.
in peccatis tuis: prebuiisti michi la-
uorem in iniquitatibus tuis. Ego sum
ego sum. qui de te iniquitates tuas
propter me: et peccatorum tuorum non re-
cordabor. Reduc me in memoriam: et
iudicemur simul. Parra si quid habes:
ut iustificeris. Pater tuus primus pec-
cauit: et interpretes tui preuaricati
sunt in me. Et contaminaui princi-
pes sanctos: dedi ad interitum iacob:
et israel in blasphemiam. Et non
audi iacob serue meus: et israel quem
elegi. Hec dicit dominus faciens et for-
mans te: ab utero auxiliator tuus.
Non timere serue meus iacob: et rec-
tissime quem elegi. Effundam enim
aquas super siccitatem: et fluentia su-
per aridam. Effundam spiritum me-
um super semen tuum: et benedictionem
meam super stirpem tuam. **viii.** **N**ec dicit
dominus rex israel: et redemptor eius
dominus exercituum. Ego primus
et ego nouissimus: et absque me non est
deus. Quis similis mei? Vocet et annun-
tiet: et ordinem exponet michi: ex
quo constitui populum antiquum.
Ventura et que futura sunt annun-
tiet eis. Non te timere neque contur-
bemini: ex tunc audire te feci et an-
nuntiaui: uos estis testes mei. Nunquam
est deus absque me: et formator quem
ego non nouerim. Plante ydoli omnes
nichil sunt: et amantissima eorum non
perderunt eis. Ipsi sunt testes eorum quia
non uident neque intelligunt: ut con-

fundantur. Memento horum iacob et israel: quoniam seruus meus es tu. Formauit te seruus meus es tu israel: non obliuisceris mei. Deleui ut nubem iniquitates tuas: et quasi nebulam peccata tua: reuertere ad me quoniam redemi te. Lauda te celi quoniam misericordiam fecit dominus: iubilare extrema terre: resonare montes laudationem: saltus et omne lignum eius: quoniam redemit dominus iacob. Et israel glorabitur. Hec dicit dominus redemptor tuus: et formator tuus ex utero. Ego sum dominus faciens omnia hec: extendens celos: solus stabiliens terram et nullus mecum: irrita faciens signa diuinorum: et aruolos in furorem uertens. Conuertere sapientes retrosum: et scientiam eorum stultam faciens: suscitans uerbum serui sui: et consilium nuntiorum suorum complens. Qui dico ierusalem habitaberis: et ciuitatibus iude edificabimini: et deserta eius suscitabo. Qui dico profundo desolare: et flumina tua arefaciam. Qui dico tyro pastor meus es: et omnem uoluntatem meam complebit. Qui dico ierusalem edificaberis: et templo fundaberis. *Secundum*

In illo tempore: Cum *Matheum.* Laudasset iohannes inuincibile opera christi: mittens duos de discipulis suis ait illi. Tu es qui uenturus es an alium expectamus? Et reuqua *Omel.* Querendum *scilicet eisdem beato gregorio super.* nobis est fratres carissimi iohan-

nes propheta et plus quam propheta. qui uenientem ad baptismum dominum ostendit dicens. ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi: et qui humilitatem suam. et diuinitatis eius potentiam considerans dicit. qui de terra est de terra loquitur: qui autem de celo uenit super omnes est: cur in carcere positus mittens discipulos requirit. tu es qui uenturus es an alium expectamus: tamquam si ignoraret quem ostenderat: et an ipse sit nesciens. quem ipsum esse prophetando. baptizando clamauerat ostendendo. Sed hec citius questio soluitur: si gesterit tempus et ordo pensatur. Ad iordanis enim fluentia positus. quia ipse redemptor mundi esse asseruit: missus uero in carcerem an ipse ueniat requirit: non quia ipsum esse mundi redemptorem dubitat: sed querit ut sciat si is qui per semper mundo uenerat: ipse etiam ad inferni claustra descendat. Quic enim precurrens mundo nuntia uerit: hunc moriendo et ad inferos precurrebat. **H**ic ergo. Tu es qui uenturus es an alium expectamus? Ac si aperte dicat. Sicut per hominibus nasci dignatus es. an etiam per hominibus mori digneris insinua: ut qui natiuitatis tue precursor extitit. mortis etiam precursor frater: et uenturum inferno te nuntiem: quem iam uenisse mundo enuntiaui. Unde et inquisitus dominus. enumeratis potentie sue

miraculis: de mortis sue humilitate
prius respondit dicens Ceci u
dent: claudi ambulant: leprosi muni
dantur: Surdi audiunt: mortui re
surgunt: pauperes euangelizant.

in scilicet
in scilicet

Et uentus est: qui non fuerit scanda
lizatus in me. **U**isus tot signis tan
tis q: uirtutib: n̄ scandalizari quisq:
potuit: s; ammirari. S; infidelium
mens graue in illo scandalū ptulit:
cum eum et post tot miracula mori
entem uidit. Vnde et paulus dicit.
Hos autem predicamus xpm cruci
fixum: uideis quidem scandalum:
gentib: autem stulticiam. Stultum
quippe hominib: uisum ē: ut p̄ homi
nib: auctor uite moreretur. Et inde
contra eum homo scandalum sump
sit: unde ei amplius debitor fieri de
uit. Nam tanto d̄s ab hominibus
dignius honorandus est: quanto
p̄ hominib: et indigna suscepit.

Quid est dicere uentus est. **lc. xii.**
qui non fuerit scandalizatus i
me: nisi aperta uoce abiectioe mor
tis sue humilitatem q: signare. Ac si
patenter dicat. Mira quidem facio:
s; abiecta p̄peti non dedignor. Quia
ergo moriendo te subsequor: cauē
dum est ualde hominib: ne in me
mortē despiciant: qui signa uene
rantur. S; dimissis iohannis disci
pulis: quid de eodem iohanne tur
bis dicat audiamus. Quid existis
uidere in desertum: Harundinem

uento agitatum: Quod uidelicet nō
asserendo: s; negando intulit harū
dinem quippe mox ut aura contage
rit: in partem alteram flectit. Et quid
p̄ harundinem: nisi carnalis animus
designatur: Qui mox ut fauore ul
detractione tangitur: statim in par
tem quamlibet inclinatur. **Si enim**
ab humano ore aura fauoris flauē
rit: hilarescit. extollitur: totum q:
se quasi ad grām inflectit. S; si inde
uentus detractionis eruperit. unde
laudis aura ueniebat: mox hunc
quasi in partem alteram ad uim fu
roris inclinat. S; harundo uento a
gitata iohannes non erat: quia hūc
nec blandum grā: nec cuiuslibet de
tractio in ira asperum faciebat. Nec
p̄spira hunc erigere: nec aduersa no
uerant ~~non~~ inclinare. Harun
do ergo uento agitata non erat. que
a statu sue rectitudinis nulla rerū
uanetas inflectebat. **lc. xii.**

tu autem.

Discamus igitur fratres carissimi
harundo uento agitata non esse:
solidemus animum inter auras lin
guarum positum. Stet inflexibilis:
status mentis. Nulla nos detractione
ad iram puocet: atq; ad remissionē
inutilis gracie nullus fauor iclinet.
Non nos prospera eleuent: nec aduer
sa perturbent: ut qui in soliditate fi
dei firmi: nequaquā rerum tran
seuntium mutabilitate moueamur.
Adhuc autem: de eius expressione sub

uincitur. S; quid existis uidere in
desertum. Hominem mollib; uesti-
tum. Ecce qui mollib; uestiuntur.
in domib; regum sunt. Camelorum
et enim plus ut scitis. iohannes ue-
stitus fuisse describitur. Et quid est
dicere. ecce qui mollib; uestiuntur
in domib; regum sunt. nisi apta sen-
tentia sententia demonstrare. quia
non celesti s; terreno regno militat
hy qui p deo perpeti aspera fugiunt.
s; solis exteriorib; dediti. presentis
uite molliciem et delectatione que-
runt. Hemo ergo existimet in fluxu
atq; studio preciosarum uestium pec-
catum deesse. quia si hoc culpa n̄ est.
nullo modo iohannem dominus de
uestimenti sui asperitate laudasset.
Si hoc culpa non est. nequaquam petrus
apostolus p epistolam feminas
a preciosarum uestium appetitu cō-
pesceret dicens. Non in ueste precio-
sa. Pensate ergo fratres carissimi q̄
culpa hoc sit. etiam uiros appetere.
a quo curauit pastor ecclesie et femi-
nas phibere. Quamuis hoc qd̄ iohā-
nes non esse uestitus mollib; dicit.
p̄ significationem intelligi et aliter
potest. Mollib; enim uestitus n̄ fuit.
quia mollib; uitam peccantium non
blandimentis fouit. s; rigore aspe-
re inuentionis increpauit dicens. Be-
nimina uiperarum. quis uobis de-
monstrauit fugere a uentura ira.
Vnde et p̄ salomonē dicitur. Verba

sapientum quasi stimuli: et sicut cla-
ui in altum defixi. Clauis quippe atq;
stimulis sapientium uerba comparā-
tur. quia culpas delinquentium ne-
sciunt palpare s; pungere. **S. Matho.**
In illo tempore. Cum audisset iohannes
in uinculis opera xpi. mittens duos
de discipulis suis ait illi. Tu es qui uē-
turus es an alium expectamus. Et
respondens ih̄c ait illis. Cunctes re-
nuntiate iohanni. que audistis et
uidistis. Cæci uident. claudiambu-
lant. leprosi mundantur. Surdi au-
diunt. mortui resurgunt. pauperes
euangelizantur. Et beatus est. qui n̄
fuerit scandalizatus in me. Illis autē
ab euntib; cepit ih̄c dicere ad turbas
de iohanne. Quid existis in desertū
uidere. Hauriendū enim uento agitata.
S; quid existis uidere. Hominē molli-
bus uestitum. Ecce qui mollib; uesti-
untur. in domib; regum sunt. S; quid
existis uidere. Pphetam. Etiam dico
uobis. et plus quam pphetam. Hic est
enī. de quo scriptum est. Ecce ego mitto
angelum meum ante faciem tuam.
qui preparabit uiam tuam ante te.
Amen. Te docet laus. **OR.** **A**urem tu-
am quæsumus domine precib; nostris
acomoda. et mentis nostre tenebrā
gracia tue uisitationis illustrā. **Ps̄.**
In illo tempore. **Lucam.**
Dixit angelus gabriel a deo i
ciuitatem galilee cui nomen nazareth
ad uirginem desponsatam uiro cui no-

men erat ioseph de domo dauid: et
nomen uirginis maria. Et reliqua
Exordium nostre **Omel. sc. eide**
redemptionis vener. Bede p[re]sb.
fratres carissimi hodierna nobis sac-
ti euangelij lectio commendat: que
angelum de celis a deo missum narrat
ad uirginem. ut nouam in carne
natiuitatem filij dei predicaret: p[er]
quam nos abiecta uetustate noxia
renouari atq[ue] inter filios di[ei] computa-
ri possimus. Ut ergo ad p[ro]misse salutis
mereamur dona p[er]tingere: primordi-
um ei[us] intenta curemus aure p[er]cipere.
Missus est inquit angelus gabriela
deo in ciuitatem galilee cui nomen
nazareth: ad uirginem desponsata[m]
uirginem desponsatam uiro cui no-
men erat ioseph. Aptum p[ro]fecto hu-
mane restaurationis principium:
ut angelus a deo mitteretur ad uir-
ginem paratam consecrandam diui-
no: quia prima p[er]ditionis huma-
ne fuit causa. cum serpens a diabo-
lo mitteretur ad mulierem spiri-
tu sup[er]bie decipiendam: immo ipse
in serpente diabolus ueniebat:
qui genus humanum deceptis
parentib[us] primis. immortalitati
gloria nudaret. Quia ergo mors
intrauit p[er] feminam: apte redit
et uita p[er] feminam. Illa a ducta dia-
bolo seducta p[er] serpentem uiro gu-
stum necis obtulit: hec edocta a
deo p[er] angelum. mundo auctorem

salutis edidit. **Missus est ergo an-** **l[ic]o 11**
gelus gabriel a deo. **R**aro autem
legimus quia apparentes angeli
hominib[us] designentur ex nomine.
Verum quotienscumq[ue] fit. ideo
utiq[ue] fit: ut etiam nomine ip[s]o
quod ministratur ueniant in si-
nuent. Gabriel namq[ue] fortitu-
do dei dicitur. Et merito tali no-
mine p[re]fulget: qui nascituro
in carne deo testimonium p[ro]hibet:
de quo p[ro]pheta in psalmo. **Domini**
inquit fortis et potens: dominus
potens in p[re]lio. Illo nimirum p[re]-
lio: quo potestates aereas deuel-
tare: et ab earum tyrannide mu-
dum ueniebat eripere. Ad uirgi-
nem desponsatam uiro. cui nome-
n erat ioseph de domo dauid: et nom[en]
uirginis maria. Quod dicitur de
domo dauid: non tantum de ioseph
s[ed] etiam p[er]tinet ad mariam. Legit
namq[ue] erat p[re]ceptum: ut de sua
quisq[ue] tribu ac familia duceret
uxorem: apostolo quoq[ue] attestan-
te qui ad t[im]otheum scribens ait.
Memor esto igitur ih[esu]m xp[istu]m resur-
rexisse a mortuis ex semine dauid:
secundum euangelium meum. Ideo
enim ueraciter ex semine dauid
ortus est dominus: quia incorrup-
ta eius genitrix ueram de stirpe
dauid originem duxit. **Tur autem** **l[ic]o 11**
ipse non de simplici uirgine sed
de desponsata uiro concipi et na-

sci uoluerit: plurime a patribus ra-
tionabiles cause pferunt. Ex quibus
p maxima est. ne uelut stupri rea
dampnaretur: si uirum nō habens
filium pcrearet: deinde etiam ut
in his que domestica cura natura
lter exigebat: puerpera solatio si-
stentaretur uirili. Oportebat er-
go beatam mariam habere uirum:
qui et testis integritatis ei certissi-
mus: et nati ex ea domini ac saluatoris
nostri esset: nutritus fidelissimus: quiq;
et p eo paruulo secundum legem ho-
stias ad templum deferret: et eum in-
stante percussione articulo in egyptum
ferret: ac referret: aliaq; illi
plura que assumpte humanitatis
fragilitas poscebat necessaria mini-
straret. Hec multum obfuit si quis illū
ad tempus eius filium credidit: cū
predicantibus apostolic post ascen-
sionem eius cunctis palam creden-
tibus qd de uirgine natus esset: patu-
erit. Nec pretereundum: qd beata
dei genitrix meritis precipuis eti-
am nomine testimonium reddit. In-
terpretatur enim stella maris. Et
ip̄a quasi sydus eximium inter fluc-
tus seculi labentis: gr̄a priuilegi
specialis refulsit. **I**ngressus au-
tem angelus ad eam dixit. Ave gra-
tia plena dominus tecum: benedic-
ta tu in mulieribus. Que saluatio
quantum humane consuetudini
est inaudita: tantum est beate ma-

rie dignitati congrua. Vere et enim
gracia erat plena: cui diuino mu-
nere collatum est. ut prima inter
feminas gloriosissimum deo uirgi-
nitatis munus offerret. Unde iure
angelico aspectu simul r̄ affatu
meruit pferri: que angelicam stu-
diuit uitam imitari. Vere gr̄a ple-
na erat: cui ipsum p quem gracia
et ueritas facta est. ihm xpm gene-
rare donatum est. Et ideo dominus
uere cum illa erat: quam et prius
nono castitatis amore a terrenis ad
celestia desideranda sustulit: et post-
modum mediante humana natura
omni plenitudine diuinitatis con-
secrauit. Vere benedicta est inter mu-
lieres: que sine exemplo muliebris
conditionis cum decore uirginitatis
gausa est honore parentis: quodq;
uirginem matrem decebat: dei filiū
pcreauit. Que postquam more hu-
mane fragilitatis et uisione ange-
lica et insolita est saluatione tur-
bata: mox idem angelus eam repeti-
to sermone ne timeat hortatur: qdq;
maxime timorem pellere consueuit:
quasi uere cognitam ac domesticam
p̄prio eam nomine uocat. Et quare
gracia plenam diceret: diligenter
edocet. Ne timeas inq; maria: inuenis
hi enī gr̄am apud deum. Ecce cona-
pies in utero et paries filium: et uoca-
bis nomen eius ihm. Hic erit magnus
et filius altissimi uocabitur. **Nota**

Lectio. 4.

^{tu autem}
Lectio. 5.

dus solleret ordo uerbor? et tanto
 arcus cordi inferendus? quanto
 manifeste patet. quia in his tota
 redemptionis nostre summa confi-
 sit. Nam manifestissime dominum
 ihm id est saluatorem nostrum: et ue-
 rum dei patrem et uerum hominis
 matris filium predicat. Ecce inquit
 concipies in utero: et paries filium.
 Agnosce uerum hunc hominem: ue-
 ram de carne uirginis assumpsisse
 substantiam carnis. Hic erit magnus
 et filius altissimi uocabitur. Confi-
 tere eundem etiam uerum deum de
 deo uero: et eterno patri filium semp-
 esse coeternum. *In autem*
Lectio. 6. Quod autem futuro
 tempore dicitur. hic erit magnus
 et filius altissimi uocabitur: nemo
 ita intelligendum putet: quod dominus
 ihc xpc ante partum uirginis non
 fuerit: sicut hoc potius dictum intel-
 ligamus: quia potentiam diuine
 maiestatis quam dei filius eterna-
 liter habuit: hanc idem homo na-
 tus ex tempore acceperit: ut una
 in duabus naturis persona esset medi-
 atoris ac redemptoris nostri. Et da-
 bit illi dominus deus sedem dauid
 patris eius. *Sec.* Sedem dauid. reg-
 num dicit israelitice plebis: quod
 suo tempore dauid iubente pariter et ad-
 iuuante domino. fidei deuotione
 gubernauit. **Dedit ergo dominus** *ro. 7.*
 redemptori nostro sedem dauid pa-
 tris eius: quando hunc de genere

dauid incarnari disposuit: ut po-
 pulum quem dauid temporali im-
 perio rexit: ipse gracia spiritali ad
 eternum prouideret regnum. De quo
 apostolus ait. Qui eruit nos de po-
 testate tenebrar: et transtulit nos
 in regnum filij claritatis sue. hic
 est quod idem apostolus populus di-
 uino ammonitus instinctu: cum
 passurus ille iherosolimam ppe-
 raret: in eius laudem gaudens de-
 cantabat. Benedictus qui uenit in
 nomine domini: rex isrl. Et iuxta
 alium euangelistam. Benedictum
 quod uenit regnum patris nostri
 dauid. Aderat enim tempus: quo
 redempto per eius sanguinem mundo.
 rex agnosceretur: non solum domus
 dauid: sed et totius ecclesie: immo om-
 nium conditor et redemptor seculor.
 Unde recte angelus post quoniam dixit
 et dabit illi dominus deus sedem da-
 uid patris eius: continuo subiunxit.
 Et regnabit in domo iacob in eternum. *In autem*
Lectio. 8. Domum namque iacob ecclesiam dicit
 uniuersam. que per fidem et confessi-
 onem xpi ad patriarcharum pertinet
 sortem: siue in his qui de patriarcharum
 stirpe carnis originem du-
 xerunt: seu in illis qui de aliis nati-
 onibus carnaliter editi: spiritali la-
 uacro sunt in christo renati. In qua
 uidelicet domo regnabit in eternum:
 et regni eius non erit finis. Regnat
 quippe in ea in presenti uita: cum elec-

torum corda p̄ fidem et dilectionem
suam inhabitans regit: atq; ad perci-
pienda superne retributōnis dona.
continua p̄fectōne gubernat. Reg-
nat in futuro: cum eosdem finito sta-
tu temporalis exilij. ad habitatio-
nem patrie celestis introducit: in q̄
presenti eius uisione semp̄ ammoni-
ti: nichil aliud agere quam ei uaca-
re laudib; gaudēt. **D**ixit autē
maria ad angelum. Quomodo fiet
istud: qm̄ uirum n̄ cognosco. Quo-
modo inquit fieri potest ut concepi-
am. pariamq; filium: que in castimo-
nia uirginitatis uitam consummare
disposui. Non autem quasi incredu-
la uerbis angeli. quomodo hec imple-
ri ualeant inquit: s; certa quia o-
portebat impleri. quod et tunc ab
angelo audiebat. et prius p̄pheta
dictum legerat: quo id ordine com-
plendum sit interrogat: quia uide-
licet p̄pheta qui hoc futurum pre-
dixit: quomodo fieri poss; n̄ dixit:
s; angelo dicendum reseruauit. Re-
spondens ergo angelus dixit ei. Spi-
ritus sanctus sup̄ueniet in te: et uir-
tus altissimi obubrabit tē. Ideoq; et
quod nascetur ex te sanctum: uoca-
bitur filius dei. Sup̄ueniens in uir-
ginem spiritus sanctus duob; mo-
dis in ea diuine sue potentie effica-
ciam ostendit: quia et mentē illi⁹
a deo quantum humana fragili-
tas patitur. ab omni uicioꝝ sorde

castigauit: ut celesti ess; digna par-
ti: et in utero illius sanctum ac ue-
nerabile redemptoris nostri corp⁹
sola operatione sui creauit: id est
nullo uirū interueniente attactu.
carnem de carne uirginis sacrosac-
tam de intemerata formauit. Quem
enim prius ap̄te spiritum sanctum
dixit: hunc ipsum denuo uirtutē
altissimi nominauit: iuxta hoc qd̄ do-
minus cum eiusdem spiritus aduentū
discipulis promitteret ait. Et ego mit-
to p̄missum patris mei in uos: uos au-
tem sedete in ciuitate: quoad usq; i-
duramini uirtute ex alto. Obumbra-
uit autem beate dei genitrici uirtus
altissimi: quia spiritus sanctus cor
illius cum impleuit. ab omni estu cō-
cupiscentie carnalis temperauit: et
mundauit a terrenis desideriis: ac
donis celestib; mentem illius simul
consecrauit et corpus. Ideoq; et quod
nascetur ex te inquit sanctum: uoca-
bitur filius dei. Quia de sanctifica-
tione spiritus concipies: sanctū erit
quod gignetur. Congruit concepti-
oni natiuitas: ut que contra hu-
mane conditionis morem uirgo
concupis: supra humane consuetu-
dinis modum dei filium generes.
Omnes quippe homines in iniqui-
tatib; concipimur: et in delictis
nascimur. Quocquod autem do-
nante deo ad uitam preordinati
sumus ad uitam eternam: ex aq̄

et spiritu sancto renascimur. Solus
vero redemptor noster pro nobis in
carnari dignatus mox sanctus na
tus est: quia sine iniquitate concep
tus est. filius dei natus est: quia
operante spiritu sancto de uirgine
conceptus est. Possimus sane in eo
quod dicitur et uirtus altissimi ob
umbrabit tibi: alius quiddam de
sacramento dominice incarnationis
intelligere. Obumbrari enim nobis di
cimus: cum feruente meridiano sole
ut arborescens meridiem: ut aliud quod
libet sibi a celi genus inter nos et so
lem opponimus: quo ardorem eius ut
lucem nobis tolerabilius reddam?
Redemptor igitur noster non immerito
solis luce ut ardore designatur: qui
nos et ueritatis scientia illustrat: et a
more inflamat. Unde ipse per prophetam
dicit. Vobis autem timentibus nomen
meum: orietur sol iusticie. Cuius uide
licet solis radios beata uirgo susce
pit: quando dominum concepit. Sed
idem sol id est diuinitas redempto
ris nostri tegmine se humane natu
re quasi umbraculo quodam obte
xit: qua mediante uirginis eum ui
scera ferre sufficerent. Sic quoque uirtus al
tissimi obumbravit illi: dum diuina
christi potentia et eam presentia liter
impleuit: et ut capi ab illa posset
substantia se nostre fragilitatis ob
uubit. Et ecce elizabeth cognata
quia: et ipsa concepit filium in senec

13.
tute sua. Non quasi incredulam ex
emplis hortatur ad fidem: sed bene
iam credenti que audierat: ampli
ora superne dispensationis miracula
repleat: ut que dominum uirgo
erat paritura: precursorem quoque dominum
de anu ac diu sterili parente: cog
nosceret esse nasciturum. Nec mira
dum quod iuxta hystoriam elizabeth
cognata dicitur marie: cum supe
rius de domo dauid illa de filiabus
aaron orta esse narratur. Legimus
namque quod aaron ipse de tribu iu
da de qua dauid ortus est uxorem
acceperit: uidelicet elizabeth fili
am aminadab sororem naalon
qui fuit dux tribus iuda in deser
to: cum egredierentur ex egypto.
Rursus quoque regnantibus dauid po
steris: legimus quod ioiada potifex
maximus uxorem habuerit de tribu
regali: hoc est iosabech filiam regis
ioram. Ipse est ioiada cuius filium za
chariam uirum eque sanctissimum
lapidauerunt inter templum et al
tare: sicut etiam ipse dominus bea
torum martyrum mentionem ~~facit~~
~~onem~~ faciens in euangelio testatur.
Unde et tribus utraq; hoc est sacer
dotalis et regia: cognatione semper ad
uicem probatur esse coniuncta. Potu
it autem huiusmodi coniunctio et
iam recentiori tempe fieri datis nup
tum feminis de tribu in tribum: ut
manifeste beatam dei genitricem

que de tribu regia descendit cum
tribu sacerdotali cognationem ge-
neris habuisse constaret: quod miste-
ris celestibus aptissime congruit. O-
portebat namque ut apparen-
do mediator dei et hominum de utroque
tribu carnis originem haberet: quia
nimirum ipse in humanitate assump-
ta utramque habiturus personam: et
sacerdotis scilicet et regis. Siquidem
de regia eius potestate qua electis
suis regnum perhenne tribuit: et per
sens sancti euangelii lectio testat:
quia regnabit in domo iacob in-
eternum. et regni eius non erit finis.
Perro de pontificali dignitate illi
in qua pro nostra redemptione hostiam
sive carnis offerre dignatus est. testa-
tur propheta qui ait. Tu es sacerdos
in eternum secundum ordinem mel-
chisedech. Accepta autem tanta gra-
tia: iudeamus beata maria in quan-
ta humilitatis arce persistat. Ecce inquit
ancilla domini: fiat michi secundum
uerbum tuum. Magnam quippe
humilitatis constantiam tenet: quae
ancillam sui conditoris dum mater
eligitur appellat. Beata in mulie-
ribus angelico oraculo predicatur:
incognita adhuc ceteris mortalibus
archana nostre redemptionis edo-
cetur: nec se tamen de singularita-
te meriti excellentioris singulariter
extollit: sed potius sue conditionis
ac diuine dignationis memoriam

nibus: famularum se christi consortio
humiliter adiungit: famulatum
christi deuota quod iubetur impedit:
fiat inquit michi secundum uerbum
tuum. fiat ut spiritus sanctus sup-
ueniens: me celestibus dignam miste-
ris reddat. fiat ut in meo utero filius
dei humane substantie habitum
induat: adque ad redemptionem mun-
di tamquam sponsus suo procedat e
thalamo. Quis uocem mentemque
nos fratres carissimi pro modulo no-
stro sequentes: famulos esse nos christi
in cunctis actibus nostris motibusque re-
colamus: eius semper obsequium omnia
corporis nostri membra mancipemus:
ad eius implendam uoluntatem. to-
tum nostre mentis dirigamus intui-
tum. Sicque perceptis muneribus eius
gracias recte uiuendo reddamus:
ut ad maiora percipienda digni exi-
stere mereamur. Precemur seduli cum
beata dei genitrice. ut fiat nobis se-
cundum uerbum eius: aliud uidelicet
uerbum quo rationem sue incarna-
tionis ipse exponens ait. Sic enim
dilexit deus mundum ut unigenitum
filium suum daret: ut omnis qui cre-
dit in ipsum non pereat: sed habeat
uitam eternam. Hec dubitandum
quia nos de profundis ad se claman-
tes citius exaudire dignabitur: prope
quos nec dum se cognoscentes. ipse
ad profundam hanc conuallem lacri-
marum descendere dignatus est ihc

xp̄istus dominus noster: qui cum pa-
tre uiuit et regnat in unitate spiritus
sancti deus ꝑ omnia secula seculorū am̄.

**Lectio prima sermo beati
Augustini episcopi de
in carnatione domini.**

legimus sanctum moysen
populo dei precepta dante:
ubi ait. Audi isrl̄. Dominus

deus tuus deus unus est. Non po-
test esse maior n̄ potest esse minor. nō
potest numerari: dicente ꝑpheta da-
uid. Magnus dominus noster mag-
na uirtus eius: et sapientie eius nō
est numerus. Optime nostis ista fra-
tres karissimi: qui corde tenetis forti-
ter catholicam ueritatem. Audite
tamen breuiter: quod adiuuante
domino ꝑposui explanandum. Deus
unus est pater: deus unus est filius:
d̄s unus est spiritus sanctus. Non
tres d̄i: s; unus est d̄s. Tres in uoca-
bulis: unus in deitate substantie.
S; dicit michi hereticus. Ergo si unū
sunt: omnes sunt in carnati. Non ad
solum xp̄m ꝑtinet caro. Hæmpe ali-
ud est anima: aliud ratio: et tamen
in anima est ratio: et una est anima:
s; aliud anima agit aliud ratio. Ani-
ma uiuit: ratio sapit: et ad animā
ꝑtinet uita: et ad rationem ꝑtinet
sapientia. Et cum unum sint: anima
sola uitam: ratio sola suscipit sapiē-
tiam. Et tamen nec anima sine rati-
one: nec ratio sine anima. Sic ꝑ pa-

ter et filius licet unum sint: et unus
deus sit: ad xp̄m tamen solum ꝑti-
net caro: sicut ad solam rationem ꝑti-
net sapientia: licet non recedat ab
anima. **Ecce aliud. In sole calor et sp̄s** **10 11**
doe in uno radio sunt: s; calor exsic-
cat: splendor illuminat. Aliud susci-
pit calor: aliud splendor: et licet ca-
lor et splendor ab inuicem n̄ queant
separari: suscipit splendor illumina-
tionem n̄ feruorem: suscipit calor
feruorem n̄ illuminationem. Aliud
simul: aliud singulariter agunt: et
tamen ab inuicem non separantur.
Sic et filius suscepit carnem: et nō de-
seruit patrem: nec se diuisit a patre.
Suscepit inquam filius carnem im-
propriate: et tamen pater et spiritus
sanctus non defuit maiestate. In di-
uinitate equalitas: in carne sola
filij ꝑprietas: non autem ab eo patris
aut sp̄s sc̄i recessit aliquando diui-
nitas. Cum ergo una sit deitas: una
diuinitas: impleuit quidem carnem
xp̄i et pater et sp̄s sanctus: s; maiesta-
te non susceptione. Vis scire quia cū
eo fuit et pater? Non solus sum inq̄t
dominus xp̄istus: s; pater mecum est.
Audi et de spiritu sancto: quia cū
eo erat. In angelista refert: quia
ih̄c plenus spiritu sancto regressus
est a iordane. Ecce quomodo ih̄c xp̄e
carnem suscepit: et tamen spiritus
sanctus non defuit maiestate. Si ce-
lum et terram implet pater: implet

conseru
nulatione
re impo
am uerū
netus sup
nam mite
o uerū
habitu
vōm un
o pōre
mentem q
odulo no
s esse nos
monly que
quis omni
mepōis:
errem. m
tus unū
nōy ois
ed d̄m
dignū
re d̄m
nt nobis
ud uocū
e in cerna
Sic enim
unigenitū
us qui cre
sed habeat
mandam
se clamā
vōm: ꝑ
ntes: ꝑ
mem tace
tus est ih̄c

spiritus sanctus: carnem christi deserere non potuerunt. quando in diuinitatis unitate manserunt. Adhuc cytharam respice. Ut enim musicum melos solus dulcibus reddat. tria pariter adesse uidentur: ars manus. et corda: et tamen unus audit sonus. Ars dicitur: manus tangit: corda resonat. Tria pariter operantur: sed sola corda resonat quod auditur.

Lectio 3.
tu
Nec ars nec manus sonum reddunt: sed ea cum corda pariter operantur. Sic nec pater nec spiritus sanctus susceperunt carnem: et tamen cum filio pariter operantur. Sonum sola corda exercit. carnem solus christus suscepit. Operatio in tribus constat: sed quomodo pertinet ad solam cordam soni redditio: sic pertinet ad solum christum carnis humane ~~receptio~~ susceptio. Contra iudeus. Contra naturam inquit uirgo maria parere non potuit. Et detestandus manicheus. Si caro erat uirgo esse non potuit. Si uirgo peperit: fantasma fuit. Vtriusque respondendum est. Profero de historia ueteris testamenti necessarium exemplum contra iudeum: quod sonuit in auribus nostris manifestissimam ueritatem. Dominus moysi sancto precepit: de singulis tribus uirgas afferri. Aulate sunt duodecim uirge: inter quas erat una que aaron fuerat sacerdotis. Posite sunt a sancto moysi in tabernaculo testimonij. Virga autem aaron post alterum diem inuenitur produxisse

flores et frondes: et peperisse nuce. Delectat hoc misterium cum caritate uestra contra perfidiam in deorum differere: ubi maxima interuenit figura sacramenti. Virga enim protulit quod ante non habuit: si radicata plantatione nec defossa sarculo: non animata succo: nec fecundata seminario. Et tamen cum illi deessent uniuersa iura nature: protulit uirga quod nec semine suggeri potuit nec radice. Virga ergo potuit contra naturam nuce adducere: uirgo non potuit contra nature iura dei filium generare. Dicat igitur in iudeus incredulus quomodo arida uirga floruit et fronduit et nuce protulit: et ego dicam ei quomodo uirgo concepit et peperit. Sed percerto iudeus nec conceptum uirge poterit explicare: nec ego uirginis partum. Veniat ad ecclesiam: exponatur ei: ut cognoscat uerum ordinem naturalis officij. Virgo pregit tempora patienti: uirga autem non habuit tempora germinandi. Illa detulsit nouem mensibus peperit: uirga autem alia die quod natura non habuit germinauit. Uirgine dicit iudeus: parere natura non patitur. Sed deus qui mirabile contra naturam sicut in numeris legitur signum ostendit ut asina loqueretur: ipse mirabilius facere uoluit ut christus de uirgine nasceretur. Audiat et

dicente

quem ter negauerat timendo. Dicit
tumoyfes legis iator: dux populi is-
rahel. testimonium xpo. Prophetam
uobis exstabit ds de fratrib; uestris.
Omnis anima que non audierit pro-
phetam illum: exterminabitur de
populo suo. Prophetam autem dictum
xpm: ipsum audi in euangelio xpm.
Non est inquit ppheta nisi sine hono-
re in patria sua. Accedat dauid scs
testis fidelis ex cuius semine pcessit
ipse cui lex et pphete testimonium do-
cunt: dicat et ipse de xpisto. Adorabit
inquit eum omnes reges terre: omnes
gentes seruient ei. Cui seruient: Dic
cui seruient. Vis audire cui: Dixit do-
minus domino meo. sede adextris me-
is: donec ponam inimicos tuos scabellum
pedum tuorum: Et expressius ac-
q; nominatum. Quare inquit tumultu-
ate sunt gentes: et populi medita-
ti sunt inania. Absterunt reges ter-
re et principes conuenerunt in unum
aduersus dominum et aduersus xpm
eius. Accedat et alius testis. Dic et tu
abacuc ppheta testimonium de xpisto.
Domine inquit audiui auditum tuum
et timui: considerauit opera tua
et expaui. Que opera dei confidetur
iste miratus expaui: Numquid
fabricam mundi iste miratus expaui:
Absit. S; audi quid expaui. In medio
inquit diuum animalium cognosce-
ris. Opera tua deus: uerbum ca-
ro factum. In medio diuum ani-

malium cognosceris. Qui quousq; des-
cendisti: expauescere me fecisti. Ver-
bum p quod facta sunt omnia: in pre-
sepe iacuisti. Agnouit vos possessore
suum: et asinus presepe domini sui.
In medio diuum animalium cognosce-
ris. Quid est in medio diuum anima-
lium cognosceris: nisi aut in medio
duoꝝ testamentoz. Aut in medio du-
orum latronum. Aut in medio moysi
et helie cum eo in monte sermocina-
tium. Ambulauit inquit uerbum
et exiit in campis: uerbum caro fac-
tum est et habitauit in nobis. Hoc
et iheremias ait. Post hec in terris ui-
sus est: et cum hominib; conuersat e.
Ecce quemadmodum sibi conueni-
unt testes ueritatis: ecce quemadmo-
dum conuincunt filios falsitatis.
Sufficiunt uobis ista. **iii. lect.**
O uidei: an adhuc ad uestram co-
fusionem ex lege et ex gente uestra
alios introducemus testes. ut illi testi-
monium phibeant cui pdita mente
insultantes dicebatis: tu de te ipso te-
stimonium phibes testimonium tuum
non est uerum. Quod si uelim ex lege
et ex pphetis omnia que de xpo scrip-
ta sunt colligere: facilius me tempus
qm copia deseret. Verum tamen sen-
illum ex gente uestra natum. s; in er-
rore uestro non relictum: symeonem
sanctum in medio introducemus: q; me-
uit teneri decrepitus in hac luce. quo-
usq; uideret ueram lucem. Que qdē

iam etas compellebat ire: s; expecta-
bat suscipere quem sciebat uenire.
Cum iste senex admonitus esset a spi-
ritu sancto qd non ante moreretur
qm uideret xpm dei natum: quem
cognoscens prexit ad templum. Vbi
uero eum portari matris manibus
uidit: et diuinam infantiam pia
senectus agnouit: tulit infantem
in manibus suis. Iste quidem xpm fere-
bat: s; xpc senem regebat. Regebat
qui portabatur: ne ille ante pmis-
sum a corpore solueretur. Quid tam
dixerit: quem tamen confessus fue-
rit: aduertite inimici n xpi s; uestri.
Benedicens deum exclamauit senex
ille et dixit. Hunc dimittis seruum
tuum domine scdm uerbum tuum in
pace: quia uiderunt oculi mei saluta-
re tuum. Illi etiam parentes iohannis
Zacharias et elyzabeth uenies steri-
les: in senecta fecundi: dicant etiam
ipsi testimonium xpo: dicant de xpo
quid sentiant: et testem ydoneum
xpo nutriant. Auiunt enim suo par-
uulo nato. Tu puer ppheta altissi-
mi uocaberis: precibus enim ante fa-
ciem domini parare uias eius. Ipsi
q; matri et uirgini elyzabeth ait. Un-
de hoc michi ut ueniat mater dñi
mei ad me: ecce enim ut facta e uox
salutationis tue in auribus meis: ex-
ultauit in gaudio infans in utero
meo. Intelligens enim iohannes
matrem domini sui uenisse ad sua

matre: adhuc inter ipas angustias
uteri positus: motu salutauit quem
uoce non poterat. Qui postea ipse io-
hannes precursor et amicus humil-
ac fidelissimus seruus: testis ydone-
us effectus est: tanto maior innatis
mulierum: quanto estimatus est esse
quod non erat. Xpm enim eum esse
iudei credebant: s; ille non esse se cla-
mabat dicens. Quem me suspicami-
ni esse n sum ego: s; ecce uenit post me
cuius pedibus pcumbens n sum dig-
nus soluere corrigiam calciamenti
eius. O fidelis testis et amice ueri
sponsi: quantum te humiliasses. si
ad corrigiam calciamenti eius solu-
dam dignum te esse dixisses. S; dum
hoc non te dignum dicit: iudeis fal-
sis testibus contradicit. Et hec ate-
dicta sunt: ante qm xpm uideres.
Qui cum ad te uenit excelsus: humi-
lis implende dispensationis sue gra-
uitate baptizaretur qui nullum ha-
bebat peccatum: quid responderis.
quem cognoueris: quale ptuleris
testimonium: audiant inimici quod
audire nolunt. Ecce inquit agn-
dei: ecce qui tollit peccata mundi.
Et adiecit. Tu ad me uenis baptiza-
ri: Ego debeo a te baptizari. Agno-
uit seruus dominum: agnouit uin-
culus originalis peccati obligatus:
ab omni nexu peccati liberum. Ag-
nouit preco iudicem: agno-
uit creatura creatorem: agno-

uit paramymphus sponsum. Nā
et hec uox iohannis est. Qui ha
bet sponsam sponsum est. Amicus
autem sponsi stat et audit eum:
et gaudio gaudet propter uo
cem sponsi. Sufficiunt uobis ista
o iudei: Sufficiunt uobis tanti
testes ex lege uestra. et ex gente ue
stra: an adhuc impudentia nimia
audebitis dicere qđ alterius gen
tis. uel nationis homines. xpo de
berent testimonium phibere? S;
si hoc dicitis: responder quidem
ille uobis. Non sum missus. nisi
ad oues que perierunt domus isrl.
S; sicut uos in actib; apostolor; in
crepat paulus. uobis primū opor
tebat annuntiare regnum dei: s;
quia expulistis illud. nec uos dig
nos uite eterne iudicastis. ecce in
quit conuertimus nos ad gentes:
demonstremus nos ex gentib; testi
monium xpo fuisse platum: qm
ueritas non tacuit clamando. et
am pinguas inimicor; suor;. Non
ne quando ille poeta facundissim;
inter sua carmina. En noua pge
nies. celo mittetur ab alto. dicebat:
xpo testimonium phibebat. Indu
bium hoc ueniet: nisi alios ex ge
tib; ydoneos testes. plura q; dice
tes in medium introducam. Illum
regem qui uiam supbiam captiuā
do pdomuit. nabuchodonosor re
gem. scilicet babylonis n̄ pretermit

16.
tam. Dic nabuchodonosor quid in
fornace quo tres uiros iustos iu
ste miseris: dic dic quid t̄ fuerit
reuelatum. Nonne inquit tres ui
ros misimus in fornace ligatos: fr
auit illi. Vere rex. Ecce inquit e
go iudeo quatuor uiros solutos
in medio ignis ambulantes. 7 cor
ruptio nulla est in eis: et aspectū
quarti similis est filio di. O alieni
genā unde t̄ hoc? Quis t̄ annun
tiauit filium di? Que lex? Quis
pheta annuntiauit filium dei?
Nondum quidem mundo nascitur:
et similitudo nascentis a te cogno
scitur. Unde t̄ hoc? Quis t̄ istud
annuntiauit: nisi quia sic te di
uinus ignis intus illuminauit. ut
cum illic apud te captiuū teneren
tur inimici iudei. sic diceres testi
monium filio dei? S; quia in ore
duorum ul' trium testium stat om
ne uerbum: sicut ip̄e dominus
uestram contumaciam confutās.
in lege inquit uestra scriptum ē.
qđ duorum hominum testimoni
um uerum sit: etiam ex gentibus
tercius testis introducatur: ut te
stimonium ueritatis ex omi
parte roboretur. Quid sibilla uan
tinando etiam de xpo clamauerit t̄
medium pferamus: ut ex uno lapi
de utrorumq; frontes pcutiantur?
iudeor; scilicet atq; paganor;: atq;
suo gladio sicut goliath xpi omnes

partiantur inimici. Audite quid di-
xerit. Iudicii signum: tellus sudo-
re madescit. Caelo rex adueniet.
p̄ secula futurus: scilicet in carne
presens. ut iudicet orbem. Unde
deum cernent: incredulus atq;
fidelis. Celsum cum sanctis: eui-
iam termino in ip̄o. Sic anime cū
carne aderunt: quas iudicat ip̄e.
Cum iacet incultus densis in ue-
p̄rib; orbis: reicient simulachra
uiri. cunctam quoq; gazam. Curret
terras ignis: pontum q; polum q;.
Inquirens terrā: portas confrāget
auerū. Sanctorum s; enim cuncte
lux. libera carni. Tradetur: fontes
eterna flamma cremabit. Occul-
actus tēregens tunc quisq; loque-
tur: secreta: atq; deus reserabit pec-
tora iuci. Tunc erit et luctus: stride-
bunt dentibus omnes. Eripitur so-
lus iubar: et chous interit astris.
Vometur celum: lunaris splendor
obibit. Deiciet colles: ualles extol-
let ab imo. Non erit in reb; hominū:
sublime ut̄ altum. Jam equantur cā-
pis montes: et cerula ponti. Omnia
cessabunt: tellus contracta peribit.
Sic pariter fontes torrentur: flu-
mina q; igni. Et tuba cum sonitu
tristem demitter ab alto. Orbe: ge-
mens facinus miserum uarios q;
labores. Tartareum q; chaos. mon-
strabit terra dante dehi. scens. Et
coram hoc domino: reges sustentur

ad unum. Recidet eccelis: ignis q;
et sulphuris amnis. hec de xp̄isti
natiuitate. passione. et resurrectio-
ne. atq; secundo eius aduentu ita
dicta sunt: ut si quis in greco ca-
pita horum uersuum discernere
uoluerit: inueniet ih̄c xp̄c̄ yos-
thet. sother. quod et in latinum trā-
latis eisdem uersib; apparet: preter
quod grecarū litterarum pp̄rietas.
non a deo potuit obseruari. Credo
iam uos o inimici iudei. tantis tel-
tib; ita obrutos confutatos q; esse
ipsa ueritate: ut nichil ultra repug-
nare. nichil querere debeatis. *fr̄. vi.*

Et. sc̄i euanḡlii sc̄dm lucam

In illo tempore. Surgens maria a
bit in montana cum festinatione
in ciuitatem iuda: et intrauit in
domū zacharie. et salutauit eli-
zabet. Et reliqua. *o. l. e. ve. ve.*

Lectō quam audi *presbiteri.*
nimus sancti euangeliū fratres
karissimi. et redemptionis nostre
nobis semper ueneranda primor-
dia predicat: et salutaria semp̄
imitande humilitatis remedia cō-
mendat. Nam quia peste sup̄bie
attractum genus humanum peri-
erat: decebat ut medicamentum
humilitatis quo sanaretur. p̄ma
mox incipientis salutis tempora
pretenderent. Et quia p̄ temerita-
tem seducte mulieris mors ī mun-
dum introierat: congruum fuit

l. 3. v.

*In die vi.
Sitationis
in dominica
et in octa*

17.
ut in iudicium uite reuertentis mu-
ueres se deuote humilitatis inuice
ac pietatis preuenirent obsequis.
Prior ergo nobis beata dei genitrix
ad sublimitatem patrie celestis iter
ostendit humilitatis non minus
religionis quam castitatis exēplo
uenerabilis. Siquidem glā uirgi-
nei et intemerati corporis qualis
sit uita supne ciuitatis. ad quam
suspiramus insinuat: ubi neq; nu-
bent neq; nubentur: s; sunt sicut
angeli dei in celis: atq; uirtute me-
tis eximia qua ad hanc ptingere
debeamus indicat. Namq; sicut pre-
cedente sancti euangeli lectio cog-
nouimus: post quam angelica ui-
sione et allocutione meruit sublima-
ri: post qm se celesti onustandam
partu didicit: non se de donis ce-
lestib; quasi essent a se extulit: s;
ut magis magisq; donis ess; apta
diuinis in custodiam humilitati
gressum fixit mentis: ita euangeli-
zanti sibi archangelo respondens.
Ecce ancilla domini: fiat in scdm
uermum tuum. ^{Et uero} ut uero ex hodie-
na lectioe audiui mus: eandem q;
angelo exhibuerat humilitatem:
hominib; quoq; curauit exhibere
et quod maioris ē uirtutis hoc etiā
minorib; . Quis enim nesciat uir-
ginem dō consecratam: muliere dō
dedita gradum habere potorem:
Quis dubitet matrem regis eterni:

iure matris militis eē preferendā.
Attamen ipa memor scripture pre-
cipientis. quanto magnus es hu-
milia te in omnib;: mox ut ange-
lus qui loquebatur ei ad celestia
rediit: surgit ac montana conscē-
dit: gestans q; in utero deum ser-
uorum dī habitacula petit: ac re-
quirit alloquia. ^{Et apte post uisio-} ^{ne} ^{angel}
nem angeli in montana subit. que
gustata suauitate supnorum ciuū.
humilitatis se gressib; ad uirtutū al-
ta transtulit. Intrat ergo domū za-
charie atq; elyzabeth quam seruam
ac precursorem domini parturā no-
ueat salutat: n̄ quasi dubia de o-
raculo quod acceperat: s; ut con-
gratulatura de dono quod conser-
uam accepisse didicerat: non ut
uerbum angeli mulieris attestati-
one p̄bare: s; ut mulieri p̄uete-
etatis. uirgo iuuenula ministeriū
sedula impenderet. Ut autem audi-
uit salutationem marie elyzabeth.
exultauit infans in utero eius: re-
pleta est spū scō elyzabeth. ^{q; ei} ^{apert}
Aperi- ^{ente} ^{os} ^{beata} ^{maria} ^{ad} ^{salutandū}
repleta est mox spū scō elyzabeth.
repletus est et iohannes: atq; uno
eodem q; spū ambo edocti. Illa salu-
tationem que est; agnouit. et ut ma-
trem domini sui debita cum bene-
dictione uenerata est: ille ipm eē
dominum qui utero uirginis por-
taretur intellexit. Et quia lingua

lō xii In aduentu lco i

De uisitatione 2Beate uirg. p. q. a. r.

lō xii In aduentu lco i

lō xii In aduentu lco i

elisabeth.

nec dum ualuit. animo exultante
salutauit. officium q̄ sue precu-
sionis qm̄ libenter quā deuote in-
uenis est. impleturus. ante quam
nasceretur. aduenienti domino
quibz ualebat iudicis firmavit.
Ad erat nāq; temp̄ q̄ implet̄ angeli
sermo q̄ dixerat qā spū scō replebit̄
adhuc ex utro matris sue. Repleta ē
ḡ spū scō elysabeth. et exclamauit
uoce magna. Recte uoce magna. qā
magna di dona cognouit. Recte
uoce magna. quia illum quem
ubiq; presentem nouerat. etiam
corpali ter adesse sentiebat. Mag-
na et enim uoce. nō tam clamosa
qm̄ deuota intelligendum ē. Neq;
modice uocis deuotione dominū
laudare ualebat. que spū scō
plena flagrabat. que et illum ī
utero gestabat. quo innatis mul-
erum nemo maior ē. et eum adue-
nisse gaudebat. qui conceptus ex
carne matris uirginis. filius altis-
simi uocaretur et est. **Exclamauit**
autem et dixit. Benedicta tu inter
mulieres. et bñdictus fructus
uentris tui. Non solum bñdicta
inter mulieres bñdictas. s; maio-
ri benedictōne specialiter insignis.
Benedictus fructus uentris tui.
Hec ip̄e generali scōz more bene-
dictus. s; sicut apostolus ait. **Qz**
patres et ex quibz xpc̄ secundum
carnem. qui est sup̄ omnia bñdict̄.

ds̄ in secula. De huius ortu fructus.
psalmista musico sermone testat̄
dicens. Et enim dominus dabit be-
nignitatem. et terra nostra da-
bit fructum suum. Dedit quippe
dominus benignitatem. quia ge-
nus humanum a reatu preuarica-
tionis. p̄ unigenitum suum libe-
rare disposuit. Dedit benignita-
tem. quia in eius ingressu uirgi-
nalis uteri templum sp̄ sc̄i gr̄a
consecrauit. **Et terra nostra de-**
dit fructum suum. quia eadē in-
tergo que de terra corpus habuerat
filium genuit. diuinitate quide-
m patris coequalem. s; sibi carnis
ueritate consubstantialem. De hoc
et ysaias. temp̄ humane redemp-
tionis intuens ait. In illa die erit
germen domini in magnificen-
tia et in gloria. et fructus terre
sublimis. Germen nāq; domini
fuit in magnificencia et gloria.
cum sempiternus dei filius ī car-
ne temporaliter apparens. mag-
nitudine uirtutum celestium
mundo clarus effulsit. fructus
quoq; terre sublimis effectus ē.
quando carnem quam de nostra
natura mortalem ds̄ susceperat.
uirtute resurrectionis immorta-
lem iam redditam. ad celos sub-
leuauit. **Recte ergo dicitur. Be-**
nedita tu inter mulieres. et be-
neditus fructus uentris tui. Be-

leo sc̄da

leo sc̄da

eni

Aduentu

leo sc̄da

leo sc̄da

leo sc̄da

nedicta est enim incomparabiliter. ^{q. 2} ^{ad} ^{dm} ^{gn} ^{ms} ^{sus} ^{cep} ^{it} ^{gl} ^{ori} ^{am} ^{et} ^{co} ^{ro} ^{na} ^m ⁱⁿ ^{te} ^{gr} ^{ita} ^{tis} ^{se} ^{ru} ^{au} ^{it}. Be
 nedicta tu inter mulieres: p cuius
 partum uirgineum a natif muli
 erum maledictio prime matris
 excluda est. Benedictus fructus
 uentris illius: p quem et semen
 incorruptionis. et supne heredi
 tatis quam pdidimus in adam
 fructum recepimus. ^{Et uere ac sin}
 gulariter benedictus qui no nostro
 more post quam natus est gracia
 a domino bndictionis accepit: sed
 ipe ad saluandum mundum bene
 dictus uenit in nomine dñi. Et un
 de hoc michi: ut ueniat mater do
 mini mei ad me. O quanta in pph
 ete mente humilitas: quam uer
 sermo domini quem dixit. sup que
 requiescet spe meus. nisi sup humi
 lem et quietum et trementem uer
 ba mea. ^{Matrem quidem domini}
 que ad se uenerat mox ut uidit
 esse cognouit: s nichil in se talis
 meriti reperiens. quo digna fieret
 a tanta hospite uisitari. unde
 hoc michi inquit. ut ueniat ma
 ter domini mei ad me. Quia nimi
 rum ipe spe qui ei pphete donum
 contulit: minus pariter humilita
 tis prestitt. Ppheticam namq; reple
 ta spiritu genitricem ad se aduen
 tasse saluatoris intelligit: s humi
 litatis spiritui circumseptam. minus

dignam se eius aduentu dephedit. ^{Et uere}
Ecce enim ut facta e uox ^{le. u.}
 saluationis tue i auribus mat:
 exultauit in gaudio infans i utero
 meo. Intellexit elizabech eodem q
 impleta erat spiritu reuelante. quid
 illa exultatio sui significass; infan
 tis: hoc est illius uenisse matre cui
 ipe precursor ac demonstrator est; fu
 turus. Et quam miranda: qua citta
 set spe operato. Nulla quippe in disce
 do mora e. ubi spe ses doctor ad est. In
 uno eodem q; momento. cum uoce sa
 lutantis gaudium nascitur infantis:
 quia dum uox ad aures puenit cor
 porales. uirtus spiritalis cor itrauit
 audientis. Nec solum genitricem:
 s et sobolem amore domini aduen
 entis accendit. Unde mox eadem
 precursoris genitrix ea que in oc
 culto cognouerat: his qui simul a
 derant et audiebant palam euan
 gelizare curauit. Nam subdit. Et be
 ata que credidit: qm pficietur
 ea que dicta sut ei a domino. ^{Et uere}
 et hoc quoq; p spiritum sanctum
 didicit. elizabech. que angelus ad
 mariam uerba ptilerat: qd illa mox
 euangelizati crediderit: qd hec diui
 na operante potentia. absq; ulla
 essent dubietate complenda. Mun
 q; in modum idem spe eam cu imple
 uit. presentium simul preteritoru
 q; et futuroz scientia instruxit. De
 presentib; naq; se edoctam mon

le. viij

le. lxviii

le. lxxviii

finis

Ev. Ex. g. 28
mat. 12. q. 1. super. 9

le. lxxviii

stravit: cum beatam mariam ma-
trem domini sui uocans qua redemp-
torem humani generis in utero ge-
staret indicauit: unde etiam fruc-
tum uentris eius singulariter be-
nedictum esse professus est. Preterito-
rum se noticiam accepisse signauit:
que et uerba angeli ad mariam: et
consensum marie credentis sibi in-
notuisse perdidit. Sed et futurorum sci-
entiam sibi non negatam intima-
uit: cum proficienda a domino que
ei dicta essent aperuit. Quis autem
fratres mei dicere. quid estimare
sufficiat. que tunc gracia spiritus dei ge-
nitricem repleuerit: cum tanta in
matre precursoris lux doni celestis
emittit. Verumtamen audiamus
uerba que dixit: si forte ex his uale-
amus aliquantulum dinoscere quod
intus habuerit. Audita ergo respo-
sione elizabech qua eam beatam in-
ter mulieres predicauit: matrem do-
mini sui cognominauit: fide forte
laudauit: ad cuius ingressum se
ipsam cum filio spiritus sancti repletam esse
signauit: non amplius tacere potuit
dona que preceperat: sed que semper ani-
mo gerebat: ubi aptum locum tue-
nit etiam deuota oris professione pate-
fecit. Namque ut uirginalem decebat
pudorem. acceptum diuinitus ora-
culum aliquandiu silentio tegebat:
archanum misterij celestis in sinu pec-
toris abscondito uenerabatur occultum.

expectabat reuerenter donec ipse
donorum distributor. quid sibi doni
specialis tribuisset. qui secreta reuelat
set. quando cumque uellet ostenderet.
At postquam eadem que sibi erant ka-
rissimata prestita. per alios spiritui re-
uelante. esse patefacta cernebat:
mox etiam ipsa thesaurum celi quem in
corde seruabat aperuit. Sic ergo. Mag-
nificat anima mea dominum: et ex-
ultauit spiritus meus in deo salutari
meo: et cetera. Quibus primo dona si-
bi specialiter concessa confitetur:
deinde generalia dei beneficia. quibus
generi humano in eternum consue-
re non desistit enumerat. Cuius autem
anima dominum magnificat: quod om-
nes interioris hominis sui affectus
diuinis laudibus ac seruicij manci-
pat: qui per obseruantiam precepto-
rum dei. semper eius potentiam maie-
statis. se cogitare demonstrat. Cuius
spiritus in deo salutari suo exultat: quem
nil in terrenis liber: nulla caducarum
rerum affluentia emollit. et nulla
aduersitas frangit: sed sola illius a
quo salus speratur eterna. sui condi-
toris memoria delectat. Que cum om-
nibus profectis uerba conueniant: ma-
xime tamen. ea beatam mariam dei
genitricem preferre decebat: que me-
riti privilegio singularis speciali
ipsius dilectione flagrabat: cuius
corpali conceptione gaudebat. Que
iure in ihu. id est saluatori suo speci-

17.
Dnica i fca octaz ipe l.
legant. Lectio prima

l. ij.

l. ij.

l. iij.

ali pre ceteris sanctis gaudio potu
 it exultare: quia quem perpetuum sa
 luttis auctorem nouerat: huc ipsu
 temporali ortu de sua carne nascitu
 rum ee sciebat: quatinus in una eade
 q; psona ueraciter et suus filius est
 et dominus. **Que** sequentibus quoq; **lc. v.**
 uerbis qm uilia de se ipsa senserat ed
 cer: et quod omne quicquid boni me
 rita habuit. hoc supra gracia largi
 ente pcepto dicens. Quia respexit
 humilitatem ancille sue: ecce enim ex
 hoc beatam me dicent omnes gene
 rationes. humilem quippe xpi an
 cillam suo iudicio se fuisse demonstrat:
 s; respectu se gracia celestis repente
 sublimata pnuntiat: atq; in tan
 tum glorificatam. ut sua beattitu
 do precipua merito cunctarum gen
 tium uoce miretur. **Ad**dit etia ad **lc. vj.**
 huc diuine pietatis munera. que
 mirabiliter accepit. digna gracia
 actione collaudans. Quia fecit mi
 chi magna qui potens est: et sanctu
 nomen eius. Nil ergo suis meritis tri
 buit: que totam suam magnitudine
 ad illius donum refert: qui essentialit
 potens et magnus existens: fideles
 suos de paruis atq; infirmis fortes
 facere consuevit et magnos. **Bene** **lc. vij.**
 autem addidit et sanctum nome et
 ut ammoneret audientes. immo om
 nes ad quos eius uerba puenirent i
 strueret ad fidem: et inuocationem ei
 dem nominis aduolare: quatinus

et ipsi sanctitatis eterne. ac salutis ue
 re possent esse participes: iuxta illud
 pphetiam. Et erit omnis quicumq;
 inuocauerit nomen domini saluus
 erit. Ipsum est enim nomen: de quo
 supra ait. Exultauit sps meus: i do
 saluari meo. Vnde adhuc ap eius
 addidit. Et misericordia eius in pro
 genes et pgenes: timentibus eum.
 Progenes autem et pgenes. uel
 utriusq; populi iudei scilicet et gen
 tilis appellat: uel certe omniu por
 tem nationum. quas in xpo creditu
 ras ee preuidebat: quia sicut petr
 ait. non e psonarum acceptor deus:
 s; in omni gente qui timet eum. et ope
 ratur iusticiam acceptus est illi. **lc. viij.**
 cinic autem his beate marie uerbis ip
 sius domini sermo: quo no tantum
 matre que se corporaliter generare
 meruit: s; et omnes qui sua pcepta
 seruarent pnuntiauit ee beatos. Cu
 enim docente illo populum quoda
 loco et miracula faciente. omnes
 eius sapientiam ac uirtutes mira
 rentur: extollens uocem quedam
 mulier de turba dixit illi. Beatus
 uenter qui te portauit: et ubera
 que suxisti. At ille testimonium
 ueritati platum libenter accipi
 ens: continuo respondit. Beati q
 audiunt uerbum dei. et custodiunt
 illud: ut ipa quoq; mulier. immo
 uniuersi qui audiebant se beatos
 fore considerent: si diuinis uellet

lc. viij. s

obtemperare mandatis. Ac si aperte
dicat. Quamuis singulare primum
legum beatitudinis habeat. que
filium dei incarnatum. uirgo in utero
gestare. parere ac nutrire digna
est. precipuum tamen in eadem uita
specie beatitudinis locum. et ipsi sunt
habitu. qui eius fidem ac dilectio
nem casto in corpore concipiunt. qui
sedula in mente preceptorum eius me
moriam portant. qui hanc et in men
te primorum sollemn exhortatione
nutrire satagunt. **lc. iiii.**

Lectio prima.

Quia uenerabilis dei genitrix mi
sericordiam eius omnibus per orbem
qui eum timerent affuturam esse per
docuit. restat ut etiam superbi et con
tempnentes merita monita ueri
tatis quid mereantur insinuet. fecit
inquit potentiam in brachio suo.
dispexit superbos mente cordis sui. In
brachio suo. iudicacionem proprie uir
tutis significat. Non enim alie
no ad operandum indiget auxi
lio. cui sicut scriptum est. subest cum
uoluerit posse. Quod ad distincti
onem nostre bone operationis dicitur.
qui non in nostre uiribus libertatis.
sed in deo facimus uirtutem. et sicut
alias scriptum est. et brachium eorum
non saluabit eos. sed dextera tua et
brachium tuum et illuminatio uul
tus tui. Dispexit autem superbos men
te cordis sui. quia initium omnis
peccati superbia. ob cuius meritum

domini genus humanum a stabili
habitatione patrie celestis eiciens. in
huius peregrinatione exilij longe late
que dispulit. sed et his qui in peccatis per
durare non timent. grauiorem future
dispensionis uindictam reseruauit.

lc. ii. Deposuit potentes de sede. Eisdem po
tentes appellat quos ante dixerat
superbos. qui ideo nimirum superbiuo
cantur. quia supra mensuram se sue
conditionis extollunt. Potentes autem
non quia uere potentes sunt. sed quia
confidentes in uirtute sua condito
ris adiutorium querere detrectant.
Illi autem uere potentes sunt. qui di
cere cum apostolo non uentur. Omnia
possumus in eo qui nos confortat. do
mino ihesu christo. De qualibus scriptum est.
Deus potentes non abiicit. cum eripe
re potens. Deposuit ergo potentes de
sede et exaltauit humiles. quia omnis
qui se exaltat humiliabitur. et qui
se humiliat exaltabitur. Quibus
etiam ita recte possit intelligi. quod non
numquam illi ipsi. qui merito sue
elationis a domino fuerant deiec
ti. denuo miserante illo ad humili
tatis gratiam redeant. sic quia meri
to deuote humilitatis erigantur ad
gloriam. Denique saulus ob superbia
de fide doctrine legalis depositus est.
sed mox ob humilitatis subiectionem
ad euangelizandam christi fide leua
tus. Surrerentes impleuit bonis. et
diuites dimisit inanes. quia qui

lc. iiii.

eterna bona perfecte nunc esurunt;
 atq; ad appetenda infatigabili ope-
 rum iustoz. instancia certare nō de-
 sistunt; faciuntur itaq; cum sui
 redemptoris gloria quam desidera-
 bant apparuerit. At quicumq; cele-
 stib; diuicijs terrenas preponere
 gaudent; hij nimirum tempore
 ultime discretionis inanes tocius
 beatitudinis dimituntur adomi-
 no: ideo q; cum diabolo p̄henis mi-
 serie pena plectuntur. Quod etiam
 in hac uita ex parte n̄ minima uide-
 mus impleri: ut et humiles uideli-
 cet sup̄ne bonitatis alimonis re-
 pleantur. uirtutum q; celestium lar-
 gitate ditescant: et qui uel de opib;
 se bonorum operum quasi p̄ se se-
 bec habeant extollunt: intus a lu-
 mine ueritatis manescunt. Singul
 autem his uersiculis quos de diuer-
 so sup̄borum atq; humilium statu
 beata maria p̄tulit: ad iungendum
 est quod premisit in p̄genies et p̄ge-
 nies: quia nimirum p̄ om̄e labētis
 seculi tempus creator iustus ac mi-
 sericors et sup̄bis resistere: et humili-
 bus dare gratiam consueuit. Vnde
 bene post generalem diuine pieta-
 tis et iusticie commemorationem;
 ac specialem noue incarnationis
 dispensationem. qua mundum re-
 dimere d̄s dignatus ē: confessionis
 sue uerba conuertit dicens Suscep̄
 isrl̄ puerum suum: memorari mise-

l. iij.

sericordie sue. Israhel quippe uir ui-
 dens deum interpretatur: quo no-
 mine om̄is redemptorum hominū
 cētus designatur: p̄pter quos ut
 deum uidere ualeant. ip̄e deus ho-
 mo uisibilis inter homines apparuit.
 Qui suscepit isrl̄ quasi medicus e-
 grum quem curaret: quasi rex popu-
 lum quem ab hostium incurfione de-
 fenderet: immo hoste prostrato libe-
 rum redderet: ac secum p̄petuo reg-
 nare conaret. Et bene addit puerū
 suum. uidelicet humilem. obediē-
 tem q; significans: quia n̄ nisi per
 uertitatem humilitatis. q̄s ad sor-
 tem potest redemptōnis at-
 tingere. Vnde et dominus ait. Nisi cō-
 uersi fueritis et efficiamini sicut
 paruuli: non intrabitis in regnū
 celoz. Bene quoq; subiunxit memo-
 rari misericordie sue: quia quod d̄s ho-
 minem ut redimeret assumpsit: n̄
 humane meritum conditionis: sed
 diuine donum pietatis exercit. Ad
 enim post culpam preuaticationis:
 nisi iusti conditoris iram meruim?
 Vnde restat. ut quoecquod ad salu-
 tem uitam q; recuperamur eternā:
 n̄ hoc nobis s; eius gracie tribuam?
 cui dictum ē. in ira misericordie me-
 mor eris. Sicut locutus est ad pa-
 tres nostros: abraham et semini
 eius in secula. Patrum memoriam
 faciens beata maria. recte abrahā
 nominatim exprimit: quia et si

lectio quinta.

multi patres ac sancti dominice
incarnationis testimonium mystice p
tulert. ipsi tamen primo manife
ste sunt eiusdem incarnationis ac
nostre redemptionis archana pre
dicta. ipsi specialiter dictum est. in te
benedicentur uniuerse cognatio
nes terre. Quod ad dominum saluato
rem primere nullus fidelium dubi
tat. qui ad dandam nobis benedi
ctionem perpetuam. de stirpe abrahe
ad nos uenire dignatus est.

lc. vii.

Semen autem abrahe non illos dicit
tantum electos. qui ex abrahe progenie
sunt corporaliter editi. uerum et
iam nos qui de gentibus ad christum con
gregati. illis fidei societate patribus
copulamur. a quibus per sapientiam carnalis
origine longe segregamur. Et nos
enim semen ac filii sumus abrahe.
cum sacramentis nostri redemptoris
qui de genere abrahe carnem assump
sit renascimur. Hos sumus filii a
brahe. cum illum uidere sollicita in
tentione querimus. cuius diem beatus
abraham exultauit ut uideret. et ui
dit et gauisus est. Hinc et enim apo
stolus ait. Si autem uos christi. ergo se
men abrahe estis. secundum pro
missionem heredes.

lc. vii.

Recte autem in
conclusionem subiungitur in scriptura.
quia nimirum prefata promissio sup
er hereditatis. nullo unquam fine
claudetur. Nam et usque in finem se
culi huius non deerunt qui in christum

credendo semen fiant abrahe. et fu
ture beatitudinis eidem semini ma
nebit gloria perpetua. Unde nos necesse
est fratres carissimi quibus eterna
merces a domino promittitur. in de
fesso usu mentis per eius preceptione
luctari. Oportet enim ut per optinen
do bono quod sine fine cupimus ha
bere. sine ulla intermissione donec
accipiamus cessare curemus. Verba
igitur euangelice lectionis frequen
ti meditatione reuoluamus. exempla
beate genitricis dei semper animo
retineamus. ut et in conspectu dei
humiles inuenti. et proximis quoque
debito honore submissi. mereamur
una cum ipsa perpetuo sublimari.
Studeamus sollicite. ne nos inde
bite laudantium fauor extollat.
cum illam uideamus inter uerba
uere laudationis inconcussam hu
militatis tenuisse constantiam. Si
immoderatus temporalium rerum
nos appetitus delectat. reminiscamur
quia iudex noster diuites di
mittit manes. Si temporalis afflic
tio forte mentem conturbat. recogni
temus quia et humiles exaltat. In
quam de impetranda admittorum
uenia desperemus. quia misericordia
eius a progenie in progenies transitibus
eum. Nulli inter mala que fecit gra
uior in penitendi culpa culpa sub
ripiat. quia deus superbis resistit. eosque
a beatorum sorte seceruens. per uaria pe

narum loca p peccatorum uarie-
tate dispigit. Sic autem largiente
domino ut si beate marie semper
actus et dicta recolamus: semp̄
nobis. et obseruantia castitatis. et
uirtus operationis p̄seuerent. Na
toprimus ac saluberrimus in sancta
ecclesia mos inoleuit: ut ymnus ip̄i
us cotidie cum psalmodia uespi-
ne laudis ab omnib; cantaretur.
quatinus ex hoc animos fidelium
et frequentior dominice incarna-
tionis memoria. ad affectum deuo-
tionis accendat: et recogitata sepi-
us exempla genitricis illius uir-
tutum soliditate confirmet. Et
hoc oportune ad uesp̄inos fieri
placuit: ut uidelicet fatigata p̄
diem ac distenta diuersis cogita-
tionib; mens nostra. incumbente
tempore quietis ad unionem se sue
considerationis colligeret. iam q̄
salubriter ammonita. quicquid
sup̄fluum uel nociuum diurna
uagatione contraxisset: totum hoc
nocturnis denuo precib; ac lacri-
mis ex tempore mundaret. Verum
quia in longum duximus sermonē:
iam conuersi ad dominū clementiā
ip̄ius postulamus: ut et memoriā
beate marie congruis ueneremur
officijs: et ad celebranda dominice
natiuitatis sollempnia puriorib;
animis uenire mereamur. Adiu-
uet ip̄e ad facienda opera sp̄rita-

lia. ad p̄cipienda dona celestia de-
siderium nostrum: qui p̄ nobis
in carnari atq; inter homines ui-
uendi formam dare uoluit. unige-
nitum suum ih̄m xp̄m dominū
nostrum: cum quo uiuit et regnat
d̄s. in unitate sc̄i sp̄s. p̄ om̄ia sc̄la
seculor. amen. *Sabb̄o. 1c. 1. e. sc̄dm*

Anno quindodecimo. *Lucam.*
imperij tyberij cesaris. p̄cu-
rante pontio pylato iudeā.
tetrarcha autem galilee herode phi-
lippo autem fratre eius tetrarcha
ituree et traconiticis regionis. et
usania abiline tetrarcha. sub prin-
cipib; sacerdotum anna et caypha.
factum est uerbum domini sup̄ io-
hannem zacharie filium in deserto.
Et reliqua. *O. 1. e. 1c. Greg. pape*

Redemptoris precursor quo tem-
pore uerbum predicationis ac-
cepit. memorato romane rei publice prin-
cipe. et iudee regib; designatur. cū
dicitur. Anno quindodecimo impe-
rij tyberij cesaris. p̄curante pontio
pylato iudeam tetrarcha autem
galilee herode. philippo autē fra-
tre eius tetrarcha ituree et traco-
nitidis regionis. et usania abili-
ne tetrarcha sub principib; sacer-
dotum anna et caypha: factum ē
uerbū dñi sup̄ iohem. zacharie fi-
lium in deserto. Quia enim illum
predicare ueniebat. qui et ex iu-
dea quosdam. et multos ex gentib;

redempturus erat: p regem gentium
et principes iudeorum predicationis
eius tempora designantur. Quia
autem gentilitas colligenda erat
et iudea p culpa perfidie dispren-
da: ipa quoque descriptio terreni pri-
cipatus ostendit: qm et in romana
re publica unus presuisse describitur:
et in iudee regno p quartam
partem plurimum principabant.
2^a 1° 2° *1°* *2°*
Voce et enim redemptoris nri dicitur.
Omne regnum in se diuisum
desolabitur. Liquec ergo qd ad fi-
nem regni iudea puenerat: que
tot regibus diuisa subiacebat. Ap-
te quoque n solum quibus regibus s qibus
etiam sacerdotibus actum sit demon-
stratur: ut quia illum iohannes
baptista predicaret. qui simul rex
et sacerdos existeret: lucas eu-
angelista predicationis eius tempa
pregnum et sacerdotium designa-
uit. Et uenit in omnem regionem ior-
danis: predicans preceptum bap-
tismum penitentie in remissionem
peccatorum. Cunctis legentibus liquec
quia iohannes non solum baptismum
predicauit. uerum etiam quibus-
dam dedit: s tamen baptismum
suum in remissionem peccatorum
dare non potuit. Remissio enim
peccatorum: in solo nobis baptisma-
te xpi tribuitur. Notandum itaque
quod dicitur. predicans baptismum
penitentie in remissionem peccatorum:

qm baptismum quod peccata sol-
ueret quia dare non poterat predi-
cabat: ut sicut incarnatum uerbum
patris precurrebat uerbo predica-
tionis: ita baptismum penitentie
quo peccata soluiuntur precurre-
ret suo baptismo quo peccata sol-
ui n possunt: ut quia eius sermo
precurrebat presentiam temporis:
ipm quoque eius baptisma precededo
fieret umbra ueritatis. Sequitur.
3^a *1°* *2°* *3°* *4°*
Sicut scriptum est in libro sermonum
ysaie pphete. Vox clamantis in deser-
to: parate uiam domini: rectas facite
semitas eius. Idem uero iohannes
baptista requisitus quis esset: respo-
dit. Ego uox clamantis in deserto.
Qui sicut antea nobis dictum est
ido uox a ppheta uocatus e: quia
uerbum preibat. Quid autem cla-
maret: aperitur cum subdit. Para-
te uiam domini: rectas facite semi-
tas eius. Omnis qui fidem rectam
et bona opera predicat: quid aliud
quam uenienti domino ad corda au-
dientium uiam parat: ut hec uis
gracie penetret. lumen ueritatis
illustret: ut rectas do semitas fa-
ciat. dum mundas in animo cogi-
tationes p sermonem bone predi-
cationis format. Omnis uallis im-
plebitur: et omnis mons et collis
humiliabitur. Quid hoc loco ual-
lium nomine nisi humiles: quid
montium et collium nisi supbi ho-

mines designantur. In aduentu i-
gitur domini ualles implete. mon-
tes uero et colles humiliati sunt. quia
iuxta eius uocem omnis qui se exal-
tat humiliabitur. et qui se humili-
at exaltabitur. Vallis enim impleta
crescit. mons autem et collis humili-
atus decrescit. quia nimirum in fide
mediatoris dei et hominum hominis
ihesu christi et gentilitas plenitudine
gracie accepit. et iudea per errorem
perfidie hoc unde tumebat perdidit.
Omnis enim uallis implebitur. quia cor-
da humilium sacro eloquio uirtu-
tum gratia replebuntur. iuxta hoc quod
scriptum est. Qui emittit fontes in
conualibus. Et unde rursus dicitur.
Et conualles habundabunt frumē-
to. A montibus namque aqua dilabitur.
quia superbas mentes ueritatis doctri-
na deserit. Sed fontes in conualibus
surgunt. quia mentes humilium
uerbum predicationis accipiunt. Ita
uidemus. iam conualles frumento
habundare conspiciamus. quia illorum
ora pabulo ueritatis impleta sunt.
qui mites ac simplices huic mundo
despicabiles esse uidebantur. Ipsum
quoque iohannem baptistam quia
mira sanctitate preeditum populus
uiderat. illum hunc esse singulari-
ter celsum ac solidum montem crede-
bat. de quo scriptum est. In nouissi-
mis diebus erit mons domus domini
preparatus in uertice montium. Nam

99
hunc esse christum putabant. sicut per
euangelium dicit. Estimante autem
populo et cogitantibus omnibus in
cordibus suis de iohanne. ne forte
ipse esset christus. Quem et requirebant
dicentes. Numquid christus es tu? Sed
nisi isdem iohannes apud se uallis
esset. repletus gratie spiritu non finisset.
Qui ut hoc quod erat ostenderet di-
xit. Venit fortior me post me. cuius
non sum dignus soluere corrigiam
calciamenti eius. Et rursus ait. Quod
habet sponsam. sponsus est. Amicus
autem sponsi qui stat et audit eum.
gaudio gaudet propter uocem sponsi.
Hoc autem gaudium meum. imple-
tum est. Illud oportet crescere. me
autem minui. Ecce enim per
mira operatione uirtutum cum
talibus. ut christus esse crederetur. non
solum christum non se esse respondit.
sed etiam corrigiam calciamenti eius sol-
uere. id est incarnationis eius mi-
sterium perscrutari. si se dignum
esse prohibuit. Cuius esse sponsam eccle-
siam credebant. qui hunc quia christus
esset estimabant. Sed ait. Quod habet spon-
sam. sponsus est. Ac si diceret. Ego non
sum sponsus. sed amicus sponsi sum.
Nec propter uocem suam sed in uoce
sponsi se gaudere prohibebat. quia
non ideo letabatur in corde quam a
populis humiliter audiebatur
loquens. sed quia ipse ueritatis uo-
cem audiebat intus. ut loqueretur

foras. Quod bene gaudium imple-
tum dicitur: quia quisquis de sua uo-
ce gaudet: plenum gaudium non
habet. A quo et subditur. Illud oportet
crescere: me autem minui. Quia
in re querendum est in quo creuit
xpc: in quo imminuit e iohannes:
nisi qd populus iohannis abstine-
tiam uidens remotum hunc ab ho-
minibus ee conspiciens. eum ee xpm
putabat: xpm uero cum publica-
nis comedentem. inter peccatores
ambulantem intuens: eum n ee
xpm s; prophetam credebat. S; dum
paccessum temporis. et xpc qui ppe-
ta ee putabatur xpc est agnitus: et
iohannes qui xpc ee credebatur ppe-
ta ee innotuit. impletum est quod
de xpo suus precursor pdixit. illud
oportet crescere. me autem minui. In
estimatione quippe ppli. et xpc creuit
quia agnitus est quod erat: et iohan-
nes decreuit quia cessauit dici quod
non erat. **I**gitur qm et iohan-
nes ido in sanctitate pstitit. quia in
cordis humilitate pdurauit: et
multi idcirco ceciderunt quia apd
semet ipsos elata cogitatione tu-
muerunt: dicatur recte. Omnis
uallis implebitur: et omnis mons
et collis humiliabitur: qa humi-
les donum accipiunt: quod a se-
corda supbientium repellunt. Se-
quitur. Et erunt praua indirecta
et aspera in uias planas. Praua

indirecta fiunt: cum maloz corda
p iniusticiam detorta. ad iusticie
regulam diriguntur. Et aspera i
uias planas immutantur: cum i
mitet atq; iracunde mentes p iu-
sionem supne gracie. ad lenitatem
mansuetudinis redeunt. Quando
enim uerbum ueritatis ab iracun-
da mente n recipitur: quasi aspe-
ritas itineris gressum pgentis re-
pellit. S; cum mens iracunda per
acceptam mansuetudinis gracia
correctionis ul' exhortationis uer-
bum recipit: ibi planam uiam
predicator inuenit: ubi prius p
aspitate itineris pgeret: id est pre-
dicationis gressum ponere no ua-
lebat. Sequitur. Et uidebit omnis
caro salutare dei. Quia omnis ca-
ro accipitur omnis homo: saluta-
re di uidelicet xpristum in hac ui-
ta omnis homo uidere n potuit. Vbi
ergo in hac sententia ppheta ppe-
tie oculum nisi ad extremum iudicii
diem tendit: ubi cum aptis celis.
ministrantibus angelis. considentibus
apostolis. in sede maiestatis sue xpc
apparuerit. omnes hunc et electi
et reprobi pariter uidebunt: ut
et iusti de munere retributionis
sine fine gaudeant: et iniusti iul-
cione supplicij impetuum genant.
Nam quia hoc ista sententia inten-
dit. qd in extremo examine ab omni
carne uidebitur: recte subiungit.

23.
Dicebat autem ad turbas: que exi-
bant ut baptizarentur ab eo. Ge-
nimina uiperarum: quis ostendit
uobis fugere a uentura ira: Ven-
tura enim ira est animaduersio ul-
cionis extreme: quam tunc pecca-
tor fugere non ualet: qui nunc ad
lamenta penitentiae non recurret. Et
notandum quod male soboles. ma-
lorum parentum actiones imitan-
tes. Genimina uiperarum uocan-
tur: quia per hoc quod bonis inui-
dent. eos qui persequuntur: quod qui-
busdam mala retribuunt: quod lesi-
ones proximis exquirunt: quam in his
omnibus priorum parentum suorum
carnalium uias sequuntur: quasi
uenenati filii. de uenenatis patre-
tib; nati sunt. Sed quia iam pecca-
uimus: quia usu male consuetu-
dinis inuoluti sumus: dicat quid
nobis faciendum sit. ut fugere a
uentura ira ualeamus. Sequitur.
Facite ergo fructus dignos penit-
entiae. In quibus uerbis notandum
est: quod amicus sponsi. non solum fruc-
tus penitentiae. sed dignos penitentiae
fructus ammonet esse faciendos. Ali-
ud namque est fructus facere. ali-
ud dignum penitentiae facere. Ut
enim secundum dignos penitentiae fruc-
tus loquamur: sciendum est quod quis-
uicium nulla commisit. huic ui-
re conceditur ut licet utatur: et
sicque pietatis opera faciat: ut ta-

men si noluerit ea que mundi sunt non
relinquat. At si quis in fornicationis
culpam. uel fortasse quod grauius est
in adulterium lapsus est. tanto a se lic-
ta debet abscidere: quanto se memin-
it et illicita perpetrasse. Neque enim par fruc-
tus esse boni operis debet eius qui mi-
nus. et eius qui amplius deliquit:
aut eius qui in nullis. et eius qui in
quibusdam facinoribus cecidit. Per hoc
ergo quod dicitur facite fructus dig-
nos penitentiae. uniuersumque conue-
nitur conscientia: ut tanto maiora
querat bonorum operum lucra per
penitentiam: quanto grauiora sibi
intulit dampna per culpam. Sed iudei
de generis nobilitate gloriantes: id-
circo se agnoscere peccatores nolebant:
quia de abrahe stirpe descenderant.
Quibus recte dicit. Et ne ceperitis di-
cere: patrem habemus abraham. Di-
co enim uobis: quia potens est deus de
lapidibus istis suscitare filios abrahe.
Quid enim lapides nisi corda genti-
lium fuerunt: ad intellectum dei om-
nipotentis insensibilia. Sicut etiam
quibusdam ex iudeis dicitur. Aufe-
ram cor lapideum de carne uestra.
Hec immerito lapidum nomine ge-
tes significare sunt: que lapides co-
luerunt. Unde scriptum est. Similes
illis fiunt qui faciunt ea: et omnes
qui confidunt in eis. De quibus ni-
mirum lapidibus filii abrahe susci-
tati sunt: quia dum dura corda

gentilium in abrahe semen id est
in xpristum crediderunt: et filii
facti sunt: cui semini sunt uniti.
Vnde et eisdem gentibus per egre-
gium predicatorem dicitur. Si
autem uos xpisti: ergo semen a-
brahe estis. Si igitur uos per fidem
xpi abrahe iam semen existimus.
Iudei propter perfidiam abrahe
filii esse desierunt. Quia uero in
illo die tremendi examinis pare-
tes boni malis filius prodesse non pos-
sunt: testatur propheta qui dicit. Noe
et daniel et iob. si fuerint in me-
dio eius: uiuo ego dicit dominus
deus. quia filium et filiam non libera-
bunt: sed ipsi iusticia sua liberabunt
animas suas. Et rursum quia bo-
ni filii nichil malis parentibus
proferunt: sed ad reatum potius ma-
lorum parentum proficiat bonita-
tibus filiorum: ipsa pro se ueritas iudeis non
credentibus dicit. Si ego in beelze-
bub eicio demonia: filii uiri in quo
eiciunt. Ideo ipsi iudices uiri erunt.
Sequitur. Jam enim securis ad ra-
dicem arboris posita est. Omnis
enim arbor non faciens fructum
bonum: excidetur et in igne mit-
tetur. Arbor huius mundi est: uni-
uersum genus humanum. Securis uero
est scilicet redemptor noster: qui ue-
lut ex manubrio et ferro tenetur
ex humanitate: sed incidit ex di-
uinitate. Que uidelicet securis iam

ad radicem arboris posita est: quia
et si per patientiam expectat: uide-
tur tamen quid factura est. Omnis
enim arbor non faciens fructum
bonum excidetur et in igne mit-
tetur: quia unusquisque peruersus
paratam citius gehenne concrema-
tionem inuenit: qui hic fructum
boni operis facere contempnit. Et
notandum quod securis non iuxta
ramos positam: sed ad radicem dicit.
Cum enim malorum filii tolluntur:
quid aliud quam rami infructu-
ose arboris absiduntur. Cum ue-
ro tota simul progenies cum pare-
te tollitur: infructuosa arbor a ra-
dice abscesa est: ne iam remaneat
unde praua iterum soboles suc-
crescat. In quibus iohannis bap-
tiste uerbis constat quod audientium
~~uerba~~ corda turbata sunt: cum
perpetuis subinfertur. Et interroga-
bant eum turbe dicentes. Quid er-
go faciemus. Peripse enim terrore
fuerant: que consilium querebant.
Sequitur. Respondens autem dice-
bat illis. Qui habet duas tunicas:
det non habenti. Et qui habet escas:
similiter faciat. Per hoc quod tunica
plus est necessaria usui nostro quam
pallium: ad fructum dignum pe-
nitentie pertinet: ut non solum exce-
riora queque et minus necessaria:
sed ipsa nobis ualde necessaria di-
dere cum proximis debeamus: scilicet

24
cet uel escam qua carnaliter ui-
uimus uel tunicam qua uestimur.
Quia enim in lege scriptum est
diliges proximum tuum sicut te ipsum:
minime proximum amare conuincitur:
qui non cum eo in necessitate illius
etiam ea que sibi sunt necessaria
partitur. Idcirco ergo de diuisione
cum proximo duabus tunicis datur
preceptum: quia hoc de una dici
non potuit: quoniam si una diuiditur nemo
uestitur. In dimidia quippe tunica
et nudus remanet qui accipit: et
nudus qui dedit. Inter hec autem
sciendum est quantum misericordie
opera ualeant: cum ad fructum dig-
nos penitentie ipsa pre ceteris pre-
cipiuntur. Hinc etiam ueritas per
semet ipsam dicit. Date elemosinam:
et ecce omnia munda sunt uobis.
Hinc rursus ait. Date et dabitur
uobis. Hinc scriptum est. Ignem ar-
dentem extinguit aqua: et elemosi-
na resistit peccatis. Hinc iterum dicit.
Conclude elemosinam in sinu pau-
peris: et hec pro te exorabit. Hinc bo-
nus pater innocentem filium am-
monet dicens. Simultum tibi fuerit:
habundanter tribue. Si exiguum
fuerit: etiam exiguum libenter stu-
de impetrari. Ut autem quanta est
uirtus in continentia: et suscepti-
one indigentium redemptorum nostrorum osten-
deret: dixit. Qui recipit prophetam
in nomine prophete: mercedem pro-

phete accipiet. Et qui recipit iustum
in nomine iusti: mercedem iusti ac-
cipiet. In quibus uerbis notandum
est: quia non accipit mercedem de pro-
pheta uel mercedem de iusto: sed mer-
cedem prophete et mercedem iusti ac-
cipiet. Aliud est enim merces de pro-
pheta: aliud merces prophete: atque
aliud merces de iusto: et aliud mer-
ces iusti. Quid est enim dicere mer-
cedem prophete accipiet: nisi quia is
qui prophetam sua largitate susten-
tat quamuis ipse prophetiam non ha-
beat: apud omnipotentem tamen
dominum prophetie premia habe-
bit. Iste enim fortassis iustus est:
et quanto in hoc mundo nichil
possidet: tanto loquendi per iustitiam
fiduciam maiorem habet. Hinc dominus
ille sustentat: qui in hoc mundo aliquid
possidet: et fortasse adhuc per
iustitiam loqui libere non presumit.
iusticie illius libertatem sibi par-
ticipem facit: ut cum eo pariter in-
sticie premia recipiat: quem susten-
tando uiuit: quantum eandem iu-
sticiam libere loqui potuit. Ille
prophete spiritu plenus est: sed tamen
corpore eger alimento. Et si corpore
non reficitur: certum est quod uox ipsa
subtrahatur. **U** **Q**ui igitur
alimentum prophete propter hoc quod pro-
pheta est tribuit: prophetie illius
uires ad loquendum dedit. Cum
propheta ergo mercedem prophete re-

capier: quia et si spiritu prophetie ple-
nus non fuit: hoc tamen ante dei
oculos exhibuit quod adiuuit. Hinc
est qd de quibusdam peregrinantibz
fratribz: galo p iohannem dicitur.
P nomine enim xpi pfecti sunt: ni-
hil accipientes a gentilibz. Hos
ergo debemus suscipere eiusmodi:
ut cooperatores simus ueritatis.
Qui enim spiritualia dona habet
tib temporalia subsidia tribuit: in ip-
sis donis spiritualibz cooperatoz
existit. Nam cum pauci sint qui
spiritualia dona p capiunt: et mul-
ti qui rebz temporalibus habun-
dant: p hoc se diuites uirtutibus
pauperum inserunt: quod eisdem
sanctis pauperibus de suis diuiti-
is solatiantur. Vnde cum p ysai-
uocem dominus derelictę gen-
tilitati id est sancte ecclesie spirita-
lium uirtutum merita tamquam
deserto arbuta pmitteret: ulmū
quoq; pariter pmissit dicens. Po-
nam desertum in stagna aquarū:
et terram inuam in riuos aquarū.
Dabo in solitudine cedrum et spi-
nam: myrtum et lignum oliue.
Ponam in deserto abietem. ulmū
et buxum simul: ut uideant et sci-
ant et recogitent et intelligant
pariter. Desertum quippe dominus
in stagna aquarum. et terram in
riuos aquarum posuit: quia ge-
tilitati que prius p ariditatem

mentis nullos bonorum operum
fructus ferebat: fluentia sancte p-
dicationis dedit. Et ipsa ad quam
prius p asperitate sue siccitatis
uia predicatoribz non patebat:
doctrinę postmodum riuos emana-
uit. Cui adhuc ex munere magno
p mittitur. Dabo in solitudine ce-
drum et spinam. Cedrum qā mag-
ni odoris est atq; impuibilis natu-
re: uire accipimus in pmissione. De
spina uero cum peccanti homini
dictum sit. terra tua spinas et tri-
bulos geminabit t: quid mirum
si sancte ecclesie illud p mittitur p
munere. quod peccanti homini
p pena multiplicatur. S; cedri
signantur nomine. hi qui uirtu-
tes et signa exhibent in sua opera-
tione: qui dicere cum paulo ua-
lent. Xristi bonus odor sumus deo.
Quorum corda ita interno amore
solidata sunt: ut ea iam terreni a-
moris putredo nulla corumpat. P
spinam uero signati sunt spirita-
lis doctrine uiri: qui dum de pec-
catis ac uirtutibz differunt. et mo-
do eterna supplicia minantur. mo-
do celestis regni gaudia p mittunt:
corda audientium pungunt: sicq;
mentē dolore compunctionis per-
forant: ut ab eorum oculis quasi
quidam sanguis anime lacrimę
decurrant. Myrtus uero tempe-
ratiue uirtutis est: ita ut dissolu-

ta membra temperando restigat.
Qui itaq; p mirtum: nisi hu signa
ti sunt. qui afflictionib; pximou
compati sciunt: eorum q; tribula
tionē p compassionem temperant.
iuxta hoc quod scriptum est. grati
as ago deo qui consolatur nos in
omni tribulatione nostra. ut pos
simus et ipsi consolari eos q; in om
ni pressura sunt: Qui dum afflic
tis pximic uerbum uel opem conso
lationis ferunt: eos pcul dubio
ad statum rectitudinis restigunt.
ne immoderata tribulatione inde
spera tionem soluantur. Quos au
tem p oliuam: nisi misericordes
accipimus: Quia et grece oleos
misericordia dicitur: et quasi o
lue ante liquoz omnipotentis dei
oculos misericordie fructus lucet.
Cui adhuc in pmissione subiungi
tur: Ponam in deserto abietem. ul
mum et unxum simul. Quid pabi
stem. que ualde crescendo ad ae
ris alta sustollitur: nisi hu desig
nati sunt qui intra sanctam eccle
siam adhuc in terrenis corporib;
posita. iam celestia contemplant:
et quamuis nascendo de terra exi
erunt contemplando tamen iam
iuxta ethera uerticem mentis at
tollunt. Et quid p ulmum: nisi
secularium mentes expresse sunt.
Que dum terrenis adhuc curis in
seruiunt. nullum uirtutum spiri

25.
tualium fructum ferunt. S; et si
fructum p prium ulmus nō habet:
portare tamen uitam cum fructu
solet: quia et seculares uiri intra
sanctam ecclesiam quamuis spiri
tualium uirtutum dona n̄ habe
ant: dum tamen sanctos uiros
donis spiritualib; plenos. sua lar
gitate sustentant. quid aliud qm
uitam cum botris portant: Buxus
autem quos alios designat. que
in altum n̄ pficit. et quāuis fruc
tum n̄ habeat uiriditate habet:
nisi eos qui intra sanctam eccle
siam adhuc ex etatis infirmitate
bona opera ferre non ualent. sed
tamen parentum fidelium credu
litate sequentes. fidem ppetue
uiriditatis tenent. Post q; omnia
apte subiungitur. Ut uideant
sciant. et recogitent. et intelligat
pariter. Ad hoc enim cedrus i eccle
sia ponitur: ut quisq; apximo
odorem uirtutum spiritualium tra
hit: ipse quoq; in eterne uite de
lectatione n̄ torpeat: s; ad donoz
celestium desideria ignescat. Ad
hoc spina ponitur: ut qui predica
tionis eius uerbo compunctus fu
erit: ipse quoq; exemplo illius dif
cat corda sequentium predicationis
uerbo compungere. Ad hoc mir
tus ponitur: ut qui in ardore tri
bulationis ab ore uir ope pximi
compacientis temperamentum cō

solationis acceperit: ipse etiam discat quemadmodum afflictis proximis sue consolationis temperamentum proferat. Ad hoc oliua ponitur: ut qui aliene misericordie opera cognoscit: discat quemadmodum debeat indigenti proximo et ipse misereri. Ad hoc abies ponitur: ut quisque uim contemplationis eius agnouerit: ipse quoque ad contemplanda eterna premia succendantur. Ad hoc ulmus ponitur: ut quisque intuetur eum qui habere uirtutum fructum spiritualium non ualet. Sed tamen eos qui spiritualibus donis pleni sunt sustentat: ipse quoque sanctorum uite quanta ualet in largitate inferuat: ad celestium donorum botros quos gignendo non ualet sustentando ferat. Ad hoc buxus ponitur: ut qui habere multos adhuc in infirma etate positos. uere fidei uiriditatem considerat: et ipse infidelis erubescat. Bene autem descriptis prout arboribus dicitur: ut uideant et sciant. et recogitent et intelligant. Vbi et apte subiungitur pariter: quia cum intra sanctam ecclesiam diuersi hominum mores. diuersi sunt ordines: necesse est ut omnes simul discant: dum in ea spirituales uiri diuersae qualitatis. etatis. et ordinis. ad imitandum simul

uidentur. Sed ecce nos dum demonstrare uilium querimus: per multa arbuta longius euagati sumus. Ad hoc itaque propter quod prophete testimonium pretium reuertamur. Qui recipit prophetam in nomine prophete: mercedem prophete accipiet: quia et si fructum uilium non habet: uitam tamen cum fructibus portat. hec ipsa sua efficit: que bene sustentat aliena. Quia uero ad magnos nos opera iohannes ammonet dicens. facite ergo fructus dignos penitentie: et rursus qui habet duas tunicas det non habenti. et qui habet escas det similiter faciat: iam patenter datur intelligi. quid est quod ueritas dicit: a diebus iohannis baptiste usque nunc regnum celorum uim patitur: et uolenti rapiunt illud. Que superne uerba sententie: nobis sunt magnopere perscrutanda. Nam quere dum est: quomodo uim propter regnum celorum potest. Quis enim celo uolentiam irrogat: Et rursus querendum est. si pati uim regnum celorum potest: cur eandem uim a diebus iohannis baptiste. et non est ante protulerit. Sed cum lex dicat. si quis hec uel illa fecerit morte moriatur: cunctis legentibus liquet. quia peccatores quosque pena sue seueritatis percussit: non autem per penitentiam ad uitam reduxit. Cum uero io-

26.
hannes baptista redemptoris gra-
ciam precurrens penitentiam pre-
dicat. ut peccator qui ex culpa ē
mortuus p̄ confessionem uiuat.
p̄fecto a dieb; iohannis baptiste
regnum celorum uim patitur.
Quid est autem regnum celoz?
n̄ locus iustorum. Solus enī iu-
stis. celestis patrie premia debentur.
ut humiles. casti. mites. atq;
misericordes ad gaudia supra p̄-
ueniant. Cum uero quis supbia
tumidus. uel carnis facinore pol-
lutus. uel iracundia accensus.
uel crudelitate impius. post culpā
ad penitentiam redit. et uitam e-
t̄nam p̄cipit. quasi in locum pec-
cator intrat alienum. A dieb; er-
go iohannis baptiste regnum celo-
rum uim patitur. et uiolenti ra-
piunt illud. quia qui penitenti-
am peccatorib; induit. quid ali-
ut quam regno celorum fieri ui-
olentiam docuit. **R**ecogitemus
ergo ex fratres karissimi mala q̄
fecimus. et nosmet ipsos assiduis
lamentis atteramus. Hereditatē
iustoz quam n̄ tenuimus p̄uitā.
rapiamus p̄ penitentiam. Vult a-
nobis om̄p̄ deus. talem uiolenti-
am p̄peti. Nam regnum celoz rapi-
uult nostris fletib; quod nostris
meritis non debetur. A spei ergo
certitudine nulla nos maior no-
stroz qualitas. nulla quantitas

frangat. Prestat magnam uenie-
fiduciam latro ille uenerabilis. q̄
non inde uenerabilis unde latro.
Nam latro ex crudelitate. uenera-
bilis ex confessione. Cogitate rogo
cogitate. quam sint incomprehen-
sibilia in omnipotente dō misericordie
iudera. Latro iste auertis mani-
bus abstractus. a fauce itineris.
suspensus est in patibulo crucis.
Ibi confessus est. ibi saluatus est.
Ibi audire meruit. hodie mecum
eris in paradiso. Quid ē hoc. Qs̄
tantam tonitatem dei dicere. q̄s
estimare sufficiat. De ip̄a pena
criminis. p̄uenit ad premia uirai-
tis. **J**ocirco autem om̄p̄ deus elec-
tos suos in quib;dam lapsib; ca-
dere p̄miserit. ut alius in culpa
iacentib; si cito ad eum toto cor-
de consurgant. spem uenie red-
deret. et eis p̄ lamenta penitentie
uiam pietatis aperiret. **E**xerceam̄
ergo nosmet ipsos in lamentis.
extinguamus fletibus. et dignis
penitentie fructib; culpas. **T**empe
indulta non pereant. quia q̄ mul-
tos a suis iniquitatib; iam sana-
tos aspiciamus. quid aliud quā
sup̄ne misericordie pign̄ tenem̄.
Audite me qui **D̄c. iiii.**
sequimini quod iustum
est. et queritis dominum.
Atendite ad petram
unde petri estis. et ad cauernam

laci de qua precisi estis. Attendi-
te ad abraham patrem uestrum
et ad saram que peperit uos: quia
unum uocaui eum. et in dicitur et mul-
tiplicam eum. Consolabitur do-
minus et syon: consolabitur omnes
ruinas eius. Et ponet desertum eius quasi
delicias: et solitudines eius qua-
si hortum domini. Gaudium et leticia
inuenietur in ea: gratiarum actio et
uox laudis. Attendite ad me po-
pulus meus: et tribus mea me au-
dite: quia lex a me exierit: et iudi-
cium meum in lucem populorum
requiescet. Prope est iustus meus:
egressus est saluator meus: et brachi-
a mea populos iudicabunt. Me-
in sine expectabunt: et brachium
meum sustinebunt. Leuate in celum
oculos uestros: et uidete sub terra
deorsum: quia celi sicut fumus
liquefcent: et terra sicut uestimen-
tum atretur: et habitatores eius
sicut hec interibunt. Salus autem
mea in sempiternum erit: et iusti-
cia mea non deficiet. **A**udite
me qui scitis iustum: populus
meus. lex mea in corde eorum. Nolite
timere opprobrium hominum: et
blasphemias eorum ne metuat. Sicut enim uestimentum sic come-
det eos uermis: et sicut lanam sic
deuorabit eos tinea. Salus autem
mea in sempiternum erit: et iusti-
cia mea in generationes generatio-

num. Consurge consurge: indu-
ere fortitudinem brachium domini.
Consurge sicut in diebus antiquis:
in generationibus seculorum. Num-
quid non tu percussisti superbum: uul-
nerasti draconem? Numquid non tu
siccasti mare: aquam abyssi uehe-
mentis: qui posuisti profundum
maris uiam ut transirent libera-
ti. Et nunc qui redempti sunt a
domino reuertentur: et uenient in
syon laudantes: et leticia sempi-
terna super capita eorum: gaudium
et leticiam tenebunt: fugiet do-
lor et gemitus. Ego ego ipse conso-
labor uos. Quis tu ut timeas ab
homine mortali. et a filio homi-
nis qui quasi fenum ita arefces:
et oblitus es domini factoris tui.
qui excelsis celos et fundauit
terram: et formidasti uigiter to-
ta die a facie furoris eius. qui te
tribulabat et parauerat ad per-
dendum. **U**bi nunc est fu-
ror tribulantis? Cito ueniet gra-
diens ad aperiendum: et non inter-
ficiet usque ad interitionem: nec
deficiet panis eius. Ego autem sum
dominus deus tuus qui contur-
bo mare: et intumescunt fluctus
eius: dominus exercituum nomen
meum. Posui uerba mea in ore tuo:
et in umbra manuum mee protegi te. ut pla-
tes celos. et fundes terram: et di-
cas ad syon populus meus es tu.

lieuare eleuare con surge ierlm:
que uibisti de manu domini calice
re eius. Usq; ad fundum calicis so
poris bibisti: et potasti usq; ad fe
ces. Non est qui sustentet eam ex
omnib; filiis quos genuit: et nō
est qui apprehendat manum eius
ex omnib; filiis quos enutrit.
Duo sunt que occurrerunt t: quis
contristabitur sup te: vastitas et
contritio. et fames. et gladius: q̄s
consolabitur te: Fili tu pietati s̄:
dormierunt in capite omniū uiaz
sicut bestia illaqueata: pleni in
dignatione domini increpatione
dei tui. **iii.** **L**auda sterilis que
n̄ parit: decanta laudem i hinni q̄
n̄ pariebas: qm̄ multi filij deserte
magis quam eius q̄ habet uirum
dicit dominus. Dilata locum ten
torū tuū: et pelles tabernaculorū
tuorū extende. Ne parcās: longos
fac funiculos tuos: et clauos tuos
consolida. Ad dexteram enim: et ad
leuam penetrabis: et semen tuum
gentes hereditabit: et ciuitates de
sertas inhabitabit. Noli timere: q̄a
non confunderis neq; erubescēs. Nō
enim te pudebit: quia confusionis
adolescentie tue obliuisceris: et ob
p̄brii uidiuitatis tue n̄ recordabe
ris amplius: quia dominabitur
tui. qui fecit te. dominus exercitū
nomen eius: et redemptor tuus
sanctus isrl̄: deus omnis terre uo

24
cabitur. Quia ut mulierem dere
lictam. et merentem spiritu uoca
bit te dominus: et uxorem ab ado
lescētia abiectam dixit d̄s tuus.
Ad punctum in modico dereliq̄
te: et in miseratōib; magnis con
gregabo te. In momento indigna
tōnis abscondi faciem meā patū
per a te: et in misericordia sempiterna
miseratus sum tuū: dixit redēptor
tuus dominus. Sicut in diebus
noe istud in est cui iurauī ne iudu
cerem aquas ultra sup terram:
sic iurauī ut non irascar t̄ et non
increpem te. Montes enim cōmo
uebuntur: et colles contremiscēt.
Misericordia autem mea non recedet:
et fedus pacis mee nō mouebit.
dixit miserator. **Ter noster: re
demptor noster: a seculo nomen
tuum. Quare errare nos fecisti
domine de uis tuis: indurasti
cor nostrum ne t̄meremus te: Cō
uertere p̄pter seruos tuos: tribus
hereditatis tue. Quasi nichilum
possederunt populum sanctū tuū
hostes nostri: conculcauerunt s̄c̄i
ficatōnem tuam: facti sumus
quasi in principio cum n̄ domina
teris nostri: neq; inuocaretur no
men tuum sup nos. Utinam dirū
peres celos. et descenderes: a facie
tua montes defluerent: sicut ex
ustio ignis tabescerent atq; arde**

vent igni. ut notum fieret nome-
 tuum inimicis tuis: a facie tua ge-
 tes turbarentur. **C**um feceris mi-
 rabilia non sustinebimus: descendi-
 sti et a facie tua montes de fluxe-
 runt. A seculo non audierunt:
 neque auribus preperunt. Oculus
 non uidit deus absque te: que prepa-
 rasti expectantibus te. Occurristi le-
 tanti et facienti iusticiam: in iustis
 tuis recordabuntur tui. Ecce tu
 uatus es et peccauimus: in ipis-
 sumus semper et saluabimur. Et
 facti sumus ut immundi omnes
 nos: quasi pannus menstruate
 uniuerse iusticie nostre. Et cecidi-
 mus quasi folium uniuersi: et
 iniquitates nostre quasi uentus
 abstulerunt nos. Non est qui in-
 uocet nomen tuum: qui consur-
 gat et teneat te. Abscondisti faci-
 em tuam a nobis: et allisisti nos
 in manu iniquitatis nostre. Et non
 domine pater noster est tu. nos
 uero lutum: et fictor noster: et
 opera manuum tuarum omnes
 nos. Ne irascaris domine satis:
 et ne ultra memneris iniquita-
 tis nostre. **E**cce respice: populus
 .lc. vii. **S**tuitus omnis nos
 ciuitas sancta tua facta est de-
 serta syon. deserta facta est ierusalem.
 desolata domus sanctificationis
 nostre. et glorie nostre: ubi lau-
 dauerunt te patres nostri: fac-

ta est in exustione ignis. et omnia
 desiderabilia nostra uersa sunt
 in ruinas. Numquid super his con-
 tinebis te domine: tacebis et affli-
 ges nos uehementer. Quiesierunt me
 qui ante non interrogabant: inue-
 nerunt qui non quiesierunt me. Di-
 xi: ecce ego. ecce ego ad gentem que
 non inuocabit nomen meum: expandi
 manus meas tota die ad populum
 incredulum: qui gradi est in uiam non
 bona post cogitationes suas: po-
 pulus qui ad uacundiam pro-
 cat me ante faciem meam semper:
 qui immolant in hortis et sacrifi-
 cant super lateres: qui habitant in
 sepulchris et in delubris ydolorum.
 dormiunt: qui comedunt carne
 suillam: et uisus prophetarum in uas-
 sis eorum: qui dicunt recede a me
 non appropinques in quia immun-
 dus es: isti sumus erunt in furore
 meo: ignis ardens tota die. Ecce
 scriptum est coram me non tacebo:
 sed reddam et retribuam in sinu
 eorum iniquitates uestras et ini-
 quitates patrum uestrorum simul
 dicit dominus: qui sacrificauerunt
 super montes et super colles exprobra-
 uerunt in se: et remetiatur opus eorum
 primum in se. **N**ec dicit dominus
 nu eorum. **Q**uomodo si inue-
 niatur granum in botro et dica-
 tur. ne dissipet illud quoniam benedic-
 tio est: sic faciam propter seruos

meos ut n̄ disp̄gam totum: ecce
ducam de iacob semen: et de iu-
da possidentem montes meos: et
hereditabunt eam electi mei: et ser-
ui mei habitabunt ibi. Et erunt
campestria in caulas gregum: et
uallis achor in cubile armentoz
populo meo qui requisierūt me.
Et uos qui reliquistis dominū
qui obliti estis montē sanctū me-
um: qui proutis fortune mensā
et libastis sup̄ eam: numerabo uos
in gladio. et omnes in cede corru-
ent: p̄ eo qđ uocaui et n̄ respōdi-
stis: locutus sum et non audistis:
et faciebatis malum i oculis me-
is: et que nolui elegistis. ^{in aut} Propter
hoc dicit dominus d̄s. ecce serui
mei comedent et uos esuriētis:
ecce serui mei bibent. et uos sicc-
tis: ecce serui mei letabuntur et
uos confundemini: ecce serui mei
laudabunt pre exultatione cordi-
et uos clamabitis pre dolore cor-
dis. et pre contricione sp̄s ulula-
bitis: et dimittetis nomen uestru
in iuramentum electis meis. Et i-
terficiet te dominus deus. et ser-
uos suos uocabit nomine alio:
i quo qui b̄ndicendus ē sup̄ ter-
ram v̄ndicetur in domino amē.
Et qui iurat in terra iurabit i do-
amē: quia obliuioni tradite s̄t
angustie priores: et quia absco-
dite sunt ab oculis nostris.

28.
Ecce ego creo celos nouos **viii.**
et terram nouam: et n̄ erunt i
memoria priora: et n̄ ascendent
sup̄ cor: s̄ gaudebitis et exulta-
bitis usq; in sempiternum in his
que ego creo. **¶** Ecce ego creo ieru-
salem exultationem. et populū
eius gaudium: et exultabo in
ierlm. et gaudeo in populo meo:
et non audietur in eo ultra uox
fletus. et uox clamoris. Nō erit
ibi amplius infans dierum. et
senex qui n̄ impleat dies suos:
qm̄ puer centum annoz morie-
tur: et peccator centum annoz
maledict⁹ erit. Et edificabunt
domos et inhabitabunt: et plan-
tabunt uineas et comedent fruc-
tus earum. Non edificabunt et
alius habitabit: non plantabit
et alius comedet. Secundum enī
dies ligni. erunt dies populi mei:
et opera manū eoz inueterabūt
electis meis. Non laborabunt
frustra: neq; generabunt i cont-
batione: quia semen b̄ndictoz
est domini: et nepotes eoz cū eis.
Et q; ante quam clament ego
exaudiam: adhuc illis loquētibz
ego dicam ecce assum. Lupus et
agnus pascantur simul: et leo et
bos comedent paleas: et serpen-
ti puluis panis eius. Non nocēbūt
neq; occident in omni monte
sancto meo: dicit dominus

In illo tempore: *Scdm Johannem*
Miserunt iudei ab iherosolimis sa-
cerdotes et leuitas ad iohannem:
ut interrogarent eum tu qui es.
Et confessus est: et n̄ negauit. Et cō-
fessus est: quia n̄ sum ego xp̄c. Et ret.

Omel. l. c. eiusdē beati Gg. pape

Ex huius nobis lectionis uerbi
fratres carissimi iohannis hu-
militas commendat. q̄ cū tante uirtutē
ēret ut x̄ credi potuisset: elegit solide
subsistere in se: ne humana opi-
nionē raperetur inaniter. sup se.
Nam confessus est: et n̄ negauit.
Confessus est: quia non sum ego
xp̄stus. S; quia dixit n̄ sū. nega-
uit plane quod n̄ erat: s; nō ne-
gauit quod erat: ut ueritatem
loquens ei membrū fieret: cui sibi
nom̄ fallaciter non usurparet.
Cum ergo n̄ uult appetere nomē
xp̄i: factus est membrum xp̄i: q̄a-
dum infirmitatem suam studuit
humiliter agnoscere: illius celsitu-
dinem meruit ueraciter optinere.
Cum ex lectione alia redemptoris
sententia ad mentem reducatur:
ex huius nobis lectionis uerbis
questio ualde implexa generatur.

tu aute x
Alio quippe in loco inquisitus a
discipulis dominus de helie ad-
uentu: respondit. Helias iam ue-
nit. et non cognouerunt eum: s;
fecerunt in eo quecumq; uoluerūt.
Et si uultis scire: ioh̄s ipse est he-

lias. Requisitus autem iohannes:
dicit. Non sum helias. Quid ē hoc
fr̄s km̄ quia quod ueritas affir-
mat: hoc p̄pheta ueritatis negat:
Valde namq; inter se diuersa sunt:
ipse est et non sum. Quomodo er-
go p̄pheta ueritatis est si eiusdem
sermonib; ueritatis concors n̄ est:
S; si subtiliter ueritas ip̄a requat:
hoc quod int̄ se contrarium sonuit:
quomodo contrarium n̄ sit inueni-
tur. Ad zachariam namq; de ioh̄e
angelus dicit. Ip̄e precedet ante
illum: in spiritu et uirtute helie.
Qui idcirco uenturus in spiritu
et uirtute helie dicitur: q̄a sicut
helias secundum aduentum do-
mini preueniet. ita ioh̄anes pre-
uenit primum. Sicut ille precur-
sor uenturus est iudicis: ita iste
precursor factus ē redemptoris.
Iohannes igitur in spiritu. *x̄i*
helias erat: in p̄sona helias n̄ erat.
Quod ergo dominus fatetur de sp̄u:
hoc iohannes denegat de p̄sona: q̄a
et iustum sic erat. ut et discipulis
dominus spirituale de iohanne
sententiam diceret: et iohannes
isdem turbis carnalib; nō de suo
spiritu s; de corp̄e responderet.
Contrarium ergo uidetur ēē ueri-
tati quod iohannes sonuit: s; tam̄
aueritatis tramite n̄ recessit. Qui
cum se etiam p̄phetam negat: q̄a
uidelicet nō solum poterat redēp-

tozem predicere. s; etiam demōstra
 re. quis nam sit continuo exprimit
 cum subiungit. Ego uox clamantis
 in deserto. Scitis fr̄s km̄i quia u
 nigenitus filius uerbum patris
 uocatur. iohanne attestante q̄ ait.
 In principio erat uerbum. et uerbum
 erat apud deum. et d̄s erat uerbū.
 Et ex ip̄a uia locutione cognoscitis.
 quia prius uox sonat. ut uerbū
 postmodum possit audiri. Johan^{xii}
 nes ergo uocem se eē asserit. quia
 uerbum precedit. Aduentum itaq;
 dominicum precurrens uox dicit.
 quia per uis ministerium patris
 uerbum ab hominib; auditur. Q̄
 etiam in deserto clamat. quia dere
 licta et destituta iudee solatiū re
 demptoris annuntiat. Quid autē
 clamat ī sinuat cum subiungit
 dirigite uia domini. sicut dixit y
 saias p̄pheta. Via domini ad cordi
 rigitur. cum ueritatis sermo hu
 militer auditur. Via domini ad
 cor dirigitur. cum ad preceptum
 uita preparatur. Vnde scriptum ē.
 Si quis diligit me sermōne meū
 seruat. et pater meus diliget e
 um. et ad eum ueniemus. et man
 sionem apud eum faciemus. **xv.**

Quisquis in supbiam mentem
 eleuat. quisq; auaricie estib;
 anhelat. quisq; se luxurie iniqui
 nationib; polluit. cordis ostium
 contra ueritatem claudit. et ne ad

se dominus ueniat. claustra animi
 seris uiciorum dampnat. S; adhuc
 qui missi sunt p̄cunctantur. Quid
 ergo baptizas. si tu n̄ es xpc. neq;
 helias neq; p̄pheta. Quod quia n̄
 studio cognoscende ueritatis. s; ma
 licia exercende emulationis dicit.
 euangelista tacite innotuit. qui
 subiunxit dicens. Et qui missi fue
 rant. erant ex phariseis. Ac si ap
 p̄tē dicat. Illi iohannem de suis acti
 bus requirunt. qui doctrinam nes
 ciunt querere. s; inuidere. S; sanct^o
 quisq; etiam cum a p̄uersa mēte
 requiritur. a bonitatis sue stu
 dio n̄ mutatur. Vnde iohannes
 quoq; ad uerba inuidie. predica
 menta respondit uite. Nam p̄ti
 mus aduungit. Ego baptizo in aq̄.
 medius autem uestrum stetit quē
 uos nescitis. Johannes non sp̄u s;
 aqua baptizat. quia peccata sol
 uere non ualens. baptizatorū cor
 pora p̄ aquam lauat. s; mentem p̄
 ueniam non lauat. Cur ergo bap
 tizat. qui peccata p̄ bap̄tisma non
 relaxat. nisi ut precursionis sue
 ordinem seruans. qui nasciturū
 nascendo preuenerat. baptizatu
 rum quoq; dominum baptizando
 preueniret. et qui predicando fac
 tus ē precursor xpi. baptizando eti
 am precursor eius fieret imitatio
 ne sacramenti. Qui inter hec mi
 steria nostri redemptoris annun

tians: hunc in medio hominum et
stetisse asserit et nesciri: quia p[er] car-
nem dominus ~~et~~ ne apparens. et ui-
sibilis extitit corpe et inuisibilis
maiestate. **Qui post me uenit**
lecto. xij. **Ante me factus**
est. Sic namq[ue] dicitur ante fact[us]
ac si dicatur ante me positus. Post
me uenit: quia postmodu[m] nat[us].
Ante me autem fact[us] e[st]: q[uonia]m in pre-
latus. S[ed] hec paulo superius di-
cens. etiam prelationis ei[us] causa[m]
aperuit cum subiunxit. Quia pri-
or me erat. Ac si apte dicat. Inde
me etiam post natus superat: quo
eum natiuitatis eius tempora non
angustant. Nam qui p[er] matrem i[n]
tempore nascitur: sine tempore
est a patre generatus. Cui quate-
reuerentie humilitatem debeat:
subdendo manifestat. Cui non
sum dignus soluere corrigiam cal-
ciamenti. Mos apud ueteres fuit
ut si quis eam que sibi compete-
ret accipe uxorem uollet: ille ei
calciamentum solueret: qui ad
hanc sponsus iure p[ro]p[ri]etatis
ueniret. Quid igitur inter homi-
nes xp[ristus] nisi sancte ecclesie
sponsus apparuit. De quo et i[de]m
iohannes dicit. Qui habet spon-
sam: sponsus est. S[ed] quia iohem
homines xp[istum] e[ss]e putauerunt:
quod isdem iohannes negat: rec-
te se indignum e[ss]e ad soluenda[m]

corrigiam eius calciamenti denu-
tiat. Ac si apte dicat. Ego redempto-
ris uestigia denudare non ualeo: quia
sponsi nomen in immeritis non usur-
po. Quod tamen intelligi et aliter pot[est].
Quis enim nesciat: quod calciamen-
ta ex mortuis animalibus fiant. In-
carnatus uero dominus ueniens
quasi calciatus apparuit: qui in
diuinitate sua morticina nostre
corruptionis assumpsit. Unde etiam
p[ro]phetam dicit. In ydumeam ex-
tendam calciamentum meum. P[er] ydu-
meam quippe gentilitas. p[er] calcia-
mentum uero assumpta mortalitas
designatur. **Secundum Iohannem** —
In illo tempore: Miserunt iudei ab
iherosolymis sacerdotes et leuitas:
ad iohannem: ut interrogaret eum
tu quis es. Et confessus e[st]: et non nega-
uit. Et confess[us] e[st]: quia non sum ego xp[istus]. Et
interrogauerunt eum. Quid ergo. Helias es tu.
Et dicit. Homo sum. P[ro]pheta es tu. Et respon-
dit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es.
Ut responsum demit his qui mise-
runt nos. Quid dicis de te ipso.
At. Ego uox clamantis in deser-
to: dirigite uiam domini. sicut
dixit ysaias p[ro]pheta. Et qui missi
fuerant: erant ex phariseis. Et in-
terrogauerunt eum: et dixerunt ei.
Quid ergo baptizas. si tu non es
xp[istus. neq[ue] helias neq[ue] p[ro]pheta. Re-
spondit eis iohannes dicens. Ego
baptizo in aqua: medius autem

uestrum stetit quem uos nō scitis. Ipse est qui post me uenturus est. q̄ ante me factus est. cuius ego non sum dignus ut soluam eius corrigiam calciamenti. Hec in bethania facta sunt trans iordanem ubi erat iohannes baptizans. **Orō.**

Exalta domine potentiam tuam et ueni. et magna nobis uirtute succurre. ut p̄ auxilium gracie tue. quod nostra peccata prepediunt. indulgentia tue p̄piciationis acceleret. **Quia. i. r.**

In uigilia Natiuitatis domini

Hillo tempore. **secundū mat̄m**

Cum eēt desponsata mater ihu maria ioseph. ante quam cōuenirēt inuenta est in utero habēs de spiritu sancto. **Et rel. Omelia**

Que fuit **origenis de eadem lē. I.**

necessitas ut desponsata esset maria ioseph. n̄ p̄pterea quatinū hoc sacramentum diabolo celaret. et ille malignus fraudis commenta aduersus desponsatam uirginem nulla penitus inuenisset. **Vel** ideo fuit desponsata ioseph. ut nato infanti. uel ip̄i marie curam uiderentur gerere ioseph. siue iēgyptum iens. uel inde denuo ueniens. **I**deo desponsata fuit ioseph. non tamen in concupiscentia uincta. **M**ater inquit eius. **M**ater immaculata. **m**ater incorrupta. **m**ater intacta. **M**ater eius. **C**uius eius. **D**a

ter dei unigeniti. domini et regis omnium. plasmatōris et creatōris amctorum. illius qui ī excel sis sine matre. et in terra ē sine patre. ipsius qui in celis scdm deitatem in sinu est patris. et in terris scdm carnis susceptōnem in sinu est matris. **O** magne ammirationis gracia. o inenarrabilis suauitatis gl̄a. o inestimabile magnum q̄ sacramentum. **I**psa eadem uirgo. ipsa et mater domini. **I**psa genitrix. ipsa eius ancilla. **P**lasmatio eius. ipsa que genuit. **Q**uis unquam ista audiuit. **Q**uis uidit talia. **Q**is hoc excogitare potuit. ut mat̄ uirgo esset et intacta generaret. que uirgo p̄mansit et genuit. **S**icut enim quondam rubus comburi uidebatur. et ignis eum n̄ tangebat. et sicut tres pueri in camino iclusi habebantur. et tamen eos nō ledebat incendium. nec odor fumi erat in eis. uel quēadmodū danueli intra lacum leonum icluso. claustris n̄ ap̄tis allatum est prandium abacue. ita et hec sc̄a uirgo genuit dominum. s̄ intacta p̄mansit. **M**ater effecta est. **Lectio 2^a** **h̄** uirginitatem n̄ amisit. **G**enuit infantem. et ut dictum est uirgo p̄mansit. **V**irgo enim genuit. et uirgo p̄mansit. **M**ater filij facta est. et castitatis sigillū n̄ p̄didit. **lco 11**

Quare Quia non homo iste tam
tum qui uidebatur: s; unigenit^{us}
erat deus qui in carne aduenerat.
Hec subito carnaliter genitus est:
s; pfecta deitas in corpore uenit.
Integer ergo iste et indiuisus ds
in humano aduenit uel genitus
est corpe: quiq; ds et dominus fi
guram serui suscepit. Non enim
pars unigeniti uenit in corpore
nec se ipm diuisit ut dimidius
apud patrem. et dimidius esset
in uirgine: s; totus apud patre
et totus in uirgine. Totus i sinu
patris: et totus in humano corpe.
Non relinquens superiora. uenit
querere terrena: que in celis sūt
seruans: et que in terra sunt sal
uans. Ubique omnipotens: isci sus
indiuisus: hic sanctus unigeni
tus deus. Sic enim hoc uerbum hu
manum et corporale immissum
aurib; plurimorū n̄ diuiditur p
singulos. ut pars in alio ⁊ pars
iterum sit. in alio: s; in omnib;
integrum et plenum habetur
ut in uno quoq; totum sit: quā
tomagis uerbum dei unigenitus
ubiq; totus est et in celo ⁊ in tra
et apud patrem. et in uirgine. ⁊
n̄ diuiditur ut dictum est. neq;
scinditur: neq; in partes efficit^{ur}:
s; totū totū tenet. totū implet totū il
lustrat et possidet. Hui' itaq; uni
geniti deus pater dicitur: huius

mater uirgo maria: digna digni
immaculata sancti: una unius.
unica unica. Hec enim alter uni
genitus sup̄ terram uenit: aut alia
uirgo unigenitum genuit. In his
omib; que dicta sunt: desponsata
legitur mater eius maria. Et ait.
Inuenta est in utero habens. Cui
inuenta: uel a quo inuenta ē: pri
mo ab angel' custodientib; eam: p
tegentib; eam: conseruantib; eam:
ut eius beatissimam animā ad ho
nozem illius qui ab ipā generand'
erat. Dehinc inuenta n̄ incongrue
putatur ab ipso beato ioseph sed
et iusto: qui bene licentia mari
tali licet eam n̄ cōtingeret: futu
re tamen ut putabatur uxoris
omnia nouerat. **I**oseph autem
uir eius inquit cum eēt homo iu
stus: et nollet eam traducere. Vi
rum appellauit contra iudoz pra
uitatem: ut aduersus uirginem
non seirent. Propterea et despo
sata fuit ipi ioseph: ut sup̄dictū
est. Sic enim n̄ fuisse desponsata io
seph: omnium bonoz incredibiles
et inimici iudei lapidib; eam oc
cidissent. Ideo uirum eius hic eū
euangelista appellauit. Ioseph in
quit uir eius cum eēt homo iustus.
Iustus autem in uerbo: iustus i
facto: iustus in legis consumma
tione: iustus in initio grē. Iustus itaq;
cum fuisse: et nollet eam traduce

l^o iii Tu autem

re: uoluit occulte dimitte eam. No-
 uuit eam traducere: noluit eam
 accipere: noluit eam male diffamare:
 s; noluit eam occulte dimittere.
 Occulte eam a se dimittere uole-
 bat sicut mansuetus: sicut pius:
 sicut misericors. Talis ergo cum
 esset ioseph: cogitabat eam occul-
 te dimittere. Hec inquit eo cogi-
 tante. Querendum est nobis nunc
 quid cogitauerit: ut occulte eam
 dimitteret. Si suspicionem in ea
 habebat: quomodo iustus erat?
 Si ergo non est suspicatus: uel
 tale aliquid cogitauit: cur eam
 dimittere uolebat: ut immacu-
 latam et sciam uellet dimitte.
 iniustum enim et hoc erat. Sed
 enim simplicem sensum audi huius
 orationis. Ioseph iustus erat:
 et illa uirgo immaculata erat.
 S; ideo eam dimittere uolebat:
 quoniam uirtutem misterij et sacramen-
 tum quoddam magnificum in
 eadem cognoscebat: cui appropi-
 nare sese indignum estimabat.
 Ergo humilians se ante tantam
 et tam ineffabilem rem quere-
 bat se longe facere: sicut et bea-
 tus petrus domino se humilians
 aiebat. Recede a me domine quoniam
 homo peccator sum. Vel sic ille
 centurio ad eundem dominum
 mittens dicebat. Non sum dig-
 nus ut sub tectum meum intres:

quia nec me ipsum dignum estima-
 ui ad te uenire. Vel sicut sancta ely-
 zabeth ad ipsam beatam locuta
 est mariam locuta est dicens. Et unde
 hoc mihi: ut ueniat mater domini mei ad
 me. Sic et ioseph iuste humilians
 sese in omnibus cauebat: et timebat
 submer istius tante sanctitatis con-
 iunctionem adhibere: ideo uole-
 bat eam occulte dimittere: dimitto
 eam dicens: et a me longe faciam
 eam: et a cognatione mea. Maior enim
 eius dignitas: supercellit eius
 sanctitas: nec mee congruit indigni-
 tati. Ideo uolebat occulte dimit-
 tere eam. Hec eo cogitante: ecce
 angelus domini per uisum apparu-
 it illi dicens. Quid dubitas o ioseph:
 quare imprudenter cogitas:
 Quare irrationabiliter meditaris:
 Deus est qui generatur: uirgo est
 que generat. Huius generationis
 minister es: et non largitor: seruus
 et non dominus: mancipium et non
 plasmator. Propterea ministra:
 serui: fer curam: intende et huic
 qui nascatur: et huic que generat.
Et enim si tibi uxor nominatur: si
 in desponsatione tibi esse iuncta di-
 citur: non tibi tamen uxor est: sed dei
 unigeniti electa mater est. Propterea ioseph
 filii dauid: qui has promissiones
 accepit: cum ista fidelia data sunt
 testamenta. Ioseph filii dauid: non
 tantum secundum carnem: sed secundum spiritum.

Tu aut

Joseph fili dauid. Si enim filius dauid. iuste et heres eius es tamquam filius patris. Ideo in hereditate accipe eam. quia illi promissa sunt testamenta. fidelia. Joseph fili dauid. ne timeas accipere mariam coniugem tuam. Ne timeas. ne trepidaueris. ne conturberis. si securus et intrepidus accipe eam secundum legis preceptum uxorem tibi nominatam. et secundum nuptiarum consuetudinem et coniunctionem longe alienam. Accipe ergo eam sicut commendatum celestem thesaurum. et ut detatis diuitias sicut plenissimam sanctitatem. sicut perfectam iusticiam. Accipe eam sicut unigeniti mansionem. sicut honorabile templum. sicut domum dei. sicut creatoris omnium propriam. sicut regis et sponsi celestis domum immaculatam. Ita ergo ioseph fili dauid. ne timeas accipe eam tibi commendatam. tue religiositati creditam. Serua. serua curam. attende. fugiens ab herode duc in egyptum. iterum remeans post herodis mortem deduc in terram israhel. Ne timeas accipe mariam coniugem tuam. Coniugem audiens non expanescas. non conturberis. nec tu nec quisque sequentium usque in consummationem seculi. Coniugem eam dico propterea ut diabolo uirginitatem

eius occultem. ut uideorum prauitatem excludam atque deticiam. ut legis instituta non destruiam. et in consequentibus demonstrabo quod ista nec tua coniunx secundum consuetudinem coniugii habeatur. nec iste qui generatus filius esse credatur. Quod enim ex ea nascetur de spiritu sancto est. quia scilicet cooperato sancte huius natiuitatis spiritus sanctus est. Nam unigenitus filius qui ante secula ineffabiliter ex solo patre natus est. iam seculi propinquante fine. ex uoluntate patris in humano corpore. sancto cooperante spiritu inter homines uenit. Iste est de quo scriptura preminauit dicens. Puer natus est nobis. et filius datus est nobis. Patris et enim unigenitus filius ex uirgine generatus est. ut illam uirginem priorem eam que ceciderat. iterum renouaret atque erigeret. et qui per prauam uoluntatem filii effecti fuerant diaboli. per adoptionem gratie filios efficeret. **P**arier inquit filium. **Et. iiii.** **P**er uocabit nomen eius iesum. Virgo generat. et tu hunc genitum uocabis iesum. quod interpretatur saluator. Ipse enim saluum faciet populum suum. a peccatis eorum. Vocabis aut nomen eius

hoc quod ante fuit: quod ante se-
cula nominatum ē. Non tu ei pones
nomen: nec ex te euocabulum con-
stitues: s; nomina et uoca exulta-
do ihm: id est saluatorem. Saluato-
rem eē eum esse testare: nec ex tem-
pe cepisse saluare: s; iam antiq̄ssi-
mum saluatorem. Ip̄e enim saluū
faciet populum suum: a peccatis
eor̄. Duo enim p̄ hoc uerbum precla-
ra designantur: quod et deus fu-
erit et hominius. prius ante incar-
nationem xp̄c: et qđ populus ei
saluandus iam tunc annuntiaba-
tur. Et ideo dictum est. ip̄e saluū
faciet populum suum a peccatis
eor̄: ut uere d̄s. Dei enim est uir-
tus a peccato saluare: uel pecca-
ta dimittere. Ip̄e ergo filius d̄i ha-
bens populum suum: ipsum uenit
ut dictum est liberare a peccatis.
atq; saluare siue ex iudeis siue ex
gentib;: de quo ip̄e iam p̄ p̄pham
fuerat elocutus dicens. Dominus
dixit ad me filius meus es tu. ego
hodie genui te: pete a me et dabo
tibi gentes hereditatem tuam: et
possessionem tuam terminos t̄re.
Ip̄e saluabit populum suum a
peccatis eor̄: sanguine uidelicet
suo cunctos redimens: morte
sua de mortis eos liberans pote-
state. Ip̄e saluabit: hoc ē saluator
est omnium hominum fidelium
atq; credentium. Hoc autem to-

32.
tum factum est. Quid totum.
hoc de unigeniti descensione: h
de ista domini incarnatione: hoc
de angeli ad uirginem destinatio-
ne: hoc de ip̄ius uirginis desposi-
tione uel castitate. hoc enī totū
factum est: ad totius mundi sa-
lutem. hoc totum factum ē: ut
unum completeretur et unum d̄
summaretur. Quid: Illud quod
uirgo genuit: quod uirgo p̄ma-
str: quod mat̄ fuit: et intacta
uirgo p̄seuerauit. Ecce uirgo in
utero accipiet. Audite quod
dicit omnes filii eue: audite
omnes uos que hereditatem do-
loris et tristitie post illam. et ex
illius condempnatione sumpsistis:
uos que in tristitia generatis fi-
lios: uel magis quos que concu-
piscenciam corruptibilem non
tenuistis. Audite et letamini:
audite et consolamini: audite
quod uirgo in utero accipiet.
Non ex desiderio partum concipi-
ēs: neq; serpentis p̄suasione de-
cepta est: neq; eiur̄ aflatib; uene-
nolis infecta: s; uirgo in utero ac-
cipiet: predicationem angeli susci-
piens: p̄phetarum testimonia as-
sumens. Virgo in utero accipiet:
ut deum dignanter incarnatū
ad mundi pariat salutem. Ecce
inquit. hoc ip̄m quod dicit ecce:
ammirantis est tanti misterii

Def. tabet. uff. de
p̄pham. Def. de
lco xij.

magnitudinem: ut omnes uelut
a somno excitati: ad hoc dictum e-
uigilent. Ecce uirgo dicit in utero
accipiet et pariet filium: ad colli-
gandum illum fortem armatum:
ad concalcandum serpentis ipi
caput: ad conterendas uires eius:
ad predam diripiendam: atq; cap-
tiuitatem sui populi conuertenda.
Pariet filium ad denuo reparan-
dum adam: ad inobedientiam e-
ue p; marie obedientiam exclu-
dam: ad erigendum iacentium
genus: quod p; mulieris temera-
riam credulitatem fuerat ante
delectum. Et uocabunt nome e-
manuel: quod e; interpretatu
nobiscum deus. Vocant nomen
eius prius angeli psallentes in
eius generatione atq; gaudentes:
sicut deum omnium et regem pacis
ad homines uenientem: deinde apli
unigeniti di; dominationem atq;
uirtutem omnib; gentib; predica-
tes: adhuc et sancti martyres co-
tra ignes et gladios usq; ad mor-
tem resistentes: deinde cuncti cre-
dentes hoc ipsum nomen usq; ad
consummationem seculi memo-
rantes atq; laudantes. Et uoca-
bunt nomen eius emmanuel: qd
est interpretatum nobiscum ds.
Qui uocabunt: nisi isti quoru
uocabitur in terra nomen no-
uum. Vocabunt enim n; sicut

prius in figuris et ymaginibus
s; facie ad faciem apparentem no-
biscum deum. Abrahe patri cre-
dentium trib; horis temporis: lic;
n; p; ipam ineffabilem deitatis sue sub-
stantiam: s; potius p; anglicam spe-
ciem: ad meridiem uisus est: no-
bis triginta trib; annis: in terra
apparuit: et cum hominib; con-
uertari dignat; e;: Jacob etiā bre-
ui tempore p; angelum nichilomi-
nus apparuit colluctans cu; eo:
quq; se ab eo superari p;misit:
ut hunc mundi corde merito be-
nediceret atq; isrl nominaret:
nobiscum ds amplius: magis q;
p; nobis magnificu; certam ad im-
plens: et usq; ad morte; accedens: ut
morte sua morte; occideret: et benedictio-
ne atq; immortalitate; mundi cordi iplo
suo condonaret: q; fiducialit; dicit nobis
cu; ds p; euanglistaz et aploz p;dicatio-
ne: p; sei sui corpus et sanguinis sacra-
mentum: p; gloriose crucis signaculu;
P; ista ergo omnia nobiscum deus:
et ad nos atq; in nobis sicut ipse
ait: ecce ego uobiscum sum om-
nib; dieb; usq; ad consummatio-
nem seculi: qui cum deo patre
et ipu; sancto uiuit et regnat ds
in secula seculorum amen. *Si uigil.*
Nat. d. i die de. euenit euangl. et colla
de uigilia dicat. post te dm laud. que
hic scripta s; l. c. e. sedm cyathm.

In illo tempore: Cum esset desponsata mater ihu maria ioseph: ante quam conuenirent inuenta est in utero habens de spiritu sancto. Ioseph autem uir eius cum esset iustus et nouerit eam traducere: uoluit occulte dimittere eam. hec autem eo cogitante: ecce angelus domini in somnis apparuit ei dicens. Ioseph fili dauid: non time re accipere mariam coniugem tuam. Quod enim in ea natum est de spiritu sancto est. Pariet autem filium: et uocabis nomen eius ihu. Ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. *Oratio.* —

Deus qui nos redemptionis nostre annua expectatione iustificas: presta ut unigenitum tuum quem redemptorem leti suscipimus: uer mentem quoque iudicem securi uideamus. *In Natale domini lectio prima*

In primo tempore al leuiata est terra zabilon: et tra neptalim: et nouissimo aggra uata est uia ma ris trans iordanem galylee genti um. Populus qui ambulabat in tenebris: uidit lucem magnam. Habitantibus in regione umbre mortis: lux orta est eis. Multipli casti gentem: non magnificasti le

ticiam. Letabuntur coram te sicut qui letantur in messe: sicut exul tant uictores capta preda: quando diuidunt spolia. Jugum enim oneris eius: et uirgam humeri eius: et sceptrum exactoris eius superasti: sicut in die madian. Quia omnis uiolenta predatio cum tumultu: et uestimentum myrti sanguine: erit combustionem et cinis ignis. Par uulus enim natus est nobis: et fi tius datus est nobis: et factus est principatus super humerum eius: et uocabitur nomen eius ammirabi lis: consiliarius: deus: fortis: pater futuri seculi: princeps pacis. Multiplicabitur eius imperium: et pacis non erit finis. Super solium dauid et super regnum eius sedebit: ut confirmet illud et corroboret in iudicio et iusticia: a modo et usque in sempiternum: zelus domini exercituum faciet hoc. Verbum misit dominus in iacob: et cecidit in israhel.

Tu autem. Lectio.

Consolemini consolamini. *le. ii* popule meus: dicit dominus deus uester. Loquimini ad cor ierusalem et aduocate eam: quoniam completa est malicia eius: dimissa est iniquitas illius. Suscepit de manu domini duplicia: pro omnibus peccatis suis. Vox clamantis in deserto: parate uiam domini: rectas facite consuetudines semitas dei nostri. Omnis uallis exaltabitur: et omnis mons et collis

humiliabitur: et erunt praua
indirecta: et aspera in uias pla-
nas. Et reuelabitur gl'a domini:
et uidebit omnis caro pariter: qd
os domini locutum est. Vox dice-
tis. Clama. Et dixi. Quid clama-
bo: Omnis caro fenum: et omnis
gloria eius quasi flos agri. Exsic-
catum e' fenum. et cecidit flos:
quia sp'c domini sufflauit in eo.
Vere fenum est populus. Exsiccatum
est fenum et cecidit flos: uerbu' au-
tem domini stabit in eternum. Su-
per montem excelsum sta tu qui
euuangelizas syon: exalta in for-
titudine uocem tuam qui euan-
gelizas ierlm. Exalta: noli timere.
Dic ciuitatib; iude. Ecce deus ue-
stet. Ecce dominus ds in fortitu-
dine ueniet. et brachium eius do-
minabitur. Ecce merces eius cu' eo:
et opus illius coram ip'o. Sicut pa-
stor gregem suum pascet. In brachio
suo congregabit agnos. et in sinu
suo leuabit. fetus ip'e portabit.
Quis mensus est pugillo aqua:
et celos palmo ponderauit. Quis
appendit trib; digitis molem tre:
et librauit in pondere montes. et
colles in statera. Quis adiuuit
spiritum d'ni: aut quis consilia-
rius eius fuit. et ostendit illi.
Cum quo inuit consilium. et in-
struxit eum. et docuit eum semi-
tam iusticie: et eradiuit eu' scie-

tia et uiam prudentie ostendit
illi. Ecce gentes quasi stilla situ-
le. et quasi momentum statera
reputate sunt. Ecce insule quasi
pulsis exiguis: et lybanus non
sufficiet ad succendendum: et ani-
malia eius n' sufficient ad holo-
caustum. Omnes gentes quasi n'
sunt sic sunt coram eo: et quasi ni-
hilum et inane reputate sunt et
inane.

Consurge consurge induere
fortitudinem tuam syon: in-
duere uestimentis gl'e tue
ierlm ciuitas sancti: quia non
adiciet ultra. ut p'transeat p'te
in circuitibus et in mundus. Ex-
altate de puluere: consurge sede
ierlm. solue uincla colli tui capti-
ua filia syon: quia hec dicit d'ns.
Gratis uenundati estis: et sine ar-
gento redimemini. Quia hec dicit
dominus ds. In egyptum descen-
dit populus meus in principio
ut colonus est: ibi. et assur absq;
ulla causa calumpniatus e' eum.
Et nunc quid m' est hic dicit d'ns:
Qm' ablatus est populus meus gra-
tis: dominatores eius iniq; agunt
dicit dominus: et iugiter tota die
nomen meum blasphemant. Prop-
ter hoc sciet populus m's nomen
meum in die illa: quia ego ipse
qui loquebar ecce assum. Quia
pulchri sup montes pedes an-
nuntiantis et predicantis pace:

annuntiantis bonum: predican-
 tis salutem: dicentis syon regna-
 bit deus tuus. Vox speculatorum
 tuorum leuauerunt uocem: simul
 laudabunt: quia oculo ad oculum
 uidebunt. cum conuerterit dominus
 syon. Gaudete et laudate simul
 deserta ierusalem: quia consolatus est
 dominus populum suum: redemit
 ierusalem. Parauit dominus brachium
 sanctum suum. in oculis omnium gen-
 tium: et uidebunt omnes fines terre
 salutare dei nostri. **Sermo huius leonis pp.**
Saluator noster dilectissime hodie natus est: gaudea-
 mus. Neque enim locum fas est esse
 tristitie. ubi natus est uite. que con-
 sumpto mortalitatis timore ingerit
 nobis de pmissa eternitate leticiam.
 Nemo ab huius alacritatis participa-
 tione seceratur. Vna cunctis leticie
 communis est ratio est. quia dominus
 noster peccati mortis que destructor:
 sicut nullum a reatu liberum rep-
 perit: ita liberandis omnibus uenit.
 Exultet sanctus: quia appropinquat
 ad palmam. Gaudeat peccator: quia
 inuitatur ad ueniam. Animetur
 gentilis: quia uocatur ad uitam.
 Dei namque filius secundum plenitudi-
 nem temporis. quam diuini consilii
 inscrutabilis altitudo disposuit:
 reconciliandam auctori suo natura
 generis assumpsit humani: ut in-
 uentor mortis diabolus per ipsam

quam uicerat uinceretur. In quo
 conflictu pro nobis in toto magno et
 mirabili equitatis iure certatum est:
 dum omnipotens dominus cum
 seuissimo hoste non in sua maiestate:
 sed in nostra humilitate congregatus:
 obiciens ei eandem formam. eandem
 que naturam: mortalitatis quidem
 nostre participem sed peccati totum. **Lectio: ***
Expertem Alienum quippe ab hac **212 au**
 natiuitate est: quod de omnibus legitur.
 Nemo mundus a sorde: nec infans
 cuius unius diei uita est super terram.
 Hic ubi in istam singularem nati-
 uitatem de carnis concupiscentia
 transiuit: nichil de peccati lege ma-
 nauit. Virgo regia dauitice stir-
 pis eligitur: que sacro grauidata
 fecit: diuinam humanam que pro-
 lem prius conciperet mente quam
 corpe. Et ne superni ignara consilii
 ad inuitatos paueret affatus: quod
 in ea operandum erat a spiritu sancto
 colloquio didicit anglico. Hec clapsu
 credit pudoris: diu genitrix mox futu-
 ra. Cui enim de conceptionis nouitate
 desperet: cui efficiencia de altissimi
 uirtute promittitur. Confirmat
 credentis fides. etiam preuentis
 attestacione miraculi: donatur que
 elizabeth inopinata fecunditas:
 ut qui conceptum dederat sterili:
 daturus non dubitaretur uirgini.
 Verbum igitur dei deus. filius dei
 qui in principio erat apud deum.

p quem facta sunt omnia et sine quo
factum est nichil. ppter liberandū
hominem ab eterna morte factus ē
homo: ita se ad susceptiōnem humi-
litas nostre sine diminutiōne sue
maiestatis inclinans: ut manens
quod erat assumens q; quod n̄ erat.
ueram serui formam ei forme i qua
dō patri est equalis uniret: ita to-
federe naturam utramq; consere-
ret: ut nec inferiorē consume-
ret glorificatio: nec superiorē im-
minueret assumptio. *Tu autem* Salua igitur
pprietate utriusq; substantie et in
unam coeunte psonam: suscipitur
a maiestate humilitas: a uirtute
infirmitas: ab eternitate mortalitas
et ad rependendum conditiōnis
nr̄e debitum. natura inuolabil
nature est unita passibili. d̄s q;
uerus et homo uerus in unitate do-
mini tempatur: ut quod nostris
remediis congruebat: unus atq;
idem d̄i hominum q; mediator. et
mori poss; ex uno: et resurgere poss;
ex altero. Merito uirginē itegri-
tati. nichil corruptionis intulit
partus salutis: quia custodia
pudoris fuit. edicio ueritatis.
finit **T**alis ergo dilectissimi natui-
tas decuit dei uirtutem et di sapi-
entiam xpm: qua nobis et huma-
nitate congrueret: et diuinitate
precelleret. Nisi enim eēt d̄s uel:
non afferret remedium. Nisi eēt

homo uerus: non preberet exem-
plum. Ab exultantib; angelis na-
scente domino gl̄a in excelsis deo
canticur: et pax in terra bone uo-
luntatis hominib; nuntiatur. Vi-
dent enim celestem ierlm̄ ex om-
nib; mundi gētib; fabricari. De
quo inenarrabili diuine pietatis
opere quantum letari debet hu-
militas hominū: cum tantū gau-
deat sublimitas angelorum: ag-
mus ergo gratias dilectissimi deo
patri p̄ filiū eī in spiritu sancto:
qui propter multam misericordiam
suam qua dilexit nos misertus ē
nostri: et cum eēmus mortui pec-
catis conuincamur nos: et ut eēni
in ip̄o: noua creatura nouū fig-
mentum. Depnamus ergo uete-
rem hominem cum actib; suis: et
adepti participatiōnem genera-
tōnis xpi: carnis renuntiem; opib;.
Agnosce o xpiane dignitatē tuam:
et diuine consort factus nature:
noli in ueterem uilitatem dege-
neri conuersatione recidere. De-
mento cui caput et cuius sis cor-
poris membrum reminiscere: q̄a
eritatus de potestate tenebrarum.
translatus es in dei regnum et lu-
men. P̄ baptismatis sacramentū:
sp̄s sancti factus es templum. No-
li tantum habitatozem prauis
de te actib; effugare: et diaboli
te iterū seruituti subicere: q̄a p̄cium

35.
tuum sanguis est x̄: qui ueritate te iudi-
cabit qui misericordia te redemit: ih̄c x̄pc
dominus noster: qui cum patre
et spiritu sancto uiuit et regnat
deus per omnia secula seculorum Amen.

Sermo b̄i maximi epi. lc. v̄

Hatissime fr̄es festiuitate p̄sentis
diei in omne se gaudium totius
ubiq; suscitatur mundus: quia ho-
die p̄missus a seculis uniuerso
orbi iudex natus est et redemptor:
et necesse est ut in commune nos
omnes qui futuri examinis reur-
rectionisq; p̄missis salutarem susce-
pimus fide: habeamus metum quid
de iudice: s; de redemptore letici-
am. Omnis namq; fidelis anima
timore corrigitur: correctione leta-
tur. Et in hoc t̄m̄i quanta erga hu-
manum gen̄ omnipotentis patris
dispensatio est: quanta ueuig-
nitatis: ut quem iudicem p̄para-
bat incredulis: hunc credituris
premitteret redemptorem: q̄m̄i
precurreret misericordia: lenitatem ad-
uenientis iudicis preueniret. Ho-
die itaq; natus est x̄pc: s; in natiui-
tate eius nostra omniu habet uita
natalem: quia qui priuilegia pri-
me natiuitatis amisimus: uisi-
tante nos x̄po sanctiore partu
reclimamus ad uitam. *Hodie peperit maria: s; ip̄a suum parturuit
auctorem. Hodie edidit mundo
hominem: quem non suscepit ab*

homine. Quid hoc est miraculi
fratres: nascitur caro de carne:
non tamen generata per carnem:
et secreto quodam incomprehen-
so q; conceptu: p̄cedit de morta-
li femina diuina p̄genies. Hec
mirum sane si exiit diuina nati-
uitas: ubi non erat humana
conceptio: aut si illam matrem
n̄ uiolauit partus: quam cotus
n̄ fedauit. At ille quondam fu-
turoz conscius ysaias: populis
et gentib; signum noue salutis
aperiens: ecce uirgo in utero accipiet
et pariet filium: et uocabunt nom̄
eius emanuel: quod est interpreta-
tum nobiscum deus. Atq; ut aduer-
tamur noui ac ueteris testamenti
unum esse consensum: unumq; con-
siliu: ait etiam beatissim̄ lucas
dominice incarnationis relator
egregius dicens. Missus est angelus
gabriel a deo ad uirginem despo-
satam uiro cui nomen erat ioseph:
et ait ad illam. Ecce concipies in
utero et paries filium: et uocabis
nomen eius ih̄m. Ih̄c autem t̄m̄i
latino sermone saluator dicitur.
Ecce qualiter inuicem concordantib;
sentenciis: testimonia diuina di-
uina confirmantur: et cum pre-
dicantium diuersa sunt tempora:
non tamen diuersa narratio. H̄a
partum uirginis quem ille predi-
xerat: iste testatur. Quis igitur

de diuinitate xpi. quis de redemp-
tione cunctetur: quem et ysaias
pfitetur deum. et galubel annu-
tiat saluatorem. Quis intacte
puer pere alium dubitet florui-
isse: quod uno penē ore atq; eode
spiritu plocuntur euangelista.
angelus. et ppheta. Vbi tanti ta-
les q; sunt testes: non erubescit
ueritas: s; auditor incredulus
confutatur. **S**ed iam uideamus
quas p nobis natus pferat xpc i-
urias: quib; ue tursus iniurie il-
le uirginit; decorentur. Et ante
om̄ia femineo se sexu concipi pati-
tur: qui in exordio mundi omni-
potenti manu de masculo opera-
tus est feminam: s; hanc humilita-
tem uirginalis nascendi matris
sublimat integritas. Et quamuis
natus xpc femineo ut infans lacte
pascatur: tamen infans ut rerū
potens iugineis nutritur uberi-
bus. atq; ut primum illum i has
seculi pcellas et fluctuantis sen-
tiam mundi uteris maternus
effudit: uilissimis circūdat p̄anis.
Pannis induitur ille p nobis:
qui cum crearet omnia: terras
luce pfudit: celum siderib; adoz-
nauit: et ignea solem claritate
uestiuit. Obuoluitur quidē pan-
nis: s; huius panni noua stella ra-
diante munerantur a magis. et ab
exultantib; angelis honorantur:

Et ut nouerimus uniuersa hec p
mysterium ut fieri uel dici: hic
qui pannis circumuoluitur pre-
dicatus ab initio: de sinu patris
eterno q; thalamo salutariū nup-
tiarum sponsus uenit celo: sicut
ait uenerandus dauid. Ip̄e tam-
quam sponsus pcedens de thala-
mo suo. Deinde ut legitur ponit̄
in presepio: quia ut ait euangeli-
sta nō erat illi locū in diuersorio.
Ne quem uestrum fratres ista p-
moueam: quia omnis hec in sal-
uatore uilitas preciosissimum
nostre salutis est sacramentum.
Videte enim quanta sapientia
collocari xpc dicitur in presepio: q
gemina quadam gracia humani
generi et eisa erat futurus et
pator. Qui bene in presepio po-
nitur: ut ad pabula p̄henit uite
spiritualium omnium greges ag-
ni celestis balatus mitteret. Non
erat inquit ei locus in diuerso-
rio. Numquid tante illius erāt
angustie mansionis: ut nati sub
hora paruuli membra n̄ caperet.
Sed idcirco mystico refertur sermo-
ne non inueniri locum in diuer-
sorio: quia ingressus mundum
xpc fidem in qua possit requies-
cere non inuenit: ut ait ip̄e in e-
uangelio dicens. filius autem
hominis non habet ubi caput
suum reclinet. Vnde adiūtum q̄a

finit

unicus dei filius non in spaciosis domib; aureatis q; laquearibus: s; in fide credentium requiescit. Hunc ergo xpm ihm fugentem uera nascencium infantium more uagientem; uilib; circumdatu panniis: iacentem i presepi. age uca ministeria psecuntur: et omnis celestis exercitus multitudo miratur: consona enim uoce collaudant et dicent. Gloria in excelsis do: et in tra pax hominib; bone uoluntatis. Gloria utiq; deo: qui desperatis mortalib; munus et ne salutis exhibuit. Et pax hominib; bone uoluntatis; quos certamine suo xpc suo q; prelio in regnum pprium diabolica captiuitate reuocauit. Et quam cogruue euangelicus sermo in tonat. cum dicitur gloria in excelsis do et in tra pax hominib;: quod ide ipse dei filius apud anglos gloriosus est in excelsis: et bone uoluntatis hominib; pacem prestat in terris. Propter quod dilectissimi competentib; gaudis tanta de salute letemur; atq; angelicis nos uocibus sociantes: honore debito misteria semp xpi uirtutes q; laudemus.

Sermo beati maximi epi. lc. vi.

Hodie fratres lrm xpc natus est: nos renati. hodie saluator mudi p matrem tempus nascendi accepit: qui de patre natiuitatis n

habet tepus. hodie p hoiem dei fili ingressus est mundum: cui manu ante hominem factus e mund. hodie habitator celi uenit ad tras: qui terrarum incolas euocaret ad celum. Mirabilis inquit deus in sanctis suis. Sim sanctis suis mirabilis ds: quomodo n in seipo mirabilis. Simirabilis in iohane quem nasei de patre senissimo. et sterili de matre precepit: quanto magis in se est mirabilis qui ut nostre conditionem carnis indueret. nouum uirgini et conceptum dedit et partum. ait sanctus abacuc ppheta. Domine audiui auditionem tuam et timui. considera ui opera tua et expaui. Quis non expauescat et metuat tanta psumditate misterij: quando quidem uisus idem q; sine conceptione natus est ds. et sine creatore factus est homo. tu aute
 Duas in xpo generationes legitimus: s; in utraq; incomprehen se diuinitatis est uirtus. tu autem
 Ibi enim illum ex semet ipso genuit deus; hic enim uirgo do operante concepit. Ibi sine initio: hic sine exeplo. Ibi natus ut conderet uitam: hic factus ut tolleret mortem. Ibi patrinatus; hic hominib; pcreatus. Ibi natiuitate hoiem fecit: hac generatione hominem liberauit. Vtramq; fratres generationem eius non posse narrari: sententia hec una

complectitur. Illa enim ē ante homi-
nem: ista supra hominem. Illa inco-
gitabilis: ista mirabilis. Cum au-
tem duas xp̄i flocemur natiuita-
tes: non bis asseritur dei filius na-
tus: s; gemina in uno dī filio cōfir-
mat eē substantia. In quod erat na-
tus est: hic quod non erat factus
est. Aut de his beatissim⁹ iohes. In p̄nci-
pio erat ūbū: et ūbū erat ap̄ dīm:
et d̄s erat ūbū. Et ūm. Et ūbū caro
fēm ē. Iḡ d̄s q̄ ap̄ dīm erat p̄diuit adō:
et caro dei que in dō n̄ erat: p̄cessit ex
femina. Ita ūbū caro fēm ē: n̄ ut d̄s
uacuaret in hōiem: s; ut hō glōrifica-
ret in dīm. Itaq; nobis nat⁹ ē d̄s: s; ex
duab; natiuitatib; idest dī et hōis.
se ip̄m unigenit⁹ pat̄s: atq; in se se ho-
minē unū eē uoluit dīm. Bn̄ationē ḡ
ei q̄s enarrabit: fratres. gn̄atio xp̄i
si narrari nō potest: credi potest. Si lin-
gua deficit: sigles p̄ficiat. Magn⁹ enī
p̄fect⁹ fidei ē: cū tantū de dō suo quis
concepit: quantū sermo n̄ potest pat̄-
turire. Cauere dilectissimi. ne quādo
uos de his incredulitas moueat:
quia si homo non ualeat explicare
quod sentit: d̄s sine dubio potuit
implere quod uoluit. Et p̄ absurdū
est fratres: ut ineffabilem deum in-
firmissimo fragilitatis nostre sermo-
ne pensemus. Dementie res ē si
operationem maiestatis immense
inter exigua corruptibilis oris nr̄i
conem⁹ uerba concludere. Quom̄

enim comprehendere potest homo
deum: factus unigenitum: mor-
talis eternum: Si inuestigare ni-
teris qualiter deus in hominē uel
homo transiuit in deum: inuesti-
ga prius si potes quomodo ex ni-
chilo factus est mundus: celū un-
de resplenduit: aquarū liquor: t̄re
soliditas qua ratione subsistunt:
quom̄ etiam de terra homo: de ma-
sculo femina: item q; p̄ feminam
masculus: quod illud ē post om̄ia.
qd̄ lumen gignit ac tenebras: qd̄
uitam facit ac mortem. Si ergo
te ip̄m o homo et que propter te
facta sunt qualiter: aut unde facta
comprehendere n̄ uales: q̄
presumptione qua ne stulticia tu-
um ip̄i atq; omnium discitis cre-
atorē. Natū ḡ de dō pat̄e dīm: eūdeq;
hōiem fēm de uirgine confitem⁹. S;
hec km̄i rationi ceca sūt: fidei ma-
nifesta. Tūc enī parte ex aliq̄ indefi-
nite maiestatis ei potim⁹ in mensa
r̄mari: si aduicim⁹ q̄ntus q̄sue sit
d̄s anobis n̄ posse cognosci: ut ait d̄ns
ad moysen. Tu aū nō potis uidē faciē
meā. idest n̄ potes carnalib; oculis
meā sic ē inspicē ditatē. Beat⁹ namq;
dauid uirtutē omnipotentie ei inten-
dens clamabat dicens. Mirabilia opa
tua dñe: et aīa mea nouit ualde. Val-
de enī sciebat aīa p̄ph̄tis: opa dei
oem̄ meditatōem humane m̄tis ex-
cedē. P̄t qd̄ sapientissim⁹ pat̄archa
mortalis sens⁹ conclus⁹ angustus: q̄

finis

34.
inuestigare nō poterat mirabar. Quis ergo ho-
minū discere ul' inquire audeat. tā-
tus qd' ppha mirat. Mirabilia inqt
opa tua. et anima mea nouit ualde.
hoc ipm enī qd' incōprehensibilis est
ōs. aīa ei nō ueriat. caro sentire nō
potat. Omīs g' q' opa dī magis uult
examinare qm' credere. n̄ sequit' anime
sensū s; carnis errorem. Et idō fr̄s n̄ dis-
cutiam' q' d' de dō natus est. s; cre-
damus. nec retractemus partem
uirginis sed mirem'. ut unigenitū
dei. deum et hominē confitentes.

Hin offensam teneamus celestis fidei
ueritatem. *Sermo bī maximi epi.*
*H*odierne misterii sacra. *le. vii.*
mentū fr̄s km̄i sicut credidi-
stis semp' et creditis. reparatio ē
salutis humane. uirtutum nati-
uitas. ruina uicior. Hodie namq;
xp̄c ih̄c dominus n̄r in quo diuini-
tatis est plenitudo. carnis nostre
infirma suscipiens nouus natus
est homo. hodie refulsit sedes ille
adam n̄ incola s; domū paradisi.
quem interdite arboris pulchritu-
do non fallat. serpens n̄ decipiat.
mulier n̄ seducat. Hodie exortum
est in tenebris lumen. hodie illud
quod celum et celi celorum se ha-
bere gaudebant. mundus dū ne-
scit accepit. Neq; enim ut temp'at'
quidam aut qui ante n̄ fuerit de
femina nobis repentinus emerfit.
s; qui semp' erat cum patre deus
semp' q; regnabat. nouo p' uirgi-

nem uoluit mortalib; apparere
misterio. Nouus quidem homo.
s; dominus sempiternus. Nouus
xp̄c. s; rex omnū sc̄loz. Ipse enī
in fine tempoz natus ex maria q'
ante omnia secula unigenitus
p'cessit a patre. Hic est predict' a
patriarchis. a pphetis predicat'.
annuntiatus ab angelis. ab apo-
stolis approbatus. De uno eodeq; *Tu autem*
legit. In principio erat uerbum. et
uerbū caro factum est. Gaude er-
go nūc et exulta ad deum tuum
tandem conuersa gentilitas. p'
cepisti donum qd' abraham ī spi-
ritu seuidisse letatus est. Merui-
sti p' xp̄m. quod pmereri quon-
dam hebreoz gens electa nō po-
tuit. Times enī isrl' et tremens mi-
rabatur ut legimus. qd' moyses
populi princeps reconditus in
uibe et in uertice montis altissi-
mi solus cum domino loqueretur.
Tibi uero sic natus est xp̄c. et tan-
ta se nobis dignatione concessit.
ut loqueretur omib; et ab omnib;
uideretur. Ad illum tunc montē
syna quicumq; accessit. ex popu-
lo presenti puniebatur interitu.
ad hunc uero montem qui hodie
natus est mundo. quicumq; nō
accessit morietur. Et tūc quidē
unus populus erudiebatur ad
fidem. nunc uero omnes gentes
uocantur ad uitam. Viderunt

uenerabiles patres uestri innume-
ra magna q; mirabilia: celum
illis angelicas rotavit escas:
dulcia pocula lapid durissimus
ministrauit. Jordanis p̄p̄t̄ mea-
tum suum reuertit in fontem: ua-
lidissimi hostium muri tu uarū
strepitu corruerunt. Sol quoq;
commoratus in celo: longiorem
triumphanti populo prestitit di-
em. Hoc uero nullus antea uide
seculis datum est: ut unigenit⁹
atq; altissimi quem trementes ange-
archangelorum suis spiritibus pote-
states: hominem se hominibus
exhiberet: et carnem quā sump-
sit ab homine transformaret in
deum. Amplexere ergo digna-
tōnem maiestatis eterne: et ne
archanam dei tui discutas no-
luntatem: quia omnibus quidem
natus est xp̄s: s; fidelibus dat sa-
lutem. Quod si tibi sensuum tuorū
fragilitate minus dignum ui-
detur filium dei natum de femi-
na credere: uirginem cogita pe-
perisse. Stabi p̄m̄i quibus obuo-
lutus est fortasse ualescunt: an-
gelos collaudantes et multitu-
dinem celestis exercitus ammirare.
Si presepe in quo infans iacuit
despicis: erige paulisper oculos:
et nouam in celo stellam prestā-
tem mundo natiuitatem dñicam
contuere. Si credis uilia: arte mi-

stica. Si de his que humilitatis
sunt disputas: que alta sunt &
celestia uenerare. Hisdem enim
referentibus: hisdem auctoribus de
domino saluatore que humilia
et que gloriosa sunt didicisti:
uniuersa que ad salutis tue mi-
sterium pertinebant sacra t̄ euan-
gelia perdidicisti. Habes in his
unde dñm ihm et natum homi-
nem credas: et deum eē dubitare
non possis. *Sermo h̄i leonis pp̄. l. c.*
Seruitemus in domino dilecti-
ssimi: et spirituali iocundi-
tate letemur: quia illuxit dies
redemptionis noue: reparationis
antique. felicitatis eterne. Re-
paratur enim nobis salutis n̄re
annua reuolutione sacramentum:
ab initio p̄missum: in fine red-
ditum: sine fine mansurum. In q̄
dignum est sursum erectis sc̄tis
cordibus diuinum adorare misteri-
um: ut quod magno dei munere
agitur: magno ecclesie gaudis
celebretur. Deus enim omnipotens
et clemens: cuius natura bonitas:
cuius uoluntas potentia: cuius op̄
miscdia est: statim ut nos diabo-
lica malignitas ueneno sine mor-
tificauit inuidie: p̄parata renouā-
dis mortalibus pietatis sue remedia
inter ip̄a mundi primordia pre-
signauit: denuntians serpenti fu-
turum semen mulieris q̄d noxi

Finis.

capitis elatione sua uirtute conte-
 reret. xpm scilicet in carne deum
 hominem q; significans: q; natus
 ex uirgine uiolatorum humane
 p; aginis incorrupta natiuitate
 dampnaret. Nam quia gl'abatur ^{tu autē}
 diabolus hominem sua fraude de-
 ceptum diuinis caruisse muneribus:
 immortalitatis dote nudatū.
 diuam mortis subisse sententiā se-
 q; in malis suis quoddam de pre-
 uaricatoris consortio inuenisse
 solatiū. deum quoq; iuste seue-
 ritatis exigente ratione erga ho-
 minem. quem tanto honore con-
 diderat: antiquam mutasse sen-
 tentiam. opus fuit dilectissimi se-
 creta dispensatione consilij: ut i
 commutabilis deus. cui uolūtas
 non p; cedit sua benignitate priua-
 ri. primam pietatis sue dispesa-
 tionem sacramento occultiore com-
 plexeret: et homo diabolice iniqui-
 tatis uersutia actus in culpam.
 contra dei ppositum n̄ periret. In-
 greditur ergo infima hec mundi
 dei filius de celesti sede descendens:
 et a paterna gloria n̄ recedens: no-
 uo ordine noua natiuitate gene-
 ratus. Nouo ordine: quia inuisi-
 bilis in suis. uisibilis factus est
 in nostris. Incomprehensibilis uo-
 luit comprehendi. Ante tempora
 manens: esse cepit ex tempore. Uni-
 uersitatis dominus: seruilem for-

mam obumbratā maiestatis sine
 dignitate suscepit. Inpassibilis
 ds non dedignatus est homo eē
 passibilis: et immortalis mortis
 legib; subiacere. Nonna autem
 natiuitate generatus: quia iui-
 olata uirginitas concupiscentiā
 nesciuit. substantiam ministra-
 uit. Assumpta est de matre dñi
 natura: non culpa. Creata ē for-
 ma serui sine conditōne seruiti:
 et nouus homo sic contemptra-
 tus est ueteri: ut et ueritatem
 suscipere generis: et uitium ex-
 cluderet uetustatis. Verax nāq;
 miscdia dī cum ad repandū
 humanum genus ineffabiliter
 ei multa suppetere: hanc po-
 tissimum consulendi elegit uia:
 qua ad destruendum opus dia-
 boli n̄ uirtute uteretur potēte
 s; ratōne iusticie. Nam supbia
 hostis antiqui n̄ immerito sibi
 in omnes homines ius tyrāni-
 cum uendicabat: nec in debito
 dominatu premebat: quos amā-
 do dei spontaneos in obsequium
 sue uoluntatis illexerat. Non
 itaq; iuste amitteret originale
 humani generis seruitutem: nisi
 de eo quod obiebat subierat uin-
 ceretur. Cum igitur misericors
 ompotens q; saluator ita suscep-
 tōnis humane moderaretur ex-
 ordia. ut uirtutem inseparabil

finis

a suo homine deitatis. p uelamen
nostre infirmitatis absconderet;
illusa est securi hostis astucia. q
natiuitatem pueri in salutem
humani generis pcreati. n aliter
sibi quam omnium nascentium
putauit obnoxiam. Vidit enim
uagientem atq; lacrimantem.
iudit pannis obuolutum. circu
cisioni subelatum. et legalis sa
crificij oblatione pfectum. Ag
nouit deinceps solita incrementa
puericie. et usq; ad uiriles annos
de naturalib; n dubitauit aug
mentis. Inter hec intulit con
tumelias. multiplicauit iurias.
adhibuit maledicta. obprobria.
blasphemias conuicia. Oem po
stremo in ipm uim furoris effu
dit. omnia temptamentoz gene
ra percurrit. et sciens qd humana
naturam infeciss; ueneno. neq; q
credidit transgressionis exsorte.
quem tot documentis didicit ee
mortalem. Pstiter ergo improbus
predo. et auarus exactor. in eum q
nichil habebat insurgere. et dum
iustate originis preiudicium
generale psequitur. cyrogphti
quo uidebatur excedit. ab illo in
iquitatis exigens penam. in quo
nullam reperit culpam. Soluit
itaq; letifere pactonis male sua
sa conscriptio. fortis ille neclitur
uinculis suis. et ligato mundi

principe captiuitatis uasa rapi
untur. Redit in honorem suum.
ab antiquis contagiis purgata
natura. Mors morte destruitur.
natiuitas natiuite reparatur.
qm simul et redemptio aufert ser
uitute. et regeneratio mutat ori
ginem. et fides iustificat peccato
rem. Quisquis igitur xpiano no
mine pie et fideliter glaris. recon
ciliationis hui; gratiam iusto p
pende iudicio. Tibi enim quon
dam abiecto. tibi extruso a para
disi sedib; tibi p exilia longa mo
ranti. tibi in cinerem et puluere
dissoluto. cui iam no erat spes ul
la uiuendi. p incarnationem uer
bi potestas data est. ut de longin
quo ad tuum reuertaris auctore.
recognoscas parentem. liber effici
aris ex seruo. de extraneo pueha
ris in filium. ut qui ex corruptibi
li carne natus est. ex dei spiritu re
nascaris. et obtineas p gram qd n
habes p naturam. Haberes g tante
spei fiduciam dilectissimi in fide
qua funda ti estis stabiles pmane
te. ne idem ille temptator. cui ano
bis dominationem xpc exclusit aliq
bus nos iterum seducat infidus.
et hec ipa presentis diei gaudia
fallacie sue arte corrumpat. illu
dens simpliciorib; animis de quo
rundam pestifera p suasionem. qbz
hic dies sollempnitatis nostre n

tam de natiuitate xpi quam deno-
 ui ut dicunt solis ortu uidet ho-
 norabilis: quoz corda uastis te-
 nebris obuoluta & ab omni incre-
 mento uere lucis aliena sunt. Tra-
 huntur enim adhuc stultissimis
 gentilitatis erroribz: & minist' mu-
 di luminaria diuino honore ue-
 nerantur: que et simurandam ha-
 bent pulchritudinem: adoranda
 tamen n̄ habent deitatem. Illa er-
 go uirtus: illa sapientia: illa est
 adoranda sola maiestas: que uniu-
 sstatem mundi creauit ex nichilo:
 et in quas uoluit formas atq; men-
 suras terrenam celestem q; substā-
 tiam on̄ipotentia ratione p̄duxit.
 Sol luna. sydera sunt comoda uten-
 tibz: sicut speciosa cernentibz: sicut
 ut de illis gracie referantur auctori:
 et adoretur d̄s qui hec condidit t̄o
 creatura que seruit. Laudate igit̄
 dominum dilectissimi: in om̄ibz ope-
 ribz eius atq; iudiciis. Sit in uobis
 indubitata credulitas uirginē in-
 tegritatis et partus: reformationis
 humane sacrum diuinum q; miste-
 rium. sancto atq; sincero honozate
 seruitio. Amplectimini hominem
 xpm̄ in nostra carne nascentem: ut
 eum uidere mereamini *reḡ d̄m gl̄e.*
In sua maiestate regnantem: cū
 deo patre & spiritu sancto amen
iber ḡna iuu. f. e. s. mathm.
 tionis ihu x̄ filii dauid: filii abra-

ham. Et rel. *Omelia sc. eiusdem*
In ysaya legimus. *vi. Jeronimi p̄bi.*
 Generationem eius quis enarrabit.
 Non ergo putemus euangelistam
 p̄phete eē contrarium: ut quod ille
 impossibile dixit affatu. hic narra-
 re incipiat: quia ibi de generati-
 one diuinitatis: hic de incarnatio-
 ne dictum est. A carnalibz autem
 cepit: ut p̄ hominē d̄m discere i-
 piamus. filii dauid: filii abraham.
 Ordo p̄posterus: s; necessarie comu-
 tanis. Si enim p̄mum p̄fuisz
 abraham et postea dauid: rursus
 ei repetendus fuerat abraham: ut
 generatōis ei series texeret. Ideo
 autem ceteris pretermisissis horum
 filium n̄cupauit: quia ad hostā-
 tum est facta de xpo rep̄missio ad
 abraham: in semine tuo inquit be-
 nedicientur omnes gentes. quod ē
 xpc. Ad dauid: de fructu uentris
 tui ponam sed sup sedem tuam.
 Judas autem genuit phares & za-
 ram de thamar. *Notandum i ge*
 nealogia saluatoris nullam sc̄a-
 rum assumi mulierum: s; eas q̄s
 scriptura reprehendit: ut q̄ p̄ter-
 peccatores uenerat. de peccatrici-
 bus nascens. omnium peccata de-
 leret. Unde et in consequentibus
 ruth moabitil ponitur: et beth-
 sabee uxor urie. Naason autem:
 genuit salmon. Iste est salmon
 princeps tribus iude: sicut iuu-

Tu autem Tu autem.

meris legimus. Joram autem genuit oziam. Ozias autem genuit ioatham. In quarto regum uolumine legimus de ioatham ochoziam fuisse generatum. Quo mortuo iezabeth filia regis ioram soror ochobie tulit ioas filium fratris sui: et eum interitioni que exercebatur a batha lia subtraxit. Cui successit in regnum filius eius amasias. Post quem regnauit filius eius azarias qui appellabatur et ozias: cui successit ioatham filius eius. Cernis ergo quod secundum fidem historie tres reges in medio fuerunt: quos hic euangelista pretermisit. Jora qui non genuit oziam sed ochoziam: et reliquos quos enumerauimus. Verum quia euangeliste propositum erat tres tessere decades in diuiso

temporū statu ponere: et ioram generi se miscuerat impuissime iezabel: idcirco usque ad tertiam generatione eius memoria tollitur: ne in sacre natiuitatis ordine poneretur. Et post transmigrationem babilonis: **T**iechonias genuit salathiel. *Secundum* **H**illo tempore: *Exiit lucam 1c. x.* **B**enedictum a cesare augusto: ut describeretur uniuersus orbis. *Et Rel.* **O**mel' 1c. eidem beati Gregorii pape. **Q**uia largiente domino missarum sollempnia ter hodie celebraturi sumus: loqui diu de euangelica lectione non possumus: sed

nos aliquid uel breuiter dicere redemptoris nostri natiuitas ipsa compellit. Quid est quod nascituro domino mundus describitur: nisi hoc quod apte monstratur quia ille ueniebat in carne. qui electos suos ascriberet in eternitate. Quo contra de reprobis per prophetam dicitur. Deleantur de libro uiuentium: et cum iustis non scribantur. Qui bene etiam in bethleem nascitur. Bethleem quippe domus panis interpretatur. Ipe namque est: qui ait. Ego sum panis uiuus: qui de celo descendi. Locus ergo in quo dominus nascitur: domus panis ante uocatus est: quia futurum profecto erat. ut ibi ille per materiam carnis appareret: qui electorum mentes interna sacrate reficeret. Qui non in parentium domo sed in uia nascitur: ut profecto ostenderet. quia per humanitatem quam assumpserat. quasi in alieno nascitur. Alienum iudicet non secundum potestatem dico: sed secundum naturam. Nam de potestate eius scriptum est. In propria uenit. In natura et enim sua ante tempora natus est: et in terra uenit ex tempore. Qui ergo eternus permanens temporalis apparuit: alienum est ubi descendit. Et quia per prophetam dicitur. omnis caro fenum: factus homo fenum nostrum uertit in frumentum: qui de semet ipso ait. Nisi granum frumenti cadens

in terram mortuum fuerit: ipsum
solum manet. Unde natus in pre
sepio reclinatur: ut fideles omnes
sancta uidelicet animalia carnis
sue frumento reficeret: ne abint
ne intelligentie pabulo ieiuna
remanerent. Quid e autem qd u
gilantib; pastorib; anglis apparet.
eos q; di claritas circumfulget. n
qd illi pre ceteris uidere sublimia
merentur: qui fidelib; rggib; pre
esse sollicitate sciunt. Dum q; ipsi
pie sup gregem uigilant: diuina
sup eos gracia largius choruscet.
Regem uero natum angelus un
tiat: eius q; uoci angeloz chori co
amunt: et congaudentes clamant.
Gloria in excelsis deo: et in terra pax
hominib; bone uoluntatis. Prius
quippe quam redemptor p carnem
nasceretur: discordiam cu angelis
habuimus: a quoz claritate atq;
mundicia p prime culpe meritum.
p cotidiana delicta longe dista
bamus. Quia enim peccando ex
tranei eramus a do: extraneos nos
a suo consortio deputabant angli
ciues dei. S; quia nos cognouim
regem nostrum: recognouerunt
nos angli ciues suos. Quia enim
celi rex terram nostre carnis as
sumpsit: infirmitatem nostram
illa iam angelica celsitudo non
despicit. Ad pacem nrām angli
redeunt: intentionem prioris

40.
discordie postponunt: et quos
infirmos prius ab:ectos q; despe
xerant: iam socios uenerantur.
Nullo tempe: *Secundum lucā.*
Pastores loquebantur ad inice.
Transseamus usq; bethleem: ui
deamus hoc uibum quod fecm est.
quod fecit dominus et ostendit
nobis. Et rel. *Omel. ic. e. vener.*

*N*ato in bethleem *bede pbi* —
domino saluatore sicut sacra
euanglij testatur hystoria: pasto
rib; qui in regione eadem erant
uigilantes uigilias noctis sup
gregem suum. angelus cu mag
na luce apparuit: exortum q; mu
do solem iusticie. n solum uoce ce
lestis sermonis: uerum etiam cla
ritate diuine lucis astruxit. Nus
quam enim in tota ueteris testa
menti serie repperimus angelos
qui tam sedule apparere patrib;
cum luce apparuisse: s; hoc prui
legium recte hodierno tempore
seruatum est: quando exortum e
in tenebris lumen rectis corde mi
sericors et miserator dominus. Veru
ne parua unius angeli uideretur
auctoritas: post quam unius sac
mentum noue natiuitatis edo
cuit: statim multitudo celestium
agminum que gloriam do came
ret. pacem q; simul hominib; pre
dicaret affuit: aperte demonstras
qa p hanc natiuitatem homines

ad pacem unius fidei. spei. et dilec-
tionis atq; ad gl'am diuine lauda-
tionis eēt conuertendi. *In autē.* Significat
autem mystice pastores isti gregū:
doctores quoq; ac rectores fidelium
animarum. Nox cuius uigilias cu-
stodiebant sup gregem suum pe-
ricula temptationum indicat: a
quib; sese suos q; subiectos omnes
qui pfecte uigilant custodire non
desistunt. Et bene nato domino: pa-
stores super gregem uigilant. Iler
enim natus est: qui dicit Ego sum
pastor bonus. Bonus pastor: animā
suam dat p ouib; suis. S; et temp^o
imminebat: quo idem pastor sum-
me bonus. missis in mundum pa-
storib; lomis: oues suas que lon-
ge lateq; disperse errabant: ad se
per uirantia celestis uite pascua
reuocaret. Quoz summo pastori
precepit. Si diligis me: pascue oues
meas. Quod aperiens alibi ait.
Confirma fratres tuos. Et factum
est ut discesserunt angeli ab eis
in celum: pastores loquebantur ad
inuicem. Transeamus usq; bethle-
em et uideamus hoc uerbum qd fac-
tum est: quod fecit dominus et
ostendit nobis. Et uenerunt festi-
nantes: et inuenerunt mariam
et ioseph: et infantem positum in
presepio. Pastores quidem illi: fe-
lici gaudio festinarunt uidere qd
audierant. Et quia ardenti amo-

re quesierunt: continuo saluato-
rem quem quesierunt inuenire
meruerunt. S; et intellectualium
pastores gregum immo cuncti fide-
les qua mentis industria xpm que-
rere debeant: dictis pariter suis
ostenderunt et factis. Transeam^o
inquunt usq; bethleem: et uidea-
mus hoc uerbum quod factum ē.
Transeamus ergo et nos fratres
lēm cogitando usq; bethleem ciui-
tatem dauid. et recolamus amato
quod in ea uerbum caro factum est:
atq; eius incarnationem dignis ce-
lebremus honorib;. Transeamus
abiectis concupiscentiis carnalib;:
toto mentis desiderio usq; bethleem
supnam id est domum panis uiui
non manu factam s; eternam icel:
et recolamus amato. quia uerbum
quod caro factum ē illuc carne af-
cendit: ubi in dextera dī patris se-
det. Illo cum tota uirtutum istan-
tia sequamur: et sollicita cordis ac
corporis castigatione pcuramus: ut
q; illi in presepio uidere uagien-
tem: nos in solio patris meream^o
uidere regnantem. *In iudicium sancti*
et principio erat uerbum. S. iohem.
u^obum: et uerbum erat apud
deum: et dōs erat uerbum. Hoc e-
rat in principio apud deum. Om-
nia p ipsum facta sunt. et sine ip-
so factum est nichil. *O. te. eiusdē*
Quia tempalem uen. Be. ptri.

tu autē

in autē

mediatoris dei et hominum homi-
nis ihu xpi natuuitatem que hodi-
erna die facta est. sanctorum uer-
bis euangelistarum mathei uideli-
cer et luce manifestata cognouim^{us}.
liber etiā de uerbi id est diuinita-
tis eius eternitate. in qua patri ma-
net semp equalis. beati iohannis
euangeliste dicta scrutari. qui sin-
gularis priuilegio meruit castita-
tis ut ceteris altius diuinitatis ip-
sius caperet simul et patefaceret
archanum. Neq; enim frustra in ce-
na supra pectus domini ihu recu-
buisse phibetur. s; p hoc typice do-
cemur quia celestis haustum sapi-
entie ceteris excellentius de sanctis-
simo eiusdem pectoris fonte pota-
uerit. Vnde et merito in figura q̄-
tuor animalium. aquie uolanti
comparatur. Cunctis q; auib; aq̄-
la celsius uolare. cunctis q; ani-
mantib; clariu; solis radius infi-
gere consueuit obtutus. **E**t ceteri
euangeliste quasi in terraambu-
lante cum domino. qui temporale
eius generationem pariter et tempa-
lia facta sufficienter exponentes.
pauca de diuinitate dixerunt. hic
autem q̄si ad celum uolat cum
domino. qui p pauca de tempa-
lib; eius actib; edisserens. etiam
diuinitatis eius potentiam p quam
omnia facta sunt sublimius men-
te uolando et limpidius speculari

41.
do cognouit. ac nobis scriben cog-
noscentiam scribendo contradidit.
Ergo alii euangeliste xpm ex tem-
pore natum describunt. iohanes
eundem in principio fuisse testat
dicens. In principio erat uerbum.
Alii inter homines eum subito ap-
paruisse comemorant. ille ipsum
apud deum semp fuisse declarat
dicens. Et uerbum erat apud dm̄.
Alii eum uerum hominem. ille ue-
rum confirmauit ee deum dicens.
Et ds erat uerbum. Alii homine eū
apud homines temporaliter con-
uersatum. ille deum apud deum
in principio manentem ostendit
dicens. hoc erat in principio apd
deum. Alii magnalia que in homi-
ne gessit phibent. ille qd omnem
creaturam uisibilem et inuisibile
p ipsum ds pater fecerit docet dicens.
Omnia p ipm facta sunt. et sine ipso
factum est nichil. Et mire beatus
iohannes in initio euangelij sui
de diuinitate saluatoris et fidem
recte credentium sublimiter uer-
it. et hereticor; pficiam potent ex-
uperat. Fuere namq; heretici qui
dicerent. Si ergo natus est xpc. e-
rat tempus quando ille non erat.
Quos primo sermone redarguit.
cum ait. In principio erat uerbum.
Neq; uero ait in principio cepit
ee uerbum. ut uidelicet eum no
ex tempore ortum. s; in exortu te

porum existentem ac p hoc sine
ullo temporis initio. de patre na-
tum monstraret. iuxta quod ipse
loquitur in pibus. Dominus posse-
dit me i initio marum suar. ante
quam quicquam faceret a princi-
pio. ab etno ordinata sum. Item
fuerunt heretici. qui tres sancte-
trinitatis psonas esse negantes di-
cerent. Item deus quando uult pa-
ter est. quando uult filius e qnto
uult sps sanctus est. ipe tam ule.
Quoz destruens errorem. subiunx.
Et ubum erat apud deum. Si eni
alius apud alium erat. duo sunt
pfecto pater et filius. et n unus
ipe modo pater. modo filius. mo-
do etiam sps sanctus e. quasi mu-
tabilis sit diuine substantie na-
tura. cum aptissime iacobz dicat
apostolus. Apud quem no e trans-
mutatio. nec uicissitudinis ob-
uatio. Item fuere quidam prau-
dogmatis auctores. qui xpm ho-
minem tantum confitentes. deu
prorsus ee no crederent. Quos co-
sequenter oprimit. cum ait. Et
ds erat ubum. fuere alij qui dm
quidem illum s ex tempe incar-
nationis factum. n autem etnum
ante secula. natum a patre pu-
tarent. Unde quidam talium di-
xisse commemoratur. Non in uado
xpo facto deo. qm et ego si uolo
possum fieri scdm ipsum. Et hoz

nefandam refellit sententiam e-
uangelista cum ait. hoc erat i
principio apud deum. Idem hoc
ubum. quod deus est. non ex tem-
pore cepit. s in principio erat ds
apud deum. Item fuere ueritatis
inimici qui xpm et ante partum
uirginis fuisse iam n negarent. n
tamen natum ex patre s factum a
patre. et ideo minorem patre quia
creaturam crederent. Etiam hos dāp-
nat euangelicus sermo q dicit. Om-
nia p ipsum facta sunt. et sine ipso
factum e nichil. Si enim nichil cre-
aturarum sine ipso factum e. patet
pfecto. quia ipe creatura non est.
p quem omnis creatura facta est.
Et ne quis audiens factam p deū
creaturā mutabilem crederet eius
uoluntatem. quasi qui subito uel-
let facere creaturam. quam ab et-
no nunquam ante fecisset. mani-
feste docet euangelista. factam qe
in tempe creaturam. s in etna cre-
atoris sapientia. quando et qual-
crearetur semp fuisse dispositum.
Et hoc est quod ait. Quod factū est.
in ipso uita erat. Id est quod factum
est in tempe. siue uiuum. siue ui-
ta carens. apparuit. omne hoc in
spali factoris ratione quasi semp
uixerat et uiuit. non quia coeter-
num est creatori quod creauit. sed
quia coeterna est illi ratio uolun-
tatis sue. in qua ab etno habuit

Finit

et habet quid et quando crearetur:
 qualiter creata gubernet ut ma-
 neant ad quem finem singula q̄
 creavit p̄ducant. **Inicium sancti**
liber genera euanglii S. mathewi
sonis ihu xpi filij dauid filij
 abraham. Abraham genuit
 isaac. Isaac autem genuit ia-
 cob. Jacob autem genuit iudam et
 fratres eius. Judas autem genuit
 phares et zaram de thamar. Phares
 autem genuit esrom. Esrom autem genuit aram.
 Aram autem genuit aminadab. Amin-
 nadab autem genuit naason. Naason autem
 genuit salmon. Salmon autem genuit booz
 de raab. Booz autem genuit oberth ex ruth.
 Oberth autem genuit yesse. Yesse autem genuit da-
 uid regem. Dauid autem rex genuit salomo-
 nem ex ea que fuit viue. Salomon
 autem genuit roboam. Roboam autem genuit abia.
 Abia autem genuit asa. Asa autem genuit iosa-
 phat. Josaphat autem genuit ioram. Ioram
 autem genuit oziam. Ozias autem genuit ioathan.
 Ioathan autem genuit achaz. Achaz autem genuit
 ezechiam. Ezechias autem genuit manas-
 sen. Manasses autem genuit ammon. Am-
 mon autem genuit iosia. Josias autem genuit iecho-
 niam et fratres eius in transmigratione
 babilonis. Et post transmigrationem
 babilonis iechonias genuit
 salathiel. Salathiel autem genuit
 zorobabel. Zorobabel autem
 genuit abiud. Abiud autem genuit
 elyachim. Elyachim autem
 genuit azor. Azor autem genuit

te sadoch. Sadoch autem genuit
 achim. Achim autem genuit eli-
 ud. Eliud autem genuit eleazar.
 Eleazar autem genuit mathan.
 Mathan autem genuit iacob.
 Jacob autem genuit ioseph mi-
 rum marie. De qua natus est ihc
 qui uocatur xpc. **Oratio**

Domi qui hanc sacratissima noc-
 tem ueri luminis fecisti illu-
 stratione clarescere. da quesum
 ut cuius lucis misteria in terra
 cognouimus eius quoque gaudi-
 is in celo p̄frnamur. **Pe eundem.**

Vi die a nat dñi scdm lucam

Hillo tempore. Erat edictum a
 cesare augusto ut describeretur
 uniuersus orbis. Et rei. **Omel. 1. c. ix**

Nasaturus nerabit. **Beate p̄tri-**
 in carne dei filius sicut pare-
 tes sibi quos uoluit. et locum na-
 tiuitatis quem uoluit elegit; eos
 que ad ipm locum p̄nsequam nasce-
 retur quomodo uoluit aduexit.
 ita etiam tempore quo uoluit imo
 quo ipse una cum patre et spiritu
 sancto a seculis disposuerat. p̄ q̄
 ora p̄phetarum p̄dixerat. m̄
 dum ut saluaret intrauit. Quo-
 modo enim de uirgine matrena-
 tus uirginitatis sibi gloriam et
 anglicum sibi castimonie decus
 ostendit esse gratissimum: sic quoque
 peccatissimo seculi tempore p̄cre-
 atus quia pacem magnopere que-

reret atq; amaret edocuit. quia
pacis caritatis q; sectatores semp
inuisere dignaretur indicauit.
iuxta quod ipse fidelibus suis pmit
tent ait. Vbi enim sunt duo uel
tres congregati in nomine meo:
ibi sum in medio eorum. Quid enim
maius regni quietissimi. et pul
cherrime quantum ad homines
potuit esse pacis indicium. quam
una totum orbem descriptione
concludi. eodem auctos longela
te q; mundi fines censu. nummis
mate comprehendit. Cuius auctor
ac moderator cesar augustus. tam
iuxta fidei historiarum duodecim annis
iuxta tempus natiuitatis dominice pa
ce regnauit. ut tam forinsecis q;
ciuilib; bellis toto orbe sopitis.
speciale prophetie presagium. etiam
ad litteram uideatur impleisse. Q
uidelicet propheta cum mysticam dis
pensacionem christi uoce precineret
dicens. et erit in nouissimis diebus
paratus mons domus domini in
uertice montium. et eleuabitur
sup colles. et fluent ad eum omnes
gentes. post pauca etiam tempore
illius sacratissimi statum describe
re curauit. Et conflabunt inquit
gladios suos in uomeres. et lan
ceas suas in falces. Non leuabit
gens contra gentem gladium. nec
exercebunt uir ad proximum. Domus
iacob. uenite et ambulemus in lu

mine domini. *Xc. iij*
Non solum hec noua mundi descrip
tio illius summi regis aduentu
testimonium phibeat. qui con
gregatos a mundi plagis omnibus
electos suos eterne beatitudinis
alibi conscriberet. uerum etiam ei
dem regni duces quieta sui mode
raminis pace uiuabat. quia nimi
rum compressis a preliorum turbine
gentibus uniuersis. predicaturos orbi
christi discipulos. quolibet propter uer
bum re uellent abingruentium
feruore seditionum tremenda id te
poris ut ita dixerim romani nomi
nis umbra pregebat. Exiit ergo e
dictum ergo a cesare augusto. ut
censum profiteretur uniuersus orbis.
quia imminabat edictum regis christi
quo salutem consequeretur uniu
ersus orbis. qui uocabulum augusti
perfectissime complens ut ipse suos
augescere desiderans. et ipse auge
re sufficiens. censoribus sine professio
nis. non oblatione signare prece
pit. euntes inquit in mundum
uniuersum predicate euanglium
omni creature. Qui crediderit et
baptizatus fuerit. saluus erit. hec
descriptio prima facta est. a preside
sirie cirino. Et ibant omnes. ut p
fiterentur singuli in suam ciuita
tem. hunc cyrini temporibus habi
tum censum. etiam iosephus illu
stris hebreorum historiographus

*In uice II
Tu autem.*

pecunie subiectos. sed fidei
+ oblatione

100 10

in octauodecimo antiquitatum li-
bro hoc modo memorat. Cyrinus au-
tem iur unius ex consensu curie ro-
mane p singulos magistratus usq;
ad gradum consulatus ascendens
p cetera quoq; honorabilis: cum
paucis syriam uenit. a cesare ius
dare gentib; missus: et censor siml
patrimonioꝝ futurus. Itaq; quod
ait hec descriptio prima facta est
a preside syrie cirino: significat hac
descriptiōem uel primam earum ēē
que totum orbem concluderint q̄a
plere q̄ iam partes terrarum sepe
leguntur fuisse descripte: ul' certe
primo tunc cepisse quando cyrinus
syriam missus est. *It. vii.*

Suomodo tunc impante angusto
et cyrino presidente. ibant omne
ut censum pfereretur singuli i su-
am ciuitatem: ita et nunc imperan-
te p ecclesie presides. id est doctores
immo suadente. et premia pollice-
te xpo eamus omnes: nullus exapi-
atur a censu iusticie. Veniamus ad
eum qui laboramus. et onerati su-
mus: et ipse reficiet nos. Tollamus
iugum eius sup nos: ut discamus
ab eo quia mitis est. et humilis cor-
de: et inueniemus requiem anima-
bus nostris. hec enim nostra ciui-
tas et patria: requies uidelicet be-
ata et celestis animarum: ad qua
in seculi nascentis exordio a dō xpo
creati: ad quam ab homine xpo su-

mus in fine seculorum recreati: ad
quam nimirum ciuitatem pacis
et quietis ire. et deuotum regi nro
thesaurum ferre est. crescentibus
cotidie uirtutib; ac fidei pfectib;
supne lucis que sint gaudia eter-
na speculari: et p his acquirendis
pspera mundi simul et aduersa cō-
tempnere: et his acq̄sitis munda-
tis nos ab omi inquinamento car-
nis et sp̄e. preciosius auro dō mun-
offerre. *It. vii.*

Quod si etiam genus nummisma-
tis quod cesari pendeuatur
diligentius inspexerimus: nō pa-
rum nobis deuotiōnis et ipsum mā-
dare pbauimus: quod n̄ aliunde
melius quam de iō euangelio q̄-
rere et inuenire ualemus: ubi tēp-
tantib; se de tributo cesari reddē-
do domin' ait. Ostendite m̄ numm-
isma census. At illi inquit obtulerūt
ei denarium. Et ait illis ihc. Cuius
est hec ymago et superscriptio: Dicūt
ei. Cesaris. Tunc ait illis. Reddite
ergo que sunt cesaris cesari: et que
sunt dei deo. Vbi primū notandū
qđ cesaris denarius qui decem nū-
mos habebat. quod etiā nomine
p̄dit. ymagine eius et superscriptio-
ne titulatus soluebatur: demōe i-
ferendum quia iubente domino q̄
cesaris cesari et que dei sunt dō esse
reddenda. Nobis quoq; sollerter iū-
matur in similitudinem denarij

regali dō regi nostro decalogum legis offerendum: hoc est amorem dei et proximi. quorum unus tribus p̄ceptis. septem alius complectitur. integro corde esse seruandum. In q̄ uidelicet scripture sacre denario. decem mandatis celestibus quasi totidem aureis nūmis insignito. uultum nomen q̄ regis eterni. hoc est agnitionem diuine uoluntatis quisquis intueri nouit inueniet. quod et in tabulis sui cordis quisq̄ p̄fecte credit. sperat. diligit. stilo sedule castigationis exarat.

*Dñica ista octas
Circūcisōis.*

De uenūte dñi. scđm lucam.

Hillo tempore. Pastores. *scđm p̄ma.* loquebantur ad inuicem. Transierunt usq; bethleem. et uideamus hoc uerbum quod factum ē. quod fecit dominus et ostendit nob̄. *scđm.*

Omel' scđm eisdem venerab' Bede p̄bi.

Uerba pastoz quam sint. rationabilia. et pastoribus ecclesie digna. diligenter inspicere. Vere enim quasi uigilantes non dixerunt uideamus puerum. uideamus quod dicitur. s; uerbum quod factum ē. In p̄ncipio erat uerbum. et uerbum caro factum est. Verbum quod semp̄ erat. uideamus quomodo p̄ nobis factum est. Quod fecit dominus. et ostendit nobis. Verbum hoc ipsum se fecit. Siquidem hoc ipsum uerbum dñs est. Videamus igitur quomodo ipsum uerbum. hoc ē dominus ipse se fecit.

rit. et ostenderit nobis carnem suam. Quod enim uidere non poteramus dum erat uerbum. uideamus factum. quia caro est. Cui simile ē quod iohannes ait. Quod fuit ab initio. qd̄ audiuiimus quod uidiimus oculis nostris. quod p̄speximus et manus nostre tractauerunt. de uerbo uite et uita manifestata ē. et uidiimus. et testamur. et annuntiamus uobis uitam eternam. que erat apud patrem et apparuit nobis. *scđm. ii.*

Et uenerunt festinantes. et inueniunt mariam et ioseph. et infantem positum in presepio. Videntes autem. cognouerunt de uerbo quod dictum erat illis de puero hoc. festinant pastores xpi. quem cognouere tota mentis intentione uidere aduentum desiderant. Neq; enim cum desideria. xpi est querenda presentia. Et ideo forte non multi querentes inuenire n̄ merentur. quia desideriose xpm requirunt. Ideo pastores isti sine mora inueniunt. q̄ ad illum. fide non ficta currebant. ad quem festinanter ire est n̄ pedū gressibus accelerare. s; in fide semp̄ ac uirtute p̄ficere. Inueniunt inquit mariam et ioseph. et infantem positum in presepio. S; et dominici gregis pastores. quo crebrius ac suauius inter huius uite tenebras celesti attolluntur oraculo. eo feruentius sublimem patrum precedenti

44.
um uitam in qua panis uite semp
et seruiatur et reficit. quasi portas
berthelem contemplando subeunt:
nil q; in hac aliud quam uirginali
catholice ecclesie pulchritudi
nem quasi mariam: uirilem spuali
um doctorum cetum quasi ioseph:
et humilem mediatoris dñi homi
num hominis ihu xpi aduētum
scripture sacre paginis insertum
quasi in presepio positum infan
tem xpm prima uisione reperiunt.
De quo uidelicet sanctarum scrip
turarum presepio: eximium illud
animal. et sacrosanctis hostiis ap
tissimum pascebatur: quod exul
tando pelamar. Dominus pasce
me et nichil michi deerit: in loco
pascue ibi me collocauit. Et paulo
post. Paraisti in conspectu meo men
sam: aduersus eos qui tribulat me.

Cognouerunt autem pastores *le. iij.*
de uerbo quod dic
tum erat illis de puero hoc: quia
nimirum iusti est ordinis ut cogni
ta amata et honore digno celebra
ta. ubi incarnatione: ad ipam quāq;
ubi glām cōtuenā: capitoris longo
exercitio mentis acumine ptingat.
Et omnes qui audierant mirati sūt:
et de his que dicta sunt a pastoribus
ad ipsos. A pastoribus: populus ad dei
reuerentiam cogitur. Non medio
cre fidei tibi hoc uideatur exēplū:
non uilis psona pastorum. Certe q

uilior ad prudentiam: eo precio
sior ad fidem. Non sapientes sed
simplices. qui ficare audita nesa
rent. dominus sui precones ele
git: non rethores s; piscatores ad
euangelizandum destinauit. Deni
q; et in ueti testamto pcpuos qsq;
sue dispensatōis nūtiōs pastores ordi
nauit. Pthomū: abel q; i noticiā pasto
riālis officii cōsationē. ppo sanguine
dicaunt: cuiq; in figam dñice passio
nis sangs clamat. de tñā: qñ doctissi
m ac pmi opilionū punitas ggū suoz
dño deuot offerēbat. Abrahā pat futi q;
exultant ut uideret diem xpi. et
uidit et gauisus est: non aur me
talla quib; suo cultū ornāmēta
conquiret: s; aquarum fontes
quib; pecora potaret: in terre ue
nit fodiendo queisse describitur.

Sed dies dñice fuit h. om. xij. lē.

Jacob duodecim tribuum pater:
bis denis annis in pascendis peco
rib; estu urebatur et gelu: quotū
in figuram ueri pastoris habitum
ostensa inter doctrine salutaris a
quas uirtutum suarum uarieta
te statu sublimiore donabat. Legi
lator moyses qui prius in tūpum
ecclesie septiformis sorores septem
pascentes ab irruentium pastoz
donec suas oues ad aquarē imp
bitate defendit: postmodum inter
pascua deserti dominum uidere et
alloqui atq; in uirga pastorali

signa facere ac populum dī libe-
rare p̄meruit. Ipse dauid cui do-
minus noster uocari. et eē digna-
tus est filius: arietem sui patris
de manu ur̄si uel leonis eripiens:
ostendit eum de sua stirpe et cū-
tate nasciturum: cui similis non
est. eripiens inopem de manu for-
tior eius. egenum et pauperem a
diripientibz eum. Et ideo non est
parcipienda pastor attestatō:
qui tunc uigilare et anglice exul-
tatōnis hymnū audire metuerūt.
quando relictis in deserto nonagi-
ta nouem ouibz ad requirendam
ouem centesimam bonus pastor
apparuit: cui sēp aduentum to-
tus fidelium grex desiderans iplo-
rat. Errant sicut ouis que perierat.
require seruum tuum domine.

*De infra nat. domini. sermo beati
fulgentii epi. lc. prima*

Quipientes aliquid debuit
diei sollempnitate narra-
re: simul q̄ considerantē
illud unum ūbum de quo dicere
uolumus: nulla inuenimus ūba
quibz sufficienter aliquid dicere
ualeamus. Est enim hoc uerbum
n̄ quod desinit platum: s; quod p̄-
manet natum: non transitorū
s; et̄num: non factum a dō patre
s; gentum: nec solum genitum s;
etiam unigenitum. Unum q̄ppe ū-
bum dōs pater genuit de se ip̄o: p̄

quod omnia creauit ex nichilo. In
principio erat uerbum: et ūbum
erat apud deum: et deus erat uer-
bum. Hoc erat in principio apud
deum. Omnia p̄ ipsum facta sunt:
et sine ip̄o factum ē nichil. In hoc
autem quod p̄ illud ūbum dōs pa-
ter omnia fecit: ostenditur q̄a hoc
ūbum genuit ip̄e. n̄ fecit. Illud igit
ūbum de deo dōs est: de creatore cre-
ator est. unde hoc ip̄e naturaliter
habet eē qd̄ pater est. *lc. ii.*

Natus est de patre deo deus filius
deus: alter in p̄sona: n̄ alius in
natura. Sēp apud patrem: sēp
cum patre: sēp de patre: sēp
in patre. Sēp apud patrem: cum
quo illi est naturalis immensitas.
Sēp cum patre: cum quo illi est u-
na naturalis eternitas. Sēp de
patre: cum quo illi est una natura-
liter equalis q̄ diuinitas. Et alter
quidem ille quod pater est: alter
ille quod filius est. Hec tamen al-
t̄ dōs: quia pater et filius unus ē dōs.
Qua propter quando de patre dō
et filio deo nascitur sermo: digne
dicimus alterum eē patrem et al-
terum filium: et nichilominus
digne dicimus unum deum eē pa-
trem et filium: ip̄am unam natu-
ram indiscrete diuinitatis osten-
dimus. Altera est ergo p̄sona ge-
nitoris et geniti: s; una ē natura
genitoris et geniti.

Quomodo sufficienter. *lc. iiii.*

aut digne poterit loqui quis.

De quo. Homo de deo. mortalit de i

mortalit. uisibilis de inuisibili.

mutabilis de incommutabili. op

de opifice. de creatore creatura. de

factore factura. parui de imen

so. temporalis de eterno. humilis

de altissimo. plasmatis ex limo.

de illo qui omnia creauit ex nichil

lo. Cuius est inenarrabilis omni

potentia. qua nos gratuita boni

tate fecit. nec minus tamen inenar

rabilis gra qua nos omnipotentissi

ma miseratione saluauit. qui et

opus creatricis omnipotentie gra

tis fecit. et opus gratie. saluatricis

omnipotentie impleuit. illic habes

potestatem condendi. et regedi cre

aturam suam. hic habens potesta

tem ponendi et sumendi p nobis

animam suam. Omnipotentiam

uero nunc dicimus. qua uerbum qd

in principio erat. et apud dm erat.

et ds erat. fecit quod non erat gra

ciam uero. quia uerbum caro factum.

uenit querere et saluum face quod

perierat. Omnipotentiam. qua fec

omnem diem. Graciam. qua certo

die concipi. et certo die dignatus

est nasci. *lc. iiii.*

dem igitur minoratus paulomin

ab angelis. in die factus e hominu.

qui coeternus et equalis do pat. dies

e scoz semp et. angeloz. De ipso

quippe ppheta dicit. Bene nuntia

te de die in diem. salutare ei. Quid

est diem de die. nisi filiu de patre.

Est igitur filius de patre de die

dies. s. tamen pater et filius no

duo dies. s. unus e dies. Est de pa

tre filius de do deus. pater tamen

et filius n. duo di. s. unus est deus

Unus igit. dies eternitatis simul

pater et filius a nobis cognoscit.

in die autem tempis solus filius

inuenitur. Dies enim eternus pa

ter et filius nostrum corp. et anima

fecit. in die uero temporis solus

filius nostrum corpus anima q.

suscepit. Xpc dies etnus unigeni

tus in forma di manens. xpc in die

temporis unigenitus forma serui

accipiens. Xpc dies etnus diues p

manens ut conderet nos. xpc idie

tempis paup factus ut redimeret

nos. Dies etnus xpc ds de do patre. xpc

in die temporis deus homo de uirgi

ne matre. *lc. v.*

Xpistus dies eternus uerbum etnc

tuatum de corde patris. xpc in

die temporis uerbum caro factum

de utero uirginis matris. Xpc dies

eternus deus uerus de deo uero. xpc

in die temporis pcedens de thala

mo. Dies etnitatis xpc angelos cre

ans. dies in tempore xpc homines

saluans. Dies etnitatis xpc i celo

sanctos angelos pascens. dies te

poris xpc homines in tra reficiens.

Ut enim panem angelorum man-
ducaret homo: creator angelorum
factus est homo: utrosque pascens
et integer permanens. Quam bo-
nus panis: qui et angelos pascit
pro speciem ut ipso facientur in partem:
et nos pascit pro fidem ne deficiamus
in uia. Ille panis qui seipsum an-
gelis dat ad gaudium stabilitatis:
seipsum dedit hominibus ad re-
medium sanitatis: et qui est an-
gelorum esca nobis factus est medici-
na. Verumtamen hic dilectissimi
fratres attendite magnitudinem gratie:
et agnoscite quid deus homini digna-
tus est prerogare. Christus enim dei filius
de uero deo deus uerus: et unius cum
patre naturaliter deus: semper ex seipso
sanctos angelos pascit: secundam an-
gelicam naturam dei filius non accepit.

Ut suam caritatem deus *Ac. vi.*
commendaret in nobis: filius
eius naturam nostram suscepit et
nobis. Et deus unigenitus qui panis
est angelorum: ut etiam homini seip-
sum faceret panem: simul hominis
et animam suscepit et carnem. Ac-
cepit utramque ueram: utramque sanctam:
utramque mundam. Accepit ani-
mam nostram sine iniquitate:
accepit carnem nostram cum mor-
talitate. Accepit animam iustam:
pro quam nostris animabus redde-
ret. iusticiam. Carnem uero prop-
terea dignatus est habere mortua-

lem: ut scilicet ipsam moriens mor-
tem uinceret: secundum ipsam etiam
resurgeret: pro quam nostra quoque cor-
pora suscitaret. Magnam misericordiam
dilectissimi fratres: magnam diui-
ne dilectionis indicium. Homo de-
um contempnens a deo discessit:
deus hominem diligens ad hominem
uenit. Dilexit impium ut face-
ret iustum: dilexit infirmum ut
faceret sanum. Dilexit perversum
ut faceret rectum: dilexit mortuum
ut faceret uiuum. Et quid ampli-
us dicam: quanto quidem deus unigeni-
tus humanam naturam tantum di-
lexit: ut eam non solum a potestate
mali angeli liberaret: uerum etiam
in seipso super omnes bonos an-
gelos collocaret. Natura enim quam
in primo homine a malo angelo
captiuata fuerat: ipsa nunc in secundo
homine super omnes bonos ange-
los regnat. *Ac. vii.*

Natura que in primo homine
mundum peccando polluit:
ipsa in secundo homine mundum a
peccato mundauit. Primus homo
de terra terrenus: secundus homo de
celo celestis. Primum hominem mu-
lier corrupta mente decepit: secun-
dum hominem uirgo incorrupta
uirginitate concepit. In primi
hominis coniuge nequicia dia-
boli seductam deprauauit men-
tem: in secundi autem hominis

matre grā dī et mentem seruauit in
tegram et carnem. Mentē contulit
firmissimam fidem: carni abstulit
omnino libidinem. Qm̄ iḡ miserabi
lī p̄ peccō dampnatus ē homo: idō
sine peccō mirabiliter natus est d̄s
homo. Attendite fratres medicina
lis gracie lineas: diuina nobis be
nignitate monstratas. Tunc ad e
uam angelus malus accessit: ut p̄
eam homo quem d̄s fecerat a deo se
pararetur: nunc autem ad mariā
bonus angelus uenit: ut in ea hu
mane nature d̄s unigenitus uni
retur. Venit ad eam diabolus: ut
uitam nobis malignus auferret:
uenit ad mariam gabriel: ut ui
tam hominib; reddendā nuntiaret.

Per primi hominis culpam. **viii.**

Pcepit diabolus homini domina
ri: p̄ secundi hominis grām cepit ab
homine supari. Sup̄ primum sup̄b:
sub sc̄lo captiuus. P̄ illum nos cap
tiuitos tenuit: p̄ istum nos libera
tos amisit. Primus adam nob̄ auc
tor extitit culpe: nouissimus adam
nobis auctor extitit gr̄e. Ille de limo
plasmatus terrenos p̄tulit: iste de
sp̄ritu sancto natus celestes effecit.

Pillum p̄didimus graciā priorē:
p̄ istum recepimus ampliorem. Ille
quippe nobis intulit peccati macu
lam: cum qua nasceremur ad suppli
cium: iste nobis contulit iustificati
onis grām: ut renascerem̄ ad regnū.

46.

Pillum nos filios seculi generatio
carnalis efficit: p̄ illum nos filios dī
generatio spiritalis exhibuit. Ille
nos uiciis subdidit: iste nos flore
re uirtutib; fecit. Ille nos p̄ uicia
deiecit qui primus cecidit: iste nos
p̄ uirtutem eleuat qui primus aste
dit. Ille quippe primus cecidit in
fernum: iste primus conscendit in
celum. Interea fratres dignum est:
ut in die natiuitatis dominice: di
em quoq; dominice resurrectionis
sollemniter audiat. Unigeni
tus enim deus sicut p̄ nobis digna
tus est nasci: sic p̄ nobis sc̄dm̄ car
nem dignatus est mori: dignatus
est etiam suscitari. Ille quippe dies
est uisitatiōnis: ille redemptionis. Op̄
enim gracie qua nos d̄s unigenit⁹
saluos fecit: conceptus in utero cepit:
ip̄m̄ q; opus gracie de sepulchro
resuscitatus impleuit. Conceptus
in utero factus ē particeps mortis
nostre: resurgens de sepulchro fecit
nos participes uite sue. Hūc itaq;
omnes dominū exoremus: ut sicut
in isto die gaudium suo poplō tri
buit: ad illum quoq; diem omnes
cum gaudio et pace p̄ducat: po
pulum q; suum in fide et caritate
custodiat. **Si dies d̄c. vi. die anaf.**
domini uenit: legat̄ eūnglū. sicut
edictum. omel. Require retro i. h. vi.
Hillo tempe. quatuor. sc̄dm̄ lucam.
Sicut edictum a cesare augusto:

ut describeretur uniuersus orbis.
hec descriptio prima facta est a pre-
sidente sive cyrino. Et ibant omnes:
ut profiterentur singuli in suam
ciuitatem. Ascendit autem et io-
seph a galilea de ciuitate nazareth
in iudeam ciuitatem dauid que uo-
catur bethleem. eo quod esset de domo
et familia dauid: ut profiteretur cum
maria desponsata sibi uxore preg-
nante. factum est autem cum essent
ibi impleti sunt dies ut pareret.
Et peperit filium suum primoge-
nitum. Et pannis eum inuoluit:
et reclinauit eum in presepio. quia
non erat ei locus in diuersorio. Et pa-
stores erant in regione eadem: uigi-
lantes et custodientes uigilias
noctis supra gregem suum. Et ec-
ce angelus domini stetit iuxta il-
los: et claritas dei circumfulsit illos.
Et timuerunt timore magno ual-
de. Et dixit illis angelus. Nolite
timere. Ecce enim euangelizo uobis
gaudium magnum quod erit omni
populo: quia natus est uobis hodie
saluator qui est christus dominus in ci-
uitate dauid. Et hoc uobis signum.
Inuenietis infantem pannis inuo-
lutum: et positum in presepio. Et
subito facta est cum angelo mul-
titudo milicie celestis: laudantium
et dicentium. Gloria in altissimis
deo: et in terra pax hominibus bone-
uoluntatis.

Concede quesumus omnipotens oratio.
Deus: ut nos unigeniti tui no-
ua per carnem natiuitas liberet: quos
sub peccati iugo uetusta seruitu-
tine tenet. Per eundem. *Si de. in. circūci-
sionē domini euenit legat hoc
euanglium. omel. & retro. S. lucam.*
In illo tempore: Pastores loqueban-
tur ad inuicem. Transeamus usque
bethleem. et uideamus hoc uer-
bum: quod factum est: quod fecit
dominus et ostendit nobis. Et ue-
nerunt festinantes: et inuenērūt
mariam et ioseph. et infantem po-
situm in presepio. Videntes autem:
cognouerunt de uero quod dictum
erat illis de puero hoc. Et omnes qui
audierunt: mirati sunt: et de his
que dicta erant a pastoribus ad ipsos.
Maria autem conseruabat omnia:
uerba hec: conferens in corde suo.
Et reuertebantur glorificantes: et
laudantes deum: in omnibus que
audierant: et uiderant sicut dic-
tum est ad illos. *ORatio.*

Deus qui salutis eterne beate ma-
rie uirginitate fecunda huma-
no generi premia prestasti. tri-
bue quos: ut ipsam per nobis intercede-
sentiamus: per quam meruimus auc-
torem uite suscipere. Per eundem d.
*In circūcisione domini lecto ex ome-
lia uenerabilis Bede presbiteri.*
Quia uenerabilis Bede presbiteri.
emans in carne dei filius.
qui solam carnis natura.

44
nullam autem peccati contagione
traxit de adam. et qui sp̄s sancti uir-
tute de uirgine conceptus et natus.
nullo eguit munere gracie rena-
scentis. utrumq; genus purificati-
onis subire dignatus est. et circum-
cisus uidelicet a parentib; octaua
die natiuitatis. et tricesimo etatis
anno baptizatus a iohanne. immo
etiam t̄ium salutaris hostie munus.
ip̄e templi dominus p̄ se n̄ respuit
offerri. cui die de hinc tricesima ter-
cia domino oppitilante. uis̄a cari-
tas auditura simul est et celebra-
tura misterium. Cuncta inquam
et legalis et euangelice purificati-
onis genera. qui nullo indigno
dominus suscipere n̄ desepit. ut et
consumande iam legis decreta. suo
tempore doceret eē saluberrima. et
aduentus euangelii. cunctis fi-
delib; ostenderet eque subeunda
remedia. *Lectio secunda.*

Quod dominus eodem die sue
circumcisionis. nomen ut ih̄c
uocaretur accepit. ad imitationē
priscę fecit obseruationis. quam ex
eo credimus sumptam. quod abra-
ham patriarcha. qui primus cir-
cumcisionis sacramentum i testi-
monium sue magne fidei. et diu-
ne ad eum p̄missionis accepit. eo-
dem die sue suoz q; circumcisionis.
etiam nominis applicatōne. simi-
cum sua coniuge benedicti p̄meru-

it. ut qui eatenus abram id est
pater excelsus dictus est. deinde a
braham id est pater multarum
gentium uocaretur. quia patrem
inquit multarum gentium costi-
tuit. *Que fidelissima p̄missio tā-
late p̄ orbem iam pater impleta.*
ut etiam nos ipsi de gentib; ac fi-
dei illius deuotionem uocati. ip̄m
nos patrem specialiter habere
gaudeamus. dicente etiam nob̄
ap̄lo. Si autem uos xp̄i. ergo a
brahe semen estis. sc̄dm̄ p̄missi-
onem heredes. Et sarai inquit
uxorem tuam n̄ uocabis sarai s;
saram. id est non uocabis princi-
pem meā. s; principem. uidelicet
ap̄te docens. ut eam que tante fi-
dei particeps et socia facta est. non
p̄prie principem sue domus. s; ab-
solute principem. id est omnium
recte credentium feminarum. uo-
caret et intelligeret eē parentem.
Vnde beatus petrus apostolus
credentes de gentib; feminas
ad humilitatis. castitatis. et mode-
stie uirtutem p̄uocans. eiusdem
matri nostre sa re debita cū lau-
de meminit. Sicut sara inquit
obediebat abrahe dominum eum
uocans. cuius estis filie bene faci-
entes. et n̄ timentes ulla p̄turba-
tionem. *sc̄. t̄cia.*

Hec dilectionem uestram fratres
admonere curauimus. ut sin-

Tu ante. Lectio. 3.

Lectio. 4.

guli uestrum meminerint. etiam
seipſos pcepta fide xpi cum patriar-
chis nominis excelsi meruisse cōſe-
tium: et se pcepta in xpo purifica-
tōne baptisimi ſauitatis diuinitum
a nomine xpi gaudeant accepisse
cognomen. et hoc usq; ad finem. fir-
mum intemeratum q; seruare con-
tentant: gaudentes in se illd ysa-
ie uaticinium ēē completum. et ser-
uos suos uocant nomine alio. hoc
est nomine xpiano. quo nūc om̄s
serui xpi se delectantur insigniri.
Hec enim nomen aliud sub celo
datum est hominib; in quo oportet
nos saluos fieri. Unde ppha
consequenter adiungit. In quo q̄
benedictus est sup̄ terram. be-
nedicetur in domino amen. Dic
et alias de eodem. multiplicandā
etiam de gentib; ecclesiam allo-
quens. Videbunt gentes iustum
tuum: et cuncti reges incli-
tuum: et uocabitur t̄ nomē no-
uum quod os dñi locutū

Tu autem
lectio 5.

est. **Quare** iste puer q̄ natus ē
nobis. filius qui datus est nobis.
ihu id est saluatoris nomen acce-
perit. n̄ expositōne ut a nobis pos-
sit intelligi. s; sollicita ac uigili
eger intentōne. ut etiam nos
possimus eiusdem nominis parti-
cipatōne saluari. Legimus q̄ppe
anglo interpretante. quia ip̄e
saluum faciet populum suum.

a peccatis eoz. Et indubitanter cre-
dimus ac speramus. quia qui a pec-
catis saluat ip̄e etiam a corruptio-
nib; que ob peccata contigerunt.
et ab ip̄a morte saluare n̄ omittit.
psalmista attestante qui ait. Qui
ppius fit omnib; iniquitatibus
tuis. qui sanat omnes languores
tuos. Dimissis quippe omnib; ini-
quitatib; nostris. ad integrum om-
nes languores nostri sanabuntur.
cum resurrectionis apparente gl̄a.

Hec est uera et plena ^{lectio 6.} mors
nostra circumcisio. cum in die iu-
dicii cunctis simul anime carnisq; cor-
ruptionibus exuti. mox pacto iudi-
cio ad uidendam p̄petuo creatoris
n̄i faciem. aulam regni celestis in-
gredimur. quod est typice paru-
los circumcisos ad templum domini
iherosolimam cum laudib; hostiarū
munus acceptabile deferri. Vera e-
nim circumcisio purgatus tēplū
domini cum munerib; ingreditur.
qui gloria resurrectionis ab omni
labe mortalitatis excoctus. cū bo-
norum fructib; operum sup̄ne ciui-
tatis gaudia sempiterna subit. di-
rupisti inquiens. uincula mea tibi
sacrificabo hostiā laudis. nota mea
domino reddam in atris dom̄ dñi.
in conspectu omnis populi eius. in
medio tui ierlm. Quod desiderat-
issimum tempus celestis introitus.

illa dies octava qua circumcisi
 o celebratur indicat. Sex etenim
 sunt huius seculi etates. notissimis
 temporum distincte articulis. in
 quibus pro deo laboribus insistere
 & pro adipiscenda requie sem-
 piterna ad tempus operari ne-
 cesse est. Septima est etas. non
 in hac sed in alia uita quiesce-
 tum usque ad tempus resur-
 rectionis animarum. Octava
 autem etas. ipsa est dies resurre-
 ctionis sine ullo temporis fi-
 ne beata. quando uera omni-
 mode circumcisionis gloria co-
 ruscante. non ultra corpus quod
 corrumpit aggrauat animam.
 non terrena inhabitatio de-
 primit sensum multa cogi-
 tante. sed corpus iam incor-
 ruptibile letificat animam.
 & subleuat celestis inhabita-
 tio totum hominem uisioni
 sui conditoris inherente. Hu-
 ius eterni diei beatitudinem
 propheta in illo cui supra memi-
 nimus psalmo consequenter
 exponit. animam suam ipse &
 omnes interioris sui hominum
 affectus ad benedicendum deum
 excitans. recordansque omnes
 retributiones eius. Qui rech-
 mit de uertutu inquit uita

tua. qui faciat in bonis deside-
 rium tuum. qui coronat te in
 misericordia & misericordia. & reno-
 uabit sicut aquile iuuentus tua.
Necessesse est sicut king ut *vult. 8.*
 quod ad future pulcherrime
 renovationis quasi
 summe circumcisionis deside-
 ramus premia pertingere. cu-
 remus interim primitiue cir-
 cumcisionis & renovationis.
 que cotidianis uirtutum exercitio
 fit. subire remedia. Deponamus
 secundum pristinam conuersionem
 ueterem hominem qui corruptus
 est secundum desideria erroris. reno-
 uemur spiritu mentis nostre. & in-
 duamus nouum hominem qui
 secundum deum creatus est. in iusticia
 & sanctitate uirtutis. Neque au-
 dientes circumcisionem. in uno
 corporis nostri membro nos casti-
 gare suffice credamus. sed sicut
 idem alibi monet apostolus. mun-
 demus nos ab omni labe & in-
 quinamento carnis & spiritus. perfici-
 entes sanctificationem in timore dei. *Tu autem.*
 Relegamus acta apostolorum. audi-
 amus beatissimum protomartyrem
 stephanum. uideis se cum domino
 persecutoribus terribiter intonan-
 te. Dum certat & in circumcisi-
 onibus & auribus. uos semper

* apostolū

*Tu autem.**1. Cor. 13.*

spiritu sancto resistitis. Si ergo
in circumcisi cordibus et auribus
sunt. qui spiritus sancti monitis resis-
tunt. est utique cordium et auri-
um circumcisio. Et si cordium et
aurium. est et omnium interiorum
exteriorumque hominis nostri sen-
suum. Qui enim uiderit mulie-
rem ad concupiscendum carnem. qui
habuerit oculos sublimis. huius
in circumcisi est uisus. At de quibus
uocem ueritatis dicit. qui est
ex deo uerba dei audit. propterea
uos non audistis quia ex deo non
estis. in circumcisi sunt auribus.
In circumcisi sunt lingua
et manibus quorum os locutum est
uauitatem. et dextera eorum dex-
tera iniquitatis. qui locuntur
pacem cum proximo suo. ma-
la autem in cordibus eorum. et dextera
eorum repleta est muneribus. In cir-
cumcisi sunt gustu. quos propheta
relinguit dicens. Ne qui poten-
tes estis adbibendum uinum.
et uini fortes ad miscendam
ebrietatem. In circumcisi olfac-
tu et tactu. qui unguento et ua-
riis odoribus sunt delibuti. qui
secuntur amplexus meretricis.
aspicientis cubile suum myrra
et aloem et cynamomo. In circum-
cisi sunt gressibus. de quibus psal-

mius commemorat. Contritio
et infelicitas in uis eorum. et uia
pacis non cognouerunt. At qui
omni custodia seruant suum cor.
qui avertunt oculos suos ne ui-
deant uanitatem. qui sepiunt au-
res suas spiritibus. ne audiant lin-
guam nequam. qui gustant et
uident quam suauis est dominus. quoniam
beatus uir qui sperat in eum. qui
custodiunt uias suas ut non de-
linquant in lingua sua. qui do-
nec superest altus in eis. et spiritus sanctus
in naribus eorum. non locuntur labiis
iniquitatem. nec lingua eorum
meditatur mendacium. qui
leuant manus suas ad manda-
ta dei que diligunt. qui ab om-
ni uia mala prohibent pedes suos
ut custodiant uerbum dei. isti
omnes sensus suos petra spiri-
talis exercitii se ostendunt ha-
bere circumcisos. Petram quidem
culturis. circumcisionem fieri legi-
mus. Petra autem erat christus. cuius
fide. spe. et caritate non solum
in baptismo. sed in omni prae-
suis actione deuota purifican-
t corda bonorum. Que et ipsa coti-
diana nostra circumcisio. id est con-
tinua cordis mundatio. semper
octauum dei sacramentum celebra-
re non desistit. quia nos in ex-

emplum dominice resurrectionis. que octava die idest post septimam sabbati facta est sanctificare consuevit. ut quoniam surrexit christus a mortuis per gloriam patris. ita et nos in nouitate uite ambulemus. prestante domino nostro ihesu christo. qui uiuit et regnat in secula seculorum amen.

Quod *Sermo origenis. se* mortuus est christus *vii.* peccato mortuus est. non quia ipse peccauit. neque enim peccatum fecit. nec inuentus est dolus in ore eius. sed mortuus est ut nos qui mortui sumus peccatis illo moriente. nequaquam peccato et uicis uiueremus. Unde scribitur. Si conmortui sumus. et conuiuemus. Sic igitur conmortui sumus tunc illo moriente. et conuiximus resurgenti. sic cum eo circumcisi sumus. et post circumcisionem sollempni purgatione mundati. unde nequaquam iam indigemus circumcisione carnali. Et ut scias propter nos illum fuisse circumcisi sumus. audi paulum manifestissime predicantem. In quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. et estis in illo re-

49.
pleti. qui est capud omnis principatus et potestatis. in quo et circumcisi estis circumcisione sine manibus. in expoliatione corporis carnis. in circumcisione christi. consepulti estis in baptisate in quo et conuiximus per fidem operationis dei. qui suscitauit eum a mortuis. Et mors igitur et resurrectio. et circumcisio eius. pro nobis facte sunt. Et cum impleti essent dies circumcidendi puerum. uocatum est nomen eius ihesu. quod uocatum fuerat ab angelo ante quoniam in utero conciperetur. uocabulum ihesu gloriosum omni adoratu cultuque dignissimum. nomen quod est super omne nomen. non decuit primo ab hominibus appellari. neque ab eis efferi in mundum. sed ab excellentiorum quadam maiori que natura. Unde signantur euangelista addidit dicens. Et uocatum est nomen eius ihesu. quod uocatum fuerat ab angelo ante quoniam in utero conciperetur. *Sermo ex comen-*

circum tario. b. Ambrosii. e. **P**ater puer. Quis iste puer. nisi ille de quo dictum est. puer natus est nobis. et filius datus est nobis. factus est enim

sub lege. ut eos qui sub lege
ēent liciti faceret. Quid sit autē
in ierlm̄ sibi dno dicere. nisi in
ysaie cōmentis ante dixissem.
Circumcisus enim uicis. dno
eo dignus iudicabitur obtutu.
quia oculi dni sup iustos. vides
omne legis ueteris seriem fu
isse tūpū futurū. nam & cir
cumcisio purgationē signifi
cat delictorū. Sed qm̄ prona
quada cupiditate peccandi
humane carnis y mentis
fragilitas inextirpabilibz in
cis implicatur. en p octauū
circumcisionis diem culpe
totius futura purgatio resur
rectionis pfigurabatur etate.
Hoc est enim illud. quia om
ne masculinū ad aprens uul
uam. sc̄m dno uocabit. Vbis
enim legis pmittebat uirgi
nis partus. & uere sc̄s. quia
immaculatus. Deniq; ipm̄ eē
qui lege signetur. in eodem
modo ab anglo repetita ūba
declarant. quia quod nascet
inquit sc̄m uocabit filius dī.
Non enī uirilis coitus uulue
uirginal secreta reserant. s̄
immaculatū semen inuola
bili utero sp̄e sc̄s infudit. Sol
enim p omnia ex natis de fe

mina sc̄s dñs ihs. qui terrene
stagnia corruptele immacula
ti partus nouitate nō senserit.
& celesti maiestate depulerrit.
Nam si litterā sequam. qm̄
sc̄s omnis masculus. cū mul
tos sceleratissimos fuisse non
lateat. Numquid sc̄s achab.
Numquid sc̄i pseudo pph̄e. q̄s
ad helye preces. ultor celestis
inuitie ignis absumpsit. Sed
ille sc̄s p quē figurā futurū m̄yl
terū pia legis diuine pscripta
signabant. eo qd̄ solus sc̄e ecclie
uirginis ad generandos p̄s
dei. immaculate fecunditatis
aperit genitale secretū. hic ḡ
solus aperit sibi uulua. Nec mi
rum. Qui enī dixerat ad pph̄am.
prius qm̄ te formare in utero
noui te. y in uulua matris sc̄i
caui te. qui ḡ uulua sc̄ificauit
alienā ut nasceret pph̄a. hic ē q̄
aperit matris sue uulua. ut im
maculatus exiret. **Sed Lucam.**
Et illo tempore. Postquā ihs
nati sunt dies octo ut circumci
deretur puer. uocatum ē nom̄ ei
ihs. s̄t rel. **Om̄. p. e. v. e. j. Bede**
Sc̄am uenerandāq; p̄ri.
presentis festi memoriam.
paucis quidē ūbis euan
gelista comprehendit. sed non

parua celestis mysterij uirtute
 grauida reliquit. Exposita na
 q; natuuitate dnica. cui' gaudi
 a mox angli dignis laudib' ex
 tulerunt. pastores deuota uisi
 tatione celebrarunt. om̄s qui
 tunc audere mirati sūt. nos q;
 p̄ modulo n̄ro. p̄ ut potuimus
 p̄ me dño largiente congruis
 missis hymnorumq; sollemp
 nis exegimus. subiunxit atq;
 ait. Et postquā consummati
 sūt dies octo ut circumcideret
 puer. uocatum ē nomen eius
 ih̄c. qd̄ uocatuū est ab angelo.
 prius quā in utero cōcipitur.

Transf.

lectio

Hec sūt festiuitatis hocheine
 gaudia ueneranda. hec sacre
 sollempnitas diei. hec illa sup
 ne pietatis munera sacro sc̄a.
 que fidelium cordib; om̄dans
 apl̄s ait. Quia ubi uenit pleni
 tudine temporis. misit d̄s filium
 suum factū ex muliere. factum
 sub lege. ut eos qui sub lege e
 rant redimeret. ut adoptionē
 filiorū reciperemus. xi

Magna dispensatione pie
 tatis ad redemptionem
 generis humani d̄s pa
 ter non anḡlm̄ nō archanḡlm̄.
 sed filium suū unigenitū mit
 tere dignatus ē. Quem quia in

diuinitatis sue specie uidere ne
 quiuimus. magna rursū di
 lectionis arte prouidit. ut hunc
 factum ex muliere. hoc ē ex ma
 terne carnis substantia sine ui
 ri admixtione conceptū. ad
 humanos uerū hominē p̄fer
 ret aspectus. qui in diuina uir
 tute ac substantia manens per
 omnia quod erat. uerā huma
 ne nature infirmitatē quā nō
 habebat indueret. Et ut nobis
 necessariā obedien̄di uirtutē.
 p̄cipuo commendaret exem
 plo. factum sub lege filiū suū
 misit d̄s in mundum. nō q̄a
 ip̄e legi quicquā debebat qui
 unus magister n̄r. unus ē le
 gis lator et iudex. sed ut nos
 qui sub lege positi. legis onera
 portare nequiueramus. sua cō
 passione uiuaret. ac deseruēt
 conditione que sub lege erat
 creptos. in adoptionem filiorū
 que p̄ gr̄am ē sua largitate re
 duceret.

Tu autem
Xii

Suscipit igitur circūcisio
 nē lege decretā in carne.
 qui absq; omni p̄fuso labe pol
 lutionis apparuit in carne.
 Et qui in similitudine carnis
 peccati. n̄ aut̄ in carne peccati
 aduenit. remedium quo caro

peccati consueuerat mundari
non respuit. sic etiā undam
baptismatis qua noue grē po
pulos a peccatorū sordē lauare
uoluit. ipse non necessitatis sed
exempli causa subiit. Scire etenim
debet uestra fraternitas! quia i
dem salutifere citationis auxi
lium circumcisio in lege contra
originalis peccati uulnus age
bat. quod nunc baptismus age
re reuelare grē tempore cōsueuit.
excepto quod regni celestis ianu
am necdum intrare poterant.
donec adueniens benedictionē
daret qui legem dedit. ut uide
ri posset dīs deorū in syon! tantū
in sinu abrahe post mortem be
ata requie consolati. supne pa
cis ingressum spe felici expecta

S ubant. **vj** nunc p̄ x̄ij. **vj**
euglīm suum terribiliter
ac salubriter clamat. nisi
quis renatus fuerit ex aqua et
spū sancto n̄ potest introire i reg
nū dei. ip̄e dudu p̄ legem suam
clamabat. masculus cui p̄p̄uici
caro circumcisa n̄ fuerit. p̄bit a
nima illa de p̄lo suo. q̄a irritū
pactum meū fecit. id est q̄a pac
tū uite in p̄adylo hominibus
a me datum adam p̄uaricante
transgressus ē. in quo omnes

peccauerunt. p̄bit de cetero scōp̄.
si nō ei fuerit remedio salutari
subuentum. Utraq; ḡ purifica
tio. & circumcisionis uidehēt i
lege. y in euglō baptismatis. tol
lende p̄uaricationis p̄me grā po
sita est. Et necuī labentis sc̄h e
tati. supni respectus munera de
cēt. illi quoq; qui a mundi ex
ordio usq; ad tempora date cir
cumcisionis. ul' post datā circūci
sionem de aliis nationib' deo pla
cuerunt. ul' hostiarum oblatio
nib'. ul' certe sola fidei uirtute. su
as suorumq; animas creatoris
mendantes! a p̄ni reatus uinculis
absolue curabant. Sine fide
enī impossibile est placere deo. &
sic alias scriptū ē! iustus ex fide
uiuut. **Seq̄. s. e. Sect. lucam.**

I n illo temp̄e. Postquam cōsum
mati sunt dies octo ut circum
cideretur puer. uocatum est no
men eius ihc. Quod uocatum
est ab angelo prius quam in
utero conciperetur. Amen.

D s̄ qui salutis eterne **Col.**
beate marie uirginitate
fecunda humano generi p̄mia
p̄stitisti. tribue quesumus. ut
ip̄am pro nobis intercedere sen
tiamus. p̄ quam meruimus
auctore uite suscipere. **P. eum se.**

Dom. p̄ma p̄t circūmē dñi.
 Sermo beati maximi epi.
 In aduentu dominico le. i.
 fratres km̄j solutus ē om̄s
 paterne p̄uaricationis met.
 quem dyabolicis dudum
 fraudib; incurrit circūuen
 ta mortalitas. Adest enim
 nobis celi terreq; iudex. qui
 reciso cyrographo delictorū. rea
 tum n̄m̄ miseratus absoluit.
 Adest ille dñs. qui iugum cap
 tivitatis antiquē n̄ris a cerui
 cib; soluens. in uicem mundi e
 terna libertate letificat. Adest
 rex ille mansuetus. qui p̄ spacia
 totius orbis celestis iusticie gres
 sib; incedens. sup̄bientē furentis
 inimici conterat tyrannidē. Ho
 die namq; parturiente maria.
 natus ē nobis dei filius. ut ger
 mane carnis n̄re conceptione p̄
 ductus. creato a se hominē & pre
 tatem patnam. & fratrum largi
 retur affectum. Et natus sane
 ab intacta est femina. ut eum
 patiter & hominē testaret̄ part
 humanus. & dñm̄ pbaret̄ eterna
 uirginitas. Nam sic nō poterat
 nisi caro de carne nasci. ita n̄ pot
 at dei caro de femineo utero nisi
 sine generante p̄dure. Propter
 quod ait angls̄ beatissime marie.

Sp̄s sanctus sup̄ueniet in te.
 et uirtus altissimi obumbrabit
 tibi. & q̄d̄ nascetur ex te sem̄ uo
 cabitur filius dei. ii. le.

Sp̄s sanctus sup̄ueniet i te.
 Idcirco tibi frat̄ uirtutem
 sp̄s sc̄i angelicus sermo p̄
 text. ne coniecturis carnal' dis
 putationis hebetatus. celeste t̄
 ip̄e m̄ysterium terrena argum̄
 tatione confundas. Chir n̄ putā
 eum nouum puenim in alio u
 gnis potuisse formare. qui cū
 primum conderet hominē. nec
 semen patris nec materna uisce
 ra quesuit. Dic itaq; quicumq;
 es sup̄ne dispensationis arbit
 & discussor. que tibi uidet̄ uirtus
 eminentior. partum dedisse u
 gni. aut p̄fectum hominē cre
 asse de terra. Primus enī homo.
 ut ait ap̄ls̄ de terra terren'. sed
 homo de celo celestis. Si cōtra nat̄
 am eē contendis. quod in m̄ystio
 redemptionis n̄re. sine uirgine pu
 ella asseritur concepisse. cui que
 so nature est. q̄d̄ in parente gene
 ris nostri caro sine carne forma

Que est ista iii. Ita est.
 ratio. immo quā cetera sten
 tio. ut nō credatur d̄s fa
 cere hominē posse de femina.
 que credit̄ fecisse de puluere. Si

981542311

iuuenes

omnipotentis o homo tali in ne-
gotio ee pspicis uoluntate. de o
pe cur retractas. Omnia eni sic
legitur dñs que uoluit fecit. in
celo et in terra. Et si sollicitus per-
secutus. preter hunc legitimu
humane conceptionis usum. ue-
ualde mirabiles nascendi species
oparam recipies trinitate. Et pri-
ma est quidem quod adam figu-
ratus ex hmo est. ^{Tu autem} scda qd mulier ^{lectio}
formata de masculo. ^{5.} tertia que ce-
lestis est. qd pcessit ex uirgine.
Quid horz no nouum. Quid horz
non mirabile. Quid horz nisi fide
sequamur. inquisitio poterit hu-
mana complecti. Quod aut mysti-
co hoc coceptu uisitare mundu
suum dei dignatus est filius. nre
hoc salutis necessitas flagitabat.
nimirum ut celestis tande gene-
ratio repararet. qd natiuitas ter-
rena pdiderat. **iiii. le**

Hunc fortassis qui natus
predicatur ex femina dñi
uilib; obuoluit pannis.
dum iacere contentus est in pse-
pi. dum lacrimosis uagrib; con-
crepat. dum matris lactat ubi-
bus! dñm ee difficilis. Immo p ista
frater aduerte eum. y ut homine
infirma p infirmis ptulisse. et
ut dñm potentia exercuisse celest

tem. hic namq; qui sordentib;
circumdatur pannis. regis p
chaldeos munerib; honoratur.
Hic qui in presepi humilis iacet.
lumine noui syderis choruscet
ecelo. Hic qui uagitus rediit i
fantie. angelici exercitus uoce
collaudatur. Hic qui femineo
lacte nutritur. multa hominu
milia paruissimo pane faciunt.)

Quid illud adiciam qd dñm illu.
et uerum dei ee filium resurgens
a mortuis lazarus pbat. recipi-
ens lumen cecus annuntiat uene-
randis eius calcata uestigijs ma-
ris unda testatur. y qd pcessit
hec omnia. resurgens e celo uox
paterna confirmat. Propt qd
dilectissimi tam magnu hoc na-
tiuitatis dominice sacramentu!
dignis uocib; honorem. Dilige-
mus pre omnib; castitate. quia
ut placere hanc sibi xpc ostende-
ret. pudicitiam uteri uirginatis
elegit. Sectemur misericordiam! qa
pietatis e qd saluamur. Iusticia
sollicite teneamus. quia ad hoc
unigenitus dei effici dignatus
e homo. ut ueritatem pdicans u-
niuersam mundi faciem damp-
nata iniquitate purgaret. **Ser-**
Natalis dñi **mo B. august. e.**
et saluatoris nri ihu. x. vi

quo ueritas de terra orta est. et dies ex die in nostro natus ē die. annuſario reſtitu nobis hodie celebrandus illuxit. exultemus et iocundemur in eo. Quid enī nobis p̄ſtiterit tante ſublimitatis humilitas. fides habet xp̄iana. remotum eſt a cordib; impior; qm̄ abſcondit hec a ſapientib; et prudentib; et reuelauit ea paruulis. Teneant ḡ humiles humilitatē dei. et in hoc a tanto adiuuamento tamq̄m infirmitatis ſue iumento pueniant ad altitudinem dei. Sapientes aut̄ illi et prudentes dum alta dī querunt et humilia nō credunt. iſta p̄mittentes. et p̄ hoc nec ad illa puenientes. inanes et leues. inflati. et elati. tamquā inter celum et terram inuentoſo meſſo pependunt. Sunt enī ſapientes et prudentes. ſ; hui; mundi. n̄ illi a quo factus

S est mundus. **vii**
 et in ſapientib; et prudentib; hui; mundi uera ſapientia que dei eſt. et d̄s ē. intelligerent carnē a deo potuiſſe ſuſcipi. nec eum in carne potuiſſe mutari. intelligerent eū aſſūpſiſſe qd̄ nō erat. et in homine ad nos ueniſſe et a deo patre nō reſceſſiſſe. et id eū p̄ſeuerari qd̄ ē. et nobis

apparuiſſe quod ſumus. et corpe infantis potentia eē indutam. et mundane moy n̄ eē ſubſtrata. Cui; opus eſt apud patre matris. mundus uniuſus. cui; opus eſt ad nos ueniētis uirginis partus. Dedit quippe iudicium maiestatis eius uirgo mater. q̄a uirgo ante conceptum. uirgo poſt partum. diuſo pregnans inuenta non facta. grauidā maſculo ſine maſculo. felicior atq; mirabilior fecunditate edita. integritate nō p̄dita. Hoc tam grande miraculum. malunt illi putare fictū quā factum. ita in xp̄o hominē et deo qm̄ poſſunt credere humana contempnunt. qm̄ nō poſſunt contempnere diuina n̄ credunt. Job aut̄ quanto hoc illis abiectius. tanto ſit graciosus in humilitate hominis corpus. quanto illis eī poſſibilior. tanto ſit diuiniſſe in hominis natiuitate uirginis p̄ſtitur natiuitatis d̄ni; ſic **viii** quentia. et feſtiuitatis debita celebremus. Exultent uir; exultet femine. xp̄e ē uir natus. et femina eſt natus. utq; ſexus ē honoratus. Jam ḡ ad ſecūm hominē t̄nſeat. qui in primo fuerat ante dampnatus. Hortem nobis perſuaſerat femina. uitā nobis p̄p

mb;...
 ſcat...
 h̄r...
 uoce...
 neo...
 m̄m̄...
 auit...
 ſu...
 gēs...
 recipi...
 uene...
 ma...
 ht...
 uor...
 ſd...
 na...
 ſu...
 ſga...
 q̄ma...
 tēde...
 natis...
 n̄ q̄a...
 ſcia...
 d̄ hoc...
 mis...
 ſ u...
 ſer...
 ut...
 h̄y...
 vi

ut femina. Hata est similitudo
carnis peccati. qua mundaret
caro peccati. Non itaq; culpetur
caro. sed ut natura uiuat culpa
moriat. quia sine culpa natus e.
in quo is qui in culpa natus fu
erat renascatur. Exultate pueri
sancti. qui xpm precipue seqn
dum elegistis. qui coniugia n
quesistis. no ad uos p coniugi
um uenit. que sequendum inue
nistis. Vos enim uenistis p ear
nales nuptias. sine qb; ille spm
tales uenit ad nuptias. & uobis
dedit spm nuptias. qs pcpue
uocauit ad nuptias. Ergo unde
nati estis no quesistis. quia cu
qui no ita natus e plus qua ceti
dilexistis. *viii.*

Exultate uirgines sancte.
uirgo nobis peperit cui
sine corruptione nubatis. que
nec concipiendo nec pariendo
potestis perdere quod amatis.
Exultate iusti. natalis est iusti
ficatoris. Exultate debiles et e
groti. natalis e saluatoris. Ex
ultate captiui. natalis e redemp
toris. Exultate omnes xpiani.
natalis e xpi. Exultemus ser
ui. natalis est dominantis. Ex
ultemus liberi. natalis e libe
rantis. Hic de matre natus is

tum diem secuti commendauit.
qui de patre natus scia creauit.
Hec ulla natuuitas ulla potu
it habere matrem. nec ista que
fuit homine patre. Deniq; na
tus est xpe. et de patre & de ma
tre. et sine patre et sine matre.
De patre deus. de matre homo.
Sine matre ds. sine patre homo.
Generatione eius quis enarra
bit. siue ulla sine tempore. siue
ulla sine semine. Illa sine inicio.
hec sine exemplo. Illa que nuqm
no fuit. ista que ante nec postea
fuit. Illa no habet finem. ista in
icium illic habet. ubi fine. Oser
to q; ppe nunciauerunt nasci
turum. celi uero atq; angeh na
tum. Iacebat in presepio conti
nens mundum. & infans erat
et uerbum. Quem celi non capi
unt unius femine finis fere
bat. illa regem nrm regebat.
in quo sumus illa portabat. O
manifesta infirmitas. y mira
humanitas. in qua sic latuit
tanta diuinitas. Matrem cui
subiacebat infantia regebat po
tentia. et eam cui sugedat ube
ra. ueritate pascebat. pficiat i
nobis sita munera qui summe
no abortiuit etia nra primochia.
et in se faciat nos dei filios. qui

propter nos uoluit fieri hominis
 filius. **Evangelium** Pastores loque-
 rantur ad inuicem. In epiphania
 domini. prima re-
 uerget illum
 nare ierusalem quia
 uenit lumen
 tuum. et gloria do-
 mini super te
 orta est. Quia
 ecce tenebre opient terram. et cali-
 go populos. Super te autem orietur dominus.
 et gloria eius in te uidebitur. Et am-
 bulabunt gentes in lumine tuo.
 et reges in splendore ortus tui. le-
 uam circuitu oculos tuos et mi-
 de. omnes isti congregati sunt ue-
 nerunt tibi. filii tui de longe ue-
 nient. et filie tue de latere fuge-
 runt. Time uidebis et affluet et mira-
 bitur et dilatabit cor tuum. quoniam con-
 uersa fuerit ad te multitudo ma-
 ris. fortitudo gentium uenerit tibi.
 inundatio camelorum opiet te. dno
 medani machyan et effa. Omnes
 desaba uenient. aurum et thus
 deferentes. et laude domino annun-
 ciantes. Omne pecus cedrar cog-
 gregabitur tibi. aryetes nabai
 oth ministrabunt tibi. Offeren-
 tur super placabilem altari meo. et
 domum maiestatis mee glorifi-
 cabo. Qui sunt isti qui ut nubes

uolant. et quasi columbe ad
 fenestras suas. Ne enim infule
 expectant. et naues maris in
 principio. ut adhucam filios
 tuos de longe. argentum eorum et
 aurum eorum cum eis nomini
 domini dei tui. et sancto israel quia
 glorificabit te. ~~ii. iij~~
Gloria libani ad te ueni-
 et. et abies et buxus et
 pinus simul. ad ornam-
 dum locum sanctificationis
 mee. et locum pedum meorum
 glorificabo. Et uenient ad te
 curii filii eorum qui humiliave-
 runt te. et adorabunt uestigia
 pedum tuorum omnes qui detra-
 hebant tibi. et uocabunt te ci-
 uitatem domini. syon sancti israel.
 pro eo quod fuisti derelicta et odio
 habita et non erat qui per te tran-
 sisset. ponam te in superbia scilicet.
 gaudium in generatione et ge-
 neratione. et fuges lac gentium
 et mamilla regum lactaberis.
 et scies quia ego dominus saluans
 te. et redemptor tuus fortis ia-
 cob. Perire afferam aurum. et per
 ferro afferam argentum. et per hi-
 nis es. et per lapidibus ferrum. et
 ponam uisitacione tua pacem.
 et propositos tuos iusticiam. Non
 aueret ultra iniquitas in terra

Tu autem.
 — iij

tua. uastitas et contitio inter
minis tuis. Et occupabit salus
muros tuos. et portas tuas lau
datio. Non erit tibi amplius
sol ad lucendum per diem. nec
splendor lune illuminabit te.
sed erit tibi dominus in lucem sempi
ternam. et deus tuus in gloriam tuam.
Non occidet ultra sol tuus. et lu
na tua non minuet. quia dominus
erit in lucem sempiternam. et con
plebunt dies iuctus tui. *iii. lectio*

Daca?

Gaudens gaudebo in domino.
Et exultabit anima mea
in deo meo. quia induit
me uestimentis salutis. et indu
mento iusticie circumdedit me.
Quasi sponsum decoratum corona.
et quasi sponsam ornata monili
bus suis. Sicut enim terra profert ger
men suum. et sic ortus semen
suum germinat. sic dominus deus ger
minabit iusticiam et laudem coram
uniuersis gentibus. Propter syon non
tacebo. et propter ierusalem non quies
cam. donec egerchatur ut splen
dor iustus eius. et saluator eius
ut lampas accendat. Et uidebit
gentes iustum tuum. et cuncti
reges inebrium tuum. Et uocabitur
tibi nomen nouum. quod os domini no
minauit. Et eris corona glorie in
manu domini. et diadema regni in

manu dei tui. Non uocaberis ui
tra derelicta. et terra tua non uo
cabitur amplius desolata. sed
uocabitur uoluntas mea in ea. et
terra tua inhabitabitur. quia con
placuit domino in te. et terra tua in
habitabitur. Habitabit enim iuuenis
cum uirgine. et habitabunt in
te filii tui. Et gaudebit sponsus
super sponsam. et gaudebit super
te deus tuus. Super muros tuos
iherosolimam constitui custodes. tota
die et tota nocte perpetuo non tace
bit. Qui reminiscimini dominum ne
taceatis. et ne detis silentium ei.
donec stabiliat et donec ponat
iherosolimam laudem in terra. *Sermo*

Celebrato beati leonis *pp. p.*
proximo die quo
intemerata uirginitas
humani generis edidit saluato
rem. epiphaniæ dilectissimi ue
neranda festiuitas dat pseue
rantiam gaudio. ut inter cogna
tas sollempnitatum uicina sacra
menta. exultationis uigor. et fer
uor fidei non tepescat. Ad omnium
enim hominum spectat salute.
quod infantia meretricis dei et
hominum iam uniuerso declaraba
t mundo. cum adhuc exiguus
detineretur oppidulo. Quamuis
enim israeliticam gentem. et ipsius

gentis unam familiam dele-
 gisset. de qua naturam uniu-
 se humanitatis assumet. no-
 luit tamen intra matris ha-
 bitationis angustias ortus
 sui latere primordia sed mor-
 ab omnibus uoluit agnosci. q-
 dignatus e- p- omnibus nasci.
 Tribus q- magis in regione orien-
 tis stella noue claritatis appa-
 ruit. que illustrior ceteris pul-
 chriorq- sydenibus. facile in se in-
 tuentium oculos animosq- con-
 trect. ut confestim aduiteretur
 no- ee otiosum. qd tam insolitu
 uidebatur. Dedit q- aspicientibus
 intellectum. qui prestiterit signu.
 Et qd fecit intelligi. fecit inqui-
 ri. et se inueniendum obtulit.
 requisitus. Sequuntur tres uisus
 sup-ri luminis ductum. et p-uis
 fulgoris indicium intenta cote-
 platione comitantes. ad agniti-
 one ueritatis gr- splendore du-
 cunt. Qui humano sensu signi-
 ficatum sibi regis ortum estima-
 uerunt in ciuitate regia ee que-
 rendum. sed qui serui suscepit
 formam et no- iudicare uenerat
 sed iudicari. bethleem p-elegit
 natiuitati. ierosolimam passi-
 onis. Herodes uero audiens
 iudeoz principem natu. luc-

cessorem suspicatus expauit.
 molitus necē salutis aucto-
 ri. falsum sponndit obsequiu.
 Quam felix foret si magoz imi-
 taretur fidem. et conuerteret
 ad religionem quod dispone-
 bat ad fraudem. O ceca stulte
 emulationis impietas. que
 perturbandum putas diuinu
 tuo furore consilium. Dns mu-
 di tempale no- querit regnu.
 qui prestat eternu. Quid meo
 mutabilem dispositaz rerum
 ordinem uertite. et aliorum
 facinus preoccupare conaris.
 Dies xpi no- est tempis tui.
 Ante condendum e- eu-ge-
 ante predicandum e- dei reg-
 num. ante sanitates donan-
 de. ante sunt facienda mira-
 cula. Cur quod alieni futurū
 est opis. tui ee uis criminis.
 et non habiturus effectum
 sceleris. in solum te precipitas
 reatum uoluntatis. Nichil
 hac molicione pficis. nichil
 pagis. Qui uoluntate natus
 est. arbitrii sui potestate moriet.
 Non summant magi uis-
 desiderium suum. y ad
 puerum dnm ihm xpm
 stella p-erante pueniunt. Ado-
 rant in carne ubum. infant-

vi.

tia sapientiam. in infirmitate
virtutem. et in hominis in-
tate dñm maiestatis. Est q; sa-
cramentū fidei sue intelligen-
tię manifestent. quod cordi-
bus credunt muneribus prestant.
Thus deo. myrram hominum.
aurum offerunt regi. scilicet
humanā diuinamq; naturā
in unitate uenerantes. quia
qd erat in substantiis p̄rium
non erat in potestate dñi sum.
Scitis aut magis in regione
suam & translato ihu in egyp-
tum ex ammonitione diuina.
exardescit frustrata in medita-
tionibus suis herodis insania.
necari omnes bethleem pueros
iubet. Et quō quē metuat nec-
at infantem. generalem seruitu-
am in suspectam sibi tendit e-
tatem. Sed quos rex impius ex-
mit mundo. xpc inserit celo. &
quibus nondum sanguinis sui
impendit redemptionē. iam
martyrii tribuit dignitatē. Ex-
gite ergo dilectissimi fideles ani-
mos. et choruscantem grām lu-
minis sempiterni. & impensa
humane salutis sacramenta ue-
nerantes. studium uestrū his
que p̄ uob gesta sūt subdite. Dil-
gite castimonie puritatē. quia

xpc uirginitatis est filius. Ab-
stinete uos a carnalibus desideri-
is que militant aduersus animam.
quemadmodum nos presens
beatus ap̄ls suus ut legimus u-
bis hortatur. Malicia p̄uuij et
tote. quia dñs gl̄e mortalium
se conformauit infantie. Secta-
mini humilitatē. quam dei fi-
lius discipulos suos docere dig-
natus ē. Induite uos uirtute pa-
cientie. in qua animas uestras
possitis acquirere. quō qui cūc-
torū est redemptio. ip̄e ē omnium
fortitudo. Que sursum sunt sa-
pientie. non que sup̄ terrā. P̄ uiam
ueritatis et uite constanter mee-
dite. nec uos impechant terrena
quibus parata sunt celestia. p̄ x.
dñm n̄m qui cum patre & sp̄u
sc̄o uiuit et regnat p̄ omnia secla
seculorū Amen. *Sermo beati leo-
nardi*
Gaudete in dño dilectissimi. itum
dico gaudete. quō breui
interuallo temporis post sollemp-
nitatem natiuitatis xpi festi-
uitas declarationis eius illuxit.
& quē in illo die uirgo peperit.
in hoc mundus agnouit. Ver-
bum enim caro sic susceptionis
n̄re temperauit exordia. ut ih̄s
natus et credentibus manifestus.

L. 1. 1. 1. 1. 1.

et psequentib; eēt occultus. Jā
tunc ergo celi enarrauerunt glo
riam dei. et in omnem terram
sonus ueritatis exiit. quando
et pastorib; exercitus angelorū
saluatoris editi annunciator ap
paruit. et magos ad eum ado
randum prouia stella pdixit.
ut a solis ortu usq; ad occasum
ueni regis genatio choruscaret.
cū retum fide regna orientis p
magos discerent. et romanum
impium non lateret. Nam seui
tia herodis. uolens primordia
suspecti sibi regis extinguere. huic
dispensationi nesciens seruebat.
ut dum atroci intento facinorū
ignotum sibi puerum indifere
ta infantium cede psequitur.
annuntiatum celitus dñatoris
ortum insignior ubiq; fama lo
queretur. quā promptiorē ad
narrandū diligentiorēq; facie
bat et supne significationis
nouitas. et crudelissimū psecu
toris impietas. Tunc etiam egyp
to saluator illatus est. ut gens
antiquis errorib; dedita. iam
ad uicinā salutem p occultam
grām uocaretur. et que nūcū
ab animo eiecerat supstitio
nē. iam hospicio reciperet ue
ritatem. *Su. lect.*

55.
Merito igitur dilectissimū
dies iste manifestationē
dñi cōsecrat. specialem
in toto mundo obtinuit dig
nitatē. que in cordib; nr̄is dig
no debet splendore clarescere.
ut rerum gestarū ordinē nō so
lum credendo. sed etiā intelli
gendo ueneremur. Quantam
enī grārum actionē debeam
deo p illuminatione gentium.
probat obsecatio iudeorū. Qd
enim tam cecum. qd tam lucis
alienum. qm illi sacerdotēs &
scribe israhitarum fuerunt. qui
punctantib; magis et herode
querente ubi xp̄c scdm testimo
nia scripturarū nasceretur. hoc
responderunt de pphico eloquio.
qd indicabat stella de celo. Que
unq; poterat magos iherosoli
mis pretermissis. usq; ad cuna
bula pueri sic postmodum fecit
sua significatione pducere. nisi
ad confutandā iudeorū duriciā
p̄tinuisset. ut nō solum ductu
syderis. sed etiā ip̄orū p̄fessione
innotesceret natiuitas salua
toris. Jam q̄ ad eruditionē gen
tium ppheticus sermo transibat.
et p̄nunciatū antiquis oracu
lis xp̄m alienigenarū corda dis
cebant. cum iudeorū infidelitas

ueritatem ore profertur: et in
dadium corde retinetur. Nolue
runt enim agnoscere oculis
quem de sacris indicabant li
bris: ut quem adorabant in in
fantie infirmitate humile: pos
tea crucifigerent in uirtutum
sublimitate fulgentem. Que ista
uidej tam impita in uobis sci
encia est et tam indocta doctri
na: Interrogati ubi xpc nasceretur:
ueraciter et memoriter dicitis
quod legistis. In bethleem iude.
Sic enim dictum est p ppheta
tam. Et tu bethleem terra iuda:
non es minima inter principes
iuda. Ex te enim exiet princeps:
qui regat populum meum israhel. *viii.*

Dominum principem natum:
pastoribus angelis. et nobis
nunciauerit pastores.

Hunc principem natum lon
ginq̄ue orientalium gentium
nationes insolito noui sideris
splendore didicerunt: et ne de
loco electi regis ambierent: uia
o uidej et uisio perdidit: qd̄ stel
la non docuit. Cur uobis uiam
quam alijs apertis obstruitis:
Cur in uestra infidelitate rese
dit dubium: qd̄ ex uia sit res
poncione manifestum: Locum
natiuitatis de scripturarum testi

monio demonstratis: presen
tiam temporis celi et terre at
testatione cognoscitis: et ta
men ubi ad persequendum
animus herodis exarsit: ubi
ad non credendum uester sensus
obduruit. felicior ergo ignoran
tia infantium quos psequutor
occidit: quam uestra scientia
quos in sua perturbatione ofu
dit. Vos noluitis regnum eius
recipere: cuius oppidum potuistis
ostendere. Illi potuerunt p eo
morj: quem nondum poterat
confiteri. Ita xpc ne ullum ei
tempus eet absq̄ miraculo: an
te usum lingue potestatem ubi
tacitus exercebat: et quasi iam
diceret finite pueros uenite ad
me. talium est enim regnum ce
lorum: noua gl̄a coronabat infan
tes et de micis suis paruulorum
primordia consecrabat: ut dis
ceretur nemine hominum diu
ni incapacem ee sacramenti:
quando etiam illa etas gl̄e ap
ta eet martiri. Agnoscamus q̄
dilectissimi in magis adoranti
bus xpm uocationis nostre fide
iq̄ primicias: et exultantibus a
nimis beate spei uicia celebrem?
Exinde enim in eterna heredita
tem cepimus intrare: exinde

nobis xpm loquentia scriptura
 rum archana patuerunt. et in
 tas quam iudeoz obsecratio no
 recepit. omnib; nationib; suu
 lumen inuexit. Honoretur itaq;
 a nobis sacratissimus dies in q
 salutis nre auctor apparuit. et
 que magi infantem uenerat; fr
 in cinabulis. nos omnipoten
 te adoremus in celis. de sic illi
 de thesauris suis mysticas dno
 munerum species obtulerunt. i
 ta et nos de cordib; nris que deo
 sut digna promamus. Quamuis
 enim omnium bonoz fit ipse lar
 gitor. etia nre tamen fructum que
 rit industrie. Non enim dormien
 tib; puenit regnum celoz. sed in
 mandatis dei laborantib; atq; in
 gulantib; ut si dona ipius non
 irrita fecerimus. p ea que dedit.
 mereamur accipe qd pmisit. Un
 de cohortamur dilectione inam
 ut abstineatis uos ab omni ope
 malo. que sunt casta et iusta sec
 remini. filij enim lucis. abicere
 debent opa tenebray. Itaq; odiu
 declinate. mendacium abicite.
 humilitate supbiam destruite.
 auariciam picite. largitate dili
 gite. Decet em ut capiti suo mem
 bra conueniant. ut pmillarum
 beatitudinum merita ee cosoz

tes p xpm dnm nrm. *S. mathm.*
Bonatus est ihs in beth
 leem iude in cheb; hero
 dis regis. ecce magi ab o
 riente uenerunt iherosolimam
 dicentes. Ubi est qui natus est
 rex iudeorum. Quidimus em stel
 lam eius in oriente. et uenimus
 adorare eum. *fr. rel. Omk le e. be*
Sicut ex *ari Gregorii pp.*
 lectione ewglica frs kmj
 audistis celi rege nato.
 rex terre turbatus est. quia nmi
 tum terrena altitudo confundit.
 cum celsitudo celestis apruit. Sed
 querendum nobis e quidnam fit
 quod redemptore nato. pastorib;
 in iudea angls apparuit. atq; ad
 adorandum hunc ab oriente ma
 gos no angls. sed stella pduxit.
 Quia uidelicet iudeis tamqua
 ratione utentib; rationale ani
 mal. idest angls predicare debu
 it. gentiles uero quia uti ratione
 nesciebant ad cognoscendu dnm.
 no p uocem sed p signa pducun
 tur. quia et illis pphetie tamqm
 fidelib; no infidelib;. istis signa
 taqm infidelib; no fidelib; data st.
 Tu autem
 Lectio. 10.
 2 e
 Nota qd redemptore nrm cum
 ia pfecte eet etatis eicie genibus
 apli pdicant. cuq; panisulu y nec
 du p humani corporis officiu lo
 corporis officiu

resen
 r ar
 tra
 um
 'dy
 censur
 noza
 untor
 ma
 ofu
 eius
 fns
 p eo
 rrat
 a
 o. an
 ubi
 nam
 e ad
 m ce
 nram
 dloz
 r dis
 dum
 m.
 e ap
 nis g
 ante
 fide
 bz a
 mem.
 dita
 nde

quentem stella gentibus denun-
tiat. quia nimirum rationis
ordo poscebat ut et loquentes iam
dominum loquentes nobis predicatores
innotescerent. et necdum loquen-
tem elementa muta predicasset.
Sed in omnibus signis que uel
nascente domino uel moriente mon-
strata sunt. considerandum nobis
est quanta fuerit in quorundam
iudeorum cordibus duricia. que hunc
nec per prophetie donum. nec per
miracula agnouit. Omnia quippe
elementa. auctorem suum uenisse
testata sunt. Ut enim de his
quidam humano usu loquar.
deum hunc. celi esse cognouerunt.
quia primus stellam miserunt. ^{tu autem}
Mare cognouit. quia super planiti- ^{lectio}
eius se calcabile prebuit. Terra
cognouit. quia eomouente con-
tremuit. Sol cognouit. quia lu-
cis sue radios obsecundit. ^{1.}
Saxa et patietes cognoue-
runt deum. quia tempe-
mortis eius scissa sunt. In-
fernus cognouit. quia hos quos
tenebat mortuos rediit. Et ta-
men hunc quem dominum omnia elem-
ta insensibilia senserunt. adhuc
infidelium iudeorum corda dominum esse
minime cognoscunt. et durio-
ra saxis semel ad penitentiam
^{saxi scindi}

nolunt. cumque confiteri abne-
gant. quem elementa ut diximus
aut signis. aut scissionibus dominum
clamant. Qui etiam ad dampna-
tionis sue cumulum eum quem
natum despiciunt. nascentium
longe ante presciant. et non
solum quia nasceretur nouerant.
sed etiam ubi nasceretur. Nam
ab herode requisiti locum nati-
uitatis eius expriment. quem
scripture auctoritate didicerunt.
et testimonium preferunt quod
bethleem honorari natiuitate
noui ducis ostenditur. ut ipsa
eorum scientia et illis fieret ad tes-
timonium damnationis. et
nobis ad adiutorium credulita-
tis. Quos profecto bene ysaac cum
iacob filium suum benediceret
designauit. qui et caligans o-
culis et phans. in presenti filium
non uidit. cui tam multa in pos-
terum preuidit. quia nimirum
iudaicus populus prophete spiritu plenus
et cecus. eum de quo multa in fu-
tutum predixit. in presenti posi-
tum non agnouit. Sed natiui-
tate regis nostri cognita herodes
argumenta conuertitur. ne terre-
no regno priuaretur. Remitti-
ari sibi ubi puer inueniret postu-
lat. adorare uelle se simulat. ut

quasi hunc si invenire possit ex-
tinguat. Sed quanta est huma-
na malitia contra consilium di-
vinitatis. Scriptum quippe est.
Non est sapientia. non est pru-
dentia. non est consilium contra
dominum. Nam ea que apparuit ma-
gos stella perduxit. natum regem
reperiunt. munera detulerunt.
et ne redire ad herodem debeant
in sompnis ammonent. Sicque
fit. ut ihm quem querit herodes
invenire non possit. Cuius persona
qui alii quam ypocrite designat
tur. qui dum fide querunt. in-
venire dominum nunquam merentur.

Domini ca-
mtra octo

MAGI aurum thus ix
et myrram dederunt. Au-
rum quippe. regi congruit.
Thus vero. in dei sacrificio pone-
batur. Myrra autem. mortuorum cor-
pora conduunt. Cum vero magi
quem adorant etiam mysticis mu-
neribus predicant. aurum regem.
thure deum. myrra mortalem.
Sunt vero non nulli heretici. qui
hunc dominum credunt. sed ubique reg-
nare nequaquam credunt. Hi per-
fecto ei thus offerunt. sed offer-
re etiam aurum nolunt. Et sunt
non nulli qui hunc regem existi-
mant. sed dominum negant. Hi in-
dehinc ei aurum offerunt. sed

offerre thus nolunt. Et sunt non
nulli qui hunc et dominum et regem
fateantur. sed assumpsisse car-
nem mortalem negant. Hi mi-
rum ei aurum et thus offe-
runt. sed offerre myrram assump-
te mortalitatis nolunt. Nos i-
taque nato domino offeramur aurum.
ut hunc ubique regnare fateamur.
Offeramus thus. ut credamus
quod is qui in tempore appari-
it. deus ante tempora existit. Of-
feramus myrram. ut eum quem
credimus in sua divinitate in-
passibilem. credamus etiam in
nra fuisse carne mortalem. Quin-
uis in auro thure. et myrra in-
tellegi et aliud potest. Aurum nam-
que sapientia designatur. Salo-
mone attestante qui ait. The-
saurus desiderabilis. requiescit
in ore sapientis. Thure autem quod
deus incenditur virtus orationis
exprimitur. psalmista attesta-
te qui ait. Dirigatur oratio mea
sicut incensum in conspectu tu-
o. Per myrram vero. carnis nostre
mortificatio figuratur. Unde
sancta ecclesia de suis operibus us-
que ad mortem pro deo certantibus
dicit. Sanus meo distillaverit

l. x

myrram. xi.
Nato regi domino aurum offeri

mus. si in conspectu illius claritate supne sapientie resplendimus. Thus offerimus. si cogitationes carnis per sancta orationum studia in ara cordis incendimus. ut suauiter aliquid deo per celeste desiderium redolere ualeamus. Myrram offerimus. si carnis uicia per abstinentiam mortificamus. Per myrram namque ut diximus agitur. ne mortua caro putrescat. Mortuam uero carnem putrescere est. hoc mortale corpus fluxu luxurie deseruire. sicut de quibusdam per prophetam dicitur. Computruerunt uimenta in stercore suo. Iumenta quippe in stercore suo computrescere est. carnales homines in fetore luxurie uitam finire. Myrram ergo deo offerimus. quando hoc mortale corpus a luxurie putredine per condimentum continentie custodimus. Magnam uero nobis aliquid magis inueniunt. quod in regione suam per aliam uiam reuertuntur. In eo namque quod ammoniti faciunt. nobis profecto insinuant quid faciamus. Regio quippe nostra paradysus est. ad quam ihu cognito redire per uiam qua uenimus prohibemur. A regione et enim nostra superbiendo. inobediendo.

uisibilia sequendo. cibum uetitum gustando discessimus. sed ad ea necesse est ut flendo. obediendo. uisibilia contempnendo. atque appetitum carnis refrenando redamur. Per aliam ergo uiam ad regionem nostram reuertimur. quoniam qui a paradysi gaudis per delectamenta discessimus. ad hec per lamenta reuocamur. Unde necesse est frater karissime ut semper pauidi. semper suspecti ponamus ante oculos cordis hinc culpas opis illinc iudicium extreme districtiois. Pensamus ergo quam districtus iudex ueniat. qui iudicium nuntiat et latet. terrores peccatorum intonat et tamen adhuc sustinet. et ideo uenire citius differt. ut minus inueniat quos contempneret. Puniamus fletibus culpas. et cum psalmiste uoce preueniamus faciem eius in confessione. voluptatum fallacia nos quod nulla decipiat. nulla uana letitia seducat. In proximo namque est iudex qui dicit. uenite qui uidetis nunc. quoniam lugebitis et flebitis. S. scilicet est. S. Mattheum.

Quoniam natus est ihu in bethleem iude. in diebus herodis regis. ecce magi ab oriente uenerunt iherosolimam dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeorum.

lecto xii

vidimus enim stellam eius. in oriente. et uenimus adorare eum. Audiens autem herodes rex turbatus est. et omnis iherosolimitana cum illo. et congregans omnes principes sacerdotum. et scribas prophetarum. sciscitabatur ab eis ubi christus nasceretur. At illi dixerunt ei. In bethleem iude. Sic enim scriptum est per prophetam. Et tu bethleem terra iuda. nequaquam minima es in principibus iuda. Et te enim exiit dux. qui reget populum meum israel. Tunc herodes clam uocatis magis. diligenter didicit ab eis tempus stelle que apparuit eis. Et mittens illos in bethleem. dixit. Ite. et interrogate. diligenter de puero. et cum inuenistis renunciate michi. ut et ego ueniens adore eum. Qui cum audissent regem. abiierunt. et ecce stella quam uiderant in oriente ante cecebat eos. usque dum uenisset super ubi erat puer. Videntes autem stellam. gauisi sunt gaudio magno ualde. Et intrantes domum. inueniunt puerum cum maria matre eius. Et procidentes. adorauerunt eum. et aptis thesauris suis. obtulerunt ei munera. aurum. thus et myrram. Et responso accepto in sompnis ne redirent ad herodem.

per aliam uiam. reuersi sunt in regionem suam. *Collecta.*

Deus qui hodie tua die unigenitum tuum gentibus stella duce reuelasti. concede propitius. ut qui iam te ex fide cognouimus. usque ad contemplanda speciem tue celsitudinis perducamur. *P. E.*
Dominica infra octauam ephie.

*Sermo beati
 maximus epi.
 Lectio prima.*

ut prophetarum precipuus ysaias. sicut audivistis karissimi. Illuminare illuminare iherusalem. adest enim lumen tuum. et maiestas domini in te exorta est. Iherusalem uero. manifestum est esse fidelium ciuitatem. Unde nos fratres qui portas celestis iherusalem cepimus intrare. illuminati salutaribus sacramentis in conspectu dei nostri nouo gaudio necesse est exultemus. quia noua stella nouum mundo hominem reuelauit. Hoc profecto die christe ihesu a patre ueniens deus et homo natus ex femina. sub specie adorantium chaldeorum fide gentium dedicauit. Qui quam uis diuinitatem suam nostri corporis ad umbratione uelaret. dominum tamen

et unum celum proclidit. et terra cognouit. *ii. le.*

Hominis quidem xpc scil mirabilis uenit. ut patret in eo et assumptu carnis ueritas. et ineffabilis deitatis natura fulgeret. et qm qm nascentem illum cum abula terrena suscepit. no tamen et terrenum celeste signaculum testabatur. In cuius namq; iacebat. scil radiabat e celo. uagiebat apud iudeos. apud gentiles regnabat. In bethleem lactabat a matre. et in chaldeea adorabat a magis. ille beatissimus euanglta matheus. ecce magi ab oriente uenerunt. dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeoy. Quia bene ab oriente pperare dicunt. qui adoraturi sempiternu ueniunt orientem. de quo dictum e. Uisnauit nos oriens ex alto. ut lumine huius qui in tenebris sedet et in umbra mortis. *iii. le.*

Vidimus stellam eius. et uenimus adorare eum. Et inquit stellam uidimus. Bene eius. quia quauis omnes ab eodem create stelle ipius sint. hec tamen pprie xpi erat. que specialiter eius nunciabat aduentum. et cetera quide

facte sunt stelle ut mirum istius tempora. curhisq; distinguerent. hec uero pchre uisita est. ut ipsum mirum domini et regni celestis adesse tempus ostenderet. diuinitaq; magi. Uidimus stellam et. et uenimus adorare eum. ecce xpm qui non habent habere uolunt. et qui habent inuenire contempnunt. Iudeus dnm suum refugit. paganus inquit. Ad pimum non agnoscit. alienus intelligit. Gentilis stellam xpi uidet et uenit. iudeus xpm uidet et inuidet. sic lectum est. In sua uenit. et sui eum no receperunt. Vere iudea christissima sua q; infelicitate cecata no uidebat. qd stella radiabat. nec auctore poterat qd angelu conclamabant. Sicut inquitentib; magis *iiii.* ac dicentib; ubi est qui natus est rex iudeoy. turbatus est herodes et omnis iherosolima cum illo. Turbatur rex regno credo metuens suo. nescius quia xpc non ueniebat regnum suum inuadere s; saluare. et qd nulli i ferret mortem. qui est uita cuctoy. Et cum pambularent magi. stella sic lectum est qua uidebant in oriente ante cedebat eos. donec uenit et stetit supra ubi

erat puer. Venit inquit. et stetit supra ubi erat puer. Hūc nō dicere et clamare uidebatur: hic est puer quem natum testabar ex celo. hic est rex ille magnus qui uenit celesti imperio regnum sociare terrarum. Vere stella hec dominice natiuitatis ministra fuit. que tanto chaldeis obsecuta est famulatu. ut in inquirendo xpm nō solum eos moneret ex celo. sed et ducatu illi preberet in terris. Adorato itaq; dño magi. oblatiſq; munerib; pretereuntes herodem p aham uiam reuſi ſūt in regione ſua. Neq; uero poterant p herodem itinere mortis redire. qui in patriam ſua adorato deo filio celeſtis nre munera reportabāt. **I**uſus herodes et contēptus v. amagis ut ait euſtathia natus est ualde. matit et occidit om̄s pueros qui erant in bethleem ab imaru et infra. Ab imaru inquit et infra. Etas ſcribitur occiſorum. ut occidentis innotelcat acerbitas. Oua puerſa. in conſultaq; ſeuertis indignatō. Chaldeis uafetur. innocentes interficit. Et dum in morte im maculati fertur infantis. lachen tum punit turbas. quatinus i

59.
iquiſſimum regem qui indebitū querebat ſanguinē pſtrate multitudinis multiplex reatus in uolueret. Hec aduerrere poterat furentis inſania. qd ille q mor tuos morte ſua uiuificare ueniebat. cogun mortem non poſſet inuitus. **vi. le.**

Deo km̄ p herodem pſecutionē agebat dyabolus. ut p uoluntatis ſue miniſtrū. aut xpm pmeret. aut paruuloꝝ necce letiſſimū xpi contriſtaret ingreſſum. Sed nulla ſit apud fideles innocentiū de morte triſtitia. quia iuſtiſſimus retributor. ppter ſe paſſos ſue fecit ptiſipes paſſionis. atq; eos quib; libenter uitā pparabat eternā. patienti pmiſit occiſi. Proinde nos chiectiſſimū uenientes ex gentib;. quib; in ſtella dominica ſalutare lumen radiauit ex celo. apud q̄s uirginis fidelis ē paruis. quib; xpc et in cunabulis d̄s eſt. deuotionis ac fidei nre munera deferentes herodis pſidiam declinemus. et ſanctificato corpore ac ſpū nram miſeriam diuergentes. ſacraſſimū ſemp̄ dñi honoremus aduentum. ut ſic de eius illuminatiōe gaudemus. ita de nra retributiōe letemur. dño adiuuante qui

uiuere et regnat in secula seculorum Amen.
Salutare Sermo beati Maximi
nobis est fratris nostri. *viii. epi. vii.*
atque conueniens. ut con
currentes ad festa dominica et
mysteria saluatoris nostri. de cuius
natiuitate gauisi sumus. et ma
nifestatione letemur. quia sic nas
cendo gloriosus est dei filius. ita
apparendo mirabilis. Mirum
namque quod christus processit ex uirgine.
nec minus magnificum quod offen
sus caelo est. Mirum namque ualde
quod nouum hominem terra
suscepit. stupendum nichilomi
nus quod nouum hunc hominem
noua de caelo stella prodiderit. Apud
iudeam christus in praesepe pastoribus
uagabatur. et in chaldaea magorum
oculis inter sidera choruscabat.
Apud iudeos sordebat in pannis.
apud gentiles fulgebat in gloria.
Et quidem necesse erat ut caelorum
dominum testimonium celeste proce
deret. et auctorem lucis signum
luminis reuelaret. *viii.*
Rationum hoc fratris tremen
dumque mysterium. cum
unus idemque annuntiatur de
patre deus et homo de matre. un
us idemque filius feminae et filius
maiestatis. unus idemque homi
num princeps et deus angelorum.

Quis enim ualeat estimare quantum
sacramenti quantaque sit gratia quod
ille fugit uetera qui pascat omnia.
et qui uniuersis animantibus uiuen
di substantiam praestat caelo. ob sa
lutem terrestrium terrenis lacte
nutritur. Nullus ergo ambigat
neque cunctetur. quod christus in ter
ra degens fulgebat in caelo. quia
sic uenit ad terras. ut non relin
queret caelos. Et inde est quod
uirginalem hunc puerum lau
dant angeli. mirantur pasto
res. caelum attestat. uenerant
et magi. quia mystica eius natiui
tas sempiterno gaudio et teram
lectificauit et caelum. Hunc ergo
regem caelestium hominum et
rectorem sub carnis mysterio ue
niente. inuidus tremuit herodes.
iudea infidelis abiurat. Tremuit
herodes infante regie dignitate.
quia bonitatem nascentis igno
rat. Abiurat iudea quae prechi
cat. quia impietatibus suis me
tuens iusti iudicis refugit equi
tatem. et scelentum suorum obreta
ta tenebris sola uidere non potest.
quod omnibus splendet e caelo.

*Euglim. Cum natus esset Requie
in die ephie. In octaua ephie.
Sermo beati Maximi epi.*

scet fīs **Prima** le.
 dilectissimj de sol
 lempnitare diej
 huius ueterum
 diuisa sit traditio!
 una tamē sancte
 deuotionis ē fi
 des. Et quamquā non nullj ho
 die dñm nr̄m ihm xp̄m stella
 duce uementibj ab oriente ma
 gis estimant adoratum! alij aũ
 asserant eum aqua in uina mi
 tasse! quidā uero baptizatum
 illum ab iohanne confirmant!
 in omnibj deij filius creditur! in
 omnibj est nr̄a festiuitas. Nam
 qđ magis utiq; gentibj et ado
 rate dñm et munera offerre cōce
 ditur! gentium est p̄figurata
 uocatio. Quod aque transformat
 ur in uinum! religionis nr̄e de
 signatur archanū. Quod ū flu
 entis iordanis baptizat̄ ih̄c! aq̄
 nostro baptismati d̄secrantur.

Doportet km̄j ut aliqua **ii.**
 mine de ip̄o baptizate.
 sanctitatis nr̄e p̄ ut dñs do
 nauerit p̄feramus! ut simul et hu
 militatem saluatoris nr̄i. ⁊ mys
 terioꝝ gl̄am cognoscatis. Predi
 cabat in deserto iohannes bap̄t̄
 mum penitentie p̄p̄o peccatoꝝ!
 nō quo crimina commissa dele

ret! sed quo emendaret errante.
 Nam remissio peccatoꝝ! xp̄i gr̄e
 seruabatur. Confluebat ergo ad
 iordanē desiderio lauati diuer
 sorum copiosissima multitudo!
 quoz cēt tam sceleratj actus!
 uita tam p̄dita! ut eos uenera
 bilis baptista uip̄eo semini con
 pararet. Inter huiꝝ remodj homi
 nes ille uirtutum celestium dñs!
 ille qui respicit terrā ⁊ facit eā
 tremere xp̄e ih̄c! nō dedignatur
 humilis et quictus ad seruij
 sui baptismum p̄petare. **iii.**

Buid mirum de mansuetu
 dine saluatoris. si se ip̄e
 sui manibj ichnauit! q̄
 se ab inimicis suis passus est cru
 cifigi! Quo p̄perante ad flumē!
 talem iohannes circumstantibj
 t̄bis erupit in uocem. Ecce agnꝝ
 dei! ecce qui tollit peccata mundi.
 Hoc ē dicere. Cessate iam cessate
 a baptismo meo. quo penitentia
 suscipitur! ecce baptista p̄ quē cri
 mina dimittunt̄. Desinite utiq;
 a consuetudine uro baptizari uelle! p̄
 sens est dñs omnium nr̄m q̄ bap̄t̄
 zat ad uitam. Illum sequimini!
 illi credite! ab illo lauacri salutis
 tota mente supplices postulate!
 a quo ⁊ ego ip̄e baptista uester
 cupio baptizari. Non rennuit q̄

dem ihc testimoniu uocis hui?
sed qui per ordinem uellet uni
usa complere. nichilominus
baptizari se expetit a iohanne.
Tunc baptista deuotus bap
tizandi sui potentia tremefact?
ait. Ego ate debeo baptizari.
tu uenis ad me. Id est quō ego
creatura sum. et tu creator. ego
seruus. tu dñs. ego figura. tu
uentas. At ihc ait. Sine modo.
sic enī decet nos implere omnē
iustitiam. Id est quid tunc ista
commemorās. Ppositum suscep
te humilitatis. implendū est.
Tunc ille qui presūme formula
bat. uelociter paruit. precipi
entis imperio. *uñ. lē.*

Baptizatur ihc. non sibi.
sed nobis. Baptizatur n̄
ut purificetur aq̄s. s. ut
aguas ip̄e sanctificet. Bap
tizatur nouus homo. ut noui bap
tizatis constituat sacramen
tum. Aperti sūt ei inquit celj. Et
tunc in celestibz cēt miraculum
de his que gerebant in terris.
sic ait scriptura in que concupis
cunt angelj p̄spicere. Quomodo
enī poterant non mirari uirtu
tes celoy et dñationes cherubi.
et seraphim cum uiderent dñm
sabaoth in flumine baptizari.

Ist aut iohannis attestatio etiā
celesti testimonio cōfirmaretur.
uidit sp̄m sc̄m corporali specie q̄
columbam descendente et manen
tem sup ihm. audit et patre dicen
tem. hic est filius m̄s dilectus.
in quo michi complacui. dicitur
te dilectissimj f̄s. quanta nobis
in baptizate dñi n̄i ihu xp̄i
patefacta sit gr̄a. quā subtrij sa
cramento trinitas se hominij ho
che reuelauit. Pater enī auditur
in uoce. filius manifestat in ho
mine. sp̄s sc̄s dñoscitur in colu
ba. Quam mirifico aut mysterio
dñs noster ihc xp̄e. uel tactu cor
poris sui uel transitu gr̄e sue.
omnem ad momentum creatu
ram sanctificat. unificat et il
lustrat. Aquas enī consecrat.
dñm baptizatur. Terram sc̄ificat.
dñm sepelitur. Mortuos suscitatur.
dñm resurgit. Celestia glorificat.
dñm ascendit ad celum et sedet
ad dexteram patris. *lē. 6.*

Redemptionis n̄re auctor.
eternus omps dñs uni
genitus dei uiu. insepa
bilis semp p̄manens apud pa
trem. ita pro nobis p̄fectum sus
cipe dignatus ē hominē. ita
quod d̄s erat exinamuit in se
semet ip̄o. ut p̄ omnia legatū

61.
sanctionum sacramenta transiret. Nam ut primum beate matris seō precessit ab utero. circumcisionis signaculo dedicatur. siue ut indubitata carnis sue ostenderet ueritate. siue ne eum uelut alienigenā aliūna circumcisionis plebs iudaica declinaret. De in qua tractate per moysen legis preteriti pcepta nō poterant. offertur pro purgationis holocaustum. Et pro illo fīs purgationis holocaustum offertur. qui omnium hominum sordes purgaturus

B aduenit. 7.
Vox igitur pmissus iohannes ante faciem eius concurrentis ad se ipsos et p dicatione corrigeret. et penitentie baptismo consecraret. ipse ad eum ihs inter pmissas uilescq; rbas. uelut unus e populo pperauit. et tanta se se benignissimā dignatione subiecit ut illud sacratissimū caput tremendum potestatis. angelis uenerandum. ad suscipiendum baptismum serui sui manibus inclinaret. Quē uidens iohes uenientē ad baptismū suū. ac dūce in eo glē insignia recognoscens. dixit ei. Ego debeo a te baptiza

ri. hoc est terrenus a celesti. mortalis ab eterno. fragilis a potente. Et tu uenis ad me. ad pcursorem iudex. ad creaturā creator. rex ad ministrū. et humiliabis te michi exiguo. cum tua non sim dignus calcamēta portare. Tu inter peccatores ad baptismum uenis. in cui ore dolus inuentus nō est. et pro quem totius mundi peccata tolluntur. ac tantū te tuus subiectis creaturis. ut puteris obtinisci quod dīs es.

Ego quidem te vii. 8.
uideo hominē. sed dñm meū recognosco. humanum in te ego corpus aspicio. sed celeste intelligo sacramētū. neq; me species hec carnis assumpte a fide ueritatis abducit. Tu es dñe. tu es ipse qui me ad ista misisti. Quomodo aut nunc ego te astantem p sentēq; ignorare possum. quem ductū adhuc in utero uirginali. et intra materna viscera constitutum. necdum ipse natus agnouit. Cui ihs ait. Sine modo. sic enī deest nos adimplere omnē iustitiā. Sine modo inquit dñs. Hoc ē uera sūt qdē nec renuo ista que memoras.

sed ministerium uenij serui-
tutis implere. ut eos quos pec-
catum subiecit seruituti. ad
meam reuocem libertate. viii.

Nostis iohannes.
si tuis me manibz ich-
no. Qui eni contentus
sum natej. contentus circum-
cisi. pannis etia contentus inuol-
ui. quomodo no iordane hunc
contentus ingrediat. Joh pu-
tare inuicium michi indig-
numq; uideri hoc baptisma. a-
he me manent inuic. ahe fut
contumete. qd p humana ppeti
salute disposui. Post hec beatus
iohannes suscepit deuotus. que
timidus phibebat. Hec ignora-
bat pphay ille precipuus ase-
ctum baptizandum. sed minis-
teriu suum noluit sine cofessioe
complete. Itaq; et fides cofessa e-
ctum. et obedientia impleuit
obsequium. Baptizato g dno.
p spe sanctus affuit. et uox de
celo paterne maiestatis audita
e dicentis. Tu es filius ms dilect.
in quo michi bene complacui. Qd
factum fcs nre pficere fidei ma-
nifestum est. ut p sentia sci spe.
et auctoritas paterne uocis a-
pucl omne hominu genus. et
testimoniu iohannis. et uitas

filii. et sacramentum baptismi
firmaret. P quod magnificam
ctm patrem omnipotentem. p do-
minum nrm ihm xpm filium

ei. qui cu eo uiuit et regnat. p o-
scula scloz Amen. Sect. Johem.

Hic tempore. Vidit iohannes
ihm uenientem ad se. et ait. Ecce

agnus dei. ecce qui tollit pecca-
ta mundi. Et rel. Omne se e. uerj

Iohannes baptista Bede pbr.
et pcurator dny saluatoris. quem

dui uenturu pphs uerbo pchicauit
rat. ipm iam uenientem ad se sic

ex lectione sci euangli fcs karissimi
modo cum legeretur. michi fcs.

mox digito demonstrauit dices.
Ecce agnus dei. ecce qui tollit

peccata mundi. Ecce agnus di.
ecce innocens et ab omni peccato

immunus. ut pote qui os quide
de ossibz adam et carne de carne

adam. sed nulla de carne pecca-
tice traxit macula culpe. ecce

qui tollit peccata mundi. ecce
qui iustus inter peccatores. mi-
tis int impios. hoc e quasi agn-
us int lupos apparens. etia impi-
os et peccatores iustificandi ha-
bet potestate. Quomodo aut
peccata mundi tollat. q ordine
iustificet impios. apls petrus
ostendit. qui ait. Non corrupti

62.
bibli; argento uel auro recepti
estis de uana ura conuisione
paterne traditionis. sed p̄cioso
sanguine quasi agni in cōrami
nati et immaculati ihu xpi. Et
in apocalypsi iohannes ap̄ls cu
ius hoc est euangl. qui dilexit
nos inquit. ⁊ lauit nos a pecca
tis nostris in sanguine suo. x̄i.

Non solum ih̄c lauit nos a
peccatis nostris. in sangui
ne suo quando sanguinē
suum dedit in cruce p̄ nobis. uel
quando quisq; nr̄m mysterio sa
cro sancte passionis ih̄i baptis
my aquis ablutus est. uerum eti
am cottiche tollit peccata mun
di. lauatq; nos a peccatis nr̄is
cottichiamis in sanguine suo. cū
eisdē passionis ad altare memo
ria replicatur. cū panis et uini
creatura in sacramentū carnis
et sanguinis eius. in effabili s̄p̄e
sanctificatione trāffertur. Sicq;
corpus et sanguis illius. nō infi
delium manib; ad p̄niciē suam
fundit̄ et occiditur. sed fidelium
ore suā sumitur ad salutem. x̄ii.

Suus recte figuram agni
in lege paschalis ostendit.
qui semel ip̄m de egyptia
seruitute liberans. in memoriā
eiusdē liberationis p̄ omnes an

nos immolatione sua ip̄m eun
dem sanctificare solebat. donec
ueniret ip̄e ciuitatis hostia testi
monium daret. oblatuq; pa
tri pro nobis in hostiam odoreq;
suauitatis. mysteriū sue passio
nis oblato agno in creaturam
panis uiniq; transferret. sacer
dos factus in eternū sc̄dm ordi
nē melchisedech. Sequitur io
hannes testimoniu phibens de
c̄no. Hic est de quo dixi. Post me
uenit uir. qui ante me factus ē.
quia prior me erat. Post me ue
nit uir. post me natus ē in mun
do. post me predicare incipiet
mundo. Qui ante me factus est.
q̄me potentia maiestatis tantū.
quantū preconē iudex. quantū
sol luciferū licet post ap̄rens
ante erat. Qui prior me erat. q̄a
in principio erat uerbum. et uerbum
erat apud d̄m. et d̄s erat uerbum.

Post me uenit uir. x̄iii. Lectio I.
tempus humane natui
tatis quo iohanne postre
rior est intellige. Qui ante me
factus est. primatū regie potes
tatis. quo etiā anglis p̄sident
uiuere. Quia prior me erat. eter
nitatē diuine maiestatis qua
patri est equalis attende. Post
me uenit uir qui ante me fact

est. quia prior me erat. Post me
uenit humanitate. qui ideo
me precessit dignitate. quia prior
me erat diuinitate. Et ego inquit
nesciebam eum. Certum est quia
sciebat dominum iohannes. cui testi
monium prohibere missus est. que
iudicem omnium uenturum pre
dicabat dicens. cui uentilabrum
in manu sua et permundabit a
ream suam. a quo spiritum sanctum dari de
bere testabatur. ipse uos baptiza
bit in quibus spiritu sancto. a quo se ipse
abluere desiderabat dicens. Ego autem
debeo baptizari. et tu uenis ad
me. Quomodo ergo dicit. et ego nes
ciebam eum. nisi quia eum quem
ante non erat. perfectus iam cum
baptizaretur agnouit. et quem
munchi saluatore et iudicem no
uerat. huius potentiam maiestatis al
tius spiritu sancto super eum descendente
agnouit. Neque enim dubitandum
est. quia beatus iohannes cum spiritu
sancto licet corporaliter specie uidere. et
cum patris uocem licet corporaliter
sonante meruisset audire. mul
tum ex hoc uisu auditu profecerit.
mutum de diuine potestatis ex
cellentia. reuelatis mentis oculis
sciencie celestis accepit. adeo ut
ad comprehensionem intelligentie que
tunc illustrari ceperat. catenus

illum quantus esset omnimodis
sibi uideretur ignorasse. Qui et
testimonium in quo missus est
domino diligenter prohibens adiungit
Sed ut manifestaret in istis. pro
ca ueni ego in aqua baptizans.

In illo tempore. Sec. Lucam.

Factum est cum baptizaretur
omnis populus. et ihu baptizato.
et orante. apertum est celum.
descendit spiritus sanctus corporaliter
specie sicut columba super ipsum. Et
uox de celo facta est. Tu es filius
meus dilectus. in te conplacuit
michi. Et ipse ihu erat incipiens
quasi annorum triginta. ut puta
batur filius ioseph. Qui fuit heli.
qui fuit mathat. qui fuit leui.
Qui fuit melchi. qui fuit iaimne.
qui fuit ioseph. Qui fuit matha
tye. qui fuit amos. qui fuit nau.
Qui fuit heli. qui fuit nagge. qui
fuit maath. Qui fuit mathatie.
qui fuit semei. qui fuit ioseph.
Qui fuit iordam. qui fuit iohan
na. qui fuit resa. Qui fuit zoroba
bel. qui fuit salathiel. qui fuit ne
ry. Qui fuit melchi. qui fuit acthy.
qui fuit chosam. Qui fuit helnio
dam. qui fuit her. qui fuit ihu.
Qui fuit elyzer. qui fuit yorim. qui
fuit mathat. Qui fuit leui. qui
fuit symeon. qui fuit uida. Qui

Tu autem.

fuit ioseph. qui fuit iona. qui fuit elyachim. Qui fuit melcha. qui fuit menna. qui fuit matha. Qui fuit nathan. qui fuit dauid. q. f. yesse. Qui fuit obeh. qui fuit booz. qui fuit salmon. Qui fuit naafon. qui fuit amy nadab. qui fuit aran. Qui fuit et rom. qui fuit phares. qui fuit iude. Qui fuit iacob. qui fuit ysaac. qui fuit abrahā. Qui fuit thare. qui fuit nachor. q. fuit senich. Qui fuit ragabu. qui fuit faleg. qui fuit heber. Qui fuit sale. qui fuit chaynan. qui fuit arphaxat. Qui fuit sem. qui fuit noe. q. fuit lamech. Qui fuit mathusale. qui fuit enoch. qui fuit iaxer. Qui fuit malalehel. qui fuit chaynai. qui fuit enos. Qui fuit seth. qui fuit adam. qui fuit dei. Ihe aut plenus spu sancto. regressus ē a iordane. Amen. Te decet. Colla.

D S qui hodie herna die unigenitum tuum gentibus stella duce reuelasti. concede propiti. ut qui iam te ex fide cognouimus. usq. ad contemplanda speciem tue celsitudinis perducamur. *Le.*

D *Domnica prima post oct. ephie. te pma.* aulus seruus ihu xpi uocatus aplos se

gregatus in euang. dei. quod ante pmisserat p pphas suos i scripturis sanctis de filio suo. qui factus est ei ex semine dauid scdm carnem. qui predestinatus est filius dei in uirtute. scdm spm sanctificationis ex resurrectione mortuorum ihu xpi dñi nri. p quem accepimus gratiam et apostatum ad obediendum fi dei in omnibus gentibus p nomine eius. in quibus etis et uos uocati ihu xpi. omnibus qui sunt uos dilectis dei uocatis sanctis. Gra uobis et pax a deo patre nro. et dño ihu xpo. Primum qdē grās ago deo meo p ihu xpm p omnibus uobis. quia fides uestra annunciat in uniuerso mundo. Testis enim michi ē dñs cui seruo in spu meo. in euang. filii ei. qd sine intermissione memoriam ur̄i facio semp in orationibus meis. obsecrans si quomodo tandem aliquando pspum iter habeam in uoluntate dei ueniendi ad uos. Desidero enī uidere uos. ut aliquid impetiat uobis gratie spūalis. ad confirmandos uos. id est simul consolari in uobis p eam que in uicem est fidem uestram atq. meam. *iii. te*

Tu autem Lectio 2.

Nolo uos ignorare fratres

quia sepe proposui uenire ad uos.
et prohibitus sum usque adhuc.
ut aliquem fructum habeam
in uobis sicut et in ceteris gentibus.
Grecis et barbaris. sapientibus
et insipientibus debitor sum. ita
quod in me promptum est et uo-
bis qui Rome estis euangeliza-
re. Non enim erubescio euangelium.
Virtus enim dei est in salutem om-
ni credenti. iudeo primum et
grecis. Iusticia enim dei in eo re-
uelatur ex fide in fidem. sicut
scriptum est. Iustus autem ex fide
uiuit. Reuelabitur enim ira dei
de celo super omnem impietatem et
iniustitiam hominum. eorum qui
ueritatem dei in iniustitia detinet.
quia quod notum est dei mani-
festum est in illis. Deus enim illis
reuelauit. Inuisibilia enim ipsius
a creatura mundi per ea que fac-
ta sunt intellecta conspiciuntur.
sempiterna quoque eius uirtus
et diuinitas. ita ut sint inexcusa-
biles. quia cum cognouissent
deum. non sicut deum glorificauerunt.
aut gratias egerunt. sed euanue-
runt in cogitationibus suis. et
obscuratum est insipiens cor
dicentes se esse uisum. Sicut
sapientes stulti facti sunt.
et mutauerunt gloriam

in corruptibilibus dei. in similitu-
dinem imaginis corruptibilis ho-
minis. et uoluerunt. et quadru-
pedum. et serpentium. propter quod
tradidit illos deus in desideria cor-
dis eorum in immunditiam. ut contu-
melius afficiant corpora sua in se-
met ipsis. qui commutauerunt
ueritatem dei in mendacium. et
coluerunt et seruerunt creaturam
potius quam creatorum. qui est
benedictus in secula amen. propterea
tradidit illos deus in passionem
ignominie. Nam femine eorum
mutauerunt naturalem usum.
in eum usum qui est contra na-
turam. Similiter autem et masculi
relicto naturali usu femine ex-
arserunt in desideris suis in in-
uicem masculi in masculos impi-
tudinem operantes. et mercede quam
oportuit erroris sui in semet ipsis
recipientes. Et sic non probauerunt
deum habere innotuit. tradidit
illos deus in reprobum sensum. ut
faciant ea que non conueniunt.
repletos omni iniquitate. ma-
licia. fornicatione. auaritia. ne-
quicia. plenos inuidia. homici-
dio. contentione. dolo. maligni-
tate. susurriones. detractores. do-
sibiles. contumeliosos. super-
bos. elatos. inuentores malorum.

dicentes se esse uisum. Sicut
sapientes stulti facti sunt.
et mutauerunt gloriam

parentibus non obediētes. insipientes incompōsitos. sine affectuē absq; federe. sine misericordia. Qui cum iustitiam dei cognouissent. nō intellexerunt qm̄ qui talia agunt digni sunt morte. nō solum qui faciunt ea. sed etiā qui cōsentunt facientibus. *Lectio 64*

Ilexcusabilis es o homo omnis qui iudicas. In quo enim iudicās alterum. te ip̄m condempnas. Fadem enī agis. que iudicās. Scim̄ enim qm̄ iudicium dei ē scdm̄ ueritatem. in eos qui talia agūt. Existimas autē o homo. qui iudicas eos qui talia agunt et facis ea. quō tu effugies iudiciū dei. An diuitias bonitatis eius et patientie et longanimitatis contempnis. Ignoras qm̄ benignitas dei ad penitentiam te adducit. Scdm̄ diuitiam autē tuā et cor impenitens. tesaurizas tibi iram in die ire et reuelationis iusti iudicij dei. q̄ redet unicuiq; scdm̄ opa eius. *his* quidem qui scdm̄ patientiam bonij opis gl̄am et honorem et incorruptionē querentibus uitā eternā. his autē qui ex contentione et qui non acquiescunt iū tati. credunt autē iniquitati. ira et indignatio. tribulatio. & ang

tia in omnem animam hominis operantis malum. iudej p̄mum et greci. Gloria autē et honor et pax omni operanti bonum. iudeo p̄mum et greco. Non est enim p̄sonarū acceptio apud d̄m. Qui cumq; sine lege peccauerunt. sine lege p̄bunt. & quicumq; in lege peccauerunt. p̄ legem iudicabunt. Non enim auditores legis iusti sunt apud d̄m. sed factores legis iustificabunt. *viii*

Voy gentes que legem nō habent naturaliter ea q̄ legis sunt faciunt. euismodij legē non habentes ip̄i sibi sunt lex. qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis. testimoniū reddente illis consciencia ip̄orū. et inter se inuicem cogitationum accusantium aut etiā defendentium. in die cum iudicabit d̄s occulta hominū scdm̄ euāḡm̄ meū p̄ ih̄m xp̄m. Si autē tu iudeus cognominatis et requiescis in lege. & gl̄a tis in deo. et nosti uoluntatē ei. et p̄bas utiliora instructus p̄ legē confidis te ip̄m ducem ēē cecorū lumen eorū qui in tenebris sunt. eruditorem insipientiū. magistrum infantium. habentē formā scientie et ueritatis. in lege. Qui ḡ alium doces. te ip̄m nō doces. *Tu autem.*

Qui predicas non furandum
firatis. Qui dicit non mechan-
dum mechatis. Qui abominatis
ydola. factilegium facis. Qui in
lege glaris. per p̄uaticationem
legis d̄m inhonoras. Nomen e-
nim dei p̄ uos blasphematur in-
gentes. sic scriptum ē. Circumci-
sio quidem p̄dest. si legem obser-
ues. Si aut̄ p̄uaticator legis
sis. circumcisio tua ip̄uiciū facta
est. **S**i ergo ip̄uiciū **vi.** fect.
iusticias legis custodiat.
nonne ip̄uiciū illi in circū-
cisione reputabitur. et iudicabit
quod ex natura est ip̄uiciū le-
gem consummans te qui p̄ lit̄-
am et circūcisione p̄uaticator
legis es. Non enim qui in mani-
festo iudens est. neq; que in ma-
nifesto circūcisio in carne. sed
qui in occulto iudens est et circū-
cisio cordis in sp̄u nō littera. cui
laus nō ex hominib; sed ex deo ē.
Nō ḡ amplius est iudeo. aut que
utilitas circūcisionis. Multū
per omnē modum. Primum q̄
dem. quia crechta sūt illis eloq̄a
dei. Quid em̄ si quidā illoꝝ non
crechderunt. Nunquid increchi-
litas illoꝝ fide d̄i euacuauit. Ab-
sit. Est aut̄ d̄s uerax. omnis aut̄
homo mendax. sic scriptum est.

Ut iustificeris in sermomb; tu-
is. et uincas cum iudicaris. Si
aut̄ iniquitas nr̄a iusticiam d̄i
commendat. quid dicem;. Nun-
quit iniquus d̄s qui infert nr̄a.
Secūm hominē dico. absit. Nō
quoniam qm̄ iudicabit d̄s hunc
mundum. Si enim ueritas dei
in meo mendacio habundauit
in gl̄am ip̄ius. quid adhuc et
ego tamquā peccator iudicor. et
non sic blasphemamur. et sicut
auunt nos quidā dicere. faciam;
mala. ut ueniant bona. Quoꝝ
dampnatio iusta ē. Quid igitur.
Precessimus eos. Nequaquam.
Conuerſati sumus iudeos **vii.**
et grecos omnes sub peccō
et sic scriptum ē. Quā nō ē
iustus quisquā. nō est intelligēs.
nō est requirens d̄m. Omnes de-
clinauerunt. simul inuitiles
facti sunt. nō est qui faciat bo-
num nō est usq; ad unum. Sepul-
chrū patens ē guttur eoz. lingu-
is suis dolose agebant. uenenum
aspiritu sub labus eoz. Quoꝝ os
maledictione et amaritudine ple-
nū est. ueloces pedes eoz ad effun-
dendum sanguinē. Contritio et i-
felicitas in unis eoz. et uiam pa-
cis nō cognouerunt. nō ē timor
dei ante oculos eoz. Scimus aut̄

qm̄ quecumq; lex loquitur: his
 qui in lege sunt loquitur: ut om-
 ne os obstruatur. et subditus fi-
 at omnis mundus deo. quia ex
 operib; legis non iustificabitur
 omnis caro coram illo. Per legem
 enī. cognitio peccati. Hunc autē
 sine lege iusticia dei manifestata
 ē. testificata a lege et pphs. Iusti-
 tia autē dei p fidem ihu xpi. sup
 omnes qui credunt. Non enī est
 distinctio. Omnes enī peccaverūt
 et egent glā dei. iustificati gratis
 p grām ipsius. p redemptionem
 que est in xpo ihu. quem pposuit
 d's ppiationē p fidem in sangui-
 ne ipsius. ad ostensionē iusticie sue
 ppter remissionē precedentium de-
 lictorū in sustentatione dei. ad of-
 tensionē iusticie eius in hoc tēpo-
 re. ut sit ip̄ iustus et iustificans
 eum qui ex fide est ihu xpi. viii.

Vs est gloriatio tua. Exclu-
 sa est. P quam legem. fac-
 torum. Non. Sed p legem
 fidei. strbtur enim hominem
 iustificari p fidem. sine opib; le-
 gis. An iudeorū d's tantum. Non
 et gentium. Immo et gentium.
 Quoniam qdē unus deus qui
 iustificat circumcissionē ex fide.
 et p̄pucium p fidem. Legem ḡ de-
 struimus p fidem. Absit. Sed lege

statuimus. Quid ḡ dicemus inue-
 nisse abraham patrem nr̄m sc̄m
 carnem. Si enim abraham ex op-
 ib; iustificatus est. habet glām
 sed nō apud d̄m. Quid enim scrip-
 tura dicit. Erechdit abraham deo.
 et reputatū est ei ad iusticiā. Et
 autē qui opatur merces nō imputa-
 bitur sc̄m grām. sed sc̄m de-
 bitū. Et uero qui nō opatur. creden-
 ti autē in eum qui iustificat impi-
 um. reputabitur fides eius ad
 iusticiam. sc̄m ppositū grāie d̄i.
 sic et dauid dicit beatitudinem
 hominis cui d's accepto fert iusti-
 ciā sine opib;. Beati quorū remis-
 se sūt iniquitates. et quorū tecta
 sūt peccata. Beatus uir cui non
 imputabit d̄ns peccatū. Beati-
 do ergo hec in circumcissione tan-
 tum manet. an etiā in p̄pucio.
 Dicimus enī. quia reputata ē ab-
 rabe fides ad iusticiam. Quomo-
 do ergo reputata est. In circumci-
 sione. an in p̄pucio. Non in circū-
 cissione. sed in p̄pucio. Et signum
 accepit circumcissionis signaculu
 iusticie fidei que est in p̄pucio. ut
 sit pater omnium credentium p p̄p-
 uium. ut reputetur et illis ad ius-
 ticiam. et sit pater circumcissionis
 nō his tantū qui ex circumcissioē
 sūt. sed et his qui sectant̄ uestigia

fidei que est in p̄picio patris n̄r̄i
abrahe. Non enim p̄ legē p̄missio
abrahe aut semini eius ut heres
eēt in m̄ch. sed p̄ iusticiam fidei.

I Si enim qui ex lege sunt hu heredes
sūt. emanata ē fides. aboli
ta est p̄missio. *S. lucam. ix.*
Nullo tempore. Cum factus eēt
ih̄c annoꝝ duodecim. ascenden
tib; illis in iherosolimā scdm̄ con
suetudinē dieꝝ festi. consumma
tisq; dieb; cum redirent remansit
puer ih̄c in ierlm̄. et nō cognoue
runt parentes ei. *fr̄ rel. Om̄l. v. e.*

Aperta nobis *veꝝ. Beate pb.*
est f̄s̄ km̄i sancti euḡh̄i lec
tio recitata. neq; opus est
ut in ea quid exponendo sed poti
ammonendo loquamur. Descri
bit namq; infantiam puenciāq;
n̄r̄i redemptoris. qua n̄r̄e particeps
humanitatis fieri dignatus est.
commemorat eternitatē diuine
maiestatis in qua patri mansit
ac manet semp̄ equalis. ut inde
h̄c incarnationis eius humilita
te ad memoriā reuocata. et ip̄i cō
tra omnium uulnera peccatorum
medicamentū uere humilitatis
curemus exerce. pio semp̄ ani
mo recolemes quantū nos p̄ diu
no amore. quantū p̄ n̄r̄a salute o
porteat humiliari. qui terra sum̄

et cinis. si tantum summa illa
potestas pro nobis humiliari n̄
respuit. ut ad suscipienda n̄r̄e
fragilitatis infirma descenderet.

Audita. credita et con
fessa. diuinitate d̄ni salua
toris qua patri et sp̄i sc̄o
consubstantialis semp̄ & coeter
nus p̄seuerat. speremus nos p̄ hu
militatis eius sacramenta quib;
umbiti sumus usq; ad cōtēplan
dam diuinitatis eiusdem gl̄am
posse p̄tingere. quā ip̄e ad contē
plationem fideib; suis seruis.
fidei pietate pollicetur dicens.
Qui habet mandata mea et ser
uat ea. ille est qui diligit me. Q̄
aut̄ diligit me. diligetur a patre
meo. et ego diligam eum. et ma
nifestabo ei me ip̄m. Ne ip̄m in
quit manifestabo. Id est non q̄le
me omnes conspiciere. qualē etiā
munchi uidere possunt et crucifi
gere. sed qualē in decore suo
regem sc̄oꝝ soli uidere possunt
oculi munchi cordis sanctor̄. ta
lem me ad rependendā uicem di
lectionis his qui me diligunt of
feritur speremus *xi.* Stendam.
p̄ humilitatis d̄ni sacramenta
ad uidendam diuinitatis speciē
posse conscendere. si tamen eadē
sacramenta digno iusticię et sc̄i

66.
tatis et ueritatis honore ut
accepimus illibata seruamus.
si humane conuersationis ei' exē
pla. si doctrine quā p hominem
nobis ministravit humilit' die
ta sequamur. Nam qui humili
tatis eius uestigia sequi dedig
natur. qua temeritate sperat se
ad intuentia claritatis eius pos
se gaudia ptingere. Quod q̄ dñs
p omnes annos cū parentib; in
pascha iherosolimā uenit. hu
mane nimirum est humilitatis
indicium. Hominis namq; est ad
offerenda deo sacrificiorū spūaliū
uota concurrere. et auctore suū
orationib; lacrimisq; sibi concilia
re p̄fisis. fecit q̄ dñs inter homi
nes homo natus. qd̄ faciendum
hominib; p angelos imperariat
dñs. Seruauit ip̄e legē quā dedit.
ut nobis qui puri homines sum'
seruandum p omnia quicquid dñs

Subter ostenderet. *xvii. lc.*
sequamur. ut humane
conuersationis dñi. si deita
tis glām delectamur intueri. si op
tamur inhabitare in domo eius
eterna in celis omnib' dieb' uite nre.
si uiuat uidere uoluntate dñi. et
protegi a templo sancto ei. et ne
ulla meternū malorū aura pulsem.
meminerim' presentē ecclesie domū.

necessarius precium mundarū fre
quentare munerib'. Ad autē ipse
duodennus in templo sedit in me
dio doctorū audiens et interrogās
illos. humane fragilitatis est in
dicium. immo eximium ē discen
de humilitatis exemplum. De
quippe uirtus et dei sapientia. et
naq; diuinitas loquit. Ego sapiā
habito in consilio. et eruditus int'
sum cogitationib'. Meum ē cōsili
um et equitas. mea ē prudentia.
mea ē fortitudo. p me reges regnāt.
et conditores legum iusta decer
unt. Beatus homo qui audit
me. et qui uigilat ad fores meas
cotidie. et obseruat ad postes ho
tij meij. spā hominē induta ad
audiendos homines aduenire
dignata ē. ut nimirum homini
b' quāuis summo ingenio p̄ditis.
necessaria discendi uerbi formā
p̄rogaret. ne si qui discipuli in
tatis fieri resurgerent. magistri ef
ficere erroris. *Dom. scda. lc. i.*

Iustificati igitur ex fide pa
cem habeamus ad dñm p
ihm xp̄m dñm nrm. per
quem et accessum habem.
p fide in grām istam. in q̄
stamus. et glāmur in spe
glie filiorū dei. Non solum
autē sed et glāmur in tri

bulationibus: scientes quod tribulatio patientiam operatur: patientia autem probationem. probationem vero spem: spes autem non confundit: quia caritas dei diffusa est in cordibus nostris: per spiritum sanctum qui datus est nobis. Utque enim Christus cum adhuc infirmus essemus secundum tempus pro impiis mortuus est: Ihesus enim pro iusto quis moritur. Nam pro bono forsitan quis audeat mori: commendat autem suam caritatem in nobis deus: quoniam cum adhuc peccatores essemus Christus pro nobis mortuus est. Multo igitur magis iustificati nunc in sanguine ipsius: salvi erimus ab ira per ipsum. Si enim cum inimici essemus reconciliati sumus deo per mortem filii eius: multo magis reconciliati salvi erimus in vita ipsius. Non solum autem: sed et gloriamur in deo per dominum nostrum Ihesum Christum: per quem nunc reconciliationem accipimus per unum. **S**icut per unum. **S**ecundum hominem peccatum in hunc mundum intrauit: et per peccatum mors: ita et in omnes homines mors pertransiit. in quo omnes peccaverunt. Usque ad legem enim: peccatum erat in mundo. Peccatum autem non imputaba-

tur: cum lex non esset. Sed regnavit mors ab adam usque ad moysen. etiam in eos qui non peccaverunt in similitudinem prevaricationis adae: qui est forma futurum. Sed non sicut delictum: ita et donum. Si enim in unius delicto multi mortui sunt: multo magis gratia dei et donum in gratia unius hominis Iesu Christi in plures abundavit. Et non sicut per unum peccatum: ita et donum. Nam iudicium ex uno in condemnationem: gratia autem ex multis delictis in iustificationem. Si enim in unius delicto mors regnavit per unum: multo magis abundantia gratiae et donationis et iustitiae accipientes. in vita regnabunt per unum. **S**icut sic per unum. **S**icut per unum Ihesum Christum. delictum in omnes homines in condemnationem: sic et per unum iustitiam in omnes homines in iustificationem vitae. Sic enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi: ita et per unius obedientiam iusti constituti sunt multi. Lex autem subintravit: ut abundaret delictum. Vbi autem abundavit delictum. superabundavit gratia: ut sic regnavit peccatum in mortem. ita et gratia regnet per iustitiam in vitam aeternam.

p̄ ih̄m xp̄m dñm n̄m. Quid ergo dicemus. P̄manebimus in peccato ut gr̄a abundet. Absit. Qui enim mortui sumus peccato. q̄m adhuc uiuimus in illo. An ignoratis quia quicūq; baptizati sumus in xp̄o ih̄u. in morte ipsius baptizati sumus. Consepulti enim sumus cum illo p̄ baptismum in mortem. ut quomodo surrexit xp̄s a mortuis p̄ gl̄am patris. ita et nos in nouitate uite ambulemus. Si enim complatati facti sumus similitudini mortis eius. simul et resurrectionis erimus. hoc scientes q̄a uetus homo n̄r simul crucifixus ē. ut destruat̄ corpus peccati. ut uita non seruiamus peccato. Q̄m̄ enim mortuus est. iustificatus ē a peccato. *iii. le.*

Si mortui sumus cū xp̄o. credimus q̄a simul etiā uiuimus cum ip̄o. scientes q̄d xp̄s resurgens a mortuis iā nō moritur. mors ih̄i ultra nō dominabit. Q̄d enim mortuus est peccato. mortuus ē semel. Quod aut̄ uiuit. uiuit deo. Ita et uos existimate uos mortuos q̄dem ēē peccato. uiuentes aut̄ deo in xp̄o ih̄u. Non ergo regnet pec

catum in uestro mortali corpe. ut obediatis concupiscentiis ei. Sed neq; exhibeatis membra uestra arma iniquitatis peccati. sed exhibete uos deo tamq̄m ex mortuis uiuentes. et membra uitā arma iusticie deo. Peccatum enī uobis nō dñabitur. Nō enī sub lege estis. sed sub gratia. Quid ergo. Peccabimus quō n̄ sumus sub lege sed sub gratia. Absit. Hecertis q̄m cui exhibuistis uos seruos ad obedientiā. serui estis eius cui obedistis. siue peccati in mortem. siue obedi-

Tu autem Lectio, s.

tionis ad iusticiam. Gr̄as aut̄ deo q̄d fuistis serui peccati. obedistis aut̄ ex corde in eam formā doctrine in qua tracti estis. liberati aut̄ a peccato serui facti estis iusticie. Humanum dico. p̄pter infirmitatē carnis uitē. Sicut enim exhibuistis m̄bra uestra seruire immundicie et iniquitati ad iniquitatē. ita nunc exhibete membra uestra seruire iusticie in sc̄ificationē. Cum enim serui essetis peccati. liberi fuistis iusticie. Quem ergo fructum habuistis tunc in illis. in quib; nunc erubescitis. Hāc finis illoꝝ mors est. Hunc aut̄ liberati a peccato. serui aut̄ facti

deo. habetis fructum uestrum
in sanctificatione. finem uero
uitam eternam. Stipendia enim
peccati mors. gratia autem dei uita
eterna in christo ihesu domino nostro. vi.

Ad ignoratis fratres. scientibus
enim legem loquor. quia
lex in homine dominatur
quanto tempore uiuit. Nam quae
sub uiro est mulier. uiuente uiro
alligata est legi. Si autem mor-
tuus fuerit uir eius. soluta est
a lege uiri. Igitur uiuente uiro
uocabitur adultera. si fuerit
cum alio uiro. Si autem mortuus
fuerit uir eius. liberata est a lege
uiri. ut non sit adultera si fu-
erit cum alio uiro. Itaque fratres mei
et uos mortificati estis legi per
corpus christi. ut sitis alterius quae
ex mortuis resurrexit. ut fruc-
tificemus deo. Cum enim essemus
in carne. passionibus peccatorum
quae per legem erant. operabantur
in membris nostris. ut fructifica-
rent morti. Hunc autem soluti
sumus a lege mortis in qua
detinebamur. ita ut seruiamus
in nouitate spiritus. et non in uetustate
littere. Quid ergo dicemus.
Lex peccatum est. Absit. Sed
peccatum non cognouimus. nisi per
legem. Nam concupiscentiam

nesciebam. nisi lex diceret. non
occasioe vii. concupiscas.
Occasioe vii. concupiscas.
autem accepta. peccatum per
mandatum. operatum est
in me omnem concupiscentiam. Sine
lege enim. peccatum mortuum erat.
Ego autem sine lege uiuebam aliquando.
sed cum uenisset mandatum.
peccatum reuixit. Ego autem mor-
tuus sum. et inuentum est in
mandatum quod erat ad uitam hoc
est ad mortem. Nam peccatum
occasione accepta per mandatum
seduxit me. et per illud occidit. I-
taque lex quidem sancta. et man-
datum sanctum et iustum et bonum.
Quid ergo bonum est. michi factum
est mors. Absit. Sed peccatum
ut appareat peccatum. per bonum
operatum est michi mortem. ut fi-
at supra modum peccans pecca-
tum per mandatum. Scimus enim
quod lex spiritualis est. ego autem car-
nalis sum. uenundatus sub
peccato. Quod enim oportet. non intel-
ligo. Non enim quod uolo hoc ago.
sed quod ohi illud facio. Si autem
quod nolo illud facio. consentio
legi quoniam bona est. Hunc autem iam
non ego oportet illud. sed quod habi-
tat in me peccatum. Scio enim quia
non habitat in me. hoc est in
carne mea bonum. Nam uelle

adhacet michi. proficere autem bonum non inuenio. Non enim quod uolo bonum hoc facio. sed quod nolo malum hoc ago. Si autem quod nolo illud facio. non ego operor illud. sed quod habitat in me peccatum. Inuenio igitur legem uolenti michi facere bonum. quoniam michi malum adhacet. Condelector enim legi dei. secundum interiorem hominem. Unde autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee. et captiuam me in lege peccati. que est in membris meis. Insepe ego homo. quod me liberabit de corpore mortis huius. Gratia dei. per Iesum Christum dominum nostrum. *vii. le.*

Igitur ego ipse mente seruo legi dei. carne autem legi peccati. Nichil ergo nunc damnationis est his qui sunt in Christo Iesu. qui non secundum carnem ambulant. Lex enim spiritus uite in Christo Iesu. liberabit me a lege peccati. et mortis. Nam quod impossibile erat legi in quo infirmabatur propter carnem. deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati. de peccato damnauit peccatum in carne. ut iustificatio legis impleretur in nobis qui non secundum carnem ambulamus. sed secundum spiritum. Qui enim secundum car-

68.
nem sunt. que carnis sunt sapunt. Qui uero secundum spiritum. que sunt spiritus sentiunt. Nam prudentia carnis. mors est. Prudentia autem spiritus uita et pax. quia sapientia carnis inimica est deo. Legi enim dei non est subiecta. nec enim potest. Qui enim in carne sunt. deo placere non possunt. Vos autem in carne non estis sed in spiritu. si tamen spiritus dei habitat in uobis. Si quis autem spiritum Christi non habet. hic non est eius. Si autem Christus in uobis est. corpus quidem mortuum est propter peccatum. spiritus uero uiuit propter iustificationem. Quod si spiritus eius qui suscitauit Iesum Christum a mortuis habitat in uobis. qui suscitauit Iesum Christum a mortuis uiuificauit et mortalia corpora uestra propter inhabitantem spiritum eius in

As. *debi viii.* In uobis. uos sumus non carni. ut secundum carnem uiuamus.

Si enim secundum carnem uixeritis. mouemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaueritis. uiuetis. Qui cumque enim spiritu dei agunt. in filii sunt dei. Non enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore. sed accepistis spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus abba pater. spiritus enim spiritus

testimonium reddet spiritus
nr̄o. qđ sumus filij dei. Si autē
filij. et heredes. Heredes quide
dei. coheredes autē xp̄i. si tamē
compatimur ut et conglorifice
mur. Existimo enī qđ non sūt
conhigne passionēs hui⁹ tēporis.
ad futuram glām que reuela
bitur in nobis. Nam expectatio
creature. ^{Tu autem.} reuelationē filioꝝ dei
expectat. Vanitatis enī creatura
subiecta ē nō uolens. sed ppter
eum qui subiecit in spe. quia
et ip̄a creatura liberabitur a ser
uitute corruptionis. in liberta
tem gl̄ie filioꝝ dei. Scim⁹ enī qđ
oīs creatā ingemiscit. y p̄tuit
usq; adhuc. Nō solum autē illa. s; et
nos ip̄i p̄miciali sp̄e h̄ntel. n̄p̄i n̄t
nos gemim⁹. adoptionē filioꝝ d̄i
expectantes redemptionē corpis
nr̄i. Spe enim saluī facti sumus.
Spes autē que uidetur nō ē spes.
Nam qđ uidet q̄s. qđ sperat. Si
autē quod non uidemus sp̄am⁹.
p̄ patientiā expectamus. Simi
liter autē. et sp̄e adiuuat infir
mitatē nr̄am. Nam qđ orem⁹
sūt oportet nescimus. sed ipse
sp̄e postulat p̄ nobis gemitib;
inarrabilib;. Qui autē scrutat⁹
corda scit qđ desideret sp̄e. quia
scim⁹ d̄m p̄ sanctis postulat. *ic. c.*

In illo tempore. *eu. c. iohem.*
Anuptie facte sunt in chana ga
lylee. et erat mater ihu ibi. voca
tus est autē ihc et discipuli ei⁹ ad
nuptias. *fr. rel. om̄. ic. eis. veij.*

Quod dñs noster *Beate pbr̄i. 9*
atq; saluator ad nuptias
uocatus non solum ueni
re. sed et immaculum ibidē q̄ con
uiuas letificaret facere dignat⁹
est. exceptis celestium sacram̄toꝝ
figuris. etiā iuxta litterā fidem
recte creditū cōfirmat. Porro
taciā et marcionis ceteroꝝq;
qui nuptus detrahunt p̄ficia.
quā sit dampnabilis infirmat.
Si enī thoro immaculato et nup
tus debita castitate celebratis cul
pa mēet. nequaquā dñs ad has
uenire. nequaquā eas signoꝝ su
oꝝ minus cōsecrare uolūisset. ^{Tu autem.} *x*
Hic autē quia bona est castitas cōiuga
lis. melior continentia uidualis.
optima p̄fectio uirginalis. ad cō
pbandam omnium electionem
graduum. discernendū tamē m̄
tū singuloꝝ. ex intemerato ma
rie uirginis utero nasci dignatus
est. ap̄betico an̄ne uichie ore mor
natus benedictur. a nuptiis ce
lebratoꝝ iam iuuenis inuitat.
et hos sue p̄sencia uirtutis honorat.
S; et aliorū celestium letitia figurat.

Miracula facturus in terra dñi **x̄. i**
 filius uenit ad nuptias. ut
 ipm se eē doceret de quo sub
 typo solis psalmista precinuit. Et
 ipē tamquā sponsus pcedens de
 thalamo suo. exultauit ut gūgas
 ad currenda uiam. a summo celo
 egressio eius. et occurfus eius us
 q; ad summū ei. Ipse etiā dñs. q̄
 dam loco de se suisq; fidelib; ait.
 Numquid possunt filii sponsi lu
 gere. quamdiu cū illis est sponsus.
 Venient autē dies cum auferetur
 ab eis sponsus. et tunc ieiunabūt.
 Quia nimirum incarnatio nostri
 saluatoris. ex quo patrib; cepit pro
 mitti. multis scōp̄ est lacrimis. et
 luctu semp̄ expectata. donec ueniret.
 Similiter ex quo post resurrectionē
 ascendit in celum. omnis scōp̄
 spes ad ei pendet reditum. Solo
 autē quo cum hominib; cōiūsat
 est tempe. flere et lugere nequēit.
 quia iam secum etiā corporaliter
 eum quē sp̄alit̄ dilexerit habebat.

Sponsus xp̄e. sponsa **x̄. i**
 est eius ecclia. filii sponsi ut
 nuptiar; singuli quiq; fide
 lum eius sūt. Tempus nuptiar;
 tempus est illud quando p̄ incar
 nationis mysteriū. scām sibi ecclē
 siā sociauit. Non ḡ casu sed certū
 grā mysterij uenit ad nuptias.

in terra carnali more celebrandas.
 qui ad copulanda sibi sp̄ali amo
 re eccliam. de celo descendit ad
 terras. Cui quidē thalam; incor
 rupte genitricis uterus fuit. in
 quo dñs humane nature cōiūct
 est. et ex q̄ ad socianda sibi eccliam
 tamquā sponsus pcessit. Primus
 nuptiar; locus iudea extitit. in
 qua filius dei homo fieri. eccliam
 sui corporis ac sanguinis p̄cipa
 tione consecrare. sui sp̄e pignore
 in fide confirmare dignatus est.
 Sed uocatis ad fidem gentib; usq;
 ad fines orbis terre eamundē nup
 tiar; uotina gaudia puenierunt.

Nos ḡ uacat amystio
 quod die tertio postea que
 superior eughj sermo descrip
 serat nuptie facte referuntur. s;
 tertio tempore sc̄h dñm ad adop
 tandam sibi eccliam uenisse de
 signat. Primum quippe sc̄h tēp̄
 ante legem. patriarchar; exēplis.
 sc̄m sub lege p̄phar; scriptis. t̄
 cum sub gratia preconis euan
 gelistar; quasi tertie die; luce mū
 do resudat. in q̄ dñs et saluator
 n̄r. p̄ redemptione generis huma
 ni in carne natus apparuit. Sed
 et hoc qd̄ in chana galylee uidet
 in x̄lo transmigrationis ecclē
 nuptie facte phibentur. t̄yp̄ar;

denunciat eos maxime gratia
xpi dignos existere. qui zelo fer
uere pie deuotionis. et emulan
carismata maiora. ac de uicis
ad uirtutes bona opando. de ter
renis ad eterna norunt speran
do. et amando transmigrare. ^{Tu autem}
Discumbente aut ad nuptias
dno unum deficit. ut uino me
liore p ipm mirabili ordine facto.
manifestaret gla latentis in ho
mine dei. et credentiu i eu fides
aucta pficeret. Quod si mysteriu
querimus. apparente in carne
dno. merita illa legalis sensus su
auitas. paulatim cepat ob carna
lem phariseoꝝ interpretationem.
aprica sua uirtute deficere. Qui
mor ea que carnalia uidebantur
mandata ad spirituale conuertit
doctrina. cunctamq; littere legal
supficiem. euistica celestis uirtu
te gratie mutauit. qd est unu
fecisse de aqua. **Secd. iohem.**

Nullo tempe. Nuptie facte sunt in
chana galylee. et erat mat ihu
ibi. Vocatus est aut ihe et disci
puli eius. ad nuptias. et defici
ente uino. dicit mater ihu ad eu.
Uinum non habent. et dicit ei
ihe. Quid michi et tibi est muli
er. Non dum eni uenit hora
mea. Dicit mater eius ministris.

Quod cumq; dixerit uobis. fa
cite. fiant aut ibi lapidee yctrie
sex posite scdm purificationem.
iudeoꝝ. capientes singule metre
tas bimas uel ternas. Dicit eis
ihe. Implete yctrias aqua et imple
uerunt eas. usq; ad sumu. Et di
xit eis ihe. Haurite nunc. et fer
te architriclino. et tulerunt. Ut
aut gustauit architriclinus a
qua uinum factum. et no sciebat
unde eet. ministri aut sciebant.
qui hauserant aqua. uocat spon
sum architriclinus et dicit ei.
Omnis homo primum bonum
uinum ponit. et cum inebriati
fuerint. tunc id qd deterius e.
Tu aut seruasti bonum uinum.
usq; adhuc. Hoc fecit incium
signoꝝ ihe in chana galylee. et
manifestauit glam suam. et
crederunt in eum discipuli ei.

Daps sempitne ds **Colla.**
qui celestia simul et terre

na moderatis. supplicationes
psi tui element exaudi. et pate
tuam nr̄s concede temporib; ^{et fa.}

Dom. iij. le. i.

Videte uocatione
uestram fr̄s. qa
non multi sapi
entes scdm car
ne. no multi po

rentes. non multj nobiles. sed
que stulta sunt mundi elegit
ds ut confundat sapientes. et
infirma mundi elegit ds ut co-
fundat fortia. et ignobilia mu-
di et contemptibilia elegit. et
que non sunt. ut ea que sunt
destrueret. ut non gloriatur omnis
caro in conspectu eius. Ex ipso
aut uos estis in xpo ihu. qui fac-
tus est nobis sapientia a deo. et
iusticia et sanctificatio et redemptio.
ut quemadmodum scriptum est.
qui gloriatur in dno gloriatur. Et ego
cum uenissem ad uos frs. ueni n-
p sublimitate sermonis. aut sapie-
annunciatus uobis testimonium
xpi. Non enim iudicauj scire me
aliquit inter uos nisi ihm xpm.
et hunc crucifixum. *ii.*

Ego in infirmitate et in-
more et tremore multo fui
apud uos. et sermo meus
et predicatio mea no in pfrasi-
lib; humane sapientie uerbis. s;
in ostensione sps et uirtutis. ut
fides uestra non sit in sapientia
hominu. sed in uirtute dei. Sa-
pientia aut loquimur int pfe-
tos. Sapientiam uero no hui' secl. ne-
q; principum hui' secl qui destru-
untur. s; loquimur dei sapientiam
in misterio que abscondita e. qm

predestinauit ds ante seclā i glia-
ritam. qua nemo principum
hui' mundi cognouit. Si enim
cognouissent. numqua dnm glie
crucifixissent. Sed sic scriptum e.
quod oculus non uidit. nec auris
audiuit. nec in cor hominis ascen-
dit. que preparabit ds his qui dili-
gunt illum. nobis aut reuelauit
ds p spm suum. Sp̄s enim omnia
scritatur. etia profunda dei. Qs
enim scit hominu que sunt homi-
nis. nisi sp̄s hominis qui in ipso
est. Ita et que dei sunt nemo cogno-
uit. nisi spiritus dei. *iii. se.*

Nos non spm hui' mundi ac-
cepimus. sed spm qui ex
deo est. ut sciamus que a
deo donata sunt nobis. que et
loquimur non indoctis humane
sapientie uerbis. sed in doctrina
sp̄s sp̄ualia sp̄ualib; comparantes.
Animalis aut homo. no percipit
ea que sunt sp̄s dei. Stulticia em
est illi. et non potest intelligere
qa sp̄ualiter examinatur. Sp̄ual
aut uidetur omnia. et ipse anemi-
ne iudicatur. Quis em cognouit
sensum dny. aut quis instruit
eum. Hos aut sensum xpi habe-
mus. Et ego frs no potui uobis lo-
qui tamqua sp̄ualib;. sed quasi
carnalib;. Tamquam paruulis in

xpo! lac uobis potum dedit nō
escam. Non dum enī poteratis.
sed nec nunc quidem potestis.
Adhuc enim carnales estis. **iiii.**

Concordia fuit inter uos zelus
et contentio. nonne car
nales estis et scdm homi
nem ambulatis. Cum enim q̄s
dicit ego quidē sum paulus. alius
autē ego apollo. nonne homines
estis. Quid igitur est apollo. Quid u
paulus. Ministri eius cui crech
distis. et unicuique sic d̄s dedit. E
go plantauit. apollo rigauit. sed
deus incrementum dedit. Itaq;
neq; qui plantat est aliquid ne
q; qui rigat. sed qui incrementum
dat d̄s. Qui plantat autē et q̄ ri
gat. unum sunt. Unus quisq;
autē propriam mercedē accipiet. se
cundum suum laborem. Deī enim
sumus adiutores. deī agricultura
estis. deī edificatio estis. Scdm
grām que data est michi ut sa
piens architectus fundamentū
posui. alius autē superedificat. Un
quisq; autē. uideat quomodo sup
edificet. fundamentū enī aliud
nemo potest ponere preter id qd
positum est. qd est xp̄s ih̄c. Si q̄s
autē superedificat sup fundamen
tū hoc aurum. argentum. lapi
des preciosos. ligna. fenu stipu

^{1. 1a. autē}
^{2. 2a. 1o}
lam! unius cuiusq; opus mani
festum erit. Dies enim d̄ni decla
rabit quia in igne reuelabitur.
et unius cuiusq; opus quale sit
ignis p̄babit. Si cuius opus man
ferit quod sup edificauit. merce
dem accipiet. Si cuius opus arse
rit. detrimentū patietur. Ipse
autē saluus erit. sic tamen quasi
p̄ ignē. Alescit quia templum
deī estis et sp̄s deī habitat in uo
bis. Siquis autē templum deī ui
olauerit. disperdet illum d̄s. Tem
plum enī deī sc̄m est. qd estis uos.
Nemo uos seducat. Si quis uide
tur inter uos sapiens eē in hoc
seclō. stultus fiat ut sit sapiens.
Sapientia enī huius mundi. stul
ticia ē apud d̄m. Scriptum ē enī.
Comprehendā sapientes. in astu
cia eorū. Et iterum. D̄ns nouit co
gitationes sapientū. qm̄ nane
sunt. Itaq; nemo gloriatur in ho
minib;. Omnia enī uestra sunt.
siue paulus. siue apollo. siue ce
phas. siue mundus. siue uita. si
ue mors. siue presentia. siue futū.
Omnia enī uia sūt. uos autē xp̄i.
xp̄s autē deī. **vi. lectio.**

Sic nos existimet homo ut
ministros xp̄i. et dispensa
tores misteriorū deī. hic iā
querit inter dispensatores. ut si

dehis quis inueniatur. Michi autē
pro minimo est ut a uobis iudi-
cer aut ab humano die. sed neq;
me ipm iudico. Nichil enī michi
consciū sum. sed non in hoc ius-
tificatus sum. Qui autē iudicat
me. dñs ē. Itaq; nolite ante tēp⁹
iudicare. quo ad usq; ueniat dñs
qui et illuminabit abscondita
tenebrarum. et manifestabit con-
silia cordium. et tunc laus e-
rit unicuiq; a deo. **vii.**

Hec fratres transfigurauī
me et apollo ppter uos. ut
in uobis discatis ne supra
quam scriptum est. unus aduer-
sus alterum infletur pro alio.
Quis enim te disceruit. Quid autē
habes qđ non accepisti. Si autē
accepisti. qđ gl'is quasi nō ac-
cepisti. Jam saturati estis. iam
diuites facti estis. Sine nobis
regnatis. et utinam regnetis. ut
et nos uobiscum regnem. Puto
enim dñs nos aplos nouissimos
ostendit. tamquā morti destina-
tos. qđ spectaculum facti sumus
huic mundo. et angelis et hōib.
Nos stulti ppter xp̄m. uos autē
prudentes in xp̄o. Nos infirmi.
uos autē fortes. Vos nobiles. nos
ignobiles. Usq; in hanc horam
et esurimus et sitimus. ⁊ nudi

71.
sumus et colaphis cedimur. et
instabiles sumus. et laboramus
opantes manib; nr̄is. Malecti-
mur. et benedicimur. Persecuti-
onem patimur. et sustinemus.
Blasphemamur. et obsecramus.
Tamquam purgamenta huius
mundi facti sumus omnium p-
ip̄tina. usq; adhuc. Non ut con-
fundam uos hec scribo. sed ut si
uos meos carissimos moneo. Nā
si decem milia pēlagogoy in xp̄o
ihu habeatis. sed non multos pa-
tres. Nam in xp̄o ihu. p euāḡm e-
go uos genui. **viii.**

Rogo uos fratres. imitatores
mei estote. Ideo mihi ad uos
thymotheum qui est fili-
us meus carissimus et fidelis i dño.
qui uos commonefaciat. uias
meas que sunt in xp̄o ihu. sicut
ubiq; in omni ecclia doceo. Tāqm
non uenturus sim ad uos. sic in-
flati sunt quidā. Veniam autē ci-
to ad uos si dñs uoluerit. et cog-
noscam nō sermonē eoy q̄ infla-
ti sūt. sed uirtutem. Non enī in
sermone est regnum dei. sed in
uirtute. Quid uultis. In uingauē-
niam ad uos an in caritate. ⁊ spū
mansuetudinis. Omnino audit
inter uos fornicatio. et talis for-
nicatio qualis nec inter gentes.

ita ut uxorem patris sui aliq's
habeat. Et uos inflati estis. et n̄
magis luctum habuistis. ut tol
latur de medio ur̄m qui hoc op'
fecit. *Tu autem* Ego quidem absens corpore
p̄sens aut̄ sp̄u. iam iudicari tā
quā p̄sens cum qui sic opatus
est in nomine dñi n̄i ih̄u xp̄i cog
gatis uobis et meo sp̄u. cum uir
tute dñi ih̄u. tradere huiusmodi
sathane in interitum carnis. ut
sp̄s saluus sit in die dñi n̄i ih̄u
xp̄i. Non bona est gloriatio ur̄a.
Nescitis quia modicum fermen
tum totam massam corrumpit.
Expurgate uetus fermentū. ut
sitis noua confusio sic estis ari
m̄. Et enim pascha n̄m. immo
latus est xp̄s. Itaq; epulem̄ nō
in fermento ueteri. neq; in ferm̄
to malicie et nequicie. sed in ari
mis sinceritatis et ueritatis. *viii.*

Scripsi uobis in epla ne
commisceamini fornicat
ris. non utiq; fornicariis
huius mundi. aut auaris. aut
rapacib; aut ydolis seruientib;.
Alioquin. debueratis ex hoc mun
do exisse. Hunc aut̄ scripsi uobis.
non commisceri. Si quis frater
nominatur inter uos fornicator.
aut auarus. aut ydolis seruient
aut maledictus. aut ebrius. aut

rapax. cum huiusmodi nec cibū
sumere. Quid erū michi de his
qui foris sūt iudicare. Nonne
de his qui intus sunt uos iu
dicatis. Nam eos qui foris sunt
d̄s iudicabit. Auferte malum.
ex uobis met ipsis. Audeat aliquis
ur̄m habens negotium aduers'
alterum iudicari apud iniquos.
et non apud sanctos. An nescitis
quā sancti de hoc mundo iudica
bunt. Et si in uobis iudicabitur
mundus. indigni estis quide
minimis iudicetis. Nescitis quā
angelos iudicabimus. quanto
magis scilicet. Scilicet igit̄ iudi
cia si habueritis. contemptibi
les qui sunt in ecclesia illos consti
tute ad iudicandum. Ad uere
cundiam uestram dico. Sic non
est inter uos sapiens quisquam
qui possit iudicare inter fratres
suum. sed frater cum fratre iu
dicio contendit. et hoc apud in
fideles. Jam quide omnino de
lectum est in uobis. qd̄ iudicia
habetis inter uos. Quare n̄ ma
gis iniuriam accipitis. Quare
non magis fraudem patimini.
Sed uos iniuriam facitis et frau
datis. et hoc fratrib; An nescitis
quia iniqui regnum dei nō possi
debunt. Nolite errare. Neq; for

142.
uicarij. neq; ydolis seruiente.
neq; adulteri. neq; molles. neq;
masculoꝝ concubitoꝝ. neq;
fures. neq; auari. neq; ebriosi.
neq; maledici. neq; rapaces. reg
num dei possidebunt. Et hec q̄
dem fuistis. sed abluti estis. s̄
sanctificati estis. sed iustificati
estis. in nomine dñi nū ihu xp̄i.
et in spū dei nostri. *S. math̄m.*

In illo tempore. Cum descendisset
ih̄s de monte. secute sunt eum
turbe multe. Et rel. *Orige.*

Docente in *nis. de ead̄ ic.*
monte dño discipuli ue
nerunt ad eum sic alacres.

sic domestici. sic p̄mi ul' fr̄s.
ideo ait dñs ad eos. Vos estis
sal terre. et uos estis lux mun
di. Hunc uero descendente eo
de monte. turbe secute sunt eum
que in montem ascendere n̄ po
tuerunt. ut pigri p̄p̄. ut neg
ligentes. ut imperfeci. Ita et filij
isrl' p̄mitus ascendere in mon
tem nō ualuerunt. ad obuian
dum dño p̄gere non potuerunt.
p̄t sua ineligositate. et impie
tate. sed solus moyses ascendit
et pauci cum eo senior isrl'. Ita
et cum dño solj discipuli in mon
te ascenderunt. et tardiores de
orsum steterunt. Sic et modo

uigilantes et alacres. et fideles
anime dñi timentes et dñm di
ligentes. celestia regna desiderā
tes. dñm semp sequentes. post
dñm in illum celestem monte
ascendunt. audientes ap̄lm
dicentē. Que sursum sunt quere
te. que sursum sunt sapite. ubi
xp̄s est in dextera dei sedens.

Descedente dño hoc *x. l.*
est melmante se ad infir
mitatē. et impotentiam

caeteroꝝ. misertus imperfectio
ni eoꝝ uel infirmitati. secute
sunt eum turbe multe. aliqui
p̄t caritate. aliqui p̄t doc
tinā. aliqui p̄t ammiratio
nē. et curationem. Et ecce homo
leprosus. unus ex illis qui cu
rationē querebant. q̄ lenamen
desiderabant. Et ecce homo ue
niens. adorabat eū dicens. Do
mine si uis. potes me munda
re. Deorsum currens rogas o
homo. et in monte nichil dicit.
Quare sic. Quia tempus et te
pora omniꝝ rei sub celo. tempus
doctrinē et tempus curationis.
In monte docuit. illuminauit.
monuit. animas curauit. cor
da sanauit. p̄terea q̄ ego ul
la maiora temptare nolui. ul
la hūma tradere passus sum.

Ipsis maioribus completis ad hunc.
deorsum eodem monte ad curam
eum descendente. sicut de celo.
sicut de celestibus montibus ad
saluandos carnales descendente.
uenit ad eum homo leprosus a
dorans eum. Ante quam peteret.
adorare cepit. Ante quam roga
ret. culturam ostendit. Adora
uit eum. Pro hoc ipso dominum et do
minum eum uocans. adorabat eum.
Sic et illi beati magi prius pe
dentes adorauerunt eum. et ita
denum ej munera optulerunt.
Eodem modo et nunc iste eadem
adorabat. et sic supplicem optu
lit postulationem. dicit dicens tu
qui digne adorans. qui merito
coleris te ego ut dominum adoro. ideo
et dominum dico. opa prius contes
tans et sic uerba loquens. pro te e
nim omnia facta sunt. Tu ergo
domine. si uis potes me mundare.
Voluntas tua opus est. ideo si
uis potes me mundare. Volun
ta ut hec mundissima lepra
super me ueniret. siue propter peccata
mea ut correctus penitussem.
siue propter tuam prudentiam. ut mi
rabiliiter me mundans magni
ficetis. Omnia dispensant et
prudenter facis. et salutem lar
gam tribuis. **xv.**

Sive domine hanc lepram pro
meis peccatis portauit. di
mittens culpas meas mun
da me. siue propter prudentiam tuam
mirabiliter munda me. ut ab
omnibus magnificetis. Si uis po
tes me mundare. Voluntas tua
opus est. quia et opa uolunta
ti tue obediunt. ideoque si uis po
tes me mundare. Non dubito.
non fallor. non dico sic ille qui
filii salutem deprecabatur si quis
potes adiuua nos. sed scio quia
omnia potes. ideoque non potentiam
peto. non fortitudinem quero.
has enim indifferentes scio. sed
tantum uoluntatem tuam deprecor.
et sequens uirtus statim hanc
gratiam adimplebit. Domine si uis. po
tes me mundare. ^{autem} Michi ad beneficia
tu. et ad laudem. ^{autem} autem ad mira
clum. et proficiendi doctrinam. Tu prius na
aman ait principem syrie. pro helyseum
in iordanem tingens a lepra mundas
tu. et in si uis potes me mundare.
Eui respondit ihesus ait. Confitemur quod
ego sum. profitemur quia si ego uolo fit. ideo
uolo. Mundare. uoluntatem peccatis.
potestatem profitemur. uolo mundare.
Magnifice credis. magnifice mun
dare. plenissime desiris. plenissime
letificabis. uolo. Mundare. Non du
bitasti credere. non tanto sanare. Non

distudisti confessionem. non differam te mundare. Volo. S. Mundare. l. e. s. o. g. a. r. t. h. e. u. m. In illo tempore. Cum descendisset ihc de monte. secute sunt eum turbe multe. Et ecce leprosus ueniens. adorabat eum dicens. Dne. si uis potes me mundare. Et extendens manum tetigit eum ihc dicens. Volo. Mundare. & confectum mundata est lepra eius. Et ait illi ihc. Uide. nemini dixisti. sed uade ostende te sacerdoti. et offer munus qd precepit moyses in testimonium illis. Cum aut introisset capharnaum. accessit ad eum centurio. rogans eum et dicens. Dne. puer meus iacet in domo paralyticus. et male torquetur. Et ait illi ihc. Ego ueniam. et curabo eum. Et respondens centurio ait. Dne. non sum dignus ut intres sub tectum meum. sed tantum dico uerbo et sanabitur puer nris. Nam et ego homo sum sub potestate. habens sub me milites. Et dico huic uade et uadit. et alij ueni et uenit. et seruo meo fac hoc et facit. Audiens aut ihc miratus est. et sequentibus se dixit. Quid dico uobis. non inueni tantam fidem in isrl. Dico aut uobis. qd

multi ab oriente et occidente ueniunt et recumbent cum abraham. & ysaac. & iacob. in regno celorum. filij aut regni. eiciuntur in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium. & dixit ihc centurioni. Vade. et sic credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer. in illa hora.

Sperem sempiternae d's misericordiam respice. atq; ad protegendum nos deitatem tue maiestatis extende. P. Dom. iiii. pma. l. c.

Ioviam talem habemus p xpm ad dm. non quod sufficientes sumus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis. sed sufficientia nra ex deo est. qui et idoneos nos fecit ministros noui testamenti no littera sed spu. lit a em occidit. spe aut uiuificat. Quod si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit in gla. ita ut non possent filij isrl intendere in facie moy si ppt glam uultus ei que euacuatur. quomodo no magis ministratio spe erit in gla. Nam si ministratio dampnationis gla est. multo magis habundat

ministerium iusticie in glā. Hā
nec glificatum est qđ claruit ī
hac parte. ppter excellentē glā.
Si enim quod euacuatur p glā
est. multo magis qđ manet in
Habentes *ii. rē.* s glā ē.
g talem spem. multa fi
ducia utimur. Et nō sic
moyses ponebat uelamen sup
faciem suam ut nō intenderet
fili isrl in faciem eius que eua
cuatur. sed obtusi sūt sensus e
oy. Usq; in hodiernū enī diē id
ipm uelamen in lectione ueteris
testamenti manet nō reuelatū.
qm in xpō euacuāt. sed usq; in
hodiernum diem cū legit moy
ses uelamen ē positum sup cor
eoy. Cum aut conuersus fuerit
ad dñm. auferet uelamen. Dñs
aut spc est. Ibi aut spc dñi. i
bi libertas. Nos uero omnē reue
lata facie glām dñi specularantes.
in eandem imaginē transforma
mur a claritate in claritate. tā
quā a dñi spū. Ideo habentes
hanc ministratiōē iuxta qđ
misericordiam cōsecuti sumus. nō de
ficiamus. sed abdicam' occulta
dedecoris. nō ambulantes ī astu
tia neq; aduterantes iūbū deī.
sed in manifestatione spc uerita
tis. cōmendantes nos met ipos

ad omnē conscientia hominū
coram deo. Qđ si etiā optū est
euglm nr̄m. in his qui peunt
optum ē. in quib; dñs hui' sch
excecut mentes infidelū. ut
nō fulgeat illuminatio eugli
glie xpi qui ē imago dñi. Hō enī
nos met ipos predicamus. sed
ihm xpm dñm nr̄m. nos aut
seruos ur̄os p ihm. qm dñs qui
dixit de tenebris lumen splendet
cere. illuxit in cordib; nr̄is. ad

Illuminationē scientie clartta
tis deī. in faciem ihu xpi. *iii.*
Habemus thesaurum istū
in uasis fictilib; ut subli
mitas sit uirtutis deī in
nobis. et non ex nobis. In omni
b; tribulationē patimur. sed nō
angustiamur. dponamur. sed nō
desistimur. psecutionē pa
timur. sed nō derelinquim. hu
miliamur. sed nō confundimur.
Deicimur. sed nō pimus. Semp
mortificationē ihu in corpore nr̄o
circumferentes. ut et uita ihu ī
corporib; nr̄is manifestet. Semp
enī nos qui uiuim' in mortē tra
dimur ppter ihm. ut et uita ihu
manifestetur in carne nr̄a mor
tah. Ergo mors in nobis opat.
uita aut in uobis. Habentes aut
eundem spm fidei. sic scriptū est.

Tu aufem
Lectio 3 *

44.
crechidi ppter quod locutus su
et nos credimus ppter quod lo
quimur: scientes qm qui susci
tauit ihm. et nos cum ihu sus
citabit et constituat uobiscum:

Le. 19. 3. Omnia enim ppter uos. ut gra
abundans p multos in gratia
actione abundet in gla dei. Ppter
qd no deficiamus. sed licet is qui
foris e noster homo corumpat.
tamen is qui intus est renouat
de die in diem. Id enim qd in pre
senti est momentaneu et leue
tribulationis nre. supra modu
in sublimitate eternum glorie
pondus opatur in nobis. no co
templantib; nobis que uident.
sed que non uidentur. Que enim
uidentur temporalia sunt. que
aut no uidentur eterna sunt. *1c. 6.*

Sciamus qm si terrestis
domus nra hui' habita
tionis dissoluatur qd edi
ficationem ex deo habemus. do
mum non manufactam eterna
in celis. Nam et in hoc ingemul
cimus habitatione nram que de
celo est sup indu cupientes. si
tamen uestri et no michi inuen
amur. Nam e qui sumus in ta
bernaculo isto ingemulcimus q
ti eo quod uolumus expohari
sed supuectur. ut absorbeat qd

mortale est. auita. Qui aut effi
cit nos in hoc ipm. ds qui dedit
nobis pinguis spc. Audentes g
temp et scientes. qm diu sumus
in corpore pegrinamus a dno. p
fidem enim ambulamus. no
p speciem. Audemus aut et bo
nam uoluntate. habemus ma
gis pegrinari a corpore. p sentes
esse ad dm. Et ideo contendim.
siue absentes siue ptesentes. place
ul. Omnes eni nos manifestari
oportet ante tribunal xpi. ut
referat unusquisq; ppta corpo
ris pro ut gessit. siue bonu siue
malum. *Quinta lect. 1.*

Scientes igitur timore dmi
hominib; suademus. do
aut manifesti sumus. Spo
aut. et in conscientis uestris
manifestos nos ee. Non iterum
commendamus nos uobis. sed oc
casionē damus uobis glanch p
nobis. ut habeatis ad eos qui i
facie glantur. no in corde. Siue
enim mente excedimus deo. siue
sobri sumus uobis. Caritas eni
xpi unget nos. estimantes hoc
qm si unus p omnib; mortuus
est. ergo omnes mortui sunt. Et
p omnib; mortuus e xpc. ut q
uunt iam non sibi uiuant. s
ei qui p ipis mortuus est. et resur

rexit. Itaq; nos ex hoc nemine
nouimus scdm carnem. et si
cognouimus scdm carnem xpm
scdm nunc iam non nouimus. **viii**
Si qua ergo in xpo noua cre
atura. uetera transierunt.
ecce facta sunt noua. Omnia
aut ex deo. qui reconciliavit nos
sibi p xpm et dedit nobis munus
terium reconciliationis. quod qd
ds erat in xpo. mundu reconcili
ans sibi. non reputans illi delicta
ta ipoz. et posuit in nobis ubum
reconciliationis. p xpo ergo lega
tione fungimur. tamqua deo ex
hortante p nos. Obsecramus pro
xpo. reconciliamini deo. sum qui
no nouerat peccatum p nobis
peccatum fecit. ut nos efficere
mur iusticia dei in ipso. Adiuua
tes aut uos exhortamur. ne in
uacuum gram dei recipiatis.
Aut em. tempore accepto exaucti
u te. et in die salutis adiuu te.
ecce nunc tempus acceptabile.
ecce nunc dies salutis. nemini
dantes ullam offensionem. ut no
uitupetur ministerium nrm.
sed in omnib exhibeam nos met
ipos sic dei ministros. in multa
paciencia. in tribulationib; in
necessitatib; in angustiis. in pla
gis. in carcerib;. in seditionibus

in laborib; in ieiuniis. in iugi
his. in castitate. in scientia. in
longanimitate. in suauitate.
in spiritu sco. in caritate no fic
ta. in uerbo ueritatis. in uirtute
dei. p arma iusticie. adextis y
a sinistris. p glam. y ignobilita
tem. p infamiam. et bona fama.
ut seductores. et ueraces. Sic qui
ignoti et cogniti. Quasi morien
tes. et ecce uiuim;. ut castigati.
et no mortificati. Quasi tristes.
semp aut gaudentes. Sic egen
tes. multos aut locupletantes.
Tamquam nichil habentes. et
Omnia possidentes. **vii.**
s nostrum patet ad uos
o chorinthi;. cor nostrum
dilatatum e. no angustiari
in nobis. angustiari aut in
uiscerib; uris. tandem aut haben
tes remunerationem. tamqua filius
dico. dilatamini et uos. Nolite
iugum ducere cum infidelib;. Que
enim participatio iusticie cum
iniquitate. Aut que societas luci
ad tenebras. Que aut conuenticio
xpi ad behem. Aut que pars fidelis
cum infidele. Qui aut consensus
templo dei cum ydois. Vos em
estis templum dei uiu. sic dicit
ds. Qm inhabitabo in illis y in
ambulabo. y ero illoz ds. y ipi

erunt michi pp̄s. Ppter quod ex
 ite de medio eorū et separamini
 dicit dñs. et immundū ne teti
 geritis ⁊ ego recipiam uos. et e
 ro uobis in patrem. et uos eritis
 michi in filios et filias dicit dñs
Has ḡ viii. som̄potens.
 habentes p̄missiones km̄.
 mundemus nos ab omni
 inquinamento carnis et sp̄s. p̄fi
 cutes sanctificationē in timore
 dñi. Capite nos. Neminem lesim.
 neminem corrupimus. nemine
 circumuenimus. Non ad adēp
 nationem ur̄am dico. Prechi e
 nim qđ in cordib' nr̄is estis. ad
 commemorandū ⁊ cōmūendū.
 Quia michi fiducia est apud
 uos. multa michi gloriatio p̄ uob.
 Repletus sum consolatione. sup̄
 habundo gaudio in omni tribu
 latione nr̄a. Nam et cum uenif
 sem' macedoniam nullā requiē
 habuit caro nr̄a. sed omnē tribu
 lationē passi sumus. foris pug
 ne. intus timores. Sed qui cōso
 latur humiles. consolatus est
 nos dñs in aduentu tyt̄i. Nō solu
 aūt in aduentu ei. sed etiā in
 consolatione qua cōsolatus ē in
 uobis. referens nobis ur̄m deside
 rium. ur̄m fletum. ur̄am emu
 lationem pro me. ita ut magis

gaudirem. qm̄ et si contristau
 uos in eplā non me penitet. et si
 peniteret. uidens qđ eplā illa ⁊
 si ad horam uos contristauit. miē
 gaudeo. non qđ contristati estis.
 sed quia contristati estis ad pe
 nitentiā. Contristati enim estis
 scđm dñm. ut in nullo detrimen
 tum patiamini ex nobis. *Scđm*
et illo tempore. Ascen' mattheum.
 dente ihu in nauicula. secuti sūt
 eum discipuli ei. et ii. *Om̄s orige*
ingrediente dño ius. de eade' sc.
 in nauiculam secuti sunt eum
 discipuli ei. nō imbecilles. sed fir
 mi et stabiles in fide. mansueti
 et p̄u spernentes mundū. n̄ du
 plici corde sed simplici. Hi ḡ se
 cuti sūt eum nō tantū gressus ei
 sequentes. sed magis sanctitatē
 comitantes. ⁊ iusticiā ei cōsectan
 tes. Et ecce tempestas magna fac
 ta est in mari. ita ut nauicula o
 periretur fluctib'. Cum enī mul
 ta magna et miranda ostendit
 set in terra. transit ad mare ut
 et ibi adhuc excellentiora opa
 demonstraret. quatinus terre
 marisq; dñm se eē cunctis osten
 deret. Ingressus ergo nauiculā
 fecit turbati mare. commouit
 uentos. concitauit fluctus. Cur
 hoc. Ideo ut discipulos miraret

in timorem. et suum auxilium
postularent. suamque potentiam
rogantibus manifestaret. *x.*

Illa igitur tempestas non ex se ob-
orta est. sed potestati paruit in-
pantis. eius qui educit uentos
de thesauris suis. qui terminum
mari arenam constituit. Dixit
enim ei. Usque huc uemes et non
supergrederis. sed in te met ipso
confringentur fluctus tui. Huius
ergo iussione et precepto orta est tem-
pestas in mari. propter occasiones
superius memoratas. facta est tem-
pestas magna et non pusilla. ut
magnum opus et non pusillum
ostenderetur. Quantoque fluctus
nauiculae irruerant. tanto ma-
gis timor discipulos conturbabat.
ut plus magis desiderarent ad
liberandum se mirabilia salua-
toris. Dominus uero dormiebat. O-
res mirabilis et stupenda. Is qui
numquam obdormit dormit.
is qui celum et terram guber-
nat dormit. is qui numquam
dormit neque dormitat. ipse dormi-
re dicitur. Dormiebat quidem
corpore. sed uigilabat deitate. Dor-
miebat corpore. sed conturbabat
mare. Erigebatque fluctus et apo-
stolos conturbabat. suam osten-
dit suam potentiam. *xi.*

Dormiebat igitur dominus corpore.
sicuti et ad puteum de timore
lassus uel fatigatus sede-
bat. demonstrans quia uere hu-
manum portabat corpus quod cor-
ruptibile induerat. Ipse corpore
dormiebat. deitate uero mare con-
turbabat. et iterum deplacabat.

Dormiebat itaque corpore ut apostolus
suscitaret et euigilare faceret. pre-
cipue autem omnes nos ne unquam
animo dormiamus ne uel intellectu
aut prudentia. sed uigilare omni
tempore et iubilare domino. et salute
ab eo postulare. studeamus. Nam
ipse qui dormiebat corpore. illud
sanctum uerbum dicit. Ego dormio.
et cor meum uigilat. Ad quem acce-
dentes discipuli. suscitabant eum
dicentes. Domine salua nos. primo.
Tanto fuerunt metu conterriti. et
pene animo alienati. ut irruerent
in eum. et non modeste aut leniter
suggererent. sed turbulenter susci-

Dormie sal *xii.* Statet eu-
ua nos. primo. O beati. o
ueraces dei discipuli. dominum
saluatorem uobiscum habetis. et
periculum timetis. Uita uobiscum
est. et de morte solliciti estis. Nam
turborem trementes. creatorem eius
presentem ita suscitatis. quasi non
possit dormiente corpore fluctus

sedare aut mitigare. Sed quid
respondent dilectissimi discipuli.
Paruuli inquit sumus. ad
huc infirmi et nondum robusti.
ideoque timemus. ideoque trepida-
mus. Nec dum uidimus crucem.
nec dum nos confirmauit passio
domini. et resurrectio. non ascensio in
celis. nec missi descensio sancti spiritus pa-
tacti. propterea fragilitate nutamur.
propterea et sepius audientes ad hunc
inreparationem pusille fidei suppor-
tamus. toleramus. libenter uo-
luntarieque sustinemus. Unde et nunc
audiamus. dicente domino. Quare con-
turbati estis pusille fidei. Cur non
habetis fortitudinem. Cur non confi-
dentiam et fiduciam apud nos tene-
tis. Et si mors irueret. nonne eam
debuissetis constantissime susti-
nere. Ad omne enim quicquid euene-
rit fortitudo necessaria est. ad
omne periculum uel tribulationem
usque ad anime exitum. Similiter
et contra delicias et diuitias et
honores terrenos animi fortitu-
do tenenda est. ut neque extollamur
o homo. neque in superbiam eriga-
tis. non despicias inimicos neque
humiles species. neque obliuiscas
deum neque derelinquas crea-
torem. nec existas ingratus. Si ergo
in necessitate et in periculis forti-

76.
tudo necessaria est. ut uincat
in fide tolere uniuersa. multo
magis contra delicias ut dic-
tum est et luxurias fortitudo
necessaria est. ne in misericordiam
incidas dyaboli. *Sec. Math. 23.*

In illo tempore. Ascendente ihesu in
nauiculam. secuti sunt eum disci-
puli eius. Et ecce motus mag-
nus factus est in mari. ita ut
nauicula operiretur fluctibus. Ipse
uero dormiebat. Et accesserunt.
et suscitauerunt eum dicentes.
Domine. salua nos. perimus. Et dicit
eis. Quid timidi estis modice fi-
dei. Tunc surgens imperauit uen-
tis et mari. et facta est tranqui-
tas magna. Porro homines mi-
rati sunt dicentes. Quahis est hic.
Quia uenti et mare obedunt ei.

Dominus qui nos in tantis
periculis constitutos per hu-
mana scis fragilitate non posse
subsistere. da nobis salutem men-
tis et corporis. ut ea que pro pec-
catis nostris patimur. te adiuua-
te uincamus. *P. Dom. 5. Math. 23.*

In illo tempore. Dixit ihesus discipulis
suis parabolam hanc. Simile est
regnum celorum homini qui semi-
nauit bonum semen in agro suo.
Cum autem dormirent homines.
uenit inimicus eius et supersemina-

ut zizania in medio tritici. et
abit. *fr. xl. Omk. r. e. B. Iheron.*
Parabola in *mi pbr.*
est cum interpretatione
sua. nō statim posita. sed
interiectis aliis edisserita. hic enī
ponitur. et postea dimissis tōis
uenitur domum. Et accedunt
ad eum discipuli eius. dicentes.
Dissere nobis parabola zizanio
rum agri. Dimittit tōas ihc. et
domum reuertitur. ut accedat
ad eum discipuli et secrete intro
gent. que ppls nō merebat au
dire. nec poterat. Dissere nobis p
abolam zizaniō. Qui respondēs
ait. Qui seminat bonum semen.
est filius hominis. Pspicue ex
ponit qd ager mundus sit.
sator filius. bonum semen. filii
regni. zizania filii pessimi. Zi
zaniō sator dyabolus. messis
consummatio mundi. messorē

Quia scan *x.* sangh.
dala referuntur ad ziza
nia. iusti reputant in fili
os regni. fingo ut supra dixi que
exposita sunt a dño his debemus
accomodare fidem. Que aut ta
cita et nre intelligentie derelicta.
pstringenda sunt breuit. hoies
qui dormiunt magistros eccia
rum intellige. seruos patris fa

miliās non alios accipias quā
angelos. qui cottiche uident fa
ciem patris. Dyabolus aut ppi
ea inimicus homo appellatur.
quia dñs eē defuit. Et in uno psal
mo scriptum est de eo. exsinge
dñe nō confortetur homo. Qm
obrem nō dormiat qui eccie p
positus est. nep illius negligē
tiam inimicus homo sup sem
net zizania. hoc est hereticō

Quod aut *xv.* dogmata.
dicitur ne forte colligen
tes zizania et trahētis si
mul et triticū. datur locus pe
nitentie. et monemur ne cito
amputemur fratres. quia fieri
potest ut ille qui hodie nōrio de
prauatus est dogmate. cias re
suscitat. et defendere incipiat
iustitiam. Illud quoq; qd sequit
finitē utraq; crescere usq; ad
messē. uidetur illi eē precep
to contrarium. auferre masu
de metho urm. et nequaquam
societate habenda cum his qui
fīs nominentur. et sint aduū
et fornicatores. Si enī phibetur
eradicatio. et usq; ad messē
tenenda est paciēcia. quom
ciench sūt quidā de metho
nri. Inter triticum et zizaniā
qd nos lolyum dicimus qm

77.
dum herba est et necdum culm^{us}.
uenit ad spicam. grandis simi-
litudo est. et indiscernendo aut
nulla aut p^{er}disimilis distantia.

Remonet q^{ue} d^{omi}ne ne ubi *xv.*

P q^{ui}d ambiguum est cito sen-
tentia p^{ro}feramus. sed deo
iudicij terminu^m reseruemus. ut cu^m
dies iudicij uenerit. ille noⁿ suspi-
cione criminis sed manifestu^m rea-
tum de sc^oo^{rum} exitu eiciat. Quod aut^{em}
dixit z^{er}ania fasciculos ignib^{us}
trach. y^{er} triticum co^gregari in hor-
rea. manifestum est hereticos q^{ui}sq^{ue}
et ypocritas fidei. gehenne ignib^{us}
concremandos. Sanctos uero qui
appellat^{ur} triticum. horreis idest
mansionib^{us} celestib^{us} suscipi. Tunc
iusti fulgebunt in regno patris sui
sic sol. In presenti seculo fulget lux
sancto^{rum} coram hominib^{us}. post coⁿ-
summatione^m aut^{em} m^{un}di ipi iusti
fulgebunt sic sol in regno patris sui.

*Quis t^{em}p^{or}e. Dixit ih^{esu}s d^{omi}ni. *Sec^{un}d^um* math^{eu}m.*
capulis suis p^{ro}bola^m ha^{bu}it. Simile fac-
tu^m est regnu^m celo^{rum} homin^{um}. q^{ui} semi-
nauit bonum semen in agro suo.
Cum aut^{em} dormirent homines.
uenit inimicus ei^{us}. et sup^{er}semma-
uit z^{er}ania in medio tritici et
abiit. Cum aut^{em} creuisset herba
et fructum fecisset. tunc apparu-
erunt y^{er} z^{er}ania. Accedentes au^{tem}

seru^{us} patris familias. dixerunt
ei. Domine. nonne bonum sem^{en}
seminasti in agro tuo. Unde q^{ui}
ha^{bu}et z^{er}ania. Et ait illis.
Inimicus homo hoc fecit. Seru^{us}
aut^{em} dixerunt ei. Quid imus et
colligimus ea. Et ait. Non. Ne
forte colligentes z^{er}ania. tra-
dicatis simul cum eis y^{er} triticu^m.
Sinite utraq^{ue} crescere usq^{ue} ad
messim. et in tempore messis di-
cam messorib^{us}. Colligite primum
z^{er}ania. y^{er} alligate ea fasciculos
ad coburendum. triticum aut^{em}.
congregate in horreum meum.

H auxiliam tuam q^{ui}s d^{omi}ne *o^{mn}i^{um}*
continua pietate custodi. ut
que in sola spe gr^{ati}e celestis inuit
titur. tua semp^{er} protectione mu-
nat. *P. Incipit p^{ro}logus scⁱ ihero-
nimi p^{ro}bri in pentatecum.*

Domⁱⁿⁱ. In h^{er}e.
es idem me^o de-
sideratas acce-
pi epl^{as}. qui q^{ui}
dam p^{ro}lagio

futuro^{rum} cum danyele sortitus
est nomen. obsecratis ut trans-
latum. in latina^m linguam de he-
breo sermone pentatheuci m^odo^{rum}
aurib^{us} traderem. piculosum op^{er}
cece obtrectato^{rum} latratib^{us} pa-
tens. qui me asserunt in septua

guita interpretum fuggillati
one noua pro ueterib; eudere.
ita ingenium quasi uinum p
bantes. cum ego sepiſſime tes
tatus ſim. me p uih portione i
tabernaculo dei offerre que poſ
ſim nec opes atterius aliorum
paupertate ſeclari. Quod ut aude
• rem orientis me ſtudium puo
cauit. qui edicion; antiquę inſ
latione theod^{ti}omnis miſcunt.
aſterisco et obelo. id eſt ſtella et
ueru. opus omne diſtinguens.
dum aut illuſcere facit que
minus ante fuerant. aut ſuper
flua queq; iugulat et confodit.
maxime que euangelista; et
aplo; auctoritas pmulgaunt
in quib; multa de ueteri teſtam
to legimus que in noſtris cohi
cib; non habentur. ut eſt illud
ex egypto uocau; ſuum meum.
et quo nazareus uocabitur. et
uiderunt in que conpurerunt.
et flumina de uentre eius ſtuet
aque uiue. et que nec oculus ui
dit nec auris audiuit. nec in cor
hominis aſcendit que pparauit
d^s diligenti; ſe. y multa alia
que prium ſintagma deſiderat.
Interrogemus eos ubi hec ſcripta
ſunt. et cum dicere no potuerunt.
de libris hebraicis pferam. Pri

imum teſtimonium eſt in oſee.
ſecim in yſaia. tertium in zacha
ria. quartum in p^uibns. quintu
eque in yſaia. Quod multi igno
rantes apochripho; deſyramta
ſectantur. et yberas nenyas lib^s
autenticis preferunt. Cauſas et
totis no eſt meum exponere. Iude;
prudenti factum dicunt ee coſi
lio. ne ptholomeus unus de; cul
tor. etia apud hebreos dupplicem
diuinitatem deprehenderet. Qd
maxime idcirco faciebat. qa i pla
tonis dogma cadere uidebatur.
Demq; ubicumq; ſacratum aliqd
ſcriptura teſtatur de patre y filio
et ſp^u ſancto. aut aliter int^{er}pra
ti ſunt. aut omnino tacuerunt.
ut et regi ſatiſſacerent. et archa
num fide; no uulgarent. Et neſcio
quis primus auctor ſeptuaginta
cellulas alexandrie mendacio ſu
o extiterit. quib; diuſi eadem
ſcripturarent. cum anſteus eui
dem ptholome; ypaſpiſtes. y mul
to poſt tempe ioſephus nichil ta
le retulerit. ſed in una baſilica
cogregatos. contuliſſe ſcribant.
non pphaſſe. Aliud eſt enim uate.
aliud ee interpreterem. Ibi ſp^e uen
tura p^{re}dicat. hic eruchero et u^obo;
copia ea que intelligit tranſſert.
Hiſi forte putandus eſt tullius

economicum, xenofontis. y plato
nis pythagoram et demostenis p
thesifontem afflatus rethorico
spu transiuisse. aut aliter de his
dem libris p septuaginta interp
tes. aliter p aplos spiritus scs testi
monia texiit. ut quod illi taque
runt. hu scriptum ee mentiti sunt.
Quid igitur. Dampnam ueteres.
Dumme. sed post priorum studia
in domo dny quod possum labora
mus. Ith interpretati sunt ante
aduentum xpi. et qd no sciebant
dubius ptulere sententis. nos pt
passionem et resurrectione eius
no tam pphetiam qua hystoriam
scribimus. aliter em audita. alit
uisa narrantur. Quod melius in
teligimus. melius et pferimus.
Audi igit emule. obtreator au
scutta. Non dampno non repre
hendo septuaginta. sed confiden
ter cunctis illis aplos prefero. p
istor os michi xpc sonat. quos
ante pphas inter spualia canis
mata positos lego. in quib; uti
mum pene gradum interpretes te
nent. Quid inuore torqueris. Qd
imptoy animos contra me co
ctas. Sicubi tibi in translatione
uideor errare. interroga hebreos.
chusay urbium magistros con
sule. Quod illi habent de xpo.

78.
tui codices non habent. Aliud e
si contra se postea ab aplis usur
pata testimonia pbauerunt. y
emendatiora sunt exemplaria
latina qua greca. greca qua he
brea. Verum hec contra inuidios.
Nunc te pcor desideri carissime.
ut quia tantum opus me subire
fecisti. y a genesi exordium capere
orationib; unies. quo possim eode
spu quo scripti sunt libri. in lati
num eos transsere sermonem.

Explicat prologus. Incipit li
I y principio ber Genesis. le. ii. *Lectio 2*
creauit deus celum et terram.
Terra aut erat inanis et uacua.
et tenebre erant sup faciem
abyssi. et spc deq ferebatur su
p aquas. Dixitq; ds. fiat lux.
Et facta est lux. Et uidit ds
lucem qd eet bona. et diui
sit lucem ac tenebras. Appella
uitq; lucem diem. et tenebras
noctem. factumq; e uespere et
mane. dies unus. Dixit quoq;
ds. fiat firmamentu in medio
aquay. et diuidat aquas ab
aquis. Et fecit ds firmamentu.
Diuisitq; aquas que erant
sub firmamento. ab his que
erant sup firmamentu. Et fac
tum est ita. Vocauitq; ds firma
mentum celum. Et factum est

uespere et mane. dies scilicet. **iii.**

Dixit uero dñs. Congregentur
aque que sub celo sunt in
locum unum. et appareat
arida. factumque est ita. et uoca-
uit dñs aridam terram. congre-
gationesque appellauit maria.
Et uidit deus quod esset bonum.
Et ait. Germinet terra herbam
uiuentem et facientem semen. et
lignum pomiferum faciens fruc-
tum iuxta genus suum. cui sem-
in semet ipso sit sup terram. Et fac-
tum est ita. Et protulit terra her-
bam uiuentem et afferentem sem-
iuxta genus suum. lignumque fa-
ciens fructum. et habens unum
quodque sementem secundum speciem suam.
Et uidit dñs quod esset bonum. factum
que est uespere et mane. dies tertius.

Dixit autem dñs. fiant **iiii.**
luminaria in firmamento
celestis et diuidant diem ac
noctem. et sint in signa et tem-
pora. et dies et annos. ut luceant
in firmamento celestis. et illuminent
terram. Et factum est ita. fecitque
deus duo magna luminaria.
Luminare maius ut preesset die
et luminare minus ut preesset
nocti. Et posuit eas in
firmamento celestis. ut lucerent su-
per terram et preessent diei ac nocti.

et diuiderent lucem ac tenebras.
Et uidit dñs quod esset bonum. Et fac-
tum est uespere et mane. dies quartus.
Dixit etiam dñs. Producant aque
reptile anime uiuentis. et uolati-
le super terram. sub firmamento
celestis. Et creauitque dñs cetere grandia.
et omnem animam uiuentem atque mo-
tabilem. quoniam protulerant aque
species suas. et omne uolatile
secundum genus suum. Et uidit dñs quod
esset bonum. benedixitque eis dicens.
Crescite et multiplicamini. et re-
plete aquas maris. auis que multi-
phicentur super terram. Et factum est
uespere et mane. dies quintus.

Dixit quoque dñs. Producat
terra animam uiuentem in ge-
nere suo. uimentia et repti-
lia et bestias terre secundum species su-
as. factumque est ita. Et fecit deus
bestias terre iuxta species suas.
uimentia et omne reptile terre
in genere suo. Et uidit dñs quod esset
bonum. et ait. faciamus hominem
ad ymaginem et similitudinem nostram.
et prebit piscibus maris et uola-
tilibus celestis. et bestis uniuersis. et
omnibus reptilibus que mouentur in terra.
Et creauit dñs hominem ad ymagi-
nem et similitudinem suam. Ad yma-
ginem dei creauit illum. masculinum
et feminam creauit eos. Bene

acqz

79.
dixitq; illis d's et ait. Crescite
et multiplicamini. et replete
terrā et subicite eam. ⁊ d'nami
n' piscib; maris et uolatilib;
ceh. ⁊ uniuersis animantibus
que mouentur sup terram.

Dixitq; d's. Ecce dedi **vi.**
uobis omnem herbam
asserente semen sup trā.
et uniuersa ligna que hnt in se
met ipis semente generis sui.
ut sint uobis in escam. et cunctis
animantib; terre omniq; uo
lucti ceh. ⁊ uniuersis que mouent
in terra. in quib; est anima ui
uens. ut habeant ad uescendu.
Et factum ē ita. Viditq; d's cūc
ta que fecerat. et erant ualde
bona. Et factum est uespere ⁊ ma
ne. dies sextus. **vii.**

Sicut pfecti sunt ceh ⁊ terra. ⁊
omnis ornatus eorū. Comple
uitq; d's die septimo opus suū
quod fecerat. ⁊ requieuit die
septimo ab omni ope qd patra
rat. Et benedixit diei septimo.
et sanctificauit illum. quia in
ipō cessauerat ab omni ope su
o qd creauit d's ut faceret. Iste
generationes ceh et terre quan
do create sunt. in die quo fecit
d's celum et terrā. ⁊ omne uir
gultum agri. ante quā oriret

in terra. omnemq; herbā regi
onis prius quā geminaret.
Non enim pluerat d'ns d's sup
terrā. et homo non erat qui
oparetur terram. sed fons ascen
debat ex terra irrigans uniuersā
superficiem terre. **viii.**

Formauit igitur d'ns d's
hominē de limo terre.
et inspirauit in facie ei' spūa
culum uite. et factus ē homo
in animā uiuentē. Plantauerat
aut d'ns d's paradysum uolup
tatis a principio. in q' posuit
hominem quē formauerat. P
duxitq; d'ns d's de humo omne
lignum pulchrum uisu et ad
uescendum suauē. lignum etiā
uite in medio paradysi. Lignū
q; sciencie boni et mali. Et flu
uius egrediebatur de loco uolup
tatis ad irrigandu paradysum.
qui inde diuidit' in quatuor ca
pita. Nomen unū phison. ipse
est qui circuit omnē terrā cui
lat. ubi nascitur aurū. ⁊ aurū
terre illi' optimū est. Ibiq; inue
nit' bdelium et lapis onychin.
Et nomen fluiui sech' geon. ipse
ē qui circuit omnē terram ethy
opie. Nomen uero fluiui terri
tygris. ipse uadit contra assyri
os. fluiui' autē qrt'. ipse ē eufrates.

In ill. tempore. *lc. l. e. mathm.*
Dixit ihc discipulis suis pa
rabolam hanc. Simile e regnu
celoy homini patri familias.
qui exiit primo mane condu
cere oparios in vinea sua. *fr. rl.*
In explanatioe *Omne lc eiusde.*
sua multa *leati Gregorii pp.*
ad loquendu sancti euglii lee
tio postulat. quam uolo si pos
sum sub breuitate transcurrere.
ne uos extensa pcessio y p
hica expositio uideatur onera
re. Regnum celoy patri fami
lias simile dicitur. q ad excolen
dam uineam suam oparios co
ducit. Qui uero patris fami
lias similitudine rectius tenet.
qua conditor nr q regit qs co
ducit. et electos suos sic in mu
do possidet. quasi subiectos dñs
in domo. Qui habet uineam
uniuersam scilicet eccliam. que
ab abel iusto usq; ad ultimum
electum qui in fine mundi na
turus est. qst sanctos ptulit.
quasi tot palmites misit. Hic
itaq; pater familias ad exco
lendam uineam sua mane.
hora tertia. sexta. nona. y un
decima oparios conduxit. qa
a mundi hui' inicio. usq; in fi
nem ad erudienda plebem fide

lium predicatorum congregare
no destitit. Nam etenim mun
di fuit. ab adam usq; ad noe.
Hora uero tertia. a noe usq; ad
abraham. Sexta quoq; ab a
braham usq; ad moysen. Ho
na aut. a moysen. usq; ad adue
ntum dñi. Undecima uero ab ad
uentu dñi usq; ad fine mundi.
in qua predicatorum scilicet apstoli
si sunt. qui mercede plena et
tante uementes acceperunt.

Ad erudienda *x. lc.*
dñs plebem sua quasi
ad excolendam uineam
suam nullo tempore destitit op
arios mittere. quia et prius
p patres et postmodum p legis
doctores y pphas. ad extremum
uero p apstolos dum plebis fue
mores excoluit. quasi p opari
os in uinee cultura laborant.
quamuis in quolibet modulo
uel mensura quisquis cu fide
recta bone actionis exiit. hu
ius uinee oparius fuit. Opa
tor ergo mane. hore tertia. sex
te. et nona antiquus ille et
hebreus ppls designatur. qui
in electis suis ab ipso mundi
exordio dum recta fide dñm stu
diuit colere. quasi no destitit i
uinee cultura laborare. Ad un

80.
decimam uero gentiles uocantur. quibus et dicitur. Quid hic statis tota die ociosi. Quia enim transacto tam longo mundi tempore pro uita sua laborare neglexerant. quasi tota die ociosi stabant. Pensate fratres quid inquisiti respondeant. Dicunt ei. Quia nemo nos conduxit. Nullus quippe ad eos patriarcha. nullus propheta uenerat. Et quid est dicere ad laborem nemo nos conduxit. nisi uite nobis uias nemo predicauit. Quod nos a bono opere cessantes in excusatione nostra dicturi sumus. qui pene a matris utero ad fidem uenimus. qui uerba uite ab ipsis cum abutibus audiuimus. qui ab uberibus sancte ecclesie potum supernae predicationis sumpsumus. cum lacte carnis.

Possumus et easdem diuinitates horarum. etiam unum quemque hominem per etatum momenta distinguere. Hanc quippe. intellectus nostri puerticia est. Hora autem tertia adulescentia intelligi potest. quia quasi sol in altum proficit. dum calor etatis crescit. Sexta uero iuuentus est. quia uelut in centro sol figitur. dum in ea plenitudo roboris solidatur. Hona autem

senectus intelligitur. in qua uelut sol ab alto axe descendit. quia ea etas a calore iuuentutis deficit. Undecima uero hora est. ea etas que decrepita uel ueterana dicitur. Unde et greci ualde seniores non gerontas sed presbiteros appellant. ut plus quam senes esse infirmient. quos puertiores uocant. Quia ergo ad uitam bonam alius in puerticia. alius in adulescentia. alius in iuuentute. alius in senectute. alius in decrepita etate perducitur. quasi diuisis horis operari ad uineam uocant. **xvii.**

Mox uestros fratres aspiciate. et si iam dei operari estis uidete. Penset unusquisque quid agat. et consideret si in dei uinea laboret. Qui enim in hac uita ea que sua sunt querit. adhuc ad dei uineam non uenit. Illi namque deo laborant qui non sua sed lucra diuina cogitant. qui zelo caritatis studio pietatis inseruiunt. animas lucrando inuigilant. perducunt et alios secum ad uitam festinant. Nam qui sibi uiuit. qui carnis uoluptatibus pascitur. recte omissus redarguitur. quia fructum diuini operis non sectatur.

Qui uero et usq; ad etatem ul-
timam deo uiuere neglexit. q̄
si ad undecimam ociosus stetit.
Vnde recte usq; ad undecimā
torpentib; dicitur. Quid hic sta-
tis tota die ociosi. Ac si dicatur
aperte. Et si deo uiuere in pueri-
cia et in iuuentute nolueris.
saltem in ultima etate resipis-
cite. et ad uite uias cum iam
laboratur; multum nō estis. ul'
sero uenite. Et tales q̄ pater fa-
miliās uocat. et plerumq; an-
te remunerant. quia prius
ad regnum de corpore exeunt.
quā hi. qui iam a puericia uo-
cati eē uidebantur. An nō ad
undecimā uenit latro. Qui et
si uenire nō habuit p̄ etatem
habuit tamen sero p̄ penam.
qui dñm in cruce confessus est
et pene cum uoce sententię sp̄m
exalauit uite. *Secūm mathm.*
H illo tempore. Dixit ih̄c disci-
pulis suis pabolam hanc. Simi-
le est regnum celoy hominij.
patri familiās. qui exiit pri-
mo mane cōducere operarios
in uineam suam. Conuentioe
aut̄ facta cum opariis. ex dena-
tio diurno. misit eos in uineā
suā. Et egressus circa. horam
terciam. uicit alios stantes i

foro ociosos et illis dixit. Ite. et
uos in uineam. et quod iustum
fuerit dabo uobis. Illi aut̄ abie-
runt. Iterum aut̄ exiit circa ter-
tiam et nonam horam. et fecit
similiter. Circa undecimā uero
exiit. et inuenit. alios stantes.
et dicit illis. Quid hic statis to-
ta die ociosi. Dicunt ei. Quia
nemo nos conduxit. Dicit illis.
Ite et uos in uineam. Cum sero
aut̄. factum eēt. dicit dñs ui-
næ procuratorij suo. Uoca opa-
rios et redde. illis mercedem. in-
cipiens a nouissimis usq; ad p̄-
mos. Cum uenissent q̄ qui circa
undecimam. horam uenerant.
acceperunt singulos denarios.
Uenientes aut̄ et primij. arbit̄-
ri sunt qd̄ plus eēt accepturi.
Acceperunt aut̄ et ipi singulos
denarios. Et accipientes. murm-
abant ad ius patrem famili-
as dicentes. Hic nouissimij u-
nā hora fecerunt. et pares illos
nobis fecisti qui portauimus
pondus diei et estus. At ille re-
spondens. unij eoy dixit. Amice.
nō facio tibi iniuriā. Nonne ex
denario conuenisti mecum.
Tolle. qd̄ tuum est. et uade. Vo-
lo aut̄ et huic nouissimo dare.
sic et tibi. Quia non licet michi

quod uolo facere. An oculis
tuis nequam est quia ego bo-
nus sum. Sic erunt. nouissimi
primi. et primi nouissimi. Qui
tamen sunt uocati. pauci uero
electi. Amen. Te decet. *or.*

Preces populi tui quos dominus eleuit
exaudi. ut qui iuste pro pecca-
tis nostris affligimur. pro tui no-
minis gloria misericorditer liberemur.

Dominica. In. 16. 16. prima.

Multum ergo dominus deus homi-
nem. et posuit
eum in paradisi
uoluptatis.
ut operaretur et
custodiret illum. Precepitque
ei dicens. Ex omni ligno paradisi
commede. de ligno autem scien-
cie boni et mali ne comedas.
In quacumque die comederis
ex eo. morte morieris. Dixitque
dominus deus. Non est bonum
hominem esse solum. faciamus
ei adiutorium simile sibi. forma-
tis igitur dominus deus de hu-
mo cunctis animantibus terre.
et uniuersis uolatilibus celi. ad-
dixit ea ad adam. ut uideret
quid uocaret ea. Omne enim
quod uocauit adam anime ui-
uentis. ipsum est nomen ei. Appel-

lauitque adam nominibus suis
cuncta animantia. et uniuersa
uolatilia celi. et omnes bestias terre. *ii.*

Ad uero non inueniebat
adiutor similem ei. Innu-
meratque dominus deus soporem in
adam. Cumque obdormisset tu-
lit unam de costis eius. et reple-
uit carnem pro ea. et edificauit
dominus deus costam quam tulerat de
adam in mulierem. et adduxit
eam ad adam. Dixitque adam. hoc
nunc os ex ossibus meis. et caro
de carne mea. Hec uocabitur in
tago. quoniam de uno sumpta est.
Quam ob rem relinquet homo
patrem et matrem. et adheret
uxori sue. et erunt duo in carne
una. Erat autem uterque nudus.
adam scilicet et uxor eius. et non
erubescerant. *iii. 16.*

Serpens erat callidior
cunctis animantibus terre.
que fecerat dominus deus. Qui
dixit ad mulierem. Cur prece-
pit uobis dominus deus ut non comedere-
tis ex omni ligno paradisi.
Cui respondit mulier. De fructu
lignorum que sunt in paradiso
uescimus. de fructu uero ligni
quod est in medio paradisi pre-
cepit nobis dominus deus ne comederemus
et ne tangeremus illud. ne forte

moriamur. Dixit autē serpens
ad mulierē. Nequaquam mor
te moriemini. Scit enim d's qd
in quocumq; die comedetis
ex eo aperientur oculi uestri!
et eritis sic di scientes bonum
& malum. Vidit g mulier qd
bonum eēt lignum ad uescen
dum & pulchrum oculis aspec
tuq; delectabile. et tulit de fruc
tu illi' et comedit. deditq; ui
ro suo. Qui comedit. et aper
ti sunt oculi amboꝝ. *iiii.*

Quoniam cognouissent se eē
nudos. confecerunt folia
figus et fecerunt sibi pi
romata. Et cum audissent uo
cem dñi dei deambulantis in
paradiso ad auram post me
ntem. abscondit se adam et
uxor eius. a facie dñi dei in me
dio ligni pacifi. Vocauitq; dñs d's
adam. et dixit ei. Adam ubi es.
Qui ait. Vocem tuā audiui in
paradiso. et timui eo qd nudus
eē. & abscondi me. Qui dixit.
Quis enim inuicauit tibi qd
nudus eēs. nisi qd ex ligno
de quo p̄cepam tibi ne comine
deres comediti. Dixitq; adā.
Mulier quā dedisti michi soci
am. dedit michi de ligno. & cō
meci. Et dixit dñs d's ad muli

erem. Quare hoc fecisti. Que re
spondit. Serpens decepit me. &
comeci. Et ait dñs d's ad serpen
tem. Quia fecisti hoc. maledic
tus es inter omnia animantia
et bestias terre. Sup pectus tuū
grathietis. et terram comedes
omnib' dieb' uite tue. Inimici
as ponam inter te & mulierē.
et semen tuū et semen illi'. Ipā
conteret capud tuū. & tu inhi
diaberis calcaneo eius. *v.*

Mulier dixit d's. Multipli
cabo erumpnas tuas. et
conceptus tuos. In dolore
panes. et sub uiri potestate eris.
et ipē dominabit tibi. Ad uero
dixit. Quia audisti uocē uxoris
tue. & comediti de ligno ex q
precepam tibi ne comederes.
maledicta terra in ope tuo. In
laborib' comedes eam. cunctis
dieb' uite tue. Spinas et tribu
los germinabit tibi. & comedes
herbas terre. In sudore uultus
tui uesceris pane. donec reuirta
ris in terram de qua sumptus
es. quia puluis es et in pulue
re reuertaris. Et uocauit adam
nomē uxoris sue euam. eo quod
mater eēt cunctoꝝ uiuentū.
Et ait dñs d's ad eam. *vi.*
Uxorij eius tunica pellica

as. et induit eos. et ait. Ecce ada factus est quasi unus ex nobis. sciens bonum et malum. Nunc ergo ne forte mittat manum suam. et sumat etiam de ligno vite. et comedat. et uiuat in eternum. Et emisit eum dominus deus de paradiso uoluptatis. ut operaretur terram de qua sumptus est. Fecit quoque adam. et collocauit ante paradysum uoluptatis cherubin. et flammeum gladium atque insatibilem ad custodiendam uiam ligni uite. Adam uero cognouit etiam uxorem suam. que concepit et peperit cayn dicens. Possedi hominem per dominum. Rursumque peperit fratrem eius abel. fuit autem abel pastor ouium. et cayn agricola.

Actum est post multos dies ut offerret cayn de fructibus terre munera domino. abel quoque obtulit de primogenitis gregis suorum. et aduocibus eorum. Et respexit dominus ad abel. et ad munera eius. ad cayn autem et ad munera illius non respexit. Iratusque est cayn uehementer. et concidit uultus eius. Dixitque dominus ad eum. Quare iratus es. et cur concidit facies tua. Nonne si bene egens recipies. Si autem male. statim in foribus peccatum ad-

ter. Sed sub te erit appetitus tuus. et tu dominaberis illi. Dixitque cayn ad abel fratrem suum. Egrediamur foras. Cumque essent in agro. confurtecit cayn aduersus abel fratrem suum. et interfecit eum.

Ait dominus deus ad cayn. **viii.** Ubi est abel frater tuus. Qui respondit. Nescio. Numquid custos fratris mei sum ego. Dixitque ad eum. Quid fecisti. Vox sanguinis fratris tui. clamat ad me de terra. Nunc igitur maledictus eris super terram. que aperuit os suum. et suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. Cum operatus fueris terram non dabit fructus suos. sed uagus et profugus eris super terram omnibus diebus uite tue. Dixitque cayn ad dominum. Maior est iniquitas mea. quam ut ueniam merear. Ecce eris me hodie a facie tua. et a facie tua abscondar. et ero uagus et profugus in terra. Omnis ergo qui inuenit me occidet me. Dixitque dominus ei. Nequaquam ita fiet. sed omnis qui occiderit cayn septuplum punietur. Posuitque dominus signum cayn. ut non eum interficeret omnis qui inuenisset eum. Egrediusque

cayn a facie domini habitauit
in terra p̄fugus ad orienta
lem plagam eden. **Sec̄. Lucā.**
In illo tempore. Dixit ih̄c t̄bis
similitudinē hanc. Erunt qui
seminat. seminare semen su
um. Et res. **Oml̄. le. e. beati Gre**
gorio sancti eugli gorii pp̄.
quam modo fratres km̄ au
distis expositione non indiget.
sed ammonitione. Quam em̄
p̄ semet ip̄am uitas exposuit.
hanc discutere hūmā fragili
tas nō presumit. Sed est quod
sollicite in hac ip̄a expositione
dominica pensare debeat. q̄a
si nos uobis semen iūbum. a
grum mundum. uolucres
demonia. spinas diuitias sig
nificare diceremus. ad creden
dum nobis mens forsitan uīa
dubitaret. Unde et is̄c̄ d̄ns
p̄ semet ip̄m dignatus ē expo
nere q̄d dicebat. ut discatis re
rum significationes querere.
in his etiā que p̄ semet ip̄m no
lunt explanare. Exponendo ḡ
q̄d dixit figurate se loqui in
notuit. quatinus certos nos
redderet. cum uobis nīa fragi
litas iūborū illi figurat aperit.
Quis enim michi unquam
crederet si spinas diuitias in

terpretari uoluissim. maxime
cum ille pungant iste delectet.
Et tam sp̄ne sunt quia cogi
tationum suarū punctionibz
mentē lacerant. et cum usqz
ad peccatum p̄trahunt. qua
si inflicto uulnere cūctant.
Quas bene in hoc loco alio e
uangelista testante. nequaquā
d̄ns diuitias sed fallaces diui
tias appellat. fallaces em̄ sūt.
que nobiscum diu manere
non possunt. fallaces sūt. q̄
mentis inopiam nō expellūt.
Sole aut̄ diuitie uere sūt. que
nos diuites uirtutibz faciunt.

Si fratres km̄ diu
tes cōcupitis. ueras diui
tias amate. Si culmen in
honoris queritis. ad celeste reg
num tendite. Si gl̄am dignita
tum diligitis. in illa sup̄na an
gelorū curia ascribi festinate.
Verba dei que aures percipitis.
mente retinete. Cibz enim men
tis est sermo dei. et quasi ac
ceptus cibz stomacho langu
ente reicitur. quando audit
sermo in uentris memorie n̄ re
uet. Sed quisqz alimenta n̄ re
tinet. hui p̄fecto uita desperat.
Eterne ḡ mortis piculum for
midate. si cibum quicquid se ex

orrationis accipitis. si uba in
 te idest alimenta iusticie in
 memoria non tenetis. **Ecce in**
 fit omne quod agitis. **ad ex**
 tremu iudicium sine ulla mo
 menti interpositione cotidie
 volentes nolentesq; pperatis.
 Cur ergo amatur quod relinq
 tur. Cur illud negligit quo p
 uenit. Omentote quod dicit.
 Si quis habet aures audiendi.
 audiat. Omnes eni qui illic ad
 erant. aures corporis habebat.
 Sed qui cunctis aures habenti
 b' si quis habet aures audiat
 dicit. aures peuldubio cordis
 requirit. Curate ergo. ut accep
 tus sermo in cordis aure rema
 neat. Curate ne semen iuxta
 mam cadat. ne malign' spe
 ueniat. et a memoria ubum
 tollat. Curate ne petrosa ter
 ra semen excipiat. et fructu
 boni opis sine perseuerantie
 rachib; mittat. Mutus eni
 libet qd audiunt. boni opis
 uicia pponunt. sed mox ut
 fatigari achustatib; ceperunt.
 inchoata derelinquunt. Pe
 trosa ergo terra humore non
 habuit. que hoc qd gemma
 uerat ad fructum pseuerantie
 non perduxit. **xi. lectio.**

Multi cum ubum contra
 auariciam audiunt. eam
 dem auaricia detestant.
 rerum omnium contemptum
 laudant. sed mox ut uiderit
 animus qd concupiscat. obli
 uiscitur qd laudabat. Mul
 ti cum ubum contra luxuria
 audiunt. pollutiones carnis
 no solum ppetrare no appetit.
 sed etia ppetatas erubescunt.
 Sed mox ut carnis species cor
 oculis apparet. sic mens ad
 desiderium rapitur. ac si ad
 huc ab ea nichil sit contra hec
 eadem desideria deliberatum.
 Et dampnanda agit. que de
 quid egisse se meminit etiam
 ipa dampnauit. Sepe etia co
 tra culpas copungunt. et
 tamen post fletum ad culpas
 redimus. Sic balaam isriti
 ci pph tabernacula contempla
 tus fleuit. eisque similem fleti
 in morte poposuit dicens. O
 tiatur anima mea morte ius
 toy. et fiant nouissima mea
 hoz familia. Sed mox ut ho
 ra conpunctionis transit. in
 auaricie nequicia exarsit. Na
 ppi pmissa muneru. in eius
 pph morte consilium dedit.
 cui morti se fleti similem op

tauit. Et oblitus est quod
plauerat. cum extinguere no-
luit quod per auariciam ardebat.
Notandum uero est quod expo-
nens dominus dicit. quia sollicitudi-
nes et uoluptates et diuitie
suffocant iudicium. Suffocant
enim. quia importunis cogita-
tionibus suis. guttur mentis strin-
gulant. et dum bonum deside-
rium intrare ad cor non sinunt.
quasi aditum flatus uitalis

Notandum *xvii*. Inecant.
quod duo sunt que diuitis
dominus uincit. sollicitudines
uidebant. et uoluptates. quia per
to et per curam mentem opprimunt.
et per affluentiam resolunt. Re-
enim contraria. possessores suos
et afflictos et lubricos faciunt.
Sed quia uoluptas conuenire
non potest cum afflictione. alio-
quin tempore per custodie sue
sollicitudinem affligunt. atque a-
lio per abundantiam ad uolup-
tates emolunt. Terra autem bo-
na fructum per patientiam reddit.
quia scilicet nulla sunt bona que
agimus. si non equanimiter etiam
proximorum mala toleramus. Quan-
to enim quisque profecerit. tanto in
hoc mundo inuenit quod durius
portet. quia cum a presenti seculo in

tis nostre dilectio deficit. eius scilicet
seculi aduersitas crescit. Hinc est enim
quod plerisque certum est et bona
agere. et tamen sub graui tribu-
lationum fasce defudare. Tertena-
iam desideria fugiunt. et ta-
men flagellis durioribus fatigantur.
Sed iuxta uocem domini fructum
per patientiam reddunt. quia cum
humiliter flagella suscipiunt.
post flagella ad requiem subli-
miter suscipiunt. Sic uina cal-
cibus tunditur et in unum saporem
liquatur. Sic obuia contusionibus
expressa amurcam suam dese-
rit. et in olei liquore pinguescit.
Sic per tribulationem arbor a palis gra-
na separantur. et ad horreum pur-
gata perueniunt. Quisquis ergo ap-
petit plene uicia uincere. stu-
deat humiliter purgationis sue
flagella tolerare. ut tanto potius
ad iudicem mundior ueniat.

Quanto uero ei tribugine igni
tribulationis purgat. *Lucam.*
Illo tempore. Cum turba plu-
rima conueniret. et de ciuitati-
bus perueniret ad Iherosolimam. dixit per si-
mitudinem. Sicut qui seminat.
seminat semen suum. Et dum
seminat. aliud occidit secundum
et conculcatum est. et uolucres ce-
li comederunt illud. Et aliud

84.
cecidit supra petram. ⁊ natū
aruit quia nō habebat humo
rem. Et aliud cecidit int̄ spinā.
et simul exorte spine suffocave
runt illud. Et aliud cecidit in
terram bonam. ⁊ ortum fecit
fructū centuplu. hec dicens
clamabat. Qui habet aures au
dientis. audiat. Interrogabāt
aut̄ eū discipuli ei. que eēt
hec parabola. Quib' ip̄e dixit. vo
bis datum est nosse mysterium
regni dei. ceteris aut̄. in parabo
lis. ut videntes nō videant. ⁊
audientes nō intelligant. Est
aut̄ hec parabola. Semen ē ūbū
dei. Qui aut̄ secus viam. hū sūt
qui audiunt. Deinde venit dy
abolus et tollit ūbum de corde
eorū. ne credentes salui fiāt. Nā
qui supra petram. qui cū audi
erunt cum gaudio susceperunt
ūbum. Et hū rāchices nō hnt. qā
ad tempus crechunt. ⁊ in tempe
temptationis recessunt. Ad aut̄
in spinis cecidit. hū sūt q̄ audi
erunt. ⁊ a sollicitudinib' ⁊ diui
tiis et uoluptatib' uite euntes
suffocant. ⁊ nō referunt fructū.
Ad aut̄ in terram bonam. hū sūt
qui in corde bono et optimo au
dientes uerbum retinent. Et fruc
tum afferunt. in patientia. *oz*

Deus qui conspicias quia ex
nulla nostra actione confi
dimus. concede propitius. ut con
tra aduersa omnia doctoris gen
tium protectione muniam. *et fa.*
Domnica. In Quinquagesima. le.

Do ē uir iustus
atq; perfectus
fuit. in gene
rationib; suis.
Cum deo am
bulauit. et ge
nuit filios tres. sem. cham. et
iaphet. Corrupta est aut̄ terra
coram dño. et repleta est iniq
tate. Cumq; uidisset dñs terram
corruptā eē. omnis quippe caro
corruerat inam suam sup ter
ram. dixit ad noe. finis uniuise
carnis uenit coram me. Reple
ta est terra iniquitate a facie e
orū. et ego disperda eos cum ter
ra. fac tibi archam de lignis le
uigatis. Mansiunculas in archa
facies et bitumine hntes in tñ
secus ⁊ extrinsecus. ⁊ sic facies eā.
Trecentorū cubitorū erit longitu
do arche. quinquaginta cubito
rum latitudo. ⁊ triginta cubi
torū altitudo illi. fenestrā in ar
cha facies. ⁊ in cubito cōstitua
bis summitatē eius. Ostium
aut̄ arche ponet ex latere dcoz

sum. cenacula et tritiga faci
ccc ego ad ii. Ses in ea.
Educam diluuij aquas
sup terram. ut interficiā
omnem carnē in qua sp̄c uite
est sub celo. uniuersa que in tra
sunt consumment. Ponamq;
fedus meū tecum. et ingredie
ris archam tu et filij tui. uxor
tua et uxores filioꝝ tuoꝝ tecū.
Et ex cunctis animantibus
uniuersę carnis bina induces ī
archā ut uiuant tecum. mas
culum sexus et feminum. De uo
lucib; iuxta genus suū. et de
umentis in gene suo. et ex om
ni reptib; terre scđm genus su
um. bina de omnib; ingredient
tecum. ut possint uiuere. Tolles
q; tecum ex omnib; escis que
manch; possunt et cōportabis
apud te. et erunt tam tibi qm
illis in cibum. fecit q; noe omnia
que preceperat ei deus. **iii.**

Dixit dñs ad noe. Ingredē
tu et omnis domus tua
in archam. te enī iuch uis
tum coram me. in generatione
hac. Ex omnib; animantib; mū
dis tolles septena et septena.
masculum et femina. de aīan
tib; uero nō unichis duo et duo
masculum et femina. Sed et

de uolatilib; septena et septena.
masculum et femina. ut salue
tur semen sup faciem terre. Ad
huc enī et post dies septem ego
pluuiam sup terrā quadraginta
dieb; et quadraginta noctib;. et
delebo omnē substantiā quam
feci desup facie terre. fecit q; noe.
omnia que mandauerat illi dñs.
Et post sexcentos annos quando
diluiuij aque inundauerunt
sup terrā. Et ingressus ē noe et
filij eius. uxor illi et uxores fil
ioꝝ ei cum eo in archam. p̄t a
quas diluuij. Et animantibus
quoq; mundis et immundis et
de uolucib; iuxta genus suū. et ex
omni qđ mouetur sup terrā duo
et duo ingressi sunt ad noe in
archā masculus et femina. sic
preceperat dñs noe. **iiii.**

Quodq; transissent septē
dies. aque diluuij inun
dauerunt sup terrā. An
no sexcentesimo uite noe men
se mense scđo septima decima
die mensis rupti sunt omnes
fontes abyssi magne. et catarac
te celi aperte sunt. et facta ē plu
uia sup terram quadraginta
dieb; et quadraginta noctibus.
In articulo diei illi ingressus ē
noe. sem. cam. et iaphet. filij ei

uxor illius. ⁊ uxores filiorum eius cum eis in archam. ⁊ ipsi et omne animal secundum genus suum. ⁊ omne quod movetur super terram in genere suo. cunctumque volatile secundum genus suum. Universe autem omnesque volucres. ingressae sunt ad noe in archam. bina et bina ex omni carne in qua spiritus vitae erat. Et quae ingressa sunt in archam masculus et femina ex omni carne introierunt sicut preceperat ei dominus. ⁊ inclusit eum dominus de foris.

Factum est diluuium *v.* quadraginta diebus super terram. ⁊ multiplicatae sunt aquae. ⁊ levauerunt archam in sublime a terra. Vehementer enim inundauerunt. ⁊ omnia impleuerunt in superficie terre. Porro archa ferebatur super aquas. ⁊ aquae prevaluerunt nimis super terram. ⁊ aperti sunt omnes montes excelsi sub universo celo. Unde decem cubitis altior fuit aqua. super montes quos operietat. Consumptaque est omnis caro que movebatur super terram. volucrum animantium. bestiarum omniumque reptilium quae reptant super terram. uniuersi homines ⁊ cuncta in quibus spiritus vitae est in terra mortua sunt. *vi. 1c.*

Dixit dominus ad abram. Egredere de terra tua et de cognatione tua. ⁊ de domo patris tui. ⁊ ueni in terram quam monstrauero tibi. faciamque te in gentem magnam. Benedicam tibi ⁊ magnificabo nomen tuum. etiamque benedictus. Benedicam benedictis tibi. ⁊ maledicam maledictis tibi. atque in te benedicent uniuerse cognationes terre. Egredius est itaque abram sicut preceperat ei dominus. ⁊ uixit cum eoloth. Septuaginta quinque annorum erat abram. cum egredere de aram. Tulitque saray uxorem suam. et loth filium fratris sui. uniuersamque substantiam quam possederant. ⁊ animas quas fecerant in aram. ⁊ egressi sunt ut uent in terram chanaan. Cumque uenissent in eam. pertransiit abram terram usque ad locum sychem. ⁊ usque ad conualle illustre. Cananeus autem. tunc erat in terra.

Apparuit dominus abram. *vii.* ⁊ dixit ei. Semini tuo dabo terram hanc. Qui edificauit ibi altare domino. qui apparuerat ei. Et inde transgrediens ad montem qui erat contra orientem Bethel. ⁊ tetendit ibi tabernaculum suum. ab occidentem habes

bethel. et ab oriente ay. Edifica
uit ibi quoq; altare dno. et in
uocauit nomen ei. Prexit abra.
uadens et ultra progrediens ad
merithē. facta est aut fames in
terra. Descendit abram in egyptum.
ut pegnaret ibi. Preua
luerat enim fames in terra. Cū
q; ppe eēt ut ingrederet egyptū.
dixit saray uxori sue. Non qd
pulchra sis mulier. qd cum
uiderint te egypti dicitur fuit
uxor ipius ē. et interficient me.
et te reseruabunt. Dic g obsecro
qd soror mea sis ut bene sit in pp
ter te. et uiuat anima mea ob

Gen viii. Sgta tui.
Cū ingressus eēt abram egyptum.
uiderunt egypti muliere qd eēt pulchra nimis.
et nunciauerūt principes phara
oni. et laudauerunt eam apud
illum. et sublata ē mulier in do
mū pharaonis. abram uero be
ne uisū fuit ppter illam. fueruntq;
ei oues et boues. et asini. et serui.
familiē et camelū. flagellauit autē
dnus pharaonē plagis maximis
et domum eius. ppter saray uxore
abram. Vocauitq; pharao abra.
et dixit ei. Quid nam est qd fecis
tū michi. Quare nō indicasti mī qd
uxor tua eēt. Quam ob causam

dixisti michi eē sororem tuā. ut
tollerem eam in in uxore. Hunc
g ecce conuix tua. accipe eam et
uade. Precepitq; pharao sup a
bram uitis. et detulerunt eum
et uxorem illi. et omnia que ha
bebat. **le. l. e. Secūm Lucam.**

In illo tempore. Assumpsit ihc
duodecim discipulos suos. et ait
illis. Ecce ascendum ierosolimā.
et consummabunt omnia q scripta
sunt p pphas de filio hoīs. Et rel.

Redemptor nū. **Omī. lect. eia.**
puidēs beati Greg. pp. ix.
ex passione sua discipulorū
animos perturbandos. eis longe
ante et euasit passionis penam.
et resurrectionis sue glām p dicit.
ut cū eum morientem sic p dicitū
est cernerent. etiā resurrecturū
nō dubitarent. Sed quia carna
les adhuc discipuli nullo modo
ualebant cape ūba mystery.
uenitur ad miraculū. Ante eorū
oculos cecus lumen recepit. ut
qui celestis mystery ūba nō cap
ent. eos ad fidem celestia facta
solidaret. Sed miracula dñi et
saluatoris nū sic accipienda sūt
fīs meī ut et in uitate credant
facta. et tamen p significationē
nobis aliquid innuant. Opa q
pe eius. et p potentia aliud osten

diit. y p myſtium aliud locunt
 Exceñ q̄s iuxta hystoria cec' rſte
 ſunt ignoram. ſ; tam quēp miſtū
 ſignificet nouimus. Secum q̄p
 pe eſt genus humanū. q̄d in
 parente p̄mo a paradīſi gau
 dius expulſum. claritate ſup̄ne
 lucis ignorans dampnationis
 ſue tenebras patitur. ſed tam p
 redemptoris ſui preſentia illumi
 natur. ut interne lucis gaudia
 iam p̄ deſideriū uideat. atq; in
 uia uite. boni opis grefſus ponat.

No tandum eſt q̄d. *x. le.*
 cum ihe iericho appm̄q̄re
 dicit. cecus illuminatur.
 Jericho quippe. interpretat' luna.
 Luna aut' in ſacro eloquio p̄ defectu
 ponitur carnis. quia dñi men
 ſtrius momentis decreſcit. defectu
 m̄e mortalitatis deſignat.
 Dum ḡ conſitor n̄r appinquat
 iericho cecus ad lumen reſtit.
 quia dñi diuinitas defectū n̄e
 carnis ſuſcepit. humanū genus
 lumen q̄d amiſerat recepit. vnde
 enī dñs humana patitur. inde ho
 mo ad diuina ſubleuat. Qui in
 delictet cecus. recte y iuxta uiam
 ſedere y mendicans eē deſcribit.
 ſp̄a enī ueritas dicit. Ego ſum
 ma. Qui ergo eterne lucis clari
 tate nescit. cecus ē. Sed ſi iam

in redemptorem credidit. iuxta
 uiam ſedet. Si aut' iam credidit.
 ſed ut etiam lucem recipiat
 rogare diſſimulat. atq; a p̄tib'
 ceſſat. cecus quide iuxta uia
 ſedet. ſed minime mendicat.
 Si uero credidit et exorat. iuxta
 uiam ſedet cecus y mendicat.

Ovis q̄s cecitatis ſue. *x. le.*
 tenebras agnoſcit. q̄ſq̄s
 hoc q̄d ſibi deeſt lumen
 eternitatis intelligit. clamat
 medullis cordis. clamat y uoci
 b' mentis dicens. Ihu fili dauid.
 miſere mei. Sed quid claman
 te ceco ſubiungitur. audiamus.
 Et qui p̄bant. inceperat eum
 ut taceret. Quid aut' deſignant
 iſti qui iſm ueniente precedunt.
 niſi deſiderioꝝ carnalium t̄bas
 tumultuſq; uicioꝝ. Qui p̄nus
 q̄m ihe ad cor n̄m ueniat. tēp
 tationib; ſuis cogitationē n̄am
 diſſipant. et uoces cordis in orōne
 p̄bant. Sepe namq; dñi cōuerti
 ad dñm poſt p̄petrata uicia uolu
 mus. Dum contra hec eadē exo
 rare uicia que p̄petrauim' conam'.
 occurrunt cordi phantasmata.
 peccatoꝝ que fecimus. mentis
 n̄e aciem reuiberāt cōfundunt
 animum. et uocem n̄e de p̄ca
 tionis p̄munt. Qui p̄bant ḡ

Tu autem
 Lectio. 12.

inceptabant eum ut taceret.
quia prius quā ihc ad cor ueni
at. mala que fecimus cogita
tionij nostre suis imaginib' ul
lisa. in ipā nos nrā oratione
conturbant. Sed quid ad hec il
luminandus cecus iste fecit.
andiam. Sequitur. Ipe uero
multo magis clamabat. fili
dauid. miserere mei. ecce que
turba increpat ut taceat. ma
gis ac magis clamat. qā quan
to grauiorj tumultu cogitatio
num carnalium p̄mimur. tan
to insistere orationij ardentius
Contrahit *xvii* debemus.
turba ne clamem. quia
peccatorj nostrorj phan
tasinata plerumq; in orōne
patimur. Sed nimirum neces
se ē ut uox cordis nrī quo dñi
repellitur. eo ualentij insistat.
quatin' cogitationis illicite
tumultum superet. atq; ad pia
aures dñi nimietate sue impo
tunitatis erumpat. In se ut
suspicio cognoscat unusq; qd
qd dicimus. quia dñi ab hoc
mundo animū ad dñm muta
mus. dñi ad orōnis opus cōi
tinuatur. ipā que prius delecta
bilitate gessimus. importuna
post atq; graua in orōne nrā

tolleramus. Vix eorj cogitatio
manu sancti desiderij ad oclis
cordis abigitur. uix eorj phan
tasinata p̄ penitentie lamenta
superant. Sed cū in oratione nrā
uehementij insistimus. transe
untē ihm figuramus. Unde ille
subdit. Stans autē ihc. iussit
eum adduci ad se. Ecce stat q̄
ante transibat. quia dñi ad huc
turbas phantasimatū in orati
one patimur. ihm aliquatin'
transcuntē sentim'. Cum uero
orationij uehementij insistim'.
stat ihc ut lucem restituat.
quia dñs in corde figitur. lux
amissa reparatur. Qua tamen
in re. et aliud aliquid nobis
dñs inuit. quod intellegi de
humanitate. ac diuinitate
illi uisibile possit. Clamantem
ecce enim cecum transiens audi
uit. sed stans miraculū illi
minationis exhibuit. Transi
re namq; humanitatis ē. sta
re diuinitatis. p̄ humanitatē
q̄ppe habuit nasci. crescere.
mori. resurgere. de loco ad lo
cum uenire. Quā ergo in diui
nitate imitabilitas nō ē. atq;
hoc ipm mutare transire est.
p̄fecto iste transitus ex carne
est. nō ex diuinitate. p̄ diuinij

cetera uero ei semp stare est!
 quia ubiq; presens nec p mo-
 tum uenit. nec p motu recessit.
 In illo tempore. Assump **Lucam.**
 sit ihc duodecim. discipulos
 suos. et ait illis. Ecce ascendi-
 mus iherosolimā. et cōsumma-
 bunt omnia que scripta sūt
 p pphas de filio hominis. Tra-
 dentur enim gentib;. et illudet.
 et flagellabit et conspuet. Et pōt
 quā flagellauerit. occident eū.
 et tertia die resurget. Et ipi ni-
 hil horū intellerunt. Erat autē
 uibum istud absconditū ab eis.
 et nō intelligebant que diceba-
 tur. factum est autē cum appin-
 quaret. iericho. cecus quidam
 sedebat secus uiam mendicās.
 Et cum audiret ibam. pteruen-
 tē. interrogabat qd hoc esset.
 Dixerunt autē ei. qd ihc nara-
 rimus transiret. Et clamauit di-
 ces. Ihu fili dauid. miserere mei.
 Et qui pibant. increpabant eū
 ut taceret. Ipse uero. multo ma-
 gis clamabat. fili dauid misere-
 re mei. Stans autē ihc. iussit il-
 lum adduci ad se. Et cū appin-
 quasset. interrogauit ille dicens.
 Quid tibi uis faciam. At ille
 dixit. Domine. ut uideā. Et ihc
 dixit illi. Respice. fides tua te

saluum fecit. Et confesti uidit.
 et sequebatur illum magnifi-
 canis dñm. Et omnis plebs ut ui-
 dit. dedit laudem deo. **Colla.**

Preces nostras q̄s dñe de-
 menter exaudi. atq; a pec-
 catorū uinculis absolutos. ab
 omni nos aduersitate custodi. **P.**

Dom In xl. Sermo beati
 leonis pp. i. le.

uerter nobis di-
 lectissimū appro-
 pinquante pas-
 cha ieiunium
 quadragesima-
 le ipse legitimum tēporis rē-
 sus indicat. cohortatio tamē
 etiā nostri sermonis adhiben-
 da est. que auxiliante dño nec
 inutilis sit pigris. nec one-
 rosa deuotis. Nam
 cum omnē obseruantia nra
 ratio istoz dierū poscat auge-
 ri. nemo est ut confido de uob.
 qui se ad opus hoz nō gaude-
 at incitari. Natura enī nra
 adhuc manente mortalitate
 mutabilis. etiā si ad summa
 queq; uirtutū studio puehat.
 semp tamen sic potest habere
 quo recidat. ita potest habere
 quo crescat. Et hec ē pfectoz
 uera iusticia. ut nunquam

se presumant esse perfectos. ne
ab itineris non dum finiti in
tentione cessantes. ibi incidat
deficienti periculum. ubi profici
endi deposuerint appetitum.

Ouia nemo nisi .ii. le
dilectissimus tam perfectus
et sanctus est ut perfecti
or sanctiorque esse non possit.
omnes simul sine differentia
gradu. sine discretionem meri
torum ab his in que peruenimus.
in ea que nondum apprehen
dimus pia aueritate curra
mus. et ad mensuram consuetu
dinis nostre. necessarius aliquid
addamus augmentis. Parum
enim religiosus alio tempore de
monstratur. qui in his diebus
religiosior non inuenitur. Unde
oportune auribus

nostris lectio apostolice predicacionis
insonuit dicens. ecce nunc tem
pus acceptabile. ecce nunc die
es salutis. Quid enim acceptius
hoc tempore. quid salubrius
his diebus in quibus bellum in
is indicatur. et omnium uirtutum
perfectus auget. Semp quidem tibi
o anima christiana uigilandum
contra salutis tue aduersarium
fuit. ne ullus pateret locus.
temptatoris infidus. sed in

tibi maior cautio et solertior
est assumenda prudentia. quoniam
idem hostis tuus acrior seuit
inuita. Hinc enim in toto mun
do potestas ei antique diuinitatis
aufertur. et innumera
illi captiuitatis uasa rapiunt.

Renunciatur atro
cissimo perditioni a populo om
nium nationum. omnium
que linguarum. et nullum iam ge
nus hominum reperit. quod non iam
tyrannicis legibus relictetur.
dum per omnes fines terrarum re
generanda in christo multorum mili
um milia preparant. et appropin
te noue creature ortu. spiritualis
nequitia ab his quos possidebat
extirpatur. fremit ergo exproba
ti hostis impius furor. et nouum
querit lucrum. quia ius perdit
antiquum. Captat indefessus et
pingit. si quas respexerit oues
a lactis gregibus negligentibus eua
gantes. quas per deuia uolupta
tatum. et per deuera luxurie. in diu
soria mortis inducat. Inflamat
itaque iras. mittit ocha. accit
cupiditates. uridet continentiam.
incitat gula. Que enim temptare
non audeat. qui nec ab ipso domino
nro ihesu christo conatus fuit fraudi
abstinuit. Nam sic euangelica

Tu autem
Lectio 3.

patefecit hystoria. cum salua
 tor noster post quadraginta di
 erum noctuumq; ieiunium. in
 firmitatis nre in se recepisset e
 suriem. gauisus dyabolus sig
 num se in eo passibilis atq; mor
 talis inuenisse nature. ut ex
 ploraret potentia qua timebat.
 si filius inquit dei es. dic ut la
 pides isti panes fiant. *iiii le. 6.*

Proterat omnipotens crea
 tor. et facile erat ut ad ei
 impium in qua iuberet
 spem. cuiuslibet generis na
 tura transiret. sic cum uoluit
 in conuiuio nuptiaru aquam
 mutauit in uinum. sed hoc ma
 gis salutiferis dispensationib;
 congruebat. ut nequissimi hos
 tis astutia non potentia ditatis.
 sed humilitatis mysterio uince
 retur. Deniq; fugato dyabolo et
 omnibus artib; callid; tempta
 toris elisis. accesserunt ad dnm
 angel;. y ministrabant ei. Con
 fundant igit filii dyaboli atq;
 discipuli. qui repleti inspiratio
 ne uirga. simplices quosq; despi
 ciunt. negantes in xpo utramq;
 ueram ee natura. dum aut di
 tate in homine. aut homine di
 tate despoliant. cum unius te
 poris gemino documento utq;

falsitas sit pempta. quia y p
 famem corporis pfecta humani
 tas. et pfamulantes anglos de
 monstra emanifesta diuinitas. *In autem*
 dilectissimi sic redemptoris nri
 magisterio edocti sumus. n in
 solo pane uiuit homo sed in om
 ni uibo dei. ppterera deuotione
 et alacri fide suscipiamus sol
 lempne ieiunium. no steris in
 edia qua plerumq; et imbecilli
 tas corporis. y auaricie mor b
 inchiert. sed in larga beniuolen
 tia celebrandum. ut simus de
 illis de quib; ueritas dicit. Bea
 ti qui esurunt y sitiunt iusti
 tia. qm ipi saturabunt. Delicie
 g nostre sunt opa pietatis. y il
 lis cibis qui nos ad eternitatem
 nutrant impleam. letem in re
 fectionib; paupum. qd impen
 dia nra faciauerunt. Jocunde
 mur in uestitu coz. quoz ni
 ditate indumentis necessariis

In autem
 2. uij. Lectio. 7.

Sexistiant *v. le. steterim.*
 humanitate nram egi
 tudines decumbentiu.
 imbecillitates debiliu. labores
 exulum. destitutio pupilloz.
 et desolatay lamenta uiduaz.
 in qb; unanctis nemo e q non
 aliqua possit exequi beniuolen
 tie portione. Nulli eni paruis

In autem
 Lectio. 8.

est census cui magnus ē. am-
mus. nec de rei familiaris im-
pendet mensura pietatis. Ma-
iora quidē sūt impendia diu-
tum. et minora mediocriū. sed
nō discrepat fructus operum.
ubi idem est affectus opanti-
um. In ista autē dilectissimj ex-
ercendijs oportunitate virtu-
tum sunt et aliaj insignia vir-
tutū. quę nullo dispendio hor-
reorj. nulla pecunie diminutio-
ne capiuntur. si repellat lasci-
ua. si abdicetur ebrietas. et car-
nalis concupiscentia castitatis
legib' edometur. si ocha transe-
ant in dilectionē. si inimicitie
conuertantur in pacem. si tran-
quillitas extinguat nā. si man-
suetudo remittat iniuriā. si do-
minorj deniq; atq; seruorj tam
ordinati mores sint. ut et illoj
potestas mitior. et istoj sit dis-
ciplina deuotior. Hac g' observa-
tia dilectissimj obtinetur miā
dei. et abolito peccatorj reatu.
religiose uenerandū pascha cele-
brabitur. *Sermo beati maximi*

Aduertere fr̄s ep̄i. v̄i. s̄c.
k̄m̄j quanta nobis sp̄nta-
lia uite documenta succre-
cunt. quamq; magnificis ad p̄p-
situm sanctitatis puocamur ex-

emplis. quod quachagenis refe-
runt dieb'. beatus moyses et fili'
dei ieiunasse. Illud sane p̄spicite.
quia quantum distat seruus a
dño. tantum necesse ē eorj dista-
re ieiunium. Moyses enī uetis
ednoꝝ testamenti ieiunat. ut p̄-
ceptis legib' uni p̄p̄i erudiat
disciplinā. xp̄e ieiunat ut uni-
uersas toti mundi redimat gen-
tes. Ieiunat moyses ut p̄sentis
uite mandata suscipiat. ieiunat
et xp̄e ut eterne salutis sacram̄-
ta constituat. Ieiunauit moyses
ut dñm uideret. ieiunauit et ih̄c
ut unum se eē cum deo. dum di-
abolū triumphat ostenderet.
Moyses post ieiuniū scriptas
digito dei tabulas p̄plo p̄uari-
cante confregit. xp̄e suo ieiuni-
o mansurum p̄ secula euanḡm
cōsecrauit. Quid illud ē autē qđ
cum utiq; quadragenos iei-
nauit dies. nō uterq; esurisse
post ieiunium phibetur. Moyses
utiq; nō esuriit. ut homi-
ne fragili opata diuinitas pro-
bare. Esuriit dei fili'. ut assūp-
tione carnis n̄e. fragilem se h̄c
cepisse hominē reuelaret. v̄i.

Quod nō esuriit moyses.
celestis est possibilitatis
exemplum. qđ esurit xp̄e

noſtre redemptionis eſt ſatramentum. Huimodj em̄ dñs p̄egit in ſua carne myſteriu. ut ſic d̄s eē diuinis uirtutib; creditur. ita ⁊ homo eē infirmitatib; d̄noſcatur humanis. Et hinc e q̄d xp̄e ut homo eſcit. ⁊ eſurientes paſcit ut d̄s. hinc q̄d fatigat̄ minere. et claudis uirtutem tabuit ambulandj. hinc q̄d oculos ſuos laxat in lacrimas. ⁊ mirabiliter cecis informat aſpectum. hinc e q̄d appinquantē morte triftatur. ⁊ mortuum lazariū ſuſcitāt de ſepulchro. hec omnia ſiſ cōditōr ac redemptor n̄r ut d̄s et homo egit. non quia talis illi naſcendj neceſſitas fuit. ſed q̄a tale in celo ⁊ in terris uoluit regnare myſteriu. Illud etiā q̄ ſente eſt admirationis in xp̄o. q̄d ita ad omnia temptatoris interrogata reſpondit. ut nec uertitatem regni ſui tyramno p̄deret. nec myſteriu ſuſcepte carnis explorator agnoſceret. tanta deniq; ſermonē ſuum ſubtilitate circumtulit. ut ille toti d̄o h̄ artificum. ſuorum ſin errore deceptus. dum xp̄m temptat ut hominē. deum in homine non uideret. *viii. le.*

Nos fratres quib; ppugna tor inuictus hanc uenerabilem quadragēſimā deditur. repudiantes carnalia deſideria ſic caſtigemus mēbra ieiunius. ut animas uirtutib; ſaginemus. Ieiunet in nob; p̄uicioſa luxuries. ieiunet om̄is iniquitas. ieiunet oſioſa contentio. Abſtineamus ab epulis. magis abſtineam; auiciis. Sic nos temperem;. ſic ſobrii ſim; animo. ut nulla nob; uoluptatū d̄netur ebrietas. Quid enim p̄deſt obſeruantia quadraginta dierum. ieiunandj nos ſēpota cuſtodire. et legem nō tenere ieiunij. Quid prodeſt nobis uacare a cōtinuis. et diem litib; occupare. Quid p̄deſt pprium nō edere panem. et uictum diſperere miſeror;. Ieiunium xp̄iani. egentis debet eē reſectio. Ieiunium xp̄iani. pacem debet mittere nō uirta. Quale illud eſt aū q̄d nō ueſceris carnib;. ⁊ de ore tuo om̄is eſca ſordidius egrediet̄ maleſictū. Quale eſt quod ſanctificatur uenter ieiunio. et polluit̄ lingua mendaciis. Recte ſane frat; frequentabis eccleſiam. ſi grefſus tuos letalib; laqueis aui

da illa non implicet et inuol
uat usura. Recte orabis dñm
tuum. si precib' tuis nō obfif
tat inuidia. Recte contundes
manib; pectus. si omnē inde
furorem maligne uoluntatis
excusseris. Iuste etiā dabis de
narium paupi. si alij illum
paupi non abstulisti. Hec g̃ ē
kñi religiosa esimes. hic fide
lium passus animarū. ut ieru
num nrm sanctificet castitas.
ornet patientia. benignitas
foueat. miseria letificet. com
mendet humilitas. Huis qua
dragesimā xpi pro ut possim
uirtutib; subsequam. ut gemi
no qdam corporis animiq; ie
iunio. diuine nos semp gratie
commendemus. *Secl. math. 23.*
In illo tempe. Ductus est ihc i
desertum a spū. ut temptaret
a dyabolo. Et cum ieiunasset
quadraginta diebus et q̃tra
ginta noctib; postea esurit. *Et*

Dubitari *Om̃. le. e. beati*
Gregorii pp.
solet. a quo spū sit ihc
ductus in desertum. pp̃ hoc
qd̃ subditur. assumpsit eū dy
abolus in sanctam ciuitatem.
et rursum. assumpsit eū in
montē excelsum. Sed uere et

absq; ulla questione conueni
enter accipitur. ut a scō spū duc
tus in desertum credatur. ut illuc
cum suis sp̃e duceret. ubi hunc
ad temptandū sp̃e malignus
inueniret. Sed ecce dum dicitur
d̃s homo uel in excelsum mōtem.
uel in sanctā ciuitatē a dyabolo
assumptus. mens refugit. hu
mane hoc audire aures expan
sunt. Cui tamen nō ē incredi
lia ista cognoscim. si in illo et a
ha facta pensamus. Verre inq̃
ōium dyabolus caput ē. a hui' capi
tis mēbra s̃t om̃s inq̃. An n̄ mēbrū
dyaboli pilat. An n̄ mēbra dyaboli
iusti p̃sequunt. y multes crucifigen
tes fuerit. Quid g̃ mirū si se ab illo p
misit i mōtem duci. q̃ se p̃tulit etiā
a mēbr̃s illi crucifigi. Hō ē g̃ indignū
receptor n̄ō qd̃ tēptari uoluit. que
nerat y occidi. Iustum q̃ppe erat.
ut sic temptationes nr̃as suis
temptationib; uinceret. sic mortē
nr̃am uinceret sua morte superare.
Sciens nobis est. q̃a *xī*
tibus modis temptatio a
git. Suggestione. delecta
tione. consensu. Et nos cum tēp
tamur. plenumq; in delectationē
aut etiā in cōsensum labimur.
q̃a de carnis peccato ppagati in
nobis ip̃is etiā gemmus unde cer

ramina toleramus. Ds uero q
 in utero uirginis incarnatus.
 in mundum sine peccato ueniat.
 nichil contradictionis in semet
 ipso tolerabat. Temptari q p sug
 gessionē potuit. sed eius mente
 peccati delectatio non momordit.
 atq; ideo omnis illa dyabolica
 temptatio foris. nō intus fuit. Sed
 si ipm ordinē temptationis ei
 aspiciam? pensemus quanta
 magnitudine nos a temptatione
 liberamur. Antiquus hostis cō
 tra primum hominē pēntē nos
 trum. in tribz se temptationibz
 exercit. qā hunc uidehēt. gula.
 uana glā. & auaricia temptauit.
 sed temptando superauit. quia
 sibi eum p consensum subdidit.
 Ex gula quippe temptauit. cū
 cibum ligni uetitum ostendit.
 atq; ad comedendū suaserit. Ex
 uana autē glā temptauit. cum
 dicit. fr̄tis s̄c̄e d̄i. fr̄ ex p̄uēctū a
 uaricie temptauit. cum diceret.
 Scientes bonum & malum. Auari
 cia enī nō solum peccūne ē. sed
 etiā atitudinis. Recte enī auari
 cia dicit. cum supra modū subli
 mitas ambitur. Si enī nō ad aua
 riciā honōis rapina p̄tineret.
 nequaquā paulus de unigeni
 to filio diceret. Hō rapinā arbi

tratus est eē se equalē deo. In hoc
 q dyabolus parentē nīm ad su
 pbiam traxit. qd eū ad auariciā
 sublimitatis excitauit.

Ovibz modis dyabolus p
 mum hominē strauit.
 eis modis sc̄o hominē
 temptato succubuit. P gulam
 quippe temptat. cū dicit. Dic ut
 lapides isti panes fiant. P uanā
 glām temptat cum dicit. Si fili
 dei es. mitte te deorsum. P sub
 limitatis auariciā temptat. cū
 omnia regna mundi ostendit
 dicens. Hec omnia tibi dabo. si
 p̄cidens adoraueris me. Sed his
 dem modis a sc̄o hominē un
 citur. quibz primum hominē se
 uicasse glābatur. ut a n̄is cordi
 b' ipso aditu captus exeat. q nos
 aditu intromissus tenebat. Sed
 ē aliud fr̄s km̄ qd in hac temp
 tatione d̄mca cōsiderare debeat
 mus. qā temptat a dyabolo d̄m̄s
 sacri eloquiū p̄cepta respond.
 & qui eo uō q temptatorē suū
 m̄gere in abyssum poterat. uir
 tute sue potentie nō ostendit.
 sola diuine scripture p̄cepta e
 didit. quatin' suē nobis pati
 entie preberet exemplum. ut
 q̄rens a prauis hominib' al
 qd patimur. ad doctrinā exire

2. vii

in ante
Lectio. 12.

mur potius quam ad uindictam. Pensate quanta est patientia dei. quanta impatientia nostra. Nos si iniuriis aut aliqua lesione provocamur. furore primo aut iram possimus nosmet ipsos ulciscimur. aut quod non possumus facere minamur. Ecce aduersitate dyaboli dominus protulit. et michi ei non mansuetudinis uerba respondit. Portat quem punire poterat. ut hoc in laude eius altius cresceret. si hostem suum non extinguendo sed interim patiendo super

Orandum *xii.* Saret. est quod subditur. quia recedente dyabolo. angeli ministrabant domino. Ex qua re quod aliud quam uni persone utraque natura ostenditur. quia et homo est quem dyabolus temptat. et ipse deus est. cum ab angelis ministratur. Cognoſcamus in eo naturam nostram. quia nisi hunc dyabolus hominem cerneret non temptaret. Venemur in illo diuinitatem suam. quia non super omnia deus existeret. ei nullomodo angelis ministraret. Sed quia diebus huius lectio ista congruit. nam quadraginta dierum abstinentiam nostri redemptoris audiuimus. quia quadagesime tempore inchoamus. discutiendum nobis est cur

hec ipsa abstinentia per quadraginta dierum numerum custoditur. Moyses enim ut legem acciperet secundo diebus quadraginta ieiunauit. helyas in deserto quadraginta abstiniuit. ipse auctor hominum ad homines ueniens in quadraginta diebus nullum omnino cibum sumpsit. Hos quoque in quantum possumus. annuo quadagesime tempore carnem nostram per abstinentiam affligere conemur. Cur ergo in abstinentia quadragenarium numerum custoditur. nisi quia uetus decalogi per libros quatuor sancti euangelii impletur. Denarius enim quater ductus. in quadragenarium surgit. Quia tunc decalogi mandata perficimus. cum perfecto quatuor libros sancti euangelii custodimus. In illo tempore. Dicit *matth.* est ihesus in desertum a spiritu. ut temptaretur a dyabolo. Et cum ieiunasset quadraginta diebus. et quadraginta noctibus. postea esuruit. Et accedens temptator. dixit ei. Si filius dei es. dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit. Scriptum est. Non in solo pane uiuit homo. sed in omni uerbo quod procedit de ore dei. Tunc assumpsit eum dyabolus in sanctam ciuitatem. et

statuit eum supra pinnacu-
lum templi et dixit ei. Si fili-
us dei es. mitte te deorsum. Scriptum
est enim. quia angelis suis man-
dauit de te. et in manibus tollet
te. ne forte offendas ad lapide
pede tuum. ait illi ihesus rursus.
Scriptum est. non temptabis
dominum deum tuum. Iterum assump-
sit eum dyabolus in montem
excelsum ualde. et ostendit ei
omnia regna mundi. et glori-
am eorum. et dixit illi. Hec omnia tibi da-
bo. si cadens adoraueris me. Tunc
dixit ei ihesus. Vade sathanas.
Scriptum est enim. Dominum deum tu-
um adorabis. et illi soli seruius.
Tunc reliquit eum dyabolus.
Et ecce angeli accesserunt et

D ministrabant ei. *Colla.*
Eus qui exiliam tuam an-
nua quadragesime obseruati-
one purificas. postquam familie tue.
ut quod a te optinere abstinen-
do nititur. hoc bonis opibus ex-
equatur. *P. Dom. ii. in xl. re*

Exvii pma.
ysaac. et cali-
gauerunt o-
culi eius. et
uidere non po-
terat. voca-
uitque esau fi-

lium suum. et dixit ei. fili mi.
Qui respondit. Assum. Cui pa-
ter. Vides inquit quod senue-
rim. et ignorem diem mortis
mee. Sume arma tua phare-
tram et arcum. et egredere fo-
ras. Cumque uenatu aliquid
apprehenderis. fac in inde
pultmentum sic uelle me nos-
ti. et affer ut commeda. et be-
nedicat anima mea. ante
quam moriar. Quod cum au-
disset rebecca. et ille abiisset in
agrum ut uisionem patris ex-
pleret. dixit filio suo iacob. Iu-
dium patris tui loquentem cum
esau fratre tuo. et dicente. Affer
michi de uenatione tua. et fac
cibus ut commeda. et benedica
tibi coram domino ante quam mori-

Nunc ergo fili mi. *ii. Sat*
acquiesce consiliis meis.
et pergens ad gregem aff-
michi duos edos optimos. ut
faciam ex eis escas patri tuo qui-
bus libenter uescitur. Quas cum in-
tulens et comederit. benedicat
tibi prius quam moriar. Cui
ille respondit. Hosti quod esau
frater meus homo pilosus sit
et ego lenis. Si attrectauerit me
pater meus et senserit. timeo ne
putet me sibi uoluisse illud.

et inducat sup me maledictio-
nem p benedictione. Ad quem
mater In me sit ait ista male-
dictio filij m. tantū audi uo-
cem meā. et pgens affert que
dixi. Abiit et attulit. deditq;
matri. Parauit illa cibos sic
nouerat uelle patre illi. et uel-
tib' elau ualde bonis q's apud
se habebat domj induit eum
pelluculaq; herioy circumde-
dit manib; et colli nuda prex-
it. Dedit pulmentū. et panes
q's coxerat trahit. Quib' illa
tis dixit. Pater m. At ille respo-
dit. Audis. Quis es tu filij m.
Dixitq; iacob. Ego sum p'moge-
nitus tuus elau. feci sic p'cepit
tū. Surge sece et comede de ue-
natione mea. ut benedicat in

Oanima tua. **iii.**
Dixit ysaac ad filij suū.
Quomodo tam cito inue-
nire potuisti filij m. Qui respon-
dit. Voluntas dei fuit. ut cito
in occurreret qd uoleba. Dixitq;
ysaac. Accede huc ut tangam.
te filij m. ut pbem te utrum
tu sis filius m's elau an non.
Accessit ille ad patrem. et pal-
pato eo dixit ysaac. Vox quide
uox iacob est. sed manus ma-
nus filij elau. si nō cognouit

eum. quia pilose manus si-
militudine maioris expresse-
rant. Benedices q' illi. ait. Tu
es filius m's elau. Respondit.
Ego sum. At ille. Affert inquit
michi cibos de uenatione tua
filij m. ut benedicat t' aīa mea.
Quos cum oblatos comesset.
obtulit ei etiā unum. Quo hau-
to. dixit ad eū. Accede huc. et
da michi osculum filij m. Acces-
sit. et osculatus est eum. Statū
q; ut sensit uestimentoy illius
fragrantia. benedicens ait. Si-
ce odor filij meij. sic odor agri
pleny cui benedixit dñs. **iiii.**

DEt tibi deus de rore celi
et de pinguedine terre
abundantia. frumenti
et uini et olej. et seruiant tibi
p'p'i. et adorent te tribus. esto
domini' fratru tuoy. et incurue-
tur ante te filij matris tue. Qui
maledixerit tibi maledictus erit.
et qui benedixerit tibi benedic-
tionib' repleat. Dixit ysaac sermo-
nē impleuerat. et egresso iacob
foras uenit elau. coctosq; de ue-
natione cibos intulit pat' dices.
Surge pat' m. et comede de ue-
natione filij tui. et benedicat in
anima tua. Dixitq; illi ysaac.
Quis enī est tu. Qui respondit. Ego

92.
sum filius tuus primogenitus
elau. Expauit ysaac stupore ue
hementi. et ultra qua crech po
test admirans ait. Quis q̄ ille
est qui ductu captam uenatio
ne attulit michi. et comedi ex
Iomnib; prius qua tu uenires.
Benedixiq; ei. et erit benedictus.
bitur egressus iacob de *v. le.*
berfabes. p̄gebat aran. Cumq;
uenisset ad quenda locu et uel
let in eo requiescere post solis oc
cubitū. tulit de lapidib; qui ia
cebant. supponens capiti suo
dormiuit in eodem loco. Viditq;
in somnis scalam stantem sup
terra. cacumen illi tangēs celi.
angelos quoq; de; ascendentes
descendentes p̄ eam. et dñm in
nixum scale dicentē sibi. Ego sū
dñs abraham patris tui. deus
ysaac. Terram in qua dormis
t̄ dabo t̄ semini tuo. eritq; ḡm
tuum quasi puluis terre. Dilata
beris ad orientē et occidentē et
septentrionē et meridie. be
nedicent̄ in semine tuo cuncte
trib; terre. et ero custos tuus quo
cumq; p̄xeris. et reducā te in
terra hanc. nec dimittā nisi cō
plero uniuersa que dixi *vi.*

Quonq; cinglasset iacob
de somno ait. Vere dñs

est in loco isto. et ego nesciebam.
Pauensq; qua terribilis ē m̄qt
locus iste. nō est hic aliud nisi do
mus de; et porta celi. Surgens q̄
mane tulit lapidem quē suppo
suerat capiti suo. et erexit in titu
lum fundens oleum desup. ap
pellauitq; nomen urbis bethel.
que prius luxa uocabat. Hout
etiā uotum dicens. Si fuerit dñs
mecū et custodierit me in uia p̄
qua ambulo. et dederit m̄ panē
ad uescendum et uestimenta ad
induendum. reuisusq; fuero p̄
pe ad domum patris mei. erit
michi dñs in dñm. et lapis iste
quē erexi in titulum uocabitur
domus de;. cunctoq; que dederis
michi. decimas offeram t̄. *vii.*

Profectus iacob uenit in
terram orientalem. et in
dit puteum in agro. et
q; greges ouium accubantes iux
ta eum. Nam ex illo ad aquaba
tur pecora. et os eius grandila
pide claudibat. Houtq; erat ut
cunctis ouib; cōgregatis deuol
uerent lapidem. et relictis gregi
b; rursus sup os putei ponerent.
Dixitq; ad pastores. fratres un
estis. Qui responderunt. De aran.
Quos interrogans ait. Hūq̄d
nostris laban filium nachor. dix

erunt. Hominus. Sanusne ē
inquit. Valer inquit. Et ec-
ce rachel filia eius. uenit cum
grege suo. Dixitq; iacob. Adhuc
nuitum diei sup est. nec ē tēp'
ut reducantur ad caulas gre-
ges. Date ante potum ouibus.
Et sic ad pastum eas reducite. Et
responderunt. Nō possumus.
donec omnia pectora cōgredient.
Et amoueamus lapide de ore

Lapide ut ad aquem greges. *viii.*
O quante iacob cum pastorib;
ecce rachel ueniebat cum ouib;
patris sui. nam gregem ipā pa-
cebat. Quā cum uidisset iacob
et sciret consobrinā suā ouesq;
auunculi sui. amouit lapide
quo puteus claudebatur. Et ad
aquato grege. osculatus ē eam.
fletuataq; uoce fleuit. Et indica-
uit ei qd fr̄ eēt patris ei. Et fili'
rebecca. At illa festinans muni-
auit patri suo. Qui cum audis-
set uenisse iacob filium sororis
sue. cucurrit obuiā ei. Complex-
usq; eum et in oscula mens. dux-
it in domū suā. Auditis autē cau-
sis timens. respondit. Os meū es
Et caro mea. Et postquam cōpleti
fūt dies mensis unius. dixit ei.
Hum qā fr̄ m̄s es gratis serues
michi. Dic qd mercedis accipia.

Habebat uero duas filias. nom-
maioris hā. minor appellabat
rachel. Sed hā lippis erat ocul'.
rachel decora facie Et uenusto as-
pectu. Quā diligens iacob. ait.
Seruam tibi p rachel filia tua
minore. septem annis. Respondit
laban. Melius ē ut t̄ eam dem.
quā uno alteti. Mane apud
me. Seruiuit q; iacob p rachel
septem annis. et uidebant illi

Illa pauca dies p̄ amoris magnitudi-
nis. *Math. i.* *S. d. n. e.*
Egressus ih̄c. secessit in partes
tyri et sydonis. Et ecce mulier
chanaanica a finib; illis egressa.
clamabat dicens. Misere me
dñe fili dauid. filia mea male
a demomo uexatur. Et *rl. d. le.*

Seruis eic; *S. Iheroni*
et phariseis in pbr̄.
calumpniatorib; derelic-
tis. transgreditur in partes ty-
ri et sydonis. ut tyrios sydoni-
osq; curaret. Mulier autē chana-
nea egreditur de finib; pristinis.
ut clamans filie impetret salu-
tē. Obserua qd in quinto decimo
loco filia chanaanec sanetur. Mi-
serere me; fili dauid. filia mea
male a demomo uexat. Inde no-
uit uocare filium dauid. quia
egressa iam fuerat de finibus

lius. et errorem timorū ac fido
morū. loci ac fidei commutati
one dimiserat. x.

Filia mea male a demo
nio uexatur. ego filiā
ecclie puto animas credentū
ēē. que male a demonio uexa
bantur. ignorantēs creatore
y adorantes lapidem. Qui n̄
respondit ei ūbum. Hō de sup
bia pharūsaica. nec de scribarū
supercilio. sed ne ipse sententię sue
uideretur contrarius p̄ quā uis
serat. In uiam gentiū ne abien
tis. et in ciuitates samaritano
rum ne inuientis. Solebat
enim occasionem calūpnia
torib; dare. p̄fectamq; saluē
gentium passionis y resurre
ctionis temporū reseruabat. Et
accidentes discipuli eius. roga
bant eū dicentes. Dimitte eā!
quia clamat post nos. Discipu
li illo adhuc tempe mysteria
dñi nescientes uel misericōdia cō
moti rogabant p̄ muliere cha
nanea. quā alius eughista sy
rophemissā appellat. uel impo
tunitate eius carere cupiente.
q̄ nō ut clementē sed ut durū
medicū crebrius inelamaret.

Non sum missus nisi xi.
ad oues p̄ditas domus

isrl. Non quod ad gentes nō
missus sit sed qd̄ ad isrl̄ pri
mum missus sit. ut illis non
recipientib; euangl̄m iusta fi
eret ad gentes transmigrationo.
Et significant̄ dixit. ad oues p̄
ditas domus isrl̄. ut ex hoc
loco unā erroneā ouem de ali
a p̄bola intelligamus. At il
la uenit. y adorabat eū dicit.
Dñe adiuua me. Oira sub p̄
sona mulieris chananitidis!
ecclie fides. patientia. humili
tas demonstratur: fides qua
credit sanari posse filiā suā.
Patientia qua totiens cōtemp
ta in precib; p̄seuerat. Humili
tas. qua se non canib; sed canu
lis comparat. Canes autē
ethnici p̄t̄ ydolatriā dicunt.
qui esui sanguinis. y cadau
rib; mortuorū. ferunt̄ in rabiē.

Nota quod ista chana xii.
nitidis p̄seuerant̄ p̄mū
filium dauid. deinde
dñm uocat. et ad extremum
adoret dñm. At illa dixit. filiā
dñe. Nam et catelli edunt de
mici. que cadunt de mensa
dñorū suorum. Scio inquit
me filiorū y anem non mereri.
nec inragros capere cibos pos
se. nec sedere in mensa cū pa

tre. sed contenta sum reliquis
catulorum. ut per humilitatem mi-
cay ad panis integri ueniam
magnitudinem. Omnia rerum
conuersio. Israhel quondam fili-
nos canes. Pro diuinitate fidei
ordo nominum commutatur.
De illis postea dicitur. circūde-
derunt me canes multi. et ui-
dere canes uidere malos opati-
os. uidere conuersionem. Hos au-
diuimus cum syrophemissa et
muliere que sanguine fluxerat.
magna est fides tua fiat tibi sic-
uis. et filia fides tua te saluam
fecit. O mulier magna est fides
tua. fiat tibi sicuis. et sanata est filia
eius. ex illa hora. propter magnam
matris fidem filiam deseruit de-
monium. Ubi datur exemplum
catherizandi et baptizandi in-
fantes. quia uidelicet per fidem
et confessionem parentum in bap-
tismo liberantur a dyabolo in-
fantes. qui nec dum per se scire
uel aliquid agere boni possunt.
Matth. 18. 5. Sicut enim
gressus ihu. recessit in partes
tyri et sydonis. et ecce mulier
chananea a finibus illis egressa.
clamauit dicens ei. Misere-
re mei domine. filii dauid. filia mea
male a demone uerat. Quam

respondit ei uerbum. et acceden-
tes. discipuli eius. rogabant eum
dicentes. Dimitte eam. quia cla-
mat post nos. Ipse autem respon-
dens. ait. Non sum missus. ni-
si ad oues que perierunt domus
israhel. At illa uenit. et adorauit
eum dicens. Domine. adiuua
me. Qui respondit ei. Non est
bonum sumere panem filiorum.
et mittere canibus. At illa dixit.
Etiam domine. nam et catelli edunt
de micis que cadunt de mensa
dominorum suorum. Tunc respondens
ihesus. ait illi. O mulier. magna
est fides tua. fiat tibi sicuis. et
sanata est filia eius. ex illa hora.

Dominus qui conspicis omnia
nos uirtute destituit. inu-
ertitque custodit. ut et ab om-
nibus aduersitatibus munitur
in corpore. et a prauis cogita-
tionibus mundetur in mente. *1. Cor. 10. 13.*

Ioseph Domini. in *1. Cor. 10. 13.*
cum se decem esset annorum
pascere gregem cum
fratribus suis adhuc puer.
et erat cum filiis baly et
rephay uxoris patris sui. de-
cusauitque fratres suos ad
patrem crimine pessimo.
Ioseph autem diligebat ioseph
super omnes filios suos eo

94.
quod in senectute sua genuisset
eum. fecitque ei tunicam polimi-
tam. Videntes autem fratres eius quod
a patre cunctis fratribus plus a-
maretur. oderant eum. nec pot-
ant ei quicquam pacifice loqui.
Accidit quoque ut visum somnium
referret fratribus suis. que causa
maioris odii seminatum fuit. **ii.**

Dixit ioseph fratribus suis.
Audite somnium meum
quod uidi. Putabam ligare
nos manipulos in agro. et qua-
si consurgere manipulum meum
et stare. uestrosque manipulos cir-
cumstantes adorare manipulum
meum. Responderunt fratres ei. In-
quid rex noster eris. aut subicie-
mur ditioni tue. Hec ergo causa
somnia atque sermonum. inui-
die et odii somitem ministravit.
Aliud quoque uidit somnium. quod
narras fratribus ait. Uidi per som-
nium. quasi solem et lunam et stel-
las undecim adorare me. Quod cum
patri suo et fratribus retulisset. in-
crepauit eum pater et dixit. Quod
uidit hoc somnium quod uidisti.
Quum ego et mater tua et fratres tui
adorabimus te super terram. Inuide-
bant ergo ei fratres sui. pater uero rem ta-
citus considerabat. **iii.**
Vox quoque fratris ioseph in pascen-

dis gregibus patris morarentur
in sychem. dixit ad eum israel. frater
tui pascunt oues in sychem. ue-
ni mittam te ad eos. Quo respon-
dente presto sum. ait. Uade et
uide si cuncta prospera sunt erga
fratres tuos et pecora. et remun-
cia michi quid agatur. Missus
de ualle ebron. uenit in sychem.
Inuenitque eum uir errantem in a-
gro. et interrogauit quid que-
reret. At ille respondit. fratres
meos quero. indica mihi ubi pas-
cant greges. Dixitque ei. Recel-
serunt de loco isto. Audiuimus autem
eos dicentes. cam in dothaym.

Perrexit ioseph post
fratres suos. et inuenit e-
os in dothaym. Qui cum
uidissent eum periculum ante quam
accederet ad eos. cogitauerunt
illum occidere. et mutuo loque-
bantur. ecce somniator uenit. ue-
nite occidamus eum et mitta-
mus eum in cisternam ueterem.
dicemusque fera pessima deuora-
uit eum. Et tunc apparebit. quod
illi perierunt somnia sua. Audiens
hoc ruben nitentibus liberare eum
de manibus eorum. et dicebat. Non
interficiamus animam eius nec
effundamus sanguinem. sed pro-
cite eum in cisternam hanc que

est insolitudine. manusq; uas
setuare innocias. hoc aut dice
bat uolens eripere eum de ma
nib' eor'. et reddeere patri suo.

Confestim igitur ut
puerit ioseph ad fratres
nudauerunt eum tuni
ca talarum et polimita. miserunt
q; in cysterna que non habebat
aquam. et sedentes ut comede
rent panem. uiderunt uatores
hyfnahetras uenire de galaad.
et camelos eor' portantes aro
mata. et resinam et stactem in egyp
tum. Dixit ergo iudas fratrib' suis.
Quid nobis pdest si occiderimus
fratrem nostrum. et relauerimus
sanguinem ipsius. Melius est ut
ueniatur hyfnahetras. et ma
nus nostre non polluantur. frater
enim. et caro nostra est. Acquieue
runt frs sermonib' eius. et pre
teritis machianitis negotiato
ribus extrahentes ioseph de cys
terna uendidierunt hyfnahetras
uiginti argenteis. qui duxerunt
eum in egiptum. *vi.*

Reversus rubeen ad cyste
nam non inuenit puerum.
scissisq; uestib' pgens ad
fratres suos ait. Puer non con
paret. et ego quo ibo. Tulenit
aut tunicam eius. et in sangui

ne hechi quem occiderat tinxerunt.
mittentes qui ferrent
ad patrem et dicerent. Hanc
inuenimus. uide utrum tu
nica filij tui sit annon. Quam
cum cognouisset pater ait. Tu
nica filij mei est. fera pessima
comedit eum. bestia deuora
uit ioseph. Scissisq; uestib' in
dutus est cilicio. iugens filium
suum multo tempore. *vii.*

Igitur ioseph ducitur in egyp
tum. emittit eum putiphar eu
nuchus pharaonis princeps
exercitus. uir egiptius de ma
nu israhelitarum. a quib' pduct'
erat. fuitq; dñs cum eo. et erat
uir in cunctis pspice agens. ha
bitabatq; in domo dñi sui. qui
optime nouerat dñm eē cum eo.
et omnia que gereret ab eo dñi
gi in manib' illius. Inuenitq;
ioseph gratiam coram dño suo. et
ministrabat ei. A quo ppositus
omnib' gubernabat crechitam
sibi domum. et uniuersa que ei
tractata fuerant. Benechitq;
dñs domuy egipti ppter ioseph.
et multiplicauit tam in ecclia
quam in agtis cunctam substan
tia eius. nec quicquam aliud no
uat nisi panem que secebat. *viii.*
Esat ioseph pulcher facie

et decorus aspectu. Post mul-
 tos itaq; dies iniecit dñs oca-
 los suos in ioseph. ⁊ ait. Dormi
 mecum. Qui nequaquam acqui-
 escens opi nefatio. dixit ad eā.
 Ecce dñs m̄s omnib; michi tra-
 ctis ignorat quid habeat in
 domo sua. nec quicquam est qđ nō
 in mea sit potestate. uel nō trahi-
 dicit michi. preter te que uxor
 eius es. Quomodo possum ma-
 lum hoc facere. ⁊ peccare in dñm
 meum. Huicemoch ubis p sin-
 gulos dies ⁊ mulier molesta e-
 rat adolescenti. ⁊ ille recusabat
 stuprum. Accidit aut ut quada-
 che intraret ioseph domum. ⁊
 opetis quippiam absq; arbitris
 faceret. ⁊ illa apprehensa la-
 cia uestimenti eius diceret. Dor-
 mi mecum. Qui relicto in mani-
 bus eius pallo. egressus ē foras.
Hic. tempe. frat **S. Lucam.**
 ihc eiciens demonium. ⁊ illud
 erat mutum. Et cum eiecisset de-
 monium. locutus ē mutus. et
 ammirate sūt turbe. **Rel. O. Ic**
Demonia eiusd. veñ **Be-**
 cus iste apud de **pbr.**
 matheum nō solum mu-
 tus sed ⁊ cecus fuisse narratur.
 curatusq; dicit a dño. ita ut lo-
 queretur et uideret. Tria genera

ha signa. simul in uno homine
 perpetrata sunt. Cecus uidet.
 mutus loquitur. possessus a
 demone liberatur. Qđ ⁊ tunc qđ
 dem carnaliter factum ē. sed ⁊
 cottidie completur in comisiōe
 credentium. ut expulso p̄mū
 demone fidei timen aspiciant.
 de inde ad laudem de; tacentia
 prius ora laxent. Quidā aut ex
 eis dixerunt. In beelzebub p̄n-
 cipe demonior. eicit demonia.
 Non hoc aliqui de t̄ba sed pha-
 rīsey calumpniabant et scribe.
 sic alii euangeliste testant. **Et**

Turbis que minus **re.**
 erudite uidebant. dñm se-
 per facta mirantib;. pha-
 risei et scribe e contra uel nega-
 re hec. uel que negare nequie-
 rant. sinistra interpretatione
 puertere laborabant. quasi hec
 non diuinitatis sed immundi
 spē opa fuissent. idest beelzebub
 qui deus erat acharon. Nam be-
 el quide ip̄e est baal. zebub aut
 musca uocatur. Nec iuxta que-
 dam mendosa exemplaria. i. lit-
 tera uel d. in fine nominis ē le-
 gentia. sed. b. Beelzebub aut ba-
 al muscarum. idest uir musca-
 rū. siue habens muscas interp̄-
 tat. obsoles uidehēt immo

latenti cruoris. ex cuius spiritibus
fimo ritu uel nomine principē
demoniorum cognominabant.

Et alii temptantes. xi.
signum de celo querebant
ab eo. Vel in morem helise
ignem de sublimē uenire cupi-
ebant. uel in similitudinem sa-
muelis. tempore estimo mugire
tonitrua. choruscare fulgura
ymbres tueri quasi nō possent
y illa calumpniari et dicere. ex
occultis y uariis aeris passionibus
accidisse. At tu qui calumpnia-
ris ea que oculis uides. manu-
tenes. utilitate sentis. quid fa-
cies de his que de celo uenerunt.

Utiq; respondebis. et magos in
egypto multa signa fecisse de celo.

Ite autē ut uidit cogitationes
eorum. dixit eis. Omne regnū in
se ipm diuisum desolabitur. y
domus supra domū cadet. Nō
ad dicta sed ad cogitata dñs
respondit. ut uel sic compelle-
rentur credere potentia eius.
qui cordis uidebat occulta. Si
autē omne regnū in se ipsum
diuisum desolabitur. ergo pa-
tris et filii y spē sancti regnum
non est diuisum. quod sine ul-
la contradictione non aliquo
unquam poterit labefactari in

pulsu. Si q̄ scē q̄ indiuidue trita-
tis indiuiduū immo q̄a indiuiduū
manet regnū. desistant amari mi-
nozem patre filium. minorem
dicere filio spm scē. quia quorū
unum est regnum. horū ē y una
maiestas. Si autē et sathanas ī
se ipm diuisus est. quomodo sta-
bit regnum ipsius. quia dicitur
in beezebub eicere me demonia.
hoc dicens ex ipsorū cōfessione
uolebat intelligi. quod in eum
nō credendo in regno dyaboli
ē delegissent. quod utiq; adu-
sum se diuisum stare nō potest.
Ergo pharisei quod uo-
luerunt. Si sathanas sathanam
non potest eicere. nichil cōtra
dūm quod dicerent n̄ inueniēt.
Si autē potest. multo magis s̄
p̄spiciant. et recedant de regno
eius quod adu sum se diuisum
stare non potest. *Scilicet. Lucam.*
In illo t. frat̄ ih̄c eiciens demo-
nium. et illud erat mūtū. fr̄ cū
eiecisset demoniū. locutus est
mūtus. Et ammirate sunt ih̄c.
Quidā autē ex eis dixerunt. In
beezebub principe. demoniorū.
eicit demonia. Et alii temptan-
tes. signū de celo querebant ab
eo. Ip̄e autē ut uidit cogitatio-
nes eorū. dixit eis. Omne regnū
ī se diuisū desolabit. et domū supra

domum cadet. Si autem et sathana
in se ipsum diuisus est. quo
modo stabit regnum ipsius
quia dicitis in beelzebub eicere
me demonia. Si ego in beelze-
bub eicio demonia. filij uestri
in quo eiciunt. Ideo ipsi iudi-
ces uestri erunt. Porro si in digi-
to dei eicio demonia. pfecto per-
uenit in uos regnum dei. Cum
fortis armatus custodit atrium
suum. in pace sunt ea que pos-
sidet. Si autem fortior illo superue-
niens uicerit eum. uniuersa
arma eius auferet in quibus co-
fidebat et spolia eius distribu-
et. Qui non est mecum. aduer-
sum me est. Et qui non colligit
mecum. dispergit. Cum in mun-
dus spiritus eierit de homine. am-
bulat per loca in aquosa querens
requiem et non inueniens die.
Reuertar in domum meam.
inde exiit. Et cum uenerit. in-
uenit scopis mundatam. Et
tunc uadit et assumit spiritum
alios spiritus nequiores se. et in-
si habitant ibi. Et sunt nouis-
sima hominis illius. peiora
prioribus. factum est autem. cum hec
diceret. extollens uocem quaedam
mulier de tribu dixit illi. Beatus
uenter qui te portauit. et uerba
que suxisti. At ille dixit. Quin

96.
immo. Beati qui audiunt uer-
bum dei. et custodiunt illud.

Quesumus omnipotes
deus uota humilium res-
pice. adque ad defensionem nostram
dexteram tue maiestatis exten-
de. Et sic. Inq. P. do. Dom. iiii.

Min. xl. lc. i.
moyses pas-
cebat oues
iethro socij
sui. sacer-
dotis ma-
dyan. Eiq;

minasset gregem ad interiora
deserti. uenit ad montem the-
saurum. et cernens ei dominus in flamma
ignis de medio rubi. et uidebat
quod rubus arderet et non com-
bureret. Dixit ergo moyses. Va-
dam et uidebo uisionem hanc
magnam. quare non combura-
tur rubus. Cernens autem dominus quod
pgeret ad uidendum. uocauit
eum de medio rubi et ait. Moy-
ses moyses. Qui respondit. Al-
sum. At ille. Ne appres inquit
huc. Solue calciamentum de pe-
dibus tuis. locus enim in quo stas.
terra sancta est. Et ait. Ego sum
deus patris tui. deus abraham. deus
ysaac. et deus iacob. Abscondit
moyses faciem suam. non enim

audiebat respicere contra dñm.

Ait dñs ad moysen. **ii.**
Uidi afflictionem ppli
mei in egipto. et clamo
rem eorum audivi. ppter duri
ciam eorum qui presunt opi
bus. Et sciens dolorem eius.
descendi ut liberarem eum de
manib; egiptioꝝ. et educerem
de terra illa in terram bonam
et spaciosam. in terram que flu
it lacte et melle. ad loca cana
nei. ethey. y amorrei. pherezey.
y euey. y iebusey. Clamor ergo
filiorum isrl' uenit ad me. uidi
q; afflictionē eoz qua ab egip
tus opprimuntur. Sed ueni
mittam te ad pharaonē. ut e
ducas pplm meum filios isrl'
de egipto. Dixit moyses ad dñm.
Quis ego sum ut uadam ad
pharaonem. et educam filios
isrl' de egipto. Qui dixit ei. Ego
ero tecum. Et hoc habebis sig
num. qd miserum te. Cum edux
eris pplm meum de egipto. im
molabis deo sup montem istū.

Ait moyses ad dñm. **iii.**
Ecce ego uadam ad filios
isrl'. et dicam eis. Ds pa
trum uestroꝝ misit me ad uos.
Si dixerint michi qd nomen ē
eius. quid dicam eis. Dixit dñs

ad moysen. Ego sum qui su.
dit. Sic dices filius isrl'. Qui ē
misit me ad uos. Dixitq; re
rum dñs ad moysen. hec dice
filius isrl'. Dominus dñs pa
trum uestroꝝ dñs abraham.
et dñs ysaac. y dñs iacob. misit
me ad uos. Hoc nomen michi
est in eternum. et hoc memo
riale meum in generatione
et generationem. **Nade cōg**
grega seniores isrl'. et dices
ad eos. Dñs dñs patru uoꝝ
apparuit michi. dñs abraham
deus iacob. dñs ysaac. dicens.
Uisitans uisitauit uos y uidi
omnia que acciderunt uobis
in egipto. et dixi ut educam
uos de afflictione egipti in
terram chananei. et ethey. y
amorrei. pherezey. y euey. et
iebusey. ad terram fluentem
lacte et melle. et audient uo
cem tuā. Ingredietisq; tu et
seniores isrl' ad regem egipti.
et dices ad eū. Dñs dñs hebreo
rum uocauit nos. ibimus uā
trium dierum p solitudinem.
ut immolemus dño deo nro.

Ego scio quod non **iiii.**
dimittet uos rex egipti
ut eatis. nisi p manum
ualida. Extendam enī manū

meam et petitiā egyptum
in cunctis mirabilib; meis. q̄
facturus sum in medio eorū. Post
hec dimittet uos. daboq; grām
p̄p̄o huic coram egyptis. & cū
egrediemini non exhibitis ua
cijs. sed postulabit mulier a ui
cina sua & ab hospita sua uasa
argentea & aurea ac uestes. po
netisq; ea sup filios & filias uel
trās. et spoliabitis egyptū. Re
spondit moyses. & ait. Hō cre
dent michi. neq; audient uocē
meam. sed dicent. Non appari
t tibi dñs. Dixit ergo dñs ad eū.
Quid est quod tenes in manu
tua. Respondit. Vinga. Dixitq;
dñs. Pice illam in terram. Piceit.
et uisa est in cohibitum. ita ut fu
geret moyses. Dixitq; dñs. Exten
de manum tuam. & apprehende
caudam ei. Extendit et tenuit.
uisaq; est in uingam. Ut credat
inquit quod apparuerit tibi do
minus. dñs patrum tuorū. dñs
abraham. & dñs ysaac. & dñs ia
cob. Dixitq; dñs rursum. Dite
te manum tuam in sinū tuum.
Quam cum misisset in sinum.
p̄tulit lepram instar niuis. Re
trahere ait manum in sinum tu
um. Retraxit & p̄tulit iterum.
& erat similis carni relique. Si

94.
non crediderunt inquit tibi.
neq; audierunt sermonē signi
prioris. credent tibi signi sequen
tius. **o**ccidit est dñs ad **vise** stis.
moysen dicens. loquere filiis
israhel. Reuertē castra meten
tur e regione phiauroth. que ē
inter magdalahum et mare cō
tra beelsephon. in conspectu
ei castra ponetis supra mare.
Diciturq; est pharao sup fili
is isrl. Coartati sunt in terra.
conclusit eos desertū. Et indu
rabo cor eius ac p̄sequet uos. &
glorificabor in pharaone. & in
omni exercitu eius. scientq; e
gypti quia ego sum dñs. fece
runtq; ita. Et nunciatum ē regi
egyptiorū. quod fugerit p̄p̄s. In
mitatum ē cor pharaonis et
seniorū eius sup p̄p̄o. et dixerūt.
Quid uolumus facere. ut di
mitteremus isrl. ne seruiret uo
bis. Junxit & currum. & om
nem p̄p̄m suum assumpsit se
cum. tulitq; sexcentos currus
electos quicquid in egypto curru
um fuit. & duces totius exer
citus. Indurauitq; dñs cor pha
raonis regis egypti. & p̄secut
est filios isrl. At illi egrediēti erāt
A in manu excelsa. **viii**
vayq; p̄sequerent egypt

tu uestigia precedentium. repere-
runt eos in castris supra mare.
Omnis equitatus et curus pha-
raonis ⁊ uniuersus exercitus. e-
rant in auroth contra beelsephoj.
Cumq; appinquasset pharao. le-
uantes filij isrl' oculos uiderunt
egyptios post se et timuerunt
ualde. clamaueruntq; ad dñm.
et dixerunt ad moysen. forsi-
tan non erant sepulchra in
egypto. ideo tulisti nos ut in
solitudine moreremur. Quid
hoc facere uoluisti. ut educes
nos ex egypto. Nonne iste e ser-
mo quem loquebamur ad te
in egypto dicentes. recede a no-
bis ut seruiamus egyptiis.
multo eni melius est seruire
eis quam mori in solitudine.
Et ait moyses ad pfm. Nolite
timere. stete et uideate magna
ha dñi que facturus est hoche.
Egyptios eni quos nunc uide-
tis. nequaquam ultra uidebitis
in sempiternum. Dñs pugna-
bit p uobis. ⁊ uos tacebitis. vii.

Dixit dñs ad moysen. **le**
Quid clamas ad me. Lo-
quere filius isrl' ut pfiat
cantur. Tu aut eleua uirga tua.
et extende manum tua sup ma-
re et diuide illud. ut gradiant

filij isrl'. in medio mari p siccum.
Ego aut inducabo cor egyptioꝝ
ut persequantur uos. et glori-
ficabor in pharaone ⁊ in omni
exercitu eius. in curtib; ⁊ in ei-
tib; illius. et sciunt egypti qd
ego sum dñs. cum glorificatus
fuerio in pharaone. ⁊ in curtib;
atq; in equitib; ei. Tollensq; se
angelus dei qui precedebat cas-
tra isrl'. abiit post eos. ⁊ cu eo
pariter columpna nubis. pri-
ora dimittens. post tertium ste-
tit inter castra egyptioꝝ ⁊ cas-
tra isrl'. Et erat nubes tenebro-
sa ⁊ illuminans noctem. ita ut
ad se inuenire toto noctis tēpo-
re accedere nō ualerent. Cumq;
extendisset moyses manū sup
mare. abstulit illud dñs flan-
te uento uehementi ⁊ uenti
tota nocte. et iitit in siccū. Dum
saq; est aqua. ⁊ ingressi sūt fi-
lij isrl' p medium maris sicci.
Erat enim aqua quasi murus.
ad dexteram eoz et leuā. Pse-
quentesq; egypti ingressi sūt
post eos. omnis equitatus pha-
raonis. curtus eius ⁊ equites
p medium maris. viii. **le.**
Itaq; aduenerat uigilia matuti-
na. ⁊ ecce respiciens dñs sup cas-
tra egyptioꝝ p columpnam ig-

Tu autem

tu autem

ms & nubis. interfecit exercitū
eorū & subuertit rotas curruum.
ferebanturq; in profundū. Dixit
q; egypti. fugiamus isrlē. do
minus enim pugnat p̄ eis con
tra nos. Et ait dñs ad moysen.
Extende manum tuā supra ma
re. ut reuertantur aque ad egyp
tios. sup currus & equites eorū.
Cumq; extendisset moyses ma
num contra mare. reuersum ē
primo diluculo ad priorē locū.
fugientibq; egyptiis occurrerēt
aque. & inuoluit eos dñs ī me
dus fluctib; Reuersq; sunt aque.
& opuerunt currus & equites
cuncti exercitus pharaonis qui
sequentes ingressi fuerant ma
re. nec unus quidem sup̄ fuit ex
eis. ^{u. autem} filii autē isrl̄ prexerunt per
medum siccū maris. & aque eis
erant q̄si p̄ muro adextris & a
sinistris. libauitq; dñs ī die illo
isrl̄ de manu egyptiorū. & uiderūt
egyptios mortuos sup̄ litus ma
ris. & manum magnam quam
exercuerat dominus contra eos.
Timuitq; p̄p̄s dñm. & crederēt
dño & moysi seruo eius. Tunc ce
cinit moyses & filij isrl̄. carmen
hoc dño. & dixerunt. Cantemus
dño. gloriose enī magnificatus
est. equum & ascensū orē deiecit

98.
In mare. *le sc̄i e: s. Johanne. ix.*
In illo tempore. Abiit ih̄c trans
mare galylee q̄d est tyberiadis.
et sequebatur eum multitudo
magna. quia uidebant signa
que faciebat sup̄ his qui infir
mabantur. Et r̄. *Om̄ le eiusd;.*

Qui signa v̄r̄ Bede p̄bri.
et miracula dñi ac salua
toris n̄r̄ recte cum legūt
uel audiunt accipiunt. non tā
in his quid fons stupeant at
tentunt. quam quid horū exē
plo ip̄i intus agere. quid in his
mysticum p̄pendere debeant ī
spiciunt. Ecce etenim p̄p̄n̄te
pascha die festo iudeorū. sequen
tem se multitudinē dñs ūbo sa
lutis pariter & ope curationis
ergebat. Nam sicut alius enā
gehista scribit loquebatur ill̄
de regno dei. et eos qui cura in
digeant sanabat. eademq; doc
trina & sanatione completa.
paucis de cibariis abundantis

Nime refecit. *x. le.*
Os ergo fratres km̄j pro
pinquante pascha die
festo nostre redemptionis. ad
iuncta fratrum carerua. dñm
toto corde sequamur. quo actio
num itinere ingressus sit diu
gentissime contemplemur. ut

uestigia eius sequi mereamur.
Qui enim dicit se in xpo manere!
debet sicut ipse ambulavit. ¹² ipse
ambulare. Quicquid in nobis
impie inesse deprehendimus!
crebra ubi illius auditione tige-
mus. Quicquid uici temptanti.
morbi uideat spiritualis nos in-
us uastare senserimus. solite pie-
tatis illius munere postulemus
emundari. Sed et si ieiunos nos
celestis uite dulcedine conspex-
erimus. eius gratiam flagitemus
ut necessarie nos compunctionis
suauitate. ut epulis fidei. spei.
et dilectionis. ut ceterarum uirtutum
spiritualium donis satiare dignetur.
quatinus tempore sacro sancte
resurrectionis illi. interius exi-
at. ¹² q; decenter ornati. sacramenta
nostre salutis puro corde simul
et corde sumamus. **xv.**
Ibet fratres karissimi diligentius to-
tam sacre seriem lectionis intue-
ri. et quicquid in ea mysticum in-
daga-
re ualemus uite pandere carita-
ti. Abiit ihc transmare galilee.
quod est tyberiadis. primo die
dum iuxta hystoriam. quia mare
galilee quod multis p diuisa-
te circumiacentium regionum uoca-
bulis distinguitur. illis tantum
in locis mare tyberiadis uocatur.

ubi tyberiadem ciuitatem aqis
ut aunt cathedis salubrem ab
occidente pmonstrat. Siquide
interfluente iordane. duo de in-
ginti passuum milib' in longu.
et quinq; extenditur in latum.
dystric aut mare. torda actu
mentia seli hui' uolumina sig-
nificat. in quib' prauu quilibet
iniuste delectati. quasi p fundi
dediti pisces. mentem ad sup-
na gaudia non intendunt. un-
de bene idem mare galilee id e
iota cognominatur. quia ni-
mitum amor labentis seli qh i
uestigine corda mittit. que ad
phennis uite desideria non p-
mittit erigi. De quahb' psalmis-
ta. In circuitu inquit impij am-
bulantem ¹² subulant.
A transmare galilee ihc
multitudo maxima seq-
batur. que doctrine sanationis
et refectionis munera ab eo su-
ma peperit. quia prius qua-
dus in carne appareret. sola illu-
gens iudea sequebatur. creden-
do. Postquam uero p incarnati-
onis sue dispensatione fluctus
uite corruptibilis actus. calca-
uit. transit. maxima mox
cum multitudo credentium secu-
ta est nationum. spiritabit in

99.
struy. sanari. ac faciam desiderat.
in psalms ista deprecas. Dne ad te refu-
gi. doce me facie uoluntate tua. Item.
Misere mei dne qm infirmus sum. Sa-
na me domine quo conturbata
ossa mea. Et iterum de percipiendi
ab eo uite perpetue alimonis co-
fisa. Dns inquit pascit me. In
chil michi deerit. In loco pascue
ibi me collocauit. Quod aut su-
biens in montem ihe ibi sedebat.
cum discipulis suis. Sed uenen-
te ad eum multitudine descen-
dit. atq; hanc in inferiorib; rese-
cit. quam in inferiorib; paulo an-
te curauerat. nequaquam frustra
factum crelamus. sed ad signi-
ficandum mystice. quia doctrina
et carismata sua dns iuxta peri-
pientium capacitatem distribuit.
infirmis quidem mentib; ac par-
uulis adhuc spu simpliciora cre-
dens sacramenta. celsiorib; aut q-
busq; et pfectiorib; sensu secreto-
ra sue maiestatis archana rese-
rans. altiora deuote conuersatio-
nis itinera suggerens. et altiora
celestium pmiuon; dona pmittes.
H illo tempore. S. Iohanne.
Abiit ihe transmare galylee qd
est tyberiadis. et sequebatur eu
multitudo magna. quia uide-
bant signa que faciebat sup his

qui infirmabantur. Subiit er-
go in montem ihe. ibi sedebat
cum discipulis suis. Erat aut.
primum pascha. dies festus
iudeor;. Cum subleuasset ergo
oculos ihe. uidisset quia mul-
tudo maxima uenit ad eum.
dicit ad philippum. Unde emem
panes ut manducent hi. hoc
aut dicebat. temptans eu. ipse
enim sciebat. quid eet factururus.
Respondit ei philippus. Duce-
tor; denarior; panes. non suffi-
ciunt eis. ut unus quisq; modic-
um quid accipiat. Dicit ei un-
de discipulis eius. andreas frat-
symonis petri. Est puer unus
hic. qui habet quinque panes or-
deaceos. et duos pisces. Sed hec qd
sunt inter tantos. Dicit ergo ihe.
facite homines discumbere. Erat
aut fenum multum in loco. Dis-
cubuerunt ergo uiri. numero
quasi quinque milia. Accepit ergo
ihe panes. et cum gras egisset dis-
tribuit discumbentib;. Similiter
et ex piscibus. quantum uole-
bant. Ut aut impleti sunt. dixit
discipulis suis. Colligite. que su-
pauerunt fragmenta. ne pereant.
Collegerunt ergo. et impleuerunt duo
decim cophinos fragmentor;. et
quinque panib; ordeaceis. et duobus

piscib; que supfuerunt hui; q
manducauerant. Illi q; homi
nes cum uidissent quod fecat
signum. dicebant. Quia hic e
uere ppha. qui uenturus est in
mundum. Amen. *Colla.*

Concede qs omnipotens
ds. ut qui ex merito nre
actionis affligimur. tue gratie
consolatione respiciamus. *P. Et fa.*

*Dom. In passione dñi. Incipit p
fatio sci Iheronimi pbr. in*

Iheremiam
aphetam.
Iheremias
ppha cui hic
plogus scribi

tur. sermone quidem apud he
breos ysaia. y osee et quibusda
aliis pphis uidetur ee rustitior.
sed sensib; par est. q;ppe qui eo
dem spu pphauerit. Porro sim
plicitas eloqui. de loco ei in q
natus est accidit. fuit enim
anathotites. qui est usq; ho
die uiculis tribus ab ierosoli
mis distans milib;. sacerdos
ex sacerdotib;. in matris utro
sanctificatus. uirginitate sua
euangelicu uinum xpi ecclie de
dicans. Hic uaticinati exors
est puer. y captiuitate urbis
atq; uide no solum spu sed y

oculis carnis intutus est. Jam
decem trib; isrl. assyri in medos
transulerant. iam terras ear
colonie gentium possidebant.

Unde in iuda tantu y beniam
pphauit. & ciuitatis sue ruina
quadrupli planxit alphabe
to. qd nos mensure metri usib;
q; reddidimus. Ppterea ordine
uisionum qui apud grecos et
latinos omnino confusus e ad
pristinam fidem correximus. li
brum aut; batuch notarij ei. q
apud hebreos nec legitur. nec ha
betur ptermisimus. p hui; om
nib; maledicta ab emulis psto
lantes. quib; me necesse est p sin
gula opuscula respondere. y hoc
patior quia uos cogitis. Ceteru
ad compendium mah rectius
fuerat modum furor; eoy silen
tio meo ponere. qua cottidie no
ui aliquid scripturante inuidoy
insaniam puocare. *Explicit pfar.*

Verba Incipit Iheremias pp.
Ieremie filii elchie de
sacerdotib; qui fuerit
in anathot. in terra
benyamini. quod factum e ubi
dm ad eum in diebus iosie filij
ammon regis iuda. in tercio de
cimo anno regni eius. Et factu
est in dieb; ioachim filij iosie re

100.
gis iuda usq; ad consummati
onē undecimj anni sedechie
filii iohie regis iuda. usq; ad
transmigrationē ierusalem in
mense quinto. factum est ūbū
dñi ad me dicens. Prius qm
te formare in utero noui te. et
ante quā exires de uentru sanc
tificauit te. et ppham in gentib;
dedit te. et dixi. a. a. a. domine
dñs. ecce nescio loqui. quia pu
er ego sum. et dixit dñs ad me.
Noli dicere quia puer sum. qm
ad omnia que mittam te ibis.
et uniuersa q̄cūq; mandauero tibi lo
queris. Ne timeas a facie eorū.
quia ego tecum sum ut etiam

Mte dicit dominus **iii. r.**
Igitur dñs manum suam.
et tetigit os meū. et dixit
dñs ad me. Ecce dedi ūba mea
in ore tuo. ecce constitui te ho
die sup gentes et regna. ut euel
las. et destruas. et disperdas. et
dissipes. et edifices. et plantes.
et factum est ūbum dñi ad me
dicens. Quid tu uides ieremia.
et dixi. Virgam unguantē ego
uideo. et dixit dñs ad me. Be
ne uidisti. quia unguabo ego
sup ūbo meo ut faciā illud. et
iiii factum est ūbum dñi scđo ad
me dicens. Quid tu uides. Et

dixi. Virgam succensam ego ui
deo. et faciem eius a facie aq̄lo
nis. et dixit dñs ad me. Ab aq̄
lone pandetur omne malum.
sup omnes habitatores terre.
quia ecce conuocabo omnes cog
nationes regnorū aquilonis
dicit dñs. et ueniunt et ponēt
unusquisq; solium suū in in
uertu portarū ierusalem. et sup
omnes muros eius in circuitu.
et sup uniuersas urbes iuda. et
loquar iudicia mea cum eis.
sup omni malitia eorū quā de
reliquerunt me. et libauerunt
dñs alienus. et adorauerunt o
pus manuum suarū. **iiii. v.**

Tu ergo accinge lumbos
tuos et fuge et loquere
ad eos omnia que ego
precipio tibi. Ne formides a
facie eorū. nec enī timere te fa
ciam uultum eorū. Ego quippe
dedit te hothe in ciuitatē mu
nitam. et in columpnā ferreā.
et in murum cretum sup omnē
terram. regibus iuda. et prin
cipibus eius et sacerdotib; et
omni plō terre. et bellabunt
aduersum te et non preualebunt.
quia tecum ego sum ait dñs
ut liberem te. et factum ē ūbū
dñi ad me dicens. Vade et clama

in auribus ierusalem dicens. hec dicit
dominus. Recordatus sum tui. mi
serans adolescentiam tuam.
& caritatem desponsationis
tue. quando secuta es me in
deserto in terra que non semina
tur. Sanctus israel domino primitie
frugum eius. Omnes qui deu
rant cum delinquant. mala
uenient super eos dicit dominus. **Vii**

Audite uerbum domini domus
iacob. & omnes cognati
ones domus israel. hec di
cit dominus. Quid inuenerunt in
me patres uestri iniquitatis.
quia elongauerunt a me & am
bulauerunt post uanitatem.
Et uani facti sunt. & non dixerunt.
Ubi est dominus qui ascendere nos
fecit de terra egypti. qui trans
duxit nos per desertum per terram
inhabitabilem & inuiam. per ter
ram sitis & imaginem mortis. per
terram in qua non ambulauit
uir neque habitauit homo. Et in
duxit uos in terram carmeth. ut
comederetis fructum eius. et
optima illius. & ingressi contra
minastis terram meam. & he
ditatem meam posuistis in abomi
nationem. Sacerdotes non dixe
runt ubi est dominus. & tenentes le
gem nescierunt me. Et pastores

preuaricati sunt in me. & pph
etiam fuerunt in baal. & ydola
secuti sunt. **Vii lectio.**

Ad huc uicibus contendam
uobiscum ait dominus. & cum
filiis uestris disceptabo.
Transite ad insulas cethim &
uide. & in cethar mittite & con
siderate uehement. & uide
si factum est huiusmodi. si
mutauit gens deos suos. et
certe ipsi non sunt dei. Pops u
m. mutauit gloriam suam in
ydolum. Obstupescite celi super
hoc. & porte eius desolamini
uehementer dicit dominus. Duo enim
mala. fecit populus meus. De dereh
querunt fontem aque uiue.
& fodierunt sibi cisternas disti
patis. que continere non ualent
aquas. Numquid securus est
israel aut uetnacuulus. Quare ergo
factus est in preclam. Super eum
tugierunt leones. & dederunt
uocem suam. Posuerunt terram
eius in solitudinem. ciuitates
ei excusse sunt. & non est qui ha
bitet in eis. filii quoque men
pheos & tafnes. constupraue
runt te usque ad uentrem. Num
quid non istud factum est tibi.
quia dereliquisti dominum deum tuum.
eo tempore quo ducebat te per uiam.

101.
Et nunc quid tibi vis in uia e-
gypti. ut bibas aquam turbidam.
Et quid tibi cum uia assyriorum.
ut bibas aquam fluminis. et
guet te malicia tua. et auersio
tua increpabit te. *Ps. 105.*

Seruo et uide quia malum
et amatum est reliquisse
te dominum deum tuum. et non
esse timorem eius apud te. di-
cit dominus deus exercituum. A seculo
confregisti iugum meum. rupi-
ti uincula mea. et dixisti. Non
seruam. In omni enim colle
sublimi. et sub omni ligno fron-
doso. tu prosternebaris meretrici.
Ego autem plantauit te uincam e-
lectam. omne semen uerum. Quo-
modo ergo conuersa es in prauum
quasi uinea aliena. Si laueris
te nix. et multiplicaueris tibi
herbam bozith. maculata es in
iniquitate tua coram me. dicit
dominus deus. Quomodo dicis non sum
polluta. post baalim non abu-
laui. Et hinc uias tuas in conual-
le. seruo quid feceris. Cursor leuis
explicans uias tuas. onager
assuetus in solitudine. in deside-
rio anime sue attraxit uentum
amoris sui. Nullus auertit eam.
Omnes qui querunt eam non de-
ficiunt. in mensuris eius inue-

niant eam. Prohibe pedem tuum
a nuditate. et guttur tuum a
siti. Et dixisti. Desperauit. nequam
faciam. Adamaui quippe ali-
enos. et post eos ambulabo. *viii.*

Quomodo confunditur
fur quando deprehendi-
tur. sic confusi sunt domi-
usrahel ipsi et reges eorum princi-
pes et sacerdotes et prophete eorum.
dicentes ligno pater meus es tu.
et lapidi tu me genuisti. Uertit
ad me regum et non faciem. et
in tempore afflictionis sue di-
cent. Surge libera nos. Ubi sunt
deum tuum quos fecisti tibi. Surgat
et liberent te. in tempore afflic-
tionis tue. Secundum numerum
quippe ciuitatum tuarum. erant
deum tuum uicta. Quid uultis mecum
iudicio contendere. Omnes de
reliquistis me dicit dominus. Frustrum
percussisti filios meos. disciplinam
non receperunt. Deuorauit gla-
dius uester prophetas uestros. quasi
leo uastatur generatio uestra.
Et dicit uerbum domini. Nunquid
solitudo factus sum israhel. aut
terra serotina. Quare ergo dicit
populus meus. recessimus et non ueni-
mus ultra ad te. Nunquid
oblunsecitur iugo ornamenti
sui. sponsa fascie pectoralis sue.

Populus uero meus. oblitus est me
diebus innumeris. *Secundum Iohannem.*
In illo tempore. Dixit ihesus turbis
iudeorum. et principibus sacerdotum.
Quis ex uobis arguet me de pec-
cato. Si ueritatem dico. quare
uos non creditis michi. Qui est
ex deo. uerba dei audit. Propterea
uos non auditis. quia ex deo non
estis. Et res. *Omnia se esse. beatus Gregorius*

Pensate fratres *genui ipsi.*
kingi. mansuetudine dei.
Relaxate peccata ueniat.
et dicebat. Quis ex uobis arguet
me de peccato. Non designatur
ex ratione ostendere se peccato-
rem non esse. qui ex uirtute diui-
nitatis peccatores uenerat ius-
tificare. Sed terribile est ualde
quod sequitur. qui est ex deo uer-
ba dei audit. propterea uos non au-
ditis. quia ex deo non estis. Si enim
ipse uerba dei audit. qui ex deo est.
et audire uerba eius non potest quis
quis ex illo non est. interroget se-
ipsum quisque si uerba dei in aure
cordis percipit. et intelligit unde
fit. Celestem patriam ueritas desi-
derare iubet. carnis desideria
contemni. mundi gloriam declinare.
aliena non appetere. propria lar-
giri. Penset ergo apud se unus
quisque uerum. si hec uox dei in cor-

dis eius aure conualuit. quia
iam ex deo fit cognoscit. Nam
sunt non nulli. qui precepta dei
nec aure corporis percipere dignan-
tur. Et sunt non nulli. qui hec
quidem corporis aure percipiunt.
sed nullo ea mentis desiderio
complectuntur. Et sunt non nulli qui
libenter uerba dei suscipiunt. ita
ut etiam in fletibus compungantur.
sed post lacrimatum tempus ad
iniquitatem redeunt. Hi profecto
uerba dei non audiunt. quia hec
excitare in ope contempnunt.

Verum tam ueram fratres *kingi.*
ante mentis oculos reuo-
cate. et alta consideratione
pntimescite hoc quod ex ore uirtu-
tis sonat. Propterea uos non audi-
tis. quia ex deo non estis. Sed hoc
quod de reprobis ueritas loquitur.
ipsi hoc de semet ipsis reprobis su-
is opibus ostendunt. *Haec sequitur.*
Respondentibus ergo iudeis. et dixerunt.
Nonne benedicimus nos quia sa-
matitanus es tu. et demonium ha-
bes. *Accepta autem tanta contume-
lia.* quid deus respondeat audiamus.
Ego demonium non habeo. sed ho-
norifico patrem meum. et uos in ho-
norastis me. *Quia enim samaritana-
nus interpretatur custos.* et ipse
ueraciter custos est. de quo psalmista

x lcta x

lcto xii

ait. nisi dñs custodierit ciuita-
tem. in uanum uigilant qui cus-
todiuunt eam. q̄ cui p̄ ysaiam di-
citur. custos quid de nocte custos
quid de nocte. respondere noluit
dñs samaritanus nō sum. sed
ego demonium non habeo. **D**uo
quippe ei illata fuerant. unum
negauit. aliud tacendo cōsen-
sit. Custos namq; humani gen-
is uenerat. si samaritanū se nō
ēē diceret. ēē se custode negaret.
Sed tacuit quod recognouit. et
patienter repulit quod fallaci
auduit dicens. Ego demoniū nō
habeo. In quib; uerbis qd aliud m̄
si supbia nostra confunditur.
Que si exagitata uel leuiter fuerit.
atrociores iniurias restit quam
accipiat. facit mala que potest.
minatur et que facere nō potest. **et.**

Ecce iniuriam suscipiens
dñs nō irascitur. non cōtu-
mehosa uerba respondet. U-
si eisdē ista dicentib; u-
pondere uolisset demoniū uos habetis.
uetum profecto diceret. quia ni-
si impleti demonio tam p̄uila lo-
qui de eo non possent. Sed accep-
ta iniuria etiā quod uerum erat
uerritas dicere noluit. ne nō dixit
se uerritate. sed puocatus cōtume-
liam restituisse uideretur. Ex qua

102
re quid nobis immitur. nisi ut
eo tempore quo a p̄tinis ex fal-
sitate contumelias accipimus
eoy etiā uera mala taceam. ne
ministerium iuste correctionis.
in anima uertamus furoris. Sed
quia quisquis de celo uertitur
a p̄tinis hominib; dehonestat.
in semet ip̄o nobis dñs paciencie
p̄buit exemplum. cum ait. **S.** Tu autem
honorifico patrem meum. et
uos inhonorastis me. Sed qd
nobis ad ista faciendum sit.
adhuc exemplo nos amonet
cum subiungit. Ego autē nō q̄ro
gl̄am meam. est qui querat et
iudicet. Scimus certe quod sep-
tum est. quia pater omne iudi-
cum dedit filio. Et tamen ecce
isdem filius iniurias accipies
gl̄am suam non querit. illatas
contumelias patris iudicio re-
seruat. ut nobis p̄fecto insinuet
et quantum nos ēē patientes
debeamus. dum se adhuc uici-
sa nō uult. et ip̄e qui iudicat.

Quoy maloy p̄uilitas **xii.**
crescit. non solum stan-
gi p̄dicatio nō debet.
sed etiā augeri. Quod suo dñs
exemplo nos ammonet. qui
postquam habere demonium
dictus ē. p̄dicatiois sue bene

dictum

finia languis impendit dicens.
Amen amen dico uobis. si quis
sermonem meum seruaerit.
mortem non uidebit in eternum.
Sed sic bonis necesse est ut meho-
res etiam p contumelias existat.
ita semp reprobi de beneficio pe-
iores fiunt. Nam accepta predica-
tione itum dicunt. Nunc cogno-
uimus. quia demonum habes.
Quia enim eterne morti inhe-
rant. et eandem mortem cum inhe-
serant non uidebant. dum sola
mortem carnis aspicerent. in ui-
tatis sermone caligabant dicentes.
Abraham mortuus est et propheta.
et tu dicis si quis sermonem meum
seruaerit mortem non gusta-
bit in eternum. Unde et ipse uita-
ti. eundem abraham et prophetas qui
si uenerantes presertim. Sed apta
nobis ratione ostenditur. quia
qui deum nesciunt. dei quoque famu-
los falso uenerantur. et notan-
dum quod uidit eos dominus apta
sibi impugnatione resistere. et
tamen iterata non desit uoce
predicare dicens. Abraham pater
uester existauit ut uideret deum
meum. et uidit et gaudens est. hinc
quippe deum dominum abraham uidit.
cum in figura summe trinitatis.
tres angelos hospicio suscepit.

Quibus profecto susceptis sic tribus.
quasi unum locutus est. quia et si
personis numerus trinitatis est.
in natura unitas diuinitatis.
In illo tempore. *Secundum Iohannem.*
Dicebat ihesus turbis iudeorum. et prin-
cipibus sacerdotum. Quis ex uobis
arguet me de peccato. Si uerita-
tem dico. quare uos non creditis mihi.
Qui est ex deo. uerba dei audit. propter
ea uos non auditis. quia ex deo non
estis. Responderunt igitur iudei.
et dixerunt ei. Nonne benediximus
nos quia samaritani es tu et
demonum habes. Respondit
ihesus. Ego demonum non habeo. sed
honorifico patrem meum et uos
inhonorastis me. Ego autem non que-
ro gloriam meam. est qui querat et
iudicet. Amen amen dico uobis.
si quis sermonem meum seruaerit.
mortem non uidebit in eternum.
Dixerunt ergo iudei. Hunc cognoui-
mus. quia demonum habes. Ab-
raham mortuus est et propheta. et
tu dicis si quis sermonem meum
seruaerit mortem non gustabit in
eternum. Numquid tu maior es
patre nostro abraham qui mor-
tuus est. et propheta mortuus fuit.
Quem te ipsum facis. Respondit ihesus.
Si ego glorifico me ipsum. gloria mea
nichil est. Est pater meus qui glo-

Tu autem

ificat me. quem uos dicitis quia
 ds noster est et non cognouistis
 eum. Ego aut noui eum. Et si dixi
 ero quia non scio eum. ero similis
 uobis mendax. Sed scio eum. et
 sermonē eius seruo. Abraham
 pater uester exultauit ut uideret
 diem meum. et iudicet et gauisus
 est. Dixerunt q̄ iudei ad eū. Quin-
 ginta annos non diu habes. et
 abraham iudisti. Dixit eis ih̄c.
 Amen amen dico uobis. ante q̄m
 abraham fieret ego sum. Tulerūt
 q̄ lapides. ut iacerent in eum.
 Ih̄c aut abscondit se. et exiit de
 templo. Amen. **Collecta.**

Quesumus omnipotens ds
 familiam tuam ppicius res-
 pice. ut te largiente regatur in cor-
 pore. et reseruante custodiat in
 mente. **Ps̄. Dom̄. in palmis. Ser-
 mo beati maximi epi. de psal-**

Psalms uicetiū
 primi q̄ lectus
 est. seriem de
 cursuri. diu-
 agenter prius debemus inten-
 dere. quid in superscriptione con-
 tineat. ut cognita eius origi-
 ne intelligentia ipsius facilius
 consequamur. et manifestato

capite possunt rectius membra
 distribui. Inscrubitur enim sic.
 In finem p̄ susceptionē matuti-
 na. psalmus ipi dauid. **ii.**

Nisi fallo: susceptio matu-
 tina solis ortum semper
 antecedit. et prius q̄m
 orbem rathorum claris splendor
 illuminet. matutinum noctū
 tenebris terminū ponit. ac reso-
 luta sensim caliginum cecitate.
 rebus amichis facies quaedā ac
 lumen infunditur. et cū ueluti
 sub una materie tenebrarū mun-
 dus in confusione iacuerit. inter-
 ueniente matutino diuisa species
 uarietate distinguitur. hoc ē cū
 omnia ceca fuerint. oculi omniū
 reparantur. Aox enim quodam
 modo aufert oculos mundo. au-
 rora restituit. atq̄ ita ante ma-
 turtina susceptione p̄firmatur.
 ut glōsius postnocturni solis splen-
 dore potiamur. **iii.**

Quo sic dicit ap̄ls lex sp̄a
 his est et sp̄alibz sp̄ana cū
 paranda sunt. solem hic
 iusticie arbitror designari. hoc
 ē xpm dñm qui nobis in ignoran-
 tie tenebris et peccatorū cecitate
 submersis celestis doctrine sue
 lumen infudit. et q̄s nō habe-
 bamus etiam cordis inseruit.

et uelut radios quosdam aplos
suos misit qui nos de nocte terer
time delinquentie liberarent.
et paulatim resolutis in nobis
tenebris peccatorum matutina
susceptione consuecerent ut pfect
a facilius possemus tolerare sol
ardore. hoc est ut primum nos
preceptis simplicioribus erudiret.
quo capatiores efficeremur celesti

Dum secretorum. *iiii le*
oamj xpi solis iusticie ma
tutino peccatorum caligo tota
pimitur. sic ipse ppha ait. ex psona
dny. In matutinis interficiebam
omnes peccatores terre. hoc est
orientem in nobis sole iusticie qui
habitatulum dei sumus. omnis
cogitatio iniqua subuertit. Totus
autem hic psalmus digestus est ex
sona dny saluatoris. quippe cu
plura de eo in nouo sunt posita
testamento. Dicit itaq. Deus ds
meus respice in me et reliqua. Qua
re assumpti hominis agit causa.
ut interrogare quodammodo in
deatur dicens. ds omnium qui
es ds nrs cur me dereliquisti. Ni
hil enim michi conscius sum.
Scdm ppham enim nesciebat pec
catum. nec erat dolus in ore eius.
Hec autem dicit ut manifestaret
ppter nos se esse derelictum quorum

peccata portabat. ac uidentes dis
ceremus et nos p ipso sancto et ius
to moy. cum p peccatoribus ille mo

Omnium *v. le.* sciretur.
hac uoce in passione usus
est. sic in ewangelio legitur.
Hely. heli lamasabatani. hoc est.
ds nrs. ds nrs. quare me dereliquisti.
hac inquam uoce usus est. ut qd
ppha annunciat. res certis ap
pbarer. et qm sequentia pene mani
festata sunt. illum inspiciamus u
siculum in quo ait. Ego autem sum
uetus. et non homo. Cur totus
ds creature ueniculo se uoluerit
comparari. possumus hoc quide
humilitati primitus assignare.
que sanctorum uirtus est maxima.
sic sanctus moyses ante dm ani
mal se irrationabile pfitetur. da
uid publicem se sepe commemorat.
Sed magis illud accipiendum pu
to. quo uetus nulla extrinsecus
admixione alieni corporis. sed de
sola et pura terra pcreatur. ideo
illum comparatum dno. qm ipse
saluator de sola et pura maxima ge
neratur. *Sexta lectio.*
Egimus in libris moyfi de man
na ueniculos pcreatos. Digna
plane. et iusta comparatio. Si qd
de manna ueniculus gignitur.
et ds xpc de uirgine pcreat. qm

potius ipsam manna
dixerim. quia est subtilis. splen
dida. suavis & unguo. que uelut
celitus ueniens. cunctis cœli
pphis cibum dulciorem melle de
fluxit. Quem qui edere ac man
ducare neglexerit. uitam in se
met ipso habere non poterit. sicut
ip̄e dñs ait. nisi quis manducau
it carnem meam & biberit sangu
inem meum. nō habebit uitā in
semet ipso. s; potus ip̄e & cibus ei
in iudicium conuertetur sic ap̄ls
dicit. Qui manducat & bibit in
digne. iudicium sibi manducat
et bibit. *Tu autem* Quod filius isrl̄ subtiliter
pphatum est in ueteri testam̄to.
Manna enī illis contra diuina p̄
ce p̄ta tractantib; uetines effecti sūt.
id est contumacie ultores. & iudi
ces. Que similitudo xp̄m dñm in
dicat. que qui suauem abū & dul
cem potum hauere neglexerit.
iudicem patietur. sic ip̄e ait. Ne
q; enim pater iudicat quemquā.
sed omne iudicium dedit filio.
Quod dicitur dūiserūt
sibi uestimenta mea. & sup
uestem meā miserunt sor
tem. hoc factum in euangelio re
periemus. quod milites quatuor
qui crucifixerunt saluatōrē in q̄
tuor partes eius sibi diuiserunt

uestimenta. uestimentum uero
eius quod assutum non erat. sed
erat desuperiori contextum. forte p
eperunt. Que igitur ista uestim̄
ta sint uideamus. qui milites.
quod hie etiā uestimentū. uestim̄
ta puto eē p̄phas uel scripturay
celestium lectiones. quib; xp̄i dñi
annuntiatiū est sacramentum.
Quas p̄phas unum canentes &
unum p̄ omnia nuntiantes. ad
ūsarij saluatoris hoc est p̄uersi
heretici. qui cotidie in illo tāquā
milites manus impias ingerūt.
p̄ sua sibi diuidunt uoluntate.
& unius corporis uestimenta p̄
uaria membra distribuunt. atq;
spoliantes dñm sua falsa dogma
ta uestiunt.

Vestimentum dñi qd nō
erat consutum. sapiam
eius celestem possumus
approbare. quia erat desuperiori
contextum. Hostia enim sapia
hoc est humana. consuit. Assuit
enī cum liberos damus ad studia
grammaticis. tradimus philoso
phis. etudimus ut sapientia i
illis que nō erat acquirat. Dñi
enim sapientia non assuta est.
non quesita. Non enim dicitur
a magistro. sicut ip̄i iudej dicit.
Quomodo hic litteras nouit. cū

8

non didicerit. Et ipse dicit. Mea
doctrina non est de hoc mun-
do. sed eius qui misit me. Hoc est
quod ait. de superioribus contextibus. *lato x*

Iquo uestimento uel quibus om-
nibus uestimentis. ecclesia catho-
lica semp amicta est. sic propheta
ait. Assitit regina ad extus tu-
is in uestitu deaurato. *math. m.*
Hillo tempore. Cum appinqua-
set ihesus ierosolimis et uenisset
berthphage ad montem olyueti.
tunc misit duos discipulos dice-
ns. Ite in castellum quod contra
uos est. et statim inuenietis asy-
nam alligatam. et pulum cum ea.
Soluite. et adhaere michi. et rel-

Mechator. *Om. l. e. uel. Be.*
dei. et hominum de pbr. *xi*
homo xpc ihesus. qui p hu-
mani generis salute passurus
de celo descenderat ad terras.
appinquantem hora passionis.
eiusdem appinquare uoluit lo-
co passionis. ut etiam p hoc cla-
resceret. quia non inuitus s; spo-
te pateretur. In asyno uenire et
a turbis rex appellari. ac lauda-
ri uoluit. ut etiam p hoc eruditus
quisq; cognosceret. ipsum esse xpm.
quem sic illo uenturum propheta olim
premissa signauerat. ante quinque
dies pasce uenire uoluit. sic ex

iohannis euanglio didicimus.
ut etiam p hoc ostenderet se esse
agnum immaculatum. q; peccata
tolleret mundi. *Agmus* quippe
paschal. cui immolatione pps
isrl est ab egyptia seruitute libera-
tus. ante quinque dies pasche id est
quarta decima luna ad uespam
missus est immolari. significans
eum qui nos suo sanguine redem-
pturus. ante quinque dies pasche
id est hochetno die magno pce-
dentium sequentiumq; pps
gaudio ac laudatione ductus
uenit in templum dei. et erat cor-
ticie docens in templo. quinta
denum die pascha ubi ueteris pas-
che sacramenta actenus observa-
ta consummavit. ac noui den-
ceps obseruanda discipulis sac-
ramenta contulit. egressus in
montem olyueti tentus est a iude-
is et mane crucifixus. ipse nos
che a demoniaca dominatione
redemit. quia antiquus ille he-
breorum pps p immolatione agni
uigini egyptie seruitutis abiicit.

Ecce dñs instar agni *xi*
paschalis ante quinque
dies qua pati inciperet
locum passionis adit. ut se in-
finuaret esse illum de quo p dñx
ysaias. Sic omis ad occasionem

duccitur. et quasi agnus coram
 tondente se obmutescit. et non
 aperit os suum. Et paulo super.
 Ipse autem vulneratus est propter
 iniquitatem nostram. et dolore
 eius sanati sumus. Sed mundorum
 corda principum. in cunctis quae
 proinde gessit cum persequi quae
 in eum credere maluerunt. Et

caritas. non quasi nos dilexerit
 mus dominum. sed quod ipse prior dilex
 it nos. Quis namque olyueti cel
 situdine dominice dilectionis.
 qua nos misericorditer illustrare
 ac saluare dignatus est insinu
 at. non solum quia olei natura
 lucis ministra est dolorumque sola
 men. uerum etiam quia cunctis
 quibus immiscetur solet excellere
 liquoribus. Et apostolus de caritate lo
 cuturus. adhuc inquit excellen
 tiorem uiam uobis demonstro.

Ad montem igitur olyueti ueni
 ens dominus. asynos s. quibus ierosolimam
 petat precipit exhiberi. figura
 te significans hoc quod alibi di
 citur apte. quia sic dilexit deus mun
 dum ut filium suum unigeni
 tum daret. ut omnis qui credit
 in ipso non perdat. sed habeat uitam
 eternam. Duos ad exhibenda sibi
 umenta misit discipulos. ut
 significaret in uitamque prophetam cir
 cumcisionis scilicet et ipse uerbi
 dicatores esse destinandos. vel cer
 te duos misit. ut eosdem predica
 tores doctrina simul et operatioe
 perfectos esse moneret. ne uel erro
 ris uerba indocti ueritati misce
 rent. uel ea que recte docuissent
 per se uiuendo negaret. *xii.*
 Venietis asynam alligatam.

Tu autem

Bene autem *xii.* Spiritus
 cum ad montem olyueti
 uenisset dominus. discipulos
 qui hec animalia adducerent
 misit. quia non nostris ad eum mi
 nis. sed sola ipsius gratia langi
 ente puenimus. iohanne at
 testante qui ait. Et in hoc est

et pullum cum ea. Soluite. et
adducite michi. Pullum quoque
alligatum fuisse alii euangeli-
ste testantur. Vterque enim populus
fuit peccatorum erat circumplexus.
et solutione diuina opus habe-
bat. iste lege quam acceperat ma-
le utendo. ille nunquam accipi-
endo peccauerunt. Unde bene-
dicit apostolus. quia non est distinc-
tio. omnes enim peccauerunt et
geni gladii iustificati gratis p
gratiam ipsius. Et pulchre alii
tres euangeliste qui gentibus
scripserunt pullum solummo-
do domino allatum memorant.
matheus autem euangelista qui ex
hebreis et hebreo sermone scrip-
sit euangelium etiam asyne facit men-
tionem. punda utique dispensatione.
ut quorum salutem scribendo qua-
erunt. hos saluandos a domino
misericordie docerent esse figuratos.
Et si quis uobis aliquid dixe-
rit. dicite quia dominus huius opus
habet. et confestim dimittet eos.
Et doctoribus precipitur ut
si quid eis obstitit aduersitati.
si quis prohibent peccatores a
laqueis dyaboli solui. et per confessionem
domino adhaerere. non tamen perhi-
candis desistant. sed constant
insinuent. quia dominus ad edificandam

etiam ecclesiam suam talibus opus sit.
Quamuis enim seuis sit perse-
cutor et immanis. non potest
eorum obistere saluationi quos no-
uit dominus quia sunt eius. quos
ad uitam preordinauit eternam.
Et illo tempore. *Secundum matthiam.*
Cum appropinquasset ihesus iero-
solimam et uenisset bethphage
ad montem oliueti. tunc misit
duos discipulos dicens eis. Ite
in castellum quod contra uos
est. et statim inuenietis asynam
alligatam et pullum cum ea. Sol-
uite. et adducite michi. Et si quis
uobis aliquid dixerit. dicite
quia dominus huius opus habet. et confes-
sum dimittet eos. Hoc autem fac-
tum est. ut adimpleretur quod
dictum est per prophetam dicens. Di-
cite filie syon. ecce rex tuus ue-
nit tibi mansuetus. et sedens
super asinam et pullum filium
subiugalis. Iurantes autem disci-
puli. fecerunt sicut precepit illis
ihesus. et adduxerunt asynam et
pullum. et imposuerunt super
eos uestimenta sua. et cum de
super sedere fecerunt. Plurima
autem turba strauerunt uestimenta
sua in uia. Alii autem cedebant
ramos de arboribus. et sternerant
in uia. Turbe autem que precede-

bant & que sequebantur. clama-
bant dicentes. Osanna fili-
o dauid. benedictus qui ue-
nit. in nomine domini. *Colla.*

Omp̄s semp̄terne d̄s qui
humano generi ad imita-
dum humilitatis exemplum.
saluatore nostrum carnem sum-
mere et crucem subire fecisti. co-
cede p̄picius. ut y paciencie ip-
sius habere documenta. y resur-
rectionis consortia mereamur. *P. e.*

In cena d̄ni.
vomo modo se-
det sola ciui-
tas plena
p̄plo. facta
est quasi ui-
dua d̄na gen-

tium. princeps p̄uinciarum
facta est sub tributo. Plorans
plorauit in nocte & lacrime eius
in maxillis eius. Non est qui
consoletur eam. ex omnibz ca-
tis eius. Omnes amici eius spre-
uerunt eam. y facti sunt eiu-
mici. Digrauit uida p̄p̄ afflic-
tionē et multitudinem seruitu-
tis. habitauit inter gentes. nec
inuenit requiem. Omnes p̄se-
cutores eius. apprehenderunt
eam inter angustias. Uhe syon
ingent. eo q̄d nō sunt qui ueni-

ant ad sollempnitatem. Om̄s
porte eius destructe. sacerdotes
eius gementes. uirgines ei' s̄q̄
lide. & ipsa oppressa amaritu-
dine. facti sunt hostes eius in
capite. inimici illius locupleta-
ti sunt. quia d̄ns locutus est
sup eam. P̄pter multitudinē
iniquitatum eius. paruih ei'
ducti sunt in captiuitatem a
facie tribulantis. *ii.*

Exaudi d̄s orationē meā
cum deprecor. Seruierunt
inimici. in matres. Ad
orabat uox ista corporis xpi.
Hoc orabat ut crucerentur ab i-
miciis. & nō eos possent occide-
re inimici. Ergo exauditi nō sūt.
quia occisi sunt. & deseruit
deus contritos corde ser-
uos suos. & sperantes in se desperxit.
Absit. Quis enim inuocauit e-
um. y derelictus est ab eo. Quis
seruauit in eum. & derelictus ē
ab eo. Exaudiebantur q̄ & oc-
cidebantur. & tamen ab inimi-
cis eruebant. Abi timentes con-
sentiebant & uiuebant. y tam-
ab inimicis absorbebant. Occisi
eruebantur. uiuentes absorbe-
bantur. Inde est illa uox gratu-
lationis. forsitan uiuos absor-
bissent nos. Multi absorbi.

Tu autem

et uiuū absorpti. multū mortuū absorpti. Qui putauerunt in a nem esse fidem xpianā. mortuū absorpti sunt. Qui autē scientes uerā esse euāgēliū predicationem xpī esse dei filium scientes et hoc credentes et hoc intus tenentes. cesserunt tamē dolorib⁹ et ydolīs sacrificauerunt. uiuū absorpti sunt. Illi absorpti quia mortuū. illi autē quia absorpti morte mortuū. Non enim absorpti uiuere potuerunt. quam uiuū absorbent. Ergo hoc orat uox martirum. At uox inimici erit animam meam. non ut me non occidat inimicus. sed ut non timeam occidentem inimicum. Hoc orat in psalmo impleti seruis. qd modo in euāgēlio iubebat dñs. Qd modo iubebat dñs. Nolite time eos qui corpus occidunt. animā autē non possunt occidere. **iii.**

Conuenientib⁹ uobis in mimum. iam non est cōmēnā cenam manducare. Unus quisq; enim. suam cenā presu mit ad manducandū. Et alius quidem esurit. alius autē ebrī est. Numquid domos non habetis ad manducandū et bibendū. aut ecclesiam dei cōtempnitis. et confunditis eos qui nō

habent. Quid dicam uobis. Lau do uos. in hoc non laudo. Ergo enī accepi a dño quod et tradidi uobis. qm dñs ihc in qua nocte tra debatur accepi panem et grās agens fregit ac dixit. Accipite et manducate. Hoc est corpus meum. qd p uobis tradet. hoc facite in meam commemorati onē. Similiter et calicem. post quā cenauit dicens. Hic calix nouum testamentum ē in san guine meo. hoc facite q̄cienscūq; bibitis in eā cōmemoratiōē. Q̄ciens cūq; enī manducabitis panem hunc et calicem bibetis. mortem dñi annuntiabitis donec ueniat.

Quomodo obtexit **fig. vi.** caligine in furore suo dñs filiam syon. prexit de celo inchoam terram isrl. et nō ē recor datus scabelh pedum suoz i die furoris sui. Precipitauit dñs nec peperit. omnia speciosa ia cob. destruxit in furore suo mu nitiones iugnis uicta. Deiecit in terram. polluit regnū et p̄ncipes ei. Confregit in ira furoris sui omne cornū isrl. auertit re trosum dexterā suā a facie ini mici. et succendit in iacob q̄si ignē flamme deuorantis ignis. Texendit arcum suū quasi inim

cus! firmavit dexteram suā q̄si
hostis. Et occidit omne q̄d pulc
rum erat iusu. in tabernaculo
sine syon. effudit quasi ignem

E indignationē suam. *ii.*
exaceruunt tamquam
gladium. linguas suas.
filii hominum dentes eorū arma
et sagitte. & lingua eorū gladius
acutus. Quod dicit alius psalmi
sic & hic. exaceruunt tamquam
gladium linguas suas. Nō dicāt
iudei. non occidimus xpm. Et e
nim p̄terea dederunt eum iusti
p̄lato. ut quasi ip̄i a morte eius
uiderentur immunes. Nam cū
dixisset eis p̄latus uos eum oc
cidite. responderunt. Nobis n̄ licet
occidere quemquā. Iniquitatem
facinoris sui. in iudicem hominē
refundere uolebant. Sed nūq̄d
dīm iudicem fallebant. Qd̄ fecit
p̄latus. in eo ip̄o quod fecit ali
quantulum p̄iceps fuit. sed in
comparatione illoꝝ multo ip̄e
innocentior. *Tu autem* Institt enim q̄ntū
potuit. ut illum ex eorū manibz
liberaret. Nam p̄terea flagellatū
p̄duxit ad eos. Non p̄sequendo
dīm flagellauit. sed illoꝝ furorū
satisfacere uolens. ut uel sic iam
misererent. et desinerent eum
uelle occidi. cum flagellatum ui

derent. fecit & hoc. At ubi p̄senc
rauerunt. nostis illum lauisse
manus & dixisse q̄d ip̄e nō fecis
set. mundum se eē a morte illi
ostendens. Sed tamen si reus q̄a
fecit inuitus. illi innocentes qui
coegerunt ut faceret. Nullomo
do. Sed ille dixit in eum sententiā
& iussit eum crucifigi. & quasi
ip̄e occidit. & uos o iudei occidit

V p̄e assistens *iii. le. stis.*
pontifex futuroꝝ bonoꝝ
p̄ amplius & p̄fectus tab
naculum non manu factum id
est non huius creationis. neq; p̄
sanguine hircorū aut utulorū.
sed p̄ p̄prium sanguinem intro
iit semel in sancta. eterna redemp
tione inuenta. Si enim sanguis
hircorū & thaurorū & cinis utule
asp̄us inquinatos sanctificat
ad emundationē carnis. quan
tō magis sanguis xpi qui p̄ sp̄m
sc̄m semet ip̄m optulit immacu
latum deo. emundauit conscien
tiam nostram ab opibz mortuis
ad seruiendum deo uiuenti. Et i
deo noui testamenti mediator est.
ut morte intercedente in redemp
tionē carum p̄uincationum
que erant sub priorū testamento.
repp̄missionē accipiant qui uoca
ti sūt eterne hereditatis.

Quomodo *Sabbato. lē. i.*
obscuratum est aurum.
mutatus est color opti-
mus! dispersi sunt lapides sanc-
tissimi in capite omnium platea-
rum. filii syon inchoati & amici au-
to primo. quomodo reputati sūt
in uasa testea opus manuum
fuguh. Sed & lamie nudauerūt
mammas. lactauerunt catu-
los suos. filia iphi mei crudelis.
quasi strucio in deserto. Adhesit
lingua lactentis ad palatum ei.
in siti. Patruuli petierunt panē.
& non erat qui frangeret eis. &
uescebantur uoluptuose inticē
in uuis. qui intuebantur in co-
ecis. amplexati sunt sterora. Et
maior effecta est iniquitas filie
iphi mei. peccato sodomorum. que
subita est in momento. & nō
ceperunt in ea manus. *ii.*

Repente sagittabunt eū.
& non timebunt. Ocor-
ditum. occidere uelle ho-
minem qui mortuos suscitabat
Repente. id est in fithose. quasi
inopinate. quasi impuude. Simil-
em nescienti erat inter ipsos
dñs. ignorantes quid nesceret. &
quid sciret. immo ignorantes eū
nichil nescire & omnia scire. et
ad hoc uenisse ut illi facerent

quod se potestate facere arbitra-
bantur. Repente sagittabunt
eum. & non timebunt. firmaue-
runt sibi sermonem malignum.
Obfirmauerunt. facta sunt tan-
ta miracula. nō sunt moti. p̄sti-
terunt in consilio sermonis ma-
lingui. Tractus est iudex. trepi-
dat iudex. & non trepidant qui
iudici tradiderunt. Contremisit
potestas. & non contremisit im-
manitas. Uisit ille lauare man-
& illi inquinant linguas. Sed q̄
re hoc. Quia firmauerunt sibi ser-
monem nequā. Quanta egit p̄yla-
tus. quanta ut resternerentur.
Quid dixit. Quid egit. Sed firma-
uerunt sibi sermonem nequam.
crucifige. crucifige. Repetitio. cō-
firmatio ē sermonis maligni. *iii.*

Firmemus ingrech in illam
requiem. ut ne michi sum
quis incidat in cetera
tis exemplum. Viuus est enī dei
sermo & efficax. et penetrabilior
omni gladio accipiti. & p̄tingēs
usq; ad diuisionem anime ac sp̄s.
compagum quoq; & medullarū
& discretorū cogitationū & inten-
tionum cordis. & nō est ulla crea-
tura inuisibilis in conspectu ei.
Omnia autē nuda & apta sunt
oculis eius. ad quē nobis sermo

habentes ergo pontificem magnum qui penetravit celos ihm filium dei. teneamus confessionem eius. Non enim habemus pontificem qui non possit compati infirmitatibus nostris. temptatum autem per omnia per similitudinem absque peccato. Addeamus ergo cum fiducia ad thronum gratie eius. ut misericordiam consequamur et gratiam inveniamus in auxilio oportuno. *Judie sancto pasche.*

Sermo beati maximi epi. lect. prima.

Magnum et mirabile donum concessit nobis deus. hunc pasche salutarem diem. in quo resurgens deus. resurrectione prestitit uniuersis. et de inferioribus ad altiora conscendens. nos quoque ad superiora de inferioribus in suo corpore subleuauit. Summus enim secundum apostolum omnes christianorum corpus christi et membra. Resurgente igitur christo. omnia necessario cum eo sua viscera surrexerunt. Dum enim ille ab inferis transiit ad superos. nos de morte transire fecit ad uitam. Pascha enim hebraice transitus dicitur. uel perfectus.

scilicet quia per hoc misterium de peioribus ad meliora transitur. Bonus transitus est. transire de peccatis ad iustitiam. de iuuetute ad uirtutes. de senectute ad infantiam. Infantiam autem dixerim. non etatis sed simplicitatis.

Habent enim et merita. *etates* *et occiduis prius ii. s. huas. 2.* *constituti eramus senio peccatorum.* resurgente christo renouati sumus in innocencia paruulorum. *habet et christiana simplicitas.* infantiam suam. Sicut enim infans nescit irasci. fraudare non nouit. referre non audet. ita et christiana infantia ledentibus non irascitur. spoliantibus non resistit. cedentibus non repungnat. denique sic iussit deus etiam orat pro inimicis. auferenti tunicam relinquit et pallium. uerberanti maxilla prebet et alteram. nisi quod in hoc melior est christi infantia. quam natura. *illa enim peccare nescit.* ista contempnit. *illa per infirmitatem innocua est.* ista est inuocans per uirtutem. atque ideo laudari magis ascribendum est non tam male facere non posse. quam *non esse.* ergo sic dixerimus. *etates quedam sunt meritorum. Nam et senectus morum inuenitur in pueris.*

3

et innocencia infantium repper-
tur in senibz. Deniq; quod in
iunioribz senectus quedam sit
honestatis: dicit propheta. Senectus
enim venerabilis est non diu-
tina: nec numero annorum
computata. Eani sunt enim sen-
sus hominis.

• 4 •

Ad aplos iam seniores et
maiores nam. dicit dñs.
Nisi conuersi fueritis et ef-
ficiamini sicut puer iste: non in-
trabitis in regnum celorum. Reuo-
cat eos igitur ad originis sue
fontem: et retrosum ad infan-
tiam recte compellit: scilicet ut
qui corpore fragili senierant. in-
nocencie moribz renascantur:
sic ait saluator. Nisi quis rena-
tus fuerit ex aqua et spiritu sancto: non
introbabit in regnum dei. Dicit ergo
aplos. Nisi conuersi fueritis: et ef-
ficiamini sicut puer iste. Non dicit
sic puer isti: sed sic puer iste. Vnu
elegit: unum proponit. Uidemus
ergo quis ille tantus sit: qui disci-
pulis proponitur imitandus. Non
hunc arbitror esse de plebe: non de
publico: non de multitudinis cet-
torum: precipue qui per aplos uni-
uerso mundo tribuit sanctitatis
exemplum. Non inquam hunc
de publico esse arbitror: sed de celo.

Arbitror.

Ipsa est enim de celo puer: de quo
dicit ysaias propheta. Puer natus est
nobis: filius datus est nobis. Ipse
plane puer est: qui sic innocens
cum maleheretur non remale
dixit: cum percuteretur non reper-
cussit: quin potius in ipsa passioe
pro suis orauit inimicis dicens.
pater dimitte eis nesciunt enim
quid faciunt: ita simplicitatem
quam infantibus natura tribuit.
dñs misericordie bonitate cunulabat.
Iste ergo puer est qui imitandus pro-
muls proponitur: et sequendus.
Nam ipse dicit. Tolle crucem tua:
et sequere me.

Non inmetto fratres hodie
etna die psalmus hic legi-
tur. in quo propheta exultan-
dum precipit et letandum. Omnis
enim creaturas: ad huius diei fes-
tiuitatem dauid sanctus imi-
tat. Nam in hac die per resurrecti-
one christi aperitur tartarus: per
neophytos ecclesie innouat terra:
celum per spiritum sanctum referatur. Apertus
enim tartarus rehsit mortuos:
innouata terra germinat resur-
gentes: celum referatur suscipit
ascendentes. Deniq; ascendit latro
in paradysum: scorum corpora in-
greduntur in sanctam ciuita-
tem: ad uiuos mortui reuertuntur.

tal autem
• 5 •

et p[ro]p[ter]t[er] quodā in resurrexio
 ne xp̄i ad altiora cuncta elem̄
 ta se tollunt. Tartarus quos
 habet reddit ad sup[er]os. terra
 quos sepelit mittit ad celum.
 celum quos suscipit represen
 tat ad dñm. & una eademq[ue]
 operatione. saluatoris passio
 eleuat de imis. suscitatur de ter
 renis. collocat in excelsis. Re
 surrexio enim xp̄i defunctis ē
 uita. peccatorib[us] uenia. sanc

Otis eius gloria. *Re. 7.*
 Quam creaturā ad festi
 uitate[m] resurrectionis
 xp̄i. dauid sanctus inuitat. A
 ut enim exultandum in hac di
 e. quam fecit dñs ad letandum.
 Sed dicit aliquis. Si in die gra
 tulandum est. his utiq[ue] gra
 tulandum est. quos dies ipsa
 complectitur. Celum aut[em] et tar
 tatus. extra hui[us] mundi diem
 sunt constituti. Quomodo q[ui]
 possunt elementa ad festiuita
 tem hui[us] diei uocari. que hui[us]
 diei ambitu non tenentur.
 Sed hec dies quam fecit dñs pe
 netrat omnia. uniu[er]sa cōtinet.
 celum terrā. tartarumq[ue] con
 plectitur. lux enim xp̄i nō pa
 rietib[us] obstruitur. non elem̄tis
 diuiditur. nō tenebris obscura

tur. lux inquam xp̄i. dies est
 sine nocte. dies sine fine. ubiq[ue]
 splendet. ubiq[ue] iactat. ubiq[ue]

Q non deficit. *Re. 5. 8.*
 Quod iste dies xp̄s sit. apl̄s
 dicit. Nox precessit. dies
 autem appropinquauit. Preces
 sit inquit nox non sequitur.
 ut intelligas sup[er]ueniente xp̄i
 lumine & dyaboli tenebras ef
 fugari. & peccatorū obscura nō
 subsequi. & nigri splendore pre
 tertas caliginēs depelli. subri
 pientia delicta phiberi. Nā q̄a
 hic dies xp̄e. celum terrā. tanta
 tumq[ue] collustrat. scriptura testa
 tur. Quod enī sup[er] terrā fulgeat.
 dicit iohannes. Erat lux uera.
 que illuminat oēm hominē ue
 niente ih̄u[m] mūdu[m]. Quod in in
 feriorib[us] luceat. ait p̄pha. Qui
 sedebant in regione umbre mor
 tis. lux orta ē eis. Quod in celis
 dies iste p̄maneat. refert dauid
 dicens. ponam in sc̄m sc̄i semen
 eius. & sedem eius sic dies celi.

Quis est dies celi. nisi *Sal. 118.*
 xp̄e dñs. de quo dicit p̄p̄
 pham. dies diei eructat u
 bum. Ip̄e est enim dies filius.
 cui pater dies diuinitatis sue
 eructat archanū. Ip̄e inquam
 est dies. qui ait p̄ salomonem.

10
Ego feci. ut oriretur in celo. lu-
men indeficiens. Sicut & diem
celi nox omnino nō sequitur. ita
& xpi iustitiam peccatorū tene-
bre non sequuntur. Semp̄ em̄
dies celi splendet. luxet & fulget.
neq; aliqua potest obscuritate
concludi. ita & lumen xpi semp̄
micat. radiat. choruscet. nec ali-
qua potest delictorū caligine con-
prehendi. Unde ait euanglista io-
hannes. Et lux in tenebris luxet.
et tenebre eam non cōprehende-
runt. In resurrectione ḡ xpi. ele-
menta omnia gl̄antur. Nam
et solem ipm̄. arbitrator ēē. in hac
die solito clariorem. si necesse est
enim ut sol in eius resurrectione
gaudeat. in cuius passione cō-
doluit. & cui mortem lugubri
quadam caligine p̄secutus est.
eius vitam nitidioris lucis sp̄le-
dore suscipiat. & tamquā bonus
minister. sic tunc obscuratus ē
ad exquias sepulture. sic modo
coruscet in resurrectionis obsequio.
In passione xpi sol se **viii.** sum.
caligine noctis circumdedit. &
iudeorū facinus mūdo teste cō-
gemuit. Iudicium enim quiddā
doloris in sole est. tanto se sceleris
officium luminis denegasse.
& uitio nē quanda iudeorū ocu-

lis tenebras infudisse. ut q̄p-
mentes cecitas inuaserat. eorū
oculos cecitas occuparet. nec lu-
ceret eis mundi lumen. a quib;
fuerat lumen salutis extinctū.
Dampnatio ḡ quedā ingeritur
phariseis. ut tenebras in die iu-
dicii peccatorib; re promissas.
iam apud superos patiantur.
apud superos ḡ crucifixo xpo
immorantur tenebre. Quid mi-
rum si apud superos sūt tene-
bre. cum lux descendit ad infer-
os. Igitur fr̄s om̄s in hac die
sancta exultare debemus. nul-
lus se a communi letitia pecca-
torū conscientia subtrahat. nul-
lus a publicis uotis delictorū sar-
cina reuocetur. Quamuis enim
peccator. in hac die de indulgē-
tia nō debet desipere. Est enim
prerogatiua nō parua. Si em̄
lato paradysum meruit. cur
non mereatur ueniā xpianus.
Et si illi dñs cum crucifigit mi-
seretur. multo magis huic mi-
seretur cum resurgit. Et si pas-
sionis humilitas tantū p̄stitit
confitenti. resurrectionis gl̄a
quantū t̄buet deprecanti. Laty-
or enim ad prestandū solet ēē
sic ipi scitis leta uictoria. quā
ad dicta captiuitas. **o archum.**

In illo tempore. maria magdala
lene. & maria iacobi et salome
emerunt aromata. ut uenien
tes ungerent ihm. & rel. *Oml. le.*

Multis eisd. *S. Greg. pp. ix.*
uobis lectionib; frs kmj
p dictatum loqui consue
ui. sed quia lassescere stoma
cho ea que dictaueram legere
ipe non possum. quosda uestru
minus libenter audientes intui
eor. Unde nunc a memoripo ex
gere contra morem uolo. ut int
sacra missay sollempnia lectio
nem sancti eugli non dictando.
sed colloquendo edissera. Sicq;
excipiat ut loquimur. quia
collocutionis uox corda torpen
tia plus quam sermo lectionis ex
ertat. & quasi quadam manu
solicitudinis ut eugilent pul
sat. *10 tu aute* Et quidem ad hoc opus me
sufficere posse non uideo. sed ta
men uires quas impietia dene
gat. caritas ministrat. Scio namq;
qui dixit. iheri os tuum. & ego
adimplebo illud. Bonum g op
nobis in uoluntate sit. nam ex
diuino adiutorio erit in pfectioe.
Dat loquendi ausum. etia resur
rectionis dominice tanta sollemp
nitas. quia indignu ualde est.
ut eo die laudes debitas taceat

lingua carnis. quo uidehret die
caro resurrexit auctoris. *xi*

Audistis fratres kmj quod
sancte mulieres que ihm
fuerant secute. cum aro
matib; ad monumentu uenerit.
& ei quem uiuentem dilexerant. &
mortuo studio humanitatis ob
sequuntur. Sed res gesta. aliqd
in sancta eccia signat gerendu.
Sic quippe necesse est ut audia
mus que dicta sunt. quatinus
cogitemus etia que nobis sunt
ex eoy imitatione faciendia. Et
nos g in eo qui est mortuus cre
dentes. si odore uirtutu referti.
cum opinione bonoy opum ihm
querimus. ad monumentu pfecto
illi cum aromatis uenimus. *12 tu aute*
Ille aut mulieres angelos uidet
que cum aromatis uenerunt.
quia uidehret ille mentes supno
ciues aspiciunt. que cu uirtutu
odorib; ad ihm p sancta deside
tia pficiunt. Notandū v nobis
est. quidnam sit qd in dextris
sedere angelus cernitur. Quid na
q; p sinistram nisi uita pscus.
quid v p dexteram. nisi ppetua
uita signatur. Unde scriptu e.
leua eius sub capite meo. dext
a illi amplexabitur me. *13*

Quia igitur redemptor nr

iam presentis uite corruptionē
transierat. recte angelus q̄ nun
ciare pennem eius uitam uene
rat. in dextera sedebat. Qui sto
la candida cooptus apparuit.
quia festiuitatis n̄e gaudia
nunciatur. Candor etenim ues
tis. splendorē n̄e denunciat sol
sepnitatis. Hostie dicamus an
sue. Sed ut fateamur uetus.
et sue dicamus et nostre. Illa q̄p
pe redemptoris n̄i resurrectio et
nostra festiuitas fuit. quia nos
ad immortalitatem reduxit. et
angeloy festiuitas extitit. q̄a
nos reuocando ad celestia coz
mumerū implent. In sua q̄
ac n̄a festiuitate angls in alb
uestib' apparuit. quia d̄i nos
p̄ resurrectionē d̄nicam ad sup
na reducim'. celestis patre dap
na reparantur. **xii.**

Ouid fratres km̄ uenien
tes feminas affat' angls.
audiam'. nolite expauescere.
Ac si apte dicat. Paueant illi q̄
non amant aduentum sup
noy cumm'. p̄tmescant qui
carnalibz desideris pressi. ad
eoy se societate p̄tingere posse
desperat. Vos aut' cur p̄tmesca
tis. que uestros concupes uide
tis. Unde et matheus anglm̄

apparuisse describens ait. fiat
aut' aspectus eius sic fulgur.
uestimenta eius sic nix. In ful
gure etenim terror timoris est.
in nibe aut' blandimentū can
toris. Quia uero omps d̄s et t̄
ribilis ē peccatoribz et blanchus
iustis. recte testis resurrectionis
eius angls. et in fulgore uultus
et in candore habitus demon
stratur. ut et de ip̄a sua specie
et terretet reprobos. et mulceret
pios. Unde recte quoq; p̄p̄m p̄
deserta gradientem columpna
ignis in nocte. et columpna
nubis p̄ibat in die. In igne
etenim terror est. in nube aut'
uisionis lene blandimentum.
Dies v̄ uitae iusti. et nox accipi
tur uitae peccatoris. **mar' hum.**
In illo tempore. maria magila
lene et maria iacobi et salomee
ēmerunt aromata. ut uenien
tes ungerent ihm. Et ualde
mane una salbatoroy ueniunt
ad monumentū. orto iā sole.
Et dicebant ad inuicem. Quis
reuoluet nobis lapide ab ostio
monumenti. Et respicientes.
uiderunt reuolutum lapide.
Frat' quippe. magnus ualde.
Et introeuntes in monumentū.
uiderunt iuuenē sedentē in

111.
dextis cooptum stola canthi-
da & obstupuerunt. Qui dicit
illis. Nolite expanescere. Ihu
quertis nazarenum. crucifixu.
Suprexit. non est hic. ecce locus
ubi posuerunt eum. Sed ite di-
cite discipulis eius & petro. quia
precedet uos in galyleam. Ibi
eum uidebitis. sicut dixi uobis.

Ds qui hodierna die *oz.*
p unigenitum tuum et
nitatis nobis aditum deuicta
morte reserasti. uota nostra q̄
preueniendo aspiras. etia ad
uiuando psequere. *p. eud. Lucā.*

In illo tempore. Duo ex discipu-
lis ihu ibant in castellum qd
erat in spacio stathoy sexagin-
ta ab ierlm. nomine emmaus.

Et rel. Om̄. le. eud. S. Greg. pp.

A cotichiana nobis sollempni-
tate laborantibz. pauca loqn-
da sunt. Et fortasse hec utilius
pderunt. quia sepe & alimta
que minus sufficiunt. auich
sumunt. lectionis q̄ euighee
summam statim non p sigla
uba discunt. ne dilectionem
uestram. ualeat sermo phior
expositionis onerare. ecce audis
tis fr̄s km̄ quia duob' discipu-
lis ambulantib' in uia. nō qui-
dem credentibz sed tam de se

loquentibz dñs apparuit. sed
eis speciem quam recognosceret
non ostendit. Hoc q̄ egit foris
dñs in oculis corporis. quod
apud ipos agebatur in oculis
cordis. Ipsi namq; apud semet
ipos intus et amabant & dubi-
tabant. eis aut dñs foris & pre-
sens aderat. et quis eet non of-

Drendebat.

Et se loquentib' dñs p̄sen-
tiam suam exhibuit. sed
de se dubitantib' cogitationis
sue speciem abscondit. uerba q̄
dem contulit. duriciam intel-
lectus increpauit. Scripture sa-
cre misteria que de se ipso erat
apuit. & tamen quia adhuc i
cor cordibus pegrinus erat a
fide. ut se longius finxit. finge
namq; componere dicimus. Un-
de & compositores hui figulos uo-
camus. Nichil ergo simplex ueri-
tas. p duplicitatem fecit. sed ta-
lem se eis exhibuit in corpore q̄
his apud illos erat in mente. Pro-
banti aut erant. si hui qui eum
& si necdum ut dñm diligere.
saltem ut pegrinū amare potuis-
sent. Sed quia ee extranei a cari-
tate non poterant hui cū quibz
ueritas gratiebat. eum ad hospi-
cium quasi pegrinū uocant. Sur-

aut dicimus uocant. cum illic
scriptum sit & coegerunt illi.
Ex quo nimirum exemplo colli-
gitur. quia pegrini ad hospiciū
non solum mittendi sunt. sed
etiam trahendi. Mensam ponit.
cibos offerunt. & dñm quem in
scripture sacre expositione n̄ cog-
nouerunt. in panis fractione
cognoscunt. Audiendo ergo pre-
cepta dei illuminati non sunt.
faciendo illuminati sunt. quia
scriptum ē. Non auditores legis
iusti sunt apud dñm. sed factores
legis iustificabuntur. Quisquis
uult audita intelligere. festinet
ea que iam intelligere potuit o-
pe implere. Ecce dñs nō ē cognit-
dum loquetur. & dignatus est
cognosci dum pascitur. Hospita-
litatem ergo fratres km̄ diligite.
caritatis opa amate. Hinc e-
nim p̄ paulum dicitur. Caritas
fraternitatis maneat in uobis.
& hospitalitatē nolite obliuisci.
p̄ hanc enim placuerunt quidā
angelis hospicio receptis. Hinc
petrus ait hospitalet inuicē
sine murmuratione. hinc ip̄a
ueritas dicit. Hospes fui. & susce-
pistis me. ^{Tu autem} Opinata est res ista
ualde. & senoȳ nostror̄ nobis
ratione tradita. Quidam pater

familias cum tota domo sua
magno hospitalitatis studio
seruiebat. Cumq; cotidie ad m̄
sam suam pegrinos susceperet.
quodam die pegrinus quidam
inter alios uenit. ad mensā duc-
tus est. Dumq; pater familias
ex humilitatis consuetudine a
quam uellet in eius manib' sin-
dere. conuictus uicem accepit.
sed repente cum in cuius mani-
b' aquam fundere uoluerat non
inuenit. Cumq; hoc factum secū
ip̄e miraretur eadem nocte eidem
p̄ uisionem dixit. Ceteris dieb;
me in membris meis. hesternō
aut̄ die me in met ip̄o suscepisti.
Ecce in iudicium ueniens dicit.
Quod uni ex minimis meis fe-
cistis. michi fecistis. ^{Tu autem} Ecce ante i-
udicium cum p̄ membra sua sus-
cipitur. susceptores suos etiam
p̄ semet ipsum requirit. & tam̄
nos ad hospitalitatis grām pi-
gi sumus. Pensate fratres q̄n-
ta hospitalitatis uirtus sit. Ad
mensas ur̄as xp̄m suscipite. ut
uos ab eo suscipi ad conuiuia
eterna ualeatis. Prebete modo
pegrino xp̄o hospiciū. ut uos
in iudicio non quasi pegrinos
nesciat. sed ut p̄rios recipiat ad
regnum. qui uiuit & regnat d̄s

in secula seculoy amen. *Domica*
in octava pasce.
Sino beati max
imi epi. lecto. i.

Actenus frs
kny in xpi re
surrectionis
die. commu

nus enim omnium. communis
est nostra letitia. Communis
plane. quia omnes illo resurgē
te resurreximus. Omnium enī
revixit saluti. qui p omnium
peccatis addictus est passioni.
Resurrexit igitur saluator amor
tus. Nova res et mira. sed habet
hec assertio veritate. Nam ut ta
ceam pphay oracula. angelorum
ministra. apta sepulchri pene
trata. ipm dnm post resurrectio
nem cum discipulis loquentem.
cōversantem. edentem. thomā
quoq; clavoy vulnera etiā digito
conterentem. ut hec omnia p
termittam. tam fidem nrām cō
firmat impietas iudeoy. Nam
sufficit ad crehilitatē nobis. cōp
nium carita crudelitas. Quo
enim diligentius custodierunt
tumulū. eo constat illum ma
nifestius surrexisse. *ii. le.*

Quo plures iudey. apposuerūt
custodes. eo plures testium

reliquerē. Nam hoc pcuravit
divina prudentia. ut resurrectio
ni dominice non solum angeli.
non solum discipuli. sed & testimo
nium phibere quod est amph
imū. libentius ergo accipim.
quod cum diligentius observa
verunt. Credimus enim sub tot
custodibus potuisse illum phtre
acius quā pte. & de tumulto iu
re dnm pgrēdi. quam discipulorū
fraude subduci. Tanta enim solli
citudine sepulchrū obstruxit im
pietas. ut id non prevaletet ma
nus humana destruere. nisi sola
virtus resurrectionis aperet. *iii.*

Quod sanctus eūgelista. des
cendente anglo magno t
tam tremore fuisse commo
tam. ut fundamenta tumuli
moverentur. & percussos pauore
custodes qui venerant custodire
mortuum ēē factos ut mortuos.
Et mortuos inquit. Dignum pla
ne iudicium. si cum iustus resur
git. peccator emoritur. cum ren
uiscit innocens. eius interficitur
municus. Nam ideo nec pgrēdien
tem dnm cernere potuerunt. qā
caminoslas mentes terror oppse
rat. dum sustinere fulgorem resur
rectionis vitale non valebant. Sa
iore ergo sollicitudine pharisey

dñm custocherunt mortuum? quam unum sunt psecuti. Siq dem causa illos maior urgebat. Intelligebant enim facilius fuisse apud supos eum despici. qm redire ab inferis posse cōtēp m. & quod tunc predicans facile potuerit occidi. nunc autē resurgens iam non possit occidi. dicitte aplo. Resurgens autē iā non moritur. mors illi ultra nō dominabitur. **iiii.**

Custochebant pharisei dominum solite in sepulchro. presertim quia se die tertia dixerat resurrecturum. Custochebant autē solite in sepulchro. quia necesse illis erat eum non iam doctorem timere sed iudicē. Iudicem inquam non sui tantū. sed et crudelis sententiae suae qua filios posteros suos. suis scelerib' addixerunt dicentes. Sanguis hui' sup nos. & sup filios nostrō. Crudelis sub tali sententia impietas iudeorū. que facinore suo non solum presentes liberos dampnat. sed etiā nō natos occidit. *In iudicem* Quantos em̄ hac uoce ad conscientia facinoris uocant. quos scientia criminis non tenebat. Crudelis inquam impietas. quod posteros ante in reatum

uocat. quam pducat in lucem. ut prius futuris contingeret peccare quam uiuere. Eruenti plane genitores. qui ante paritide facti sunt quam parentes. & ante eos socios suis scelerib' assumpserunt. quos utrum sanguinis principes possent habere nescerunt. Non igitur mirandum est si in saluatore tam crudeles fuerunt. qui extiterunt in suos posteros tam crudeles.

Non immerito in hac **vi** die sanctus dauid sine exceptione exultandum precepit & letandum. in qua die totius mundi gaudia celebrantur. Omnib' enim letandum est. quia omnib' pdest. Cunctis exultandum est. qā cunctis est salutare. & ideo nō adulatoria adhibenda. nec ficta letitia. Quisquis etenim i xpi resurrectione letatur. letet potius in xpo. quia in xpo ipse resurrexit. In illo em̄ nostra portio. nostra conditio. & mortem protulit & reuixit. Et licet in nob adhuc resolutio corporis maneat. cepimus tamen tunc in xpo eterna uita iam uiuere. Unde quamuis fragilitatē nrām accelleret immaure mortis occasio!

in saluatore tunc dicitur pri
resurgere quam pure. Ante enim
futurus homo resurrexit in xpo.
quam uitam sortiretur in seculo. vii

Non tantum illi dñs gene
rationi resurrectionis pñ
tit grām. in cuius genera
tionis tempore resurrexit. sed et
am seculis postea pplis hoc pñ
dit. ut prius cōmū de resurrectione
secuti. quā de morte solliciti. & an
te cum deo uiueremus in celis.
q̄. cū hominib; conuīsam int
ris. In saluatore enim omnes re
surreximus. omnes reuiximus.
omnes ad celestia transmigrāuim.
Est em̄ ī illo xpi homine. unius
cūq; nīm. caro. sanguis. & portio.
Ubi ergo portio mea regnat. regna
re me credo. Ubi dñatur sanguis
mīs. me sentio dñari. Ubi gloria
tur caro mea. me gloriosum esse
cōgnosco. Quamuis q̄ peccator de
hac commune grē non diffidat.
quia & si peccata nos phibent. sub
stantia nos requirit. Et si delicta
ppria nos excludunt. nature com
munio non repellit. viii. rē.

Propter bonitatem diuinita
tis. peculiare nobis saluator
debet affectum. scilicet q̄
sic dñs noster in ipso est. ita & sangu
is noster in illo est. Discediam igit

michi debet prestare diuinitas!
necessitudine exhibere debet affini
tas. Neq; enim tam inimicus est
dñs. ut obliuiscatur hominis. &
nō meminit filii quē ipse gestat.
ut quē causa mei suscepit. nō eius
causa quē suscepit me requirat.
Non inquam tam inimicus ē dñs. ut
nō diligat carnē suam. membra
sua. uiscera sua. Aut sc̄s ap̄ls. Ne
mo inquam carnem suam odio
habuit. sed nutrit & fouet eam.
sic & xpc eccliam. Nichil q̄ de ue
nia desperemus fratres! nichil de
odio timeamus. Habemus pro
gratua sanguinis xpi. in xpo
enī caro nra nos diligit. Sumus
enim membra eius & caro. sic di
cit idem beatus ap̄ls. Hoc nunc
os ex ossibus meis. & caro de car
ne mea. Sacramentū hoc magnū
ē. Ego aut dico in xpo. in ecclia.

Exultemus fratres
sic ait scriptura. in hac
die dñi. Exultemus plane.
quia cum uotis dñi gratulam!
magis uota nra curamus. Unde
enī dicit p̄pha. Hec est dies quā
fecit dñs. Bonus plane dies. qui
lucem intulit uniuersis. Verum
non hui' sc̄i lucem. sed resurrex
tionis eterne. lux enī ista non
caliginē noctis detulit. sed mor

tis tenebras amputauit. Bonus
inquam dies. & melior hic. quā
ille in quo primum mundus e
nituit. Ille enim hominib' ad la
borem creatus est. hic factus est
ad quietem. Ille mortem inuit.
hic formidinem mortis euasit. Il
le bonus malisq; communis est.
hic pprius est iustoz. Illius dies
lux tenebris sepelitur. hui' dies
splendor etiā sepulturas illumi
nat. Ad postremum illi' dies lux
mortuū non uidet. hui' dies lu
men etiam defunctis emicuit.
sic ait ppha. Qui sedebant in re
gione umbre mortis. lux orta ē
eis. Ite nunt' g' in hac die. que &
uiuos circumfulget. & mortuos
uiuificat. & uenturos illumina.

I sic ait beatus euangelista. Erat lux
uera. que illuminat omnē ho
minē uenientem in hunc mun
dum. **I**llo tempore. **Sed iohem.** Scdm.
Eum est sero die illa una sabbatoz
et fores erant clausę ubi erant dis
cipuli congregati ppter metum
iudeoz. uenit ihc. & stetit in me
dio et dicit eis. Pax uobis. Et res.

Prima **Omi' lect' euisele. B.**
lectionis hui' **Greg. pp.**
euangelice questio animum
pulsat. quomodo post resurrec
tionem corpus istucum uenit

fuit. quod clausis ianuis ad dis
cipulos ingredi potuit. Sed scien
dum nobis est quod diuina opa
tio si ratione comprehendit non ē
ammirabilis. nec fides habet
meritum. cui humana ratio pre
bet experimentum. Sed hec ipsa
redemptoris nri opa que esse
metipis comprehendit neq; quā
possunt. ex alia eius opatione
pensanda sunt. ut reb; mirabilib'
fidem prebeant facta mirabilio
ra. Illud enim corpus dñi intra
uit ad discipulos ianuis clausis.
quod uidebat ad humanos oca
los p naturam suam clauso u
tero exiit uirginis. Quid g' mirū
si clausis ianuis post resurrec
tionem suam in eternum iam
uicturus intrauit. qui mortuus
ueniens. nō apto uero uirginis

Quia ad illud **v.** secuit.
corpus quod uideri pote
rat fides intuitum du
bitabat. ostendit eis ihc manus
p manus & latus. Palpan dā car
nem prebuit. quā clausis ianu
is introdixit. Quia in re dno mi
ra & iuxta humanā rationem
sibi ualde contraria ostendit.
dum post resurrectionē corpus
suum & incorruptibile. & tam
palpabile demonstrauit. Nā

et corrumpi necesse est quod palpatur. et palpanti non potest quod non corrumpitur. Sed mirum modo atque inestimabili redemptor noster et incorruptibile post resurrectionem et palpabile corpus exhibuit. ut monstrando incorruptibile mutaret ad premiū. prebendo palpabile formaret ad incorruptibilem *xvi.* fidem.

Ite dñs et palpabilem demonstravit. ut pfecto eē post resurrectionem ostenderet corpus suū et eiusde nature. et alterius glie. Dicit eis. Pax uobis. Sicut misit me pater. et ego mitto uos. Pater filium misit. qui hunc p redemptione genis humani incarnari constituit. Quē uidelicet in mundū uenire ad passionē uoluit. sed tam amauit filium quē ad passionem misit. Lectos uero aplos dñs non ad mundi gaudia. sed sic ipse missus ē ad passiones in mundum mittit. Quia ergo et filius amatur a patre. et tamen ad passiones mittitur. ita et discipuli amantur a dño. qui tamen ad passionem mittuntur

in mundo. xvii.

Sicut misit me pater et ego mitto uos. id est ea caritate uos diligo cum inter scandala psecutorū mitto. qua me caritate pa-

ter diligit. quem uenire ad tolerandas passiones fecit. quāuis mitto. etiā iuxta naturam diuinitatis possit intelligi. Et enim ipse a patre filius mitto dicit. quo a patre generat. Nam sc̄m quoque sp̄m qui cum sit coequalis patri et filio. non tam incarnatus est. isdem se filius mittere phibet dicens. Cum uenerit paracletus quē ego mittam uobis a patre. Si enim mitto solummodo incarnatus deberet intelligi. sēs pculdubio sp̄e nullomodo diceretur mitto. qui nequaquam incarnatus ē. Sed et missio. ipa pcessio est. qua de patre pcedit et filio. Sicut itaque mitto sp̄e dicitur quia pcedit. ita et filius n̄ incongrue mitto dicitur quia generat. hoc cum dixisset. insufflauit et dicit eis. Accipite sp̄m sc̄m. *Tu autem* Quē tendum nobis est. quid est quod sp̄m sc̄m dñs noster et semel dedit in terra consistens. et semel in celo presidens. Neque enī alio loco datus sp̄e sēs apte monstratur. nisi nunc cum p insufflationem percipitur. et postmodū cū de celo ueniens in linguis uatus demonstratur. Cur igitur prius in terra discipulis datur. postmodum ex celo mittitur. nisi quod duo sūt pcepta caritatis. dilectio uidelicet dei. et

dilectio proximi. In terra datur
 spē ut diligatur proximus. e celo
 datur spē ut diligatur dñs. **Secū**
In illo tempore. Cum eēt **Iohem.**
 sero die illa una sabbatorū. et fo
 res eēt clause ubi erant disci
 puli congregati ppter metū iu
 deorū. uenit ihc et stetit in medi
 o & dicit eis. Pax uobis. Et cum
 hoc dixisset. ostendit eis manus
 & latus. gauisi sunt ḡ discipuli.
 uiso dño. Dicit ḡ eis iterū. Pax
 uobis. Sicut misit me pater. et
 ego mitto uos. hoc cum dixisset.
 insufflauit & dixit eis. Accipite
 spm sc̄m. Quorū remiseritis pecca
 ta remittuntur eis. & quorū uer
 tuentis retenta sunt. Thomas autē
 unus ex duodecim qui dicit dudi
 mus. nō erat cum eis quando ue
 nit ihc. Dixerunt ḡ ei alii discipuli.
 Vidimus dñm. Ille autē dixit e
 is. Nisi uidero in manib; ei; fixurā
 clauorū. & mittam digitū meum
 in locum clauorū. & mittam ma
 num meam in latus ei;. nō credā.
 Et post dies octo. iterum erant
 discipuli eius intus. ⁊ thomas
 cum eis. Uenit ihc ianuis clausis.
 & stetit in metho & dicit. Pax uo
 bis. Deinde dicit thome. Infer di
 gitum tuum huc. & uide manū
 meas. & affer manum tuam &

mitte. in latus meum. & noti
 eē incredulus sed fidelis. Respo
 dit thomas. & dixit ei. Dñs m̄s.
 & dñs m̄s. Dicit ei ihc. Quia uidi
 sti. me credidisti. beati qui non
 uiderunt & crediderunt. Multa
 quidem & alia signa fecit ihc in
 conspectu discipulorū suorū. q̄ nō
 sūt scripta in libro hoc. Hec autē
 scripta sunt ut credatis q̄a ihc
 est xp̄s. filius de; & ut creden
 tes uitam habeatis in nomine ei;

P & a q̄s omnipotens dñs. ⁊
 ut qui paschalia festa per
 legimus. hec te languente morib;
 & uita teneamus. **P. Dom̄ p̄ma**

In ep̄. p̄sa.
sc̄i Iheronimi p̄bri in
apocalypsis. lectio
ohannes ap̄ls p̄ma.
 & euangelista a dño xp̄o
 electus atq; dilectus. in tai
 to amore dilectionis ab eo
 est habitus. ut in cena sup
 pectus eius recumberet. &
 ad crucem astanti soli ma
 trem pp̄uam commendaret. ut
 quem nubere uolentē ad amplex
 um uirginitatis ascuerat. ip̄i
 etiā custodiendā uirginē tra
 deret. Hic itaq; cum ppter iūbū
 de; & testimonium ihu xp̄i exi
 lum in pathmos insula sorti

retur: illic ab eo apocalypsis p
 ostensa describitur: & ut in p
 cipio canonis idest libri gene
 os in corruptibile principium p
 notatur: ita etiam incorruptibil
 finis p uirginem in apocalypsi
 redderetur dicentis. Ego sum al
 pha et o. incunum & finis. ^{tu ante} hic est
 iohannes qui sciens superuuisse
 sibi diem egressions de corpore.
 conuocatis in epheso discipulis.
 descendit in defossum sepulture
 sue locum: orationeq; completa
 reddidit spm. tam a dolore mor
 tis extraneus. qua a corruptioe
 carnis noscitur alienus. Cui ta
 men scripture dispositio uel libri
 ordinatio: ideo a nobis p singla
 no exponitur: ut nescientibus
 inquirendi desiderium collocet.
 & querentib; laboris fructus: & do
 magisterij doctrina referret. **Ex**

Aplieit p̄fat. Incipit lib
 pocalyp apocalypsis.
 sis ihu xpi lect' secla.
 quam dedit illi d̄s palam facere
 seruis suis que oportet fieri cito.
 & significauit mittens p angm
 suum seruo suo iohanni. qui tes
 timonium phibuit uo de; et
 testimonium ihu xpi que cuq;
 uidit. Beatus qui legit & qui au
 dit uia pphie hui: & seruat ea q

in ea scripta sunt. Tempus enim
 ppe est. iohannes septem ecclesiis
 que sunt in asya: gra nobis &
 pax ab eo qui est et qui erat et
 qui uenturus e. & a septem spi
 ritib; qui in conspectu throni eius
 sunt. & a ihu xpo qui est testis
 fidelis. primogenitus mortuor
 & princeps regum terre: qui di
 lexit nos & lauit nos a peccatis
 nostris in sanguine suo: & fecit
 nos regnum et sacerdotes deo &
 patri suo. Ipi gla et unquam in

Esecula seculor. Amen. **iii.**
 & uenit cum nubibus &
 uidebit eum omnis oeu
 lus: & qui eum pupugerunt.
 & plangent se sup eo omnes tb
 terre. etia amen. Ego sum alpha
 et o. principium et finis. dicit
 d̄s d̄s: qui est & qui erat
 & qui uenturus e om̄ps. Ego io
 hannes fr uester: particeps et
 socius in tribulatione & regno.
 & patientia in ihu. fui in insu
 la que appellatur pathmos. ppt
 ubum dei. & testimoniu ihu. fui
 in spū in d̄nica die: & audui
 uocem magnam tamqua tube
 dicentis. Quod uidet scribe in
 libro: & mitte septem ecclesiis. eph
 so. & smirne. & p̄gamo. & thya
 ture. & sardis: & philadelphie.

oli
 csp
 ms
 uidit
 non
 dula
 he in
 q no
 aut
 a the
 den
 mine
 s. or
 a per
 norio
 pma
 p̄fat.
 i in
 ectio
 ma.
 p̄o
 mra
 ab co
 a sup
 et. &
 i ma
 et. ut
 mplex
 r. ipi
 tra
 ribū
 n̄ exi
 sora

et laodice. *iiii. re.*

Et conuersus sum ut uiderem uocem. que loquebatur mecum. Et conuersus uidi septem candelabra aurea. et in medio septem candelabrorum aureorum similem filio hominis uestitum potere. et precinctum ad mamillas zona aurea. Caput autem eius et capilli erant candidi tamquam lana alba et tamquam nix. et oculi eius uelut flamma ignis. et pedes eius similes auricalco. sicut in camino ardenti. Et uox illius. tamquam uox aquarum multarum. Et habebat in dextera sua stellas septem. et de ore eius gladius ex utraque parte acutus exibat. et facies eius sicut sol lucet in uirtute sua. Et cum uidissem eum. cecidi ad pedes eius. tamquam mortuus. Et posuit super me dexteram suam dicens. Nolui timere. Ego sum primus et nouissimus. et sum uiuus. et fui mortuus. et ecce sum uiuens in secula seculorum. et habeo clauis mortis et inferni. Scribe ergo que uidisti et que sunt. et que oportet fieri post hec. Sacramentum septem stellarum quas uidisti. in dextera mea. et septem candelabra aurea. septem stelle

*In uultu
Lectio 22*

angeli sunt septem ecclesiarum. et candelabra septem. septem ecclesie

Et angelo ecclesie *vi. sicut.* ephesi scribe. Hec dicit qui tenet septem stellas in dextera sua. qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum. Scio opera tua. et laborem et patientiam tuam. et quia non potes sustinere malos. et temptasti eos qui se dicunt apostolos et non sunt. et inuenisti eos mendaces. et patientiam habes. et sustinisti propter nomen meum. et non defecisti. Sed habeo aduersus te. quod caritatem tuam primam reliquisti. Memor esto itaque unde excideris. et age penitentiam. et prima opera fac. Sin autem uenio tibi. et mouebo candelabrum tuum de loco suo. nisi penitentiam egeris. Sed hoc habes. quia odisti facta nicolatay que et ego odii. Qui habet aures. audiat quid spiritus dicat ecclesie. Vincenti dabo ei edere de ligno uitae. quod est in paradiso dei mei.

Et angelo ecclesie *vii.* scribe. Hec dicit primus et nouissimus. qui fuit mortuus et uiuit. Scio tribulationem tuam et paupertatem. sed diues es. et blasphematis ab his qui se dicunt iudeos et non sunt. sed sunt filii

nagoga sathane. Nichil horum ti
 meas! que passurus es. Ecce mis-
 surus est diabolus ex vobis in
 carcerem ut temptemini! & ha-
 bebitis tribulationem diebus decem.
 Esto fidelis usque ad mortem! & da-
 bo tibi coronam vite. Qui habet
 aures! audiat quid spiritus dicat
 ecclesiis. Qui vincit! non ledetur

Ea morte secunda. **viii**
 Et angelo ecclesie pergamini se-
 be. hec dicit qui habet rom-
 pheam ex utraque parte acutam.
 Scio ubi habitas. ubi sedes est sa-
 thane! & tenes nomen meum. &
 non negasti fidem meam. Et in
 diebus illis antiphonas testis meus
 fidelis qui occisus est apud vos!
 ubi sathanas habitat. Sed habeo
 aduersus te pauca! quia habes illic
 tenentes doctrinam balaam. qui
 docebat balach mittere scandalum
 coram filio israel! edere & fornicari.
 Ita habes & tu. tenentes doctrinam
 nicolaitarum. Similiter peniten-
 tiam age. Si quominus uenio in-
 cito! & pugnabo cum illis in gla-
 dio oris mei. Qui habet aures!
 audiat quid spiritus dicat ecclesiis. Vin-
 centi dabo manna absconditum.
 Et dabo illi calcium candidum!
 & in calcio nomen nouum scriptum.
 quod nemo scit nisi qui accipit.

Et angelo tyathire ecclesie **viii**
 scribe. Hec dicit filius dei!
 qui habet oculos tamquam
 flamma ignis! & pedes eius simi-
 les auriscalco. Noni opera tua. & fi-
 dem. & caritatem. & ministerium
 & patientiam tuam! & opera tua
 nouissima plurimioribus. Sed ha-
 beo aduersus te quia permittis mu-
 lierem yezabel que se dicit prophetam
 docere & seducere seruos meos!
 fornicari & manducare de ydolo-
 titis. Et dedit illi tempus ut peni-
 tentiam ageret! & non uult peni-
 tere a fornicatione sua. Et ecce e-
 go mitto eam in lectum! & qui me-
 chantur cum ea in tribulationem max-
 ima erunt! nisi penitentiam egerint
 ab operibus suis. Et filios eius interficiam
 in morte! & scient omnes ecclesie quia
 ego sum scrutans renes & corda!
 et dabo unicuique uirum secundum opera
 sua. Nobis autem dico ceteris qui ty-
 athire estis. Qui cumque non habet
 doctrinam hanc. qui non conueni-
 uerunt altitudines sathane! que
 admodum dicunt. non mittam
 super uos aliud pondus! tamen id
 quod habetis tenete donec ueniam.
 Et qui vincit & qui custodierit us-
 que in finem opera mea! dabo illi po-
 testatem super gentes & reges illas
 in iuga ferrea! tamquam uas

figuli confingentur! sicut & ego
accepi a patre meo. Et dabo illi

Istellam matutinam. Qui habet
aures! audiatur quid spiritus dicat ecclesi
Hillo tempore! **Iohanne. sis.**
Dixit ihc discipulis suis. Ego sum
pastor bonus. Bonus pastor! animam
suam ponit pro ouibus suis. Et ref.

Audistis **Omne sc. eisd. beati**
fratres karissimi ex **Gregorii sp.**
lectione ewangelica erudi
tionem uestram! audistis ex lectione
ewangelica periculum nostrum. Ecce e
nim is qui non ex accidenti dono
sed essentialiter bonus est dicit. e
go sum pastor bonus. Atque eiusdem
bonitatis formam quam nos imi
temur! adiungit dicens. Bonus
pastor! animam suam ponit pro ou
ibus suis. fecit quod monuit! osten
dit quod iussit. Bonus pastor pro
ouibus suis animam suam posuit! ut
in sacramento nostro corpus suum
& sanguinem uerteret! & oues
suas quas redemerat. carnis sue
alimento faceret. **sc. sc.**

Ostensa nobis est de contemp
tu mortis uia quam sequa
mur! apposita forma cui in
primamur. Primum nobis est exti
ora nostra misericorditer ouibus
eius impendere! postremum uero
si necesse sit etiam mortem uestram per

dem ouibus ministrare. A primo
autem hoc minimo puenitur ad
postremum maius. Sed cum in
comparabilitate longe sit melior
anima qua uiuimus a terrena
substantia quam exterius possi
demus! qui non dat pro ouibus sub
stantiam suam! quando pro his
daturus est animam suam. **xv.**

Sunt nonnulli qui dum
plus terrenam substantiam
quam oues diligunt! nullo
nomen pastoris percipiunt. De quibus
primus subditur. Mercennarius
autem & qui non est pastor! cui non
sunt oues proprie. uidet lupum ue
mentem! & dimittit oues & fugit.
Non pastor sed mercennarius uoca
tur! qui non pro amore intimo oues
dominicas sed ad temporales
mercedes pascit. Mercennarius
quippe est! qui locum quidem
pastoris tenet. sed lucra animarum
non querit. Terrenis commodis in
hiat! honore prelationis gaudet.
Temporalibus lucris pascitur! im
pensa sibi ab hominibus reuerentia
sibi sunt mercedes **xv.** Metatur.
mercennarius! ut pro ipso quod in re
gimine laborat. hic quod querit
inueniat! & ab hereditate gregis
in posterum alienus existat. Vtrum
uero pastor sit an mercennarius cog

nosci ueraciter non potest. si oc-
 casio necessitatis deest. Tranquili-
 tas enim tempore. plerumq; ad
 gregis custodiam sicut uetus
 pastor. sic etiam mercennarius
 stat. Sed lypus ueniens indicat.
 quo quisq; animo sup gregis cul-
 tochiam stabat. Lypus etenim
 sup oues uenit. cum quilibet in-
 iustus & raptor. fideles quosq;
 atq; humiles opprimit. Sed is q
 pastor ee uidebatur & non erat.
 relinquit oues & fugit. quia dñi
 sibi ab eo piculum metuit. resistē-
 eius iniustitie non prestant. fu-
 git aut non mittendo locum. si
 subtrahendo solatium. fugit!
 quia iniustitiā uidit & tacuit.
 fugit. quia se sub silentio abscondit.
 Illo tempore. Dixit **S. Iohes.**
 ihc discipulis suis. Ego sum pas-
 tor bonus. Bonus pastor. animā
 suam dat p ouib; suis. Mercen-
 narius aut & qui non est pastor.
 cui non sunt oues pprie. uidet
 lypum ueniētē & dimittit oues
 & fugit. Et lypus rapit. & dis-
 git oues. Mercennarius aut fu-
 git. quia mercennarius ē. & nō
 p̄tinet ad eum de ouib; Ego sum
 pastor bonus. Et cognosco meas!
 & cognoscunt me mee. Sic nouit
 me pater & ego agnosco patre!

& animam meam pono p ouib;
 meis. Et alias oues habeo que n̄
 sunt ex hoc ouili. & illas oportet
 me adducere et uocem meam au-
 dient. Et si et unum ouile. et

D unus pastor. **Ag.** **oz.**
 s qui in filii tui humilita-
 te iacentem mundum exxisti.
 fidelibus tuis ppetuam concede
 letitiam. ut quos ppetue morti
 eripuisti casib; gaudis facias
 sempiternis p̄frui. **p. cū. Dom. ii.**

S post octauam
 pasche. **lc. i.**
 t uidi septem
 angelos stan-
 tes in conspec-
 tu dei. & date
 sunt illis sep-
 tem thube. Et angelus alius ue-
 nit et stetit ante altare habens
 turribulum aureum. & data
 sunt illi incensa multa que sunt
 orationes sanctorū omnium. su-
 p altare aureum quod est ante
 thronum dei. Et ascendit fumus
 incensorū de orationib; sanctorū
 de manu angelī. coram deo. Et
 accepit angelus turribulum. &
 impleuit illud de igne altaris
 & misit in terram. & facta sunt
 tonitrua. & uoces. & fulgura. &
 terre motus. **lc. ii.**

Et septē angli q̄ habebant
septem tubas parauerunt
se ut tuba canerent. Et pri-
mus angelus tuba cecinit. et fac-
ta est grandio & ignis mixta in
sanguine. & missum est in terrā.
Et tertia pars terre combusta est.
& tertia pars arborū combusta ē.
& omne fenum uiride combustū
ē. Et scd̄s angls tuba cecinit. & tā-
quam mons magnus igne ar-
dens missus est in mare. Et facta
est tertia pars maris sanguis. &
morta est tertia pars creature.
que habebant animas. & tertia

Et tertius angls tuba cecinit.
& cecidit de celo stella mag-
na. ardens tamquā facula. Et
cecidit in tertiam partem flumi-
num et in fontes aquarū. & nom̄
stelle dicitur absinthium. Et fac-
ta est tertia pars aquarū in ab-
sinthium. & multi homines mor-
tui sunt de aquis. quia amare
facte sūt. Et quartus angls tuba
cecinit. et percussa ē tertia pars sol.
et tertia pars lune. & tertia pars
stellarū. ut obscurarentur tertia
pars earū. & dies nō haberet pars

Et tertia et nocti similiter.
Et uidi et audiui uocē **iiii.**
unius aquile uolantis

p̄ medium celum. dicentis uoce
magna. ue. ue. ue. habitantibus
in terra de ceteris uocib; terram
anglorū qui erant tuba canituri.
Et quintus angls tuba cecinit. et
uidi stellam de celo cecidisse ī terrā.
Et data est illi clavis putei abyssi.
fi. & aperit puteum abyssi. & as-
cendit fumus putei sic fumus
fornacis magne. & obscuratus
ē sol & aer de fumo putei. Et de
fumo putei exierunt locuste in
terrā. et data est illis potestas
sic habent potestatem scorpiones
terre. Et preceptū est illis ne le-
derent fenum terre. neq; omne
uiride. neq; omnē arbore. nisi tan-
tum homines qui non habent sig-
num dei in frontib; suis. Et dāni
est illis ne occiderent eos. sed ut
cruciantur mensibus q̄inq; et
cruciatu eorū ut cruciatu scorpū
cum percutit homines. **v. ic.**

Et sextus angls tuba cecinit.
& audiui uocem unam ex
cornib; altaris aurei quod
est ante oculos dei. dicentē sexto
anglo qui habebat tubam. Sol-
ue quatuor anglos. qui alligati
sunt in flumine magno custodia-
te. Et soluti sunt quatuor angli
qui pati erant in horam. & diē.
& mensem. & annum. ut occide-

rent tertiam partem hominum.
Et numerus equestis exercitus
milles milia dena milia audi
in numerum eorum. Et ita iudi
equos in iustione. et qui sedebat
sup eos habebant loricas ignea
et iacinctinas et sulphureas. **vi.**

H et capita equorum erant tam
qua capita leonum. et de
ore ipsorum procedit ignis. et
fumis et sulphur. Ab his tribus
plagis occisa est tertia pars ho
minum. de igne. et fumo. et sul
phure qui procedebat de ore ipsorum.
Potestas enim equorum. in ore eorum
et in caudis eorum. Nam cauda eorum
similes serpentibus habentes capi
ta. et in his nocent. Et ceteri ho
mines qui non sunt occisi in
his plagis. neque penitentiam
egerunt de operibus manuum suarum.
ut non adorent demonia et symu
lachra. aurea. et argentea. et creta.
et lapidea. et linguea. que neque
videre possunt. neque audire. ne
que ambulare. et non egerunt pe
nitentiam ab homicidiis suis.
neque a veneficiis suis. neque a for
nicatione sua. neque a furtis suis.

H et iudi alium angelum **vii.**
fortem descendente de ce
lo amictum nube. et vris
in capite eius et facies ei erat

ut sol. et pedes eius tamquam
columna ignis. et habebat in
manu sua libellum apertum. Et
posuit pedem suum dextrum su
pra mare. et sinistram autem su
pra terram. et clamavit voce magna
quemadmodum cum leo rugit.
Et cum clamasset. locuta sunt
septem tonitrua voces suas. Et
cum locuta fuissent septem toni
trua voces suas. scripturus est.
et audiui vocem de celo dicente.
Signa que locuta sunt septem toni
trua. noli ea scribere. **viii.**

Et angelus quem iudi stantem
supra mare et supra terram.
levavit manum suam ad ce
lum et iuravit puiuentem in secula
seculorum. qui creavit celum et ea que
in illo sunt. et terram et ea que in ea
sunt. et mare et ea que in eo sunt. quia
tempus iam non erit. sed in diebus
vocis septimum angeli cum cepit
tuba canere consummabitur
mysterium dei. sic euangelizavit
per seruos suos prophetas. Et vox quam
audiui de celo iterum loquentem
mecum et dicentem. Vade accipe
librum apertum de manu angeli.
stantis supra mare et supra terram.
Nullo tempore. **Dicit Iohanne.**
Ihesu discipulis suis. **Doctum et**
iam non videbitis me. et iterum

L modicum et uidebitis me. quia
uado ad patrem. *fr. kel. Om. v. 27.*
eta dñi & saluatoris Bede. pb.
nostri pmissa fr̄s km̄; leto cor
dis auditu p̄cipe debemus. sechu
laq; intentione p̄sistere. quatin̄
ad hec contingere mereamur.
Quid ē etenim quod merito letus
amiat. quā puenire posse ad gau
dium quod nunquā possit aufer
ri. Notandum autē quod tota lec
tionis huius ewangelice series illis
conuenit. qui eam presentes au
dierunt a dño. Pars autē illi etiā
nobis qui post passionē & resur
rectionem dñicam ad fidē ueni
mus. aptissime congruit. *x.*

Quod dñs ait modicum et
iam non uidebitis me. & it
um modicum & uidebitis
me. quia uado ad patrem. ad illo
specialiter p̄tinet qui ei discipu
latus p̄dicantis in carne adhe
sere. & post tristitiā passionis in
sa resurrectione & ascensione ei
letificari meruerunt. Nam quia
hec illa qua tradebatur nocte lo
cutus est. modicum erat id est
eiusdē noctis. & diei sequentis
temp̄ usq; ad horam qua illum
nō uidere incipent. Tertius enim
illa nocte a uideis & in crastinum
crucifixus. cū sero factum ēē de

positus est de cruce. & inter septem
sepulchri ab humanis seclis
oblitus. Et iterum modicum erat.
usq; dum illum uiderent. Resur
rexit enī a mortuis tertia die. & ap
paruit eis in multis argumētis.

Quod dñs *xv. le.* per dies quadraginta. *xv.*
uado ad patrem. & iterum modicum
erat ut discipuli non uiderent eum. &
iterum modicum et uiderent eum.
adnectit causam dicens. quia uado
ad patrem. de si patentē dicit.
Ideo post modicum a uestris as
pectibus in monumento claustris
abscondor. & iterum post modicum
destructo mortis impio uob̄
intuentibus appareo. quia tempus
ē ut expleta dispensatione assūpte
mortalitatis eū resurrectionis t̄
uimpho iam reuertar ad patrem.
Potest & aliter intelligi qd̄ ait.
modicum & iam nō uidebitis me.
Modicum quippe tempus erat
futurum quo eum nō uiderent.
illud scilicet q̄ erat quieturus in
monumento. Et iterum modicum
erat futurum q̄ uiderent eum.
illi scilicet dies quadraginta in
quibus eis post passionē suā sepul
usq; ad tempus ascensionis ap

Quod dñs *xv. le.* spanit.
subiungit quia uado ad
patrem. iuxta hunc sensū

ad illud specialiter respicit qđ
premisit & iterum modicum
et uidebitis me. de si apte dicit.
Propterea me resuscitatum a
mortuis modico tempore uide
bitis. quia non semp in terra
corporaliter mansurus. sed per
humanitatem quam assumpsi
iam sum ascensurus in celum.
hec quidem uerba dñi ut dixim?
illis specialit̄ qui eius resurrexi
onē uidere potuerunt cōueniūt.
Quod uero illis querentib' expo
nendo subiungit. amen amen
dico uobis quia plorabitis et fle
bitis uos. mundus aut̄ gaude
bit uos aut̄ contristabimur.
sed tristitia uestra uertetur in
gaudium. & ip̄os & toti' ecclie
statim cōgruit. Plorabant quippe
& flebant amatores xp̄i. cum il
lum comprehendi. ab hostibz
ligati ad conciliū duci. dāp
nari. flagellari. densu haberi.
adultum crucifigi. lanceari.
et sepeliri uiderent. **Johannem.**
Nullo tempore. Dixit ih̄c discip̄
suis. Modicum & iam nō uide
bitis me & iterum modicum.
et uidebitis me. quia uado ad
patrem. Dixerunt ḡ ex discip̄is
eius ad inuicem. Quid est hoc
quod dicit nobis modicum &

119.
non uidebitis me. & iterum
modicum et uidebitis. & quia
uado ad patrem. Dicebant ḡ.
Quid est hoc quod dicit nobis
modicum. Nescimus quid lo
quatur. Cognouit aut̄ ih̄c qđ
uolebant eum interroga
re. et dixit eis. De hoc queritis
int̄ uos. quia dixi modicum &
non uidebitis me. & iterum mo
dicum & uidebitis me. Amen
amen dico uobis. quia plora
bitis & flebitis uos. mundus
aut̄ gaudebit. Vos aut̄ contrista
bimur. sed tristitia uestra uertetur
in gaudium. Mulier cum parit
tristitiam habet. quia uenit
hora eius. Cum aut̄ peperit
puerum. iam nō meminit p̄
surre p̄pter gaudium. quia natus
est homo in mundū. Et uos ḡ!
nunc quidem tristitia habetis.
Iterum aut̄. uidebo uos. & gau
debit cor ur̄m. Et gaudium ue
strum. nemo tollet a uob. **Colla**

Ds qui errantibz ut in uia
possint recte iusticie iu
tatis tue lumen ostendis. da
cunctis qui xp̄iana p̄fessione cō
sentur & illa respicere que hinc
inimica sunt nominu. & ea que
sunt apta sectarij. **Incipit plo
gus s̄c̄i Ieronimi p̄bri. in epl̄as
canonicas.**

Non ita est or
do apud gre
cos qui inte
gre sapiunt.
et fidem rectā
sectantur e
pistole septē
que canonice nuncupantur: sic
in latinis codicibus inuenitur:
ut quia petrus primus est in
ordine aploꝝ: prime sunt etiā
eius eplē in ordine ceterarū. S:
sic ewangelistas dudum adiu
taus lineam corteximus: itahas
pprio ordine deo nos iuuante red
didimus. Est enim prima earū u
na iacobi: petri dñe: iohannis
tres: et uide una. Que sicut abe
is digeste sunt ita quoq; ab int
pretib; fidelit in latinum eloq
um uerterentur: nec ambiguita
tē legentib; facerent: nec sese ua
rietat impugnaret: illo p̄cipue
loco ubi unitate trinitatis. in p̄
ma iohannis eplā positum legi
mus: in qua etiā ab infidelibus
translatorib; multum erratū eē.
a fidei uitate compimus: trinum
tātummodo uocabula. hoc ēaque
et sanguinis. & sp̄s in ip̄a sua e
ditione ponentes: et patris ubi
q; ac sp̄s testimonium omitten
tes: in quo maxime & fides catho

lica roboratur: et patris & filij &
sp̄s sancti. una diuinitatis substā
tia comparatur. In ceteris uero epi
stolis. quantum a nra alioꝝ distet
edicio: lectoris prudentie discretinq;
Sed tu uirgo xpi custochium dñi
a me impensius scripture uitate
inquiris: meam quodāmodo
senectutem inuidioꝝ dentib; cono
dendam exponis: qui me falsatū
corruptoremq; sanctatum p̄nun
tiant scripturas. Sed ego in tali
ope. nec emuloꝝ meoꝝ inuidentiā
p̄timeo: nec scē scripture uitate
poscentib; denegabo. **Explic̄ p̄fatio.**
a cobus dei & Incip̄ eplā. s. iacobi. a.
dñi nostri ihu xpi seruis. duo deci
tribus; que sunt in dispensatione sa
lutem. Omne gaudium existima
te fr̄s mei cum in temptationes
uarias incidetis. scientes qd̄ pro
batio fidei uestre patientiā opat.
Patientia aut̄ opus p̄fectum h̄t.
ut sitis p̄fecti & integri: in nullo
deficientes. Siquis aut̄ uirū indiget
sapientia: postulet a deo q̄
dat affluentet & non imperat.
& dabitur ei. Postulet aut̄ in fide:
nichil hesitans. Qui enim hesitat:
similis est tempestati maris. que
a uento mouetur & circumfertur:
Non ḡ estimet ille homo: qd̄ ac
cipiat aliquid a dño **lectio terra.**

iii.

V & duplex animo inco-
 stans est in omnib' iustis
 suis. Glorietur aut' humi-
 lis in exaltatione sua. dices au-
 in humilitate sua. qm sic flos
 fem transibit. Exortus est enim
 sol cum aurore & arefecit fenu.
 y flos eius decidit. y decore mil-
 tui eius deperit. Ita & dices in
 timent' suis marcescit. Beatus
 uir qui suffert temptationem.
 qm cum pbatus fuerit accipiet
 coronam uite. qua respicit ds
 diligentib' se. Hemo enim cum
 temptat' dicat. qm a deo temp-
 tor. Ds enim intemptator ma-
 loy est. Ipe enim nemine temp-
 tat. Unus quisq; enim temptat'
 a concupiscentia sua. abstract'
 & illectus. Deinde concupiscen-
 tia cum concepit' parit pecca-
 tum. Peccatum uero cum con-
 summatu fuerit. generat mor-

Nolite errare **iiii** Item.
 frs mei dilectissimi. Omne
 datum optimum. & om-
 ne donum pfectum desursum
 est descendens a patre luminu.
 apud que non est transmuta-
 tio. nec uicissitudinis obubia-
 tio. Voluntarie enim genuit
 nos uerbo uitatis. ut simus im-
 tum aliqd creature ei. Scitis

fratres mei dilectissimi. Sit aut'
 omnis homo uelox ad audien-
 dum. tardus aut' ad loquendu.
 et tardus ad iram. Ita eni uiri.
 iustitia deq non opatur. ppter
 qd abicientes omnem immuni-
 diam y habundantia malicie.
 in mansuetudine suscipite instu-
 ubum. qd potest saluare anas uel

Estote factores **v** Item.
 ubi et non auditores tan-
 tum. fallentes uos met ip-
 sos. quia si quis auditor e ubi
 tantum & non factor. hic copara-
 bitur uro consideranti uultum
 nauitatis sue in speculo. Con-
 siderauit eni se & abiit. y statim
 oblitus est qualis fuerit. Qui au-
 pspexerit in legem pfectam liber-
 tatis & pmanerit in ea no au-
 ditor obliuiosus factus. sed factor
 opis. hic beatus in facto suo e-
 rit. Siquis aut' putat se religio-
 sum & non refrenans linguam
 sua. sed seducens cor suum. hui'
 uana est religio Religio mun-
 da & immaculata apud dm &
 patrem hec est. uisitare pupillos
 & uiduas in tribulatione eoy.
 y immaculatum se custodire ab

Hoc seculo. **vi**.
 frs mei. nolite in psonay
 acceptione habere fidem

domini nostri ihesu christi glorie. Et cum
si intraverit in conventu meo
uir aureum anulum habens.
in ueste candida. intoretur autem
et pauper in sordido habitu. et
intendatis in eum qui indutus
est ueste preclara. et dixeritis tu
sede hic bene. pauper autem dicatis
tu sta illic. aut sede sub scabellu
pedum meorum. Nonne iudicatis
apud uos mecum ipso. et facti estis
iudices cogitationum iniquarum.

Audite fratres mei dilectissimi. **vii.**
sum. Nonne deus elegit
pauperes in hoc mundo.
diuites in fide. et heredes regni
quod repromisit deus diligentibus
se. Vos autem exhonorastis pauperem.
Nonne diuites per potentiam
opprimunt uos. et ipsi attrahunt
uos ad iudicia. Nonne ipsi blas
phemant bonum nomen
quod inuocatum est super uos.
Si tamen legem perficitis regalem
secundum scripturas. diliges proximum
tuum sicut te ipsum. benefacitis.
Si autem personas accipitis. peccatum
operamini. et relinquitur a lege qua
si transgressores. Quicumque autem
totam legem seruauerit. offendat
autem in uno. factus est omnium
reus. Qui enim dixit non mecha
beris. dixit et non occides. Quid

si non mecha beris. occides autem
factus es transgressor legis. Sic
loquimini et sic facite. sicut per le
gem libertatis incipientes iusti
cant. Iudicium enim sine miseri
cordia illi qui non fecerit misericordiam.
super exaltet enim misericordia iudicio.

Quid proderit frater meus si **viii.**
fidem quis dicat se habere.
opera autem non habeat. Num
quid fides poterit saluare eum.
Si autem frater autem soror iusti sit
et indigeant uictu cottidiano.
dicant autem aliqui de uobis illis
ite in pace. calefacimini et satia
mini. non detertis autem eis quod
necessaria sunt corpori. quod proderit.
Sic et fides si non habeat opera.
mortua est in semetipsa. Sed di
cit quis. Tu fidem habes. et ego
opera habeo. Ostende michi fide
tuam sine operibus. et ego ostenda
tibi ex operibus fidem meam. Tu credis
quoniam unus est deus. benefacis. Et de
mones crechunt. et contremis
cunt. **ix.** His autem scire o homo in
anis. quoniam fides sine operibus otiosa
est. Abraham pater noster. non
ne ex operibus iustificatus est offe
rens ysaac filium suum super alta
re. Fides quoniam fides cooperabatur
operibus illi. et ex operibus fides con
summata est. et suppleta est scriptura

tura dicens. Credidit abraham deo. & reputatum est illi ad iustitiam. & amicus dei appellatus. In illo tempore. **Johanne** f. est. Dixit ihc discipulis suis. Vado ad eum qui me misit. et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Sed quia hec locutus sum vobis. tristitia implevit cor vestrum. **Et rel. Omnia le eide: v. 12.**

Sicut ex lectione **Bede pbi.** Evangelica frs kmi audiimus dñs & redemptor noster imminente sue passionis articulo discipulis & gl'am ascensionis qua ipse post mortem & resurrectionem erat clarificandus et adventum sps sancti quo illi erant illustrandi patefecit. quatinus instante hora passionis eius de minus p illi morte dolerent. quem post mortem ad celum subleuandum non dubitarent. unde sua desolatione trepidarent. quos abeunte scilicet dño sps sci gra consolandos esse sperarent. **x.**

Vado inquit dñs ad eum qui me misit. & nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Ac si aperte dicat. Reuertar ascendendo ad eum qui me incarnari constituit. et tanta tamq; manifesta erit eiusdem ascensionis

claritas. ut nemini vestrum opus sit interrogare quo uada. iudicabitur cunctis quia ad celos pergam. Bene aut cum de ascensione sua dixisset vado ad eum qui me misit. addidit et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Superius namq; cum de sua passione ptertaretur dicens. quo ego vado vos non potestis venire. interrogauit eum petrus et ait. Dñe quo vadis. Responsumq; est ei. Quo ego vado non potes me modo sequi. sequens aut postea. **xv.**

Discipuli passionis xpi mortisq; eius mysterium necdum intelligere. necdum poterant imitari. manifestatem vero ascensionis statim ut videre cognouerunt. totisq; animis uotis ut sequi mererent obtabant. Sed quia hec locutus vobis. tristitia implevit cor vestru. Sciebat dñs ipse qui d hec sua uerba in discipulorum cordibus agebant. qui in delectet tristitiam magis de abesse suo quo eos desereret. qua de ascensu quo patrem peteret letitiam generarent. Unde benigne consolando subiunxit. Sed ego ueritatem dico uobis. expectat uobis ut ego uadam. Expectat ut forma serui uestris subtrahat aspectibus.

quatinus amor diuinitatis
atque uestris infigatur inuobis.

Expectat ut notam uobis **xvii.**
formam ex celo inferam. quoniam
tinus maiore pro hoc deside-
rio illuc suspiratis. sicque suspen-
sis ad superna cordibus uestris ad ac-
cipienda iam spiritus sancti dona capa-
ces fiatis. Si enim non abiit. para-
clitus non ueniet ad uos. Si
autem abiit mittam eum ad uos.
Non quia non poterat ipse in terra
positus dare spiritum discipulis hec
loquitur. cum aperte legat quia
apparetis eis post resurrectionem
insufflauit. et dixit eis pax uobis.
accipite spiritum sanctum. sed quia ipse in
terra posito et corporaliter conuersan-
te cum eis non ualebant illi erige-
re mentem ad capiendam munera gra-
tie celestis. ascendente autem ipso
ad celos et illi pariter omne desi-
derium suum illo transferrebant.
iuxta hoc quod alibi audiunt.
ubi est thesaurus uerbi ibi est cor uerum
entis. ideoque capaces spiritus iam facti
erant. non ultra de morte eius contul-
tati. sed de promissionis eius munere
letati. hinc attestante qui ait. factum
est dum benediceret illis.
recessit ab eis. et ferebat in celum.
In illo tempore. Dixit **Johanne.**
Ihesus discipulis suis. uado ad eum.

qui me misit. et nemo ex uobis
interrogat me quo uadis. Sed
quia hec locutus sum uobis. ueritas
impleuit cor uestrum. Sed ego
ueritatem dico uobis. expectat
uobis ut ego uadam. Si enim
non abiit. paraclitus non ueni-
et ad uos. Si autem abiit. mittam
eum ad uos. Et cum uenerit. il-
le arguet mundum de peccato.
et de iustitia. et de iudicio. De pec-
cato quidem. quia non crediderunt in
me. De iustitia uero. quia ad pa-
trem uado. et iam non uidebitis
me. De iudicio autem. quia principem
mundi huius iudicatus est. Adhuc
multa habeo uobis dicere. sed non
potestis portare modo. Cum autem
uenerit ille spiritus. ueritatis. docebit
uos omnem ueritatem. Non enim
loquetur a semet ipso. sed quecunque
audierit loquetur. et que uentura sunt
annunciabit uobis. Ille me clari-
ficabit. quia de meo accipiet et
annunciabit uobis. Omnia que
cumque habet pater. mea sunt. Pro-
pterea dixi. quia de meo accipiet.
et annunciabit uobis. **col.**

Dominus qui fidelium mentes unificat
efficit uoluntatis. da plius
tuis id amare quod precipis. id
desiderare quod promittis. ut mit-
mundanas uarietates ibi nra

fixa sunt corda: ubi uera sunt
gaudia. *Dom. iiii. Incipit epla
sancti iohannis apoli. sc. yma.*

Quod erat ab im-
cio quod audi-
uimus quod
uidimus. oculis
nostris. qd per
speximus et

manus nostre tractauerunt de u-
bo uite. et uita manifestata est.
et uidimus & testamur. & annun-
ciamus uobis uitam eternam. que
erat apud patrem. & apertuit no-
bis. Quod uidimus & audiuimus
annunciamus uobis. ut & uos
societatem habeatis nobiscum. &
societas uestra sit cum patre & filio
ei ihu xpo. Et hec scribimus uobis.

Hut gaudium uestrum sit plenum.
Et est annuntiatio qua u-
audiuimus ab eo & annun-
tiamus uobis. qm lux e. et
tenebre in eo non sunt uille. Si dix-
erimus qm societate habemus cu
eo. & in tenebris ambulamus. m-
timur & no facimus uitate. Si
aut in luce ambulamus sic & ipe
est in luce. societate habemus ad
mutem. & sanguis ihu xpi filii ei
mundat nos ab omni peccato.
Si diximus quia peccatum no
habemus. ipi nos seducamus. et

ueritas in nobis non est. Si confi-
teamur peccata nostra. fidelis &
iustus est ut remittat nobis pec-
cata. & mundet nos ab omni ini-
quitate. Si dixerimus qm non
peccauimus mendacem facim-
us. et uerbum ei non e in nobis.

Filioli mei hec scribo *iii.*
uobis. ut non peccetis. Sed
si quis peccauerit. aduoca-
tum habemus apud patre ihm
xpm iustum. et ipe est propitiatio p
peccatis nris. Non p nostris aut
tantum. sed etia p totius mundi.
Et hoc scimus qm cognouimus
eum. si mandata eius obseruam-
us. Qui dicit se nosse dm & mandata
ei non custodit mendax est. & in
hoc uitas no est. Qui aut seruat
uerbum eius. uere in hoc caritas
dei pfecta est. In hoc scimus. qm
in ipso sumus. Qui dicit se in ipso
manere. debet sic ille ambulauit.
et ipe ambulare. *iiii. sc.*

Respondeo non mandatum nouum
scribo uobis. sed mandatu
uetus. quod habuistis ab
initio. Mandatum uetus est. uer-
bum quod audistis. Iterum man-
datum nouum scribo uobis. qd e
uetum. et in ipso. & in uobis. qm
tenebre transierunt. & lux uerum
iam luxet. Qui dicit se in luce esse

et fr̄m suum odit. in tenebris est usq; adhuc. Qui diligit fr̄m suum in lumine manet. et scandalum in eo nō est. Qui autē odit fr̄m suum. in tenebris est. et in tenebris ambulat. et nescit q̄ eat. qm̄ tenebre obcecauerunt oculos ei. Scribo uobis filioh. qm̄ remittuntur uobis peccata. p̄t nomen ei. Scribo uobis patres. qm̄ agnouistis eum qui ab initio est. Scribo uobis adulescentes. qm̄ uicistis malignum. Scribo uobis infantes. qm̄ cognouistis patrem. **v. sc**

Nolite diligere mundū. neq; ea que in mundo sunt. Siquis autē diligit mundū. nō ē caritas patris in illo. qm̄ omne quod est in mundo concupiscentia carnis. et concupiscentia oculorū est et supbia uite. que nō est ex patre sed ex mundo ē. Et mundus transit. et concupiscentia eius. Qui autē facit uoluntatē dei. manet in eternū. filioh nouissima hora ē. et sic audistis quia antixpc̄ uenit. nunc antixpc̄i multi facti sūt. unde scimus qm̄ nouissima hora est. Ex nobis pdierunt. sed non erant ex nobis. Nam si fuissent ex nobis. p̄mansissent utiq; nobiscum. Sed ut manu

festi sint. quō non sunt omnes ex nobis. Sed uos unctionem habetis a sancto. et nostis oīa.

Nos scripsi uobis **vi.** quasi ignorantib; uitam. sed quasi scientib; eam. et qm̄ omne mendaciū ex uitate non est. Quis est mendax. nisi is qui negat qm̄ ih̄c non est xpc̄. hic est antixpc̄. qui negat patrem et filium. Omnis qui negat filium. nec patrem habet. Qui confitetur filium. habet et patre. Vos qd̄ audistis ab initio. in uobis p̄maneat. Si in uobis p̄manserit quod ab initio audistis. et uos in filio et in patre manebitis. Et hec reppmissio qm̄ ip̄e pollicitus est nobis. uita eterna. Hec scripsi uobis de his q̄ seducunt uos. Et uos unctionē quam accepistis ab eo. maneat in uobis. et non necesse habetis ut aliquis doceat uos. sed sicut uerbo eius. docet uos de omnibus. et uerum est. et non est mendacium. et sic docuit uos manete in eo. Et nunc filioh manete in eo. ut cum apparuerit habeatis fiduciā. et nō confundamur ab eo in aduentu eius. Si scitis qm̄ iustus est. scitote qm̄ et oīs

qui facit iustitiam ex ipso nato est. **U**idete qualem caritatem vobis dedit nobis pater. ut filii dei nominemur & simi. Propter hoc mundus non novit vos. quia non novit eum. **q**uoniam nunc filii dei sumus. et nondum apparuit quid erim. Scimus quoniam cum apparuerit similes erimus. quoniam videbimus eum sicuti est. Et omnis qui habet spem hanc in eo. sanctificat se sicut & ille sanctus est. Omnis qui facit peccatum et iniquitatem facit. et peccatum est iniquitas. Et scitis quoniam ille apparuit ut peccata tollerent. et peccatum in eo non est. Omnis qui in eo manet non peccat. et omnis qui peccat non vidit eum nec cognovit eum. **f**ilii. nemo vos seducat. Qui facit iustitiam iustus est. sicut & ille ^{Tu autem} iustus est. Qui facit peccatum ex diabolo est. quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit filius dei. ut dissolvat opera diaboli. Omnis qui natus est ex deo. peccatum non facit. quoniam semen ipsius in eo manet. et non potest peccare. quoniam ex deo natus est. In hoc manifesti sunt filii dei. et filii diaboli. Omnis qui non est iustus. non est de deo. et qui non diligit fra-

Herem suum. **viii. le.** Hec est annuntiatio quam audistis ab initio. ut diligatis alterutrum. non sicut cayn qui ex maligno erat. et occidit fratrem suum. Et propter quod occidit eum. Quia opera eius maligna erant. fratris autem eius iusta. Nolite mirari fratres. si odit vos mundus. Hos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam. quoniam diligimus fratres. Qui non diligit. manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum. homicida est. Et scitis. quoniam omnis homicida non habet vitam eternam in se manentem. In hoc cognovimus caritatem dei. quoniam ille pro nobis animam suam posuit. et nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit substantiam huius mundi. et viderit fratrem suum necesse habere. et clauserit viscera sua ab eo. quomodo caritas dei manet in eo. Filii mei non diligamus verbo neque lingua. sed opere et veritate. In hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus. et in conspectu eius suademus corda nostra. quoniam si reprehenderit nos cor nostrum. maior est deus corde nostro. et no-

Fuit omnia. **Scilicet. Johanne.**
In illo tempore. Dixit ihc discipulis suis. Amen amen dico uobis: siquid pecceritis patrem in nomine meo. dabit uobis. **Usque modo non petistis quicquam in nomine meo. Petite et accipietis.** ut gaudium uestrum sit plenum.

Potesť mouere **Bede pbr.** infirmos auditores quomodo incapite lectionis huius euuangelice discipulis saluator promittit. siquid inquit pecceritis patrem in nomine meo dabit uobis: cum non solum nri similes multa que patrem in xpi nomine petere uidentur non accipiant: uerum etiam ipse apłs paulus tercio dominum roga uerit. ut a se angelus sathane a quo tribulabatur abscederet: nec impetrare potuerit. **Sed** x huius motio questionis antiqua iam patrum explanatione reserata est: qui ueraciter intellexerunt illos solum in nomine saluatoris petere qui ea que ad perpetuam salutem pertinent petunt. ideo apłm non in nomine saluatoris petisse ut temptatione careret. quoniam obcustodiam humilitatis

acceperat: quia si hac carnis esset saluus esse non posset. ipso affirmante cum ait. Et ne magnitudo reuelationum extollar me: datus est michi stimulus carnis mee. angelus sathane ut me colaphizet. **Et sic.**

Quocienscumque petentes non exaudimur. ideo fit quia uel contra auxilium nostre salutis petimus. ac propterea a misericordie patris beneficii gratia nobis quod in eptre petimus negatur. quod eidem paulo apło contigisse comprobatur. cui rei petenti responsum est. sufficit tibi gratia mea. nam uirtus in infirmitate perficitur: uel utilia quidem et que ad ueram salutem respiciant petimus. sed ipsi male uiuendo auditum a nobis iusti iudicis auertimus. incidentes in illud salomonis. qui auerit aurem suam ne audiat legem. oratio eius erit execrabilis. uel dum pro peccantibus quibusdam ut respiscant oramus. et si salubriter petimus atque ex uero merito digni sumus auditu: ipsorum tamen peruersitas ne impe-

tremus obstitit. *xi. le.*

Fit aliquando ut salu-
taria. p[ro]s[er]us. et precib[us]
solicitis et deuotis que-
ramus actionib[us]. nec tamen
statim que petimus obtinea-
mus. sed in futurum peticio-
nis n[ost]re differatur effectus.
sicut cum genib[us] flexis coti-
die rogamus patrem dicentes.
adueniat regnum tuum. idē
tamen regnum nō mox orati-
one finita. sed tempore con-
gruo sumus accepturi. *Q*uā-
pia p[ro]uisione n[ost]ri conditoris
constat actitari. ut uidelicet
desideria n[ost]re deuotionis di-
latione crescant. et cremen-
to cottidiano magis magisq[ue]
p[er]fecta. tandem perfectius ca-
pian[ur] gaudia que requirunt.
*I*nter que notandum. quia cū
p[ro] peccantib[us] oramus. et si sal-
uationem eor[um] impetrare ne-
quimus. nequaquā tamen
fructu precis n[ost]re priuamur
quia et si illi digni non sunt
saluari. nos tamen amoris
que illis impendimus. merce-
te donabimur. Sicq[ue] in tali
quoq[ue] petitione implebitur
nobis illa domini p[ro]missio
qua ait. siquid petieritis pa-

trēm in nomine meo dabit
uobis. *xi. le.*

Huendum est quia nō aut.
simpliciter dabit. sed dabit
inquit uobis. quia et si non
eis. p[ro] quib[us] petimus dabit.
nobis tamen cum. p[ro] erantib[us]
alioz. misericorditer interue-
nimus. p[ro]m[iss]um n[ost]re benigni-
tatis restituet. *S*equitur. *V*sq[ue]
modo non petistis quicquam
in nomine meo. *N*on petierat
eatenus in nomine saluatoris.
quia dum ip[s]m saluatorem uis-
sibili p[re]sencia complecterent.
minus ad inuisibilia dona sa-
lutis. mentis intuitum erex-
erant. *S*ed et n[ost]ra fragilitas
patrem petens nō in nomine
ihu. id est saluatoris petit. dū
contra rationem petit sue salu-
tis. non ut ap[osto]loz simplicitatē
corporali uisu sui saluatoris. ab
eterne salutis petitione retar-
data. s[ed] obstaculo. p[ro]p[ri]e cupidi-
tatis ab intuitu dominice uo-
luntatis impedita. *Q*uid autē
principaliter petendum. ac
sine ulla dubietate eis qui fi-
deliter impetendo p[er]sisterunt.
sit sp[er]andum a patre. *D*omin[us]
subdendo manifestat dicens.
*P*etite et accipietis. ut gau-

Tu autem

diuū ūm sit plenum. Sed
illo temp. Dixit Iohem.
discipulis suis. Amen amen
dico uobis. siquid petieritis
patrem in nomine meo dabit
uobis. Usq; modo non petistis
quicqm in nomine meo. Peti
te et accipietis. ut gaudium
ūm sit plenum. Hec in puer
bus locutus sum uobis. Venit
hora cum iam non in pueribus
loquar uobis. S; palam de pa
tre annuntiabo uobis. Nō die.
in nomine meo petetis. Et nō
dico uobis. quia ego rogabo
patrem de uobis. Ipse enim pa
ter amat uos. quia uos me a
mastis. et credidistis quia ego
a deo exiui. Exiui a patre. et
ueni in mundum. Iterum re
linquo mundum. et uado ad
patrem. Dicunt ei discipuli ei.
Ecce nunc palam loqueris. et
puerbum nullum dicis. Nunc
scimus quia scis omnia. et nō
est opus tibi. ut quis te inro
get. In hoc credimus. quia a dō
existi. Amen. **G** e decet.
D eus a quo bona cuncta
pcedunt. largire supplicibus.
ut cogitemus te inspirante
que recta sunt. et te gubernā
te eadem faciamus. **P** tom.

In ascensu dñi. Lect' ex omel' B.

Gregorii pape.
nō ihc te. i.
postqm locu
tus est disci
pulis suis. as
sumptus est
in celum. et

sedit adextis dei. In ueteri tes
tamento cognouimus. quod
helyas raptus sit in celum. S;
aliud est celum aerium. ali
ud ethereum. Celum quippe
aerium. terre est primum.
Vnde et aues celi dicimus.
quia eas uolitare in aere ui
temus. In celum itaq; aeri
um helyas subleuatus est.
ut in secretam quādam terre
regionem repente duceretur.
ubi in magna iam carnis. et
spē quiete uiueret. quo usq;
ad finem mundi redeat. et
mortis debitum soluat. Ille
enim mortem distulit. non
euasit. Redemptor autem
noster quia non distulit su
perauit. eamq; resurgendo.
consumpsit. et resur'ectionis
gl'am ascendendo declarauit.

Notandum est ii.
quod helyas incurru
legitur ascendisse. ut

videlicet aperte monstrare-
tur. quia homo purus aduuto-
rio indigebat alieno. **P** ange-
los quippe illa facta et osten-
sa sunt adiumenta. quia nec
ad celum quidem aerium. per
se ascendere poterat. quem na-
ture sue infirmitas grauabat.

Redemptor autem noster. non
curru. non angelis subleuat
legitur. quia is qui fecerat
omnia. nimirum sup omnia
sua uirtute ferebatur. **I**no
er enim reuertebatur ubi e-
rat. et inde redibat ubi re-
manebat. quia cum p huma-
nitatem ascenderet in celum.
p diuinitatem suam. et terra
pariter continebat et celum.

Sicut autem ioseph a fratribus
uenditus. uenditionem nostri
redemptoris figurauit. sic e-
noch translatus. atq; ad ce-
lum aerium helyas subleua-
tus. ascensionem dñicam de-

A signauit. **iii.**
scensionis sue dñs pre-
nuntios et testes habu-
it. unum ante legem. alium
sub lege. ut quodq; ueniret ip-
se. qui ueraciter celos penetra-
re potuisset. **V**nde et ipse or-
do in eoz quoq; utrozq; sub

leuatione. p quaedam incre-
menta distinguitur. **E**nam
enoch translatus. helyas ue-
ro ad celum subuectus esse me-
moratur. ut ueniret post mo-
dum qui nec translatus. nec
subuectus celum etherium.
sua uirtute penetraret. **Q**ui
nobis in se credentibus. quia
carnis quoq; mundiciam lar-
giretur. et sub eo p in creme-
ta tempoz. uirtus castitatis
exeresceret. in ipsa quoq; e-
oz translatione qui ascensio-
nem dñicam ut uidelicet fa-
muli designauerunt. et in
se ipso qui ad celum ascendit.

Dominus ostendit. **N**am e-
noch quide uxorem et filios
habuit. helyas uero neq; ux-
orem. neq; filios legitur habu-

P isse. **iiii.**
ensate fr's kmj quom
p incrementa creuerit mun-
dicia sanctitatis. qd p trans-
latus famulos. et p ascenden-
tis domini psonam parenter
ostenditur. **T**ranslatus est
namq; enoch. et p coitum ge-
nitus. et p coitum generans.
Raptus est helyas p coitum
genitus. sed non iam p coitu
generans. **A**ssumptus uero

est dominus. neq; p coitu
generans. neq; p coitum ge
neratus. Considerandum ue
ro nobis est. quid est quod mar
chus ait. sedit adextis dei.
et stephanus dicit. uideo celos
apros. et filium hominis stan
tem adextis dei. Quid est
qd hunc sedentem marchus.
stephanus uero stantem se ui
dise testatur. **S**; scitis fratres.
quia sedere iudicantis est. sta
re uero pugnantis uel adiu
uantis. Quia igitur redemp
tor nr assumptus in celum.
et nunc omnia iudicat. et ad
extremum iudex omnium ue
niet. hunc post assumptione.
marchus sedere describit. qa
post ascensionis sue glam iu
dex in fine uidebitur. Stephs
uero in laboris certamine po
situs stantem uidit que adiu
torem habuit. quia ut iste in
tertia psecutorum in fidelitatem
uinceret. p illo de celo illius
gratia pugnavit. **vi. le**
Ili autem pfecti predicaue
runt ubiq; dno coopante.
et sermonem confirmante se
quentib; signis. Quid in his
considerandum est. quid me
more commendandum. nisi

qd preceptum obedientia.
obedientiam uero signa secu
ta sunt. **S**; quia auctore dno
breuit lectionem euangeli
cam exponendo tnscurim?
restat ut aliquid de ipsa tan
te consideratione sollempnita
tis dicamus. Hoc aut nobis
primum querendum est. qd
nam sit. qd nato domino appa
ruerunt angeli. et tamen n
leguntur in albis uestib; ap
paruisse. ascendente autem
domino uisi angeli in albis
leguntur uestib; apparuisse.
Sic et enim scriptum est. **S**i
dentib; illis eleuatus est. et
nubes suscepit eum ab oculis
eorum. Cumq; intuerentur in
celum euntem illum. ecce duo
uiri astiterunt iuxta illos
in uestib; albis. **In.** **his** aut
uestib; gaudium et sollemp
nitas mentis ostenditur. **vi.**
Quid est hoc qd nato dno
non in albis uestib; as
cendente aut dno an
geli in albis uestib; apparent.
nisi qd magna sollempnitas
illis facta est. cum deus homo
celum penetrauit. Quia na
cente dno uidebatur diui
nitas humiliata. ascenden

lec. 5.
In autem

Lectio 6. In autem.

Lectio 7.

te uero dno est humanitas exaltata. Albe et enim uestes exaltationi magis congruunt quam humiliationi. In assumptione ergo eius angeli in albis uestib; uideri debuerunt. qm qui in natiuitate sua apparuit ds humilis. in ascensione sua ostensus est homo sublimis.

Lectio 8. Tu autem.
S; hoc nobis magnope fratres km in hac sollempnitate pensandum est: quia deletum est hodierna die cyrographum dampnationis nre. mutata e sententia corruptionis nre. Illa enim natura cui dictum e. terra es et in terram ibis. hodie in celum it. Phac ipsa namq; carnis nre subleuatione: p figuram beatus iob dnm auem uocat. Quia enim ascensionis eius mysterium iudea non intelligere conspexit: de infidelitate eius sententiam protulit dicens. Semitam ignorauit auis. *vii. lc.*

Auis recte appellatus est dominus: quia corpus carneum ad ethera librauit. Cuius auis semitam ignorauit: quisquis eum ad celum ascendisse non credidit. De hac sollempnitate: p psalmis

tam dicit. Elevata est magnificentia tua sup celos ds. De hac rursus ait. Ascendit ds in iubilatione: et dñs in uoce tubae. De hac iterum dicit. Ascendens in altu captiua dux captiuitatem: dedit dona hominib;. Ascendens quippe in altum captiuam duxit captiuitatem: qm corruptione nram uirtute sue in corruptionis absorbuir. Dedit v dona hominib;: quia misio desup spu. alii sermonem sapientie: alii sermone scientie: alii gram uirtutum: alii gram curationum: alii genera linguaz: alii interpretatione sermonu tribuit. Dedit ergo dona hominib;: dum p eius gram eoz in mundum uirtus excreuit. De hac ascensionis gla: etiam abacuch ait. Eleuatus e sol: et luna stetit in ordine suo. Quis eni solis nomine nisi dominus: et que lune nomine. nisi ecclesia designatur. Quousq; enim dominus ascendit ad celos: sancta eius ecclesia ad uersa mundi omnimoda formidauit. At postqm eius ascensione roborata est: aperte predicauit quod occulte credidit.

viii. Lectio.

Eleuatus est sol. et luna ste-
tit in ordine suo. quia cū
dominus celum pecit.
sancta eius ecclesia in auctoritate
p̄dicationis excreuit. Hinc eius-
dem ecclesie uoce p̄ salomonē di-
citur. Ecce iste uenit saliens ī
montib; et transiliens colles.
Considerauit namq; tantorum
operum culmina. et ait. Ecce
iste uenit saliens in montibus.
Veniendo quippe ad redemptio-
nem nr̄am. quosda ut ita dix-
erim saltus dedit. Vultis fr̄s
km̄i ip̄os eius saltus agnosce-
re. De celo uenit in uterum.
de utero uenit in p̄sepium.
De p̄sepio uenit in cruce. De
cruce uenit in sepulchrum.
De sepulchro rediit in celum.
Ecce ut nos post se currere fa-
ceret. quosdam p̄ nobis saltus
manifestata p̄ carnem ueritas
dedit. Qui et exultauit ut
gigas ad currendam uiam.
ut nos ei ex corde diceremus.
Trabe me post te. curreremus
in odore unguentorum tuorum.
Unde fratres km̄i. oportet ut
illuc sequamur corde. ubi eū
corpe ascendisse credimus.
Desideria terrena fugiamus.
nichil nos delectet in infimis

qui patrem habemus in celis.
Et hoc nobis magnopere pen-
sandum est. quia is qui placi-
dus ascendit. terribilis redit.
et quicquid nobis cum mansue-
tudine p̄cepit. hoc a nobis cum
distinctione exiger. Nemo ergo
indulta penitentie tempora par-
uipendat. nemo curam sui dū
ualet agere negligat. quia re-
demptor nr̄ tanto tunc in iu-
dicium districtior ueniet. q̄n-
to nobis ante iudicium mag-
nam patientiam progauit.
Hec itaq; uobiscum fratres agi-
te. hec in mente sedula cogitati-
one uersate. Quamuis adhuc
p̄turbationib; rerum animus
fluctuet. iam tamen spei ur̄e
anchoram in eterna patria fi-
gite. intentionem mentis in
uera luce solidate. Ecce ad ce-
los ascendisse dñm audiui. hoc
ergo seruemus in medita-
tione qd̄ credimus. Et si adhuc
tenemur in firmitate copis. se-
quamur tamen eum passib; a-
moris. Non aut̄ deseret desi-
derium nr̄m ipse quod dedit.
ih̄c xp̄c dominus nr̄. qui ui-
uit et regnat cum patre. in u-
nitate spiritus sancti. p̄ om̄ia
secula seculorum amen. *Re. sc̄i. ew.*

Illor. **R**ecum **marcum**.
bentib; undecim discipulis.
apparuit illis ihc. et exprobra-
uit incredulitatem illoꝝ. et
duriciam cordis. quia his qui
viderant eum resurrexisse no
crediderunt. **R. R. Omk r. e. 6.**

Quod resurrectio **Greg. pp.**
nem dñicam discipuli-
tate crediderunt. no
tam illoꝝ infirmitas: quā nra
ut ita dicam futura firmitas
fuit. Ipsa namq; resurrectio
illis dubitantib; p multa ar-
gumenta monstrata ē. que
dum nos legentes agnoscim.
quid aliud quā de illoꝝ dubi-
tatione solidamur. Minus e-
nim michi maria magdale-
ne presitit. que citius credi-
dit: quam thomas qui diu du-
bitavit. Ille et enī dubitando
vulnerum cicatrices tetigit:
et de nro pectore dubitatio-
nis vulnus amputavit. **Ad p.**
in sinuandam quoq; veritate.
dominice resurreccionis: no-
randum ē nobis quid lucas
referat dicens. Conuescens p-
cepit eis ab iherosolimis ne dis-
cederent. Et post pauca. **Aden-**
tib; illis eleuatus est: et nube
suscepit eum ab oculis eoz;

In autem. Lectio. 10.

Notate uerba: signate myste-
ria. **C**onuescens eleuatus ē.
Comedit et ascendit: ut uide-
licet p effectum comestionis.
ueritas patesceret carnis. **Et**

In autem. 11.

Marthus uero prius qm
celum dñs ascenderet:
eum de cordis atq; in-
fidelitatis duritia increpasse
discipulos comemorat. Qua
in re quid considerandum ē:
nisi quod idcirco dominus tūc
discipulos in **crepauit.**
cum corporaliter reliquit.
ut uerba que recedens dicit
in corde audientium artius
impressa remanerent. In cre-
pata igitur eoz duritia: quid
admonendo dicat **audi-**
amus. **E**untes in mundum u-
niuersum: p̄dicare euange-
lium omni creature. **Humqd**
fr̄s mei sc̄m euglm uel in sen-
satis reb; uel br̄utis animali-
bus fuerat p̄dicandum: ut
de eo discipulis dicatur: p̄dici-
cate omni creature. **S;** omnis
creature nomine: signatur
homo. **S**unt namq; lapides:
s; nec uiuunt. nec sentiunt. **S**e
herbe et arbusta: uiuunt qui-
dem. s; non sentiunt. **U**iuunt
dico non p̄ animā. s; p̄ uirtuta

In autem. Lectio. 12. Fii

dominica infra
octavam Ascensio:

tem: quia et paulus dicit. In
sapiens tu quod seminas non ui
uificatur: nisi prius moriatur.
Lapides itaque sunt: **ix**
et non uiuunt. Arbusta
autem sunt: uiuunt. et non sen
tiunt. Bruta uero animalia
sunt: uiuunt. sentiunt. et
non discernunt. Angli etenim
sunt: uiuunt. sentiunt. et
discernunt. Omnis autem creatu
re aliquid habet homo. Habet
namque commune esse cum
lapidibus: uiuere cum arbori
bus: sentire cum animalibus:
intelligere cum anglis. Si igitur
commune aliquid habet cum
omni creatura homo: iuxta
aliquid et omnis creatura ho
mo. Omnis igitur creature predicatur
euangelium. cum soli homini pre
dicatur: quia ille uidelicet
docetur. propter que interra cuncta
creata sunt: et a quo omnia
per quandam similitudinem alie
na non sunt. Potest etiam omnis
creature nomine: omnis na
tio gentium designari. Ante
etenim dictum fuerat. in uia
gentium ne abieritis. nunc
autem dicitur predicare omni cre
ature: ut scilicet prius aui
dea apostolorum repulsa predicatio.

tunc nobis in adiutorio fie
ret: cum hanc illa ad dampna
tionis sue testimonium superba re
pulisset. Sed cum discipulos ad
predicandum ueritas mittit. quod
quid aliud in mundo facit.
nisi grana seminis spargit.
Et pauca grana mittit in semi
ne: ut multarum messium fruges
recipiat ex nostra fide. Neque
etenim in uniuersum mundum
tanta fidelium messis exur
geret: si de manu domini su
per rationalem terram illa elec
ta grana predicantium non ue
nissent. **xv.**

Qui crediderit et bap
tizatus fuerit: salu
erit. Qui uero non credide
rit: condemnabitur. Fortasse
apud semetipsum. unusquisque
dicat. Ego iam credidi: salu
eris. Verum dicit: si fidem ope
ribus teneat. Vera etenim
fides est: que in hoc quod uer
bis dicit. moribus non contra
dicit. Hinc est enim quod de
quibusdam falsis fidelibus pau
lus dicit. Qui confitentur se
nosse dominum: factis autem negant.
Hinc iohannes ait. Qui dicit
se nosse dominum. et mandata eius
non custodit: mendax est.

Quod cum ita sit: fidei nre
 ueritatem. in uite nre confide
 ratione debemus agnoscere.
 Tunc enim ueraciter fideles su
 mus: si quod uerbis pmittim.
 opib; implem. Indie quippe bap
 tismatis: omnib; nos antiqui
 hostis opib; atq; omnib; pompis
 abrenuntiare pmisimus. Itaq;
 unusquisq; ur̄m ad considerati
 onem suam mentis oculos re
 ducat. et si seruat post bap
 tismum qd ante baptismum spo
 pondit: certus quia iam fide
 lis est gaudeat. **S**; ecce qd pro
 misit minime seruauit. ad ex
 ercenda praua opa. ad concupi
 scendas mundi pompas dilap
 sus est. Videamus si iam scit
 plangere qd errauit. Apud mi
 sericordem namq; iudicem. nec
 ille fallax habebitur. qui ad
 ueritatem reuertit. etia postq;
 mentitur. quia om̄pe ds. dum
 libenter nr̄am penitentia sus
 cipit: ipe suo iudicio qd erra
 uimus abscondit. Signa aut
 eos qui credituri sunt: hec se
 quentur. In nomine meo demo
 nya eicient. linguis loquentur
 nouis: serpentes tollent. Et si
 mortiferum quid biberint:
 non eis nocebit. **S**up egros

manus imponent: et bene
 habebunt. Numquid nam
 fr̄es mei quia signa ista non
 facitis: minime creditis?
S; hec necessaria in exordio
 ecclie fuerunt. **U**t enim ad
 fidem cresceret. miraculis fu
 erat nutrienda. quia et nos
 cum ar̄busta plantamus. tan
 diu eis aqm fundimus: quo
 usq; ea in terra conualuisse
 uideamus. **A**c si semel radi
 cem fixerint: ab irrigando
 cessamus. **Seq. l. eu. l. marcū.**
In illo tempe. **R**ecumbenti
 bus undecim discipulis ap
 paruit. illis ih̄c: et exprobra
 uit incredulitatem illoꝝ. et
 duriciam cordis. quia his qui
 uiderant eum resurrexisse. no
 crediderunt. **E**t dixit eis. **E**
 untes in mundum: unuer
 sum: pdicate euangl̄m omni
 creature. **Q**ui crediderit et
 baptizatus fuerit: saluus e
 rit. **Q**ui uero: non crediderit:
 condemnabitur. **S**igna aut
 eos qui crediderint: hec se
 quentur. **I**n nomine meo. de
 monya eicient: linguis loque
 tur nouis. serpentes tollent.
Et si mortiferum quid bibe
 rint: non eos nocebit. **S**up

egros manus imponent?
et bene habebunt. Et dñs
quidē ihc. postquā locutus ē
eis. assumptus est in celum?
et sedit adextis di. Illi autē p
fecti. p̄dicauerunt ubiq; do
mino coopante. et sermonem
confuante. sequentib; sig

Cons. **T**edecer. **Col.**
Concede q̄s om̄pc dñs. ut q̄
hodierna die unigenitū tuū.
redemptorem nr̄m ad celos as
cendisse credim;. ipi quoq; mē
te in celestib; habitemus. Et. **fa.**

Seunct. **Dom.** inf
oct. ascns. **Simo**
beat. leonis **p.**
lorificatio **le. i.**
dñi nr̄i ihu xpi
fr̄s dilecti. re
surgendo. et in

celis hodie ascendendo comple
ta est. Resurrectionis diem ip
sius pasche dñi celebravimus.
ascensionis uero diem hodie ce
lebramus. festus nobis dies ut
q; illuxit. Ideo enim resurrex
it xpc. ut nobis exemplum re
surrectionis ostenderet. et idō
ascendit in celis. ut nos desup
sua miscdia p̄geret. **Xpi** enī
resurrectio. cunctoz est ip̄oz
redemptio. **lectio. ii.**

Saluator mundi rediit
uum corpus assumpsit.
et inter flozentes arbores. et
candentia lilia. carnem iam mor
tuam reflozescere fecit. Resurrec
turi et enī sunt. et omnes homi
nes de sepulchris suis. ut cunc
ta uerentia que uidem; ligna
redeunte anno resurgunt. et
q̄dam m̄ ita ymago di tunc re
surrectura. Sic et enim post hy
emalis rigoris frigidam q̄dam
modo sepulchram. pullulare ele
menta omnia festinant. ut
resurgente dño. ip̄a resurgere
uideantur. Nam utiq; ex resur
rectione xpi ihu aer salubrior.
sol candidior. terra est fecundi
or. Ex eo surculus uir̄escit in frū
ticem. herba crescit in segetem.
uinea dilatatatur in palmitē. Si
ig; cum reflozescit xpi caro.
omnia florib; uestiuntur. ne
cesse ē ut homo aliquando credat
se esse resurrecturum. **iii.**

Hloruit ig; dñs cum resur
rexit de tumulo. fructi
ficauit cum ascendit in celum.
Nam ascendens in celum ad pa
tr̄em scilicet. fructum sue car
nis reportauit. et ipse in se p
spem nr̄am nos collocauit. et
in iusticiis semina dereliquit.

In resurrectione namq; xpi tar-
tarius apitui: neophiti ecclie
sini suscipiuntur: in nouatu
tertia: celum p spm scm reserat.

Aperito enim tartaro. mortui re-
deunt ad uitam: in nouata ter-
ra germinat resurgentes: celu

reseratum suscipit ascendentes:
scor corpora ingrediunt in scam
ciuitatem. *iiii. le*

Habemus dilecti future
quandoq; resurrectionis nre
auctorem: dnm nrm ihu xpm.

Credimus enim illum prius
pependisse in ligno: nunc cre-
dimus iam sedere in celo. Pre-

cium nrm tunc dedit cum pen-
deret in ligno: nunc colligit os
redemit cum sedet in celo. Cum

enim omnes collegerit: quos
utiq; p tempa colligit: in fine
tempis ueniens. ipse restituet

omnia: et quom scriptum est.
ds manifeste ueniet. non que
admodum pmo occultus ue-

nit. Occultum enim eum opor-
tebat uenire: ut ppt nos iu-
dicaretur: manifestus ueni-

et. non ut iam iudicaretur: sed
ut ab omnib; iudex uideatur.

Tu autem Si ergo prius manifestus ueni-
ret iudicare: quis eum aude-
ret tenere: Hui enim ille hu-

militer ueniret: nullus nos-
trum rediret. Si ille non mo-
reretur: nullus nrm redime-

retur: qnd o quide de ipo dicit
apls paulus. Si enim cognouis-
sent: numqm dnm gle cruci-

fixissent. S; si ille non occide-
retur: mors non moreretur.
S; occisione ei mors mortua e:

et trophed crucis eius diabo-
lus uictus est. Exultauit e-
nim diabolus quando homi-

nem primum seducendo in
mortem derexit: sedm sine
causa mortem inferendo oc-

cidit: occidendo causam qm
tenebat amisit: et p nouissi-
mum adam. primum laqueo

crucis pdidit. *v. le. .6.*

Facta est uictoria uera
dmi nri ihu xpi. cum
ad inferos descendit: et uin-

culum uniuersor dissoluit.
Augauit fortem. et uasa eius
diripuit. resurrexit et ascen-

dit in celum: et impletum e
qd audistis cum apocalipsis
legeretur. Vicit leo de tribu

iuda. Ipe leo dicitur e: ipe ag-
nus occisus est. Leo apter for-
titudinem: agnus apter inno-

centiam. Leo quia inuictus:
agnus quia mansuetus. Et iste

Tu autem 7°
agnus occisus morte sua uic-
cit leonem: illum leonem qui
querit que deuoret. Dicitur
enim et diabolus leo: feritate
non uirtute. Ap[osto]lus quippe ait.
petrus. uigilare nos oportere
aduersus temptationes: quia
aduersarius noster diabolus
circuit rugiens sicut leo que-
rens que transuoret. **S**; quom-
circuit: Sicut leo inquit ru-
gians circuit: querens que de-
uoret. Quis autem non incurreret.
indentes leonis huius. nisi
si uicisset leo de tribu iuda.

Contra leonem leo: contra lupum

Agnus. *vi. le. 8.*
xultauit diabolus quando
mortuus est xpc: s; in ip-
sa morte xpi prudenter uictus.
tamquam in muscipula morte
xpi escam accepit. Gaudebat
ad mortem xpi diabolus quasi
ippositus mortis: s; unde gau-
debat inde illi tensus est la-
queus: et nesciebat quia ibi la-
queum tensum habebat. Mus-
cipula namque diaboli: crux x-
est. esca qua capetur: caro dñi
fuit. Et ecce resurrexit dñs n-
r̄s xpc. et in celis ascendit: ui-
amque nobis pueniendi ad ce-
lum ostendit. *vii.*

Vbi est ergo dilecti mors
que pependit in ligno:
Vbi est in sultatio iu-
deorum: ubi est typpus et supbia
caput ante crucem agitantium.
et dicentium: si filius dei est.
descendat nunc de cruce: Ecce
nunc fecit plus quam illi insultan-
do exigebant. Plus enim est de
sepulchro resurgere: quam de
ligno descendere. Jam uero quanta
est gloria quod ascendit in celum:
quod addexteram dei patris sedet.
S; oculis carnis cernimus: quia
nec pendente in ligno uidimus.
nec resurgere de sepulchro con-
speximus. Totum hoc fide tene-
mus: et oculis cordis intuemur.

audati sumus *viii.*

fr̄s km̄y. quia non uidi-

Limus xpm: et credimus in eu.
Nam iudei uiderunt et non
crediderunt in eum: s; cruci
fixerunt. Non est magnum ui-
dere xpm oculis carnis: sed
magnum est cernere xpm oculis
cordis. Si modo xpc nobis
presentaretur: et stans ante nos.
nichil nobis loqueretur: unde
scire poteramus quis esset.
Deinde tacens quid nobis p-
desset: Nonne melius in eum
angelio absens loquitur: quod

presens taceret. Et tamen n̄
ē absens a nobis. si corde qui
dem teneatur. Crede in illum.
et intus est. Non ē quidem ante
oculos tuos. s̄ possidet cor tu
um. Nam si absens a nobis
esset. qd̄ audiuimus in euā
gelio. non uerum s̄ mendac
ium esset. ecce ego uobiscum
sum. omnib; dieb; usq; ad cō
summationem seculi. *Evglm.*

Requ. In ascens̄ dñi. In oct̄ ascens̄.

Smo v. leonis.
acramen̄
tum dñi sal
utis n̄rē quā
p̄recio sangui
nis sui uniuers

itatis conditor estimauit. a
die corporalis ortus usq; ad exi
tum passionis. p̄ dispensatio
nem humilitatis impletum
ē. Et licet multa etiam in for
ma serui diuinitatis signa iā
dianerint. p̄prie tamen illius
tempis actio. ad demonstran
dam suscepti hominis p̄tinu
it ueritatem. Post passionem
namq; ruptis mortis uincu
lis. que uim suam in eum qui
peccati erat nescius incedendo
pdiderat. infirmitas in uirtu
tem. mortalitas in eternitatem.

contumelia tr̄siuit in gl̄am.
quā dñs ih̄c xp̄c in multis ma
nifestisq; documentis multo
rum declarauit aspectu. do
nec triumphum uictorie quē
reportarat a mortuis. in ferret

et celis. *ii. le.*

*S*icut insollemnitate
paschali resurrectio no
bis fuit causa letandi. ita as
censio eius in celum p̄sentium
nobis est materia gaudior.
recolentib; illum diem et ri
te uenerantib; quo natura hu
militatis n̄rē in xp̄o sup̄ oem
celi miliciam. supra omnes or
dines angloꝝ. et ultra cunc
tarum altitudinē potestati.
ad dī patris est. p̄uecta confes
sum. Quo ordine opm̄ diuinoꝝ
nos fundati. nos edificati su
mus. ut mirabilior fieret gr̄a
di. cum remotis a conspectu
hominū que merito reueren
tiam sui sentiebantur indice
re. fides non diffideret. et
spes non fluctuaret. caritas

non torperet. *iii. le.*

*M*agnarum hic uigor
est mentium. et ual
de fidelium est hoc lumen a
nimoz. in cunctanter crede
re ea que corporeo non uident

intuitu. et ibi figere deside-
rium. quo non queas ferre
conspicuum. Hec autem pietas.
unde in nostris cordibus nascere-
tur. aut quomodo quisquam ius-
tificaretur per fidem. si in his
tantum salus nostra consiste-
ret que obtutibus subiacerent.

humanis
T

Unde et illi viro qui de resur-
rectione christi videbatur am-
bigere. nisi in ipsius carne
uestigia passionis et visu ex-
plorasset et tactu. quia uidis-
ti me inquit dominus credidisti.
beati qui non uiderunt et cre-

dididerunt. **iiii.**
Et igitur beatitudinis
huius discerni capaces
esse possemus. omnibus exple-
tis que euangelice predica-
tionis. et noui testamenti mys-
teris congruebant. dominus noster
ihesus christus quadragesimo post
resurrectionem die coram
discipulis eleuatus in celum
corpalis presentie modum fe-
cit. mansurus in patris dex-
tera. donec tempa multipli-
candis ecclesie filius diuinitus
punita pagantur. et ad iu-
dicandos uiuos et mortuos
in eadem carne in qua ascen-
dit adueniat. Quod itaque

redemptoris nostri conspicuum
fuit. in sacramenta transiit.
Et ut fides excellentior esset
ac firmitior. uisioni doctrina
successit. cuius auctoritatem su-
perius illuminata radus creden-
tium corda sequerentur. **v.**

Sanctam fidem ascensi-
one domini auctam. ac sancti
spiritus munere roborata.
non uincula. non carceres. non
fames. non ignes. aut lania-
tus ferarum. non exquisita per-
sequentium crudelitibus sup-
plicia terruerunt. Per hac fide
per uniuersum mundum. non so-
lum uiri. sed etiam femine. nec
tantum impubes pueri. sed
etiam tenerae uirgines. usque
ad effusionem sui sanguinis
de certauerunt. Hec est fides que
demonia eiecit. egredientes
expulit. mortuos suscitauit

Unde et ipsi beati apostoli. qui tot
miraculis confirmati. tot ser-
monibus eruditi. atrocitatem
tam diuice passionis expaue-
rant. et ueritatem resurrex-
tionis eius non sine hesitatione
susceperunt. tantum de ascen-
sione domini profecerunt. ut quicquid
illis prius intulerat metum.
uerteretur in gaudium. Totam

enī contemplationē animi. in
diuinitatē ad patris dexterā
considentis et exierant. nec tā
corpeusionis tardabant ob
iectū. quo min⁹ in id aciem me
tis intenderent. qd nec a patre
descendendo ab fuerat. nec a
discipulis ascendendo disces

T seriat. *vñ. lē. 7. Tu autem*
unt igitur dilem filī
hominis. dī filius excel
lenti⁹ sacrat⁹ q; innotuit.
cum in patre maiestatis glām
se recepit. Et ineffabili modo
cepit esse diuinitate p̄sentior.
qui factus est humanitate lon
giquior. Tunc ad equalem
patri filium eruditior fides
gressu cepit mentis accedere.
et contrēctatione corpeē in x̄
substantie que patre minor
est. nō egere. quoniam glo
rificati corpis manente na
tura. eo fides credentium uo
cabatur. ubi non carnali ma
nu. s; spiritali intellectu par
genitorū unigenitus tange

retur. *vñ. lē. 8.*

T actum spirituales
suadet dñs. qui post
resurrectionē suam cum ma
ria magdalene p̄sonā ecclie
gerens. et ad tactum ipsius

aperaret accedere dicit ei. no
u me tangere. non dum enī
ascendi ad patrem meū. hoc
ē. nolo ad me corpaliter ueni
as. nec ut me sensu carnis ag
noscas. Ad sublimiora te disse
ro. maiora tibi p̄paro. Cum ad
patrem meum ascendero. tūc
me p̄fectius ueriusq; palpabis.
app̄hensura quod non tangis.
et creditura quod non uides.

Cum autē ascendente dñm ince
lo dñm sequaces discipulorū
oculi intenta admiratione sus
picerent. astiterunt coram ip
sis angli duo mirabili uestiū
candore fulgentes. qui et dix
erunt. Viri galylei quid sta
tis aspicientes in celum. Hic
ihc qui assumptus ē a uobis.
sic ueniet quem admodum ui
distis eum eunte in celū. His
uerbis omnes ecclie filiū doce
bantur. ut xpc ihc in eadem
inqua ascenderat carne uen
turus uisibilis crederetur.
nec possit ambigi omnia illi
ēē subiecta. cui ab ip̄o corpeē

natuuitatis exordio famulat⁹
Seruisset anglicus. *vñ.*
icut concipiendū xp̄m
de sc̄o sp̄u beate uirgi
ni marie anglis nunquauit.

sic et editum de uirgine uox
celestium pastoribus cecinit. Si
cui resurrexisset amotus su
pnoꝝ nuntioꝝ testimonia pri
ma docuerunt: sic ad iudican
dum mundum in ipsa carne
uenturum angloꝝ officia de
clarauerunt. ut intelligeremus
quante potestates ad future
sint cum iudicaturus: cui ante
ministrauerunt etiam iudican
do. Exultemus itaque dilecti gau
dio spiritali: et digna apud
dñm ratione letantes. liberos
cordis oculos ad illam altitu
dinem in q̄ xpc est erigamus.
sursum uocatos animos desi
deria terrena non deprimant:
ad eterna p̄ electos peritura n̄
occupent. *le. s. e. s. act. Lucam.*

In illo tempore: Dixit ih̄c disci
pulis. Hec sunt uerba que lo
cutus sum ad uos. cum ad
huc essem uobiscum: quō ne
cesse est impleri omnia que
scripta sunt in lege moysi et
p̄phis. et psalmis de me. *Et Rl.*

Ascensus Om̄. *le. eick. vñ.*
in celum dñs. *Beale p̄br. i.*
primo discipulos de mys
terio sue fidei diligenter insti
tute curauit: ut tanto certius
hanc mundo p̄dicarent. q̄n

to eam ab ip̄o ueritatis ore p
cepissent: p̄phaz ore iam dudū
p̄signatam fuisse cognoscerent.
Apparens enim eis post resurrec
tionis triumphum. iuxta hoc
quod modo cum euanḡm legere
tur audiuim? hec sunt inquit
uerba que locutus sum ad uos
cum adhuc eē uobiscum: id
est simile uobis adhuc corp̄
corruptibile ac mortale gesta
rem: quoniam necesse est imple
ri omnia que scripta sunt in
lege moysi. et p̄phis. et psal
mis de me. *Et Rl.*

Inpleta in se dicit dñs sacra
menta: que moyses. et p̄phete.
et psalmi p̄dixerunt. Vnde li
quido patet. quia una ē eccl̄ia
in omnibus sanctis eius: eadem
fides electoꝝ omnium p̄cedenti
um uidelicet et subsequentiū
carnalem eius aduentum:
quia nimirum sicut nos p̄ fi
dem transacte in carnationis.
passionis. ac resurrectionis il
lius saluamur. ita et illi fu
turam ip̄am in carnatione. pas
sione. ac resurrectione certis
sime credentes: p̄ eundem ui
te auctorem se saluari sp̄abant.
Quod bene duo uiri illi. qui bo
trium de terra repp̄missionis

ad ipm in deserto expectante
in uecte portabant. insinuant.

Bortus uecti impositus *xv.*
dñs est in cruce exalta
tus. qui dicit. Ego sum
uitis uera. Et alibi poculum ui
ni discipulis porrigens. hic e
rat inquit noui testamenti.
in meo sanguine qui pro uobis
fundetur. De quo et ecclia. Bo
rtus inquit cypru. dilectus me
us michi. Portant aut bortu
in uecte duo uiri. p que iplo
ubertatem terre repmissio
nis asstruant. quia pdicato
res utriusq; testamenti. qui
glam patrie celestis. dño re
uelante didicerunt. passiois
illius archana. pplis intima
re non cessant. quo p hoc co
neci possit qnta fidelib; pre
mia sit daturus in celis. qui
p illoz salute filium suum
unigenitum passurum misit

Quod duo portantes bo
rtum similiter quide
eum portare. s; non similiter
ualebant intueri. hoc nymi
rum significat qd saluator
ipe discipulis sue uisionis
gra glorificatis ait. Beati ocu
li qui uident. que uos uide

ntis. Dico eni uobis qd multa
pthe et reges uoluerunt ui
dere que uos uidetis et non
uiderunt. et audire que au
ditis et non audierunt. Vel
certe uid qd unu idemq; dñi
ce crucis triumphum. prius
pthe et moyses qua apli no
uerant. et predicabant. Sed
pthe hoc aliquociens figura
tis uelatis q; sermonib; apli
aut aploz q; successores pate
facta luce eu glu semp apre
pdicabant. ita ut nunc omis
ppls xpianus scire et confite
ri debeat fidem. qm eo tem
pore pauci admodum et pfec
tiores quiq; nouerant. qua
uis omnis ppls dei etiam tuc
eiusdem mysteria fidei. in le
galib; cerimoniais typice por
taent. *Scdm lucam.*

In illo tempe. Dixit ihc disc.
suis. Hec sunt uerba que lo
cutus sum ad uos. cum ad
huc essem uobiscum. quo ne
cesse est impleri omnia que
scripta sunt in lege moysi.
et pphis. et psalmis de me.
Tunc aperit illis sensum ut
intelligerent scripturas. et
dixit eis. Quoniam sic scrip
tum est. et sic oportebat xpm

pati. et resurgere a mortuis die tertia. et predicare in nomine eius. penitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes. incipientibus ab iherosolyma. Vos autem estis testes horum. Et ego mitto promissum patris mei in uos. Vos autem sedete in ciuitate. quo ad usque induamini uirtute ex alto.

Eduxit autem eos foras. in bethaniam. et eleuatis manibus suis. benedixit eis. Et factum est dum benediceret eis illis. recessit ab eis. et ferebatur in celum. Et ipsi adorantes regressi sunt in iherosolimam. cum gaudio magno. et erant semper in templo. laudantes et benedicentes dominum. **Am. Te decet.**

Colla ~~et sup in ascen~~ **Indie** **scō pentech.** **Sermo beati leo**

nis pp. lc. i. **O**diernam sollempnitatem dominici in principio festis esse uenerandam.

omnia catholicorum corda cognoscunt. nec dubium est.

quanta huic diei reuerentia ^{Tu aud} _{3.} debeat. que spiritus sanctus excel

lentissimo sui muneris miraculo consecrauit. Nam ab illo die. quo dominus supra celorum altitudine. ad dexteram dei patris confessurus ascendit. **Decimus** iste est. qui ab eiusdem resurrectione. quinquagesimus nobis in eo. a quo cepit illuxit. magna mysteria. et ueterum sacramentorum. continens et nouorum. quibus manifestissime declaratur. et gratiam pronuntiatam fuisse per legem. et legem impletam esse per gratiam. **ii. lc.**

Sicut hebreo quondam populo ab egyptiis liberato. quinquagesimo die post immolationem agni. lex data est in monte syna. ita post passionem christi. qua uerus dei agnus occisus est. quinquagesimo a resurrectione ipsius die. in apostolos plebemque credentium spiritus sanctus il lapsus est. ut facile diligens christianus agnoscat. in uita ueteris testamenti euangelicis ministrasse principis. et ab eodem spiritu conditum fides secundum. a quo primum fuerat institutum. Nam sicut apostolica testatur historia. cum

133.
complerentur dies pentecostes.
essentque omnes pariter in eo
dem loco. factus est repente
de celo sonus. tamquam adueni
entis spiritus uehementis: et re
pleuit totam domum ubi e
rant sedentes. Et apparuerunt
illis dispartite lingue tamquam
ignis: seditque supra singulos
eorum. Et repleti sunt omnes spi
ritu sancto: et cepunt loqui
aliis linguis. prout spiritus sanctus da
bat eloqui illis. *iii. lc.*

Quam uelox est sermo sapi
entiae: et ubi deus magis
ter est. quam cito disci
tur quod docetur. Non est ad
hibita interpretatio ad audien
dum. non consuetudo ad usum.
nec tempus ad studium. sed
spirante ubi uoluit spiritu ueri
tatis. proprie singularium gen
tium uoces. facte sunt in eccle
sie ore communes. Ab hoc igitur
die tuba euangelice predicati
onis intonauit. ab hoc die ym
bres carismatum. flumina be
nedictionum. omne desertum.
et uniuersam aridam rigaue
runt: quoniam ad renouanda
faciem terre spiritus dei ferebatur
super aquas. et adueteres tene
bras abigendas noue lucis

fulgura choruscabant comica
tum splendore linguarum. ut
uerbum domini lucidum. et elo
quium conciperetur ignitum.
cui ad creandum intellectum
consumendumque peccatum: et effica
cia illuminandi. et uis in eter
nitate erudiendi. *iiii. lc. . 5.*

Omnium dilecti ualde
fuerit ipsa rei geste for
ma mirabilis. nec du
bium sit in illo omnium hu
manarum uocum exultante
conuentu maiestatem sancti
spiritus fuisse presentem. nemo
tamen estimet in his que
corporeis uisa sunt oculis.
diuinam eius apparuisse
substantiam. Natura enim
inuisibilis. et cum patre fi
lioque communis. qualitatem
muneris atque opis sui qua
uoluit significatione mon
strauit. proprietatem uero es
sentie sue in sua deitate con
tinuit: quia sicut nec patrem
nec filium. ita nec spiritum sanctum
humanus potest uisus at
tingere. In trinitate enim
diuina. nichil dissimile ni
chil impar est: et omnia que
de illa possunt substantia co
gitari. nec uirtute. nec gloria.

6. nec eternitate discreta sunt.

In autem

Cumque in personarum proprietatibus: alius sit pater: alius sit filius: alius spiritus sanctus: non tamen alia deitas. nec diuersa natura est: siquidem cum et de patre sit filius unigenitus. et spiritus sanctus patris filiusque sit spiritus: non sicut quecumque creatura que et patris et filii est: sed sicut cum utroque uiuens et potens. et sempiternae ex eo quod est pater: filiusque subsistens.

Unde cum dominus ante passionis suae diem discipulis suis sancti spiritus sponderet aduentum: adhuc inquit multa habeo uobis dicere: sed non potestis illa portare me.

Cum autem uenerit ille spiritus ueritatis: ille diriget uos in omnem ueritatem. Non enim loquetur a semetipso: sed quecumque audierit loquetur: et futura annuntiabit uobis. *Vi. le.*

7. **N**on alia sunt patris. alia filii. alia spiritus sancti: sed omnia que habet pater. habet filius. habet spiritus sanctus. nec unquam in illa unitate. non fuit illa communio: quia hoc est ibi omnia habere. quod semper existere. Nulla ibi tempora.

nulli gradus: nulle differentie cogitentur. Et si nemo potest de deo explicare quod est: nemo audeat affirmare quod non est. Excusabilis enim est. de natura ineffabili non eloqui digna: quam diffinire contraria. Quicquid itaque de sempiterna. et incommutabili gloria patris. pia possunt corda concipere: hoc simul et de filio. et de spiritu sancto inseparabilitate atque in differenter intelligunt. Ideo hanc beatam trinitatem unum confitemur dominum: quia in his tribus personis. nec substantie. nec potentie. nec uoluntatis. nec operationis est ulla diuersitas. *Vi. le.*

Sicut detestamur eos arianos. qui inter patrem et filium. aliquam uolunt esse distantiam. ita etiam macedonianos pariter detestamur: qui licet patri et filio tribuant equalitatem. spiritum tamen sanctum. inferioris putant esse nature: non considerantes in eam blasphemiam se incidere. que neque in presenti seculo. neque in futuro sit remittenda iudicio: dicente domino. Quicumque dixerit uerbum contra filium hominis.

remittet ei. qui autem dixerit
 contra spiritum. non remittetur
 ei. neque in hoc seculo neque in futuro.
 Permanens namque in hac impieta-
 te sine uenia est. quia exclusit
 a se eum. per quem poterat confi-
 teri. nec unquam peruenit ad in-
 dulgentie remedium. qui pro-
 priatorem sibi non habet aduoca-
 tum. Ab ipso enim est inuocatio
 patris. ab ipso sunt lacrimae pe-
 nitentium. ab ipso gemitus
 supplicantium. et nemo potest
 dicere dominum ihesum. nisi in spiritu
 sancto. cui equalem cum pa-
 tre et filio omnipotentiam.
 unamque deitatem euidentissi-
 me apostolus predicat dicens. Di-
 uisiones uero gratiarum sunt.
 idem autem spiritus. Et diuisiones mi-
 nistrationum sunt. idem autem
 dominus. Et diuisiones operationum
 sunt. idem uero deus qui operatur
 omnia in omnibus. Huius dilecti-
 aliusque documentis. quibus in nu-
 merabiliter diuinorum eloquiorum
 choruscat auctoritas ad uenera-
 tionem pentecostes unanimiter
 incitemur. exultantes in ho-
 norem spiritus sancti. per quem omnis ca-
 tholica ecclesia sanctificatur. om-
 nis anima rationalis imbuitur.
 qui inspirator fidei. doctor sci-

entie. fons dilectionis. signa-
 culum castitatis. et totius est
 causa uirtutis. **Vii. le.**
Gaudcant fidelium men-
 tes. quod in toto mundo.
 deus unus pater. et filius.
 et spiritus sanctus. omnium lingua-
 rum confessione laudatur. quodque
 illa significatio. que in specie
 ignis apparuit. et ope perseue-
 rat et munere. Ipse enim spiritus
 ueritatis facit domum glorie
 sue luminis sui nitore fulge-
 re. et in templo suo. nec tene-
 brosum aliquid uult esse. nec
 tepidum. De cuius ope atque
 doctrina. etiam ieiuniorum no-
 bis atque elemosinarum est colla-
 ta purgatio. Nam hunc uene-
 rabilem diem. sequitur saluber-
 rime obseruantie consuetudo.
 quam utilissima sibi omnes sancti
 semper exoptant. et ad quam
 sedulo celebrandam. pastorali
 uos sollicitudine cohorta-
 mur. ut siquid macularum. pri-
 mis diebus. negligentia incau-
 ta contraxit. id et ieiunij cen-
 sura castiget. et deuotio pie-
 tatis emendet. Quarta igitur
 et sexta sabbati ieiunemus.
 sabbato autem consueta deuoci-
 one uigilias celebremus. per

Tu autem

dominum nostrum qui uiuit et regnat cum deo patre. et spiritu sancto. per omnia secula seculorum.

Plenissime quidem *Simo. b.* nobis dilecti *leonis pp.* causam atque rationem sollemnitate hodie diuinorum eloquiorum textus ostendit. quo sancti spiritus quinquagesimo post domini resurrectionem die. qui ab ascensione eius est decimus. in futurum christi discipulis sicut promissus sperabatur cognouimus. sed ad novos ecclesie filios instruendos adrendendum est. etiam nostri sermonis obsequium. Non enim timeamus ne spirituales et eruditi nota fastidiant. ad quorum fructum pertinet ut quam plurimum in sinuari uelint. quod ipsi cum magna sui utilitate didicerunt. Fiat enim per corda omnium dispensatio munerum diuinorum. et seruitutem oris nostri docti indoctique non spernant. illi ut probent se amare quod norunt. isti ut ostendant se desiderare quod nesciunt. huic enim preparationi nostre aderit ipsius largitas. de cuius loqui maiestate temptamus.

ut ad perfectum totius ecclesie sue. et uos capaces. et nos faciat habundantes. Cum igitur ad intelligendam dignitatem sancti spiritus oculos mentis intendimus. nichil diuersum ab excellentia patris et filii cogitemus. quia in nullo ab unitate sua discrepat trinitatis essentia. *sc. s. ew. s. iohanne.*

Nullo tempore. Dixit ihc disc. suis. Si quis diligit me. sermonem meum seruabit. Et pater meus diliget eum. et

ad eum ueniemus. et mansionem apud eum faciemus. R. Rom. sc. e. b. Greg. liber frs kmu euan pp.

gelice uerba lectionis. sub breuitate transcurrere. ut post diutius liceat in contemplatione tante sollemnitatis immorari. Hodie namque frs spiritus sanctus repente sonitu super discipulos uenit. mentesque carnalium in sui amorem permutauit. et foris apparentibus linguis igneis. intus facta sunt corda flammantia. quia dum dominum in ignis uisione suscipiunt. per amorem suauiter arserunt. Iste namque spiritus sanctus amor est. Unde et iohannes dicit. *Deus cari*

tas est. Qui g̃ i[n]tegrā mente
d̃m desiderat: p̃fecto iam ha-
bet quem amat. Neq; enim q̃s
q̃m d̃m posset diligere: si eum
quē diligit non haberet. **¶**

Hecce si unus quisq; uirū re-
quiratur an diligat d̃m:
tota fiducia et securā
mente responderet. Diligo. In ip-
so ergo lectionis exordio: au-
distis quid ueritas dixit. Si
quis diligit me: sermonem
meum ~~seruabit~~ seruabit.

Probatio ergo dilectionis: ex-
hibito est opis. hinc in epla
sua isdem iohannis dicit. Qui
dicit quia diligo d̃m et man-
data eius non custodit: men-
dax est. Vere enim diligimus:
si mandata eius seruamus.

Vere diligimus: si ad manda-
ta eius. a nr̃is nos uoluptati-
b; coartamus. Nam qui ad-
huc p̃ illicita desideria deflu-
it: p̃fecto d̃m non amat: q̃a
ei in sua uoluptate contradi-

Et pater **xvi. le. cit.**
meus diligit eum: et
ad eum ueniemus: et
mansionem ap̃d eum facie-
mus. Pensate fr̃s km̃i q̃n-
ta sit ista sollempnitas: habe-
re in cordis hospicio aduen-

tum d̃i. Certe si domū uirā
quisquā diues ac ip̃otens ami-
cus intraret: omni festinatio-
ne domus tota mundaretur:
nequid fortasse eēt qd̃ oculos
amici intrantis offenderet.

Tergat ergo sordes prauū opis:
qui deo ip̃parat domū mentis.

S; uidete quid ueritas dicit.
Veniemus: et mansionem ap̃d

*Lectio. 12.
Tu autem
leo. vii*

eum faciemus. In quoz d̃a et
enim corda uenit. et mansio-
nem non facit: quia p̃ cōpunc-
tionē quide d̃i respectum per-
cipiunt. S; temptationis tem-
pore. hoc ipsum qd̃ compuncti
fuerunt obliuiscuntur: sicq;
ad ip̃petianda peccata redeunt
ac si hec minime planxissent.

Qui ergo uere d̃m diligit: qui
eius mandata custodit: in ei-
corde dominus et uenit. et mā-
sionem facit: quia sic eum a-
mor diuinitatis penetrat: ut
ab hoc amore temptationis
tempe non recedat. **H**ic ergo
uere amat: cui uidelicet
mentem delectatio praua ex-
consensu non supat. Nam tan-
to quisq; a supno amore dis-
iungitur: quanto inferius
delectatur. **V**nde et adhuc
subditur. **Q**ui non diligit

me: sermones meos nō ser-
Ad uos metipos *vii. fiat.*
fr̄s km̄i introitus redi-
te: si d̄m uere amatis
exquirite. Hec tam̄ sibi aliq̄s
credat: quicquid sibi anim̄
sine opis attestatione respō-
derit. De dilectione condito-
ris. lingua. mens. et uita re-
quiratur. Numq̄m est amor
dei o ciosus. Opatur etenim
magna si est: si uero opari
rennuir. amor non est. Et ser-
monē quē audistis non est
meus: s; ei qui misit me pat̄s
Scitis fr̄s km̄i: quia ip̄e qui lo-
quitur unigenitus filius uer-
bum patris est. Et ideo sermo
quē loquitur filius. non est
filii s; patris: quia ip̄e filius
uerbum est patris. Hec locut̄
sum uobis: apud uos manens.
Quando non maneret apud
eos qui ascensurus celum pro-
mittit. ecce ego uobiscum
sum omnib; dieb; usq; ad cō-
summationē sc̄li. S; uerbū
incarnatum: et manet et
recedit. Recessit corpe: ma-
net diuinitate. Apud eos er-
go tunc mansisse se phibet.
quia qui inuisibili semp po-
testate p̄sens erat: corpali

uisione iam recedebat. Para-
clytus aut̄ sp̄s sc̄s quē mit-
tet pater in nomine meo. ille
uos docebit omnia: et sugge-
ret uobis omnia. quecumq;
dixerō uobis. Hostis plurimi
fr̄s mei: qd̄ gr̄ca locutione
paraclytus. latina aduocat̄
dicitur uel consolator. Qui
idcirco aduocatus dicitur:
quia p̄ errore delinquentū
apud iusticiam patris interue-
nit. Qui inuis substantie
cum patre et filio exorare p̄
delinquentib; phibetur: q̄a
eos quos repleuerit. exoran-
tes facit. *Seq. l. e. s. Johem.*
In illo tempe: Dixit ih̄c disc̄-
pulis. **S**i quis diligit me:
sermonem meum seruabit.
Et pater meus diliger eum:
et ad eum ueniemus. et man-
sionem apud eum faciemus.
Qui non diligit me: sermo-
nes meos non seruat. Et ser-
monem quem audistis non
est meus: sed eius qui misit
me patris. Hec locutus sum
uobis: apud uos manens. Pa-
raclytus aut̄ sp̄s sanctus quē
mittet pater: in nomine me-
o: ille uos docebit omnia: et
suggeret uobis omnia que

cumq; dixerō uobis. Pacem
 relinquo uobis. pacem mea
 do uobis. Non quomodo mun
 dus dat. ego do uobis. Non
 turbetur cor ur̄m. neq; formi
 det. Audistis quia ego dixi
 uobis. uado et ueniam ad
 uos. Si diligeretis me gaude
 retis utiq; quia uado ad pa
 trem. quia pater maior me ē.
 Et nunc dixi uobis prius qm̄
 fiat. ut cum factum fuerit
 credatis. Jam non multa lo
 quar uobiscum. Venit enim
 princeps mundi huius. et
 in me non habet quicquam.
 S; ut cognoscat mundus quia
 diligo patrem. et sicut man
 datum dedit michi pater.
 sic facio. Amen. Te decet.
DS qui hodierna *Colla.*
 die corda fidelium sc̄i
 sp̄s illustratione docuisti. da
 nobis in eodem spiritu recta
 sapē. et de eius semp consol
 atione gaudere. Et f̄. *P̄. dom̄.*
 in unitate eiusc̄.

Lectiones de sc̄a trinitate.
Sermo beati leonis pp̄. p̄ma le.

um adin
 telligen
 dam dig
 nitatem
 summe
 trinita
 tis dilec
 tissimū a
 ctem men
 tis intendimus. nichil di
 uersum in illa excellentia co
 gitemus. quia in nullo ab u
 nitate sua discrepat diuini
 tatis essentia. Sempiternum ē
 patri. consempiterni sibi filiū
 sui. eē genitorem. Sempiter
 num est filio. intemporaliter
 a patre esse. p̄genitum. Sem
 piternum quoq; est sp̄s sc̄o.
 sp̄m eē patris et filii. ut num
 quam pater sine filio. numq̄m
 pater et filius fuerint sine
 sp̄u sancto. et omnib; existen
 tie gradib; exclusis. nulla ibi
 persona sit anterior. nulla pos
 terior. *Sec̄da lectio*
 ut beate trinitatis et
 incommutabilis deitatis una
 ē substantia. indiuisa in ope.
 concors in uoluntate. par in
 omnipotentia. et equalis in
 gl̄a. De qua cum scriptura sic
 loquitur. ut aut in factis aut

in uerbis aliquid assignet.
quod singulis uideatur conue
nire personis. non perturbatur fi
des catholica sed docetur. ut ^{per} appri
etate aut uocis aut opis. in si
nietur nobis ueritas trinita
tis. et non diuidat intellectus.
quod distinguit auditus. Ob hoc
quedam siue sub patris. siue sub
filii. siue sub sancti spiritus appella
tione promuntur. ut confessio cre
dentium in trinitate non erret.

Que cum sit inseparabilis. numquam
intelligetur esse trinitas. si semp
inseparabiliter diceretur. **iii. k.**

Quia in deitate patris et
filii et spiritus sancti. nec sin
gularitas est. nec diuinitas
cogitanda uera unitas. et uera
trinitas. potest quidem aliquate
nus mente sentiri. sed non potest
simul ore proferri. Fundata est
igitur dilectissimi in cordibus
nostris fides. qua salubriter cre
dimus quod simul tota trinitas
una est uirtus. una maiestas.
una substantia. indiscrcta
ope. inseparabilis dilectione. in
differens potestate simul im
plens omnia. simul continens
uniuersa. Quod enim est pater.
hoc est et filius. hoc est et spiritus
sanctus. et uera deitas in nullo

esse aut maior aut minor po
test que sic in tribus est confiren
da personis. ubi et solitudine
non recipiat trinitas. et uni
tatem seruet equalitas. **iiii. k.**

Numquam ab omnipoten
tia patris et filii. sancti
spiritus est discrcta maies
tas. quia quicquid indisposi
tione agit omnium rerum di
uina moderatio. ex totius ue
nit prudentia trinitatis. Una
est ibi benignitas misericordie. et
una censura iusticie. nec ali
quid est in actione diuisum.
ubi nichil est in uoluntate
diuersum. Que ergo illumi
nat pater. illuminat filius.
illuminat spiritus sanctus. Cumque alia
sit persona missi. alia mittentis
alia promittentis. simul nobis
et unitas manifestatur et tri
nitas. ubi essentia habens equi
litatem. et non recipiens soli
tudinem. et eiusdem substantie.
et non eiusdem intelli
gatur esse persone. Quod ergo sal
ua cooperatione inseparabilis
deitatis. quedam pater. quedam
filius. quedam proprie sancti spiritus
exsequitur. nostre dispositio
redemptionis. nostre salutis est
ratio. **Lectio Quinta.**

Si homo ad ymaginem
 dei factus in sue hono-
 re nature mansisset.
 nec diabolica fraude deceptus.
 a lege sibi posita post concupis-
 centias suas decessisset. crea-
 tor mundi creatura non fie-
 ret. neque aut sempiternus
 temporalitatem subiret. aut
 equalis deo patri. filius deus.
 forma serui. et similitudine
 carnis peccati assumeret. Quia
 uero inuidia diaboli mors in-
 trouit in orbem terrarum. et
 aliter solui captiuitas huma-
 na non potuit. nisi causam
 nostram ipse suscipere. qui sine
 maiestatis sue dampno. et
 uerus homo fieret. et solus
 peccati contagium non ha-
 beret. diuisit sibi opus nostre
 reparationis misericordia trinitatis.
 ut pater spiritaliter. filius spiri-
 tualiter. spiritus sanctus igni-
 ter. *le. vi.*

Si ergo duce gratia dilectis-
 simi fideliter sapienter
 que noscimus. quid patri. quid
 filio. quid spiritui sancto. in
 reparatione nostra. proprium. quid
 ue commune sit. ea que pro no-
 bis humiliter gesta sunt. ita
 proculdubio suscipiamus. ut ni-

chil indignum de una atque
 eadem trinitatis gloria sentia-
 mus. Quamuis enim nulla
 mens ad cogitandum de deo.
 nulla ad loquendum lingua
 sufficiat. tamen quoniam unumquodque
 illud est. quod humano intel-
 lectu de essentia paterne dei-
 tatis attingitur. nisi unum
 atque idem est cum uel de unige-
 nito eius uel de spiritu sanc-
 to cogitatur. non pie sapitur.
 sed nimis carnaliter caligat.
 et ipsum quod de patre congruenter
 sentiri uidebatur. amittitur.
 quia a tota trinitate recedit.
 si in ea unitas non tenetur. Nul-
 la autem ratione uere est unum.
 quod aliqua est in equitate diuer-

Cum *le. vii.*
 hominem igitur ad confiten-
 dum patrem. et filium
 et spiritum sanctum aciem mentis inten-
 dimus. procul ab animo forma
 uisibilium rerum. et etates te-
 poralium naturarum. procul corpora
 locorum. et loca corporum. repellamus.
 Discedat a corde quod spatium
 tenditur. quod sine conclu-
 ditur. et quicquid nec semper
 ubique. nec totum est. Cogitatio
 de deitate trinitatis concep-
 ta. nichil pro distantiam intelli-

gar: nichil p gradus querat.
Ac si quid dignū de deo senserit.
nulli hoc ibi audeat negare per
sone. tanquā honorificentius
patri ascribat. quod filio spūiq;
non tribuat. Non est pietas.
unigenito pferre genitore. filii
contumelia. patris est iniuria.
Qd uni demitur. utriq; detrahi
tur. Nam cum illis et sempiternitas
sit cōmunis et deitas. nec
omnipotens pater. nec in cōmu
tabilis estimatur. si aut mino
rem se genuit. aut quē nō habv
it. habendo pfecit. **viii. le**
Cōtempnatiui igitur di
lectissimi uana et ceca
uersutia heretice impi
etatis. que dicente dño. om
nia que habet pater mea sūt.
non intelligit se patri demere.
quicquid audeat filio denegare.
et ita in hīs que humana sūt
desipit. ut puer quod ideo
unigenito paterna defuerint.
quia nrā suscepit. Non minuit
in deo miscdia potestatem. nec
delata reconciliatio creature.
sempiternae defectus est glē.
Que habet pater habet filius.
et que habet pater et filius.
habet et sps sanctus. quia to
ta simul trinitas est unus ds.

Tu autem
Lectio

Hanc autē fidē nō terrena sā
pientia rēpit. nec opinio hu
mana psuasit. s; ipse unige
nitus filius docuit. ipse spū
tus sanctus instituit. de quo ni
hil est aliter quam de patre et fi
lio sentiendum. quia licet non
sit pater. non sit filius. non tam
est apatre filioq; diuisus. Et sic
ppriam habet in trinitate pso
nam. ita unam in patris et fi
lii ditate substantiam. omnia
implentem. omnia continentē.
et cum patre et filio uniuersa
moderantem. p infinita scā
seculorum amet. **Johannē.**
In illo tempe. Dixit ihc disc
pulis. **C**um uenerit paracly
tus quem ego mittam uobis
apatre spiritum ueritatis q
apatre pcedit. ille testimoni
um phibeat de me. **Et uos**
testimonium phibeatis. qā
ab initio mecum estis. **Et R.**
Ax multis **O. r. e. wā Bede**
sancti euanglii io. **pbi.**
cis inuenimus. quia
discipuli ante aduentum scī
sps minus capaces erant ad
intelligenda archana diu
ne sublimitatis. minus for
tes ad toleranda aduersa hu
manā e prauitatis. s; eis adue

uente spū cum augm̄to diuī
ne cognitionis. data est etiam
constancia uincende humane
psecutionis. Vnde illis nunc
dominica pmissione dicit. Cū
uenerit paclytus quem ego
mittam uobis spm̄ ueritatis
qui apatre pcedit. ule testi
monium phibebit de me. et
uos testimonium phibebitis.

Notandum imprimis **v.**
qd̄ dñs spm̄ ueritatis
et ase mittendum eē
testatur. et eundē mox apa
tre pcedere subiungit. non
quia idem sps̄ aliter apatre
pcedat. quam a filio mittit.
aut alio tempore pcedit apatre
qm̄ cum a filio mittitur. s̄
ideo filius eum ase mitti. a
patre dicit pcedere. ut aliā
patris. aliam eē suam psonā
designet. atq; in eadem dis
tinctione psonaz. unam eē
opationem ac uoluntatem
suam cum patris uoluntate
et opatione denuntiet. Cum
enim euisde sps̄ grā datur
hominib; . mittitur pfecto
sp̄e apatre. mittitur et a fili
o. pcedit apatre. pcedit et a
filio. quia et eius missio ipsa
pcessio est. qua ex patre pcedit

et filio. **V**enit et sua sponte.
quia sicut equalis est patri et
filio. ita eandē habet uolunta
tem cum patre et filio cōmunē.
Sp̄s enim ubi uult spūat. et
sicut ap̄s enumeratis donis
celestib; ait. hec autem omnia
opatur unus atq; idem sp̄s.
diuidens singulis p ut uult.

Adueniens sp̄s **xi.**
testimonium phibuit
de dño. quia discipuloz
cordib; aspūans. omnia que
de illo erant scienda mortali
bus clara illis luce reuelauit.
qd̄ uidelicet equalis et consub
stantialis patri erat ante se
cula. quod consubstantialis
factus est nobis in fine seclōz.
qd̄ de uirgine natus sine pec
cato uixit in mundo. quod qñ
do uoluit et qua uoluit morte
transiuit de mundo. quod ueta
citer mortē resurgendo destrux
it. ueramq; in qua passus est.
et resurrexit carne ascendendo
ad celos ieuauit. atq; in pater
ne glē dextera constituit. qd̄
omnia pphaz scripta illi testi
moniu phibent. quod confessi
o nominis ei usq; ad fines erat
ppaganda terrarū. ceteraq; fi
dei illius mysteria. sp̄s sc̄i res

Lectio. 122

In antem
Lectio. 11

testimonio sunt reserata discipu-
lis. neque illis tantummodo sed et
omnibus qui per uerbum eorum cre-
dunt in dominum. quicquid recte
sapiunt. eiusdem spiritus est munere
concessum. *xv. le*
Ne inquit testimonium phi-
bebit de me. et uos testimoni-
um phibebitis. quia que spiritu
intra docente precepunt. hec
abiectione timore pristino foris
loquendo. et alius ministrabat
ipse namque spiritus corda eorum. et sci-
entia ueritatis illustrauit. et
ad docenda que nosse. culmi-
ne uirtutis erexit. Unde recte
apud ysaiaam spiritus idem fortitu-
dinis et scientie nuncupatur.
Et enim spiritus scientie. quia per
ipsum que recte agere. uel etiam
cogitare debeamus agnoscimus.
Et et fortitudinis. quia per
ipsum ut que bene nouimus ope-
mur accipimus. ne aduersita-
te aliqua ab omni que cepimus
repellamur. Et uos inquit tes-
timonium phibebitis. quia
ab initio mecum estis. Cum
data est spiritus gratia etiam hoc fi-
deltiam discipulorum uiuit quod
ab initio erant cum domino.
ideoque que apud illum uide-
runt et audierunt. absque ulla

Iambiguitate predicare uale-
t. *Julio tempore. S. Iohem I. bant.*
Dixit ihesus discipulis suis. **C**um ue-
nerit pachytus quem ego mita-
uobis a patre spiritum ueritatis
qui a patre procedit. ille testimoni-
um phibebit de me. Et uos testi-
monium phibebitis. quia ab in-
itio mecum estis. **H**ec locutus
sum uobis. ut non scandalize-
mini. **A**bsque synagogis facient
uos. **S**i uenit hora. ut omnis
qui interficit uos arbitretur ob-
sequium se prestare deo. **E**t hec
facient uobis. quia non noue-
runt patrem neque me. **S**i hec
locutus sum uobis. ut cum
uenerit hora eorum reminiscami-
ni. quia ego dixi uobis. **A**me.

Omne *o. Te decet. o.*
sempiternus deus qui dedisti
famulis tuis in confessione
ueræ fidei eterne trinitatis
gloriam agnoscere. et in potentia
maiestatis adorare unitatem.
quod ut eiusdem fidei firmitate.
ab omnibus semper munia-
mur aduersis. **E**t factu. **P**ro domo.

Dominica secunda post pentecostem.

*Incipit prefatio sancti Iheronimi
presbiteri in uerbum regum. scilicet prima.*

iginti et
duas ee lit
teras apud
hebreos. sy
roy. quoq;
lingua et
chaldeoy
testatur.

que hebreæ magna ex parte
confinis est. Nam et ipsi uigin
ti duo elementa habent. eode
sono: s; diuersis characteribus.
Samaritani etiam pentatheu
cum moysi totide litteris scrip
titant: figuris tantum et apl
cibus discrepantes. Certumq;
est etiam scribam legisq; doc
tozem. post captam iherosolimã.
et in stauatione templi sub
zorobabel alias litteras repe
risse quib; nunc utimur: cū
ad illud usq; tempus idem sa
maritanoy et hebreoy charac
teres fuerint. In libro quoq; nu
meroy. hec eadem supputatio.
sub leuitarũ ac sacerdotum cen
su mystice ostenditur: et nom
dñi tetragrammaton. in quib;
dam grecis uoluminib; usq;
hodie antiquis expressum litte
ris inuenimus. S; et psalmi tri
cesimus sextus. et centesimus.
decimus. et centesimũ undecimũ.

et centesimus octauus decimũ.
et centesimũ quadriagesimũ qrtũ.
qm̃q; diuerso scribantur meto.
tam euisde numeri recuntur
alphabeto: et iheremie lamen
tationes. et oratio eius. salomo
nis quoq; in fine. puerbia ab eo
loco in quo ait. mulierem foetem
quis inueniet? eisdem alphabe
tis uel incisionib; supputantur
Porro quinq; littere duplices
apud hebreos sunt. chaph. men.
nun. phe. sade. Alter enim per
has scribunt principia. medie
tatesq; uerboꝝ: aliter fines. Vn
de et quinq; apertisq; libri dup
lices estimantur. samuhel. mala
chym. dabitramyn. hesdrias. ihe
remias. cum cynoth. idest lam
tationib; suis. *In autem. I. e. f. i. o.*
ii. Triant
Quom̃ igitur uiginti duo elementa sunt p que
scribimus ebraice omne quod
loquimur. et eoy. in istis uox hu
mana comprehenditur. ita uiginti
duo uolumina supputantur: quib;
quasi litteris. et exodus in dei
doctrina tenera adhuc et lactens
uiri iusti eruditur infantia. Primus
apud eos liber uocatur bresith: que nos
genesim dicimus. Scds hellet
moth: qui exodus appellatur.
Tertius uajecra: idest leuitic.

In autem

In autem. I. e. f. i. o.
ii. Triant

*Tu autem
Lectio.*
Quartus uagedaber: quē nu-
merum uocamus. Quintus ad-
dabarim: qui de utronomium
p̄notatur. Hi sunt quinque li-
bri moysi quos ap̄rie thorath:
id est legem appellant. Scdm̄
ap̄haz ordinem faciunt: et in-
cipiunt aihu filio naue. qui
apud eos iofue bennun dicit̄.

De inde subtexunt sothim. id
est iudicum librum. et in eun-
dem compingunt ruth: quia
in diebus iudicum facta narrat̄
historia. Tercius sequit̄ samu-
el: quem nos regnoz̄ primum
et scdm̄ dicimus. Quartus
malachim. id est regum: qui
tercio et quarto regnoz̄ uolu-
mine continetur. Melius q̄
multo est malachim id est re-
gum: qm̄ malacoth id est reg-
noz̄ dicere. Non enim multaz̄
gentium regna describit: s̄
unius israhelitici ppli qui tri-
bub; duodecim continetur.

*Tu autem
Lectio.*
Quintus est ysaias: sextus ihe-
remias: septimus ezechiel: oc-
tauus liber duodecim ap̄harū:
qui apud illos uocatur thareal-
ra. Tercius ordo: agiographa
possidet. Et primus liber incipit
aiob: scds̄ adauid: quē quinque
incisionib; et uno psalmoz̄ū

uolumi ne comprehendunt.
Tercius ē salomon tres
libros habens: puerbia que illi
pabolas. id est masloth appellat̄:
et ecclesiasten id est c. leth: et
canticū canticoz̄: quē tytulo
syrlasurim p̄notant. Sextus est
daniel: septimus dabrēlamin
id est uerba dierum. quod sig-
nificantius cronichon totius
diuine historie possumus appel-
lare: qui liber apud nos palipo-
menon primus et scds̄ inscribi-
tur. Octauus heschias: qui et ip̄e
simuliter apud grecos et latinos
induos libros diuisus ē. Nonus
hester. Atq; ita fiunt pariter ue-
teris legis libri. uiginti duo:
id est moysi quinque: ap̄haz oc-
to: agiographoz̄ nouem: qm̄qm̄
non nulli ruth. et cynoth. inter
agiographa scripserunt: et libro
hos in suo putent numero sup-
putandos. ac p̄ hoc esse prisce le-
gis libros uiginti quatuor: q̄s
sub numero uiginti quatuor se-
noz̄ apocalypsis iohannis idu-
cit adorantes agnum: et coro-
nas suas. p̄stratis uultib; offen-
tes: stantib; coram quatuor anima-
tib; oculatis ante et retro. id est
impreteritum et in futurum
respicientib; et indefessa uoce

clamantib; **S**cs. scs. scs. dñs dñs
omps qui erat et qui est et qui
uenturus ē. **H**ic plogus scriptu
raz quasi galeatum principū
omnib; libris quos de hebreo
uertimus in latinum conueni
re potest: ut scire ualeamus q̄
quid ex̄ hos est. inter apochri
pha esse ponendum. **I**gitur sapi
entia que uulgo salomonis in
scribitur et ihu filii syrach li
ber. et iudith. et thobias. et pat
ro: non sunt in canone. **M**acha
beoz primū librum hebraicu
repperi. **S**cds grecus est: qd̄ ex
ipsa frasi pbari potest. **Q**ue
cum ita se habeant: obsecro
te lector. ne laborem meum re
phensionem estimes antiquo
rum. **I**n tabernaculo dñi offert
unusquisq; quod potest. **A**lii
aurum et argentum et lapi
des preciosos: alii byssum. et
purpuram. et coccum. offerunt
et iacinctum. **H**obiscum bene
agitur: si obtulerimus pelles
et caprarum pilos. **E**t ap̄s ta
men contemptibiliora nra ma
gis necessaria iudicat. **V**nde
et tota illa tabernaculi pulchri
tudo. et p̄ singulas species ec
clesie presentis futuręq; dis
tinctio pellib; tegitur et cili

le m

ciis: ardoremq; solis et in iuri
am imbruum ea que iustiora
sunt prohibent. **L**ege ergo p̄mū
samuel. et malachim meum.
meum in qm̄ meum. **Q**uicquid
enim crebrius. et uertendo. et
emendando sollicitius. et dili
genter et tenemus: nrm̄ est. **E**t
cum intellexeris quod antea
nesciebas: uel inter pretem me
estimato si gratus es: uel para
fasten si in gratus. qm̄q̄m mi
chi omnino conscius non sum.
mutasse me quippiam de he
braica ueritate. **C**erte si incre
dulus es: lege grecos codices.
et latinos: et confer cum his
opusculis. **E**t ubicumq; inter
se uideris discrepare: interro
ga quemlibet hebreoz: cui ma
gis debeas accomodare fidem.
Et si nra firmauerit: puto quod
eum non estimes coniectorem:
ut in eodem loco mecum simi
liter diuinari. **S**; et uos fa
mulas xpi rogo. que dñi dis
cumbentis p̄ciosissimo fidei
unguento ungitis caput: que
nequaquam queritis saluatorem
in sepulchro. quib; iam ad pa
trem xpc̄ ascendit: ut contra
latrantes canes qui aduersu
me rabido ore deseuunt. et

le m

circueunt ciuitatem. atq; in
eo se doctos arbitrantur si alius
denahant. orationum uiray chi
peos obponatis. Ego sciens hu
militatem meam. illius semp
sententie recordabor. Dixi cus
todiam uias meas. ut no de
linqm in lingua mea. Posui
ori meo custodiam. cum con
sisteret peccator aduersum
me. Obmutui et humiliatus
sum. et filius abonis. *Explicit*

pref. Incipit liber regu
um uir unus primus.
de iamartha sophym.
de monte effraym. et
nomen eius helchana. filius
theroboam filii helyu. filii thau. fi
lii suph eufiateus. Et habuit
duas uxores. nomen unius an
na. et nomen scde fenenna.
fueruntq; fenenne filii. anne
aut non erant liberi. Et ascen
debat uir ille de ciuitate sua
statutis dieb; ut adoraret.
et sacrificaret dno exercitu
um in sylo. Erant aut ibi duo
filii hely. ofny et phynes sa
cerdotes domini. In

uenit ergo dies et immo
lauit helcana. deditq;
fenenne uxori sue. et cunctis fi
liis eius filiali partes. Anne au

dedit unam partem tristis.
quia anna diligebat. Domini
aut conluserat uultum eius.
Affligebat quoq; eam emula ei.
et uehementer angebat. intan
tum ut expiraret quod conclu
sisset dñs uultum eius. Sicq; fa
ciebat p singulos annos cum re
deunte tempe ascenderet tem
plum dñi. et sic puocabat eam.
Porro illa flebat. et non capie
bat cibum. *le. iiii.*

Dixit anne helcana uir
suis. Anna cur fles. et
quare non comedis. et
qm obrem affligitur cor tuu.
Numquid no ego melior sum
tibi qm decem filii. Surrexit
aut anna post qm comederat
et biberat in sylo. et heli sacer
dote sedente sup sellam ante
postes templi domini. cum eet
anna amaro animo. orauit do
minum flens largiter. et uo
tum uouit dicens. Dne exer
cituum si respiciens uideris
afflictione familie tue. et re
cordatus mei fueris. nec oblit
ancille tue. dederisq; serue
tue sexum uirilem. dato eum
domino omnib; dieb; uite ei.
et nouacula no ascendet
sup caput eius; *le. v.*

141.
Factum est cum anna mul-
tiplicaret preces coram
domino: ut heli obseruaret os ei.
Porro anna loquebatur in corde
suo: tantumque labia eius moue-
bantur: et uox penitus non au-
diebatur. Estimauit ergo eam
heli temulentam: dixitque ei:
Vsque quo ebria eris? Digerit pau-
lus uinum quo mades. Respon-
dens anna: nequam inquit
dne mi. Nam mulier nimis in-
felix ego sum: uinumque et omne
quod inebriare potest. non bi-
bi: sed effudi animam meam in co-
spectu domini. Ne reputes an-
cillam tuam quasi unam de fi-
liabus belial: quia ex multitudine
doloris et meroris mei locu-
ta sum usque inmensus. Tunc heli
ait ei. Vade in pace: et deus israhel
det tibi petitionem quam rogasti
eum. Et illa dixit. Utinam
inueniat ancilla tua gratiam in
oculis tuis. Et abiit mulier in
uiam suam et comedit. uultus
que illius non sunt amplius in-
diuersa mutati. Et surrexerunt
mane: et adorauerunt coram
domino. Reuersique sunt: et ue-
nerunt in domum suam
in bethleem. **vi. sc**
Cognouit helcana annam

uxorem suam: et recordatus est
eius dominus. Et factum est post
circulum dierum. concepit
anna et peperit filium: uoca-
uitque nomen eius samuhel:
eo quod a domino postulasset
eum. Ascendit autem helcana et
omnis domus eius. ut immo-
laret domino hostiam sollemp-
nem et uotum suum: et anna
non ascendit. Dixit enim ui-
ro suo. Non uadam donec ab-
lactetur infans: et ducam eum
et appareat ante conspectum
domini: et maneat ibi iugi-
ter. Et ait ei helcana uiro
suis. Fac quod bonum tibi uiderit:
et mane donec ablactes eum:
proque ut impleat dominus
uerbum suum. **vii.**
Mansit ergo mulier et
ablactauit filium su-
um: donec amoueret eum a
lacte. Et adluxit eum secum
postquam ablactauerat in uiti-
lis tribus: et tribus modis fari-
ne. et amphora uini: et ad-
duxit ad domum domini in
bethleem. Puer autem adhuc erat in-
fantulus. Et immolauerunt
uitulum: et obtulerunt pue-
rum heli. Et anna ait. Obse-
cro mi domine: uiuit anima

tua domine: ego sum illa mu-
lier que steti coram te hic orans
dñm p puerō isto. Orāui: et
dedit michi dñs petitionem
meam qm postulauy eum. Id-
circo et ego comodaui eum do-
mino: cunctis dieb; quibus
fuerit accommodatus domi-
no. Et adorauerunt ibi dñm.

Orauit anna *viii.*
et ait. Exultauit cor
meum in domino: et
exaltatum est cornu meum
in deo meo. Dilatum est os
meum sup inimicos meos:
quia letata sum in salutari
tuo. Non est sanctus ut est
dominus: neq; enī est alius
extra te: et non est fortis sic
d's n'r. Nolite multiplicare lo-
qui sublimia: glorianes. Rec-
dant uetera de ore u'rō: quia
d's scientiaz dñs est: et ipi pre-
pantur cogitationes. Arcus
fortium supatus est: et infir-
mi accincti sunt robore. Satu-
rati prius p pane se locaue-
runt: et famelici saturati sūt:
donec sterilib; peperit plurimos.
q̄ que multos habebat filios
infirmitata est. Dñs mortificat
et uiuificat: deducit ad infe-
ros et reducit. Dñs paupem

facit et durat: humiliat et
subleuat. Suscitatur de pul-
uere egenum: et de stercore
eleuat paupem: ut sedeat cū
principib; et solium gl'e tene-
at. Domini enim sunt carthines
terre: et posuit sup eos orbem.
Pedes scōz suoz seruabit: et im-
piū in tenebris conticescent: q̄a
non in fortitudine sua roborā-
bitur uir. Dñm formidabunt
aduersarij ei: et sup ipos ince-
lis tonabit. Dñs iudicabit fi-
nes terre: et dabit impium
regi suo: et sublimabit cornu
xpi sui. Et abiit helcana in iā-
matha: in domum suā. Quer-
aū erat minister in conspectu
domini: ante faciem hely sa-
cerdotis. *Dom. iiii. lc. i.*

Seruit samuhel et
dominus erat cū
eo: et non cecidit
ex omnib; uer-
bis eius in ter-
ram. Et cognouit uniuersus
isrl' adan usq; bethsabee: qd
fidelis samuhel ppha ēēt do-
mini. Et addidit ut dñs appa-
reret in sylo: quoniā reuelat
fuerat dominus samueli in
sylo iuxta uerbum domini.
Et euenit sermo samuhelis

uniūso isrl̄. Et factum ē indi-
 eb; illis: conuenerunt philis-
 tium impugnam. Egressus est
 namq; isrl̄ obviam philistium
 in plium: et castra metatus ē
 iuxta lapidem adiutorii. Por-
 ro philistium uenerunt in af-
 fech: et aciem instruxerunt
 contra isrl̄. *ii. lc.*

Into aut certamine terga
 uertit isrl̄ philisteis: et cesa-
 sunt in illo certamine passim
 pagros. quasi quatuor milia ui-
 roz. Et reuersus est ip̄s ad
 castra. Dixeruntq; maiores na-
 tu de isrl̄. Quare percussit nos
 hodie dñs coram philistium?

Afferamus ad nos de sylo ar-
 cham federis domini: et ue-
 niat in medium nr̄i: ut sal-
 uet nos de manu inimicorū
 nr̄oz. Misit ergo ip̄s in sylo:
 et tulerunt inde archam fe-
 deris domini exercituum se-
 dentis sup cherubyn: et anteq;
 duo filii hely cum archa fede-

Cris dei: ofny et phinees.
 umq; uenisset *iii. lc.*
 archa federis domini
 in castra: uociferatus ē omnis
 isrl̄ clamore grandi: et p̄sonu-
 it terria. Et audierunt philis-
 tium uocem clamoris: dixerūt
 q̄.

Que nam ē hec uox clamo-
 ris magni in castris hebreoz?
 Et cognouerunt quod archa
 domini uenisset in castra. Ti-
 mueruntq; philistium dicen-
 tes. Venit dñs in castra. Et inge-
 muerunt dicentes. Ve nobis.
 Non enim fuit tanta exulta-
 tio heri et nudius tertius. Ve
 nobis. Quis nos saluabit de ma-
 nib; deoz sublimium istoz?

Hu sunt dñi qui percusserunt e-
 giptum: omni plaga in deser-
 to. Confortamini et estote uiri
 philistium: ne seruiatis hebre-
 is. sicut illi seruerunt nobis.
 Confortamini et bellate. Pug-
 nauerunt ergo philistium et
 cesus est isrl̄: et fugit unus-
 quisq; in tabernaculum suum.

Et facta est plaga magna ni-
 mis: et ceciderunt de isrl̄ tri-
 ginta milia peditum: et ar-
 cha dei capta est. Duo quoq; fi-
 lii hely mortui sunt: ofny et
 phinees. *iiii. lc.*

Currens uir de benia-
 myn ex acie uenit in
 sylo indie illa: cussa ueste. et
 consp̄sus puluere caput. Cūq;
 uenisset ille: hely sedebat sup
 sellam contra uiam expectās.
 Erat enim cor eius pauens. p̄

archa domini. **S**u autē ille p̄
qm̄ ingressus est: nuntiavit
urbi: et ululavit omnis civi-
tas. **E**t audiuit hely sonitum
clamoris: et dixit. Quis est hic
sonitus tumultus huius? **A**t il-
le festinavit et venit: et an-
nuntiavit hely. Heli autē erat
nonaginta et octo annorum: et
oculi eius caligauerant: et vi-
dere non poterat. **E**t dixit ad
hely. Ego sum qui veni de pre-
lio: et ego qui de acie fugi ho-
die. **C**ui ille ait. Quid actum
ē fili mi? **R**espondens autem
qui nunciabat: fugit inquit
isrl̄ coram philistiim: et ruina
magna facta est in ip̄lo: et in-
sup duo filii tui mortui sunt
ofny et phinees: et archa dei
capta est. **C**umq; ille nomina-
set archam dī: cecidit de sella
retrosum iuxta ostium: et
fractis cervicib; mortuus est.
Senex enim erat vir et gēde-
uus: et ip̄e iudicavit isrl̄ q̄
chaginta annis. **S.**

Philistiim tulerunt ar-
cham dei: et asportave-
runt eam a lapide adiutorū
in azotum. **I**nterunt autem
philistiim archam dī: et intu-
lerunt eam in templū dagon:

et statuerunt eam iuxta da-
gon. **C**umq; diluculo sur̄ rex-
issent azoti altera die: ecce
dagon iacebat p̄nuus interia
ante archam domini. **E**t tulerunt
dagon: et restituerunt
eum in loco suo. **Q**uibusq; ma-
ne die alio consurgentes: in-
venerunt dagon iacentem
sup faciem suam interia corā
archa dñi: caput autē dagon
et due palme manūū eius ab-
cise erant sup lumen. **P**orro
dagon truncus solus reman-
serat in loco suo. **P**pter hanc
causam non calcant sacerdo-
tes dagon et omnes qui ingre-
diuntur templum eius super
lumen dagon in azoto: usq; in
hodiernum diem. **S.**

Magis gravata ē manus do-
mini sup azotos: et de-
molutus ē eos: et percussit
in secretori parte narium:
azotum et fines eius. **V**identes
autē viri azoti: huicemodi
plagam dixerunt. **N**ō maneat
archa dei isrl̄ apud nos:
quoniam diua est manus ei
sup nos: et sup dagon dñi nos-
trum. **E**t mittentes congrega-
verunt omnes sathrapas phi-
listinorum ad se: et dixerunt. **Q**uā

faciemus de archa dei israel. Responderuntque gethei. Circumducatur archa dei israel. Et circumduxerunt archam dei israel. Filius autem circumducentibus eam fiebat manus domini super singulas ciuitates interfectionis magne nimis. et percutebat viros unius cuiusque urbis a paruo usque ad maiore. et computrescebant prominentes extales eorum. Inierunt ergo gethei consilium. et fecerunt sibi sedes pelliceas. miseruntque archam dei in acharon. **Vii.**

Cum uenisset archa dei in acharon. exclamauerunt acharonites dicentes. Adfluxerunt ad nos archam dei israel. ut interficiat nos et populum nostrum. Miserunt itaque et congregauerunt omnes sacerdotes philistinorum. Qui dixerunt. Dimitte archam dei israel et reuertatur in locum suum. ut non interficiat nos cum populo nostro. fiebat enim pauor mortis in singulis urbibus. et grauissima ualde manus domini. **Vii.** quoque qui mortui non fuerant. percutebantur in secretiori parte natum. et ascendebat uulatus unius

cuiusque ciuitatis usque in celum. fuit ergo archa domini in regione philistinorum. septem **le** mensibus. **Viii.**

Vocauerunt philistinim sacerdotes et diuinos dicentes. Quid faciemus de archa dei. Indicate nobis. quomodo remittemus eam in locum suum. Qui dixerunt. Si remittitis archam dei israel. nolite dimittere eam uacuam. sed quod debetis reddeere ei pro peccato. et tunc curabimur. et scietis quare non recedat manus eius a uobis. Qui dixerunt. Quid est quod pro delicto reddeere debeamus ei. Responderuntque illi. Juxta numerum prouinciarum philistinorum quinq; anos aureos facietis. et quinq; mures aureos. quia plaga una fuit omnibus uobis et sacerdotibus uestris. **Et** ^{autem} facietisque similitudinem anorum uestrorum et similitudinem murum qui demoliti sunt terram. et dabitis deo israel gloriam. si forte releuet manum suam a uobis. et aclus uestris. et a terra uestra. Quare ad grauatis corda uestra. sicut ad grauauit egyptus et pharaon cor suum. Nonne eorum postquam percussus est

tunc dimisit eos et abierunt.
Hunc ergo arripite et facite
plaustrum nouum et
duas uaccas feras. quibus non
est impositum iugum iungi
te in plastro. et recludite ui
tulos earum domi. tolletisq;
archam domini et ponetis in
plastro. et uasa aurea que
exsoluistis p delicto ponetis
in capsellam ad latus eius. et
dimittite eam ut uadat. **iiii.**

Actum est uerbum domini.
domini ad samuelem
dicens. Venite
me quod constituerim
saul regem. quia dereliquit
me. et uerba mea ope non im
pleuit. Contra istatusque est sa
muel. et clamauit ad dominum to
ta nocte. Cumque de nocte sur
rexisset samuel. ut iret ad
saul mane. nuntiatum est sa
mueli. eo quod uenisset saul
in carmelum. et erexisset ibi for
nicem triumphalem. et reuer
sus insisset. descendissetque in
galgala. Venit ergo samuel ad
saul. et dixit ei. Benedictus tu
domino. impleui uerbum do
mini. Dixitque samuel. Et que est
hec uox gregum que resonat
in auribus meis. et armentorum

quoniam ego audio. Et ait saul. De
amalech adfluxerunt ea. Dep
cit enim ipse melioribus ouibus
et armentis ut immolarentur
domino deo tuo. reliqua uero
occidimus. **lectio. ii.**

Ait samuel ad saul. Sine
me. et indicabo tibi que
locutus sit dominus ad me nocte. Dix
itque ei. Loquere. Et ait samuel.
Nonne cum paruulus es in
oculis tuis. caput in tribubus
israhel factus es. Unxitque te dominus
in regem super israhel. et misit te
dominus in uia et ait. Hade
et interfice peccatores amalech.
et pugnabis contra eos usque
ad interuentionem eorum. Quare
ergo non audisti uocem domini.
sed uersus ad preclam es. et fe
cisti malum in oculis domini.
Et ait saul ad samuelem. Im
mo audiui uocem domini. et
ambulauit in uia quam misit
me dominus. et adfluxi agag
regem amalech. et amalech in
ter feci. Tulit autem ipse de pre
da oues et boues primitias
eorum que cesa sunt. ut immo

let deo deo suo in gal
galis. **lectio. iii.**
Ait samuel. Numquid
uult dominus holocausta et uic

timas. et non potius ut obediatur uoci domini. Melior est enim obedientia quam iuictime. et auscultare magis quam offerre adixem arietum. quod quasi peccatum arietolandi est repugnare. et quasi ydolatrie scelus nolle acquiescere. Pro eo ergo quod abiecasti sermonem domini. abiecit te dominus ne sis rex. Dixitque saul ad samuelem. Peccaui. quia peruaricatus sum sermonem domini. et uerba tua. timens ipsum et obediens uoci eius. Sed nunc porta queso peccatum meum. et reuertere mecum ut adorem dominum. Et ait samuel ad saul. Non reuertar tecum. quia periecasti sermonem domini. et periecit te dominus ne sis rex super israhel. *iii. le*

Conuersus est samuel ut abiret. Saul autem apprehendit summitate pili eius. que et cissa est. Et ait ad eum samuel. Scidit dominus regnum israhel a te hodie. et tradidit illud proximo tuo meliorem. Porro triumphator non pariter in israhel. et penitentie non flectetur. Non enim homo est ut agat penitentiam. At ille ait. Peccaui. sed nunc honora

me coram senioribus ipsi mei et coram israhel. et reuertere mecum ut adorem dominum deum tuum. Reuersusque ergo samuel. secutus est saulem. Et adorauit saul dominum. Dixitque samuel. Adhuc te ad me agag regem amalech. Et oblatus est ei agag pinguis simus. Et dixit agag. Siccine separa amara mors. Et ait samuel. Sicut fecit absque liberis mulieres gladius tuus. sic absque liberis erit inter mulieres mater tua. Et instructus a concidit eum samuel coram domino in galgathis. *v. le.*

Abit samuel in ramatha. Saul uero ascendit in domum suam in gabaath. Et non uidit samuel ultra saul. usque ad diem mortis sue. Verum tamen lugebat samuel saul. quod dominum penitebat quod constitisset regem saul super israhel.

Dixitque dominus ad samuelem. Usque quo tu luges saul cum ego peccerim eum ne regnet super israhel. Imple cornu tuum oleo. et ueni ut mittam te ad ysay. bethleemi. quia uidi enim in filiis eius michi regem. Et ait samuel. Quomodo uacilla. Audiet enim saul. et interfici

ciet me. Et ait dñs. Vitulum
de armento tolles in manu tu
a: et dices. Ad immolandum
domino ueni. Et uocabis ysai
ad uechimam. et ego ostendā
tibi quid facias: et unges que
cumq; monstraueo tibi. **vi.**
Fecit samuel sicut locutus
est dominus: uenitq;
in bethleem. Et admirati sunt
seniores ciuitatis: occurren
tes ei. Dixeruntq;. Pacificus
ne est ingressus tuus. Et ait.
Pacificus. Ad immolandum
domino ueni. Sanctificamini
et uenite mecum: ut immo
lem. Sanctificauit g; ysai et
filios eius: et uocauit eos ad
sacrificium. Cumq; ingressi
essent: uidit helyab et ait. An
coram domino est xpc eius.
Et dixit dominus ad samuelem.
Ne respicias uultum eius. neq;
altitudinem stature eius: quo
niam abieci eum: nec iuxta in
tuitum hominis iudico. homo
enim uidet ea que parent:
dominus autē intuetur cor. Et
uocauit ysai aminadab:
et adfluxit eum. coram sa
muel. Qui dixit. Nec hunc
elegit dominus. Adduxit
autem ysai sama. De quo ait.

Etiam hunc non elegit dñs.
adfluxit ysai **vii.**
Adfluxit ysai **vii.**
septem filios suos co
iam samuel: et ait sa
muel ad ysai. Non elegit do
minus ex istis. Dixit samuel
ad ysai. Numquid iam com
pleti sunt filii. Qui respondit.
Adhuc reliquus ē paruulus:
et pascit oues. Et ait samuel
ad ysai. Mitte et adfluxit eū. Nec
enim discumbemus: prius q̄
ille huc ueniat. Mitte ergo et
adfluxit eum. Erat autē rufus
et pulcher aspectu: decoraq; fa
cie. Et ait dñs. Surge unge eū:
ipe est enim. Tulit igitur samuel
cornu olei: et unxit eum in me
dio fratrum eius. Et directus
est sp̄s domini in claud: ad ue
illa et in reliquum. Surgensq;
samuel: abiit in ramatha. **le**
Spiritus domini **viii.**
recessit a saul: et exagi
tabat eum sp̄s nequam
a domino. Dixeruntq; serui sa
ul ad eum. Ecce sp̄s dñi malus
exagitat te. Iubeat dñs n̄ rex:
et serui tui qui coram te sunt.
querant hominem scientem
psallere cythara: ut quando ar
ripuerit te sp̄s dñi malus psal
lar manu sua: et leuius feras.

Et ait saul ad seruos suos: **D**uide-
 re in aliquē bene psallen-
 tem: et adluce eum ad me. Et
 respondens unus de pueris
 ait. Ecce uidi filium ysai beth-
 leemitem scientem psallere et
 fortissimum robore. et uirum
 bellicosum. et prudentem in uer-
 bis. et uirum pulchrum: et do-
 minus est cum eo. Misit ergo sa-
 ul nuntios ad ysai dicens. Mit-
 te ad me dauid filium tuum:
 qui est in pascuis. Tunc itaq;
 ysai asinum plenum panibus et
 lagenam uini. et hethum de ca-
 pris unum: et misit per manum
 dauid filii sui sauli. Et uenit
 dauid ad saul: et stetit coram
 eo. At ille dilexit eum nimis:
 et factus est eius armiger. Mi-
 sitq; saul ad ysai dicens. Stet
 dauid in conspectu meo: in-
 uenit enim gratiam in oculis
 meis. **Domineca.**
Congregantes v.
 philistinum agmi-
 na sua in prelium.
 conuenerunt in
 socoth iude: et castra metan
 sunt inter socoth. et azecha. in
 finibus domyni. Porro saul et
 uiri isrl congregati uenerunt
 in uallem therabim: et duxerunt

erunt aciem ad pugnandum contra
 philistinum. Et philistinum stabant
 super montem ex parte hac: et isrl
 stabat super montem ex altera parte.
 uallisq; erat inter eos. Et egressus
 est uir spiritus de castris philis-
 tinorum nomine goliath de geth:
 altitudinis sex cubitorum et pal-
 mo. et cassis circa super caput eius:
 et lorica amara induebatur.
 Porro pondus lorice eius quinq;
 milia syclorum eris. et occreas ete-
 as habebat in cruribus: et clipe-
 us ereus tegebat humeros eius
 hastile autem haste eius erat quasi
 litatorum texentium. ipsum
 autem ferrum haste eius sexcen-
 tos habebat ferri. et armiger
 eius ante cedebat eum. **ii. lc.**
Stans autem philisteus cla-
 mabat aduersus pha-
 langas isrl: et dicebat
 eis. Quare uenistis parati ad p-
 lium? Numquid non sum ego
 philisteus. et uos serui saul?
 Fugite ex uobis uirum: et des-
 cendat ad singulare certamen.
 Si quauerit pugnare mecum.
 et percusserit me: erimus uobis
 serui. Si autem ego preualuero.
 et percussero eum: uos serui eri-
 tis. et seruietis nobis. Et ait
 philisteus. Ego exprobraui agmi-

nub; israhelis hodie. **D**ate m̄ uirum. et in ear mecum singulare certamen. **A**udiens autē saul et om̄s uiri israhelite. sermones philistei huicemodi. stupebant et metuebant nimis. **D**auid autē erat filius uiri efraim. de quo sup̄ dictum est. de bethleem iuda cui nomen erat ysai. qui habebat octo filios. et erat uir indies; saul senex et grandæuus int̄ uiros. **A** bierunt tres filii ysai **iii.** maiores post saul in pretium. **E**t nomina trium filiorum eius qui prexerunt ad bellum. behab primogenitus. et scds amminadab. terciusq; sama. **D**auid autē erat minimus. **T**rib; ḡ maiorib; secutis saul. abire dauid et reuersus est a saul. ut pasceret gregem patris sui in bethleem. **P**rocedebat v̄ philisteus mane et uespe. et stabat quadraginta dieb;. **D**ixit autē ysai ad dauid filium suum. **A**ccipe fr̄ib; tuis ephypolenta. et decem panes istos. et curte in castra ad fr̄es tuos. et decem formellas casei. has deferēs ad tribunum. et fr̄es tuos uisitabis si recte agant. et cum quib; ordina

ti sunt disce. **S**aul autē et omnes filii israhel. in ualle therabin thi pugnabant ad usum philistinum. **S**urrexit itaq; dauid mane. et commendauit gregem custodi. et onustus abiit sicut preparat ei ysai. **E**t uenit ad locum magala. et ad exercitum qui egressus ad pugnam uociferatus erat in certamine. **D**irexerat enim aciem israhel. et philistinum ex aduerso fuerant preparati. **iiii. lect.**

Relinquens dauid uasa que attulerat sub manu custodis ad sarcinas. **C**ucurrit ad locum certaminis. et interrogabat si omnia recte agerentur erga fr̄es suos. **C**umq; adhuc loqueretur eis. apparuit uir ille spiritus ascendens goliath nomine philisteus de geth. ex castris philistinorum. **E**t loquente eo hec eadem uerba. audiuit dauid. **O**mnes autē israhelite cum uidissent uirum. fugerunt a facie eius. timentes eum ualde. **E**t dixit unus quorpiam de israhel ad dauid. **N**um uidisti uirum hunc qui ascendit. **A**d expruandum enim israhel ascendit. **U**irum ḡ qui p

cusserit eum dabit eum rex
 diuitis magnis. et filia suam
 dabit ei: et domum patris ei
 faciet absq; tributo iustis. Et
 ait dauid ad iuros qui secum
 stabant dicens. Quid dabit
 iuro qui percusserit philisteum
 hunc. et tulerit opprobrium
 de isrl. Quis est enim hic phi
 listeus incurcumcisus qui ex
 pbiatur acies di uuentis. Re
 ferebat aut ei ipsi eundem

A sermonem. *le. v.*
 ductus est dauid ad
 saul: et locutus est ei.
 Non concidat cor cuiqua in eo:
 ego seruus tuus uada et pug
 nabo aduersus philisteum. Et
 ait dauid saul ad dauid. Non
 uales resistere philisteo isti. n
 pugnare aduersus eum quia
 puer es: hic aut uir bellator
 ab adolescentia sua. Dixitq;
 dauid ad saul. Pascebat seruu
 tuus patris sui gregem. et
 uenebat leo uel ursus. tolle
 barq; arietem de medio gregi:
 et sequebar eos et percutebam
 et eruebam de ore eoz. et illi co
 surgebant aduersum me: et
 apprehendebam mentu eoz.
 et suffocabam. interficiebamq; eo.
 Nam et leonem et ursum inter

feci: ego seruus tuus. Fuit ig
 et philisteus hic incurcumcisus:
 quasi unus ex eis. Hunc uada
 et aufetam opprobrium ipsi. quo
 quis est hic philisteus incurcu
 sus: qui ausus est maledicere
 exercitum di uuentis. Et ait
 dauid. Dns qui eripuit me de
 manu leonis. et de manu urfi:
 ipse liberabit me de manu phi
 listei hui. *lectio. vi.*

Dixit saul ad dauid. Vade
 et dns tecum sit. Et idu
 it eum saul uestimtis
 suis: et imposuit galeam cream
 sup caput eius: et uestiuit eu
 lorica. Accinctus g dauid gla
 dio eius sup uestem suam: cepit
 temptare si armatus posset in
 cedere. Non enim habebat cosue
 tudinem. Dixitq; dauid ad saul.
 Non possum sic incedere: quia
 nec usum habeo. Et deposuit ea:
 et tulit baculum suum que sem
 per habebat in manib;: et elegit
 sibi quinque limpidissimos lapi
 des de torrente: et misit eos in
 pastozalem peram qm habebat
 secum: et fundam manu tulit:
 et pcessit aduersum philisteu
 Ibat aut philisteus incedens et
 adpropinqns aduersum dauid: et
 armiger eius ante eum. Cuiq;

insperisset philisteus et uideret
ser dauid: desperit eum. Erat
enim adolescens rufus: et pul-
cher aspectu. Et dixit philisteus
ad dauid. Numquid ego canis
sum quod tu uenis ad me cum ba-
culo? Et maledixit philisteus
dauid: in diis suis. *le. vii.*

Dixit philisteus ad dauid.
Veni ad me: et dabo car-
nes tuas uolantibus celi et
bestiis terre. Dixit autem dauid ad
philisteum. Tu uenis ad me cum
gladio et hasta et clipeo: ego au-
tem uenio ad te in nomine domini exerci-
tuum dei agminum israel: quibus ex-
probrasti hodie: et dabit te dominus
in manu mea: et percussam te: et au-
feram caput tuum a te: et dabo
caduera philistinum castrorum
hodie uolantibus celi et bestiis ter-
re: ut sciat omnis terra quia
est deus in israel: et nouerit uniuersa
ecclesia hec quia non in gladio
nec in hasta saluat dominus. Ipsi-
us est enim bellum: et tradet uos in
manus nostras. Cum ergo surrexit
ser philisteus et ueniret et ad-
propinquaret contra dauid: festinauit
dauid et cucurrit ad pugnam
ex aduerso philistei. Et misit
manum suam in peram: tulitque
lapidem unum: et funda iecit:

et percussit philisteum in fronte:
et infixus est lapis in fronte eius:
et cecidit in faciem suam super
terram. *le. viii.*

Deuoluit dauid aduer-
sum philisteum in funda et la-
pide: percussitque philisteum in-
fecit. Cumque gladium non haberet
in manu dauid: cucurrit et stetit
super philisteum: et tulit gladium
eius: et erexit de uagina sua et
infectit eum: percussitque caput eius.
Videntes autem philistinum quod
mortuus esset fortissimi eorum: fu-
gerunt. Et consurgentes iura
israel et iuda uociferati sunt: et
persecuti sunt philisteos usque dum
uenirent in uallem: et usque ad
portam accharon. Cecideruntque
uulnerati de philistinum in uia sa-
rym: et usque ad geth: et usque acha-
ron. Et reuerentes filii israel propter
persecuti fuerant philisteos: in-
uaserunt castra. Assumens autem
dauid caput philistei: attulit

Illud iherusalem: arma uel pos-
sunt in tabernaculo suo.
actum est **dominica**
postquam mortuus vi-
est saul: ut dauid reuerteret
a cede amalech et maneret in
sichelech dies duos. In die autem
tertia: apparuit homo ueniens

de castris saul ueste concissa: et
puluere aspsus caput. Et ut
uenit ad dauid cecidit sup sag-
em suam: et adorauit. Dixitq;
ad eum dauid. **V**nde uenis.
Qui ait ad eum. De castris isrl
fugi. Et dixit ad eum dauid.
Quod est uerbum quod fecim est?
Indica m. **Q**ui ait. Fugit ips
ex plio: et multi conruentes e-
iplo mortui sunt. **S**; et saul et
ionathan filius eius interie-
Dixit dauid. **I**terum. **I**.
Ad adolescentem qui nun-
ciabat ei. **V**nde scis quia
mortuus e saul et ionathan
filius eius. **E**t ait adolescens
qui nuntiabat ei. **C**asu ueni
in monte gelboe: et saul i cu-
tebat sup hastam sua. Porro
currus et equites adpropinqua-
bant ei. **E**t conuersus post ter-
gum suu: uidensq; me uoca-
uit. **C**ui cu respondissem al-
sum: dixit m. **Q**uisnam estu?
Et aio ad eu. **A**malechites sum.
Et locutus est m. **S**ta sup me
et interfice me: quo tenent me
angustie. **E**t adhuc tota ani-
ma mea in me e. **S**tansq; sup
eu occidi illum: sciebam enim
quod uiuere non poterat post ru-
inam. **E**t tuli diadema quod

147.
erat in capite ei: et armilla
de brachio illi: et attuli ad
te dnm meum huc. **iii.**

Adprehendens dauid
uestimenta sua scidit.
Omsq; uiri qui erant
cu eo: et planxerunt. et fleue-
runt et ieiunauerunt usq; ad
uespam sup saul. et sup iona-
than filium ei: et sup ipm do-
mini. et sup domu israhel: quod
conruissent gladio. **D**ixitq; da-
uid ad iuuenem qui nuntia-
uerat ei. **V**nde es? **Q**ui respon-
dit. **F**ili hominis aduene ama-
lechite ego sum. **E**t ait ad eu
dauid. **Q**uare non timuisti
mittere manu tua ut occide-
res xpm dny? **V**ocansq; dauid
unum de pueris suis: ait. **A**cce-
dens irue in eum. **Q**ui pecu-
sit illum: et mortuus e. **E**t ait
ad eum dauid. **S**anguis tuus
sup caput tuum. **O**s enim tuu
locutum e. aduersum te dices.
Ego interfeci xpm domini. **le.**

Planxit aut dauid **iiii.**
planctu huicemodi sup
saul et sup ionathan filium
ei: et pcepit ut docerent fili-
os uida arcum. sicut scriptu
e in libro iustoz. **C**onsidera is-
rahel. **p**his qui mortui sunt:

sup excelsa tua uulnerati.
Inchiti isrl: sup montes tuos
infecti sunt. Quos ceciderunt
fortes. Nolite nuntiare ingeth:
neq; annuntietis in copetis al
chalonis: ne forte letent filie
philistum: ne exultent filie i
circumcisoz. Montes gelboe
n ros n pluuie ueniant sup
uos. neq; sint agri primitiaz.
quia ibi abiectus est clipeus
fortium. clipeus saul quasi no
est unctus oleo: a sanguine in
fectoz. ab adipe fortium. Sagit
ta ionathe numq; redit retro
sum: et gladius saul no est re
uersus in anis. Saul et ionath
as amabiles. et decori in uita
sua: in morte quoq; no sunt diuisi.
Igitur consuluit dauid dnm
dicens. Num ascenda in una de
ciuitatib; iuda: Et ait dñs ad
eum. Ascende. Dixitq; dauid.
Q ascenda: Et respondit ei. In
ebion. Ascendit ergo dauid et
duo mulieres ei: achinoem ie
riabelites. et abigail uxor na
bal carmeli. S; et uiros qui cu
eo erant dixit dauid singulos
cu domo sua: et manserunt in
oppidis hebron. Veneruntq; ui
ri iuda: et unxerunt ibi dauid.
ut regnaret sup domum iuda. v

Tu autem
Lectio 6.

^{Lectio 6.}
Nuntiauit e dauid quod
uir iabes galaath sepe
uissent saul. Misit g; da
uid nuntios ad uiros iabes ga
laath: dixitq; ad eos. Benedicti
uos dño qui fecistis miam hac
cu dño ur̄o saul: et sepelitis eu.
Et nunc retribuet quide uobis
dñs miam et ueritate: s; et ego
retulam gram eo qd feceritis uer
bum istud. Confortentur man
ure: et estote filii fortitudinis.
Eicit eni mortuus sit dñs iu
saul: tam me unxit domus iuda
rege sibi. Abner aut filius ner:
pnceps exercitus saul: tulit hi
boseseth filium saul et circūduxit
eu p castra: regemq; constituit
sup galaad. et sup iessuri. et
sup ierihabel. et sup effraym. et
sup beniamyn. et sup isrl uni
uer sum. ^{Lectio VII.}

Quadringenta annoz. e
rat hi boseseth filius sa
ul: cu cepisset regnare sup isrl:
et duob; annis regnauit. Sola
aut domus iuda sequebatur da
uid. Et fuit numerus dierum
qs comoratus est dauid. impans
in ebion sup domum iuda: septem
annoz. et sex mensium. Egressu
q; e abner filius ner: et pueri
hiboseseth filii saul: de castris in

Tu autem
Lectio 8.

gabaon. Porro ioab filius sar
uie. et pueri dauid egressi sunt.
et occurrerunt eis iuxta piscinam
gabaon. Et cum in unum conuenis
sent in regione sederunt. huius ex
una parte piscine. et illi ex al
tera. Dixitque abner ad ioab. Sur
gant pueri et ludant coram no
bis. Et respondit ioab. Surgat.
Surrexerunt ergo et transierunt
numero duodecim de beniamin.
ex parte his boseth filii saul. et du
odecim ex pueris dauid. Apphen
soque unusquisque capite comparis
sui. defixit gladium in latus con
trarium. et ceciderunt simul. Vo
catumque est nomen loci illius. ager
robustorum in gabaon. Et certum
est bellum durum satis in die illa. fu
gatusque est abner. et viri israel apue
rant autem ibi tres. Iri dauid.
H filii saruie. ioab. et aby
sai. et asahel. Porro asahel
curator velocissimus fuit. quasi unus
ex capreis que morantur in siluis.
Psequebatur autem asahel abner.
et non declinauit neque ad dextram
neque ad sinistram obmittens pse
qui abner. Respexit itaque abner
post tergum suum. et ait. Tu
ne es asahel. Qui respondit. Ego
sum. Dixitque ei abner. Vade ad
dexteram siue ad sinistram. et ap

prehende unum de adolescentibus. et
tolle et spolia eius. Noluit autem asahel
omittere. quin urgeret eum. Qui
sumque locutus est abner ad asahel.
Recede noli me sequi. ne compel
lar te confodere in terram. et le
uare non potero faciem meam ad io
ab fratrem tuum. Qui audire contemp
sit. et noluit declinare. Percussit
ergo eum abner. autem sa hasta in ingui
ne et interfecit. et mortuus est in eodem
loco. Omnesque qui insibant pro locum
in quo ceciderat asahel et mortuus
erat. subsistebant. Psequentibus
autem ioab et abysai fugientem ab
ner. sol occubuit.

Congregati sunt filii benia
min ad abner. et cogloba
ti in unum cuneum stete
runt. in similitudine tumuli unius. Et
exclamauit abner ad ioab. et ait.
Num usque ad intimationem tuam
mucro desinet. An ignoras quod
periculosa sit despectio. Usque quo
non dicas populo. ut omittat psequi
fratres suos. Et ait ioab. Vult dominus
si locutus fuisset mane. recessis
set populus psequens fratrem suum. In
sonuit ergo vicina ioab. et stetit
omnis exercitus. nec persecuti sunt
ultra israel. neque iniecit certamen.
Abner autem et viri eius abiierunt
per campestria tota nocte illa.

et insierunt iordanem. et iustitiam
omni terhoron uenerunt ad castra.
Porro ioab reuersus omisso abner. co-
gregauit omne populum. et defuerunt de
pueris dauid decem et nouem uiri. ex-
cepto asahel. Serui autem dauid percus-
serunt de beniamin et de uiris qui
erant cum abner trecentos sexaginta
qui et mortui sunt. Tuleruntque asahel et
sepelierunt eum in sepulchro patris sui.
in bethleem. et ambulauerunt tota
nocte ioab et uiri qui erant cum eo. et in
ipso crepusculo puenerunt in ebron.

Audierunt philistinum quod dominus
unxisset dauid regem. **vii.**
sup. i. et ascenderunt
unius ut quererent dauid. **Q**uod
cum audisset dauid. descendit
in bellum. Philistinum autem ue-
nientes. diffusi sunt in ualle ia-
phaim. Et consuluit dauid dominum
dicens. Si ascenda ad philistinum.
et si dabis eos in manus meas.
Et dixit dominus ad dauid. Ascende.
quia tradens tradam philistinum
in manu tua. **V**enit ergo dauid in ba-
alpharasim. et percussit eos ibi.
Et dixit. Diuisit dominus inimicos
meos coram me. sicut diuiduntur
aque. **P**ropterea uocatum est nomen
loci illius. baalpharasim. **E**t re-
liquerunt ibi sculptura sua.
que tulit dauid et uiri eius.

Audierunt philistinum ut **ii. k.**
ascenderent. et diffusi sunt
in ualle iaphaim. **C**onsulu-
it autem dauid dominum. **Q**ui respondit.
Non ascendas in obuiam illorum.
sed qua post tergum eorum. et ueni-
es ad eos ex aduerso per uiam. **E**t
cum audieris sonitum gradien-
tis in cacumine per uiam. tunc in-
bis per uiam. quia tunc egredietur
dominus ante faciem tuam ut percussat
castra philistinum. **F**ecit itaque da-
uid sicut precepit ei dominus. et percus-
sit philistinum de gabaa usque dum
uenias gezer. **C**ongregauit autem
rursum dauid omnes electos ex
israhel. triginta milia. **S**urrexeruntque
et abiit. et uniusus populus qui e-
rat cum eo de uiris iuda. ut
adlucet archam dei super quam in-
uocatum est nomen domini exercituum
sedentis in cherubin super eam.
et imposuerunt archam domini super
plaustrum nouum. **T**uleruntque ar-
cham de domo aminadab.
qui erat in gabaa. **O**za autem et
hario filii aminadab. ministrabant
plaustrum nouum. **iii. lecto.**

Quoniam tulissent archam de
domo aminadab. qui e-
rat in gabaa. custodiens
archam dei. hario precebat ar-
cham. **D**avid autem et omnes israhel.

149.
ludabant coram dño: in omni-
bus lignis fabricatis. et cytha-
ris. et lyris. et tympanis. et sy-
tris. et cymbalis. Postq̄ aut̄ ue-
nerunt ad arcam nachor: ex-
tendit manū suā ora ad archa-
dī et tenuit eam. quō calcitra-
bant boues. et declinauerant
eam. Iratusq̄ indignatione
dñs cont̄ oram: percussit eū sup̄
temeritatē. Qui inortuus ē ibi:
iuxta archam dī. Contristatus
q̄ ē dauid: eo qd̄ percussisset dñs
oram. Et uocatum est nomē loci
illius percussio ora: usq̄ in diē hāc.
Et extimuit dauid dñm in die
illa dicens. Quom̄ ingredietur
ad me archa dñi: Et noluit di-
uertere ad se archam dñi. Inci-
uitatem dauid: s; diuertit eā
in domo obed edom gethei. **Re.**
Habitauit archa dñi **iiii.**
in domo obed edom ge-
thel: tribus mensibus. Et benedixit
dñs obeh edom: et omne do-
mum eius. Nuntiatumq̄ est
regi dauid: quia benedixisset
dñs obeh edom. et omnia ei:
pp̄t archam dñi. Abiit ḡ dauid:
et adluxit archam dī de domo
obeth edom in ciuitatē dauid:
cum gaudio. Cumq̄ in scendit-
sent qui portabant archam do-

mini sex passus: immolabant
bouem et arietem: et dauid sal-
tabat totis uiribus ante dñm. Por-
ro dauid accinctus erat ephor-
lineo: et dauid et omnis domus
isrl̄ ducebant archam testamē-
ti dñi in iubilo. et in clangore
bucine. Cumq̄ inisset archa
dñi in ciuitatem dauid: mi-
chol filia saul p̄spiciens p̄ fe-
nestram. uidit regem dauid
subsistentem atq̄ saltantē corā
dño: et despectit eum in corde
suo. Et introdixerunt archam
dī: et posuerunt eam in loco suo
in medio tabernaculi qd̄ teten-
derat ei dauid. Et obtulit holo-
chausta dauid coram domino.

Cetera pacifica. **Re. v.**
Cumq̄ complexisset dauid
offerens holocaustum
et pacifica. benedixit ppl̄m in
nomine dñi exercituum: et par-
titus ē uniuerse multitudini
isrl̄ tam uirō quā mulieri sin-
gulis collirida panis unā. et
assatura bubule carnis unā:
et simulam fixam oleo. Et abi-
it omnis ppl̄s: unusquisq̄ in
domū suam. Reuersusq̄ est da-
uid ut benediceret domū suę.
Et egressa michol filia saul in
occursum dauid: ait. **Q̄m glo-**

riofus fuit hodie rex isrl̄. dūco
opiens se ante ancillas seruoꝝ
suoꝝ. et nudatus est quasi si
nuderetur unus de scur̄is. Dixq;
dauid ad nichol. Ante dominū
qui elegit me potius qm̄ patre
tuū. et qm̄ omnē domū eius. et
p̄cepit michi ut eē dux super
p̄p̄m dñi isrl̄. iuda et uulior fia
plurim factus sum. et ero humi
lis in oculis meis. et cum ancil
lis de quib; locuta es. gl̄osior ap
parebo. Igitur nichol filie saul.
non est natus filius usq; indie
mortis sue. *vi.*

Factū est cum sedisset da
uid in domo sua. et dñs detul
set ei requiē unctiq; ab uniuersis
inimicis suis. dixit ad nathā
apham. Vides ne quom̄ habitem
in domo cedrina. et archa dñi po
sita sit in medio pellium. Dixq;
nathan ad regem. Omne qd̄ est in
corde tuo uade et fac. quia dñs
tecū est. Factū est autē in nocte illa.
et ecce sermo dñi ad nathan di
cens. Vade et loquere ad seruu
meū dauid. Hec dicit dñs. Num
quid tu edificabis in domū ad
habitandum. Neq; enī habita
ui in domo ex die qua eluxi fi
lios isrl̄ de terra egypti usq; indie
hanc. s; ambulabam in taberna

culo et in tentorio p̄ cuncta loca
que in sinu eū omnib; filiis isrl̄
Hum̄qd̄ loquens locutus sū ad
unā de tribub; isrl̄. cui p̄cepit ut
pasceret p̄p̄m meū isrl̄ dicens.

Hquare non edificasti in domum
cedrinam. *vii.*
et dices seruo meo dauid.
Hec dicit dñs exercituum.
Ego te tuli de pascuis sequente
gregem. ut eēs dux sup̄ p̄p̄m me
um isrl̄. et fui tecum in omnib;
ubicūq; ambulasti. et interfeci
uniuersos inimicos tuos a facie
tua. feciq; tibi nom̄ ḡnde iux
nom̄ magnorū qui sunt in terra.
Et ponā locum p̄p̄o meo isrl̄. et
plantabo eum. et habitabo cum
eo. et nō turbabitur amplius. nec
adtent filii iniquitatis. ut affli
gant eū. sicut p̄us ex die q̄ con
stitui iudices sup̄ p̄p̄m meū isrl̄.
et requiē dabo tibi ab omnib;
inimicis tuis. p̄dicetq; tibi dñs.
qd̄ domū faciat tibi dñs. Cumq;
completi fuerint dies tui. et doe
mieris cū patrib; tuis. suscitabo
semen tuum post te qd̄ egrediet
de utero tuo. et firmabo regnū
eius. Ip̄e edificabit domū nomi
ni meo. et stabiliā thronū regni
eius. usq; in sempiternum.

Octaua lectio.

Ingressus est rex dauid et sedit coram domino: et dixit. Quis ego sum domine deus meus. et que domus mea quia adfluxisti me huc usque. Sed et parum hoc usum est in conspectu tuo domine deus. nisi loquaris de domo serui tui etiam in longinqua. Ita enim lex adam domine deus. Quid ergo adlerere poterit adhuc dauid ut loquatur ad te. Tu enim scis seruum tuum domine deus. propter uerbum tuum. et secundum cor tuum fecisti omnia magna haec. ita ut notum faceres seruo tuo. Idcirco magnificatus es domine deus. quia non est similis tui. neque est deus extra te. in omnibus que audiui in auribus nostris. Que est autem ut populus tuus israel. gens in terra propter quam iure dominus ut redimeret sibi eam in populum et poneret sibi nomen. faceretque eis magna et horribilia super terram. a facie populi tui quem redemisti tibi ex egipto. gentem et dominum eius. Et firmasti tibi populum tuum israel in populum sempiternum. et tu domine factus es eis in dominum. *Doct. viii.*

Et rex dauid senuevit. habebatque etatis plurimos dies. Cumque opiretur uestibus. non calefiebat. Dixe-

runt ergo ei serui sui. Queramus domino nostro regi adolecentulam uirginem. et steter coram rege et foueat eum. dormiatque in sinu suo. et calefaciat dominum nostrum regem. Querierunt ergo adolecentulam speciosam in omnibus finibus israel. et inuenerunt abytag sunamitam. et adfluxerunt eam ad regem. Erat autem puella pulchra nimis. Dormiebatque cum rege et ministrabat ei. Rex autem non cognouit eam. *ii. re.*

Adonias filius agur eleuabatur dicens. Ego regnabo. fecitque sibi currus et equites et quingenta uiros. qui ante eum currerent. nec corripuit eum pater suus aliquando dicens. Quare hoc fecisti. Erat autem ipse pulcher ualde sedis natus post absalon. et sermo ei cum ioab filio saruie. et cum abiathar sacerdote. qui adiuuabant patres adonie. Sadoch uero sacerdos et banaias filius ioiade. et nathan propheta. et cerethi et selethi. et robur exercitus dauid. non erat cum adonia. *iii.*

immolatis adonias arietibus et uittulis et unguibus pinguibus iuxta lapide zoelech. qui erat iuxta fontem rogel. uo-

cauit uniuersos fratres suos filios
regis. et omnes uiros iuda ser-
uos regis. Nathan uero prophetam et
banaiam. et robustos quosque et
salomonem fratrem suum: non uoca-
uit. Dixitque nathan ad bethsabee
materem salomonis. Non audisti
quod regnauerit adonias filius
agith. et dominus noster dauid hoc igno-
rat. Nunc ergo ueni accipe a me co-
filium: et salua animam tuam filiumque
tuum salomonis. Vade et ingre-
dere ad regem dauid: et dic ei.
Nonne tu domine mi rex iurasti
in ancille tue dicens. quod salo-
mon filius tuus regnabit post
me. et ipse sedebit in solio meo.

Quare ergo regnauit adonias?
Et adhuc ibi te loquente cum rege?
ego ueniam post te. et complebo
sermone tuos. Ingressa est itaque
bethsabee ad regem in cubiculo.

Rex dauid senuerat. *iiii.*
nimis: et abyssaac suna-
mum ministrabit ei. In-
clinauit se bethsabee. et adora-
uit regem. Adque rex. Quid tibi
inquit uis? Que respondens
ait. Domine mi tu iurasti per
dominum deum tuum ancille tue. salo-
mon filius tuus regnabit post
me. et ipse sedebit in solio meo:
et ecce nunc adonias regnauit

te domine mi rex ignorante. Mac-
tauit boues et pinguiam queque
et arietes plurimos: et uocauit
omnes filios regis: abiat har-
quoque sacerdotem. et ioab prin-
cipem milicie. salomonem
autem seruum tuum non
uocauit. Veruntamen domine mi
rex. in te oculi respiciunt totius
israhel: ut indices eis quis sedere
debeat in solio tuo domine mi rex
post te. Eruntque cum dormierit dominus
noster rex cum patribus suis: et uerum
ego et filius meus salomon pec-
catores. *v. re*

Loquente bethsabee cum
rege dauid: nathan propheta
uenit. Et nuntiauerunt regi
dicentes. Adest nathan propheta.
Cumque introisset ante conspec-
tum regis. et adorasset eum
prostratus in terra: dixit nathan.
Domine mi rex. tu dixisti ad
adonias regnet post me. et ipse
sedeat super thronum meum: quia
descendit hodie et immola-
uit boues et pinguiam et arie-
tes plurimos. Et respondit rex
dauid dicens. Vocate ad me
bethsabee. Que cum fuisset in-
gressa coram rege. et stetit
ante eum: iurauit rex et ait.
Viuat dominus qui eruit animam

mea de omni angustia: quia
 sicut iuravi tibi p dñm dñm is-
 rabel dicens: salomon fili tuus
 regnabit post me. et ipse sedebit
 sup solum meū p me. sic faciā
 hodie. Summissoq; bethsabee
 uultu intia: adorauit regem
 dicens. *V*uat domine deus
 meus rex dauid metnum.

Dixit rex dauid. *vi.*
*V*ocate michi sadoch sa-
 cerdotem. et nathan p-
 pheten. et banaiam filium io-
 iade. Qui cū ingressi fuissent
 coram rege: dixit ad eos. Tol-
 lite uobiscum seruos dñi ur̄i.
 et imponite salomone filium
 meū sup mula meā. et ducite
 eum in gion. et ungar eum
 sadoch sacerdos. et nathan p-
 pheta in regem sup isrl̄. et ca-
 netis bucina atq; dicetis. *V*uat
 rex salomon. *E*t ascendetis p̄
 eum et uenietis et sedebit sup
 solum meū. et ipse regnabit
 p me. *U*iq; p̄cipiam ut sit dux
 sup isrl̄. et sup iuda. *E*t respon-
 dit banaias filius ioiade regi
 dicens. *A*m̄. sic loquatur dñs
 dñs domini mei regis. *Q*uom̄
 fuit dñs cum dño meo rege.
 sic sit cum salomone. et sub-
 limius faciat solum ei a so-

lio dñi mei regis dauid. *Et*
ascendit sadoch vii.
Asacerdos et nathan ppha.
 et banaias filius ioiade
 et cerethi et pheleti. et imposue-
 runt salomone sup mula regis.
 dauid. et adfluxerunt eū in gion.
*S*umpsitq; sadoch sacerdos cor-
 nu olei de tabernaculo. et unxit
 salomone. *E*t cecinerunt buci-
 na. et dixit omnis p̄ls. *V*uat
 rex salomon. *E*t ascendit uniuersa
 multitudo post eū. et p̄ls canē-
 tum tibis et letantium gaudio
 magno. et insonuit terra ad cla-
 morem eorū. *A*udiuit autē adonias
 et omnes qui in uirata fuerant

Iab eo. *I*amq; conuulsi finitum fu-
 oab audita uoce *viii.* *E*rat
 tube. ait. *Q*uid sibi uult clamor
 ciuitatis tumultuantis. *A*d huc
 eo loquente. ionathan fili ab-
 iathar sacerdotis uenit. *C*ui dixit
 adonias. *I*ngredere. quia uir for-
 tis es. et bona nuntias. *R*espon-
 ditq; ionathan adonie. *N*ecquā.
*D*ñs enī n̄ rex dauid regem con-
 stituit salomone. *M*isitq; cum
 eo sacerdotem sadoch. et nathan
 ppham. et banaiam filium ioia-
 de. et cerethi. et phelethi. et im-
 posuerunt eum sup mula regis.
 unxeruntq; eum sadoch sacer-

dos et nathan. ppha regem ingy
on. et ascenderunt inde ierantes
et insonuit ciuitas. hec e uox q
audistis. S; et salomon sedet su
per solium regni. et ingressi ser
ui regis benedixerunt domino
nro regi dauid dicentes. Ampli
ficet deus nomen salomonis sup
nom tuu. et magnificet thronu
ei sup thronum tuu. **Dom. ix.**

I diebus illis congregati sunt
maiores natu israhel. cum prin
cipibus tribuum. et duces fami
liarum filiorum israhel ad regem salomo
nem in iherusalem. ut deferrent ar
cham federis dñi de ciuitate
dauid. idest de syon. Conuenitq;
ad regem salomone. uniuersus is
rahel in mense berthaim in sol
lemn die. ipe e septim. Vener
untq; cuncti senes ex israhel. et tu
lerunt sacerdotes archam. et por
tauerunt archam dñi. et taber
naculum federis. et omnia uasa
sanctuarii. que erant in taber
naculo. et ferebant ea sacerdo
tes et leuite. **lectio. ii**

Salomon rex et omnis mul
tudo israhel que conuene
rat ad eum. gaudetatur
cu illo ante archam. et imola
bant oues et boues absq; estima
tione. et numero. Et intulerunt

sacerdotes archam federis dñi
in locum suu. in oraculu tem
pli in sca scoz. subter alas che
rubin. Siquide cherubin expa
debant alas sup locum arche.
et pregebant archam. et uectes
eius desup. Cumq; emerent
uectes. et apparerent summita
tes eoz. foris sanctuariu ante
oraculum. et no apparebant ulte
extrinsecus. Qui et fuerunt
ibi. usq; in presentem die. In
archa aut non e aliud nisi
due tabule lapidee. qs posue
rat in ea moyses in oreb. qndo
pcepit fedus dominus cum
filiis israhel. cu egredierentur de
tertia egypti. **iii.**

Actum est cu exissent
sacerdotes de sanctuario. ne
bula impleuit domu dñi. et
no poterant sacerdotes stare et
ministrare. ppter nebula. Imple
uerat eni gloria dñi. domum
dñi. Tunc ait salomon. Dñs
dixit. ut habitaret in nebula.
Edificans edificauit domu in
habitaculum tuum. firmissi
mum solium tuu in sempiternu.
Conuertitq; rex faciem
suam. et benedixit omni ec
clesie israhel. Omnis eni ecclia
israhel stabat. Et ait salomon. Be

nectus dñs dñs isrl̄. qui lo-
 cutus ē ore suo ad dauid patre
 meū. et in manib; ei p̄fecit di-
 cens. A die q̄ eduxi ip̄m meum
 de egipto. non elegi ciuitatem de-
 uniuersis tribub; isrl̄. ut edifica-
 retur dom; et eēt nomen meū ibi.
 s; elegi dauid ut eēt sup ip̄m me-
 um israhel. *lc. iiii.*

Uoluit autē dauid pater
 meus edificare domū no-
 mini dñi dñi isrl̄. et ait
 dñs ad dauid patre meū. Qd
 cogitasti in corde tuo edificare
 domū nomini meo. benefecisti.
 hoc ip̄m mente tractans. Ve-
 rūtamen tu n̄ edificabis in
 domū. s; filius tuus qui egredi-
 tur de renib; tuis. ipse edifica-
 bit domū nomini meo. Confir-
 mauit dñs sermone suū. que
 locutus est. itenq; p̄ dauid pa-
 tre meo. et sedi sup thronum
 isrl̄ sicut locutus est dñs. et edi-
 ficauit domum nomini dñi dñi
 isrl̄. et constituit ibi locum ar-
 che in q̄ sedus est dñs. qd̄ p̄cū-
 sit cum patrib; nr̄is. quando e-
 gressi sunt de terra egipti. *lc.*

Stetit rex salomon
 ante altare dñi in cō-
 spectu ecclie isrl̄. et
 expandit man; suas in celū

et ait. Dñe dñs isrl̄. nō ē similis
 tui dñs in celo desup. et sup ter-
 ram deorsum. qui custodis pac-
 tum et misericordiam seruis tuis.
 qui ambulant coram te in toto
 corde suo. qui custodisti seruo
 tuo dauid patri meo. que lo-
 cutus es ei. Ore locutus es et
 manib; p̄fecisti. ut hec dies p̄-
 bar. Hunc iḡ dñe dñs isrl̄. con-
 serua famulo tuo dauid patre
 meo que locutus es ei dicens.
 Nō auferet de te uir corā me.
 qui sedeat sup thronum isrl̄.
 ita tamen si custodierint filiū
 tuū uiam suam. ut ambulent
 coram me sicut tu ambulasti
 in conspectu meo. *lc. vi.*

Nunc dñe dñs isrl̄. firme-
 tur uerba tua. que locu-
 tus es. seruo tuo dauid.
 patri meo. Ergone putantū ē.
 qd̄ uere dñs habitet sup terram.
 Si enī celum et celi celoz. te ca-
 pere nō possunt. quanto magis
 domus hec qm̄ edificauit. Sed
 respice adorationē serui tui. et
 ad p̄ces ei. dñe dñs meus. Audi
 hūmū et orationē qm̄ seruus
 tuus orat corā te dñe hodie. ut
 sint oculi tui ap̄ti sup domū hāc
 nocte ac die sup domū de q̄ dix-
 isti. erit nom̄ meū ibi. ut exau-
 dias orationem quam

orat ad te seruus tuus in loco
isto. ut exaudias deprecationem
serui tui. et populi tui israel. quodcumque
orauerint in loco isto. tu exau-
dies in loco habitaculi in celo.
et cum exaudieris propitius eris.

Si peccauerit homo **vii.**
in proximum suum. et habue-
rit aliquod iuramentum quo
teneatur adstrictus. et uenerit
propter iuramentum coram altari
tuo. in domum tuam. tu exaudies
in celo. et facies. et iudicabis
seruos tuos condemnans im-
pium. et reuelans uiam suam super
caput eius. iustificansque iustum.
et retribuens ei secundum iustitiam
suam. Si fugerit populus tuus israel.
inimicos suos. quia peccatum
est tibi. et agentes penitentiam.
et confitentes nomini tuo ue-
nerint. et adorauerint. et de-
precati te fuerint. in domo hac.
exaudi in celo et dimitte pec-
catum populi tui israel. et reduces
eos in terram quam dedisti patri-
bus eorum. Si clausum fuerit celum
et non pluerit. propter peccata eorum.
et orantes in loco isto peniten-
tiam egerint nomini tuo. et
a peccatis suis conuersi fuerint
propter afflictionem suam. exaudi
eos in celo. et dimitte pecca-

seruorum tuorum. et populi tui israel. et
ostende eis uiam bonam per quam
ambulent. et da pluuiam super
terram tuam quam dedisti populo tuo.
in possessionem. **viii.**

Factum est cum comple-
set salomon orans dominum omnem
orationem et deprecationem hanc.
superrexit de conspectu altaris
domini. utrumque enim genu in terram
fixerat. et manus expanderat
in celum. Sicut ergo et benedixit
omni ecclesie israel. uoce magna di-
cens. Benedictus dominus qui dedit
requiem populo suo israel. iuxta
omnia que locutus est. Non ceci-
dit ne unquam quidem sermo ex omnibus
bonis que locutus est per moysen ser-
uum suum. Sit dominus deus noster nobiscum. sicut
fuit cum patribus nostris. non delinquens
nos neque periciens. sed inclinet cor-
dum nostram ad se. ut ambulemus in om-
nibus uis eius. et custodiamus
mandata eius et ceremonias
et iudicia. quecumque manda-
uit patribus nostris. et sunt sermones
mei isti quibus deprecatus sum coram
domino deo nostro die et nocte. ut faci-
at iudicium seruo suo. et populo suo
israel per singulos dies. et sciant om-
nes populi terre. quia dominus ipse est
deus. et non est ultra absque eo.
Sit quoque cor nostrum perfectum

umq; t̄ templū. Classē quoq;
 fecit rex salomon in asyōn ga
 ber que est iuxta haylam: in
 litore maris rubri in terra ydu
 mea. **Quintus** hyiam in classe
 sua seruos suos. uiros nauticos
 et gnaros maris: cum seruis sa
 lomonis. Qui cum uenissent in
 ophir: sumptū inde aurum qua
 dringentoz uiginti talentoz
 detulerunt ad regem salomonē;

Fecit rex salomon **vii.**
 thronum de etore gndem
 et uestiuit eū auro fuluo ni
 mys: qui habebat sex gradus:
 et summus throni rotunda
 erat in parte posteriori: et due
 manus hinc atq; inde tenentes
 scibile: et duo leones stabant
 iuxta manus singulas: et duo
 decim leuiculi stantes sup sex
 gradus hinc atq; inde. **Non**
 est factum tale opus in uni
 uersis regnis: et omnia uasa
 de quib; potabat rex salomon erāt
 aurea: et uniuersa suppellex domi
 saltus libani de auro purissimo
 Non erat argentū nec alicui pre
 cii putabatur in dieb; salomo
 nis: quia classis regis p mare
 cum classe hyiam semel per
 tres annos ibat in tharsis de
 ferens inde aurum et argen

tum. dentes elephantoꝝ. et simy
 as et pauos **viii.**
Congregauit salomon cur
 rus et equites: et facti sunt
 ei mille quadringenti currus.
 et duodecim milia equitū: et dis
 posuit eos p ciuitates munitas.
 et cū rege in iherlm. fecitq; ut
 tanta esset habundantia argen
 ti in iherlm q̄nta lapidum. et
 cedroz p̄buit multitudinem.
 quasi syccomoros que nascunt̄
 in campēstrib; Et educebantur
 equi salomonis de egipto. et
 de choa: negociatores enim re
 gis emebant de choa. et statu
 to precio pducebant. Egredie
 batur aū quadriga ex egipto:
 sexcentis syclis argenti. et eqs
 centum quinginta: atq; in hūc
 modū cuncti reges etheoz. et

Rex syrie equos
 ueniundabant.
 ex aūr **Dom. xi.**
 salomon ad **v. i.**
 amauit mille
 res alienigenas.
 multas: suam quoq; pharao
 nis. et moabitidas. et amaniti
 das. ydumeas. et sydonias. et
 etheas de gentib; sup quib; dix
 dñs filius isrl. non ingredimur
 in ad eas: neq; de illis ingredi

ent' aduſas. Certissime cum auer-
tent corda uſa: ut ſequimini deos
earum. Huius itaque copulatus eſt
rex salomon ardentissimo amo-
re: fueruntque ei uxores quasi re-
gine septingente: et concubine
trecentae: et euerterunt mulie-
res cor eius. *lc. ii.*

Cumque iam eſſet ſenex: de-
pſauatum eſt per mulie-
res cor ei: ut ſequeret' deos
alienos: nec erat cor eius perfec-
tum cum domino deo ſuo. ſicut
cor dauid patris ei: ſed colebat
salomon aſtarthen deam ſydo-
niarum: et moloch ydolum ammo-
nitium. fecitque salomon quod
non placuerat coram domino: et non
impleuit ut ſequeret' dominum ſicut
dauid pater eius. Tunc edificauit
salomon fanum chamoth
ydolum moab in monte qui eſt
contra iheruſalem: et moloch ido-
lum filiarum ammon: atque in hunc
modum fecit uniuſiſis uxoribus
ſuis alienigenis: que adole-
bant thura: et immolabant
deos ſuis. *iii. lc.*

Iratus eſt dominus salomoni
quod auerſa eſſet mens eius ad
deum iſrahel: qui apparuerat ei ſcilo-
quendo: et precepit de uerbo hoc: ne ſe-
queretur deos alienos: et non

custodiuit que mandauit ei
dominus. Dixit itaque dominus salomoni:
Quia habuiſti hoc apud te: et non
custodiſti pactum meum: et precep-
ta mea que mandauit tibi: dis-
rumpens ſcindam regnum tuum:
et dabo illud ſeruo tuo. Verumta-
men in diebus tuis non faciam
apud dauid patrem tuum. De ma-
nu filii tui ſcindam illud. Nec
totum regnum auferam: ſed
tribum unam dabo filio tuo apud
dauid ſeruum meum: et iheruſalem que
elegi. Suscitauit autem dominus ad-
uerſarium salomoni: adad
ydumieum de ſemine regio: qui

Cerat in edom. *iiii.*
Cum eſſet dauid in ydu-
mea: et aſcendiſſet ioab
princeps milicie ad ſepeliendos
eos qui fuerant interfecti: et
occidiſſet omnem masculinum
in ydumea: ſex enim men-
ſibus ibi moratus eſt ioab: et
omnis iſrahel: donec interime-
rent omnem masculinum in ydu-
mea: fugit adad: ipſi et uiri
ydumieum de ſeruis patris ei
cum eo: ut ingrederentur e-
gyptum. Erat autem adad puer
paruuulus. Cumque ſurrexiſſent
de machan: uenerunt in pha-
raam. Tuleruntque ſecum uirgos

de pharaon: et introierunt egyptum ad pharaonem regem egypti. Qui dedit ei domum et cibos constituit et terram delegavit.

Et inuenit adad gratiam coram pharaone ualde: intantur ut daret ei uxorem sororem uxoris sue germana tafnes regine. genuitque ei sorore tafnes genebath filium: et nutrit eum tafnes in domo pharaonis. fiatque genebath habitans apud pharaonem: cum filius eius. Cuius audisset adad in egypto edomisse dauid cum patribus suis: et mortuum esse ioab principem milicie: dixit pharaoni: Dimittite me: ut uada in terram meam. Dixitque ei pharaon: Qua enim res apud me indiges: ut querias uere ad terram tuam? At ille respondit: Nulla. Sed obsecro te: ut dimittas me. Suscitauit quoque ei deus adusarium: raron filium ehyadram qui fugerat ad adazer: regem soba dominum suum.

Et congregauit contra eum uiros: et factus est princeps latronum cum interficeret eos dauid. abierunt damascumque habitauerunt

ibi: et constituerunt eum regem in damasco. Fiatque aduersarius israhel cunctis diebus salomonis: et hoc est malum adad: et octium contra israhel: regnauitque in syria.

Heroboam quoque filius nabath est frater eius de sareda: cui mater erat nomine sarua mulier uidua seruus salomonis: leuauit manu suam contra regem. Et hec causa rebellionis aduersus eum: quia salomon edificauit mello: et coenauit uoragine ciuitatis dauid patris sui. fiat autem ieroboam uir fortis et potens. Vidensque salomon adolescentem bone indolis et industrium: constituerat eum prefectum super tributa uniuerse domus ioseph. factum est autem in tempore illo ut ieroboam egredieretur de iherusalem: et inueniret eum hayas propheta sylonites in uia: opertus pallio nouo.

Hieroboam autem duo tantum in agnoscendo apprehendensque hayas pallium suum nouum quo opertus erat: scidit in duodecim partes. Et ait ad ieroboam: Tolle tibi decem scissuras. Hec enim dicit dominus deus israhel: Ecce ego scindam regnum de manu salomonis: et dabo tibi decem tribus. Porro una tribus remanebit ei propter seruum meum dauid: et iherusalem

ciuitate qm elegi ex omnibus
tribub; isrl: eo qd reliquerit me
et adorauerit astarthem dea sy
donioꝝ: et carthmos dñm moab: &
moloeh dñm filioꝝ ammon: et nō
ambulauerit in uis meis: ut fa
ceret iusticiā coram me: et pcepta
mea et iudicia: sicut dauid pater
ei: Hec auferā omne regnū de ma
nu ei: s; ducem ponā cum cunc
tis dieb; uite sue: pp̄t dauid ser
uum meū quē elegi: qui custo
diuit mandata mea et pcepta
Auferam *viii.* **I** mea
regnū de manu filii eius:
et dabo tibi decē trib;: si
lioz; aut̄ eius dabo tribum unā:
ut remaneat lucerna dauid ser
uo meo cunctis dieb; corā me:
in ciuitate iherlm qm elegi ut
ēer nomē meū ibi: Te autē assu
mam et regnabis sup omnia
que desiderat anima tua: eris
q; rex sup isrl: Si igitur audie
ris omnia que pcepero tibi: et
ambulaueris in uis meis: et
feceris qd rectum ē coram me
custodiens mandata mea et p̄
cepta mea: sicut fecit dauid ser
uus meus: ero tecum: et edificabo tibi
domū fidelem: quom̄ edificau
i domū dauid: et nacta tibi isrl: et
affligam semen dauid sup hoc:

ueruntamen n̄ cunctis dieb;:
Voluit ḡ salomon interficē ihe
roboam. Qui surrexit et aufugit
in egiptum: ad sesach regē egip
ti: et fuit in egipto: usq; ad mor
tem salomonis. Reliqua aut̄ uer
boꝝ salomonis: et omnia que fecit
et sapientia ei: ecce uniuersa
scripta sunt in libro uerboꝝ sa
lomonis. Dies aut̄ quos regnauit
salomon in iherlm sup omnem is
rahel: quadraginta anni sunt.
Dormiuitq; salomon cum pat
ribus suis: et sepultus ē in ciuita
te dauid patris sui: regnauitq;
roboam filius eius: p̄ eo. Dom̄.
xv. Incip̄ plogus sc̄i heronimi pbi.

*in libro para
bolaz. l. i.
Romano et
elyodoro epis
copis iheroni
mus iungat
epistola quos
iungit sacer*

*docium: immo carta non diu
dat. q̄s xpi amor nectit. Commen
tarios in osee amos. zachariam.
malachiam q̄s potius: scripsisse
si licuisset p̄ ualimulne. Quiri
tis solana sumptuū: notarios
nr̄os et librarios sustentatis:
ut uobis potissimū nr̄m desu*

det ingenium. Et ecce ex latere
 frequens turba diuisa poscenti
 um. quasi aut equum sit me uobis
 esurientibus alius laborare. aut in
 ratione dari. et accepti cuiquam
 pter uos obnoxius sim. Itaque lon
 ga egritudine fractus. ne peni
 tus hoc anno reticerem. et apud
 uos mutus eem. triiduo hoc op
 us uro nomini consecraui. inter
 pationem uidelicet triu salo
 monis uoluminu. masloth qd
 hebrei pabolos uulgata editio
 pibia uocat. coeleth quod gre
 ce ecclesiasten. latine conciona
 torem possum dicere. si asyrim
 qd in nra ling uerit cantica ca
 ticoz. Fertur et panarethos ihu
 filii syriach liber. et alius pseu
 dogphus. qui sapientia salomo
 nis inscribitur. Quoz porem
 hebraicum reperi. non ecclesi
 asticum ut apud latinos s; pa
 bolas pnotatum. Cui iuncti e
 rant eccliastes. et canticu can
 ticoz. ut similitudine salomo
 nis. non solum libroz numero.
 s; etia materiaz gene coeqret.
 Scis apud hebreos nusquam e.
 quia et ipe stilius grecam eloqn
 tiam redoler. Et non nulli scrip
 toz ueteru. hunc ee iudei phi
 lonis affirmant. Sicut ergo

uidith et thobi. et machabeoz
 libros. legit quidem eos ecclesia.
 s; int canonicas scripturas no
 recipit. sic et hec duo uolumina
 legat ad edificationem plebis.
 non ad auctoritate ecclesiasticoz
 dogmatum confirmanda. Sicut
 sane septuaginta interpretum
 magis editio placet. habet eam
 anobis olim emendatam. Neq;
 eni sic noua cudim. ut uetera
 destruam. Et tamen cu diligentis
 sine legerit. sciat magis nra in
 telligi. que no in truum uas in
 fusa coacuerint. s; statim de
 prelo purissime commendata
 teste suum saporem seruaue
 rint.

*Explicit plog. Incipit puer
 arabile via salomonis
 salomonis filii. l. ii*
Puer arabile via salomonis
 salomonis filii. l. ii
 dauid regis isrl. ad
 scienda sapientiam
 et disciplina. ad intelligenda
 uerba prudentie. et suscipien
 da eruditionem doctrine. iusti
 tiam et iudiciu et equitatem.
 ut detur paruulis astutia. ad
 olescenti scientia et intellectus
 Audiens sapiens sapientie e
 rit. et intelligens guber
 nacula possidebit.
 Animadunt pabola et inter
 patione. uerba sapientum.

*u. autem.
 lro.*

et enigmata eorum. Timor domini principium sapientie. Sapientiam atque doctrinam: stulti despiciunt. Audi fili mi disciplinam patris tui: et ne dimittas legem matris tue. ut adlatum gratia capiti tuo: et torques collo tuo. **Ps. lvi.**

Fili mi si te lacta uerint peccatores: ne ad quiescas eis. Si dixerint ueni nobiscum in siccum sanguinis: abscondamur tenebras: et in fontem frustula. Deglutiamus eum sicut infernum uiuentem: et integrum quasi descendentem in lacum: omnem preciosam substantiam replem: implebimus domos nostras spoliis. Sororem mitte nobiscum maritum unum sit omnium nostrum: fili mi ne ambules cum eis. Prohibe pedem tuum a semitis eorum: pedes enim eorum ad malum currunt: et festinant ut effundant sanguinem. Frustra enim iacitur ret: ante oculos pennatorum. Ipsi quoque contra sanguinem suum in sistantur: et moluntur fraudes contra animas suas. Sic semite omnis auari: animas possidentium rapiunt. **u. 4**

Sapientia foris predicat:

in plateis dat uocem suam. In capite turbarum clamitat: in fortibus preterit: in urbis profert uerba sua dicens. Usquequo paruuli diligitis infantiam: et stulti ea que sibi sunt noxia cupiunt: et imprudentes odibunt scientiam. Conuertimini ad correptionem meam: et proficiam uobis spiritum meum: et ostenda uerba mea: quia uocaui et rennuistis: et tenebam manum meam: et non fuit qui aspiceret. Desperastis omnem consilium meum: et in correptiones meas neglexistis. Ego quoque in interitum uostro ridebo: et subsannabo cum uobis quod timebatis euenerit: cum irruerit repentina calamitas: et interit quasi tempestas ingruerit: quando uenerit super uos tribulatio et angustia. Tunc inuocabunt me: et non exaudiam: mane consurgent et non inuenient me: eo quod exosam habuerint disciplinam: et timorem domini non susceperunt: nec acquieuerunt consilio meo: et detraherunt uniuersam correptionem meam. Comedent ergo fructus uite sue: suisque consiliis saturabuntur. Auersio paruulorum interficiet eos: et prosperitas stultorum perdet illos. Qui autem me audierit ab-

q; terrore requiescer. et habun-
dantia pfruet maloz timore

Fublato. **S**i
ili mi si suscepis sermones
meos. et mandata mea absconde-
ris penes te. ut audiat sapiam
auris tua. inclina cor tuum ad
cognoscenda prudentia. Si eni
sapientiam inuocaueris. et in-
clinaueris cor tuu prudentie. si
quesieris eam quasi pecunia. et
sicut thesauros effoderis illam.
tunc intelliges timorem dni. et
scientiam dei inuenies. qa dñs
dat sapiam. et ex ore ei scientia
et prudentia. Custodiet rectoz
salutem. et preget gradientes
simpliciter. seruans semitas ius-
ticie. et uias scoz custodiens. Tūc
intelliges iudicium et iusticia.
et equitate. et omne semitam bo-
nam. si inuauerit sapientia cor
tuum. et scientia placuerit an-

Consilium custodiet te. et
prudentia seruabit te.
ut eruaris a uia mala. et ab ho-
mine qui pueria loquit. qui re-
linquunt iter rectum. etambu-
lant p uias tenebrosas. qui le-
tantur cum male fecerint. et ex-
ultant in reb; pessimis. quoru
uie puerse. et infames gressus

eorz. ut eruaris a muliere alie-
na. et ab extiana que mollit
sermone suos. et reliquit duce
pueritatis sue. et pacti dei sui
oblita est. Inclinata est enim ad
moerem domus eius. et ad infero
semita ipsi. Omnes qui ingredi-
unt ad eam. non reuertuntur. nec
apphendent semitas uite. ut
ambules in uia bona. et calles
iustoz custodias. Qui eni recti
sunt habitabunt in terra. et sim-
plices pmanebunt in ea. Impu-
v de terra p dentur. et qui iniqui
agunt. auferentur ex ea. **Viii.**

Fili mi ne obliuiscaris le-
gis mee. et pcepta mea
custodiat cor tuum. lon-
gitudinem enim diez. et annos
uite et pacem apponent tibi. Mi-
sericordia et ueritas. non te de-
serant. Circunda eas gutturi tuo.
et describe in tabulis cordis tui.
et inuenies gram et disciplina
bonam coram deo et hominib;
Habe fiducia in dño extoto cor-
de tuo. et ne inuicaris pruden-
tie tue. In omnib; uis tuis cogi-
ta illum. et ipse diriget gressus
tuos. Ne sis sapiens apud te met-
ipm. time dñm. et recede a malo.
Sanitas quippe erit umbilico
tuo. et irrigatio ossium tuoru.

Honora dñm de tua substantia.
et de primitiis omnium frugum
tuarum. et implebunt herrea tua
saturitate. et uino torcularia
redundabunt. Disciplinam dñi
fili mi ne abicias. neq; deficias
cum ab eo corripieris. Quem eni
diligit dñs corripit. et quasi pa
ter in filio complacet sibi. *T.*

Beatus homo qui inuenit
sapiam. et qui affluit
prudencia. Melior est ac
quisitio eius. negotiatione ar
genti et auri. primus et purissi
mus fructus eius. Preciosior est
cunctis opib;. et omnia que de
siderantur. huic non ualent com
parari. Longitudo enim dierum
in dextera eius. in sinistra illius
diuitie et gra. *V*ie illius uie
pulchre. et omnes semite illi
pacifice. Lignum uite est huic
qui apprehenderit eam. et qui
tenuerit eam beatus. Dñs sapi
entia fundauit terram. stabili
uit celos prudencia. Sapiencia
illius eruperunt abyssi. et nu
bes rore concresecunt. fili mi ne
effluant hec ab oculis tuis. Cust
odi legem atq; consilium. et e
rit uita anime tue. et gra fauci
bus tuis. Tunc ambulabis fidu
cialiter in uia tua. et pes tuus

non impinger. Si dormieris
no timebis. quiesces. et suauis
erit sompnus tuus. Ne paucas
repentino terrore. et irruentes
tibi potentias impioꝝ. Domyn
enim erit in latere tuo. et cus
todiet pedem tuum ne capiaris.

Noli prohibere eum qui potest be
nefacere. si uales et ipse bene

fac. *Dom. viii. In*
erba cyꝝ liber eccle
ecclesiastes siastes.
fili dauid. re
gis iherlm. *Vani*
tas uanitatium

Alexander dicit ecclesiastes. uanitas uani
tatum et omnia uanitas. Quid
habet amplius homo de uniuerso
labore suo. quo laborat sub sole.
Generatio preterit et generatio
aduenit. terra uero in eternum
stat. Oritur sol et occidit. et ad
locum suum reuertitur. ibiq;
renascens. gurat p meridiem.
et flectitur ad aquilonem. *Ius*

Ius
trans uniuersa in circuitu per
git spiritus. et in circuitulos suos
regreditur. Omnia flumina in
trant in mare. et mare non re
dundat. Ad loca unde exeunt

flumina reuertuntur. ut
iterum fluant. *ii.*

Vincte res difficiles. no

potest eas homo explicare sermone. Non satiatur oculus visu: nec auris impletur auditu. Quid est quod fuit? Ipsum quod futurum est. Quid est quod factum est? Ipsum quod faciendum est. Nichil sub sole nouum: nec ualet quisquam dicere: ecce hoc recens est. Jam enim processit in seculis: que fuerunt ante nos. Non est priorum memoria: sed nec eorum quidem que postea futura sunt erit recordatio. apud eos qui futuri sunt in nouissimo. **ii.**

Ego ecclesastes fui rex in iherusalem: et proposui in animo meo querere et inuestigare sapienter de omnibus que fiunt sub sole. Hanc occupatione pessima dedit deus filius hominum: ut occuparentur mea. Vidi que fiunt cuncta sub sole: et ecce uniuersa uanitas et afflictio spiritus. Quasi difficile corriguntur: et stultorum infinitus est numerus. Locutus sum in corde meo: dicens. Ecce magnus effectus sum. et processi sapientia omnes qui fuerunt ante me in iherusalem: et mens mea multa contemplata est. sapienter et didici: dedi que cor meum ut scirem prudentiam atque doctrinam: erroresque et

stulticiam. Et agnouit quod in his quoque est labor et afflictio spiritus. eo quod in multa sapientia multa sit indignatio: et qui adit scientiam adit dolorem. **iii.**

Dixi ego in corde meo. Vanitas et affluam deliciis: et fruatur bonus. Et uidi quod hoc quoque est uanitas. risuque deputaui errorem: et gaudio dixi. Quid frustra deciperis? Cogitavi in corde meo abstrahere a uino carnem meam: ut animum meum transferrem ad sapientiam: deuitaremque stulticiam: donec uiderem quid esset utile filius hominum: quo facto opus est sub sole numero dierum uite sue. magnificauit opera mea: edificauit in domos: plantaui uineas: feci ceteros et pomeria. et conserui ea cuncti generis arboribus: et in struxi michi piscinam aquarum: ut irrigarem siluam lignorum gminantium. Possedi seruos et ancillas: multamque familiam habui: armenta quoque et magnos ouium greges: ultra omnes qui fuerunt ante me in iherusalem. Coaceruaui in argentum et aurum: et substantias regum: ac

pueriarum. **v.** Feci in cantatores et cantatrices: et delicias filiorum hominum

nū. ciphos et urceos i ministe-
rio ad uina fundenda. et supgr
sus sum opib; omnes qui fuerūt
ante me in iherlm. Sapia q; q;
pseuerauit meū. et omia que de-
siderauerunt oculi mei n̄ negau-
eis. nec phibui ore meū quin omi
uoluptate fruere. et oblectaret
se in hīs que parauerā. Et hanc
iatus sum partem meā si uterē
labore meo. Cūq; me conuertissem
ad unūsa opa que fecerant man
mee. et ad labores in quib; frustra
sudaueram. uidi in omnib; uani-
tate et afflictione animi. et nich

Tpmanere sub sole. **vi.**
transiui ad contemplanda
sapientia. et reosq; et stul-
ticiam. Quid est inq; homo ut seq
possit regem factorem suum. Et ui-
di quia tantum pcederet sapia
stulticia. qntū differēt lux a tene-
bris. Sapientis oculi in capite ei.
Stultus in tenebris ambulat. Et
didici qd unū utriusq; esset interi-
tus. Et dixi in corde meo. Si unus
stulti et meus occasus erit. quid
in pdest qd maiorem sapientie ope-
ram dedi. Locutusq; cum mente mea.
animaduerti quod hoc quoq; eēt ua-
nitas. Non enī erit memoria simi-
liter sapientis ut stulti impetui.
et futua tempa obliuione parit

cuncta opient. **Meritū doctus. si
milit et indoctus. Et idcirco redi-
it me uite mee. uidens eē mala
unūsa sub sole. et cuncta uanita-
tem atq; afflictione sp̄s. **vii.****

Rursum deestatus sum om-
nem industriam meā qua
sub sole studiosissime labo-
raui. habiturus heretlem post me
quē ignoro. utrum sapiens an stul-
tus futurus sit. et dñabitur in la-
borib; meis. quib; desudauī. et sol-
licitus fui. Et est quicq; tam uanū.
**Unde cessauī. renuntauīq; cor-
meum ultra laborare sub sole. Nā
cum alius laboret in sapia et doct-
na et sollicitudine. hō mini ocio-
so quesita dimittit. et hoc g uani-
tas et magnum malum. Quid enī
pdest homini de unūso labore suo.
et afflictione sp̄s. quia sub sole ci-
ciatus est. Cuncti dies ei laborib;
et erumpnis pleni sunt. nec p noc-
tem mente requiescit. Et hec nōne
uanitas est. Non ne melius est co-
medere et bibere. et ostendere ani-
me sue bona de laborib; suis. Et hec
de manu dei est. **viii.****

Vidi afflictione quā dedit d̄s
filis hominū. ut distendan-
tur in ea. Cuncta fecit bona
in tempe suo. et mundum tradi-
didit disputationi eoz. ut non

inueniat homo opus qd opatus
 e ds ab initio usq; in finem. Et
 cognoui qd non eet melius: nisi le-
 tari et facere tene in uita sua. Om-
 nis eni homo qui comedit et bibit
 et uidet bonum de labore suo: hoc
 bonum di est. Vidici qd omia opa
 que fecit ds: p seuerent impetuu.
 Non possumus eis quicqm adlere
 uel auferre: que fecit ds ut timeat.

Qd scim est ipm pmanet. que futu-
 ra sunt iam fuerunt: et ds instau-
 rat qd abut. Vidi sub sole in loco
 iudiciu impietate: et in loco iusticie
 iniquitate. Et dixi in corde meo.
 Iustum et impiu iudicabit ds: et
 temp' omnis rei tunc erit. Dom.

*Incipit prologus sci Hieronimi
 pbr. In libro sapie.
 Liber sapientie lc. i.*
 apud hebreos nusqm
 est: unde et ipse stylus. greca ma-
 gis eloquentiam redollet. Hunc
 iudei philonis esse affirmant. Et
 p inde sapientia nominatur: qa
 meo xpi aduentus qui est sapia
 patris. et passio eius euidenter
 exprimitur. *Explicit prologus. Incipit*

liber sapie. lc.
Miligite iusticiam: qui uidi u-
 catis terram. Sentite
 de dno in tonitate: et in simpli-
 citate cordis querite illum: quo

inuenit ab his qui n temptant
 illum. apparet aut eis qui fidem
 habent in illum. Puerse eni cogi-
 tationes sepant a deo: pbata aute
 uirtus coeripit insipientes. quo i
 maluolam anima no introibit
 sapientia: nec habitabit in corpe
 subdito peccatis. Scs eni sps dis-
 cipline effugiet fictum: et auferet
 se a cogitationib; que sunt sine in-
 tellectu: et coeripietur a supueni-
 ente iniquitate. *iii. lc.*

Benignus est eni sps sapie:
 et non uerbabit maledic-
 tum a labiis suis. quo re-
 num illius testis est ds. et cordis
 ei scrutator e ueris: et lingue il-
 lius. Quo sps domini repleuit or-
 bem terrarum: et hoc quod conti-
 net omnia scientiam habet uocis.
 Apt hoc qui loquit iniqua non
 potest latere: nec pteriet illum
 corripens iudicium. In cogitatio-
 nib; eni impu interrogatio erit:
 sermonum au illius auditio ad
 dm ueniet. et ad correctione in-
 iqratum illius. quo auris zeli
 audit omnia: et tumultus mu-
 murationum non abscondit.

Custodite uos a mur-
 muratione que nichil p-
 dest: et a detractione parti-
 te lingue: quo sermo obscurus

auditor.
 T

in uacuū non ibit. os autē qd̄ men-
tur occidit animā. Nolite zelare
mortem in errore uite ur̄e. neq;
acquiratis pd̄tionem in opib; ma-
nuum ur̄arū. quō d̄s mortem nō
fecit. nec letatur in pd̄tione ui-
uoz. Creauit enī ut eēt om̄ia
et sanabiles fecit nationes orbis
trarium. et non est illis medica-
mentū extimū. nec infirmitas
regnum in terra. Iusticia enī p̄
petua est et in mortalis. Impū
autē manib; et uerbis accer-
sunt illam. et estimantes illam
amicā defluerunt. et sponsio-
nes posuerunt ad illam. quoniā
digni sunt qui sunt ex parte illi.

iferorū

in iusticia autē mortis ē acquisitio.

Dixerunt impū
apud se cogitantes non
recte. Exiguū cum redio
est tempus uite nr̄e. et non ē
refrigerium in fine hominis.
et nō est qui agnitus sit reuer-
sus ab inferis. quia ex nichilo
facti sumus et post hec erimus.
tamq̄ si non fuerim. quō sum?
sublatus ē in narib; nr̄is. et ser-
mo scintille ad cōmouendū cor
nr̄m. quia extinctum cinis e-
rit cōpul nr̄m. et sp̄s defundet
tamq̄m mollis aer. Et insibit
uita nr̄a tamq̄ uestigium nu-
bis. et sicut nebula dissoluet.

que effugata ē a radis solis. et
a calore illi adguata est. Et nom̄
nr̄m obliuionem accipiet p̄ temp̄.
et nemo memoriā habebit ope-
rum nr̄oz. Umbre enim t̄n̄suis
est tempus nr̄m. et non ē reuer-
sio finis nr̄i. quō consignata est
et nemo reuertetur. Venite ḡ et
fr̄uamur bonis que sunt. et ura-
mur creaturā tamq̄ in iuuentu-
te celeriter. Vino p̄cioso et ungen-
tis nos impleamus. et non p̄tere-
at nos flos temp̄is. **vi.**

Ovi confidunt in d̄no in-
telligent ueritatem. et
fideles in dilectione acquies-
cent illi. quō donum et pax est
electis d̄i. Impū autē scdm̄ que
cogitauerunt correptionē habe-
bunt. qui neglexerunt iustum
et ad d̄no recesserunt. Sap̄iam enī
et disciplinā qui abicit. in felix
ē. Et uacua est spes illoz. et labo-
res sine fructu. et in uilia opera
illoz sunt. Mulieres eoz insen-
sate sunt et neq̄ssimi filii eoz.
maledicta creaturā illoz. quō fe-
lix sterilis et non conquinata.
que nesciuit thoz indelicto. ha-
bebit fructum in respectione ani-
maz sanctaz. et sp̄s qui non
opatus ē p̄ manus suas iniqui-
tatem. nec cogitauit ad uersus

dñm neq̄ssima. Dabitur enī illi
fidei donum electum. et sors in
templo dñi acceptissima. **Vii.**

Multigena impioꝝ multitu
do non erit utilis. et spu
ria utilamina. nō dabūt
radices altas. nec stabile firman
tum collocabunt. Et si mirāms ī
tempe ḡmunabunt. infirmit̄ po
sita a uento cōmouebunt. et ani
muetate uentoz eradica buntur.
Constringent enim iam ī consum
mati. et fructus illoꝝ inutiles et
acerbi ad manducandum. et ad
nichilum apti. Ex iniquis enī om̄s
filiū qui nascunt. testes sunt neq̄
tie aduersus parentes in īrogatio
ne sua. Just̄ aut̄ si morte p̄occupa
tus fuerit. in refrigerio erit. Se
nectus enī uenerabilis ē non diu
turna. neq; numero annoꝝ com
putata. Cani sunt aut̄ sensus homi
num. et etas senectutis uita in
maculata. Placens dō factus dilec
tus. et uiuens inter peccatoꝝes īn
satus est. Raptus ē ne malitia mu
taret intellectum illi. aut ne fic
tio deciper animā illius. **Viii.**

Fascinatio nugaturitatis obscu
rat bona. et inconstantia cō
cupiscentie īnsuetit sensū.
sine malitia. Consummat̄ indre
u expleuit tempa multa. placita

enī erat dēo anima illi. Ppter
hoc p̄perauit educe illum de me
dio iniquitatum. Ppli aut̄ uiden
tes et nō intelligentes. nec ponentes
in p̄cedis talia. quō grā dei et mīa
in scōs illius. et respectus in electos
illius. Condemnat aut̄ iustus mo
rtuus uiuos impios. et uiuentis
celerius consummata longam uitā
in iusti. Videbunt enim sapientes.
et non intelligent quid cogitauit
de illo d̄s. et quare minuerit
illum dñs. Videbunt enī et contēp
nent. illos aut̄ iridebit dñs. Et
erunt post hec decidentes sine ho
noꝝe. et in contumelia int̄ mor
tuos impetui. quō dirumpet il
los inflatos sine uoce. et cōmoue
bit illos a fundamentis. et usq; ad
summū desolabuntur. et erunt ge
mentes. et memoria eoz periet. Ve
nient in cogitatione p̄coꝝ suoz
in mudi. et traducet illos ex aduer
so iniquitatis ipsoꝝ.

Dom. xv. In
cipit liber ecclesiasticus. Re
mnus sapientia p̄ma.
adomino deo est. et cū
illo fuit semp. et ē ante
seuū. Harenā maris. et pluuię
guttas. et dies seculi quis enume
rauit. Altitudinē celi et latitudi
nem terre. et pfundum abyssi q̄s
dimensus est. Sapientia dei p̄ce

olus. et
Et nom
t p̄ temp
bit ope
i n̄stus
ē reuer
nata est
e ḡ et
t. et uia
uuentu
et ungen
non p̄ce
vi.
dño in
rem. et
one acq̄
par est
im que
ne habe
r uisum
p̄iam m̄
in se
p. et lato
ua op̄a
p̄ in sen
lu eoz.
quo se
unata.
cto. ha
one an
qui non
iniqui
uer sus

dentem omnia quis inuestiga-
uit: Princeps omnium creata est sapi-
entia: et intellectus prudentie ab
euo. Fons sapientie uerbum dei in
excelsis: et ingressus illius manda-
ta eterna. Radix sapientie cui reue-
lata est: et astuciam eius quis agnouit:
Disciplina sapientie cui reuelata
est: et manifestata: et multiplicatio-
ne ingressus illius quis intellexit.

Vnus est altissimus ii.
^{† omnium} creator omnipotens: rex potens et
metuendus nimis: sedens
super thronum illius: et dominans
deus. Ipse creauit illam in spiritu suo: et
uidit et dinumerauit et mensus
est: et effudit illam super omnia opera
sua: et super omnem carnem secundum da-
tum suum: et prebuit illam diligen-
tibus se. Timore domini gloria et gratia:
et leticia: et corona exultationis.

Timore domini delectabitur cor: et da-
bit leticiam et gaudium in longitu-
dine dierum. Timenti dominum bene-
erit in extremis: et in die defunc-
tionis sue benedicetur. Dilectio dei
honorabilis sapientia: quibus autem appa-
ruerit in uisu: diligunt eam in ui-
sione: et in agnitione magnarum
virtutum sapientie iii. Timor
timore domini: et cum fidelibus in-
uulua concreatatus est: et cum electis
femina gaudet: et cum iustis et

fidelibus agnosceret. Timore domini scire
religiositas: religiositas custodi-
et: et iustificabit cor: iocunditate
atque gaudium dabit. Timenti do-
minum bene erit: et in diebus con-
summationis illius benedicetur.
Plenitudo sapientie est timere dominum: et
plenitudo a fructibus illius: et omnem
comum eius impleuit agnationi-
bus: et receptacula thesauris illius.
Corona sapientie timore domini:
replens pacem et salutis fructum:
et uidit et dinumerauit eam. v.
autem dona sunt dei: Scientiam et in-
tellectus prudentie. Sapientia
comparcietur: et gloriam tenentium
se exultat. Radix sapientie est ti-
more domini: rami enim illius lon-
geui. In thesauro sapientie intellec-
tus et scientie religiositas: exec-
tio autem peccatoribus sapientia: iiii.

Timore domini expellit pecca-
tum. Nam qui sine timore
est: non potest iustificari.
Iracundia enim animositas illius:
subuersio illius est. v. usque in tempus
sustinebit patiens: et postea recti-
tudo iocunditatis. Bonus sensus usque
ad tempus abscondet uerba illius:
et labia multorum narrant sen-
sum illius. In thesauro sapientie
significatio discipline: execratio
autem peccatori cultura dei. vi. Filius co-

cupiscens sapiam conserua iusticiam: et ds prebebit illam tibi. Sapiencia enim et disciplina timore domini: et qd beneplacitum e illi fides et mansuetudo: et adimpleuit thesaurus illius. Non sis incredibilis timori domini: et ne accesseris ad illum duplici coede. **Ve**

Ne fueris ypochruta **V.** in conspectu hominu: et no scandalizeris labiis tuis. Attende iustis ne forte cadas et ponas scandalum anime tue: et adlucas in honoratione tibi: et reueler ds absconsa tua: et in medio synagoge elidat te: quonia accessisti maligne ad dnm: et cor tuum plenum est dolo et fallacia. fili accedens ad seruitute di sta i iusticia et timore: et ipata anima tua ad temptacionem. Depime cor tuum et sustine: inclina aurem tuam et excipe uerba intellectus: et ne festines intempus obductionis. Sustine sustentaciones di: conuingeri deo et sustine: ut crescat in nouissimo uia tua. **Vi.**

Omne quod tibi applicitum fuerit accipe: et in dolore sustine: et in humilitate tua patientiam habe: quo in igne pbatu aurum et argentu: homines uero acceptabiles in camino

humiliationis. Crede do et recupabit te: et dirige uia tua et spera in illum. Serua timore illi: et in illo ueterasce. Metuentes dnm sustinere miam eius: et non deflectatis ab illo ne cadatis. Qui timetis dnm credite illi: et non euacuabitur merces uia. Qui timetis dnm spate in illu et i oblectati one ueniet uobis mia. Qui timetis dnm diligite illum: et illuminabuntur coeda uia. Respicite filii nationes hominu: et scitote qa nullus spauit in dno et confusus est: p mansit in mandatis ei et delictus est. Et quis in uocauit eum et despectit illum: Quo pius et misericors e ds: et remittet intempe tribulacionis pcca omnib; exquirentib; se in ueritate **Vii.**

Ve duplici coede et labus sceleris: et manib; malefacientib; et pccori tiam ingredienti duab; uis. **Ve** dissolutis coede qui non credunt do: ideo no pregentur ab eo. **Ve** his qui pdiderunt sustentiam: et qui deliquerunt uias rectas: et diuerterunt i uias priuas. Et quid facient cum in spicere ceperit ds: Qui timent dnm no erunt incredibiles uerbo illi: et qui diligunt illu conseruabunt uia illi. Qui timent dnm inqrent

que beneplacita sunt illi: et qui diligunt eum replebunt lege ipsius. Qui timent dominum preparabunt corda sua: et in conspectu illius sanctificabunt animas suas. Qui timent dominum custodiunt mandata ipsius: et patientiam habebunt usque ad inspectionem illius dicentes. Si penitentiam non egerim: incidem in manus domini: et non in manus hominum. Secundum enim magnitudinem illius: sic et misericordia ipsius cum ipso est. *Ps. viii.*

Filius sapientie ecclesie iustorum: et natio illorum obedientia et dilectio. Iudicium patris audire filii dilecti: et sic facite ut salvi sitis. Dominus enim honorabit patrem in filiis: et iudicium matris exquirens firmabit in filios. Qui diligit dominum exceabit pro peccatis: et continebit se ab illis: et in oratione dierum exaudietur. Et sicut qui thesaurizat: ita et qui honorificat matrem suam. Qui honorat patrem suum vita uiuet longiore: et qui obedit patri refrigerabit matrem. Qui timent dominum honorat parentes: et quasi dominus seruiet his qui se genuerunt in omni ope et sermone et omni patientia. Honora patrem ut superueniat benedictio tua a deo: et benedictio illius in nouissimo manet. Benedictio patris firmat domos filiorum: maledictio matris autem eradicat funda-

menta. Ne gloriearis in contumelia patris tui: non est enim tibi gloria sed confusio. *Dom. xvi. Ps. i.* Sapientia filius suus uiam inspuat: et suscipit inquirentes se: et prebit in uia iusticie. Et qui uiam diligit diligit uitam: et qui uigilauerint ad illam complectentur placem eius. Qui tenuerint illam uitam hereditabunt: et quomodo dicit benedictet deus. Qui seruiunt ei obsequentes erunt deo: et eos qui diligunt illam diligit deus. Qui audit uiam iudicat gentes: et qui intuetur eam permanebit confidenter. Si crediderit ei hereditabit illam: et erunt in confirmatione creature illorum: quomodo in temptatione ambulat cum eo: et in primis elegit eum.

Timore et metu et in approbatione inducet super eum: et cruciabit illum in tribulatione doctrine sue: donec temptet illum in cogitationibus illius: et credat anime illius et firmabit illum: et iter adducet directum ad illum et letificabit illum: et denudabit absconsa sua illi. Et thesaurizat super illam scientiam: et intellectum iusticie. Si autem oberrauerit delinquet illum: et tradet eum in manus inimici sui.

Ps. iii.

Alii conserua tempus: et de
uita amalo. **P**anima tua
non confundaris dicere uerum.
Est eni confusio ad lucens pccm.
et est confusio ad lucens glam et
giam. **N**e accipias faciem aduer
sus faciem tuam: nec aduersus
anima tuam mendatum. **N**on
reueraris pximum tuum in casu
suo: ne retineas uerbum in tempe
salutis. **N**on abscondas sapiam
tuam in decore eius. **iiij.**

Lingua enim agnoscitur sapi
entia. et sensus et scientia. et doc
trina in uerbo sensati. et firma
mentum in opib; iusticie. **N**on co
nradicas uerbo ueritatis ullomo
do: et de mendatio in eruditione
tua confunde. **N**e confundaris co
fiteri pcca tua: et ne subicias te
homini p pcco. **N**on resistere cont
faciem potentis: nec coneris cont
ictum flumin. **I**usticia agoniza
re p anima tua. et usq; ad morte
certare p iusticia: et ds. p te expug
nabit inimicos tuos. **v.**

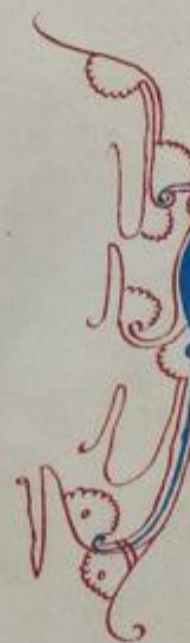
Non citatus ee in lingua tua:
et inutilis et remissus in
opib; tuis. **N**on ee sicut leo
in domo tua: euerrens domesticos
tuos: et opprensus subiectos t. **N**o
sit porrecta manus tua ad accipi
endum: et ad dandum collecta.

Non adtendere ad possessiones in
iquas: et ne dixeris est in suffici
ens uita. **N**ihil enim pderit in te
pore uindictę et obductionis. **N**on
sequaris in fortitudine tua concu
piscenciam tua coedis tui: et ne
dixeris. **Q**uomodo potui. aut quis
me subiciet ppter peccata mea.

Ds eni uindicans uindcabit. **le**
Verbum enim dulce **vi.**
multiplicat amicos: et mi
tigat inimicos: et lingua g
tiosa in bono homine habunda
uit. **M**ulti pacifici sint tibi: et co
siliarius sit tibi unus de mille. **S**i
possides amicu in temptati
one posside eum: et non facile cre
das ei te ipsum. **E**st eni amicus
secdm tempus suum: et non per
manebit in die tribulationis. **E**t
e amicus qui egreditur ad amici
ciam: et est amicus qui odium et
rixam et conuicia demudabit. **le**

Est aut amicus socius **vii.**
in mense: et non pmanet
in die necessitatis. **A**micus
si pmanserit fixus: erit tibi qsi
coequalis: et in domesticis tuis
fiducialiter agit. **S**i humiliare
rit se contra te: et a facie tua ab
scondet se: unanimum habebis
amicicia bonam. **A**u inimicis tu
is separare: et ab amicis tuis ad

rende. Amicus fidelis prectio
fortis. qui aut inuenit illum. in
uenit thesaurum. Amico fideli
nulla e compatio. et no digna pon
teratio auri et argenti contra bo
nitate fidei ipsius **viii.**

Amicus fidelis medicamentu
uite et immortalitatis. et
q metuit dnm inuenient
illum. Et timent dnm eque habebunt
amicicia bona. quo scdm illu erit
amicus illius. fili auuenture ex
cipe doctrinam. et usq; ad canos
inuenies sapiam. Quasi is qui
arat et seminat accede ad illam.
et sustine bonos fructus
illius. Inope enim ipsius exiguum
laborabis. et cito ecles de generati
onib; illius. Qm aspa est nimiu
sapia indoctis hominib; et non
pmanebit in illa excors. Quasi la
pidis uirtus platio erit in illis.
et non demorabunt picere illam.

Sapia eni doctrine scdm nome
e eius. et multis no e manifesta.
Quib; aut agnita est. pmanet us
q; ad conspectum di.

Egoe p singulos diu
ne scripture libros aduersarioz
respondere maledictis. qui inter

**Dom. xvii. Incip pfr.
beati iheronimi pbi.
In libro Job. le. i.**

*In ante.
Lectio.*

pratione mea reprehensione septu
aginta interpretum eminant. qsi
non et apud grecos aquila symach
et theodocion. uel uerbum euerbo.
uel sensum e sensu. ul' ex utq; con
mixtum. et medie tempatu geny
tinslationis expfferint. et omnia
ueteris instrumti uolumina ori
genes obelis asteriscisq; distinxerit.
quos uel adlutos. uel de theo
dione sumptos tinslationi antiq
inseruit. pbans defuisse qd ad
ditum est. **D**iscant g obiectato
res mei recipe in toto qd in parti
b; suscepunt. aut in tinslatione
mea cum asteriscis suis iaderet.
Neq; enim fieri potest ut quos
plura in tinslisse conspexerint. n
eosdem etiam in quibdam erasse
fateant. pcpue in iob. cui si ea
que sub asteriscis adluta sunt sub
texas pars maxima uoluminis
detruncabit. Et hoc dum taxat ap
grecos. Ceterum apd latinos ante
eam tinslatione qm sub asteriscis
et obelis. nup edidim septingenti
ferme aut octingenti uerf desunt.
quib; decurtatus et laceratus cor
rosusq; liber feduratem sui publi
ce legentib; pbeat. **H**ec aut tinsla
tio nullum de ueterib; sequit int
prem. s; ex ipso hebraico. arabicoq;
sermone. et in tndum syro. nunc

lo ij

uerbum nunc sensus. nunc simul
 utrumq; resonabit. Obliquus enī
 etiam ap̄ hebreos totus liber fert̄
 et lubricus. et qđ grece rētores uo-
 cant *σρηματις*. menos. dumq; aliud
 loquit̄. aliud agit. ut si uelis anguil-
 lam. aut murenuſa strichis tenere
 manib;: q̄nto fortius p̄ſſeris. tanto
 citius elabitur. Memini me obitel-
 ligenſiam hui uoluminis *lytleum*
 quenda p̄ceptorē qui apud hebreos
 p̄m̄ haberi putabat̄ non paruis re-
 demisse nūmis. cui doctrina an ali-
 quid p̄fecerim nescio. hoc unū scio.
 non potuisse me int̄pretari n̄ quod
 ante intellexeram. *A*p̄ncipio itaq;
 uoluminis usq; ad ūba iob. apud
 hebreos *psa oratio est*. Porro auer-
 bis iob. inquit; ait. *pear dies inq̄*
natus sum. et nox inq̄ dictum ē
cōceptus ē homo. usq; ad eum loch.
 ubi ante finem uoluminis sc̄ptū
 ē. idcirco ip̄e me rēphendo et ago
 penitentiā in fauilla et cinere. ex
 ametri ūsus sunt dactilo spondeo
 q; currentes. et p̄t̄ lingue idioma
 crebro recipientes. et alios pedes nō
 earūde sillabay. s; eozde tempm̄. *tu. n.*
lō iij Ant̄dum qđ rit̄ m̄ ip̄e dulcis et
 tinnulus fertur numeri lege re-
 solutus. qđ met̄ci magis qm̄ sim-
 plex lector intelligunt. *A* sup̄ dicto
 aut̄ ūsu usq; ad finē libri. parūū

coma qđ rēmanet. *psa oratione*
 contexit̄. *Q*đ sicū uidet̄ in credu-
 lum met̄o scilicet ēē ap̄ hebreos.
 et in morem n̄i flacci. greciq; pin-
 dari. et alchei. et saphon. ut *psalre*
rium ut lamentationes iheremie.
 ut om̄ia ferme sc̄pturay cantica
 comp̄hendi. legat philonē. iosephū.
 ougenem. et eusebium cesariensē.
 et eoz testimonio me uerū dice
 comp̄babit. *A*udiant ap̄t̄ qđ canes *tu autem*
 mei. idcirco me in hoc uolumine *lectio.*
 laborasse. nō ut int̄pretationē an-
 tiq̄m rēphenderem. s; ut ea que in
 illa aut sunt obscura. aut om̄issa.
 aut certe sc̄ptoz uitio deprauata.
 manifestiora n̄a int̄pretatione
 fierent. qui et hebreum sermone
 ex parte didicim. et in latino pene
 ab ipsis cunabulis int̄ gmaticos.
 et rētores. et philosophos nutriti
 sumus. *Q*đ si ap̄d grecos p̄t̄ septua-
 ginta editionem iam x̄ euuangelio *lō iij*
 choruscante. iudeus aquila et syma-
 chus ac theodotion iudarzantes he-
 retici sunt recepti. qui multa myste-
 ria saluatoris succola int̄pretatione
 celarunt. et tamen iezhanaoyc. exa-
 plois habentur apud ecclias. et ex-
 planantur ab eccliaſticis uiris. qm̄
 tomagis ego x̄anus de parentibus
 x̄anus natus. et uerillum crucis i
 mea fronte portans. cui studium

te septu
 aut. qđ
 symach
 curo.
 con
 ū genu
 omnia
 una ce
 hntanxe
 de theo
 mi antiq
 qđ ad
 rēctato
 impari
 etationē
 radere.
 r quos
 xerit. ū
 m et ralle
 eu. sic
 sunt lib
 tumis
 tarat ap̄
 nos ante
 herites
 tingen
 f. de sum
 us or
 u publi
 t. tūla
 ut̄ int̄
 uabioq;
 o. nunc

fuit omiffa reperere. et deprauiata
corrigere. et sacramenta ecclesie puro
ac fidei apere sermone. ut ama
lignis. ut a fastidiosis lectoribus non
debeo reprobantur. Habeant qui uolunt
ueteres libros uel in membranis
purpureis auro argentoque descriptos.
ut uinculis. ut uulgo aiunt
litteris onerata magis exarata quam
codices. dum modo in meisque permittant
paupes habere scetulas. et
non tam pulchros codices quam emen
datos. *¶* Namque sane editio. et septua
ginta iuxta grecos. et mea iuxta
hebreos. in latinum meo labore trans
lata est. fugat unusquisque quod uult.
et studiosum se magis quam maluo
lum. *¶* **Explicit psalmus. Incipit liber**

Vir erat in terra iob. *¶* **Re. v.**
his nomine iob. et erat
uir ille simplex et rectus
ac timens dominum. ac recedens a malo.
Hatiq; sunt ei septem filii et tres fi
lie. et fuit possessio eius septem milia
ouium. et tria milia camelorum. quin
genta quoque iuga bouum. et quingen
te asine. ac familia multa nimis.
Eratque uir ille magnus. inter omnes
orientales. Et ibant filii eius et facie
bant conuiuium per domos unusquisque
in die suo. et mittentes uocabant
tres sorores suas. ut comedent et
biberent cum eis. Cumque in orbem

transissent dies conuiuii. mittebat
ad eos iob et sanctificabat illos. con
surgensque diluculo offerrebat holo
chausta per singulos. Dicebat enim.
Ne forte peccauerint filii mei. et be
nedixerint dominum in cordibus suis. Sic
faciebat iob cunctis diebus. *¶* **ii. iob.**

Quadam die cum uenissent
filii eius ut assisterent coram
domino. affuit inter eos etiam
sathan. Cui dixit dominus. Unde uenis.
Cui respondit dicens. Circuiui ter
ram. et pambulavi eam. Dixitque
dominus ad eum. Numquid considera
sti seruum meum iob quod non sit simi
lis ei in terra. homo simplex et rectus
ac timens dominum. et recedens a malo.
Cui respondens sathan ait. Numquid
frustra timeret iob dominum. Nonne tu
uallasti eum et domum eius. uniu
samque substantiam per circuitum.
Operibus manuum eius benedixisti. et
possessio eius creuit in terra. *¶* **S.** exten
de paululum manuum tuarum. et tangere
cuncta que possidet. nisi in facie
benedixerit tibi. Dixit ergo dominus
ad sathan. Ecce uniuersa que habet
in manu tua sunt. tantum meum
ne extendas manum tuam. *¶* **¶**
Ergo factus est sathan a facie domini. *¶* **iii.**

Cum autem quadam die filii
et filie iob comedent et
biberent unum in domo

fr̄s sui p̄mogeniti. nuntius ue
 nit ad eum qui diceret. **B**oues aia
 bant et asine pascebant iuxta eos.
 et ueruerunt sabei tuleruntq; om
 nia et pcusserunt pueros gladio. et
 euasi ego solus ut nuntiarem tibi.
Cumq; adhuc ille loqueret. uenit
 alter et dixit. Ignis di cecidit de
 celo. et tactas oues puerosq; con
 sumpsit. et effugi ego solus ut nu
 tiarem tibi. **S**; adhuc illo loquente.
 uenit alius et dixit. Chaldei fece
 runt tres turmas. et inuasertunt
 camelos et tulerunt eos. nec non
 et pueros pcusserunt gladio. et
 ego effugi solus ut nuntiare tibi.
Ad huc loquebatur ille. et ecce ali
 us intrauit et dixit. filius tuus et fili
 ab; uescentib; et uidentib; inui
 undomo fr̄s sui p̄mogeniti. repen
 te uentus uehemens irruit a regio
 ne deserti. et concussit quatuor angu
 los domus. que coeruens opp̄sistit
 liberos tuos et mortui sunt. et ef
 fugi ego solus ut nuntiarem tibi.
Tunc surrexit iob et scidit uestim̄
 ta sua. et tonsis capite coeruens in
 trā adorauit et dixit. **H**ud' eḡ
 sus sum de utero matris mee. et
 nud' reuertar illuc. **D**ñs dedit dñs
 abstulit sicut domino placuit ita
 fē̄m est. sit nom̄ dñi benedictum.
In omnib; hīs non peccauit iob la

bis suis. neq; stultum quid cont
 dñm locutus est. **S**;
Actum ē cum q̄dam die ue
 nissent filii dei et starent corā do
 mino. uenisset quoq; sathan inter
 eos et staret in conspectu ei. ut di
 ceret dñs ad sathan. **U**nde uenis.
Q respondens ait. Circuiui trā.
 et pambulauī eam. **E**t dixit ad
 sathan. **H**um q̄d considerasti seruum
 meum iob. q̄d non sit similis ei in
 trā. uir simplex et rectus et timēs
 dñm ac recedens a malo. et adhuc
 retinens innocentiam. **Tu** autē
 comouisti me aduersus eum. ut af
 fligerem illum frustra. **Cui** respon
 dens sathan ait. **P**ellem p pelle.
 et cuncta que habet homo dabit
 p anima sua. **A**uq̄m mitte manū
 tuam. et tange os ei et carnē. et tūc
 uidebis q̄d in facie benedicat tibi. **T**u. 41

Dixit dñs ad sathan.
Ecce in manu tua est. uerū
 tamen animā illi serua. **E**
 gressus itaq; sathan. a facie dñi p
 cussit iob ulcerē pessimo. a planta
 pedis usq; ad uerticem ipsius. **Q**uē
 terra saniem ratēbat. sedens in sterqui
 lino. **D**ixit autē illi uxor sua. **A**d
 huc pmanes in simplicitate tua.
Benedic deo et mōere. **Q**ui ait ad
 illam. **Q**uasi una de stultis mulie
 rib; locuta es. **S**i bona suscepim de

manu domini. mala autē quae non
sustineam. In omnibus his non pecca-
uit iob labiis suis. **vii.**

Igitur audientes tres amici iob om-
ne malum quod accidisset ei. uenerunt
singuli de loco suo. eliphaz theman-
ites. et baldar sutes. et sophar naa-
matites. Condirebant enim ut pari-
ter uenientes. uisitarent eum. et co-
solarentur. Cumque eleuarent oculos
suos non cognouerunt eum. et
exclamantes plorauerunt. Scissis
que uestibus sparserunt puluerem
super caput suum in celum. et sede-
runt cum eo in terra septem diebus. et
septem noctibus. et nemo loquebatur ei
uermum. Videbant enim colorem esse
uehementem. Post hec aperuit iob os
suum et maledixit diei suo. et dixit.
Periret dies in quo natus sum. et nox
in qua dictum est conceptus est homo.
Dies ille uertatur in tenebras. non re-
quirit eum deus de super. et non illustret
lumine. Obscurent eum tenebrae. et
umbra mortis. Occupet eum caligo.
et in uoluetur amaritudine. Noctem
illam tenebrosus turbato possideat.
Non computetur in diebus anni. non
numeretur in mensibus. Sit nox illa
solitaria. nec laude digna. Maledi-
cant ei qui maledicunt diei. qui pa-
rati sunt suscitare leuiathan. Ob-
tenebrent stelle caligine eius. expec-

ter lucem et non uideat. nec ortum
surgentis aurora. quia non conclusit
hostia uentris qui portauit me. nec
abstulit mala ab oculis meis. **viii.**

Quare non in uulua mortuus
sum. egressus ex utero non
statim perii. Quae exceptus
genibus. cur lactatus uerberibus. Hunc
enim dormiens siletem. et sompno
meo requiescem cum regibus et consu-
libus. tunc qui edificant sibi solitudi-
nes. aut cum principibus qui possident
aurum et replent domos suas argen-
to. aut sicut aboetium abscondi-
tum non subsistem. ut qui concepti
non uiderunt lucem. Ibi impij cessa-
uerunt atumultu. et ibi requie-
uerunt fessi robore. et quondam
iuncti pariter. sine molestia non au-
dierunt uocem exactoris. Paruus
et magnus ibi sunt. et seruus uobis
a domino suo. Quare data est misere-
cordia lux et uita his qui in amaritu-
dine anime sunt. Qui expectant
mortem et non uenit. quasi effodi-
entes thesaurum. gaudentque ue-
hementem cum in uenerint sepulchrum.
uiuorum cuius abscondita est uia. et curru
dedit eum deus tenebris. Antequam co-
medam suspirio. et quasi in unda-
tes aque sic rugitus meus. quia timore
quae timebam euenit mihi. et quod ue-
rebar accidit. Nonne dissimulaui.
Nonne siliui. Nonne

queui. Et uenit sup me indigna

Indignatio. Dom. xviii. lc. i
 tinam appendentur pec-
 cata mea quib; uiam me-
 rui. et calamitas qm pa-
 nor in statela. Quasi harena maris
 hec gnuoz apparet. Vnde et uerba
 mea dolore sunt plena. quia sagitte
 dñi in me sunt. quarū indigna-
 tio ebibit spm meum. et terrores
 tui militant cont me. Numquid rui-
 giet onager cum habuerit herbam.
 aut mugiet bos cum ante psepe
 plenum steterit. Aut poterit come-
 di in sulsum. qd non est sale con-
 ditum. Aut potest aliquis gustare.
 qd gustatum afferit moerem. Que
 prius tange nolebat anima mea.
 nunc p angustia cibi mei sunt. Qs
 det ut ueniat peticio mea. et qd
 expecto tribuat m dñs. Et qui ce-
 pit. ipe me contelat. Soluat ma-
 num suam et succidat me. et hec
 m sit consolatio ut affligens me
 dolore non parcat. nec contradi-
 ca

sermonib; sancti. ii.
Que e fortitudo mea ut susti-
 neam. aut quis finis ms
 ut patienter agam. Hec fortitudo
 lapidum fortitudo mea. nec caro
 mea enea est. Ecce non est auxiliū
 m in me. nec flariū quocq; mei re-
 cesserunt ame. Qui tollit ab ami-

co suo miam. timore dñi delinqt.
 frēs mei preterierunt me. sicut tor-
 tens qui raptim trāsit in conuallib;
 Q timent priuina. irruet sup eos nix.
 Tempe quo fuerint dissipati pibūt.
 et ut incaluerit sol. soluentur de lo-
 co suo. Inuolute sunt semite gressu-
 um eoz. ambulabunt in uacuum
 et pibunt. Considerate semitas the-
 man. itinera saba. et expectate pau-
 usper. Confusi sunt. quia spau. Ve-
 nerunt quocq; usq; ad me. et pudore
 cooperiti sunt. lc. iii.

Nunc uenistis. et m uidentes
 plagam mea timetis. Num-
 quid dixi afferite m et de
 substantia uia donate m. uel libe-
 rare me de manu hostis. et de manu
 robustoz eruite me. Docete me et
 ego tacebo. et siquid forte ignora-
 ui instruite me. Quare detraxistis
 sermonib; ueritatis. cum euobis
 nullus sit qui possit arguere me.
 Ad increpandum tantū eloquia con-
 cinnatis. et inuentū uerba pfer-
 tis. Sup pupillum irruitis. et sub-
 uertere nitimini amicū urm. Ve-
 runtamen qd cepistis explete. Pre-
 bere autem. et uidete an mentiat.
Respondete obsecro absq; conten-
 tione. et loquentes id qd iustum
 est iudicate. et nō inuenietis in
 ling; mea iniquitatē. nec in fau-

cib; meis stulticia psonabit **iiii.**

Mulicia est uita hominis **lc.**
sup hiam: et sicut dies mei
cennariū dies eius. Sicut ser-
uus desiderat umbram: et sicut
mercenarius p̄stolatur sine opis
sui: sic et ego habui menses uacuo:
et noctes laboriosas enumeiaui m̄.
Si dormiero dico quādo consurgam.
et r̄u sum expectato uespam: et
repletor dolorib; usq; ad tenebras.
Indura ē caro mea purēdine et
sordib; pulueris: cutis mea aruit
et contracta ē. Dies mei uelocius
t̄nsierunt qm̄ atexente tela succi-
ditur: et consumpti sunt absq; ul-
la spe. Aemento quia uentus est
uita mea: et non reuertetur ocu-
lus meus ut uideat bona: nec as-
piciet uisus hominis. Oculi tui im-
me: et nō subsistam. Sicut consu-
mit nubes et p̄nsit: sic qui descen-
derit ad inferos non ascendet: nec
reueretur ultra in domum suā: neq;
cognoscer eum amplius locus eius.

Quāpter non parcam ori meo. **loq̄i**
in tribulatione sp̄s mei: confabu-
labo cum amaritudine aīe mee.

Numquā mare sum **v.**
Ego aut cetus: quia circumde-
disti me carere: Si dixerō cō-
solabitur me lectulus m̄s: et rele-
uator loquens meū in stratu meo.

terrebis me p̄sompnia: et p̄uisio-
nes hoerēe concuties. **Qm̄** obrem e-
legit suspendū anima mea: et mee-
rem ossa mea. Despau: neq̄m ult-
iam uiuam. **Parce m̄:** nichil enim
sunt dies mei. Quid est homo quia
magnificas eum: aut quid apponis
erga eum cor tuum: **u**isitas eum di-
luculo: et subito p̄bas illum. **Usq;**
quo nō parcas m̄: nec dimittis me
ut glutiam saluam meā: **peccau.**
Quid faciam t̄ ocultos hominū: **Q̄**
posuisti me contritum t̄: et factus sū
m̄ metipsi ḡuis: **Cur** nō tollis p̄cem
meum: et quare n̄ auferis iniquitē
meā: **Ecce** nunc impulue dormiā:
et si mane me quesieris nō subsistā.

Vere scio quod nō **vi.**
iustificetur homo: compa-
tus deo. **Si** noluerit conten-
dere cum eo: nō poterit ei resistere
nec responde unū p̄ mille. **Sapies**
corde est: et fortis robore. **Quis** res-
titit ei et pacem habuit: **Qui** t̄nsi-
tulit montes: et nescierunt hū q̄s
subiit in furore suo. **Q̄** cōmouet
t̄iam de loco suo: et columpne ei cō-
cutiunt. **Q̄** p̄cipit soli et non c̄it:
et stellas claudit q̄i sub signaculo.
Q̄ extendit celos solus: et ḡditur
sup fluctus maris. **Qui** facit archi-
rūm et oriona: et hyadas: et inte-
ricea austrī. **Qui** facit magna et

incomprehensibilia: et mirabilia quorum non est numerus. Si uenit ad me non uidebo: si abierit non intelligam eum. Si repente intruderet quis responderet ei: ut quis dicere potest cur ita facis? **lc.**

Dominus cui resistere uere nemo potest: et sub quo curuantur qui portant orbem. Quis ergo sum ego qui respondeam ei: et loquar uerbis meis cum eo? Qui etiam si habuerit quippiam iustum non respondebo: sed mecum iudicem deprecator: et cum inuocante exaucherit me non credo quod audierit uocem meam. In turbine enim conteret me: et multiplicabit uulnera mea: etiam sine causa. Non concedet requiescere spiritum meum: et implebit me amaritudinibus. Si fortitudo querit robustissimum est: si equitas iudicium nemo pro me audet testimonium dicere. Si iustificare me uoluerit: os meum condemnabit me. Si innocentem ostendero: prauum me comprobabit. Etiam si simplex fuerit: hoc ipsum igneabit anima mea: et reddebit me uite mee. Unum est quod locutus sum: innocentem et impium ipse consumet. Si flagellat occidat semel: et non de penis innocentium rideat.

Terra data est in manus impiorum: uultus iudicium eius operit. Quod si non ille est: quis ergo est? **viii.**

Dies mei uelociores fuerunt cursu

re: fugerunt et non uiderunt bonum. **P**rostrauerunt quasi naues poma portantes: sicut aquila uolans ad escam. Cum dixerit nequam ita loquitur: commuto faciem meam et colore torqueor. Verebar omnia opera mea: sciens quod non parceres delinquenti. Si autem et sic impius sum: quare frustra laboraui? Si locutus fuero quasi aquis niuis: et fulserint uelut mundissime manus mee: tamen sordibus intingues me: et abominabuntur me uestimenta mea. Neque enim uirum qui similis est mihi respondebo: nec qui mecum in iudicio exequo possit audiri. Non est qui utrumque ualeat arguere: et ponere manum suam in ambobus. Auferat a me uirgam suam: et pavor eius non me terreat. Loquar et non timebo eum: neque enim possum metuens respondere. Si peccavi et ad horam peccasti mihi: cur ab iniquitate mea mundum me esse non pateris? Et si impius fuerit uel mihi est: et si iustus non leuabo caput satuiatus afflictione et miseria. Et propter superbiam quasi leenam capies me: reuerfusque mirabiliter me crucias. In stauas retes tuos contra me: et multiplicas uiam tuam aduersum me: et pene militat

Sermones domini. Domini xviii. Incipit psalmus sancti Iheronimi presbiteri in libro thomae Romatio et vice. lc. i.

heliocoro ep̄is. iheronim' p̄sbyter
in dño salute. Non mirari desino.
exactionis ur̄e constantiā. Erigit
enim ut librum chaldeo sermone
conscriptum ad latinū stilum trahā
librum utiq; tobie. quē hebrei de
cathalogo diuinaz scripturaz. secan
tes. his que agiōḡypha memceant
manciparunt. feci satis desiderio
ur̄o. nō tamen meo studio. Arguit
enī nos hebreoz studia. et impuāt
nobis cont̄ suū canonē. latinis auri
b; ista inscribere. S; melius ē iudi
cans phariseoz displicere iudicio.
et episcopoz uisionib; deseruire.
institi ut potui. Et q̄a uicina ē chal
deoz lingua sermōni hebraico. ut
usq; lingue purissimū loq̄cem repe
riens. unius diei laborem arripui.
et quicquid ille in hebraicis uerbis
exp̄ssit. hoc ego accito notario. ser
monib; latinis exposui. Oratorib;
ur̄is mercedem hui' opis compensa
bo. cum gr̄um uobis didicerō me
quod iubere estis dignati compleisse.

Tobias *Explicit p̄fat. Inci
p̄t lib' thobie. ii*
et ciuitate neptalim que
est in superiorib; galilee sup̄ naason
post uiam que ducit ad occidentē
in sinistro habens ciuitatē sep̄her.
cum captus ēēt in dieb; salmana
sar regis assyrioz. in captiuitate

tamen positus uiam ueritatis nō
deseruit. ita ut omnia que habere
poterat cotidie concapuius sibi; q̄
erant ex ei' genere imp̄taret. Cumq;
ēēt iunior omnib; in tribu neptalim.
nichil tamē puerile gessit in opere.
Deniq; cum uent omēs ad uirtulos au
reos q̄s iheroboam fecerat rex isrl.
hic solus fugiebat consortia omnium.
et p̄gebat in iherlm ad templum do
mini. et ibi adorabat dñm dñm isrl.
omnia p̄mitiua sua. et decimas suas
fidelit' offerens. ita ut initio anno
p̄selus et aduenis ministraret om
nem decimationē. Hec & his similia
scdm legem dñi paruulus obseruabat.

Cum tobias fr̄s ēēt iur. *iii.*
accepit uxorem annā nomi
ne ex tribu sua. et genuit ex
ea filium. nom̄ suū imponens ei.
Quē ab infantia timē dñm docuit. et
abstinē ab omni p̄ccō. Jḡ dum per
captiuitatē deuenisset cum uxore
sua et filio in ciuitatem ninuen.
cum omni tribu sua. et omnes eē
rēt ex tribus gentium. iste custo
diuit animam suam. et nūquam
cōtaminatus ē inescis eoz. Et quō
memor fuit dñm in toto corde suo.
Dedit illi dñs gr̄am in conspectu sal
manasar regis. Et dedit ei potestatē
quocumq; uellet ur̄e. habens liberi
tatem quocumq; facē uoluisset. P̄ge

dar g' pomes q' erant incaptiuitate: et monita salutis dabat eis. Cū aū uenisset in iages ciuitatem medoz: et ex hīs quib; honoratus fuerat a rege habuisset decem tale- ta argenti: et cum in multa tur- ba generis sui gabelum egente uy- deret qui erat ex tribu eius: sub cy- ropho dedit ei memoratū pondus

P argenti. *iiii.* Post multum v̄ tempis moe- tuo salmanasar rege: cum regna- ret sennacherib filius eius: p̄ eo- et filios isrl' exosos haberet in cō- spectu suo: tobias p̄gebat p̄ oem cognationem suam: et consolabat eos. Et diuidebat unicuiq; p̄ ut po- terat: de facultatib; suis. Esuri- entes alebat: nudis uestimta p̄- bebat: et mortuis atq; occisis se- pultuam sollicitus exitebat. De- niq; cum reuersus eēt rex senna- cherib fugiens a iudea plagam q̄- circa eum d̄s fecerat p̄pter blasphe- miam suam: et uatus multos occi- deret ex filiis isrl': tobias sepelie- bat corpa eoz. At ubi nuntiatū ē regi: iussit eum occidi: et tulit ei omnē substantiam ei. Tobias v̄ cum filio suo: et cum uxore fu- giens nud' latuit: q̄a multi dili- gebant eum. Post dies v̄ triginta: et q̄ncq; occiderunt regem suū et:

et reuersus est tobias in domū suā: et omnis facultas eius restituta ē

Cum eēt dies *v̄* festus dñi: et sc̄m eēt p̄an- dium bonum in domo tobie: dixit filio suo: Vade et adduc aliq̄s ex tribu nr̄a timentes dñm: ut epu- lentur simul nobiscum. Cumq; a- buisset: reuersus nuntiavit unū ex filiis isrl' iugulatum iacere in platea. Statimq; exiens de accu- bitu suo: relinquens p̄ndium ie- iunus p̄uenit ad corpus: et tollēs illud p̄tauit ad domū suam oc- culte: ut dum sol occubuisset cau- te sepeliret eum. Cumq; occultas- set corpus: manducauit panē cū luctu et tremore: memoreans illū sermōne quē dixit dñs p̄ amos p̄pham: Dies festi ur̄i: conuertent̄ in iuctum et lamentationē. Cum v̄ sol occubuisset: abiret et sepeliuit eum. Arguebant aut̄ eum omnes p̄ximi sui dicentes: Jam hui' rei causa int̄fici iussus es: et uix ef- fugisti mortis impium: et iterū sepelis mortuos? S; tobias plus ti- mens dñm q̄m regem: rapiebat corpa occisoz: et occultabat in do- mum suā: et mediis noctib; sepe-

Cliebat ea: *vi.* ontrigit aut̄ ut quadā die fangatus a sepultura ue-

mens domū suā iactasset se iuxta
 parietē et obdormisset. et ex nido hi-
 rundinū dormienti illi calida ster-
 cora inciderent sup oculos ei? et fie-
 ret cecus. Hanc autē temptacionem
 ideo pmissit dñs euenire illi. ut pos-
 teris daretur exemplū patientie ei?
 sicut et scī iob. Nam cum ab infan-
 tia sua semp dñm timuerit et man-
 data ei custodierit. nō est contrista-
 tus cont dñm qđ plaga cecitatis eue-
 nerit ei. s; immobilis in dñi timore
 pmanuit. agens grās deo omnib; di-
 eb; uite sue. Nam sicut beato insul-
 tabant rēges. ita et isti parentes et
 cognati eius. et iridebant uitam
 eius dicentes. Vbi est spes tua. p qđ
 elemosinas faciebas et sepulturas?
 Tobias v̄ increpabat eos dicens. Ho-
 lite ita loqui. quō filiū sumus scōꝝ?
 et uitam illam expectam? qm̄ dñs
 daturus est hīs qui fidem suam nū-
 quam mutant ab eo. **vii.**

Anna uxor tobie ibat ad tertiu-
 num opus cotidie. et de labo-
 re manū suaz uictum quē conse-
 qui poterat deferēbat. Vnde sc̄m ē
 ut hēdum captiā accipiens detu-
 lisset domū. cui cum uocē balan-
 tis uir ei audisset. dixit. Videre
 ne forte furtiuus sit. Redire eū
 dñs suus. qđ nō licet aliquid no-
 bis furti aut edere. aut contingere.

Ad hec uxor illius irata respondit.
 Manifeste uana facta ē spes tua.
 et elemosine tue. modo apparue-
 runt. Atq; hīs et aliis huiusmodi
 uerbis exprobrabat ei. Tunc tobias
 ingemuit. et cepit orare cum lacri-
 mis dicens. Iustus es domine et om-
 nia iudicia tua iusta sunt. et om̄s
 uie tue mīa et ueritas et iudiciū.
 Et nunc dñe memor esto mei. et ne
 uindictam sumas de peccatis meis.
 neq; reminiscaris delicta mea uel
 parentū meoꝝ. quō nō obediui
 pceptis tuis. et traditi sumi in di-
 reptionē et captiuitatē et mortē.
 et in fabulam. et in pperū omnib;
 nationib; in quib; dispisti nos. **viii.**

Nunc domine magna iudicia
 tua. qđ nō egimus scđm p̄-
 cepta tua. et nō ambulau-
 mus sinceriter coram te. Et nunc
 dñe scđm uoluntatē tuā fac meū.
 et p̄cipe in pace recipi sp̄m meum.
 Expedi enim in̄ moei magis qm̄
 uiuere. Eadem itaq; die contigit.
 ut sara filia raguel in ciuitate me-
 doꝝ. et ip̄a audiret impiū ab
 una ex ancillis pat̄s sui. quō tra-
 dita fuerat septem uiris. et demo-
 nyum nomine asmodeus occide-
 bat eos mox ut ingressi fuissent
 ad eam. Ergo cū p culpa sua. i cre-
 paret puellam. respondit ei di-

167
cens. Amplius ex te nō uideam̄ fi-
liū aut filiam sup̄ tram̄. int̄fecte
uirōꝝ tuōꝝ; Numquid et me occidere
uis sicut etiam septem uiros occi-
disti. Ad hanc uocem prexit in sup̄
cubiculū dom̄ sue. et trib; dieb; ac
trib; noctib; non manducauit ne-
q; bibit. s; in orationib; p̄sistens
lacrimis deprecabatur d̄m. ut ab isto
imppio liberaret eam. Factum ē autē
tertia die dum completeret orationē.
benedicens d̄m dixit. Benedictū
ē nom̄ tuū d̄ne d̄s patrū nr̄ōꝝ. q̄
cum uatus fueris m̄iam facies.
et in tempe tribulationis p̄ca di-
mittis. hīs qui inuocant te. Ad re-
d̄ne faciem meā conuerto. ad re o-
culos meos conuerto. Peto d̄ne ut
de uinculo imppriū hui; absolua
me. aut certe desup̄ tram̄ eripia
me. Dom̄. xv. Incip̄ pref̄ sc̄i Ihe-

Aronim; p̄bi in
libro Judith.
put hebreos lib
iudith in̄ agio
grapha legitur.
cui auctoritas ad
roboranda illa que in contentione
ueniunt mun̄ idonea iudicatur
Chaldeo aut sermone conscriptus.
in̄ historias computat. S; quia h̄c
librum synodus nycēna in num̄o
sc̄az septuaḡaz legitur computasse.

ad q̄cui postulationi uir̄e immo ex
actioni. et sepositis occupationib;
quib; uehementer artabar. huic unā
lucubratiuncula dedi. magis sen-
sum ex sensu. q̄m uerbum ex uerbo
trāsferens. Quitorū cōdicum uarie-
tate uiciosissimā amputaui. sola
ea que int̄ḡ intelligentia m̄ubis
chaldeis inuenire potui latinis ex-
p̄ssi. Accipite iudith uiduam cal-
nitatis exemplum. et triumphali lau-
de. p̄petuis eam p̄conis declarate.
Hanc enī non solum feminis. sed
et uiris imitabilem dedit. qui ca-
nitatis eius remuneratōe uirtutē
talem tribuit. ut in uictum om-
nib; hominib; uinceret. et in supra-
bilem superaret. **Explicit pref̄. Inci-**

Arphaxat p̄r liber Judith.
itaq; rex medoz subiuga-
uerat multas gentes im-
perio suo. et ip̄e edificauit ciuita-
tem potentissimā q̄m appellauit
egbarhanis. Ex lapidib; quadria-
tis et sectis fecit muros eius. in al-
titudine cubitoꝝ septuaginta. et
in latitudine cubitoꝝ triginta.
Turres v̄ ei posuit in altitudine
cubitoꝝ centum. P̄ q̄drum v̄ eaz.
latus utriusq; uicenoꝝ pedum spa-
tio tendebatur. Posuitq; portas eius
in altitudine turriū. et glabatur
q̄i potens in potentia exercitū sui.

et ingla q̄drigarū suaz **iii.**

Anno iḡ duodecimo regni sui nabuchodonosor rex assyrioz qui regnabat in ninive ciuitate magna. pugnauit cont̄ artaxar. et obtinuit eum in campo magno qui appellatur ragau. cont̄ eufiāren. et tygrin. et hyadafan. in campo elyoch regis elychoz. Tunc exaltatum ē regnum nabuchodonosor. et cœ eī eleuātū est. Et misit ad oēs qui habitabant in cilicia. et damasco. et lybano. et ad gentes que sūt in carmelo. et ceclar. et in habitantes galileam. in campo magno helidrelon. et ad omnes qui erant in samaria. et in flumen iordanen. usq; iherlm. et oēm terram yesse. q̄ usq; pueniat ad om̄s terminos ethiopia. Ad hos om̄s misit nuntios nabuchodonosor rex assyrioz. **Q** om̄s uno animo conflixerūt. et remisērūt eos uacuos ac sine honore abiecerunt. Tunc indignat̄ ē nabuchodonosor rex ad oēm terrā uiam. et uiauit p̄ regnū et thronum suū. q̄s defenderit se de om̄ib.

Anno tercio decimo **iiii.**

Anno tercio decimo regis uicesima et sexta die mensis p̄mi. sc̄m ē uerbum in domo nabuchodonosor regis assyrioz. ut defenderet se. Vocauitq; omnes maio-

res natu. omnes duces et bellatores suos. et habuit cum eis mysteriū consiliū sui. Dixit q; cogitationē suā in eo ēē. ut om̄ne terram suo subiugaret impio. **Q**d dictum cum placuisset omnib; uocauit nabuchodonosor rex holoferne p̄ncipē militie sue. et dixit ei. Egrederere aduersum om̄e regnū occidentis. et cont̄ eos p̄cipue qui contempserūt impiū meū. **N**ō parceret oculus tuus ulli regno. omnemq; urbem munitā subiugabis in. Tunc holofernes uocauit duces et magistratus uirtutis assyrioz. et dinumerauit uiros in expeditione sic p̄cepit ei rex. Centum uiginti milia peditum pugnatoy. et eques sagitarios duodecim milia. oēmq; expeditionē suā fecit p̄tē in multitudine innumerabilem cameloy. cum hīs que exercitib; sufficerent copiose. **v.**

Pertransiens holofernes syriā sobal. et oēm apamiā. oēmq; mesopotamiā. uenit ad ydumeos in terram gabaā. accepit q; ciuitates eoy. et sedit ibi p̄ triginta dies. in quib; dieb; ad unā p̄cepit uniuersum exercitum uirtutis sue. Tunc audientes hec filii isrl qui habitabāt in terra iudee. timuerunt ualde a facie ei. Tremore etiam et horrore inuasit sensus eoy. ne hoc faceret

ihrlm et templo dñi qđ fecerāt
 ceteris ciuitatib; et templis eaz.
 Et miserunt in oēm samariam p-
 curritum usq; iberico: et p̄occupa-
 uerunt om̄s uertices montū. et
 muris circūderūt uicos suos:
 et congregauerūt frumenta in p̄-
 parationem pugne. **vi.**

Sacerdos helyachim sc̄psit ad
 uniuersos qui erant cont̄ hel-
 dreion. que est cont̄ faciem
 campi magni iuxta dothaym. et
 uniuersis p̄ q̄s tr̄situs eē poterat.
 ut obtinerent ascensus montium
 p̄ q̄s uia eē poterat ad ihrlm: ut
 illic custodirent ubi iter eē potat
 int̄ montes. Et fecerunt filii isrl̄
 sc̄dm qđ constituerat eis sacerdos
 dñi helyachim. Et clamauit omnis
 pp̄s ad dñm in stantia magna: et
 humiliauerūt animas suas ieiū-
 niis ip̄i et mulieres eoz. Et induerūt
 se sacerdotes cilicūs: et infantes
 p̄stauerunt se cont̄ facie templi
 dñi: et altare dñi opuerunt cilicio.
 Et clamauerūt ad dñm dñm isrl̄ una-
 nimiter: ne darent̄ imp̄cta infan-
 tes eoz. et uxores eoz in diuisione.
 et ciuitates in extirminū: et sc̄a eoz
 in pollutionem. **vii.**

Tunc helyachim sacerdos dñi
 magnus circūiuit oēm isrl̄:
 allocutus q; eos dicens. Scitote quō

exaudiet dñs p̄ces ūas: si manē-
 tes p̄manseritis in ieiuniis et orati-
 onib; in cōspectu dñi. Memores estote
 moy si serui dñi: qui amalech confi-
 dentem in uirtute sua. et in potentia
 sua. et in exercitu suo. et in clipeis suis.
 non ferro pugnādo: s; p̄tib; sc̄is oan-
 do deiecit. Sic erunt uniuersi hostes is-
 rāhel: si p̄seueraueritis in hoc opere
 qđ cepistis. Ad hanc ḡ exhortationē
 et deprecantes dñm p̄manebant in cō-
 spectu dñi: ita ut etiā hū qui holo-
 chansta dño offerēbant p̄cincti cili-
 cūs offererent sacrificia dño: et erat
 cinis sup̄ capita eoz: et ex toto cor-
 de suo omnes orabant dñm. ut ui-
 sitaret pplm suum isrl̄. Hunciatūq;
 ē holoferni p̄ncipi militie assyrioz.
 qđ filii isrl̄ p̄pararent se ad resis-
 tendum: ac montū itinera conclu-
 sissent: ac furōre nimio exarsit in
 uacundia magna. **viii.**

Vocauit holofernes om̄s p̄n-
 cipes moab. et duces ammon:
 et dixit eis. Dicite m̄ q̄s sit
 iste ppl̄s qui montana obsidet: aut
 que et quales et quāte sint ciuitates
 eoz: que etiam sit uirtus eoz. aut
 que sit multitudo eoz: uel q̄s rex
 militie illoz. q̄re p̄ omnib; qui ha-
 bitant in oerente. isti contempserūt
 me. et nō exierunt in obuiā ut sus-
 cipent nos cum pace. Tunc achioe

narce
 ceru
 ne sua
 ubi uga
 placuit
 edono
 me sue
 m omē
 ps p̄cipue
 neu is
 gno om
 uigabis
 ut dices
 Myrioz
 expedito
 m uigū
 p̄ et q
 muna
 et p̄re
 dūm
 tūb
 v
 es syria
 q̄ medio
 eos int̄
 rates eoz
 in quib;
 nuisum
 unc au
 dirabit
 ualde a
 xeror in
 faceret

dux omnium filiorum ammon. respondens ait. Si digneris audire me domine meus. dicam ueritatem in conspectu tuo de populo isto qui in montanum habitabat. et non egredietur uerbum falsum ex ore meo. Populus iste ex progenie chaldeorum est. Hic primum in mesopotamia habitauit. quomodo noluit sequi deos patrum suorum qui erant in terra chaldeorum. Deserentes itaque ceremonias patrum suorum que in multitudine deorum erant. unum deum celi coluerunt. qui et precepit eis ut exirent inde et habitarent in charan. Cumque cooperuisset omnem terram fames. descenderunt in egiptum. uicque per quadringentos annos sic multiplicati sunt. ut dimmerari eorum non posset exercitus.

Cumque gresserentur rex egipti atque in edificationibus urbium suarum in tuto et

latere subiugasset eos. clamauerunt ad deum suum. et percussit totam terram egipti in plagis uariis. **Dom. xv. i.**

Incipit prefatio sancti Hieronimi presbiteri in libro hester. l. i.

Librorum hester uariis translationibus constat esse uiciatum. que ego de archiuis hebreorum releuans. uerbum euerbo expressius transtuli. Quem librum edino uulgata. lacrimosis hinc inde uerborum finibus trahit. addens ea que ex tempore dici poterant

et audiri. sicut solitum est scolariibus disciplinis sumpto themate. excogitare quibus uerbis uti potuit qui iniuriam passus est. ut ille qui iniuriam fecit. Vos autem opauia et eustochium. quomodo et bibliothecas hebreorum studuistis intrare et interpretum certamina comprobastis. tenentes heteretice hebraicum librum per singula uerba translationem aspiciat. ut possitis agnosce me nichil ena augmētasse adtendo. sed fidei testimonio simplicitate sicut in hebreo habetur historiam hebraicam latine lingue tradidisse. Nec affectam laudes hominum. nec uitupationes expauescim. Deo enim placere cupientes. minas hominum penitus non timeamus. quomodo dissipat deus ossa eorum que hominibus placere desiderant. et secundum apostolum qui hinc sunt. serui christi esse non possunt. **Explicit prefatio. Incipit liber.**

Diebus assueri qui ber hester. ii. regnauit ab india usque ethiopiā supra centum uiginti et septem annis. quando sedit in solio regni sui. facta ciuitas regni eius exordium fuit. tertio anno imperii sui. fecit grande conuiuium cunctis principibus et pueris suis fortissimis psalium et meliorum inclitis. et perfectis puyniaz coram se. ut ostenderet diuicias glorie regni sui. ac magnitudinem atque iactantiam po-

rentie sue. multo tempore centum uide-
 licet et octoginta diebus. Cumque complen-
 tur dies conuiuui. inuitauit omnem
 populum quem inuentus est in suis amaxio-
 usque ad minimum. et septem diebus
 iussit parari conuiuui in uestibulo
 boeti et nemocis. quod regio cultu et
 manu consueti erat. Et pendebant
 ex omni parte tentoria aeri coloris
 et carpassini et iacinctum
 sustentata fimbriis; bissinis atque pur-
 pureis. que ebullientes circulis in ser-
 ti erant. et columpnis marinoe-
 is fulciebant. Lectuli quoque aurei
 et argenti super pauimentum smarag-
 dineo et pario stratum lapide depo-
 siti erant. quod uaria uarietate pic-
 tura decorabat. **iii. le.**

Bibebant qui inuitati erant
 aureis poculis. et aliis atque a-
 nis uasis cibi inferiebantur.
 Vinum quoque ut magnificentia re-
 gia dignum erat. habundans et pre-
 cipuum ponebat. nec erat qui nolente
 cogere ad bibendum. et sic rex sta-
 tuebat proponens mensis singulos de
 principibus suis. ut sumeret unumquemque
 quod uellet. Vasthi quoque regina fecit con-
 uiuium feminarum in palatio. ubi rex
 assuerus mane consueuerat. Itaque
 die septimo cum rex esset hilarior.
 et post uinum potione incauisset
 merum. precepit naumam et bazara. et

abgara et arbona. et bagara. et tha-
 rar. et carthas. septem eunuchis qui
 in conspectu eius ministrabant. ut intro-
 ducere reginam uasthi coram rege po-
 sito super caput eius diademate. et of-
 tenderet cunctis populis et principibus eius
 pulchritudinem. Erat enim pulchra
 ualde. Quod rennuuit. et ad regis impi-
 um quod per eunuchos mandauerat
 uenire contempsit. **iiii.**

Iraus rex assuerus et numio furo-
 re succensus. interrogauit sapientes
 qui ex moee regio semper ei aderant. et il-
 loz faciebat cuncta consilio. scienti-
 um leges ac uia maiorum. erant autem
 primi et primum charsenas. et sethar.
 et amatha. et tharsis. et maras. et
 marsana. et manucha. septem du-
 ces psarum et medorum. qui uidebant
 faciem regis. et primi post eum reside-
 re soliti erant. cui sententie uas-
 thi regina subiaceret. que assueri
 regis impium quod per eunuchos manda-
 uerat facere nolisset. Responditque
 manucham audiente rege atque prin-
 cipibus. Non solum regem lesit regi-
 na uasthi. sed omnes principes et po-
 pulos qui sunt in cunctis prouinciis
 regis assueri. Egredietur enim sermo
 regine ad omnes mulieres ut con-
 temptant uiros suos et dicant.
 rex assuerus iussit ut regina uas-
 thi intraret ad eum et illa noluit.

*Tu autem
 Lectio.*

atq; hoc exemplo om̄s p̄ncipū con-
iuges p̄saz atq; medoz parūpen-
dant impia maritorū. Unde regis
iusta ē indignatio. Et si t̄ placet
egrediarur edictum a facie tua: et
scribarur iuxta legē p̄saz atq; me-
doz qm̄ p̄teritū illicitum est. ut ne-
q̄m ultra uasthi ingrediat̄ ad re-
gem: s; regnum illius altera que
melior est illa accipiat. **V.**

Ducta est hester ad cubiculum
regis assueri m̄se decimo qui
uocatur theter: septimo an-
no regni ei. Et amauit eam rex pl̄
qm̄ om̄s mulieres: habuitq; gr̄am
et m̄iam coram eo sup̄ om̄s mulie-
res. Et posuit diadema regni in ca-
pite eius: fecitq; eam regnare in
loco uasthi. Et iussit cōuiuū p̄pa-
rari p̄ magnificum cunctis p̄ncipi-
bz et seruis suis: p̄ cōiunctione et
nuptiis hester. Et dedit regem uni-
uersis p̄uincis: ac dona largitus
est iuxta magnificentiā p̄ncipalem.
Cūq; et sc̄do querent̄ uirgines et con-
gregarentur: martlocheus mane-
bat ad regis ianuam. Hec dum p̄-
diderat hester patam et pplm̄ suū:
iuxta martlochei mandatum. Q̄cqd
p̄cipiebat ille obseruabat hester: et
cuncta ita faciebat. ut eo temp̄e soli-
ta erat. quo eam paruulam nutrie-
bat. **Lectio. Vi.**

Hoc temp̄e quo martlocheus
ad regis ianuā morabatur:
uani sunt sagathan et hares
duo eunuchi regis qui ianitores e-
rant. et in p̄mo palatū iunire p̄si-
debant: uolueruntq; insurge in
regē et occidere eum. Ad martlo-
cheum n̄ latuit. Statimq; nuntia-
uit regine hester. et illa regi ex no-
mine martlochei. q̄ ad se rem-
dulerat. Quēsitūq; est et inuen-
tum. et appensus uterq; eoz ē in
paribulo. mandatuq; historeus et
annalib; t̄ditum coram regē. Post
hec rex assuerus exaltauit aman fi-
lium amaclathi. q̄ erat de stirpe
agag: et posuit solū ei sup̄ om̄es
p̄ncipes quos habebat. Cunctiq; ser-
ui regis qui in foerib; palatū uerfa-
bantur: flectebant genua. et ado-
rabant aman. Sic enī eis p̄cepit im-
peratoe. Solus martlocheus n̄ flec-
tebat genu: neq; adorabat eum. Cui
dixerunt pueri regis q̄ ad foeres pa-
latū p̄sudebant. Cui p̄ter cetos nō
obseruas mandata regis. Cumq;
hoc crebr̄ dicent et ille nollet au-
dire: nuntiauer̄t aman. scire cu-
pientes utrū p̄seueraret in senten-
tia. Dixerat enī eis se iudeum esse.

Cum audisset aman **Vii.**
et exp̄mito p̄basset qd̄ mar-
locheus n̄ sibi flecteret ge-

nu n̄ se adoraret. uatus ē ualde. ce
 p nichilo duxit i unū martloche
 um mittere man̄ suas. audierat
 etiam qd̄ eēt gentis iudee. magisq̄
 uoluit om̄ne iudeoz q̄ erant in reḡ
 no assueri. p̄dere nationē. Mense pri
 mo cui uocabulum ē nisan. anno
 duodecimo regni assueri missa est
 sces in ur̄nā. que hebraice dicitur
 phui coeam aman. quo die et quo
 mense gens iudeoz deberet m̄fici.
 Et exiit mensis duodecim̄ q̄ uoca
 tur adar. Dixitq̄ aman regi assue
 ro. Et p̄p̄s p̄ om̄s puincias regni
 tu dispersus. et ase mutuo separatus.
 nouis utens legib; et cerimonis.
 insup et regis sc̄ita contempnens.
 Et optime nosti qd̄ n̄ expediat regno
 tuo. ut insolescat p̄ uentiam. Si t̄
 placet decerne ut p̄eat. et decē mi
 lia talentoz appendam archarius
 gaze tue. *viii.*
Tulit rex assuerus anulum
 quo utebatur de manu sua.
 et dedit eum aman filio amadathi
 de p̄genie agag. hosti iudeoz. Dixq̄
 ad eum. Argentum qd̄ polliceris mi
 si. de p̄p̄o age qd̄ t̄ placet. Vocati
 q̄ sunt scribe regis mense p̄mo
 nisan tercia decima die eius. et
 sc̄ptum ē ut iusserat aman. ad
 om̄s satriapas regis. et iudices p̄
 uinciaz diuisaz gentiū ut queq̄

gens legeret poterat. et audire. p̄ua
 rietate unguaz ex nomine regis as
 sueri. et utteret illi signare anulo.
 misse sunt p̄cursores regis ad uniu
 sas puincias. ut occiderent atq; dele
 rent omnes iudeos apuerō usq; ad se
 nem. paruulos et mulieres uno die.
 hoc ē tercio decimo mensis duodecimi
 qui uocat̄ adar. et bona eoz diuisent.
 Summa aut̄ epl̄arum hoc fuit. ut os
 puincie scirent et pararent se ad p̄e
 dictum diem. Festinabant cursores q̄
 missi erant. explete regis impium.
 Statimq; in sus̄is pependit edictū.
 rege et aman celebrante conuiuū.
 et cunctis iudis qui in ur̄be erant fle
 ntibus.

*Dom̄. xv. ii. Incip̄. p̄ref. sc̄i
 Iheronimi p̄bri in li
 achabeoz broz machab.*
Mabri duo p̄notant
 p̄lia. inter hebreoz
 duces gentēq; p̄saz.
 pugnam quoq; sabbatoz et nobiles
 machabei ducis triumphos. ex cui no
 mine et libri idem sunt nuncupati.
 Hec quoq; historia continet etiā in
 clura uia gesta machabeoz fratrum.
 qui sub antiocho rege p̄ sacris legib;
 diua torm̄ta p̄p̄si sunt. q̄s mat̄ pia
 cū diuisis supplicis uigerent. non
 solum non fleuit. s; et gaudens hoc
 tabatur ad gl̄am passionis. *Explicit
 p̄fat. Incipit liber machabeoz. i. k*

Et factum est postquam percussit alexander philippi macedo rex qui primus regnavit in grecia. egressus de terra cethum. darium regem persarum et medorum. constituit plurima multa. et omnium obtinuit munitiones. et interfecit reges terre. et pertransiit usque ad fines terre. et accepit spolia multitudinis gentium. et filium suum in conspectu eius. Et congregavit uirtutem exercituum suorum nimis. et exaltatum et eleuatum est cor eius. et obtinuit regiones gentium. et tyrannos. et factis illi in tributum. Et post hec decidit in lectum. et cognouit quia moreretur. et uocauit pueros suos nobiles qui secum nutriti fuerant ad uenturam suam. et diuisit illis regnum suum dum ad huc uiueret. Et regnavit alexander duodecim annis. et mortuus est. Et obtinuerunt pueri regnum unquamque in loco suo. et imposuerunt sibi omnes diademata post mortem eius. et filii eorum post eos annis multis. et multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis iudith peccatrix antiochus iulius. filius antiochi regis qui fuerat in rome obses. et regnavit in anno centesimo tricesimo et septimo. regni grecorum. **iii.**

Ad dies illius exierunt ex israel filii iniqui. et suaserunt multis dicentes. Eamus et disponamus testamentum

cum gentibus que circa nos sunt. quia ex quo recessimus ab eis inueniunt nos multa mala. Et bonus uisus est sermo in oculis eorum. Et destinauerunt aliqui de populo. et abierunt ad regem. et dedit illis potestatem ut facerent iudicium gentium. Et edificauerunt gymnasium in iherosolymis secundum leges nationum. et fecerunt sibi iudicia. et recesserunt a testamento sancto. et iuncti sunt nationibus. et uenudati sunt ut facerent malum. Et parum est regnum in conspectu antiochi. et cepit regnare in terra egypti. ut regnaret super duo regna. Et intravit rex antiochus in egyptum in multitudine iumentorum. et elephantis et equorum. et copiosa nauium multitudine. et constituit bellum aduersus prolothem regem egypti. **iiii.**

Ventus est prolothem a facie regis antiochi et fugit. et ceciderunt uulnerati multi. Et comprehendit ciuitates munitas in terra egypti. et accepit spolia terre egypti. Et conuenit antiochus postquam percussit egyptum in centesimo et quadragesimo et tertio anno. et ascendit ad israhel. et ascendit iherosolymam in multitudine iumentorum. et intravit in sanctificationem cum superbia. Et accepit altare aureum. et candelabrum luminis. et uniuersa uasa eius. et mensam propositionis. et liba.

171.
torea. et phialas. et mortariola auita.
et uelum. et coronas. et cenanitū au-
reū. q̄s in facie templi erat. et cōmy-
nuuit omnia. Et accepit argentū et au-
rū. et uasa concupiscibilia. et acce-
pit thesauros occultos q̄s inuenit.
et sublati omnib; abūt inīam suā.
et fecit cēdem hominū et locutus ē
in supbia magna. Et factus ē pland
magnus in isrl. et in omni loco eoz.
Et ingemuerunt p̄ncipes et seniores
et uirgines et iuuenes infirmati s̄.
et speciositas mulierū immutata ē.
Omnis maritus sumpsit lamentū.
que sedebat in thoro maritali iuge-
bat. et cōmota ē t̄ia sup habitantes
mea. et uniuersa dom̄ iacob induit cō-
fusione. illis s̄. **S. I.** fusionem.
rexit mathathias filius iohannis. fi-
lii symeonis sacerdos ex filiis ioa-
rim ab iherlm. et cōsecit in mōre
modin. Et huic erant filii quinq; iō-
hannam qui cognominabatur ga-
thys. et symeon q̄ cognominabat̄
thasi. et iudas qui uocabat̄ machabe-
us. et eleazarus qui cognominabat̄
abarōn. et ionathas qui cognomina-
bat̄ aphīs. Hū uidebant mala que
fiebant in p̄plo iuda. et iherlm. Et
dixit mathathias. **De m.** **U.** quid
natus sum uidere contricionem
p̄p̄i mei. et contricionē ciuitatis scē.
et sedē illic cum dat̄ in manus

inimicōz. **Sēa** in manū extiancōz
facta sunt. templum ei sicut homo
ignobilis. uasa gl̄e ei captiua abduc-
ta sunt. Trucidati sunt senes ei in pla-
teis. et iuuenes ei ceciderūt ī gl̄acio simy-
coz. Que gens nō hēditauit regnum
eius. et nō obtinuit spolia eius. Om-
nis compositio eius ablata ē. que e-
rat libera. facta est ancilla. **vi.**
Hoc sancta n̄ra et pulchritudo
n̄ra. et claritas n̄ra desolata
ē. et cōmōnauerunt eā gen-
tes. Quo ḡ nobis adhuc uiuere. Et
scidit mathathias et filii ei uestimta
sua. et coopuerunt se cilicis. et plax-
erunt ualde. Et uenerunt illuc qui
missi erant a rege antiocho. ut co-
gerent eos qui confugerant in ciui-
tate modin in molare. et accenderē
thura. et a lege dei discedē. Et multi
de p̄plo isrl consentientes accesserunt
ad eos. s; mathathias et filii ei constan-
ter steterunt. Et respondentes q̄ missi
erant ab antiocho. dixerunt matha-
thie. Princeps et clarissimus et mag-
nus es in hac ciuitate. et cenatus fi-
lius et fr̄ib;. Ergo accede p̄ce et fac ius-
sum regis sicut fecerunt omnes gen-
tes. et uiri iuda q̄ remanserunt in
iherlm. et eris tu et filii tui inter a-
micos regis. et amplificatus auro
et argento et munerib; multis. Et
respondens mathathias. dixit uoce

magna. Et si omnes gentes regi antiocho obediunt. ut discedat unusquisque a seruitute patrum suorum. et consentiant mandatis eius. ego et filii mei et fratres mei obediemus legi patrum nostrorum. *Apertius sit nobis deus. vii.*

Non est nobis utile relinquere legem et iusticiam dei. *Non* audemus uerba regis antiochi. nisi sacrificabimus ingredients legis nostre mandata. ut eam alteram uiam. *Et* ut cessauit mathathias loqui uerba hec. accessit quidam iudeus in omnium oculis sacrificare idolis super aram in ciuitate modyn. secundum uisum regis. *Et* uidit mathathias et doluit. et contremuerunt renes eius. *Et* accensus est furor eius secundum iudicium legis. et insiliens trucidauit eum super aram. *Et* uirum quem miserat rex antiochus qui cogebat immolari occidit in ipso tempore. et aram destruxit. *Et* helanus est legem sicut fecit phinees zambri filio salomoni. *Et* exclamauit mathathias uoce magna dicens. Omnis qui zelum legis habet. statuens testamentum. exeat post me. *Et* fugit ipse et filii eius in montes. et reliquerunt quicunque habebant in ciuitate. *Tunc* descenderunt multi querentes iudicium et iusticiam in desertum. ut sederent ibi ipsi et filii et mulieres et pecora eorum. quoniam induerant super eos mala.

Renuntatum est uiris *viii.* regis et exercitui eius qui erant in iherosolima ciuitate dauid. quoniam discessissent uiri quidam qui dissipauerunt mandatum regis in loca occulta in desertum. et abissent post illos multi. *Et* statim prepererunt ad eos. et constituerunt aduersus eos plurimum iudae sabbatorum. et dixerunt ad eos. Resistatis et nunc adhuc. *Exite.* et facite secundum uerbum regis. et uiuetis. *Et* dixerunt. Non erubimur neque faciemus uerbum regis. ut polluiamus diem sabbatorum. *Et* concitauerunt aduersus eos plurimum. et non responderunt eis. nec operauerunt loca occulta dicentes. *Quoniam* omnis in simplicitate nostra. et testes erunt super nos celum et terra. quod iniuste perditis nos. *Et* intulerunt eis bellum sabbatis. et mortui sunt ipsi et uxores eorum et filii eorum et pecora eorum. usque ad mille animas hominum. *Dom. xviii. le. i.*

In tempore illo surrexit iudas qui uocabatur machabeus pro patre suo. et adiuuabant eum omnes fratres eius. et iunsi qui conuinciant se patri eius. et perhibebant perhibita israel cum letitia. *Et* durauit gloriam proprio suo. et induit se loriceam sicut gygas. et succinxit se arma bellica impletus. et pregebat castra gladio suo. *Humilis* factus est leoni in opibus suis. et sicut catulus leonis rugiens in uenatione. et persecutus est

Et apuit etarium suum: et dedit
stipendia exercitui in annum: et
mandauit illis ut essent parati
ad omnia. Et uidit quod defecit pe-
cunia de thesauris. et tributa re-
gionis modica propter dissensionem et
plagam quam fecit in terra: ut tolleret
legitima que erant apud dies;
et timuit ne non haberet et semel
et bis insumptus et donatiua que
delectat ante larga manu. et ha-
bundauerat super reges qui ante eum
fuerant: conseruatus erat animo
ualde. Et cogitauit ut in pscidem.
et accipe tributa regionum: et con-
gregare argentum multum. Et reliquit
ysiam hominem nobilem de genere
regali super negocia regna a flumine
eufiaren usque ad flumen egypti:
et ut nutret antiochum filium
suum donec rediret. Et tradidit ei
medium exercitum et elephantos et
mandauit ei de omnibus que uole-
bat: et de inhabitantibus iudeam et
iherusalem: et ut mitteret ad eos exer-
citum ad contendam et ex tunc pandam
uirtute israhel et reliquias iherusalem: et
ad auferendam memoriam eorum de loco:
et ut constitueret habitatores alieni-
genas in omnibus finibus eorum: et sorte
distribueret terram eorum. ¶

Rex antiochus assumpsit par-
tem exercitus residui: et ex-

it ab antiochia ciuitate regni sui
anno centesimo et quadragesimo et
septimo. Et transierat eufiaren
flumen: et perambulabat superiores
regiones. Et elegit isias protomeum
filium domini. et nycanorem et gor-
gyam uiros potentes ex amicis regis:
et misit cum eis quadraginta milia ui-
rorum et septem milia equorum: ut ueni-
ret in terram iuda: et disperderent eam
secundum uerbum regis. Et processerunt ut
uenerunt cum uniuersa uirtute sua: et ue-
nerunt et applicuerunt amaram in-
teruam campestris. Et audierunt in car-
o regionum nomen eorum: et accepe-
runt argentum et aurum multum ual-
de et pueros: et uenerunt in castra
ut acciperent filios israhel in seruos. Et
acti sunt ad eos exercitus syrie:
et sunt alienigenarum. Et uidit iudas
et fratres eius quia multiplicata sunt
mala: et exercitus applicabat ad fi-
nes eorum. Et cognouerunt uerba regis
que mandauit populo facere in interim
et consummationem. Et dixerunt unus
quisque ad proximum suum. Frigamur de ec-
tione populi nostri: et pugnemus pro populo
nostro. et pro sanctis nostris. ¶

Congregatus est conuentus fili-
orum israhel. ut essent parati in plura:
et ut cearent et peterent mi-
sericordiam et miserationes. Et iherusalem
non habitabatur: sed erat sicut deser-

143.
tum. Non erat q̄ ingreditur et eg-
deret de nat̄is eius: et sc̄m concu-
cabatur: et filii alienigenarū erant
in arte. Ibi erat habitatio gentiū.
Et ablata ē voluptas ab iacob: et de-
fecit ibi tibia. et cithara. Et congre-
gati sunt et uenerūt in masphat cō-
nā iher̄s̄l̄m: q̄a locus orationis erat in
masphat. ante iher̄s̄l̄m. Et ieiunaue-
runt illa die: et induerunt se cil-
ciis: et cinerē in capite suo: et desti-
di fuerunt uestim̄ta sua: et expande-
runt libri legis de q̄ scribantur ge-
tes similitudinē symulachrorū su-
orū: et attulerunt cenam̄ta sacerdo-
nis et p̄mitias et decimas. et suscita-
uerunt naharēos qui implenerāt
dies: et clamauerūt uoce magna in
celum dicentes. Quid faciem̄ istis:
et q̄ eos ducem̄. Et sc̄a tua conculca-
ta sunt et contaminata sunt: et sacer-
dotes tui facti sunt in iuctu et hu-
militate. Et ecce nationes cōuenerūt
aduersus nos: ut nos dispellant. Tu
scis que cogitant in nos. Quom̄ po-
terim̄ resistere ante faciem̄ illoꝝ:
nisi tu adiuues nos. Et tubis excla-
mauerunt uoce magna. **Viii**

Constituit uidas duces p̄p̄i. tri-
bunos et centuriones: et pen-
tecontarios et decuriones.
Et dixit hīs q̄ edificabant domos
et sponsabant uxores. et plantabāt

uueas. et formidolosus. ut rediret
uniquisq; in domū suā sc̄m̄ legem.
Et mouerūt castra: et collocauerunt
ad austrū amauim. Et ait uidas. Ac-
cingimini. et estote filii potentes: et
estote parati mane ut pugnetis ad i-
sus nationes has. que conuenerūt
disp̄dere nos et sc̄a nr̄a. qm̄ melius
est nos mori in bello qm̄ uidere ma-
la gentis nr̄e. et sc̄oꝝ: sicut autem
fuerit uoluntas in celo sic fiat. Et as-
sumpsit goegias q̄nq; milia uirorū.
et mille equites electos: et mouerūt
castra nocte ut applicarent ad castra
uideorū et p̄curent eos subito. Et filii
q̄ erant ex arte: erant illi duces. Et au-
diuit uidas: et surrexit ip̄e et poten-
tes p̄curentē uirtutē exercitū regis
qui erant in amauim. Ad huc enī disp̄-
sus erat exercitus a castris. Et uenit
goegias in castra iude nocte. et nemi-
nem inuenit: et querebant eos in mo-
tib;: quō dixit fugiunt hū a nobis.

Cum dies factus ēēt **Viii**
apparuit uidas in campo cū
trib; milib; uirorū tantū: q̄
regumenta et gladios nō habebant.
Et uiderunt castra gentiū ualida et
locicata. et equites incitanti eorū: et
hū docti ad plūm. Et ait uidas uiris
qui secū erant. Ne timueritis multi-
tudinē eorū: et imperū eorū ne for-
midetis. Memore q̄t salui facti s̄

partes nri in mari rubro. cum sequer
eos pharaon cu exercitu multo. Et nuc
clament in celum et miserabit nri ds
nr. et memoe erit testamti patriu nroz.
et conteret exercitu istum ante face
nrām hēlie. et scient omis gentes qā
ē qui redimat et liberet isrl. Et leua
uerunt alienigenē oculos suos. et u
derunt eos uenientes ex adūso. et ex
ierunt de castris in pluu. Et tuba ceci
nerunt hu qui erant cu iuda. et cong
si sunt. et contrite sunt gentes. et
fugerunt in campū. Nouissimi aut
cecidit gladio. et psecuti sūt eos
usq; geserōn. et usq; in campos ydu
mee et azōn. et iammē. Et ceciderūt
ex illis ad tria milia uirōz. et reu
sus est iudas et exercitus ei sequēs

cum. *Dom. xxiii. le. i.*

Anno centesimo quinquagesi
mo et primo exiit demetri
seleuci filius ab urbe ro
ma. et ascendit cu paucis uiris. in
ciuitatem maritimā. et regnauit
illuc. Et factum ē ut ingressus est i
domū regni patriu suoz. comprehendit
exercitus antiochum et lysiam. ut
adduceret eos ad eum. et res ei in no
tuit. Et ait. Nolite ostendē m face
eoz. et occidit eos exercitus. Et se
dit demetri sup sedem regni sui.
et uenerunt ad eum uiri iniq; et
impū ex isrl. et alchim dux eoz.

q uolebat fieri sacerdos. et accusaue
runt ipm apud regem dicentes. Q
didit iudas et frēs eius omis amicos
tuos. et nos dispelidit de tra nrā. Huc
g mitte uirum cui credis. ut ear. ut
uideat extirpauit omne qd fecit in
regionib; regis. et puniūt omis amicos
eius et aduocēs eoz. *ii. le.*

Elegit rex ex amicis suis bachi
dem qui dñabatur in flum
magnū in regno fidelem re
gis. et misit eū. et alchimū impium
constituit in sacerdotio. et manda
uit ei face ultionē in filiis isrl. Et
surrexerūt et uenerunt cu exercitu
magno in tram iuda. Et miserunt
nuntios. et locuti sunt ad iudā et
fratres ei uerbis pacificis in dolo.
et n̄ intenderūt in sermōib; eoz.
Viderūt enī. qā uenerūt cu exercitu.
Et couenerunt ad alchimū et bachi
dem congregatio scribarū requiret
que iusta sunt. et pmi assidei qui
erant in filiis isrl. et exquirebant
ab eis pacem. Dixerunt enī. Homo
sacerdos de semine aaron uenit.
nō decipiet nos. Et locutus ē cum eis
uerba pacifica. et iurauit illis di
cens. Non inferimus uobis malū.
neq; amicos uris. Et crediderunt ei.
Et comprehendit ex eis sexaginta u
ros. et occidit eos in una die. scdm
uerbum qd scriptum ē. Carnes scōz.

174
tuorum et sanguine ipsorum effuderunt
in circuitu iherusalem: et non erat qui se-
petur. **lc. iiii.**

Incubuit timor et tremor in omni
populo: quia dixerunt non est in eis ueritas
et iudicium. Transgressi sunt enim con-
stitutum: et ius iurandum quod iura-
uerunt. Et mouit balthazar castra ad
iherusalem: et applicuit in bezetha. Et
misit et comprehendit multos ex eis:
qui a se refugerant. Et quosdam e populo mac-
tauit: et impurem magnam proiecit.
Et commisit regionem aichim: et reliquit
cum eo auxilium in adiutorium ipsi. Et abi-
it balthazar ad regem: et sans agebat aichim
per principatum sacerdotum sui. Et con-
uenerunt ad eum omnes qui perturbabant
populum suum: et obtinuerunt terram
iuda: et fecerunt plagam magnam in
israel. Et uidit uidas omnia mala que
fecit aichim: et qui cum eo erant in filiis
israel plus multo quam gentes: et exiit
in omnes fines iudee in circuitu: et
fecit uindictam in uiros desertos: et
cessauerunt ultra exire in regione.

Vidit aichim quod perualuit **iiii**
uidas et qui cum eo erant: et
cognouit quia non potest sustinere
eos. Et regressus est ad regem: et accusa-
uit eos multis criminibus. Et misit
rex nichanorem unum ex principibus no-
bilioribus: qui erat inimicus exercitus
contra israel: et mandauit ei euertere

populum. Et uenit nichanor in iherusalem
cum exercitu magno: et misit ad iu-
dam et ad fratres eius cum dolo uerbis
pacificis dicens. Non sit pugna inter
me et uos: ueniam cum uiris paucis
ut uideam facies ustras cum pace. Et
uenit ad iudam et salutauerunt se pa-
cifice: et hostes parati erant rapere
iudam. Et innotuit sermo iude quomodo
cum dolo uenerat ad eum: et conteri-
tus est ab eo: et amplius noluit ui-
dere faciem eius. Et cognouit nicha-
nor quomodo denudatum est consilium eius:
et exiit obviam iude in pugnam iux-
ta capharsalama. Et ceciderunt de
nichanoris fere quinque milia homi-
num: et fugerunt in ciuitatem dauid.
Et post hec uerba ascendit nichanor
in montem syon: et exierunt de sac-
dotibus populi salutare eum in pace: et
demonstrare ei holocausta que
offerbantur pro rege. Et irridens spre-
uit eos et polluuit: et locutus est sup-
be: et unauit cum uia dicens. Nisi ma-
ditus fuerit uidas et exercitus eius
in manus meas: continuo cum regres-
sus fuerit in pace: succenda domum
istam. Et exiit cum uia magna. **6.**

Strauerunt sacerdotes et steterunt
ante faciem altaris templi: et flen-
tes dixerunt. Tu elegisti domum istam
domine adinuocandum nomen tuum in ea:
ut esset domus orationis et obsecran-

onis populo tuo. Fac uindictam in ho-
mine isto et in exercitu eius. et cadat
gladio. Memento blasphemias eorum.
et ne dederis eis ut permaneat. Et
exiit nichanoe ab iherusalem et castra
applicuit ad bethoron. et occurrit ei
exercitus syrie. Et iudas applicuit
in adarsa. cum tribus milibus uiris. Et
orauit iudas et dixit. Qui missi erant
a rege sennacherib. domine que blasphe-
mauerunt te. exiit angelus et percussit
exercitus centum octoginta milia quinque.
Sic conterere exercitum istum in conspec-
tu nostro hodie. et sciant ceteri quia
male locutus est super sanctam tuam. et iudi-
ca illum secundum malitiam illius. Et com-
serunt exercitus prius tercia decima
die mensis adar. et ceciderunt castra
nichanoe. et cecidit prius ipse

Hin prelio. **vi.**
Et uidit exercitus quia cecidit
nichanoe. perierunt arma
sua et fugerunt. Et persecuti sunt eos
usque ad adasce usque quo ue-
niatur gazara. et tubis ceciderunt
post eos cum significationibus. Et exie-
runt de omnibus castellis iudee in
circuitu. et uentilabant eos coeni-
bus. et conuertebant iterum ad eos. Et
ceciderunt omnis gladio. et non est relic-
tus ex eis nec unus. Et accepunt spo-
lia eorum et predam. et caput nicha-
noe amputauerunt. et dextram eius

quam extenderat superbe. et attulerunt
et suspenderunt contra iherusalem. Et letatus
est populus ualde. et egerunt diem unum
in leticia magna. Et constituit agi om-
nibus annis diem istum tercia decima die
mensis adar. et sinitur tercia iuda di-

Hes paucos **vii.**
legit iudas eupolemu filium
iohannis filii iacob. et iaso-
nem filium eleazar. et misit eos ro-
mam constitueret cum illis amicitiam
et societatem. et ut auferrent ab eis
iugum grecorum. quia uiderunt quod infer-
uitur premerent regnum israhel. Et abi-
erunt roma usque multa ualde. et
introduerunt curiam et dixerunt iuda
machabeus et fratres eius et populus iude-
orum miserunt nos ad uos statueret
uobiscum societatem et pacem. et conscri-
bere nos socios et amicos uros. Et
placuit sermo in conspectu eorum. Et hoc
rescriptum quod rescripserunt in tabulis
erectis. et miserunt iherusalem. ut esset apud
eos ibi memoriale pacis et societatis.
Bene sit romanis et genti iudeorum in
mari et in terra in eternum. gladiusque
et hostis percul sit ab eis. Quod si instite-
rit bellum romanis prius aut om-
nibus sociis eorum in omni dominatione
eorum. auxilium feret gens iudeorum.
per ut tempus dictauerit coede pleno. et
prestantibus non dabunt neque subminis-
trabunt triticum. arma. pecuniam.

naues: sicut placuit romanis: et custodient mandata eorum: nichil ab eis accipientes. *Viii.*

Quod si genti iudeorum prius acciderit bellum: adiuuabunt romani ex animo. pro tempore promiserunt: et pro uentibus non dabitur triticum: arma: pecunia: naues sicut placuit romanis: et custodient mandata eorum absque dolo. *Secundum* hec uerba: ita conuenerunt romani populo iudeorum. Quod si post hec uerba huius aut illi addiderint: uel demerint ad hec aliquid uoluerint: facient ex proposito suo: et quecumque addiderint uel demiserint rata erunt.

Sed et de malis que demetrius rex fecit in eos: scripsimus ei dicentes. Quare grauasti iugum tuum super amicos nostros et socios iudeos: Si ergo iterum adierint nos aduersum te: faciemus illis iudicium: et pugnabimus tecum in mari teraque. *Domini. xv. v. Incipit liber*

Fratribus qui *machabeorum. ii.* sunt per egiptum iudeis: salutem dicunt fratres qui sunt iherosolymis iudei et qui in regione iudea: et pacem bonam. Benefaciat uobis deus et meminerit testamenti sui quod locutus est ad abraham. ysaac et iacob seruatorum suorum fidelium: et det uobis cor omnibus ut colatis eum: et faciatis eius uoluntatem corde magno et animo uolente. *Adapiat*

cor uestrum in lege sua et in preceptis suis: et faciat pacem. Exaudiat orationes uestras et reconcilietur uobis: nec uos deserat in tempore malo. Et nunc hic sumus orantes pro uobis: regnante demetrio. anno centesimo. sexagesimo nono. *Hos* iudei sunt scriptum uobis in tribulatione et impetu qui superuenit uobis in multis annis: ex quo recessit iason a secula terra et a regno. *Postea* succederunt: et effuderunt sanguinem innocentem. *Et* orauimus ad deum et exauditi sumus: et optulimus sacrificium et similia: et accendimus uicinas et propositimus panes. *Et* nunc frequentate dies

scenophorie. mensis casleu. ii. **A**nno centesimo octogesimo octauo. *propheta* qui est iherosolymis et in iudea senatusque et uidas: *archiepiscopus* iherosolymis magister prothomei regis: qui est de genere cristorum sacerdotum: et huius qui in egipto sunt iudeis: salutem et sanitatem. De magnis periculis adeo liberati magnifice gratias agimus ipsi: ut pote qui aduersum tale regem dimicauimus. *Ipse* enim ebullire fecit de perfide eos qui pugnauerunt contra nos: et sanctam ciuitatem. *Quia* cum in perfide esset durus ipse: et cum ipso inmensus exercitus: cecidit in templo manee consilio deceptus sacerdotis manee. *Ubi* enim cum ea habitaturus uenit antiochus ad locum et amici eius: et ut acciperet pe-

cunias multas dōns nomine. Cumq;
pposissent eas sacerdotes manee. &
ipē cū paucis ingressus ēēt int̄ ambi
tum phari. clauserunt templū cum
int̄isset antiochus. ap̄toq; occulte adi
tu templi mittentes lapides pcusserūt
duccē. et qui cū eo erant. et diuiserūt
membratum. et capitib; amputatis
foeas p̄icerunt. **P**omnia benedict̄
d̄s. qui tradidit impios. **iii.**

Facturi ḡ q̄nta et uicesima die
mensis casleu. purificationē tē
pli necessariū duxim⁹ significare uo
bis. ut uos quoq; agatis diem sceno
phegie. et diem ignis qui datus est.
quando neemias edificato templo
et altari obtulit sacrificia. Nam cū
inpsidem ducētur patres n̄r. sa
cerdotes qui tunc dei cultores erāt.
acceptum ignem de altari occulte
abscorderunt in ualle ubi erat pu
teus altus et siccus. et in eo contu
tati sunt eum. ita ut ignotus ēēt
omnib; locus. Cū aut̄ preterisset
multi anni. et placuit deo ut
mitteretur neemias a rege psidis.
nepotes sacerdotum illoꝝ qui ab
scorderant misit ad requirendū
ignem. Et sicut narrauerunt no
bis non inuenerunt ignem. s; aq̄
ciassam. Et iussit eos haurire et
afferre sibi. Et sacrificia que impo
sita erant iussit sacerdos neemi

as aspgi aqua ip̄a. et ligna q̄
erant sup̄ posita. **U**tq; hoc factū
est. et tempus affuit quod sol
refulsit qui prius erat in nubilo.
accensus est ignis magnus. ita
ut omnes mirarentur. **iiii.**

Orationem faciebant omnes
sacerdotes dum consumma
retur sacrificium. ionatha
inchoante. ceteris aut̄ responden
tib;. **E**t neemie erat oratio. hunc
hunc habens modum. **D**ñe deus
omniū creator terribilis et fortis.
iustus et misericors. qui solus rex
es bonus. solus prestans. solus ius
tus et om̄ps et eternus. qui libera
uisti de omni malo. qui fecisti pars
electos et sanctificasti eos. accipe
sacrificium p̄ uniuerso pp̄lo tuo is
rahel. et custodi partem tuam et
sanctifica. et congrega dispersionē
n̄ram. **L**ibera eos qui seruiunt
gentib;. contemptos et ab homina
tos respice. ut sciant gentes quod
tu es d̄s n̄r. **A**ffuge oprimentes
nos. et contumeliam facientes in
supbia. **C**onstituē pplm tuū in lo
co sancto tuo. sicut dixit moyses.
Sacerdotes aut̄ psallebant ymn⁹.
usq; quo consumptum ēēt sacri
ficiū. **C**um aut̄ consummatū
fuisset sacrificium. ex residua aq̄
neemias iussit lapides maiores

pfuncti. Quod ut factum ē flam
 ma ex eis accensa ē. sed ex lumi
 ne quod refluxit ab altari cōsump
 gitur cum scā. **V.** Ita est.
Ita est. ciuitas habitaretur in omni pa
 ce. leges etiam adhuc optime cus
 todirentur. p̄t onyē pontificis pi
 etatem. et animū oclio habentis
 mala. fiebat ut ipi reges et p̄nci
 pes locum summo honore dignū
 ducerent. et templum maximis
 munerib; illustrarent. ita ut se
 leucius asye rex de redditib; suis
 prestaret omnes sumptus ad mi
 nisterium sacrificioꝝ p̄tinentes.
Symon aut̄ de tribu beniamin p̄
 positus templi constitutus. contē
 debat obistente sibi p̄ncipe sacdo
 tū iniquū aliqd̄ iūitate moliri. **S**
 cum uincere onyam non posset.
 uenit ad appolloniū tharse filiū
 qui illo tempe erat dux celesyrie
 et phenicis. et nuntiavit ei pecu
 nis in numerabilib; plenū esse
 erarium iherosolymis. et cōmu
 nes copias ēē in mensas. que nō
 p̄tinent ad rationem sacrificioꝝ.
 esse aut̄ possibile sub potestatem
Regis cadere uniuersa. **vi.**
 umq; retulisset appolloniū
 ad regē de pecuniis que
 de late erant. ille accitū heliodoꝝ
 qui erat sup̄ negocia eius. misit

cū mandatis. ut p̄dictam pecu
 niam t̄nsportaret. **S**tatimq; helio
 doꝝ iter aggressus. specie quide
 quasi p̄ celesyriam et phenicem ci
 uitates esset pagiaturus. re autē
 uera regis p̄positum p̄fecturus. **S**
 cum uenisset iherosolymā. et benignē
 a summo sacerdote in ciuitate
 ēēt exceptus. narrauit de dato in
 dicio pecuniarū. et cui rei grā adē
 set apuit. Interrogabat aut̄ si ue
 re hec ita essent. **T**unc summi sacer
 dos ostendit deposita ēē hec ad uictū
 uiduaz ac pupilloꝝ. quedā uero
 ēē hyrcani tobie uiri ualde emine
 tis in his que detulerat impius sy
 mon. uniuersa aut̄ argenti talenta
 quadraginta ēē. et auri ducenta.
 decipi uero eos qui credidissent lo
 co et templo qd̄ p̄ uniuersum mundū
 honozat̄. p̄ sui ueneratione et sancti
 tate impossibile omnino esse. **A**t
 ille p̄ his que habebat in mandatis
 a rege. dicebat omni genere regi ea
 deferenda. **vii. sc.**
Quā constituto die. intrabat de
 pecunia heliodoꝝ ordinaturus.
 nō modica uero p̄ uniuersam ciuita
 tem erat trepidatio. **S**acdores aut̄
 ante altare cum sacdōtib; stolis
 iactauerunt se. et inuocabant de
 celo eū qui depositis legem posuit.
 ut his qui deposuerant ea salua

custodiret. Jam uero qui uideret summi sacerdotis uultum: mente uulnerabatur. Facies enim et color immutatus: declarabat interitum animi dolore. Circumfusa enim erat uirgo mestitia quaedam et hinc coepit: per quam manifestus aspicientibus dolor cordis efficietur. Alii autem congregati de domibus confluunt: publica supplicatione obsecrantes: pro eo quod in contemptum locus esset uenturus. Accinctaeque mulieres cilicis pectus: pro placentias confluunt. Sed et uirgines quae concluse erant: percurrunt ad onychiam. Aue autem ad muros: quaedam uero per fenestras aspiciunt. Uniuerse autem preudentes manus in celum: deprecantur. Erat enim misera commixta multitudinis et magni sacerdotis imagine constituti expectatio. Et huius quidem inuocabant omnipotentem deum: ut credita sibi his qui crediderant cum omni integritate conseruarentur.

Helyodorus quod decreuerat **viii.** perficiebat: eodem loco ipse cum satellitibus suis circa ariarium presens. Sed spiritus omnipotentis magnam fecit suae ostensionis euidentiam: ita ut omnes qui ausi fuerant parere ei: ruentes dei uirtute: in dissolutione et foeminae conuerterentur. Apparuit enim illis quaedam equus terribilis: habens sesquipedem optimis opimentis adornatum.

Isque cum impetu: helyodoro pedes calces elisit. Qui autem ei insidebat: uidebat arma aurea habere. Alii etiam apparuerunt duo iuuenes uirtute decori: optimi gloria: speciosique amictu: qui circumsteterunt eum: et ex utraque parte flagellabant sine intermissione multis plagis uerberantes. Subito autem helyodorus concidit interitum: cuique multa caligine circumfusum rapuerunt: atque in sella gestatoria positum eiecerunt. Et is qui cum multis cursoribus et satellitibus: predictum ingressus est ariarium portabat: nullo auxilium sibi deferente: manifesta cognita dei uirtute. Et ille quidem per diuinam uirtutem iacebat mutus: huius autem deum benedicebant quia magnificauit locum suum: et templum quod paulo ante timore et tumultu erat plenum: apparente omnipotentem deo gaudio et leticia impletum est. Tunc uero ex amicis helyodori quaedam rogabant confestim onychiam ut inuocaret altissimum: et iuramentum donaret ei quod in summo spiritu erat constitutus. Considerans autem summus sacerdos: ne forte rex malitiam suspicaret aliquam ex iudeis circa helyodorum consummatam: obtulit pro salute uiri hostiam salutarem. Cumque summus sacerdos exoraret: idem iuuenes eisdem uestibus amicti astantes helyodoro dixerunt. Onychie sacerdoti

grās age. nā p̄t̄ eū tibi dñs u-
 tam donauit. tu aū ab eo flagel-
 latus. nuntia omnib; magnalia
 dñi et potestatem. Hīs aū dictis
 nō comparuerunt. **Dom. vi. le. i.**
 gitur antiochus homicida et blas-
 phemus pessime p̄cussus. et ut ip-
 se alios tractauerat p̄gre in mon-
 tib; miserabili obitu iusta funct' ē.
 Transferēbat aū cōp' philippus
 collectaneus ei'. qui metuens filiū
 antiochi ad ptolomeū philometore
 in egyptum abūt. Machabeus aū
 et qui cū illo erant dño se p̄regen-
 te templū quidē et ciuitatē recepit.
 aras aū q̄s alienigene p̄ plateas
 struxerant. itemq; delubra de molu-
 tus est. Et purgato templo aliud al-
 tare fecerunt. et de ignitis lapidi-
 b' igne concepto. obtulerunt sacri-
 ficia post bienniu'. et incensum. &
 lucernas. et panes p̄posuērunt. Quib' gestis. rogabant dñm
 p̄strati interia ne amplius malis ta-
 lib; inciderent. s; et si q̄ndo peccas-
 sent ab ip̄o mitius corripent'. et nō
 blasphemis ac barbaris hominib; t̄-

Qderentur. **ii. le.**
 ua die templum ab alienige-
 nis pollutū fuerat. contigit
 eadem die purgationē fieri. uicesima
 et quinta mensis qui fuit casleu.
 & cum leticia dieb' octo egerunt in

modum tabnaculoꝝ. recedentes.
 qđ ante modicū tempis diē sollemp-
 nem tabnaculoꝝ in montib; et īspe-
 luncis mōre testiarū egerant. P̄pter
 qđ tyrsos et ramos uirides et pal-
 mas p̄ferēbant ei qui p̄spauit mun-
 dare locum suum. et decreuerunt
 cōmuni p̄cepto & decreto uniuēse
 genti iudeoꝝ. omnib' agere annis
 dies istos. Et antiochi quidē qui appel-
 latus ē nobilis uite excessus ita se
 habuit. **le. iii.**

Nunc de eupatore antiochi fi-
 lio impū que gesta sunt nar-
 rabim'. breuiantes mala que in bel-
 lis gesta sunt. hic suscepto regno.
 constituit sup negocia regni iysiam
 quēda phenicis. et syrie milicie p̄n-
 cipem. Nam ptolomeus qui dicebat
 macer iusti tenax erga iudeos esse
 instituit. et p̄cipue p̄pter iniquitatem
 que facta erat in eos. et pacifice age-
 cū eis. S; ob hoc accusatus ab amicis
 ap̄ eupatorem. cū frequent' p̄ditor
 audiret. eo qđ cyprū creditas aph-
 lometore deseruisset & t̄nslatus ad
 antiochū nobilem etiā ab eo recessis-
 set. ueneno uitā finiuit. Gorgias aū
 cū eēt dux locoꝝ. assumptis adue-
 nis frequent' iudeos debellabat. Ju-
 dei uerō qui tenebant oportunas
 munitiones. fugatos ab iherosoli-
 mis suscipiebant. et bellare temp-

tabant. hii uero qui erant cū macha-
beo p̄ orationes dñm rogantes ut ef-
set sibi adiutor. unperū fecerūt in-
munitiones ydumeorū: multa q; ui-
insistentes loca optinuerūt. occurren-
tes interemerūt: et om̄s simul nō
minus augginti quinq; milib; trucidā-
uerunt. **lc. iiii.**

Ouidā uiri cum fugissent indu-
as turres ualde munitas. om-
nem apparatus ad repugnandum ha-
bentes. machabeus ad eorū expugnati-
onē relicto symone et iosepho. item
machabeo eis q; qui cum ipsis erant
satis multis. ip̄e ad eas que ampli-
p̄urgebant pugnas conuersus est.
Hii uero qui cum symone erant cupi-
ditate ducti a quibda qui in turribus
erant suasi sunt pecunia: et septua-
ginta milib; didragmis acceptis dimi-
serunt quosda effugerūt. Cum autē
machabeo nuntiatum eēt qd̄ fr̄m e-
congregatis p̄ncipib; ip̄i accusauit.
qd̄ pecunia fratres uendidissent. adu-
sarius eorū dimissis. Hos ḡ p̄ditores
factos interfecit: et confestim duas t̄-
res occupauit. Armis aū ac manib;
omnia p̄spere agendo. induab; mu-
nitionib; plusquā uiginti milia per-

Gymotheus **v.** **J**emit.
dux qui p̄us iudeis fuerat
sup̄atus. conuocato exercitu
p̄grine multitudinis. et congrega-

to exercitu asyano. aduenit q̄si ar-
mis uideam capturus. Machabeus
aū et qui cum eo erant. adp̄pinq̄ute
illo dñm deprecabant. caput terā asper-
gentes. lumbos q; ciliis p̄m̄cti. ad
altaris crepidinē puoluti. ut sibi p̄-
pituis. inimicis aū eorū eēt inimic.
et aduersarius aduersaretur sic lex dicit.
Et ita post orationē sumptis armis.
longi de ciuitate p̄cedentes. et p̄xi-
mi hostib; effecti residerunt. p̄rimo
aū solis ceterū. utriq; comiserunt. Ita
quidē uictorie et p̄spiratis sponsore
cū uirtute dñm habentes. illi aū
duce belli animū habebant. **S;** cū
uehemens pugna eēt. apparuerūt
aduersarius de celo uiri quinq; mens.
frenis aureis decore. ducatu uide-
is p̄stantes. **Ex** quib; duo machabe-
um mediū habentes. armis suis cir-
cumseptū in columē conseruabant.
in aduersarios aū tela et fulmina
iaciebant. ex quo et cecitate confu-
si. et repleti p̄turbatione cadebant.
Interfecti sunt aū uiginti milia quin-
genti. et equites sexcenti. **vi.**

Tymotheus confugit in gaza-
ra p̄sidiū munitū. cui p̄re-
erat cereas. Machabeus aū
et qui cū eo erant. letantes obsede-
runt p̄sidiū dieb; quatuor. At hii
qui intus erant loci firmitate confi-
si. sup̄ modū maleticebant. et ser-

mones nefandos iactabant. **S**; cum dies quinta illucesceret. uiginti iuuenes ex his qui cum machabeo erant accensi animis propter blasphemiam. uiriliter accenserunt ad murum. et feroci animo incendentes ascendebant. **S**; et alii similiter ascendentes turres portasque succendentes aggressi sunt. atque ipsos maledicos uiuos concremare. **P**roterea autem victum perfidio uastato. timotheum occultante se in quocumque repleto loco peremerunt. et fratres illius ceream et apollo fanem occiderunt. **A**uib; gestis in ymnis et confessionibus benedicebant dominum qui magna fecit in israel. et uictoriam illis dedit. **Vii.**

Igitur iysias puer regis et propinquus. ac negotiorum propositus. graui ter ferens de his que accidebant. congregatis octoginta milibus et equitatu uniuerso ueniebat aduersus iudeos. existimans se ciuitatem quidem captam gentibus habitaculum facturum. templum uero in pecunie questu sicut cetera delubra gentium habiturum. et per singulos annos uenale sacerdotium. nusquam recogitans dei potestatem. **S**; mente est feratus in multitudine peditum. et in milibus equitum. et in octoginta elephantis confidebat. **I**ngressus autem iudeam et appropians iherosolima. quod erat in angusto loco ab iherosolima in ualio quinquaginta stadiorum. illud perfidium expugnabat. **Viii.**

Vt autem machabeus et qui cum illo erant cognouerunt expugnari perfidia. cum fletu et lacrimis rogabant dominum et omnes turba simul. ut tonitruum angelum mitteret ad salutem israel. **E**t ipse primus machabeus sumptis armis ceteros adhaeratus est. secum simul periculum subire. et ferre auxilium fratribus suis. **C**umque prompto pariter animo procederent. et adhuc in iherosolima essent. apparuit procedens eos equester inueste candida. armis aureis. hastam uibrans. **T**unc simul omnes benedixerunt misericordem dominum. et conualuerunt animis. non solum homines. sed et bestias ferocissimas. et muros ferreos parati penetrare. **I**bant igitur prompti. de celo habentes adiutorem et miserantem eos dominum. **L**eonum autem impetu irruentes hostibus. prostrauerunt ex eis decem milia peditum. et equites mille sexcentorum. **U**niuersos autem in fugam uerterunt. plures uero ex eis uulnerati. nudi euaserunt. **D**ominum. xx. vii. **I**ncipit propheta. **S**ci iheronimus presbiter in zechiel ezechiele propheta. **A**pham cum ioachim rege iuda captiuus ductus est in babilonem. ibique his qui cum eo captiui ducti fuerant. prophetauit penitentibus. quod ad iherosolima uaticinium se ultro aduersarius tradidisset.

et uiderent adhuc urbem iheroso-
lyma stare qm ille casura esse pre-
dixerat. Tricesimo autem etatis sue
anno et captiuitatis quinto. exorsus
est ad concaptiuos loqui. et eodem tem-
pore licet posterior hic in chaldaea. ihe-
remias in iudea prophauerunt. Ser-
mo eius nec satis disertus nec admo-
dum rusticus est. si ex utroque medie
tempus. Sacerdos et ipse sicut et
iheremias. Principia uoluminis et
finem magnis habens obscuritatibus
in uoluta. *In* et uulgata eius editio. non
multum distat ab hebraico. Unde sa-
tis mirum quid cause extiterit. ut
si eosdem in uniuersis libris habemus
interpretas. in aliis eadem. in aliis
diuisa instituerint. Legite igitur et hunc
uix translatione nostra. quia per cola
scriptus et comata. manifestiorem
sensum legentibus tribuit. Si autem
amici mei et hunc sublannauerint.
dicite eis quod nemo eos compellit.
ut scribant. Sed uerere ne illud eis
eueniat quod grece significanti dicitur.
ut uocentur. *Φαροαοραοπορ*
fago lycozi. hoc est manducans se-
necias. *Explicit prologus. In*
et secundum est in capitulo ezechiel ipse.
tricesimo anno in quarto le. ii
in mense. in quinta mensis cum eum in me-
dio captiuorum. iuxta fluum chobar.
aperiti sunt celi. et uidi uisiones di.

In autem

In quinta mensis ipse est annus quatuor-
tesimo regis iachim. secundum
est uerbum domini ad ezechielem filium
buzi sacerdotem in terra chaldeorum. se-
cus fluum chobar. Et facta est super
eum ibi manus domini. Et uidi. et ecce
uentus turbis ueniebat ab aquy-
lone. et nubes magna. et ignis in-
uoluens. et splendor incurtuitu eius.
Et de medio eius quatuor species electi. id
est de medio ignis. Et in medio eorum
similitudo quatuor animalium. et hic
aspectus eorum. Similitudo hominis
erat in eis. *iii.*
Her quatuor facies unius. et quatuor
pennae unius. Et pedes
eorum pedes recti. et planta pedis eorum
quasi planta pedis uultu. et scin-
tille quasi aspectus eris candentis.
Et manus hominis sub pennis eorum.
in quatuor partibus. Et facies et pen-
nas per quatuor partes habebant.
iuncteque erant pennae eorum alteri ad
alterum. Non reuertebantur cum ince-
derent. sed unum quodlibet ante faciem suam
geriebatur. Similitudo autem uultus
eorum. facies hominis. et facies leonis
ad dextris ipsorum quatuor. Facies autem bo-
uis a sinistris ipsorum quatuor. et fa-
cies aquile desuper ipsorum quatuor. Et
facies eorum et pennae eorum. extente de-
super. Due pennae singulorum iungeban-
tur. et due tegebant corpora eorum. Et

unū qđq; eoz. coram facie sua ambulabat. Vbi erat spē impetus illic gđiebant. nec reuertebant cū ambularent. **iiii.**

Et similitudo animalū et aspectus eoz qđ carbonū ignis ardentū. et qđ aspectus lampada rū. Hec erat uisio discurrens in medio animalū. splendor ignis. et de igne fulgur egrediens. Et animalia ibant et reuertebant. in similitudine fulguris choruscantis. Cū qđ aspiciem animalia. apparuit rota una sup trāam iuxta animalia. habens quatuor facies. Et aspectus rotay et opus eaz. quasi uisio maris. et una similitudo ipay quatuor. Et aspectus eaz et opa. quasi si sit rota in medio rote. Quatuor partes eaz euntes ibant. et nō reuertebant cum ambularent. Statua quoq; rotis erat. et altitudo. et horribilis aspectus. et totū corpus plenū oculis in circuitu ipay qtuor. Cumq; ambularent animalia. ambulabant parit et rote iuxta ea. Et cū eleuarent animalia de terra. eleuabant simul et rote. Quocūq; ibat spē. illuc eunte spū et rote pariter leuabantur sequentes eum. Spē enī uite erat in rotis. Cum eunibus ibant. et cum stantib; stabāt. et cum eleuatis aīa pariter eleua-

bant. et rote sequentes ea. qđ spē uite erat in rotis. **vi.** Similitudo sup capita animalium firmamti. quasi aspectus cristalli horribilis. et extenti sup capita eoz desup. Sub firmamto aut penne eoz. recte alterius ad alterum. Unū quotoq; duab; alis uelabat corpus suum. et alterum similiter uelabat. Et audiebam sonū alay quasi sonū aquay multay. quasi sonū sublimis dī. Cū ambularent. quasi sonus erat multitudinis. ut castrorū sonus. Cumq; starent. dimittebant penne eoz. Nam cum fieret uox sup firmamentū qđ erat sup caput eoz. stabant et submittebant alas suas. Et sup firmamti qđ erat imminens capiti eoz. qđ aspectus lapidis saphiri. similitudo throni. et sup similitudine throni. similitudo quasi aspectus hominis

desuper. **vii.** Et uidi quasi speciem electri. uelut aspectus ignis intrinsecus eius p circuitū. a iumbis ei et desup. Et a iumbis ei usq; deorsum. uidi quasi speciem ignis splendentis in circuitu. uelut aspectū arcus cum fuerit in nube indie pluuie. Hic erat aspectus splendoris p gurum. Hec uisio similis glē dñi. Et uidi. et cecidi in facie meā. et

8 audiui uocē loquentis. Et dixit
ad me. fili hominis. Ita sup pedes
tuos. et loquar tecū. Et ingressus
est in me sp̄ postqm locutus est m̄.
et statuit me supra pedes meos. Et
audiui loquentē ad me. et dicentē.
fili hominis. mitto ego ad fili
os isrl̄. ad gentes apostatīces que
recesserunt a me. Patres eoz p̄ua
ricati sunt pactum meū usq; ad di
em hanc. et filii durā facie et indo
mabili corde sunt ad q̄s ego mitto
te. et dices ad eos. hec dicit dñs d̄s.
Si forte ul̄ ip̄i audiat̄ et forte quiescat.
quō domus exaspans est. Et scient
quia p̄pha fuerit ~~fuerit~~ ī medio eoz.
Tu ḡ fili hominis ne
timeas eos neq; sermones eoz
metuas. quō increduli et
subuersores sunt tecum. et cum
scorpionib; habitas. Verba eoz ne
timeas. et uultus eoz ne formi
des. quia domus exaspans est. Lo
queris uerba mea ad eos. si forte
audiant et quiescant. quō uirita
tores sunt. Tu aut̄ fili hominis au
di quecūq; loquar ad te. et noli ēē
exaspans sicut dom̄ exaspans ē.
Aperi os tuū. et comede quecūq; e
go do tibi. Et uidi et ecce manus
missa ad me. in qua erat iuo
lutus iter. et expandit illum co
riam me. qui erat scriptus intus

et foris. Et scripte erant in eo lamen
tationes. et carmen. et ue. Et dixit ad
me. fili hominis. q̄cumq; inueneris
comede. Comede uolumen istud. et
uadens loquere ad filios isrl̄. Et ape
riui os meum. et cibauit me uolu
mine isto. Et dixit ad me. fili homi
nis. uenter tuus comedet. et uiscer
a tua complebunt uolumine isto q̄
ego do tibi. Et comedi illud. et factū
est in ore meo sicut mel dulce. **viii.**

Et dix̄ dñs ad me. fili homi
nis. uade ad domū isrl̄. et
loqueris uerba mea ad eos
Non enī ad pplm̄ p̄fundi sermonis
et ignore lingue tu mitteris ad do
mū isrl̄. neq; ad p̄los multos. p̄
fundi sermonis et ignore lingue.
quoz nō possis audire sermones.
Et si ad illos mittereris. ip̄i audi
rent te. Dom̄ aut̄ isrl̄ nolunt audi
re te. q̄a nolunt audire me. Om̄s
quippe dom̄ isrl̄ atrita fronte ē. et
durus corde. Ecce dedi faciē tuā ua
lentiore facieb; eoz. et frontē tuā
duriore frontib; eoz. **v̄** ad aman
tem et ut silicē. dedi faciē tuam.
Ne timeas eos. neq; metuas afa
cie eoz. quia domus exaspans ē.
Et dixit ad me. fili hominis. om̄s
sermones meos quos loque ad te as
sume in corde tuo. et aurib; tuis au
di. et uade ingredē ad t̄nstrugiano

nem filios populi tui. et loqueris ad eos.
 et dices eis. Hec dicit dominus deus. si forte
 te audiant et quiescant. Et assump-
 sit me spiritus. et audiui post me uocem
 commotionis magne. benedicta gloria do-
 mini de loco suo. et uocem alarum ani-
 malium percutientium altam ad altam.
 et uocem rotarum sequentium animalia.
 et uocem commotionis magne. Spiritus quoque
 leuauit me et assumpsit me. et abi-
 amarus in indignatione spiritus mei.

Quoniam enim dominus erat mecum. confortans
 me. *Domini. xx. viii.*

Actum est in anno sexto
 in sexto mense. in quin-
 ta mensis. ego sedebam
 in domo mea. et senes iuda sedebant
 coram me. et cecidit super me ibi
 manus domini dei. Et uidi. et ecce si-
 militudo quasi aspectus ignis. et
 ab aspectu lumborum eius et deorsum
 ignis. et a lumbis eius et sursum quasi
 aspectus splendoris ut uisio electi.
 Et emissa similitudo manus apprehen-
 dit in circumferentia capitis mei. et ele-
 uauit me spiritus inter terram et celum.
 et adduxit me in iherosolimam. in uisione
 dei iuxta hostium interius quod respi-
 ciebat ad aquilonem. ubi erat statu-
 tum idolum zeli ad prouocandam
 emulationem. Et ecce ibi gloria dei israel.
 secundum uisionem quam uideram in ca-
 po. Et dixit ad me. Fili hominis. le-

ua oculos tuos ad uiam aquilonis.
 Et leuaui oculos meos ad uiam aquilo-
 nis. et ecce ab aquilone pretere altare
 idolum zeli in ipso introitu. *ii.*

Et dixit dominus ad me. Fili homi-
 nis. putasne uides tu quod
 isti faciunt abominaciones
 magnas quas domus israel facit hic.
 ut periret recessus a sanctuario meo.
 Et adhuc conuersus. uidebis abho-
 minaciones maiores. Et introduxit
 me ad ostium atrii et uidi. et ecce
 foramen unum in pariete. Et dixit
 ad me. Fili hominis. fode parietem.
 Et cum perfodissem parietem. apparuit os-
 tium unum. Et dixit ad me. Ingre-
 dere et uide abominaciones pessimas.
 quas isti faciunt hic. Et ingred-
 sus uidi. et ecce omnis multitudo rep-
 tilium et animalium abominatio.
 et uniuersa ydola domus israel depicta
 erant in pariete in circuitu per totum.
 et septuaginta uiri de senioribus do-
 mus israel. Et iechonias filius saphan.
 stabat in medio eorum. stantium ante
 picturas. Et unusquisque habebat
 thuribulum in manu sua. et uapor
 nebule de thure consurgebat. Et
 dixit ad me. Certe uides fili homi-
 nis que seniores domus israel faciunt
 in tenebris. unusquisque in abscondi-
 to cubiculi sui. Dicunt enim. Non
 uidet nos dominus. dereliquit nos do-

Tu autem
 Lectio. 3.

Fminus tertiam. **iiii. le.**
Et dixit dñs ad me. Adhuc cō

uersus. uidebis abhominaciones
maiores. q̄s isti faciunt. Et introdux-
it me p̄ ostium porte domus dñi q̄d
respiciebat ad aquilonem. et ecce i-
bi mulieres sedebant plangentes a-
domidem. Et dixit ad me. Certe ui-
disti fili hominis. Adhuc conuersus.
uidebis abhominaciones maiores
his. Et introduxit me inatriū do-
mus dñi interius. et ecce in ostio
templi dñi int̄ uestibulum et alta-
re quasi uiginti q̄nq; uiri. dorsa ha-
bentes contra templū dñi. et facies
adorientem. et adorabant ad ortū
solis. Et dixit ad me. Certe uidisti
fili hominis. Numquid leue est hoc
domui iuda. ut faciant abhomi-
naciones istas q̄s fecerunt hic. q̄a re-
plentes terrā iniquitate conuisi sūt
ad irritandum me. Et ecce appli-
cant iamū ad nases suas. Ergo et
ego faciam in furore meo. non par-
cer oculus m̄s nec miseret̄. et cū
clamauerint ad aures meas uoce
magna nō exaudiam eos. Et clama-
uit in aurib; meis uoce magna di-
cens. Adpropinquauerunt uisitaciones
urbis. et uniusq; uas infectiois

Haber in manu sua. **vi. 6.**
Et ecce sex uiri ueniebant de
iua porte superioris que respi-

cit ad aquilonem. et uniusq; uas
infectus in manu ei. Unus quoq;
unus in medio eorū uestitus lineis.
et attramentarium scriptoris ad-
renes ei. Et ingressi sunt. et steterūt
iuxta altare er̄eum. Et gl̄a dñi isrl̄
assumpta est de cherub. que erat
sup eum ad limen domus. Et uo-
cauit uirū qui indutus erat line-
is et attramentariū sc̄ptoris habe-
bat in iumbis suis. et dixit dñs
ad eū. Transi p̄ mediam ciuitate
in medio iher̄lm. et signa thau sup
frontem unorū gementium et do-
lentū sup cunctis abhominacioni-
b; que fiunt in medio ei. Et illis dixit
audiente me. Transite p̄ ciuitate
sequentes eum et pcutite. nō par-
cat oculus uir. neq; miseremini.
senē adolecentulum. et uirginē.
paruulum et mulieres inficite
usq; ad int̄tionem. Omnē aut̄ sup
quem uideritis thau. ne occidatis.
et a sanctuario meo incipite. Cepe-
runt ḡ auris seniorib; qui erant
ante faciem domus. Et dixit ad eō.
Contaminare domū. et implete atri-
a infectis. Egredimini. Et egressi sūt.
et pcutiebant eos qui erant in ciui-

Dixit dñs ad me. Iniquitas
domus isrl̄ et uide magna
est nimis ualde. et repleta ē terra

sanguinibus; et ciuitas repleta e
 auersione. **Dixerunt enim.** Dereli
 quid dñs terram: et dñs nō uidet.
Ig̃ et m̃s non parceret oculis: neq;
 miseretor: uiam eoz sup caput eoz
 reclam. **Et ecce** uir qui indutus e
 rat lineis qui habebat attimentariū
 in dorso suo: respondit uerbum di
 cens. **Feci sicut** p̃cepisti m̃. **Et ui**
 di: et ecce infirmamento qd̃ erat
 sup caput cherubin quasi lapis sa
 phirus: quasi species similitudinis
 solū apparuit sup ea. **Et dixit** ad
 uirum qui indutus erat lineis: **o**
 ait. **Ingrederere** in medio rotarū que
 sunt subtus cherubin. et imple ma
 num tuā prius ignis que sunt
 int̃ cherubin: et effunde sup ci
 uitate. **Ingressus** q; est in conspec

Ctu meo. **Et**
 cherubin stabant adext̃s
 domus cum ingrederetur
 uir: et nubes impleuit atrium i
 terius. et eleuata est gl̃a dñi desup
 cherubin ad lumen domus. **Et reple**
 ta est domus nube: et atrium reple
 tum est splendore gl̃e dñi. **Et sonit**
 alarū cherubin audiebatur: usq; ad
 atum exterius quasi uox dñi omni
 potentis loquentis. **Cumq;** p̃cepisset
 uirō qui indutus erat lineis dices.
 sume ignē de medio rotarū que sūt
 inter cherubin: **ingressus** ule stetit

uixta rotam. et extendit cherub
 manū de medio cherubin ad ignē
 qui erat inter cherubin: et sumpsit
 et dedit in manus ei qui indutus e
 rat lineis. **Qui accipiens** egressus ē.
Et apparuit in cherubin similitudo
 manus hominis: subtus pennas eoz
Et uidi: et ecce quatuor rote uixta
 cherubin. **Rota una** uixta cherub
 unū: et rota alia uixta cherub unū.
Species aut̃ rotarū erat quasi uisio la
 pidis crisoliti: et aspectus earū simili
 tudo una quatuor: quasi si sit rota in
 medio rote. **Cumq;** ambularent: in
 quatuor partes gradiebant. **Non reuere**
 bant ambulantes: s; ad locum adqm̃
 uē declinabant. que p̃ma erat seque
 bant et ceterē. nec conuertebant. **Et**

Omnē corpus earū et colla et pon
 ne et circuli: plena erant oculi
 his in circuitu quatuor rotarū.
Et rotas istas uocauit uolubiles audi
 ente me. **Quatuor aut̃** facies habebat
 unū. **Facies una** facies cherub: et fa
 cies secūda facies hominis: et int̃tio fa
 cies leonis: et in quarto facies aq̃le
Et eleuata sunt cherubin: ip̃m est
 animal qd̃ uideram uixta fluiuium
 chobar. **Cumq;** ambularent cheru
 bin: ibant pariter et rote uixta ea.
Et cum leuarent cherubin alas su
 as ut exaltarent̃ a terra: nō reside
 bant rote: s; et ip̃e uixta erant. **Tu autem**

Stantibus illis stabant. et cum ele-
uatis eleuabantur. spiritus enim uice e-
rat in eis. Et egressa est gloria domini a lumi-
ne templi et stetit super cherubim. et
eleuantia cherubim alas suas. exal-
tata sunt aeterna coram me. Et uisus e-
gressus est. et uoce quoque subsecutus est.
Et stetit in introitu porte domus do-
mini orientalis. et gloria dei israel erat
super ea. Spiritus enim est animal quod uidi subter
domum israel. iuxta fluvium chobar. Et
intellexi quia cherubim erant. Qua-
tuor per quatuor uultus unius. et qua-
tuor alae unius. Et similitudo manus ho-
minis sub alis eorum. et similitudo
uultuum eorum. ipsi uultus quos uideram
iuxta fluvium chobar. Et intus eorum
et impetus singulorum. ante faciem

E suam ingrediebatur. **vi.**
Et eleuauit me spiritus. et intro-
duxit me ad portam domus
domini orientalem que respicit solis
ortum. et ecce in introitu porte uigin-
ti quinque uiri. Et uidi in medio eorum
iechoniam filium azur. et fezziam
filium banaie principes ipsi. Dixitque
ad me. Fili hominis. hi sunt uiri
qui cogitant iniquitatem. et trac-
tant consilium pessimum in urbe ista
dicentes. Nonne dudum edificare
sunt domus. Hec est lebes. nos autem
carnes. Idcirco uaticinare de eis. ua-
ticinare filii hominis. Et irruit in

me spiritus domini. et dixit ad me. Loquere.
Hec dicit dominus. Sic locuti estis domus
israel. et cogitationes cordis uestrum ego no-
ui. Purimos occidistis in urbe hac. et
implestis uas eius infectis. **Pyrea**
hec dicit dominus deus. Infecti uestrum quos po-
sulistis in medio eius. hi sunt carnes
et hec est lebes. et educam uos de medio
ei. Gladium metuistis. et gladium in-
ducam super uos. ait dominus deus. Et eiciam
uos de medio eius. daboque uos in ma-
nu hostium. et faciam in uobis iudi-
cia. Gladio cadetis. in finibus israel iudi-
cabo uos. et scietis quia ego dominus. Hec si-
erit uobis in lebetem. et uos non eri-
tis in medio ei in carnes. In finibus
israel iudicabo uos. et scietis quia ego
dominus. quia in preceptis meis non ambulastis.
et iudicia mea non fecistis. sed
iuxta iudicia gentium que in circuitu
istius uestri sunt estis operati.
Et factum Domini. xx. ix.
est uerbum domini ad me
dicens. Fili hominis.
domus israel habitauerunt in domo
sua. et polluerunt eam in uis suis
et in studiis suis. Iuxta inmundi-
ciam menstruate facta est uia eorum
coram me. et effudi indignationem
meam super eos. pro sanguine quem fude-
runt super terram. et in ydolis suis
polluerunt eam. et dispersi eos in ge-
tes. et uentilati sunt interitas. **Jux**

ta vias eoz et adinventiones uidi
 caui eos. et ingressi sunt adgentes.
 ad quas introierunt. et polluerunt
 nomen sc̄m meū. cum diceretur de
 eis. p̄ls dñi iste est. et de terra ei
 egressi sunt. Et pep̄ci nomini sc̄o
 meo. qđ polluerat domus isrl̄. in
 gentib; ad quas ingressi sunt. **ii.**

Hec dicit dñs d̄s. Non p̄pter
 uos ego faciam domus isrl̄.
 s; p̄pter nomen sc̄m meū qđ polluitis
 gentib; ad q̄s introistis. et sc̄i
 ficabo nomen meū magnū qđ pol
 lutū est inter gentes. qđ polluitis
 ī medio eaz. ut sciant gentes quia
 ego dñs. ait dñs exercituum. Hec
 dicit dñs d̄s. Sanctificabo nomen
 meum magnū. ut sciant gentes qđ
 ego dñs cum sanctificatus fuerō in
 uobis coram eis. Tollam quippe uos
 de gentib; et congregabo uos de uni
 uersis terris. et adducā uos in t̄ram
 ur̄am. et effundam sup uos aq̄m m̄
 dam. et mundabimini ab omnib;
 inq̄namentis ur̄is. et ab uniuersis
 ydolis ur̄is mundabo uos. Et da
 bo uobis cor nouum. et sp̄m nouū
 ponam in medio ur̄i. **iii.**

Auferam cor lapideum de car
 ne ur̄a. et dabo uobis cor
 carneū. et sp̄m meum ponā
 in medio ur̄i. Et faciam ut in p̄cep
 tis meis ambuletis. et iudicia mea

custodiatis et op̄emini. Et habitabi
 tis in t̄ra qm dedi patrib; ur̄is. et eri
 tis in iher̄s̄lm. et ego ero uobis in dñm
 et saluabo uos ex uniuersis inquinam̄
 tis ur̄is. et uocabo frum̄tū et multi
 plicabo illud. et nō imponā in uos fa
 mem. Et multiplicabo fructū igni et
 germina agri. ut nō portetis ultra ob
 p̄rium famis ingentib;. Et recorda
 bimini uiaz ur̄az pessimaz. studiozq;
 nō bonoz. et displicebunt uobis in
 quitates ur̄e. et sc̄leria ur̄a. Non p̄pt
 uos ego faciam ait dñs d̄s. notū sit
 uobis. Confundimini et erubescite.

Hec dicit dñs d̄s. In die q̄ mun
 dauero uos ex omnib; inq̄ra
 tib; ur̄is. et habitare fecero urbes et
 in stauauro ruinosa. et terra deser
 ta fuerit exculta. que quondā erat
 desolata. in oculis omnis uat̄is.
 dicent. Terra illa inculta. facta est
 ut ortus uoluptatis. et ciuitates
 deserte. et destitute atq; suffosse mu
 nite sederunt. Et scient gentes que
 cumq; derelictę fuerint in circuitu
 ur̄o qđ ego dñs edificauī dissipata.
 plantauiq; inculta. ego dñs locutus
 sum et fecerim. Hec dicit dñs deus.
 Adhuc in hoc inuenient me domus
 isrl̄. ut faciam eis. Multiplicabo
 eos sicut gregē hominū. ut gregē
 sc̄m. ut gregem iher̄s̄lm insollem̄

uitatib; ei. Sic erunt ciuitates de-
serte plenaeq; gregib; hominū. et
scient qā ego dominus. **V.**

Facta est sup me manus dñi. et
eduxit me in spū dñi. et dimi-
sit me in medio campi. q̄ erat
plenus ossib; et circumduxit me p̄
ea in gū. Frangit aut̄ multa ualde
sup faciem campi. siccāq; uehement̄.
Et dixit ad me. Fili hominis. putas
ne uiuent ossa ista. Et dixi. Dñe d̄s
tu nosti. Et dixit ad me. Uaticina-
re de ossib; istis. et dices eis. Ossa an-
da. audite uerbū dñi. hec dicit do-
minus d̄s ossib; huius. Ecce ego mit-
tā in uos sp̄m et uiuetis. et
dabo sup uos neruos. et succresce-
re faciam sup uos carnes. et sup
extēda in uobis cutē. et dabo uob
sp̄m et uiuetis. et scietis qā ego dñs.

Het̄ p̄phauit. sicut p̄cepit **vi**
m̄ dñs. factus est aut̄ sonitus
p̄phante me. et ecce cōmotio.
Et accesserunt ossa ad ossa. unum
q̄d̄q; ad iuncturam suam. Et uidi.
et ecce sup ea nerui. et carnes ascen-
derunt. et extēsa ē in eis cutis de
sup. et sp̄m nō habebant. Et dixit ad
me. Uaticinare ad sp̄m. uaticinare
fili hominis. et dices ad sp̄m. hec di-
cit dñs d̄s. Aquarior uentis ueni
sp̄. et insuffla sup infectos istos.
et reuiuiscant. Et p̄phauit. sicut p̄-

cepit m̄. Et ingressus ē in ea sp̄ et
uixerunt. dixeruntq; sup pedes su-
os. exercitus grandis nimis ualde.
Et dixit ad me. Fili hominis. ossa hec
uniuersa domus isrl̄ est. sp̄i dicunt
Aruerunt ossa n̄ra. et perit spes n̄ra.
et abscisi sumus. P̄pterea uaticina-
re. et dices ad eos. hec dicit dñm̄
d̄s. Ecce ego apiam tumulos ur̄os.
et educam uos de sepulchris ur̄is.
p̄p̄s m̄s. et inducā uos in t̄ram isrl̄.
et scietis qā ego dñs. cum apuerō
sepulchra ur̄a. et eduxerō uos de tu-
mulis ur̄is p̄p̄s m̄s. et dederō sp̄m
meū in uobis. et uixeritis. Et reuel-
cete uos faciam sup humū ur̄am.
et scietis qā ego dñs locutus sum.
et feci. ait dñs d̄s. **viii**

Et factus ē sermo dñi ad me
dicens. Et tu fili hominis su-
me tibi lignum unū. et scri-
be sup illud iude et filior̄ isrl̄ so-
cius eius. Et tolle lignū alterū. et
scribe sup illud ioseph. lignū effiā-
ym et cuncte domus isrl̄ sociozq;
ei. Et adiunge illa unū ad alterū
et in lignū unū. et erunt in unio-
nem in manu tua. Cū aut̄ dixe-
runt ad te filiū p̄p̄i tui loquentes.
nonne indicas nobis quid in his
t̄ uelis. loqueris ad eos. hec dicit
dñs d̄s. Ecce ego assumā lignū io-
seph. q̄d̄ est in manu effiāym. et

trib; isrl que iuncte sunt ei. et
 dabo illud pariter cu ligno iuda.
 et facia ea in lignu unu. et erunt u
 num i manu eius. frunt aut ligna
 sup que sepleis in manu tua i ocu
 lis eorum. *Sunt*
H et dicit dñs dñs. ecce ego assu
 mam filios isrl de medio na
 tionu ad qñs abierant. et congregabo
 eos undiq; et adluca eos ad humu
 suam. et faciam eos gente unam in
 terra in montib; isrl. et rex unus
 erit omnib; impans. Et no erunt
 ultra due gentes. nec diudentur
 ampli in duo regna. neq; polluen
 tur ult i idolis suis. et in abho
 minationib; et incunctis iniquitat
 ib; suis. Et saluos eos faciam de uni
 uersis seclib; suis in quib; peccave
 runt. et emundabo eos. et erunt in
 pplis. et ego ero illis dñs. Et seruus mñs
 dauid rex sup eos. et pastoe unus e
 rit omniu eoz. In iudiciis meis am
 bulabunt. et mandata mea custo
 dient. et facient ea. Et habitabur
 sup terram qua dedi seruo meo ia
 cob. in qua habitauerunt patres uru.
 et habitabunt sup eam ipi et filii
 eoz. et filii filioz eoz usq; in sempi
 ternu. et dauid seruus mñs pnceps
 eoz impetuum. Et pcutiam cum il
 lis seclis pacis. pactum sempitnu
 erit eis. Et fundabo eos et multipli

cabo. et dabo sanctificatione mea
 i medio eoz impetuum. Et erit ta
 bernaculum meu in eis. et ero eis
 dñs. et ipi erunt in pplis. et scient ge
 res qa ego dñs sanctificator isrl. cu
 fuerit sanctificatio mea i medio eoz
 impetuum. *Dom. xxx. Incip pres.
 sci Hieronimi pbr. In danielē ppham.
 Anielem lectio pma. ppham iuxta septua
 ginta interpres dñi saluatoris eccle
 non legunt. utentes theodotionis
 edicione. Et hoc cur acciderit nescio.
 Sive eni quia sermo chaldaicus est.
 et quibda pperatib; anto eloquio
 discrepat. noluerunt septuaginta
 mpteres easdem lingue lineas in
 translatione seruare. siue sub no
 mine eoz ab alio nescio quo no sa
 tis chaldeoz. lingua sciente editus
 liber est. siue aliud quid cause ex
 terit. ignoans. hoc unum affir
 mare possum. qd multu aueritate
 discordet. et recto iudicio repudiat
 sit. Sciendum qñpe e danielē maxi
 me et esdras hebraicis quide litte
 ris. s; chaldaico sermone conscripto.
 et unam iheremie pncipen. iob quocq;
 cu arabica lingua habere plurima
 societate. Deniq; et ego adolescentu
 lus. post qñtulliani et tullu lectione.
 ac flores rethoricos. cu me in lingue*

Tu autem

Tu autem

huius pistrinum reclusissem. & multo sudore multoque tempe uix cepissem anhelantia stridentiaque uerba resonare. et quasi per scriptam ambulans. rarum desuper iumen aspicerem. impedi nouissime inclamarem. Et tanto tedio affectus sum. ut desperatione subita omnem uerem laborem uoluerim contempnere. Verum adhortante me quidam hebreo et illud in sua lingua ~~scilicet~~ crebrius ingerente. labor omnia uincit impibus. qui in uidebar sciolus inter eos. cepi rursus discipulus esse chaldaicus. Et ut uere fatear. usque ad presentem diem magis possum sermonem chaldaicum legere et intelligere quam sonare. **Hec idcirco dixi. ut difficultatem uobis danielis ostenderem.** qui apud hebreos nec susanne habet historiam. nec hymnum trium puerorum. nec belis drachonisque fabulas. quas nos quia intoto orbe terrarum dispersae sunt. uerum ante positas. easque iugulante subiicimus. ne uideremur apud impios. magna partem uoluminis detruncasse. Audiui quendam ergo de preceptoribus uideorum. cum susanne derideret historiam. et a greco nescio quo diceret esse confictam. illud opponere quod origeni quoque africanus opposuit. has ethimologias. **ΑΡΤΟΤΟΥ ΕΞ ΙΒ**

1011j

ΟΥ ΕΞ Υ. ΕΑΥ ΚΑΥ. ΑΡ Ο ΤΟΥ. Π ΠΥ ΗΟΥ Π ΠΥ ΚΑΥ. apotu. chyni. chise. apotu primum prise. de greco sermone descendere. Cui rei nos intelligentiam hanc nostris possumus dare. ut uerbi gratia dicam. ab arbore iuce dixisse eum. cum iuce peas. et alentisco in lente te comminuat angustis. uel non lente peas. aut lentus id est flexibilis ducaris ad moerem. siue aliud quid ad arborem nomen conueniens. Deinde tantum non fuisse oculum tribus pueris cauillabatur. ut incamino estuantis incendium metuo luderent. et per ordinem ad laudem dei elementa omnia puocarent. **Aur** quod miraculum diuinetque aspuationis inditum. ut drachone infectum ossa picis. uel sacerdotum belis machinas deprehensas. que magis prudentia solertis uiri quam propheta spiritu essent perperata. **Cum** uero ad abacuc ueniret. et de uidea in chaldaea raptum discipulorum lectitaret. querebat exemplum ubi legissemus intoto ueteri testamento quomodo scorum graui uolasse corpore. et in puncto hore tanta terrarum spacia transisse. Cui cum quidam ex nostris satis promptulus adloquendum ezechielem adduxisset in medium. et diceret eum de chaldaea in uidea fuisse translatum. derisit hominem. et ex ipso uolumine demonstraui. ezechielem in spiritu se uidisse transpositum. **Denique** &

1011j.

aplm nrm uidelicet ut eruditum uirum. et qui lege ab hebreis didiciss; no fuisse ausum affirmare se raptum in corpe: s; dixisse siue in corpe. siue extra corpus nescio d's scit. Huius et talibus argumtis. apocrifas in libro ecclie fabulas arguebat. Sup qua re lectoris arbitrio iudicium relinquens: illud admonet. no haberi daniellem apud hebreos int' pphas. s; int' eos qui ap' yos p a pha. agiografa conscripserunt. Intres siquide partes omnis ab eis scriptura diuidit. in legem i pphas in ap' yo ppa pha. agiografa. idest in qinq; et in octo. et undecim libros. de quo no est hui' tempis disserere. Que au' ex hoc ppha immo contra hunc librum porphurius obiciat. testes sunt methodius. eusebius apollinaris. qui multis uersum milibus eius uesane respondentis. nescio an curioso lectori satisfecerint. Vnde obsecro uos opaula et eustochium. ut fundatis p me pces ad dnm. ut quid in hoc corpusculo sum scribam aliquid gratum uobis. utile ecclie. dignum posteris. Presentium quippe iudicis no satis moueor. qui in utramq; parte. aut amore labunt. aut odio.

Explicit anno p'fano. **Incipit** daniel tertio regni ioachim. ppha. ii. regis uida. uenit nabuchodonosor rex babilonis in iherlm. et

obsedit eam. Et tradidit dñs in manu eius ioachim regem iude. & patrem uasoz domus dñi. Et asportauit ea in iram sennaar. in domum dñi sui. et uasa intulit in domum thesauri dñi sui. Et ait rex assanaz. pposito eunuchoz. ut introduceret de filiis isrl' et de semine regio. & tyrannoz pueros. in quibus nulla esset macula. et decoros forma. eruditos omni sapientia. cautos scientia. et doctos disciplina. et qui possent stare in palatio regis. ut doceret eos litteras et linguam chaldeoz. Et constituit eis rex annonam p singulos dies de cibis suis et de uino unde bibebat ipse. ut enutriti tribus annis postea starent in conspectu regis. Fuerunt ergo inter eos de filiis uida. daniel. ananias. misahel. et azarias. Et imposuit eis ppositus eunuchoz nomina. danieli balthasar. et ananie. sydiach. misaheli misach. et azarie. abdenago. Pposuit autem daniel in corde suo ne pollueretur de mensa regis. neq; de uino potus ei. et rogauit eunuchoz ppositum ne cotaminaret. Dedit autem dñs danieli gratiam et misericordiam in conspectu principis eunuchoz. **lectio. v. 4**

Ait princeps eunuchoz ad daniellem. Timeo ego dñm meum regem. qui constituit uobis cibum et potum. qui si uiderit uultus

3

uīros macilentiores p̄ceteris adoleſcentib; coeuis uīris. **condempnabit** caput meum regi. **Et dixit daniel ad malasar** quē constituetur p̄nceps eunuchoz sup daniel. ananiam. misahel & azariam. **Temporibus obsecro seruos tuos dieb; decem: et denuc nobis legumina ad uestendum. et aq̄ adbibendum. et contemplate uultus n̄ros. et uultus pueroz qui uescunt cibo regio: et sicut uideris facies cum seruis tuis. Quod audito sermone huicemodi: temptauit eos dieb; decem. Post dies aut̄ decem: apparuerunt uultus eoz meliores et copulentiores p̄ omib; pueris qui uescabant cibo regio. Porro malasar tollebat cibaria & uinū potus eoz: dabatq; eis legumina. **Ueris aut̄ his dedit d̄s scientiam & disciplinā in omni libro & sapentiā. danieli aut̄ intelligentiā omniū uisionū et sompnoz. Completis itaq; dieb; post q̄s dixerat rex ut introducerentur: introduxit eos p̄positus eunuchoz in conspectu nabuchodonosor. Cumq; locutus eis fuisset rex: nō sunt inuenti de uniuersis tales ut daniel. ananias. misahel & azarias. Et steterunt in conspectu regis: et omne uerbum sapientie & intellectus q̄d sciscitat̄ est ab eis rex: inuenit in eis decuplum sup cunctos****

arios et magos qui erant in uniuerso regno eius. **Fuit aut̄ daniel usq; ad annū p̄mū cyri regis. vi.** **¶** Anno sc̄do regni nabuchodonosor. uisit nabuchodonosor sompnum. et conterritus est sp̄s ei: et sompnum ei fugit ab eo. **Precepit aut̄ rex ut conuocarentur arioli. et magi. & malefici & chaldei: ut indicarent regi sompna sua. Qui cū uenissent: steterunt coram rege. Et dixit ad eos rex. Uidi sompniū: & mente confusus ignoro quid uiderim. Respondent itaq; chaldei regi syriace. Rex in eternum uiue. Dic sompniū seruis tuis: et interpretationē ei indicabimus. Et respondens rex: ait chaldeis. Sermo recessit a me. Nisi indicaueritis m̄ sompniū & coniecturā ei: p̄bitis uos: et domus ur̄e publicabitur. Si aut̄ sompniū et coniecturā ei narraueritis: p̄mia. et dona. et honore multū accipietis a me. Sompniū iḡ et interpretationē eius indicate michi. Responderunt sc̄do atq; dixerunt. Rex sompniū dicat seruis suis: et interpretationē ei indicabim;. Respondit rex et ait. Certe noui q̄a tempus redimitis: scientes quod recessit a me sermo. Si ḡ sompniū nō indicaueritis m̄: una est de uobis sententia. quod interpretationē quoc; fallacem et**

*In autem
Lectio 7*

*In autem
Lectio 7*

decepr
loquim
nium
ipreca
D
num
gum
bum
ariolo
que tu
prietur
conspic
no est
audito
na p̄p
babylon
pientes
daniel
mel rec
ab ario
egressu
pientes
qui are
obcausa
afac
indica
gressus
rer sibi
egressu
sua: ana
cus suis

deceptione plenā composueritis. ut loq̄mini m̄ donec tempus p̄t̄seat. Sop̄nium itaq; dicite m̄. ut sciam qd̄ in t̄p̄tationē quoq; ei' uerā loq̄mini.

Dixerunt chaldēi coram rege nabuchodonosor. Non est homo sup̄ terram qui sermōne tuum rex possit implere. Si neq; regum q̄sq̄uā magnus ac potius. uerbum huicemodi sciscitatur ab omni ariolo. mago et chaldēo. Sermo enī quē tu rex queris grauis est. nec repletur quisq̄m qui iudicet illum in conspectu regis. exceptis d̄is quoz nō est cū hominib; cōuersatio. Quo audito rex. in furore et ira magna p̄cepit ut p̄rent om̄s sapientes babilonis. Et egressa sententia. sapientes interficiebant. Querēbatq; daniel et socū ei' ut p̄rent. Tunc daniel requisit de lege atq; sententia ab arioch p̄ncipe milicie regis qui egressus fuerat ad interficiendos sapientes babilonis. et interrogauit eū qui a rege acceperat potestatem. quā ob causam tam crudelis sententia a facie regis esset egressa. Cū ḡ rem indicasset arioch danieli. daniel ingressus rogauit regem. ut temp̄ daret sibi ad solutionē indicandā regi. Egressus est daniel in domū suā. ananīq; misabeli. et azarie. socius suos indicauit negocium. ut

quererent m̄iam a facie d̄i celi sup̄ sacramento isto. et nō p̄rent daniel et socū eius cū ceteris sapientib; babilonis. Tunc danieli p̄uisione nocte misterium reuelatum est. Et daniel benedixit d̄o celi. et locutus ait. Sit nomen d̄ni benedictum a seculo et usq; in seclm. q̄a sapientia et fortitudo eius sunt. et ip̄e mutat tempa et etates. transferit regna atq; constituit. dat sapentiā sapientib; et scientiā intelligentib; disciplinā. Ip̄e reuelat p̄funda et abscondita. et nouit in tenebris constituta. et lux cū eo est. Tibi d̄s pat̄rū meoz confiteor. etq; laudo. q̄a sapentiā et fortitudinē dedisti michi. et nunc ostendisti m̄ q̄ rogauim; te. q̄a sermōne regis aperuisti nobis. Post hec daniel ingressus ad arioch. quē constituerat rex ut p̄deret sapientes babilonis. sic ei locutus est. Sapientes babilonis ne p̄das. Introduce me in conspectu regis. et solutionē regi narrabo. Tunc arioch festinus introduxit daniēle ad regem. et dixit ei. Inueni hominem de filiis transmigrationis uide. Tu aut qui solutionē regi annuntiet.

Dixit rex danieli. cui nomē erat balthasar. Putas ne uere potes indicare m̄ sompnum qd̄ uidi. et interpretationē eius. Et respondens daniel corā rege ait.

Mysterium quod rex interrogat. sapientes
magi. & arioni. & aruspices ne quunt
indicare regi. s; est d's in celo reue-
lans misteria. qui indicauit tibi
rex nabuchodonosor. que uentura
sunt nouissimis tempib; . Sompniū
tuū et uisiones capitis tui incubili
tuo. huiusmodi sunt. Tu rex cogita-
re cepisti instratu tuo quid eēt futu-
rum post hec. et qui reuelat misteria
ostendit tibi que uentura sunt. Hi
chi quoq; n̄ insipientia que in me
ē plus qm̄ incunctis uiuentib; sacra-
mentū hoc reuelatū est. s; ut inter-
p̄tatio regi manifesta fieret. et cogita-
tiones mentis tue scires. Tu rex ui-
debas. & ecce quasi statua una gran-
dis. Statua ulla magna et statua
sublimis stabat cont̄ te. et intutus
ei erat terribilis. Huius statue caput
ex auro optimo erat. pectus aut̄ et
brachia de argento. p̄ro uenter &
femora ex ere. tibi aut̄ ferrea. pe-
dum quedā pars erat ferrea. quedā
fictilis. Videbas ita donec abscissus
ē lapis sine manib; . et percussit statu-
am in pedib; ferreis et fictilib; . et
cōmynuit eos. Tunc contrita sunt
pariter ferrum. testa. es. argentū
et aurum. et redacta quasi in faul-
lam est uis arte que iapta sunt uē-
to. nullus q; locus inuenit̄ ē eis. La-
pis aut̄ q̄ percussit statuā factus est

mons magnus. et impleuit uniuersa
terram. Hoc est sompniū. **vii.**
Interpretatione quoq; sompni di-
cem̄ coram te rex. Tu rex. rex regum
es. et d's celi. regnum et fortitudinē.
et impiū. et gl'am dedit tibi. et om-
nia in quib; habitant filii hominū
bestie agri. uolucres q; celi dedit i ma-
nu tua. et sub conditione tua uniu-
sa constituit. Tu es g' caput aureū.
Et post te consurget regnum aliud
minus te. & regnum tertium aliud
erit quod impabit uniuersa terre.
et regnum quartum erit uelut ferrum.
Quomodo ferrum cōmynuit et domat
omnia. sic cōmynuet omnia hec et
conteret. Porro quia uidisti pedum
et digitorū partem teste fictilis et
partem ferream. regnum diuisum
erit. quod tamen de plantatio ferri.
quetur. scdm̄ qd̄ uidisti ferrum mixtum
teste ex luto. Et digitos pedū ex par-
te ferreos. et ex parte fictiles. ex par-
te regnum erit solidum. et ex parte
contritum. Quia aut̄ uidisti ferrum
mixtum teste ex luto. cōmynuebunt
quidē semini humano. s; nō adhe-
rebunt sibi sicut ferrum nō potest
misceri teste. In dieb; aut̄ regnorum
illoz suscitabit d's celi regnum quod nō
dissipabitur in eternum. et regnum ei
ip̄lo alteri nō tradetur. Cōmynuet
aut̄ & cōsumet uniuersa regna hec.

et ipm stabit in eternum. scdm qd
uidisti qd de monte abscissus est. la-
pis sine manib; et conuulit tel-
tam et ferrum. et es. et argentu. et
auru. Ds magnus ostendit regi q
futura sunt. Et uerum est sompnium.
et fidelis interpretatio ei. Tunc rex
nabuchodonosor cecidit in faciem
sua. et danielem adorauit. et hostia
et in censum pcepit ut sacrificaret
ei. Loquens ergo rex ait daniele. Ve-
re ds ur ds deoz est. et dñs regum
reuelans mysteria. quo potuisti ape-
rire sacramentu hoc. Tunc rex danie-
lem in sublimem extulit. et munera
magna et multa dedit ei. et consti-
tuit eum pncipem sup omnes puin-
cias babilonis. et pfectum magistra-
rium. sup cunctos sapientes babilo-
nis. Daniel aut postulauit a rege.
et constituit sup opa puincie babi-
lonis. sydrach. mysach. et abdenago.
ipse aut daniele erat in forib; regis.

Balthasar *Dom. xxx. i.*
rex fecit grande conuiu
optimatib; suis mille. et
unusquisq; scdm sua bi-
bebat etatem. Precepit g iam remu-
lentus. ut affererentur uasa aurea.
et argentea que asportauerat nabu-
chodonosor pater ei de templo quod
fuit in iherlm. et biberunt in eis rex
et optimates eius. uxores q; eius et

concupine. Tunc allata sunt uasa
aurea et argentea que asportauerat
de templo qd fuerat in iherlm. et bi-
berunt in eis rex et optimates ei. ux-
ores ei et concubine ei. Bibeant uinu.
et laudabant deos suos aureos et ar-
genteos. et eteos. ferreos. ligneos. et
lapideos. In eadem hora apparuerunt
digni quasi manus hominis scbentis
cont candelabru in superficie parietis
aule regie. et rex aspicebat articu-
los manus scribentis. Tunc regis fa-
cies commutata e. et cogitationes ei p-
turbabant eu. et compages renu ei
soluebant. et genua ei ad se inuice

H collidebantur. *ii.*
xclamauit rex fortiter ut
introducerent magos et chal-
deos et aruspices. et ploquent rex
ait sapientib; babilonis. Quicumq; le-
gerit scriptura hanc. et interpretatio-
nem ei michi manifestam fecerit.
purpura uestiet. et torque auream
habebit in collo. et tertius in regno
meo erit. Tunc ingressi omes sapien-
tes regis. non potuerant nec scriptu-
ram legere. nec interpretatione regi
indicare. Unde rex balthasar satis
conturbatus est. et uultus illius im-
mutatus est. s; et optimates ei con-
turbabant. Regina aut pre que
acciderat regi. et optimatib; ei do-
mum conuiuij ingressa est. et plo-

quens ait. Rex in eternum uiue. No-
te conturbent cogitationes tue. neq;
facies tua immutetur. Et uiu' in reg-
no tuo qui spm deoz scoz habet in se.
et in dieb; patris tui scientia et sapi-
entia inuente sunt in eo. Nam et
rex nabuchodonosor pater tuus pn-
cipem magoz et incantatoz chaldeoz
et aruspicum constituit eum. pater
inqm tuus orex. qd spc amplior. p-
dentiaq; et intelligentia interpretatio
sompnyoz et ostensio secretoz. ac
solutio ligatoz. inuente sunt in eo.
hoc est in danielle. cui rex imposuit

I nom balthasar. Hunc itaq; daniel
uocetur. et interpretatione narrabit.

Sicut inductus est daniel **iii.**

coram rege. Ad que pfatus rex ait.

Tu es daniel de filiis captiuitatis
iude. que adfluxit pater meus de
iudea. Audiuu de te quia spm deoz
habeas. et scientia. intelligentiaq;
ac sapientia ampliores inuente sunt
in te. Et nunc ingressi sunt incon-
spectu meo sapientes magi. ut scrip-
turam hanc legerent. et interpreta-
tione ei indicarent m. et nequerunt
sensum sermonis hui edicere m.

Porro ego audiui de te qd possis ob-
scura interpretari. et ligata dissolue-
re. Si g uales scripturam hanc lege-
re. et interpretatione indicare michi.
purpura uestieris. et torque aurea

curta colliu tuu habebis. et tertius
in regno meo princeps eris. Ad que res-
pondens daniel. ait coram rege. Mu-
nera tua sunt tibi. et dona domus tue
alteri da. scripturam hanc legam tibi
rex. et interpretatione ei ostenda t. O
rex. ds altissimus regnu et magnifi-
centia et glam et honorem dedit na-
buchodonosor patri tuo. et pp mag-
nificentia qm dederat ei. uniuersi pli-
trib; et lingue tremebant et metue-
bant eu. Quos uolebat interficiebat.
et quos uolebat percutiebat. et quos
uolebat exaltabat. et quos uolebat

Q humiliabat. **iiii.**
Quando eleuatu est cor nabu-
chodonosor. et spc ei obfu-

matus est ad supbiam. depositus e
de solo regni sui. et gla ei ablata e.
et a filiis hominu electus e. s; et cor
ei cum bestiis positu e. et cum ona-
gris erat habitatio eius. Fenu quoq;
ut tos comedebat. et rore celi corpus
ei infectum est. donec cognosceret
qd potestate haberet altissim in reg-
no hominu. et quicumq; uoluerit
suscitabit sup illud. Tu quoq; fili
ei balthasar. no humiliasti cor tuu
ut scires hec omnia. s; aduersu do-
minatoze celi et terre eleuatus es.
et uasa domus ei allata sunt cora
te. et tu. et optimates tui. et uxores
tue. et concubine tue. unu bibis.

Tu autem *lectio 6*

tis meis. Deos quoque aureos. et ar-
 genteos. et ferreos. igneosque
 et lapideos. qui non vident nec audi-
 unt. neque sentiunt laudasti. Porro
 dominus qui habet flatum tuum in manu
 sua. et omnes vias tuas. non glorifi-
 casti. Ideo ab eo missus est articulus
 manus qui scripsit hoc quod exaratum
 est. Hec est scriptura que digesta
 est. Mané. Techel. phares. Et hec
 interpretatio sermonis. Mané. nu-
 meravit deus regnum tuum. et comple-
 vit illud. Techel. appensus es in sta-
 tera. et inventus es minus habens.
 Phares. divisum est regnum tuum. et da-
 tum est medius et partibus. Tunc iuben-
 te rege indutus est daniel purpura. et
 circumdata est torques aurea collo eius.
 et predicatum est de eo quod haberet po-
 testatem tertius in regno eius. Eade-
 dem nocte interfectus est balthasar
 rex chaldeus. et darius medius suc-
 cessit in regnum eius. annos natus sexa-
 ginta duos. *Lectio 6*
Placuit dario et constituit super
 regnum suum satrapas centum viginti.
 ut essent in toto regno suo. et super
 eos principes tres. ex quibus daniel un-
 erat. ut satrapae illis redderent rati-
 onem. et rex non sustineret molesti-
 am. Igitur daniel superabat omnes
 principes et satrapas. quia spiritus dei
 amplius erat in eo. Porro rex cogita-

bat constituere eum super omne reg-
 num. Unde principes et satrapae que-
 rebant occasionem. ut inveniunt da-
 nieli ex latere regis. Nullamque cau-
 sam aut suspicionem reperire pote-
 rant. eo quod fidelis esset. et omnis cul-
 pa et suspitio non inveniuntur in eo.
 Dixerunt ergo viri illi. Non inveniunt
 danieli huic aliquam occasionem. nisi
 forte in lege dei sui. *¶*
Tunc principes et satrapae subri-
 puerunt regi. et sic locuti
 sunt. Dari rex. in eternum vivit. Con-
 silium inierunt cuncti principes reg-
 ni. magistratus. et satrapae. senatores
 et iudices. ut decretum imperatorum exeat
 et edictum. ut omnis qui peccerit a-
 liquam petitionem alicuique deo et homi-
 ne usque ad dies triginta. nisi ante rex.
 mittatur in lacum leonum. Hunc
 itaque rex confirmata sententiam et scri-
 be decretum. ut non immutetur quod statu-
 tum est a medius atque partibus. nec per-
 uariari cuiquam liceat. Porro rex darius appo-
 suit edictum et statuit. Quod cum da-
 niel compisset id est constituta lege.
 ingressus est domum suam. et fenestris
 apertis in cenaculo suo contra iherusalem tri-
 bus temporibus. in die flectebat genua
 sua. et adorabat confitebaturque coram
 deo suo. sicut et ante facere consue-
 rat. Viri ergo viri curiosius inquiren-
 tes. inveniunt daniela orantem.

et obsecrante dñm suū. Et accedentes:
locuti sunt regi sup edicto. Rex nū
quid nō constituisti ut omīs homo
qui rogaret quemq; de dñs et homi
nib; usq; ad dies trīginta nisi are rex
mitteretur in lacum leonū. Ad que
respondens rex ait. Verus est sermo
iuxta decretum medoz atq; psaz.
qd puaricari nō licet. *vii.*

Principes et sarraxē dixerunt
coram rege. Daniel de filiis
captiuitatis iude nō curauit de le
ge tua. & de edicto qd constituisti.
s; trib; tempib; pdiem obsecratione
sua orat. Ad uerbum cum audisset
rex contristatus ē. et p daniēle po
siuit eoz ut liberaret eum. et usq;
ad occasum solis laborabat ut erue
ret eum. Viri aut̄ illi intelligentes
regem. dixerunt illi. Scito rex qā
lex medoz ē atq; psarum. ut omē
decretum qd rex constituerit nō li
ceat immutari. Tunc rex pcepit &
adduxerunt daniēle. & miserunt
eum in lacū leonū. Dixit q; rex da
niēli. Dñs tuus quē tu colis semp;
ipē liberabit te. Allatus q; est lapis
unus et positus est sup os lacū. qm
ob signauit rex annulo suo & annu
lis optimatū suoz. ne quid fieret
contra daniēlem. Et abiit rex in do
mū suam. & dormiuit incenatus.
tibiq; nō sunt illati corā eo. in sup

et sompnus recessit ab eo. *viii.*

Rex dārius pmo diluculo con
surgens. festin' ad lacū leonū
p̄rexit. Ad p̄p̄inānsq; lacū da
niēlem uoce lacrimabili in clamauit.
et affatus ē eum. Daniel serue dei in
uentis. dñs tuus cui tu seruis semp;
putās ne a leonib; ualuit te libera
re. Et daniēl regi respondens ait.
Rex metūū uiue. Dñs m̄s misit an
gelum suū. & conclusit ora leonū.
& nō nocuerunt m̄. quia coram eo
iusticia inuenta est in me. s; et co
ram te rex delictū nō feci. Tunc rex
uehement' gauisus sup eo est. et da
niēlem p̄cepit educi de lacū. Educt'
q; ē daniēl de lacū. et nulla lesio
inuenta est in eo. qā credidit deo
suo. Iubente aut̄ rege adducti sunt
uiri illi. qui accusauerunt daniēle.
et in lacū leonū missi sunt. ipi et fi
lii eoz. et uxores eoz. Et nō puene
runt usq; ad pauimentū lacū. do
nec arripent eos leones. & omnia
ossa eoz comminuerunt.

luc. **Dominica secūda post pentecostē.**

Lectio sancti ewglij. scđm

Lucam,

In illo tempe. Dixit ihc discipul.
 suis. Homo quida erat diues
 qui induebatur purpura et bys
 so. et epulabatur cotidie splen
 dide. Et erat quida mendicus
 nomine lazarus. qui iacebat
 adianua eius ulcerib; plenus.
 cupiens saturari de micis que
 cadebant de mensa diuitis. et
 nemo illi dabat. Et **2° Reg. Omne se**

Quem e. **S. Greg. pp. ix.**
 fr̄es km̄i que diues iste.
 qui induebat purpura et bys
 so. et epulabatur cotidie sple
 dide. nisi iudaicu pplm signat.
 qui cultu uite exterius habuit.
 qui accepte legis delicis adnutre
 usus est. no ad utilitatem. Quem
 v̄ lazarus ulcerib; plenus. nisi ge
 nilem pplm figuratiter exprimit.
 qui dum conuersus ad dm pcca sua
 no erubuit confiteri. huic uulnus
 incute fuit. Incutis quippe uul
 nere uirus auiscerib; trahitur. et
 foras erumpit. Quid est ḡ pccoz
 confessio. nisi quecla uulnerum
 ruptio. quia peccati uirus salubri
 ter apitui in confessione. qd pestife
 re latebat in mente. **Vulnera et**
 eni cutis. in superficie trahunt hu
 morem putredinis. Et confitendo
 pcca. quid aliud agim. nisi malu
 qd in nobis latebat aperimus. **5.**

Lazarus uulnerat cupiebat
 saturari de micis que cade
 bant de mensa diuitis et nemo illi
 dabat. qa gentilem queq; ad cogni
 tionem legis admittere supbus ille
 ppl̄s despiciebat. Qui dum doctrina
 legis no ad caritate habuit. s; ad ela
 tionem. quasi de acceptis opib; tumu
 it. Et quia ei uerba defluabant de
 scientia. quasi muce cadebant de me
 sa. At contra. iacentis paupis uulnera
 lungebant canes. Non numqm̄ solet
 in sacro eloquio p canes pdicatores
 intelligi. Canu et eni lingua. uuln
 dum lingit curat. quia et doctores
 sci dum in confessione pcc̄i nri nos
 instruunt. quasi uulnus mentis p
 lingua tangunt. Et qa nos loquendo
 a peccatis eripiunt. quasi tangendo
 uulnera ad salutem reducunt. Ca
 eni canu nomine pdicatoz lingua
 signatur. dno p psalmistam dicitur.

Lingua canu tuoz. ex inimicis ab ip̄o.
Hx iudeis infidelib; sci **xvi.**
 pdicatores electi sunt. qui in
 assertionone ueritatis cont̄ fu
 res latronesq; uenientes. magnos
 p dno latratus ut ita dica dederunt.
 Quo cont̄ de quozuda rep̄batione
 dicit. Canes muti n̄ ualentes latta
 re. Quia iḡ pdicatores sci pcca damp
 nant. confessione v̄ pccoz. approbat
 dicentes. confitemini alterutrū pec

cata uia et orate p inuice ut salue
mini: ulcera lazari canes lingunt.
Sci et eni doctores dum gentiliu
confessiones accipiunt: mentiu uul
nera saluti restituunt. Vnde et bene
lazarus interpretatur adiutus: quia
ipi hunc adreptione iuuant: qui
ei uulnera p lingue coereptione cu
rant. Potest etiam p lincione canu
lata adulantiu lingua signari. Ad
ulantiu; et eni uulnera nra linge
re est: qa pleriq; solent etia ipa ma
la que nos in nobis rephendimus
impto fauore laudare. **xv.**
Contigit uero: ut utiq; moe
retur. **D**iuces qui induebat
purpura et bysso sepultus e in infer
no: in sinum v abrahe lazarus ab
anglis ductus est. Quid abrahe si
nus: nisi secretam requie signifi
cat patris. De qua ueritas dicit.
Multi ueniunt ab oriente et occiden
te: et recumbent cu abraham: et
ysaac: et iacob in regno celoz. **S**iu
au regni: eiciunt in tenebras exte
ricces. Qui eni purpura indutus di
citur: recte regni filius uocat. Qui
de loquino aduenddu lazaru ocu
los leuat: qa dum p dampnationis
sue supplicia infideles in imo sut:
fideles quosq; ante diem extremi
iudicii sup se in requie attendunt:
quoz post gaudia cotemplari nulla

tenus possunt. **L**onge v est qd con
spiciunt: qa illuc p meritū nō at
tingunt. **I**n lingua aut ampli arde
re ostenditur: cum dicit. **M**itte laza
rum ut intingat extremū digiti
sui in aqua ut refrigeret linguam
meā: qa crucice in hac flamma. **I**nfi
delis ipsi uerba legis incoe retinu
it: que ope seruare contempsit. **I**bi
g amplius ardebat: ubi se ostendit
scire quod facere noluit. **LUCAM.**
Nullo tempe: **D**ixit ihc dis: suis.
Homo quida erat diues: qui
induebatur purpura et bysso: et
epulabatur cotidie splendide. **E**t
erat quida mendicus nomine la
zarus: qui iacebat ad ianuā eius.
ulcerib; plenus cupiens saturari
de micis que cadebant de mensa di
uitis: et nemo illi dabat. **S**; et canes
ueniebant: et lungebant ulcera ei.
Factum e au ut moeretur mendi
cus: et portaret ab anglis in sinu
abrahe. **M**ortuus est aut et diues:
et sepultus e in inferno. **E**leuans au
oculos suos cum eēt: in tormentis:
uidit abraham a longe: et lazarus
in sinu ei. **E**t ipse clamans dixit. **P**a
ter abraham: miserere mei: et mit
te lazarus ut intingat extremū
digiti sui in aqua: ut refrigeret lin
guam meā: qa crucioz in hac flama.
Et dixit illi abraham: **S**iu: recordare

q̄a recepisti bonā in uita tua: et laza-
 rius simulit mala. Hunc autē hic cō-
 solatur: tu v̄ cruciaris. Et in hīs om-
 nib; int̄ nos et uos chaos magnum.
 firmatū est: ut hū qui uolunt hinc
 transire ad uos nō possint. neq; inde
 huc insinere. Et ait. Logo ergo te
 pater: ut mittas eum in domum pa-
 tris mei: habeo enī quinq; fr̄es. ut
 restetur illis ne cō ipi ueniant in lo-
 cum hunc tormentoz. Et ait illi abrahā-
 ham. Habent moysen et p̄phas: et
 audiant illos. Et ille dixit. Non
 pater abrahāam: s; si quis ex mor-
 tuis uerit ad eos penitentiā agent.
 Ait autē illi. Si moysen et p̄phas nō
 audiunt: neq; si quis ex mortuis re-
 surrexerit: credent. **A**mer. Te

Decer laus. **O**remus. **or.**
 S̄ in te sperantū fortitudo.
 adesto p̄pitiuus in uocationib; nr̄is.
 et q̄a sine te nichil potest mortalis
 infirmitas: presta auxiliū gr̄e
 tue: ut in exequendis mandatis
 tuis. cō uoluntate tibi cō actione
 placeamus. Et sit. **P** dom. **Dom. iii.**
 Nullo tempe: Dixit ih̄c **Lucam.**
 disc̄. suis. similitudinē hanc. Ho-
 mo quidā fecit cenā magnā: cō uo-
 cauit multos. Et misit seruuū suum
 hora cene dicere inuitatis ut ueni-
 rent: q̄a parata sunt omnia. Et ce-
 perunt omnes simul excusare. Et R.

Quis iste **Om̄. r. e. s. Greg. p̄.**
 homo est nisi ille de quo per
 p̄ham dicitur: et homo est et quis
 cognoscer eum: Qui fecit cenā mag-
 nam: quia facietatem nobis dulce
 dūnis interne p̄parauit. Qui uocat
 multos s; pauci ueniunt: quia non
 numq; ipi qui ei p̄ fidem subiecti
 sunt: eterno ei conuiuio male ui-
 uendo contradicūt. Misit autē ser-
 uū suū hora cene: dicere inuitatis
 ut ueniret. Quid hora cene: nisi si-
 nis est mundi: Inq; nimirū nos su-
 mus: sicut iam dudum paulus tes-
 tatur dicens. Hos sum̄ inq; fines se-
 culoz deuenierunt. Si ḡ hora iam ce-
 ne est cum uocamur: tanto minus
 debemus excusare ad conuiuio di: q̄nto
 iam ad p̄pinq; se certum finem sc̄i.
 Quo enī pensam̄ quia nichil est qd̄
 restat: eo debem̄ p̄mescere ne tem-
 pus gr̄e qd̄ p̄esto est pereat. **F. l̄c**
I dicitur hoc conuiuū dī nō prandi-
 um s; cena nominat̄: q̄a post pran-
 diūm cena restat: post cenam uero
 cōuiuū nullū restat. Et quia eter-
 num dī cōuiuū nobis in extremo
 p̄parabitur: rectum fuit. ut hoc nō
 prandiūm s; cena uocaretur. Sed
 quis p̄ hunc seruuū qui a patre fami-
 lias ad inuitandū mittitur: nisi p̄
 dicatoz ordo designatur: De quo
 uidelicet ordine. q̄muis ad huc

indigni existam? quoniam peccatorum nostrorum
ponderibus grauemur. et nos tamen in
istis diebus sumus. Et cum de edificatio-
ne uestra aliquid loquere. hoc est quod ago.
Seruientium summi patrisfamilias.
Cum uos admonedo ad contemptum seculi.
inuitare uos uenio ad cenam dei. Nemo
me propter me. in loco hoc despiciat. Quod
si adinuitandum nequaquam dignus ap-
pareo. sed tamen magne sunt diui-
tie quas permitto. xi.
Sepe fratres mei solet euenire quod
dico. ut persona potens famu-
lum habeat respectum. Cumque per-
cum suis forte uel extraneis aliquid
responsum mandat. non despicitur
persona loquentis seruus. quia seruat
in corde reuerentiam mittentis domini.
nec pensant qui audiunt pro qua. sed
quid uel a quo audiunt. Ita ergo fratres.
ita uos agite. Et si nos forsitan dig-
ne despiciatis. in mente tamen uestra
uocantis domini reuerentiam seruare.
comuue fieri patrisfamilias summi
libenter obedite. corda uestra discuti-
te. atque ex eis mortale fastidium
pellite. Ad repellendum namque fastidi-
um uestrum. iam parata sunt omnia.
Si adhuc carnales estis. forsasse
epulas carnales inquiritis. Ecce
ipse carnales epule. in spirituale nobis
alimentum conuertere sunt. Ad abste-
gendum namque mentis uestrae

fastidium. incena dei ille nobis sin-
gularis agnus occisus est. xii.

Quid fratres agunt? qui hoc quod
subiungitur. ad huc fieri a
multis uidentur. Et ceperunt si-
mul omnes excusare. Offerit deus. quod
rogari debuit. Non rogatus dare
uult. quod uix sperari poterat. quia dig-
naretur largiri postulatus. Contemp-
toribus uero paratas delicias refectionis
eterne denuntiat. et tamen simul
omnes excusant. Donantur ante oculos
mentis minima. ut possim
digne pensare maiora. Si quispiam
potens adinuitandum quilibet pau-
perem mitteret. quid fratres rogo. quid
pauper ille fecisset. nisi de eadem in-
uitatione sua gauderet. responsu
humile rethleret. uestem mutaret.
ire quodocumque festinaret. ne pro se ad
potentis comuuium occurreret. Homo
ergo diues inuitat. et pauper occurre-
re festinat. ad dei inuitatum comu-
uium. et excusam. Sed ecce inter hec
estimare possumus. quid sibi cor-
da uestra respondeant. Occultis enim
fortasse cogitationibus sibi dicunt. Ex-
cusare nolumus. Admud enim superne
refectionis comuuium. et uocari et
puenire gratulamur. Loquentes uo-
bis talia mentes uestrae uerum dicunt.
si non plus terrena quam celestia dili-
gunt. si non amplius rebus corporalibus

qm spūalib; occupant. **Lucam.**

Nullo tempe: dixit ihc disc' suis
 similitudinē hanc. Homo quidā se-
 cit cenā magnā: et uocauit multos.
 Et misit seruum suū hora cene dicere
 inuitatis ut uenirent: qā iam para-
 ta sunt omnia. Et cepunt simul oēs
 excusare. Prim' dix' illi. Vultū emi:
 et necesse habeo exire et uidere ul-
 lam. Rogo te: habe me excusatum.
 Et alit' dixit. Jura boum emi quōq;: et
 eo ppare illa. Rogo te: habe me ex-
 cusatum. Et alius dixit. Vxorē duxi:
 et ideo n̄ possum uenire. Et reuer-
 sus seruus: nuntiavit hec dño suo.
 Tunc iratus pater familias: dixit
 seruo suo. Exi cito in plateas et uicos
 ciuitatis: et paupes ac debiles et ce-
 cos. et claudos introduce huc. Et ait
 seruus. Domine: factum est ut im-
 perasti: et adhuc locus ē. Et ait dñs
 seruo. Exi in uias et sepes: et compelle
 intrare: ut impleat' dom' mea. Dico
 aut' uobis: qd nemo uirōꝝ ulloꝝ q
 uocati sunt: gustabit cenā meam.
Am. Tē decet laus. Orem'.
Sancti nominis tui dñe timo-
 rem pariter et amorē fac nos
 habere ppetuū: quia numq; tua gu-
 bernatione destituus: q's insoluitate
 tue dilectionis instituis. Et fit: **Ad.**
Nullo tempe: **Dom. iiii. Lucam.**
Accesserunt ad ihm publicani

et peccatores: ut audirent eū. Et
 multi murabant scribe et pharisei
 dicentes: quia hic peccatores recipit
 et manducat cum illis. Et **R. Omf.**

Audistis in **lc. e. 8. Greg. 11.**
 lectione euuangelica frēs mei.
 quia peccatores et publicani accesserunt
 ad redemptorē n̄m: et non
 solum ad colloquendum: s; etiam
 ad conuestendum recepti sunt. Ad-
 uidentes pharisei: dedignati sunt.
 Ex qua rē colligite quia uerā iusticia
 compassionē habet: falsa dedignati-
 onem: qmuis et iusti soleant recte
 peccatorib; indignari. **S;** aliud ē qd
 agitur typo supbie: aliud qd zelo dis-
 cipline. Dedignantur et enī s; nō de-
 dignantes: despant s; nō despantes:
 psequutionē comouent. s; amantes.
 quia et si foris increpationes exagge-
 rant p disciplinā: intus tamen dul-
 cedinem seruant p caritatem. Pre-
 ponunt sibi in animo ipos plerumq;
 quos corrigunt: meliores existimāt
 eos quoq; quos iudicant. Quid uide-
 licet agentes p disciplinā subditos:
 et p humilitatē custodiunt semet-
 ipos. **R. lc.**

Ibi qui de falsa iusticia supbie so-
 lent. ceteros quosq; despiciunt nul-
 la infirmitib; mīa condescendūt.
 et quo se peccatores eē nō credunt: eo
 deterius peccatores fiunt. De quoz p

fecto numero pharisei extiterant.
qui diiudicantes dñm qđ p̄dores
susceperet. a reuēti corde ip̄m fonte
m̄ie increpabant. S; quia egr̄i erat
ita ut egros se eē nescirent. quatenū
qđ erant agnoscerent. celestis eos me-
dicus blandis fomentis curat. Be-
nignum parādigma obicit. et in eoz
corde uulneris tumore p̄mit. At
namq; Quis ex uobis homo qui ha-
bet centū oues. Et si p̄diderit unā
ex illis. nonne dimittit nonaginta
nouē in deserto. et uadit ad illam qđ
p̄ierat. Ecce mirā dispensatione pie-
tatis similitudinē ueritas dedit. qm̄
et in se ip̄e homo recognosceret. et
tam̄ hęc specialit̄ ad ip̄m auctorem
hominū p̄tineret. **xv.**

Ouia centenarius numerus p̄-
fectus ē. dñs centum oues ha-
buit. cū angloz substantiā et ho-
minū creauit. S; una ouis tunc
perit. quando peccando homo pas-
cua uite dereliquit. Dimisit aū no-
naginta nouē ouē in deserto. qđ illos
summos angloz choros reliquit i ce-
lo. Cur aū celum desertū uocatur.
nisi qđ desertum dicit derelictum.
Tunc aū celū homo deseruit. cum
peccauit. In deserto aū nonaginta
nouem oues remanserant. quando
in terra dñs unā querebat. quia
rationalis creaturē numerus ange-

loz uidelicet es hominū. qui ad ui-
dendum dñm conditus fuerat. p̄re-
unte homine erat imminuit. Et ut
p̄fecta summa ouū integrētur in ce-
lo. homo p̄ditus querebatur in tra.

Quod hic euuangelista **xv.**
dicit in deserto. alius dicit
i montib; ut significet in ex-
cellis. quia nimirum oues que nō
p̄ierant. in sublimib; stabant. Et cū
inuenit ouē. imponet in humeros
suos gaudens. Quem in humeros su-
os imposuit. qui humanā naturam
susiciens p̄cā n̄ā ip̄e portauit. Et
ueniens domū. conuocat amicos et
uicinos dicens eis. Congratulamini
michi. quia inueni ouem que p̄ierat.
Inuenta oue ad domū redit. quia pas-
te noster reparato homine ad regnum
celestē redit. Ibi amicos et uicinos
inuenit. illos uidelicet choros angloz.
qui amici ei sunt. qđ uoluntate eius
contynue in sua stabilitate custodiūt.
Uicini quoq; ei sunt. qđ claritate uis-
sionis illi sua assiduitate p̄sruunt.
Et notandū qđ nō dicit congratulamini
inuenite ouē s; in. qđ uidelicet ei
ē gaudium uita n̄ā. et cū nos ad ce-
lum reducim. sollempnitatē leticie
illius implemus. **Secūm Lucam.**
Et illo temp̄. **A**ccesserunt ad ih̄m
publicani et p̄ccatores. ut audirent il-
lum. Et murmurabant pharisei et

scribe dicentes: quia hic peccatores recipit
 et manducat cum illis. Et ait ad illos
 parabolam istam dicens. Quis ex vobis
 homo qui habet centum oves. et si perde-
 rit unam ex illis. nonne dimittit nona-
 ginta novem in deserto. et vadit ad il-
 lam que perierat donec inveniatur illa.
 Et cum inveniatur eam. imponit in
 humeros suos gaudens. Et veniens
 domum. convocat amicos et vicinos di-
 cens illis. Congratulamini mihi quia in-
 veni ovem meam que perierat. Dico vo-
 bis. quod ita gaudium erit in celo super
 uno peccatore penitentiam agente. quam
 super nonaginta novem iustis. qui non
 indigent penitentia. Aut que mulier
 et habens dragmas decem. et si perde-
 rit dramam unam. nonne accendit
 lucernam. et evertit domum. et querit
 diligentem donec inveniatur. Et cum in-
 venerit. convocat amicas et vicinas.
 dicens. Congratulamini mihi quia in-
 veni dramam quam perideram. Ita di-
 co vobis. gaudium erit caelestis angelis
 dei super uno peccatore penitentiam agen-
 te. **Amen. Te decet laus. Oremus.**

De peccationem nostram quod domine benignus
 exaudi. et quibus supplicandi
 prestat affectum. tribue defensionis
 auxilium. Et factus. **Ido. Domini. V. Sed.**
In illo tempore. Dixit ihesus **Lucam.**
 discipulis suis. Estote misericordes. sicut
 et pater uester misericors est. **Et R.**

Benignus **Oml. vey. Bede. pb.**
 est deus super ingratos et malos.
 vel multiplici scilicet sua mi-
 sericordia qua etiam iumenta saluat.
 temporalia bona largiendo. ut ad cele-
 stia dona singulari gratia qua electos so-
 lum glorificat inspirando. Sed siue hoc
 siue illud. siue utriusque intelligas. mag-
 na dei bonitate fit. que nobis imitan-
 da precipit. si filii dei esse volumus. Nolite
 iudicare. et non iudicabimini. Noli-
 te condemnare. et non condemnabi-
 mini. Hoc loco nichil aliud nobis pre-
 capi existimo. nisi ut ea facta que dubi-
 um est. quo animo fiant. immeliorum
 parte interpretemur. Ad enim scriptum
 est a fructibus eorum cognoscetis eos. de
 manifestis dictum est. que non possunt
 bono animo fieri. sicut sunt stupra
 vel blasphemie. vel furta vel ebrietas.
 et si qua sunt talia. de quibus nobis iu-

Dedicare permittitur **S. R.**
 De genere ciborum quia possunt to-
 no animo et simplici corde si-
 ne vicio concupiscentie quicumque hu-
 mani cibi indifferenter sumunt. phi-
 bet apostolus iudicari eos qui carnibus uel
 cebant. et uinum bibebant. ab eis qui
 se ab huiusmodi alimentis temperant.
 Qui manducat iniquum. non manducan-
 tem non spernat. Et qui non manducat.
 manducantem non iudicat. Ad hoc perti-
 net etiam illud. quod alio loco dicit. Ho-

lure ante tempus iudicare quicquam.
quo ad usque ueniat dominus et illuminet
abscondita tenebrarum. et manifestabit
cogitationes cordis. Sunt autem quedam
scilicet media que ignorantur quo animo fiunt.
que et bono et malo fieri possunt. de
quibus temerarium iudicare est. maxime
ut condempnemus. Horum autem ueniet tempus
ut iudicentur. cum dominus illuminabit
abscondita tenebrarum. et manifestabit
cogitationes cordis. Duo sunt autem in
quibus temerarium iudicium cauere de-
bemus. cum incertum est quo animo quodque
factum sit. ut cum incertum est qualis fu-
turus sit qui nunc uel malus uel bonus

Dapparet. *xv. lc*
dimittite. et dimitemini. Dare.
et dabitur uobis. Dimittite nos
iniurias. dare beneficia iubet. ut et
nobis peccata dimittantur. et uita detur
eterna. Qua sententia breui. sed eximia.
cuncta que latissime de conuersando
cum inimicis mandauerat comprehendendo
concludit. Mensuram bonam et confer-
tam. et coagulatam. et superfluentem.
dabunt in sinum uestrum. Huic simile
est quod alibi dicitur. ut et ipsi recipiant
uos metra tabernacula. Non enim
paupes ipsi. sed christus mercede huius qui
elemosinam fecerit retributus est.
Quoniam tamen in sinum dare dicuntur. quia
promittende uel occasione dederit. cum
uel egentes miserit. uel improbe se uen-

tes. fortiorum sunt et tolerari patientia.
et beneficio sustentari. et ad ipsam ali-
quociens fidem dulci gratia puocari. *xv.*

Eadem quippe mensura qua men-
si fueritis. remetietur uobis. Et
apostolus ad elemosinam chorinthios
hortans inter alia dicit. Hoc autem dico. qui
parte seminat. parte et metet. Et qui se-
minat in benedictionibus. de benedictio-
ne et metet. Potest autem et de omnibus
que mente. manu. lingua gerimus accipi.
quia tu rectles singulis inquit secundum opera
eorum. Dicebat autem illis et similitudine.
Numquid potest cecus cecum ducere.
Nonne ambo in foueam cadunt. Sensus
huius sententie pender ex superioribus. ubi
de danda elemosina et iniuria dimittenda
precepit. Si te inquit uia contra uo-
lentium et contra perentem phylarguria ce-
cauerit. numquid tua mente uiciata.
uicium eius curare poteris. aut ille solus
qui iniuriam fecit. et non tu etiam qui ferre
nesciebas reus deputaberis. Aut si mi-
serem te tranquillique pectoris eius impietas
inuenierit. et ille ad penitentiam
mouebit. et tu patientie primo dona-
beris. quia tecum uidente oculo. hoc
est oculo cordis sereno ducere eum cu-
rabas ad lumen. *Secundum lucam.*

Nullo tempore. dixit ihesus discipulis suis. Esto-
te misericordes. sicut et pater uester mise-
ricors est. Nolite iudicare. et non iu-
dicabimini. Nolite condempnare.

et non contempnabimini. **Dimittite:**
 et dimittimini. **Date:** et dabit vobis
Mensuram bonam et confertam: et coagi-
 ratam et super effluentem: dabunt in si-
 num vestrum. **E**cce quippe mensuram qua
 mensi fueritis: remittetur vobis. **D**i-
 cebat autem illis et similitudinem. **N**unquam
 potest cecus cecum ducere. **H**ominem am-
 bo in foueam cadunt. **N**on est discipulus
 super magistrum. **P**fectus autem omnis erit:
 si sit sicut magister eius. **Q**uid autem
 uides festucam in oculo fratris tui: item
 autem que in oculo tuo est non consideras.
Et quomodo potes dicere fratri tuo: frater si-
 ne etiam festucam de oculo tuo: ipse in
 oculo tuo trabem non uides. **H**ypochri-
 sta: ecce primum trabem de oculo tuo: et
 tunc perspicias ut educas festucam: de
 oculo fratris tui. **A**g. **T**e decet laus.

Protector uite spantius d's. **O**rem?
 sine quo nichil est ualidum nichil
 scilicet: multiplica super nos misericordiam tuam:
 ut te rectore te duce: sic transeamus per bona
 temporalia: ut non amittamur eterna. **S**e fa.

Icom. **Dom.** **Si.** **lc.** **f.** **e.** **f.** **Lucam.**
A illo tempore: **C**um turbe iruerent
 ad ihm: ut audirent uerbum dei: et
 ipse stabat secus stagnum genesareth.

SEt **l.** **omn.** **lc.** **f.** **e.** **ve.** **scde.** **pb.**
 stagnum genesareth: idem di-
 cunt esse quod mare galilee: uel mare tyte-
 riadis. **S** mare galilee abadiacente
 puuntia dictum: mare tyberiadis a

prima ciuitate: que olim chynere et uo-
 cata: si ab herode tetrarcha instaura-
 ta: in honore tyberii cesaris: tyberias
 est appellata. **P**orro genesar alaci ipsi
 natura qua crispantibus aquis de se ipsis
 sibi excitare auram phibetur: greco uo-
 cabulo quasi generans sibi auram di-
 citur. **N**eq; enim in stagni moere stetit
 aqua: si frequentibus auris spirantibus
 agitur: haustu dulcis: et ad potandum
 habilis: si hebreice lingue consuetudine
 omnis aquarum congregatio siue dulcis:
 siue salsa: mare nuncupatur. **Q**ui
 lacus in fluyente iordane centum qua-
 draginta stadiis in longitudinem: et
 quadraginta extenditur in latitudinem.

Quia stagnum siue mare. **R**.
 ipse scilicet designat: dominus se-
 cus mare stat postquam uite
 labentis incertitate deuincens: in ea
 quam passus est carne stabilitate perpetue
 quietis adit. **T**urbas conuenit ad
 eum gentium infide concurrentium ty-
 pes: de quibus ysaïas. **E**t fluent inquit
 ad eum omnes gentes: et ibunt populi
 multi et dicent. **V**enite ascendamus
 ad montem domini. **E**t uidit duas naues
 secus stagnum stantes. **D**ue naues secus
 stagnum posite: circumcisione et ipu-
 tum figurant. **Q**uas bene ihesus uidit
 se phibetur: quia in utroque populo nouit
 dominus qui sunt ei. **E**orumque esse affluctibus
 huius seculi ad future uite tranquillitate.

quasi ad soliditatem littoris uicendo: hoc
est miscetur uisitando puehit. **xvi.**

Piscatores autem descenderunt: et
lauabant retia. Piscatores sunt
ecclesie doctores: qui nos rete fidei com-
prehensos. et de profundo ad lumen ele-
uatos: quasi pisces littori. sic terre uy-
uentium aduehunt. Quasi enim quaedam
retia piscantium sunt complexe prechi-
cantium dictiones: que eos quos cepe-
runt infide non amittant. Unde et re-
tia: quasi retinentia sunt uocata. **S;**
hec retia in laxantur in captiuam. in
lora plicantur: quia non omne tempus est
habile doctrine. **S;** nunc exercenda est
lingua doctoris: nunc summet cura
gerenda. Ascendens autem in unam na-
uim que erat symonis: rogauit eum
a terra reducere pusillum. Et sedens: do-
cebat de nauicula turbas. Nauis sym-
onis est ecclesia primitiua: de qua paulus
ait. Qui enim operatus est petrus in apertum
circumcisionis: operatus est et in in-
gentes. Bene una dicta: quia multi-
tudinis credentium erat cor unum. et ani-
ma una. De qua docebat turbas. quia
de auctoritate ecclesie docet usque hodie

Vgentes. **xvii.**
et cessauit autem loqui: dixit ad
symonem. Duc in altum: et laxa-
re retia uestra in captiuam. Quod primo ro-
gauit symonem nauim a terra reducere
pusillum: significat uel tempore

utendum uerbo ad turbas: ut nec ter-
rena eis precipiantur: nec sic ad rem in-
profunda sacramentorum recedat: ut ea
penitus non intelligant: ut prius in pri-
mis regionibus gentibus predicandum: ut
quod dicitur item petrus. duc in altum et
laxate retia uestra in captiuam: ad remo-
tiores gentes quibus postea predicatum est.
preueniat. Et respondens symon dixit
illi. Preceptor: per totam noctem labora-
tes nichil cepimus: in uerbo autem tuo
laxabo rete. Nisi dominus edificauerit do-
mum: in uanum laborant qui edificat
eam. Nisi dominus cor illustrauerit audi-
torum: doctores in nocte laborant. Nisi in
uerbo gratie superne laxata fuerint in-
strumenta disputationum: si uisus uo-
cis sue predicatorum iaculum mittit: quia
fides populi non sapientia uerbi compo-
sita. sed diuine uocationis munere pre-
uenit. Et cum hoc fecissent: conclusere-
runt piscium multitudinem copiosam.
Rumpere autem rete eorum. Pre multitu-
dine piscium rumpebatur rete: quia
nunc ad confessionem fidei. etiam
cum electis reprobis tanta intiant: qui
ipsam quoque ecclesiam heresibus scindunt.
Rumpit autem rete. sed non labitur pis-
cis: quia suos dominus etiam in persequen-
tium scandala seruat. **S. Lucam.**
In illo tempore. Cum turbae uerue-
rent ad ihm. ut audirent uerbum
dei: et ipse stabat secus stagnum gene-

sareth. Et uidit duas naues stantes
 secus stagnū: piscatores autē descende-
 rant et lauabant retia. Ascendens
 autē in unā nauim que erat symonis:
 rogauit a terra reducere pusillum. Et
 sedens: docebat de nauicula turbas.
 Ut cessauit autē loqui: dixit ad symo-
 nem. Duc in altū: et laxate retia uā
 incaptiua. Et respondens symon:
 dixit illi. Preceptor: p totam noctem
 laborantes nichil cepim: in uerbo autē
 tuo laxabo rete. Et cū hoc fecissent:
 concluderunt pisciū multitudinē co-
 piosam. rumpebatur autē rete eoz. Et
 annuerunt socii qui erant in alia
 nauī: ut uenirent et adiuuaret eos.
 Et uenerunt et impleuerunt ambas
 nauiculas: ita ut mergerent. Quod
 cū uideret symon petrus: p̄cidit ad
 genua ihu dicens. Exi a me dñe: quā
 homo peccator sum. Stupor enī circumde-
 derat eum. et omēs qui cum illo erant:
 incaptiua pisciū qm cepant. Similiter
 autē iacobum et iohannē filios zebedei:
 qui erant socii symonis. Et ait ad symo-
 nem ihc. Noli timere: ex hoc iam homi-
 nes eris capiens. Et subductis ad triam
 nauib: relictis omnib: secuti sunt il-
 lum. **A m. G** edecet laus. **O rē.**

D a nobis dñe q̄s: ut et mundi cur-
 sus pacifice nobis tuo ordine diri-
 gatur: et ecclia tua tñquilla deuocio-
 ne letetur. Et fact. **Dom. Dom. vii.**

I n illo t̄p̄r. Dixit ihc **S. mathm**
 discipul suis. **A m** dico uobis: nisi ha-
 bundauerit iusticia uā plusq̄m scri-
 bay et phariseoz: nō intrabitis in regnū
 celoz. Et **R. Om̄ te. e. s. Augt. epi.**
I uusticia phariseoz est ut nō occidant:
 iusticia eoz qui in t̄p̄r sunt in regnū
 di: ut nō uascent. Audistis ḡ inquit
 q̄a dictum ē antiq̄s: nō occides. Qui
 autē occiderit: reus erit iudicio. Ego
 autē dico uobis: quia omnis qui uasci-
 tur fr̄i suo reus erit iudicio. Qui autē
 dixerit fr̄i suo iacha: reus erit conci-
 lio. Qui autē dixerit fatue: reus erit
 gehenne ignis. Quid int̄ est int̄ reū
 iudicio. et reum concilio. et reum ge-
 henne ignis. Nam hoc postremū ḡuilli-
 mū sonat. et ammonet ḡdus quosda
 factos a leuozib: ad ḡuoz: donec ad
 gehennā ignis ueniretur. **R.**

G radus sunt mults p̄ccis: ut p̄-
 mo quisq; uascat: et cū motū
 retineat corde conceptū. Jam si
 extorserit uocem indignā ip̄a cōmotio.
 nō significante aliquid: s; illū animi
 motū ip̄a eruptione restantē. qua feri-
 atur ille cui uascat: plus ē utiq; quā si
 surgens ira silentio premeret. Si uero
 nō solum uox indignantis audiat: s;
 etiam uerbū qd iam certā ei uitupera-
 tiōne inque p̄fertur designet et notet.
 q̄s dubitet ampli hoc eē quā si solus
 indignationis sonus ederet. Itaq;

in primo unum est: id est uia sola. In se-
cundo duo: et uia et uox que uiam
significat. In tertio tria: et uia et uox
que uiam significat: et in uoce ipsa cer-
te uituperationis expressio. Vide nunc
etiam tres reatus: iudicium, concilium, et
gehennae ignis. Nam in iudicio ad
huc defensionem datur locus. In concilii-
o autem quomodo et iudicium esse solet:
tam quia inter esse aliquid hoc loco fa-
cti cogit ipsa distinctio. uidetur ad
concilium pertinere sententiae prolatio.
quando non iam cum ipso reo agitur utrum
dampnandus sit: sed inter se qui iudi-
cant conferunt: quo supplicio damp-
nari oporteat: quae constat esse damp-
nandum. **xi.**

Gehenna ignis nec dampnationem
habet dubiam sicut iudi-
cium: nec dampnati penam sicut concilium.
In gehenna quippe certa est et dap-
natio: et pena dampnati. Videntur ergo
aliqui gradus impii et in reatu:
sed quibus modis inuisibiliter exhibentur
meritis animarum: quis potest dicere?
Audiendum est itaque quantum inter sit inter
iusticiam phariseorum et iusticiam maio-
rem que in regnum celorum introducit: cum
sit gradus occidere: quam uerbo ut rogare
conuictum: ibi occisio reum facit iudi-
cio: hic autem uia reum facit iudicio:
quod trinum illorum peccatorum leuissimum est:
quia illi questionem homicidii inter

homines agitantur: hic autem omnia diu-
no iudicio dimittuntur: ubi finis dap-
natorum est gehenna ignis. Quisquis autem
dixerit quod grauius supplicio in ma-
iore iusticia: punietur homicidium: si ge-
henna ignis punietur conuictum: cogit in-
telligi esse differentia gehennarum. **xii.**

Si obtuleris munus tuum ad alta-
re: et illic recordatus fueris quod
frater tuus habet aliquid ad-
uersum te: relinque ibi munus tuum
ante altare: et uade prius reconcilia-
ri fratri tuo: et tunc ueniens offeres
munus tuum. Hinc itaque apparet de fratre
dictum esse superius: quod sententia quae
sequitur ea conuictione connectitur: ut
superiori attestetur. Hec enim ait: si autem
obtuleris munus tuum in altare: sed aut
si gradus obtuleris munus tuum ad altare. Nam
si uasculi non est fas fratri suo: aut dicere
iacha: aut dicere fatue: multo minus
fas est animo tenere aliquid: ut modicum
conuertatur indignatio. Ad quod etiam
pertinet quod alio loco loquitur: non occidat
sol super uacuitatem uiam. Iubemur ergo
ullaturum munus ad altare: si recordati fu-
erimus aliquid aduersum nos habere
fratrem: munus ante altare relinqueret:
et prius reconciliari fratri: deinde ue-
nire et munus offerre. Si in mente
uenarit quod aliquid habeat aduersum
nos frater: id est si nos eum in aliquo
lesimus: tunc enim ipse habet aduersum

sum nos. Nam nos aduersum illum habem' si ille nos leserit. ubi no opus e' p'gere adreconciliatione. Non enim uenia postulabis ab eo qui tibi fecit iniuriam. si tantu' dimittes. sicut tibi dimittit cupis qd' ipse comiseris. P'gendu' e' adreconciliatione. cu' in mente uenerit qd' nos forte fr' em in aliquo lesim'.

Nullo temp'. Dixit ihc **S. mathm.** disc' suis. Amen dico uobis. nisi habundauerit iusticia ura plusqm scribaru' et phariseoz. no' intrabitis in regnu' celoz. Audistis quia dictu' est antiquis. no' occides. Qui aut' occiderit. reus erit iudicio. Ego aut' dico uobis. quia omnis qui uascit' fr' suo reus erit iudicio. Qui aut' dixerit fratri suo iacha. reus erit concilio. Qui aut' dixerit fatue. reus erit gehenne ignis.

Si g' offeris mun' tuu' ad altare. et ibi recordatus fueris. quia frater tuus habet aliquid aduersu' te. relinque ibi mun' tuu' ante altare. et uade p'us reconciliari fr' tuo. Et tunc ueniens. offeres munus tuum. **Ad. Te de**

Decor laus. **O**remus. **Cotha.** S' qui diligentib; te bona inuisibilia p'parasti. infunde cordib; nr's tui amoris affectum. ut te in omnibus et super omnia diligentes. p'romissiones tuas que omne desiderijum superant consequamur. **Et fa. Icom. Dom. viii. fe. s. e. martum.**

In illo t'p'r. **C**um turba multa e'et cum ihu nec haberent qd' manducarent. conuocatis discipulis ait illis. **M**iserere sup turbam. quia ecce iam tri duo sustinent me. nec habent quod manducent. Et si dimiser'o eos ieiunos in domu' sua. deficient in uia.

Et **Ad. Om. fe. eia. vey. Bede. pbi.** **H**ac lectione consideranda e' in uno eod'q; redemptore nr'o distincta opatio diuinitatis et humanitatis. atq; erro'e euticetis qui unã tantu' in xpo opatione dogmatizare p'sumit. p'cul xpianis finib; expellendus. **Q**uis eni' no' uideat hoc quod sup turbam miseret' dñs. ne uel in et'ia. ut uie longioris labore deficiat. affectu' e' et compassione humane fragilitatis. qd' uerb' de septem panib; et pisciculis paucis q'tuoz milia hominu' saturauit. diuine opus e' uirtutis. **M**ultice hoc miraculo designat. qd' uia sc'i hui' p'sentis aliter incolumes t'nsire nequim'. n' nos gra' redemptoris nr'i alimento suu'et' bi reficiat. **H**oc v' t'ypice int' hanc refectione. et uiam quinq; panu' ac duoz piscium distat. qd' ibi littera ueteris testamenti spiritali gra' plena esse signata e'. hic au' noui ueritas ac gra' testamenti fidelib; ministranda m'oniata e'. **S**ane utraq; refectione in monte monstrata e'. ut alioz euangelistarum narratio declarat. quia ut'usq;

scriptura restant recte intellecta. al-
titudine nobis celestium preceptorum man-
dat et primorum: utraque altitudine christi
qui est mons domus domini in uertice mon-
tium consona uoce predicat. *x*

Omnis edificata super se ciuitatem.
sive domum domini id est ecclesiam in
altum honorum extollit opum. et
cunctis manifestam gentibus exhibet.
ipse hanc ab infimis delectationibus ab-
tractam pane celi reficit: atque ad ap-
petitum superne suauitatis dato pig-
nore cibi spiritualis accendit. Misereor
inquit super turbam: quia ecce iam tri-
duo sustentant me nec habent quod man-
ducant. Et si dimisero eos ieiunos in
domum suam: deficient in uia. Quare
triduo turba dominum sustinuerit: ma-
theus exponit plenus qui ait. Et ascen-
dens in montem sedebat ibi: et accesserunt
ad eum turbe multe habentes
singuli multos claudos. cecos. debiles.
et alios multos: et precerunt eos ad-
pedes eius: et curauit eos. *xi*

Turba triduo dominum sustinet propter
sanationem infirmorum suorum: cum
electi quoque fide sancte trinitatis
lucidi domino pro suis suorumque peccatis. ani-
me uidelicet languoribus perseverant
instantia supplicanti. Item turba
multa triduo dominum sustinet: quando
multitudo fidelium peccata que perpetrata
sunt per penitentiam declinans: ad do-

minum se in opere in locutione atque in
cogitatione conuertit. Quos dimittit
ieiunos in domum suam dominus non uult. ne
deficiant in uia: quia uidelicet conuulsi
peccatores in presentis uia uite deficiunt:
si in sua conscientia sine doctrine sancte pa-
bulo dimittantur. Ne ergo lassentur in huius
pregnationis itinere: pascendi sunt

Verba ammonitione. *xii.*
valde pensanda est pia sententia
que precessit ex ore ueritatis: quod
dicitur. Quidam enim ex eis de longe uene-
runt. Est autem qui nichil carnalis cor-
ruptionis expertus: ad omnipotentis dei ser-
uitium festinauit. Iste de longinquo
non uenit: quia per incorruptionem. et in-
nocentiam proximus fuit. Alius nulla im-
pudicia nullis flagitiis inquinatus.
solum coniugium expertus: ad ministeri-
um spirituale conuersus est. Neque enim iste
de longinquo uenit: quia usus con-
iunctione concessa. pulchritudo non erra-
uit. Alius uero post carnis flagitia: alius
post falsa testimonia: alius post furta
facta. alius post illatas uiolentias: alius
post perpetrata homicidia. ad peniten-
tiam redeunt: atque ad omnipotentis dei ser-
uitium conuertuntur. Huius uidelicet de lon-
ginquo ueniunt ad dominum. Quanto
enim quisque plus in prauo opere erra-
uit: tanto ab omnipotente deo longius re-
cessit. Dentur igitur alimenta eis etiam qui
de longinquo uenerunt: quia conuert-

sis p̄corib; doctrine sc̄e civi p̄bendi
 sunt: ut in deo vires r̄parent: q̄s
 in flagitijs amiserūt. Item iudei qui
 cūq; in xp̄o crediderunt: de p̄pe adu-
 lum uenerunt: quia legis et p̄phaz
 erant litteris edocti de illo. Credentes
 v̄ ex gentib; de longinquo utiq; uene-
 runt ad xp̄m: q̄a nullis paginar sc̄az
 monumentis de eius erant fide p̄e-
 moniti. *Seq̄it. l. e. l. marcum*
Nullo temp̄: Cum turba multa es-
 set cum ih̄u nec haberent quod man-
 ducarent: conuocatis discipulis ait il-
 lis. Misereor sup̄ turbam: quia ecce
 iam triduo sustinet me: nec habent
 qd̄ manducant. Et si dimiserō eos
 ieiunos in domū suā: deficient in via.
 Quidā enī ex eis de longe uenerunt.
 Et responderūt ei discipuli sui. Vnde
 istos poterit quis hic saturare panib;
 in solitudine? Et interrogauit eos. Q̄
 panes habetis? Qui dixerunt. Septē.
 Et p̄cepit turbe discumbē sup̄ terrā.
 Et accipiens septem panes: gr̄as agēs
 fregit & dabat discipulis suis ut appo-
 nerent. Et apposuerūt turbe. Et habe-
 bant pisciculos paucos: et ip̄os bene-
 dixit & iussit apponi. Et manducaue-
 runt et saturati sunt: et sustulerūt
 qd̄ sup̄auerat de fragmētis: septē spor-
 ras. Erant autē q̄ manducauerūt q̄si
 q̄tuor milia: et dimisit eos. *A meij.*
Te decet laus. *O r̄emus. Colla.*

Ds uirtutū cui est totū qd̄ ē opti-
 mū. inserere pectorib; nr̄is amo-
 rem tui nominis: et p̄rā in nobis r̄e-
 ligionis augmentū: ut que sunt bo-
 na nutritias: ac pietatis studio: que sūt
 nutritia custodias. *Et sit. P̄ dom̄. Dom̄.*
Nullo temp̄: Dixit *ix. s. mathm.*
 ih̄s discip̄. suis. *Attendite a falsis*
pp̄his qui ueniunt ad uos in uestimē-
tis ouijū: utriusq; aut sunt lupi
rapaces. Et l. Om̄. origenis: de. e. l.
Quod paulo sup̄ius spanosam &
 latam uiam nominauit: hoc
 nunc ap̄cius falsos p̄phas ostendit:
 p̄ quos multi in p̄ditionē abhominā-
 bilem p̄ierunt. Qui p̄mo in iudea
 multi apparuerunt: et in impietate
 repleuerunt mundū. S; illi qui p̄us
 falsi p̄ph̄e fuerunt: uerissimos dī p̄o-
 phetas usq; ad mortē p̄secuti sunt: si-
 cut iheremiā. et micheam. aliosq; mul-
 tos. Itā aut nunc falsi p̄ph̄e & falsi
 xp̄iani qui sunt: ueraces xp̄ianos si-
 ne m̄ia p̄sequunt & opp̄munt. Aliq̄n
 si datur copia etiam gladius: sine aut
 int̄missione aut suis p̄rauis morib;
 p̄uerunt et exemplis. *x.*
Om̄es falsos p̄phas. et falsos xp̄i-
 anos p̄ueniens dñs: ad h̄ereta-
 nus est dicens. *Attendite a fal-*
sis p̄phis: attendite diligenti: obser-
uate cautius: ut nō seducamini. ut
nō circūueniamini. ut nō fallamini.

Attendite g̃ hoc ē considerate: quia
nō sunt oues s; lupi inuestim̃to ouy-
um: quia nō sunt religiosi. s; ir̃ reli-
giosi. in figura religioſitatis: qđ nō
sunt xp̃iani. s; ueritate uacui xp̃ia-
noꝝ persecutores. Attendite a falsis
pp̃his qui ueniunt ad uos inuestim̃-
tis ouyū: int̃secus aut̃ sunt lupi
rapaces. Ips̃ et beatus ap̃ls ad ephē-
sios loquens designabat dicens. Scio
enī quia post discessum meū introi-
bunt in uos lupi rapaces: lupi g̃ues.
Lupus g̃ues nominant̃ om̃s *xv.*
infideles heretici: qui g̃uit sc̃am eccle-
siam opp̃munt et p̃secunt̃. ut moles-
tare frequentant: qui sine m̃ia r̃ape
et coaceruare ñ desinunt. Aliq̃ndo pe-
cunie ut̃uunt aliene: aliq̃ndo in ip̃os
pecuniaz d̃nos: multo magis etiam
satagunt animas r̃ape: et secū mise-
rabiliuē in p̃ditionem deducē: s; uel-
titum ouyū habere dicunt̃: qđ nomē
habeant xp̃ianitatis: ut quia simu-
lant se ministros iusticie: figuram
religioſitatis mentientes. P̃ xp̃ianū
itaq; nom̃ multos seducē nituntur
dulcib; sermonib;: multis scanda-
lum inferentes. Isti sunt de quibus
iterū ait ap̃ls. P̃ suos dulces sermo-
nes et blandos: seducunt cœda i no-

centum. *xv.*
Ex fructib; eoz cognoscetis eos.
Nolite ad uultū attendere s;

ad opa: nolite uestim̃tū considerare.
s; inspicite figurā fallacie. Ap̃los p̃re-
dicant: s; ap̃lis contraria annuntiat̃.
Oĩes magnificant: s; m̃m̃ p̃secuto-
res ēē pbantur. Ap̃li et m̃res sc̃i non
p̃secutionē fecerunt: s; p̃secutionem
p̃tulērunt. Non maledixerunt: sed
maledicta sustinuerunt. Non blas-
phemauerunt d̃m: s; ablasphemato-
rib; int̃fecti sunt. Isti aut̃ iniquissimi
omnia ir̃religiosa implere curarunt.
Sc̃os p̃secunt̃: fideles opp̃munt: d̃m
etiā si nō uerbis. morib; blasphemāt.
P̃terea ex fructib; eoz cognoscetis
eos. Numq̃d colligunt de spinis u-
uas: aut de tribulis ficus? Manifeste
d̃ns p̃ hanc similitudinē declarā-
uit. qđ nullus prudentiū ad spinā
p̃gens uiuaz exinde dulcedinē q̃rat:
aut sup̃ tribulos incedens exinde fi-
coꝝ colligat suauitatē. *S. math̃m.*
Nullo temp̃: Dixit ih̃c disc̃ suis. At-
tendite a falsis pp̃his qui ueniunt ad
uos inuestim̃tis ouyū: int̃secus aut̃
sunt lupi rapaces. A fructib; eoz cog-
noscetis eos. Numq̃d colligunt de
spinis uuas. aut de tribulis ficus?
Sic omnis arbor bona fructus bono
facit: mala aut̃ arbor fructus malo
facit. Non potest arbor bona fructus
malos facē: neq; arbor mala fructus
bonos facere. Omnis arbor que nō
facit fructum bonū: excidetur et i

igne mittet. *Is.* ex fructibus; eorum cog-
nosceris eos. Non omnis qui dicit in
dne dne intrabit in regnum celorum.
S; qui facit uoluntate patris mei q
in celis est. *ipse* intrabit in regnum ce-
lorum. *Am.* Te decet laus. *O rem?*

DS cui prudentia in sui disposi-
tione no fallit. te supplices ex-
oram? ut noxia cuncta submouea?
et omnia nobis p futura concedas.

Dom. f. Et factus est. *P. l. c. s. Lucam.*

In illo t. Dixit ihc discipulis suis parabolam
hanc. Homo quidam erat diues qui
habebat uillicum; et hic diffamatus
est apud illum quasi dissipasset bona

ipse. Et R. d. v. e. v. Jeronimi p.

Quis sit uillicus iniquitatis qui
dni uoce laudatur. cui cu uelle sci-
re ratione. et de quo fonte pcesserit?
re uolui uolumine euangelicū. et in cetera
repperi qd ad ppinquitas; saluatori
publicanis et peccatoribus; ut audiret
eum. murmurabant pharisei. et se-
be dicentes. Quare iste peccatores reci-
pit et manducat cum eis. Qui locu-
tus est eis parabolam centum ouium et unius
pede. que inuenta pastoris hume-
ris reportata est. et cur esset appolita.
statim intulit. Dico uobis qd ita erit
gaudium in celo sup uno peccatore. pe-
nitentiam agente. qm sup nonagin-
ta nouem iustis qui non indigent
penitentia;

x. l.

Aliam parabolam decem dragmarum
uniusq; pedite atq; repte cu dñs
apposuerat. simili eam sine copleuit.

Sic dico uobis gaudium erit coram an-
gelis di sup uno peccatore penitentiam
agente. Tercia quoq; parabolam appoluit
hominis habentis duos filios. et diui-
denti int eos substantiam. Cumq; mi-
nue facultatibus peditis egeret cepisset.
et comederet siliquas porcorum cibum.
reuerfus ad patrem susceptus est ab eo
frater quoq; inuidens seniore patris
uoce corripitur. qd letari debuerit
et gaudere. quia frater ei mortuus fu-
erat et reuixit. pietat et inuentus est.

Tres parabolam cont phariseos *x.*

et scribas dñs locutus est. qui
nolebat recipe penitentiam
peccatorum et publicanorum salutem. Dice-
bat aut et ad discipulos suos. hanc
dubium qm parabolam sic prius ad
scribas et phariseos q parbola ad cle-
mentiam discipulos hortaret. et aliis
uerbis diceret. Dimittite et dimittite
remini. ut in oratione dnica libera
fronte poscatis. Dimittite nobis de-
bita nra. sicut et nos dimittimus de-
bitorum nris. Que est g parabolam ad
clementiam discipulos puocantis.
Homo qdam erat diues qui habe-
bat uillicum. siue dispensatorem.
Hoc autem echonomos significat.

l. xii.

Villicus ipse uille gubernator
est: unde et auilla uillicus
nomen accepit. Hechonomos
autem: tam pecunie quam frugum et
omnium que dominus possidet dispensare
est. Unde et echonomicus scenophon
tis pulcherimus liber est: qui non guber
natione uille sed dispensatione uniu
erse domus uillio interpretante signifi
cat. Hic ergo dispensator est accusatus ad
dominum suum: quod dissiparet substantiam
eius. Quo uocato dixit. Quid hoc
audio de te? Recte ratione dispen
sationis tue. Neque enim mea ultra dis
pensabis. Qui dixit in semetipso. Quid
faciam: quia dominus meus auferet a me dis
pensationem? Scio quid faciam: ut cum
sublata mihi fuerit dispensatio susci
piant me in domos suas. Diues ergo
qui habebat uillicum siue dispensato
rem dominus omnipotens est: quo nichil est
dicius. Huius dispensator paulus: qui
ad pedes gamalielis facias litteras
didicit: legemque dei suscepit dispen
sandam. Qui cum cepisset in christo cre
dentes persequi: ligare: occidere: et omnem
domini sui dissipare substantiam: correptus
est a domino. Saule saule: quid me

persequeris? Durum est tibi contra stimu
lum calcitrare. *Seq. l. e. l. Lucam.*

Aulo tempus: Dixit ihesus discipulis suis
pabolam hanc. Homo quidam erat
diues qui habebat uillicum: et hic dis

famatus est apud illum quasi dissipasset
bona ipsius. Et uocauit illum: et ait
illi. Quid hoc audio de te? Recte ra
tionem uillicationis tue. Jam enim non po
teris uillicare. Ait autem uillicus in
se. Quid faciam: quia dominus meus auferet
a me uillicationem? Soderere non ualeo:
mendicare erubescio. Scio quid faci
am: ut cum amotus fuero auillica
tione recipiant me in domos suas.
Conuocatis itaque singulis debitoribus
domini sui: dicebat primo. Quantum debes
domino meo? At ille dixit. Centum chados
olei. Dixitque illi. Accipe cautionem tuam:
et sede scribe cito quinquaginta. De in
de alii dixit. Tu uero quantum debes?
Qui ait. Centum chaeos tritici. Ait illi.
Accipe uiteras tuas: et scribe octogin
ta. Et laudauit dominus uillicum iniquitatis
quia prudenter fecisset: quia filii huius seculi
prudentiores filii lucis: in generatione
sua sunt. Et ego uobis dico. Facite
uobis amicos de mammona iniqui
tatis: ut cum defeceritis recipiant
uos: in eterna tabernacula. *Am. Te*

decer laus. *Oremus. Col.*

Argue nobis domine quesu
mus semper spiritum cogitandi que
recta sunt apertius te agendi: ut qui
sine te esse non possumus: secundum te
uiuere ualeamus. Et sancti. *P. Dom. xi.*
Aulo tempus: *Cum Sect. Lucam.*
adpropinquaret ihesus iherosolimam: uidens ciuita

tem fleuit sup illa dicens: q̄a si cog-
nouisses et tu. Et quide in hac die
tua que ad pacē tibi: nunc aut ab-
scondita sunt ab oculis tuis. **Et R.**
Lectione **Om̄. v. e. v. Greg. 11.**
breuem sancti eugliū breui si possū
uolo sermone perire: ut illis pro-
lixior detur in ea intentio: qui sci-
unt ex paucis multa cogitare. Quō
flente dño illa iherosolymoz subuer-
sio describat̄. que auespasio et ty-
to romanis p̄ncipib; facta est: nullus
qui hystoriam euerisionis eidem le-
git ignoat. Romani enī p̄ncipes
denuntiant: cum subdit. Quia ue-
nient dies in te et circumdabunt te
inimici tui uallo: et circumdabunt
te. & coangustabunt te undiq;: et ad-
terram p̄sternent te: et filios tuos
q̄ in te sunt. Hoc quoq; qd̄ adlitur:
et nō relinquent in te lapide super
lapide: etiam ipsa iam eiusde ciui-
tatis insinigiō restat̄. quia dū nūc
in eo loco constructa est. ubi extra po-
tam fuerat dñs crucifixus: prior
illa iherim ut dicit̄ funditus ē euer-
sa. Cui ex qua culpa eusionis sue pe-
na fuerit illata: subiungitur. Et
qd̄ nō cognoueris tempus uisitatio-
nis tue. Creator quippe omniū p̄
carnationis sue m̄steriū. hanc uis-
itare dignatus est: s; ip̄a timoris
et amoris illius recordata nō est.

Vnde etiam p̄ p̄ham in inciēpati-
one cordis humani aues celi adtes-
timoniū deducunt̄ cum dicitur. Mil-
uus in celo cognouit temp̄ suū. tur-
tur et hirundo et cyconia custodierit
temp̄ aduentus sui: p̄s aut̄ meus
non cognouit iudicium dñi. **xi.**
Querendum p̄us est quid sit qd̄
dicitur uidens ciuitatē fle-
uit sup illam dicens: quia si
cognouisses et tu. Fleuit etenī p̄us
redemptor ruina p̄fide ciuitatis:
qm̄ ipsa sibi ciuitas nō cognosce-
bat esse uenturam. Cui a flente do-
mino recte dicit̄. quia si cognouis-
ses et tu. subaudis fieres: que m̄
quia nescis qd̄ imminet exultas.
Vnde et subditur. Equide in hac die
tua: que ad pacem tibi. Cum enim
carnis se uoluptatib; daret̄. et uen-
tura mala nō p̄spiceret̄. indie sua.
que ad pacē ei ēē poterant habebat.
Cui uero bona p̄sentia ad pacē ha-
buerit: manifestat̄ cum subditur.
Nunc aut̄ abscondita sunt ab oculis
tuis. Si enim cordis eius oculis ma-
la que imminerent abscondita nō
ēent: leta in p̄sentib; p̄spicere non
fuisset. Cui mox etiā pena que de
romanis sicut p̄dixi p̄ncipib; im-
nebat ad iuncta est. Quia descrip-
ta. quid dñs fecerit subdit̄: quia
ingressus templū cepit eicere uen-

In autem
Lectio. 10.

In autem
Lectio. 12.

denres de illo et euentes dicens illis.

Scriptū est: quia domus mea domus
orationis uocabitur. Vos autē fecis-
tis eam speluncam latronum. **xv.**

Dñs qui narrauit illa uentā.
et prius templū ingressus
ē. ut de illo uendentes et e-

uentes eiceret: pfecto innotuit quā
ruina ppli maxime ex culpa sacer-

dotum fuit. Euerisionem quippe de-

scribens: s; uendentes in templo
et euentes feriens: in ipso effectu

sui opis ostendit unde radix pducit
pditionis. Sicut autē euglīsta aīo tel-

te didicim: in templo columbe uen-

debant. Et quid p columbas: nisi
sp̄s sc̄i donum accipimus: s; uen-

centes et euentes ex templo elimi-

nat: quia ul' eos qui p munere im-

positionem manūū tribuunt: ut
eos qui donum sp̄s emere nitunt

dampnat. De quo templo mox sub-

ditur: Domus mea domus orationis
est: uos autē fecistis illam spelun-

cam latronum. Qui enī ad accipi-

enda munerā in templo residēt:
pfecto quia quibdam nō dantes
lesiones exquirent dubium nō
erat. Domus ḡ orationis spelunca
latronum facta fuerat: quia adhuc
in templo assistere nouerant: ut aut
nō dantes munerā studerent corpo-

raliter psequi. aut dantes spiritali

ter necare **xv. le.**

via redemptor n̄r p̄dicationis
uerba: nec indignis nec ingiatis sub-

trahit: post qm discipline uigorem ei-

ciendo pueros tenuit: domū mox
gr̄e ostendit. Nam subdit: Et erat cor-

tidie docens in templo. Hec iuxta
historiam breuiter r̄tando t̄nscu-

rimus: s; quia euer'sam iam iherlm̄
nouim: atq; euer'sione sua in melius

cōmutatam: quia expulsos latrones
ē templo. atq; ipm iam templū eru-

tum sc̄am: debem' ex reb; exteriorib;
introrsus aliquā similitudinē trahē-

re. atq; ex euer'sis edificijs parietum
morum r̄ynā timere. Videns enim

ciuitatem fleuit sup illā dicens: quā
si cognouisses et tū. Hoc semel egit cū

periturā ciuitatē eē nuntiāuit. hōc
cotidie redemptor n̄r p̄ electos
suos āgere nullatenus cessat. cum

q̄sdam ex bona uita ad mores r̄ptos
puenisse considerat. Plangit enim

eos qui nesciunt cui plangunt: qui
iuxta salomonis uerba letant' cum

male fecerint: et exultant in rebus
pessimis. Qui si dampnationē suā
que eis imminet agnouissent: se-

met ipos cum lacrimis electoz plan-

gunt. **Iulio tempore. Lucam. Igerent.**
Cum adppinquaret ihc iherlm̄.
uidens ciuitatem: fleuit sup illā
dicens. Quia si cognouisses et tū.

B

Et quidem in hac die tua. que ad pa-
 cem tibi. nunc uero abscondita sunt
 ab oculis tuis. quia ueniunt dies
 in te. et circundabunt te inimici
 tui uallo. et circundabunt te. et co-
 angustabunt te undique. et ad ter-
 ram prosterne te. et filios tuos qui
 in te sunt. et non relinquent in te la-
 pidem super lapidem. eo quod non cogno-
 ueris tempus uisitationis tue. Et
 ingressus in templum cepit eicere
 uendentes in illo et ementes. dicens
 illis. Scriptum est. quia domus mea do-
 mus orationis est. Vos autem. fecistis
 illam spelunca latronum. Et erat
 docens. cotidie in templo. Amen.

Te decet laus. *O rem. or.*
 atent aures mie tue dñe p-
 cib; supplicantiu. et ut perentib; de-
 siderata concedas. fac eos que tibi
 placita sunt postulare. *Et fa. p.*
 Nullo tempore. *Dom. xii. Lucam.*
 Dixit ih̄s ad quosdam qui in se con-
 fidebant tamq̄ iusti. et aspernabant
 ceteros. parabolam istam. Duo homi-
 nes ascenderunt in templu. ut ora-
 rent. *Unus phariseus. et alter pu-
 blicanus. Et sc. omi. v. x. beate pb.*

Quia parabolam dñs qua semp
 orare. et non deficere docebat.
 ita conclusit ut diceret ueniente
 iudice difficile fidem in terra re-
 periendam. ne quis sibi fore de-

super uacua fidei cognitione. ut etiam
 confessione blandiret. mox altera
 uincta parabola diligentius ostendit.
 ad eo fidei non uerba examinanda sed
 opera. in que nimirum opera maxime
 regnat humilitas. Unde et super cum
 fidem grano sinapis minuto quidem.
 sed ex contritione flagranti comparat.
 quasi exponendo subiunxit. Cum fe-
 ceritis omnia que precepta sunt uobis.
 dicite. Serui inutiles sumus. Quod contra
 superbi. cum nequam omnia sed modicum
 quid eorum que precepta sunt faciunt.
 non solum mox de sua iusticia presu-
 munt. sed et infirmos quosque despi-
 ciunt. atque ideo quasi fide uacui cum
 orauerint non exaudiunt. .x.

Duo homines ascenderunt in
 templu. ut orarent. *Unus
 phariseus. et alter publicanus.*
 Publicanus humiliter orans. ad illa
 proferte uidue hoc est ecclesie membra
 pertinet de quibus super dicit. deus autem
 non faciet uindictam electorum suorum
 clamantium ad se. phariseus autem
 merita iactans ad ea de quibus terri-
 bilis in conclusione sententia sub-
 ditur. Veruntamen filii hominis
 ueniens putas inueniat fidem in
 terra. Phariseus stans. hec apud se
 orabat. Deus gratias ago tibi quia non
 sum sicut ceteri hominum. raptores.
 iniusti. adulteri. uelut etiam hic

publicanus. Quatuor sunt speci-
es quib; omnis tumor arrogantis
um demonstrat. cum bonū aut a
semetipsis habere se estimant. et
aut sibi datum desuper credunt. et
p suis se hoc accepisse meritis pu-
tant. aut certe cum iactant se ha-
bere qd nō habent. aut despectis
ceteris singulariter uideri appetūt.
habere qd habent. Quia phariseus
iste iactantie peste laborasse depre-
hendit. qui idcirco de templo abs-
q; iustificatione descendit. quia
bonoz opum merita sibi quasi sin-
gulariter tribuens ceanti publica-
no se pretulit. *Sr. sc.*

Ieiunio bis in sabbato. decimas do-
mniū que possideo. Ezechiel. ppha
de ostentis sibi celi animalib; scri-
bit. Et totum corpus plenum oculis.
in circuitu ipoz qruce. Coepa qipe
animalium idcirco plena oculis
describuntur. quia scoz actio ab
omni parte circumspecta est. bo-
na desiderabiliter puidens. ma-
la solerter cauens. S; nos sepe du-
aliis reb; intendim; sit ut alia ne-
gligam; et ubi negligim; ibi pculdu-
bio oculum nō habemus. Nam ecce
phariseus exhibendā abstinentiam.
ad impendendā mīam. ad referen-
das deo grās oculum habuerat. S;
ad humilitatis custodiam non ha-

bebat. Et quid pdest qd cont; hostiū
insidias pene tota ciuitas caute cul-
toditur. si unū foramen apertum re-
linquit unde ab hostib; intrēt. et
publicanus alonge stans. nolebat
nec oculos ad celum leuare. S; pcutie-
bat pectus suum dicens. Ds; ppius
esto m peccatori. Dico uobis. descendit
hic iustificatus in domū suā ab illo.
Quam uenie fiduciā digne penite-
tib; prebet. qd publican; qui reatum
sue nequitię pfecte cognouit. fleuit.
confessus est. et si in iustus ad tem-
plum uenit. iustificatus a templo re-

Typice phariseus *xii* scit.
iudeoz est ipis. qui ex iustifi-
cationib; legis extollit merita
sua. publicanus v̄ gentilis ē. q lon-
ge a deo positus confitetur peccata sua.
quoz unus supbiendo recessit hu-
miliatus. alter lamentando ad pro-
pinqre meruit exaltatus. Quia oīs
qui se exaltat humiliabit. et qui se
humiliat exaltabitur. Et de utroq;
iplo p̄fato. et de omni supbo ut hu-
mili recte potest intelligi. sicut et
illud qd alibi legimus. Ante ruiñā
exaltatur cor. et ante glām humili-
at. Quia ppter et de uerbis elat; pha-
risei. quib; humiliari meruit possu-
mus ex diuerso formā humilitatis
q sublimem assumere. ut sicut ille
consideratis et peioz uiciis et suis

uir tutib; ē eleuat' ad r' uynā. ita nos
 non solum nra pigr'ia s; et melioz
 uirtutib; inspectis humiliem' ad
 glam. quannus unus q'sq; nrm hoc
 apud se suplex ac summissus obse
 cret. **D's** om'ps miserere supplici tuo.
 quia nō sum sicut innumeri tui ser
 ui. contemptu hui' scilicet sublimis. uir
 tute merito gl'os. castitatis laude
 anglici. uelut etiam multi illoz q'
 post flagitia publica penitendo t' me
 ruerunt eē deuoti. qui etiā si quid
 boni tua grā largiente fecerūt. quo
 sine hoc faciam. qua ue ate districti
 one pensetur ignoro. **Sec' lucam.**
Sullo temp'e. **D**ixit ihc ad quosda
 qui in se confidebant tamqm' iusti
 et asp'nabantur ceteros. pabolam istā.
Duo homines ascenderunt in templū.
 ut orarent. **U**nus phariseus. et alter
 publicanus. **P**hariseus stans. hec
 apud se orabat. **D's**. grās ago tibi.
 quia non sum sicut ceteri hominū.
 raptores. iniusti. adulteri. uelut etiā
 hic publicanus. **I**eiuo' bis in sab'o.
 decimas do omniū que possideo. **E**t
 publicanus a longe stans. nolebat
 nec oculos ad celum leuare s; p'cune
 bat pectus suum dicens. **D's**. ppitius
 esto m' peccator. **D**ico uobis. descen
 dit hic iustificatus in domū suā ab
 illo. **Q**uia omnis qui se exaltat hu
 miliabit'. et qui se humiliat. exal

tabit'. **A**m. **T**e decet laus. **O**re
Ds qui om'ipotentia **S**mus.
 tuā partendo maxime q' mise
 rando manifestas. multiplica super
 nos grām tuā. ut ad tua p'missa cui
 rentes. celestiu' bonoz. facias esse
 consortes. **Et** fa' **P. Dom. xii. Sec'**
Sullo temp'e. **E**xiens ihc **Matim.**
 de finib; tyri uenit p' sydonem ad
 mare galilee. int' medios fines de
 capoleos. **E**t adluunt ei surdum et
 mutū. et des'cabantur eum. ut im
 ponat illi manū. **Et** **R. O. se e. v'et'**
Surdus ille et mutus **bede pb.**
 que mirabiliter curatū ad nō
 modo cum euangl'm legeretur audi
 uum' genus designat humanū. in
 hīs qui ab errorib; diabolice decep
 tionis diuina merentur grā liberari.
Obsurdum namq; homo ab audien
 do uere uerbo. post qm' inerteia ser
 pentis uerba cont' d'm tumidus au
 diuit. **M**utus a laude conditoris
 effectus est. ex quo cum seductore
 colloquium habere p'sumpsit. **E**t
 merito clausit aures ab audienda
 int' anglos laude creatoris. q's ad
 audienda eiusde creatoris uitupe
 ratione sermonib; hostis incautus
 aperuit. **X' se.**
Merito clausit homo os apre
 dicanda cum anglis laude
 creatoris. qd' uelut ad meliorandu

eiusdem opus creatoris cibi uetiti p
uaricatione supb; impleuit. Et
heu miser humani generis defect?
Qd in iadice uiciosum germinauit.
uiciosius multo dilatare cepit in p
pagine iamoy: ita ut ueniente do
mino in carne exceptis paucis de iu
dea fidelib; totus pene mundus
ab agnitione et confessione uerita
tis surdus et iaret et mutus. Sed
ubi habundauit peccatum: super

V habundauit et gratia. **xv**
uenit dñs ad mare galilee ubi
nouerat egrotare que sanaret
uenit sue gratia pietatis ad tumen
tia turbida et instabilia gentium
corda: in quib; nouerat esse qui ad
suam gram pincerent. Et bene int
medios fines decapoleos ad mare
galilee ubi egrotum sanaret uenit
se phibetur: quia relicto ob pfidia
ppio. qui decalogi mandata accepe
rat exteras uenit ad gentes: ut sic
iohannes ait filios dei qui erant dis

F per si congregaret in unum. **xvii**
Et adluunt ei surdum et mu
tum: et deprecabantur eu ut i
ponat illi manu. Quia ille surdus
saluatore agnosceret. mutus roga
re nequibat: adluunt eum amy
ci. et p ei salute dñm supplicant.
Sic nimiru. sic in spuali necesse e cu
ratione geratur: ut si quis huma

na industria ad auditu confessio
nemq; ueritatis conueri non potest.
diuine pietatis offeratur aspectib;
atq; ad sanandu eu supne manus
flagretur auxilium. Hec tardat ce
lestis mia medici: si inuenta pcanu
um no hesitat. nec deficit oratio. **V**
de statim sub inferitur: quia apphen
dens egrotum ihc de turba seorsum.
misit digitos suos in auriculas: et ex
puens tetigit unguam ei. Digitos que
surdus in auriculas ut audiat mut
tur: cum p dona gre spualis diu no
credentes ad auditum sui uerbi con
uerit. Expuens ungm muti ut loq
ualeat tangit: cum p ministium p
dicationis ratione fidei qua confite
ri debeat prestat. **Sed orationem.**

Illo temp: **E**xiens ihc de finib;
tyri: uenit p sydonem ad mare gali
lee inter medios fines decapoleos. **Q**
adluunt ei surdum et mutum: et
deprecabantur eu ut imponat illi
manu. Et apphendens eum de tur
ba seorsum. misit digitos suos. mau
riculas eius: et expuens tetigit lin
guam eius. et suspiciens in celum.
ingemuit et ait illi. Effeta: qd est
ad apure. Et statim apte sunt au
res eius: et solutum est uinculum
lingue ei. et loquebatur recte. **E**
pcepit illis: ne cui dicerent. **Q**n
to aut eis pcepit tantomagis

plus predicabant: et eo amplius admirabantur dicentes. Bene omnia fecit: et surdos fecit audire: et mutos loqui. **A**men. **T**e decet laus. *oz.*

Omne sempiternus deus qui habundantia pietatis tue et merita supplicum excedis et vota effundes super nos misericordiam tuam: ut dimittas que conscientia metuit: et aditias quod oratio non presumit. **E**t facta **L. Domini. Domini** **J**ulio r. **D**ixit ihc. **xiii. s. lucam.** **D**iscipulis suis. **B**eati oculi qui uident: que uos uidetis. **D**ico enim uobis quod multi prophete et reges uoluerunt uidere que uos uidetis et non uiderunt: et audire que auditis et non audierunt.

Et **R. d. m. s. ambrosii. epi.** **C**hrisostomo primo legis capitulo docet ihc esse legis ignaros illos qui sibi legis periti esse uidentur: qui uerba legis tenent et uim legis ignorant: probans quod in principio statim lex et patrem et filium predicauerit: incarnationis quoque dominice annuntiauerit sacramentum dicens: diliges dominum deum tuum: et diliges proximum tuum sicut te ipsum. **U**nde ait ad legis peritum. **H**oc fac et uiues. **A**t ille qui nesciebat proximum suum: quia non credebat in christum: respondit.

Et quis est meus proximus? **I**ta qui christum nescit: nescit et legem. **Q**uomodo enim potest scire legem qui ue-

ritatem ignorat: cum lex annuntiet et ueritatem? **H**omo quidam ex iherusalem descendebat in ihericho. **I**hericho enim figura istius mundi est: in quem de paradiso hoc est de iherusalem illa celesti eiectus adam per uariationis prolapsione descendit. **C**ui non loci sed morum mutatio: nature sue fecit exitum. **R.**

Hic adam longe mutatus ab illo adam qui in offensa beatitudinis siuebatur: ubi in scelerata peccata defluxit: incidit in latrones. **I**n quos non incidisset: nisi his mandati celestis de iure se fecisset obnoxium. **Q**ui sunt isti latrones: nisi angeli noctis atque tenebrarum: qui se transfigurant in angelum lucis: sed perseuerare non possunt. **H**uic ante despoliant que accepimus indumenta gratie spiritualis: et sic uulnera inferre consueuerunt. **N**am si in remota que sumpsimus indumenta seruauerimus: plagas latronum sentire non poterimus. **C**auere ergo ne ante nuderis sicut adam nudatus est: et sic letale uulnus exceptit: in quo omne genus occidisset humanum: nisi samaritanus ille descendens uulnera ei acerba curasset. **N**on mediocri iste samaritanus: qui enim quem sacerdos quem leuita despicerebat: non etiam ipse despicerebat. **S**a

*Tu autem
Lectio. II.*

maritani uocabulo. custos signifi-
catur. Hoc habet interpretatio. Quis
est iste custos. nisi ille de quo dic-
tum est custodiens paruulos dominus.
Hic ergo samaritanus descendens
quis est. nisi qui descendit de celo.
et qui ascendit in celum. filius ho-
minis qui est in celo. Hic uidens
semyuui que nemo poterat ante
curare sicut illam que fluxu san-
guinis pfluens in medicis eroga-
uerat omne patrimoniū suum.
uenit secus eum. hoc est factus est
compassionis nostre susceptionis fi-
nitimus. et misericordie collatione

A uicinus. **xii.**
Alligauit uulnera eius. infun-
dens oleum et uinum. Multa
medicamenta medicus habet iste.
quibus sanare consueuit. Sermo eius
medicamentū est. Alius eius sermo
constringit uulnera. alius oleo
fouet. alius uinum infundit. Con-
stringit uulnera austeriore precepto.
fouet remissione peccati. sic uino
compungit denuntiatione iudicii.
Et imposuit inquit in iumentū suum.
Audi quomodo te imponat. Hic peccata
nostra portat. et pro nobis tolet. et pas-
tor imposuit ouem lassam super hu-
meros suos. Homo enim iumentis
similis factus est. ut pro nostri corporis
assumptionem. infirmitatem nostre

^{Tu quidem}
carnis aboleret. Denique duxit nos
in stabulum dominus. qui suscitatur a terra
inopem. et de stercore erigit pauperem.
Est autem stabulum. in quo fessum longo
itineri succedere solent. Et curam
egit. ne eger ea que accepit nequam
precepta seruaret. Sed non uacabat sa-
maritano huic diu interitis degerere
redeundum erat ei unde descende-
rat. Itaque altero die. Quis alter di-
es. nisi forte ille dominice resurrectionis
de quo dictum est. hic est dies
que fecit dominus. Protulit duos denari-
os. et dedit stabulario. et ait. Cu-
ram illius habe. Qui sunt isti duo
denarii. nisi forte duo testamta que
in imagine in se habent etiam regis ex-
pressam. Quorum precio. uulnera nostra
curant. Redempti enim sumus precio
sanguinis. ut ultime mortis uul-
nera uisitemus. **xiii.**

Stabularii sunt illi quibus di-
citur. Ite morbum uniuersum.
et predicare euangelium uniuerse
creature. Qui crediderit et baptiza-
tus fuerit. saluus erit. Saluus ut-
riusque amote. saluus auulnere. quod
infixum est a latronibus. Beatus il-
le stabularius. qui alterius uulne-
ra curare potest. Bonus dispensator
paulus. cui sermones et epistole uelu-
ti ei rationi quam accepit superflu-
unt. Bonus ergo stabularius. stabu-

u ei in quo agnouit asina p sepe
 dñi sui. et in quo greges claudun
 tur agnoz. ne si rementib; ad cau
 las rapacib; lupis facilis inouilia
 sit incurtus. Spondet ergo se redi
 turum. Qñdo reuertēris dñe. nisi
 indie iudicii. Reddes g̃ tunc de
 bes. Beati quib; es debitor. **V**tinā
 nos sim' idonei debitores. utnam
 qd accepim' possim' exsoluere. ne
 nos aut sacerdotū aut ministrū
 mun' extollat. Reddis enī cū dicis.
Luge serue bone. quō sup pauca fu
 isti fidelis. sup multa te constituā.
 int' ingaudium dñi tui. Ergo quō
 nemo magis prim' qm qui uulne
 ra nra curauit. diligam' eum qñ
 dñm. et diligam' quasi primum.
Nihil enī tam primū. qm caput
 membrī. Diligamus etiā eum q
 imitator ē xpi. diligam' eum qui
 inopie alterius corporis unitate
 compatitur. Non enī cognatio facit
 primū s; misericordia. quia misericordia ē
 scdm naturam. Nihil enī tam se
 cundū naturam. qm nature iuuu
 re consortem. **Sec. Lucam.**

Aulo temp'. Dixit ihc disc' suis.
Beati oculi qui uident. que uō
 uidetis. Dico enim uobis. qd multi
 pphē et reges uoluerunt uidere que
 uos uidetis et nō uiderunt et au
 dire que auditis et nō audierunt.

Et ecce quidā legis peritus sur' exit.
 temptans illum et dicens. Magist'.
 quid faciendō uitam etnā possidebo.
At ille dixit ad eum. In lege quid scy
 tum est. Quom' legis. Iue aut' respo
 dens. dixit. Diliges dñm dñm tuum
 ex toto corde tuo et ex tota anima tua
 et ex omnib; uirib; tuis. et ex omni
 mente tua. et primū tuū sicut te
 ipm. Dixit q; illi. Recte respondisti.
Hoc fac et uiues. Iue aut' uolens
 iustificare se ipm. dixit ad ih̃m.
Et quis est meus primus. Suspi
 ciens aut' ihc. dixit illi. Homo qui
 dam descendebat ab iherl'm in ihe
 richo. et incidit in latrones. Qui
 etiam despoliauerunt eū. et plagis
 impositis abierunt semiuuio relic
 to. Accidit aut' ut sacerdos quidā
 descenderet eade uia. et uiso illo
 pteruiit. Similit' et leuita cū eēt
 secus locum. et uideret eum. per
 trāsit. Samaritanus aut' quidam
 iter faciens uenit secus eum. et
 uidens eum misericordia motus est.
Et appropians alligauit uulnera
 eius. infundens oleum et uinū.
Et imponens illum in iumentum
 suū. dixit instabulum. et euam
 ei egit. Et altera die ptulit duos de
 narios. et dedit stabulario et ait.
Cuam illi habe. Et qd cūq; sup ero
 gaueris. ego cū rediero reddā tibi.

Quis horum riuum uidet tibi primum
fuisse illi qui incidit in latrones?
At ille dixit. Qui fecit misericordiam
in illum. Et ait illi ihc. Vade: et tu
fac similiter. *Am. Te decet. or.*

Omnipotens et misericors deus de cuius mu-
neris uenit ut tibi a fidelibus
tuis digne et laudabiliter serua-
tur. tribue quod nobis: ut ad promit-
siones tuas sine offensione curia-
mus. Et fecit. *Dom. xv.*
Nullo tempore: *Dum S. Lucam.*
Ierit ihc in iherosolimam: transibat per mediam
samaritaniam et galileam. Et cum ingre-
deretur quoddam castellum: occurrerunt
ei decem uiri leprosi. Et *Ps. omni re e. uer.*

leprosi non absurde *Bede pbr.*
intelligi possunt: qui scientiam ue-
re fidei non habentes: uarias doc-
trinas profitentur et ueris. Non enim
uel abscondunt impietatem suam:
sed per summam peritiam perferunt illu-
cem et iactantiam sermonis osten-
tant. Nulla porro falsa doctrina
est: que non aliqua uera intermiscet.
Vera ergo falsis inordinate per-
mixta in una disputatione uel
narratione hominis: tamquam in unius
corporis colore apparentia: significat
lepram: tamquam ueris falsisque locis
coloris. humana corpora uariante
atque maculante. *Huius autem tam uer-*
tandi sunt ecclesie: ut si fieri potest

longius remoti magno clamore.
christum impellent. Unde aperte sub-
iungitur. Qui steterunt a longe:
et leuauerunt uocem dicentes. Ihu
preceptor: miserere nostri. *R.*

Bene ut saluentur leprosi: ihc
preceptorem nominant. Quia
enim in eius uerbis se erasse
significant: hunc saluandi humi-
liter preceptorem uocant. Cumque ad
cognitionem preceptoris redeunt:
mox ad formam salutis recurrunt.
Nam sequitur. Quos ut uidit: dixit.
Ite: ostendite uos sacerdotibus. Et
factum est dum uerent: mundati sunt.
Nullum deus eorum: quibus hec corporalia
beneficia prestat. inuenitur misisse
se ad sacerdotes nisi leprosus: quia
uidelicet sacerdotium iudeorum figu-
ra erat futurum sacerdotium regalis
quod est in ecclesia: quo consecrantur
omnes pertinentes ad corpus christi su-
mi et ueri principis sacerdotum.
Et quisquis uel heretica prauitate:
uel superstitione gentili: uel iudaica
perfidia: uel etiam scismate fractio:
quasi uario colore per dominum gratiam ca-
ruerit: necesse est ad ecclesiam ue-
niat: et ut colorem uerum quem acce-
perit ostendat. Cetera uero uicia
tamquam ualitudines membrorum ani-
me atque sensuum: per se ipsum inte-
rius in conscientia et intellectu

Dñs sanat et corrigit. **xv.**
 aulus apłs uoce dñi audita
 quid me psequeris. et ego sum ihc
 que tu psequeris. ad anania tamen
 missus est. ut illo sacerdotio quod
 in ecclia constitutum est sacramen
 tum doctrine fideiq; pcyper. et ue
 rus eius approbaretur color. non
 qa non potest p se ipm dñs omnia.
 nam quis alius hec faciat in ecclia.
 s; ut ipsa societas congregatoꝝ fide
 lium approbando inuicem atq; co
 municando uere fidei doctrina i om
 nib; que dicunt uerbis. uel signan
 tur sacramentis tamq; una speci
 em ueri coloris obducant. Cornelius
 etiam cu et elemosine ei accepte et
 preces eius audite illi ab anglo nu
 tiuntur. pp doctrine tamen sacra
 mentoꝝ q; uirtute. ad petrum ui
 betur mittere. tamq; illi et sius
 diceret. **Ite.** ostendite uos sacer
 dotib;. Nam et cum uent. munda
 ti sunt. Nam eni ad eos uenerat pe
 trus. s; tamen ipi no dum accepto
 baptismatis sacramento. no du
 spiritaliter ad sacerdotes pueniat.
 et tamen infusione spe sci. et am
 muatione linguaz eoz munda
 tio declarata est. **Unus** aut ex illis
 ut uidit quia mundatus e. regres
 sus est cum magna uoce. magnifi
 cans dm. **Et** cecidit infaciem ante

pedes ei. gras agens. **Unus** iste q
 magnificans deum regressus est.
 unus ecclie deuotam xpo humili
 tatem significat. **xv.**
Que mundatus alepria. ca
 dens ante pedes dñi gras egit. **Ite**
 eni uere gras deo agit. qui repret
 sis psumptionis sue cogitationib;
 qm et in semetipso infirmus sit hu
 militer uidet. qui nichil sibi uir
 tutis tribuit. qui bona que egit ee
 de misericordia conditoris agnoscit. **Un**
 de et recte subiungit. **Et** hic erat
 samaritanus. Samaritanus qipe.
 custos interpretatur. Quo nomine
 ille ipis aptissime significatur. qui
 gras agendo ei a quo accepit tribu
 it omne qd accepit. quodammodo
 carans illud de psalmo. Fortitudine
 mea ad te custodiam. quia ds sus
 ceptor meus. ds meus misericordia ei
 pueniet me. **Cadit** aut infaciem.
 quia ex malis que se penasse me
 minit erubescit. **Ibi** enim cadit ho
 mo. ubi confunditur. **Unde** et pau
 lus quasi quibdam infacie iacen
 tib; dicebat. **Quem** g fructu ha
 buistis tunc in illis. in quib; nunc
 erubescitis. **At** contra de ascensore
 equi. idest de eo qui in hui mundi
 gla elatus est dicitur. ut cadat as
 censor eius retro. **Quis** sumq; de p
 secutoꝝ dñi scriptu est. **Abierunt**

In autem
 Lectio 2.

retrosum: et ceciderunt interia.

Quid est hoc quod electi in facie. et re-
probi retrosum cadunt. nisi quod
omnis qui post se cadit. ibi proculdu-
bio cadit ubi non uidet. qui uero
ante se ceciderit ibi cadit ubi ui-
det. Iniqui ergo quia in inuisibilibus
cadunt. post se cadere dicuntur.
quia ibi ceciderunt. ubi quid eos tunc
sequitur. in uidere non possunt: iusti
uero quia istis inuisibilibus semetipsos
sponte deiciunt. ut in inuisibilibus
erigantur: quasi in faciem cadunt.
quia timore compuncti. uidentes
humiliantur. *Secundum Lucam.*

In illo tempore. Dum iret ihesus in
iherosolimam. transibat per mediam sama-
riam et galileam. Et cum ingrede-
retur quoddam castellum: occurre-
runt ei decem uiri leprosi. Qui ste-
terunt a longe: et leuaerunt
uocem dicentes. ihesu preceptor: mi-
serere nostri. Quos ut uidit: dixit.
Ite: ostendite uos sacerdotibus. Et
factum est dum irent: mundati
sunt. Unus autem ex illis ut uidit
quia mundatus est: regressus est
cum magna uoce magnificans
deum. Et cecidit in faciem ante pe-
des eius: gratias agens. Et hic erat sa-
maritanus. Respondens autem ihesus:
dixit. Nonne decem mundati sunt
et nouem ubi sunt? Non est in

uentus qui rediret et daret glori-
am deo: nisi hic alienigena. Et ait illi.

Surge uade quia fides tua: te sal-
uum fecit. *Amen. Te decet. I. 92*

Impius sempiternus deus. da nobis fi-
dei. spei. et caritatis augmen-

tum: et ut mereamur assequi quod
premittis. fac nos amare quod preci-

pis. Et fiamus. *Domini. xvi. mathem.*

Nemo potest duobus dominis seruire.
Aut enim unum odio habebit et alte-

rum diligit: aut unum sustinebit
et alterum contempnet. Non po-

testis deo seruire et mammoni. *Et R.*

Mammona. *Omne re. 8. Iheronimus*

sermone syriaco: diuitie pro-

nuncupantur. Non potestis deo ser-

uire et mammoni. Audiatur hoc aua-

rus: audiatur qui censetur uocabulo
christiano: non posse simul diuitias

christi seruire. Et tamen non dixit qui
habet diuitias: sed qui seruit diuiti-

is. Qui enim diuitiarum seruus est. di-

uitias custodit ut seruus. Qui autem
seruitutis excussit iugum: distribu-

it eas ut dominus. *R.*
Ne solliciti sitis anime uestrae
quid manducetis: neque cor-

pori uestro quid induamini. In non-
nullis codicibus adhibitum est: neque quod
bibatis. Ergo quod natura omnibus
tribuit. et iumentis ac bestis. ho-

minib; quoq; cōmune ē. Hui' curā
 penitus liberam. s; p̄cipitur no-
 bis ne solliciti simus quid comeda-
 mus. Et q̄a insudore uultus sp̄ara-
 mus panem nobis. labor exerceendus
 est. sollicitudo tollenda. Hoc quod di-
 citur ne solliciti sitis anime ur̄e qd
 comedatis. neq; corpi ur̄o quid indu-
 amini. de carnali cibo et uestim̄to
 accipiam. Ceterū de spiritualib; ci-
 bis & uestim̄tis. semp debem' ēē solli-
 citi. Nonne anima plus est qm̄ esca.
 & corpus plusq̄m uestimentum. Ad-
 dicitur istiusmodi est. Qui maiora p̄s-
 titit. utiq; & minora p̄stabit. xi.

Respiciite uolatilia celi. quoniam
 non serunt. neq; metunt. neq;
 congregant inhorrea. et pat-
 uester celestis pascit illa. Nonne uos
 pluris estis illis. Ap̄ls p̄cipit. ne
 plus sapiamus qm̄ oportet sapere.
 Illud testimoniū. & in p̄senti cap̄lo
 conseruandū est. Sunt enī quidā
 qui dum uolunt terminos patriūm
 excedere. & ad alta uolitare in ima-
 merguntur. uolatilia celi dicentes
 anglos ēē. ceterasq; in dī ministe-
 rio fortitudines que absq; curā sua
 dī alunt. p̄uidencia. Si hoc ita est.
 ut intelligi uolunt. quom̄ sequit'
 dictum ad homines. nōne uos magis
 pluris estis illis. Simplicit' ergo ac-
 cipiendum ē. Quod & si uolatilia

absq; curā et erumpnis dī alunt
 p̄uidencia. que hodie sunt et crās
 non erunt. quoz anima mortalis ē.
 et cum ēē cessauerint. semp nō erūt.
 q̄nto magis homines quib; et̄nitas
 rēpmittitur dī regunt' arbitrio. xii.

Quis ur̄m potest adicere ad sta-
 tuam suam cubitū unum.
 Et de uestim̄to quid solliciti
 estis. Sicut animā plus ēē qm̄ ci-
 bum compatione aujū demonstra-
 uit. sic corpus plus ēē quā uestē
 exsequenti; reb; ostendit dicens.
 Considerate lilia agri quom̄ crescūt.
 et reliqua. Et reuerā qd sericū. que
 regum purpura. que pictura textū
 cum comparari florib; potest. Quid
 ita rubet ut rosa. quid ita candet
 ut lilium. Viole uero purpura nul-
 lo supari murice. oculoz magis q̄
 serimonū indicium ē. Nolite esse
 solliciti de crastino. De p̄sentib; ergo
 concessit debere ēē sollicitos. q̄ fu-
 tura. p̄hibet cogitare. Vnde & ap̄ls.
 Nocte inquit et die manib; nr̄is
 laborantes. ne quē ur̄m grauari-
 mus. Crās inscripturis futurū tem-
 pus intelligitur. dicente iacob.
 Et exaudiet me crās iusticia mea.
 Et in samuelis fantasmate phido
 nilla loquit' ad saulem. crās eris
 mecum. Sufficit enim diei mali-
 cia tua. Seq. i. e. scdm̄ mathm.

In illo tempore: Dixit ihc discipulis suis.
Nemo potest duobus dominis seruire. Aut enim unum odio habebit. et alterum diliget. aut unum sustinebit. et alterum contempnet. Non potestis deo seruire et mammoni. Ideo dico uobis ne solliciti sitis anime uestrae. quid manducetis. neque corpori uestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca. et corpus plus quam uestimentum. Respicite uolantia celi. quomodo non serunt neque metunt neque congregant in horrea. et pater uester celestis pascit illa. Nonne uos magis pluris estis illis. Quis autem uestrum cogitans potest adicere ad statum suum cubitum unum. Et de uestimento quid solliciti estis. Considerate uilia agri quomodo cresunt. non laborant neque uent. Dico autem uobis. quomodo nec salomon in omni gloria sua cooptus est sicut unum ex istis.
Si autem fenum agri quod hodie est. et cras in clibanum mittitur. et sic uentur. quanto magis uos minime fidei. Nolite ergo solliciti esse dicentes. quid manducabimus. aut quid bibemus. aut quo operiemur. Hec etenim omnia. gentes inquirunt. Scit enim pater uester. quia his omnibus indigetis. Querite ergo primum regnum dei. et iusticiam eius. et hec omnia. adicientur uobis. **A**m. **T**e decet l. **o**.

Custodi domine quomodo ecclesiam tuam. appinatione perpetua. et quia sine te labitur humana mortalitas. tuus semper auxilius. et abstrahatur a nocuis. et ad salutaria dirigatur. Et facta **p. d.**
In illo tempore. **I**bat **scdm lucam**. **Dom. xviii.**
ihc in ciuitatem que uocatur naym. et ibant cum illo discipuli eius. et turba copiosa. Et **et omni uerba beate pb.**

Naym ciuitas est galilee in secundo miliario thabor montis contra meridiem iuxta entoy. qui est uicus grandis in quarto miliario eisdem montis ad meridiem. Cum autem adpropinquaret porte ciuitatis. ecce defunctus efferrebatur unicus filius matris sue. Defunctus hic qui extra portam ciuitatis multis est intuentibus elatus. significat hominem letali criminum funere soporatum. eandemque insuper anime morte non cordis adhuc cubitum regentem. sed ad multorum noticiam per locutionis operisue inditum. quasi per sue ciuitatis ostia appalantem. Qui bene filius unicus matris sue fuisse prohibetur. quia licet emultis collecta personis una sit perfecta. et immaculata uirgo mater ecclesia. singuli tamen fidelium quique uniuersalis se ecclesie filios rectissime fatentur. **x.**

Electus quilibet quando ad fidei imbuitur filius est. quando alios imbuit mater. An non ma

terno erga paruulos agebat affec-
tu qui ait: "filioſi mei quos iteru
parturio donec foemetur xpc inuo-
bis: Portam ciuitatis qua defuncti
efferebat: puto aliquē ee. de ſenſib
corporeis. Qui enī ſeminat int' frēs
discordias: qui iniquitatē in excelsō
loquit: p' oris portam extrahit mō-
tius. Qui uiderit mulierē ad con-
cupiſcendū eam: p' oculoz portam
ſue mortis iudicia pferit. Qui ſabu-
lis oſioſis. obſcenis ſue carminib;
ut detractionib; aurem libenter ape-
rit: hanc anime ſue portā mor-
tis efficit: ceterosq; qui nō ſeruat
ſenſus: mortis ſibi ipſe reddit adit.

Obſecro dñe ihu cunctas mee ciuita-
tis portas. portas iuſticie facias: ut
ingreſſus in eas confitear nomini
tuo: tueq; maieltati cū miniſtris
celeſtib; eam crebrius inuiſenti.
nō ſeror elati cadaueris occurrat:
ſ; occupet ſalus muros illius: et

H portas eius laudatio. *xii.*
Et hec uidua erat: et turba
ciuitatis multa cum illa. *vi.*
duam ee eccliam. omnis anima q'
ſponſi dñiq; morte ſe redemptam
meminit agnoſcit. Diuino autem
nutu multa dñm turba: multa u-
duam comitabat: ut uiſo tanto
miraculo: multi teſtes. multi dei
fierent laudatores. *Am* cum u-

diſſet dñs: miſcētia motus ſup eā
dixit illi. *Noli flere. Deſiſte inq't*
quaſi mortuū flere: quē mox uiuū
reſurgere uidebis. *Ubi miſcētia no-*
uari dogma confundit: qui de ſua
mundicia ſupbe glatus. humilem
penitentium mundationē euacua-
re conatur: uetiamq; matre eccliam
de natoꝝ ſuoꝝ extinctione ſpirita-
li plorantem. ſpe uite redonande
negat conſolari debere. Et pulchre
euuangelista dñm prius miſcētia
motum ee ſup matre ac ſic filium
ſuſcitaffe teſtatur: ut in uno no-
bis exemplum imitande pietatis
oſtenderet: in altero fidem mira-
de poteſtatis aſtrueret. *xiii.*

Accellit ihe et tetigit loculu:
hū aut qui portabant ſtere-
runt. *Loculus in quo mor-*
tius effertur: male ſecura deſpe-
rati peccatoꝝ conſcientia ē. Qui
uero ſepeliendum portant: uel in
munda deſideria que hominē tā-
punit in inſeritū: uel lenocinia
blandientiū ſunt uenenata ſoci-
oz. Que pōca nimirū dū fauoci-
b; extollunt accumulante: pecca-
toꝝ q; contemptu qſi aggerē ter-
re obriunt. De quib; alibi dicit.
Dimitte mortuos ſepelire mortu-
os ſuos. Mortuos quippe mortu-
ſepeliunt: cum peccatoꝝ quicq; ſu-

similes alios nociuo fauore demulcent. congestaq; pessime adulatiouis mole. ne qua aliquando spe resurgendi potiantur opprimunt.

Dno ergo loculum rāgente sine ris baiuli steterunt. qā supni formidine iudicii attracta conscientia. et carnalium sepe affluentia uoluptatum. et in iuste laudantium turbam coherentens. ad se ipsam reuertit. uocantiq; adiuta festina responder saluari. **U**nde recte sequit. **E**t ait. Adolescens. tibi dico surge. **E**t resedit qui erat mortuus. et cepit loqui. et dedit illum matri sue. **R**esidet quippe qui erat mortuus. cum interna cōpunctione reuiuiscit pccor. **I**ncipit loqui. cum reducit iudicia uite cunctis qui peccatū luxerant ostendit. **R**editur matri. cum per sacerdotalis decrēta iudicii communioni sociatur ecclie. **L**ucam. **I**n illo temp. **I**bat ihc in ciuitate que uocatur naim. et ibant cum illo discipuli eius et turba copiosa. **C**um autē adpropinquaret porte ciuitatis. ecce defunctus efferēbatur filius unicus matris sue. **H**ec uidua erat. et turba ciuitatis multa cum illa. **Q**uā cum uidisset ihc. misericordia motus sup eam dixit illi. **N**oli flere. **E**t accessit.

et tetigit loculum. **H**ii autē qui portabant. steterunt. **E**t ait. Adolescens. tibi dico surge. **E**t resedit qui erat mortuus. et cepit loqui. **E**t dedit illum matri sue. **A**ccipit autē omēs timor. et magnificabant dñm dicentes. **Q**uia ppha magnus surrexit in nobis. et quia dñs. iurauit plebem suam. **A**m. **T**e

Decet laus. **O**remus. **C**eciliam tuam dñe miseratio continuata mundet et muniat. et quia sine te nō potest salua consistere. tuo semp munere gubernetur. **E**t famulos tuos. **D**om. xviii.

In illo temp. **C**um **S** lucam. **I**ntrauer ihc in domū cuiusda pncipis phariseor sabbato manducare panē. et ipsi obseruabant eum. **E**t ecce homo quidā ydropicus. erat ante illum. **E**t **R**. **O**m̄. **I**c̄. **E**id̄.

Ydropis morbus. **V**et. **B**edē. **P**. **A**b aquoso humore uocabulum trahit. **G**rece enim ydro. aq̄ uocatur. **E**t aū humor subcutaneus de uicio uesice natus. cum inflatione turgente. et anhelitu fetido. **P**rius est ydropici. quanto magis habundat humore inordinato. tanto amplius sitire. **E**t ideo recte comparatur ei quē fluxus carnalium uoluptatū exuberans adgrauat. **C**omparatur diuiti auaro.

quia quanto est copiosior diuitiis quibus non bene utitur: tanto ardentius talia concupiscit. Et respondens ihesus dixit ad legis peritos et phariseos.

Si uicer sabbato curare. At illi tacuerunt. Quod dicitur respondisse ihesu ad hoc respicit quod promissum est: et ipsi obseruabant eum. Dominus enim nouit cogitationes hominum. Si merito interrogati tacent: qui contra se dictum quicquid dixerint uident. Nam si uicer sabbato curare: quare saluato rem an curer obseruant: Si non uicer: quare ipsi sabbato pecora curant.

Ipsa uero apprehensum sanauit ac dimisit. **lc. x.**

Prouida dispensatione dominus ante legis peritos et phariseos hydropticum curat: et mox contra auaritiam disputat: ut uidelicet per huius egitudinem corporis: nullis exprimeretur egitudo cordis. Denique post multa disputationis eius heretiam: sub iunctum est. Audiebant autem haec omnia pharisei qui erant auari: et deridebant illum. Hydropticus quippe quo amplius biberit: eo amplius sitit: et omnis auarus sitim multiplicat: qui cum ea que appetit adeptus fuerit: ad appetenda alia amplius anhelat. Et respondens dixit ad illos. Cuius uinum asinus aut bos in puteum cadet:

et non continuo extrahet illum die sabbati. Sic obseruatores suos phariseos conuincit: ut eosdem etiam auaricie condempner. Si uos inquit in sabbato asinum: aut bouem: aut aliud quodlibet animal in puteum ceciderit: eripe festinatis: non animali sed uitae auaricie consulentes: quanto magis ego hominem qui multo melior est pecore debeo liberare. **xi.**

Congruenter dominus hydropticum animali quod cecidit in puteum compauit: humore enim laborabat: sicut illam mulierem quam decem et octo annis alligatam dixerat: et ab eadem alligatione soluebat: compauit uimento quod soluit: ut ad aquam ducatur. Et bene utique loco bouem posuit et asinum: quia siue sapientes quosque et hebetes: siue ut super dictum est utriusque ipsorum eos significare sentiamus: eum uidelicet cuius ceruicem iugum legis attriuit: atque eum quem quilibet seductor reperit: quasi brutum animal: et nulla ratione renitens quo uoluit errore subtrahit: omnes saluator adueniens sathane uinculis astrictos: omnes in ymo concupiscentie puteo demersos inuenit. Non est enim distinctio. Omnes enim peccauerunt: et egent gloria dei: iustificati gratias per gratiam ipsius per redemptionem

nonne que est in christo ihesu. **xvii.**

Dicebat ihesus et adiuuatus parabola. intendens quomodo primos accubitus eligerent. dicens ad illos. Cum iuuitatus fueris ad nuptias. non discumbas in primo loco. **A**pra quidem ad litteram est haec ammonitio saluatoris. docens humilitatem non solum apud dominum. sed etiam apud homines esse laudabilem. **S**i quomodo hanc euangelistam. non fructu parabola uocat. breuiter intendendum. quod etiam mystice signet. **S**upertas appellari christi et ecclesie coniunctionem multis in locis apparet. equibus unum est. **N**umquam possunt filii nuptiarum. quomodo sponsus cum illis esse ieiunare. **A**liud. **S**imile factum est regnum celorum homini regi. qui fecit nuptias filio suo. et misit seruos suos uocare iuuitatos ad nuptias. **H**as ergo nuptias quomodo iuuitatus adierit. id est ecclesie se membris fidei coniunxerit. non discumbat in primo loco. hoc est non se de meritis gloriando quasi ceteris sublimior extollat. **E**t quidem studeat iuxta alterius loci parabola ueste nuptiali uestitus. hoc est uirtutum fulgore choruscus apparere. si ipsa laquei habitum uirtutum loco deuote humilitatis aduenit. **N**e forte honorator te sit in iuuitatus ab eo. et ueni-

Tu autem

ens is qui te et illum inuitauit. dicat tibi da huic locum. **E**t tunc incipias cum rubore. nouissimum locum tenere. **H**onoratori potest inuitato locum dar ille. qui de longe sue conuersationis confidentia securior factus. cito illorum qui se in christo secuti sunt. agilitate peruenit. et cum rubore nouissimum locum tenet. **Q**uando de aliis meliora cognoscens. quicquid de sua operatione celsum sentiebat humiliat dicens cum propheta. **E**gens sum ego et in laboribus a uuentute mea. **E**xaltatus autem humiliatus sum et confusus. **S**equitur scilicet. **S**ed lucam. **I**n illo tempore. **C**um intraret ihesus domum cuiusdam principis phariseorum sabbatum manducare panem. et ipsi obseruabant eum. **E**t ecce homo quidam hydropicus. erat ante illum. **R**espondens ihesus. dixit ad legis peritos et phariseos. **S**i licet sabbatum curare. **A**t illi tacuerunt. **I**pse uero apprehensum sanauit eum. ac dimisit. **E**t respondens ad illos. dixit. **C**uius uisum asinus. aut bos in puteum cadet. et non continuo extrahet illum die sabbati. **E**t non poterant ad haec respondere illi. **D**icebat autem et ad inuuitatos. **A**pra quidem parabola. intendens quomodo modo primos accubitus eligerent. dicens ad illos. **C**um inuitatus fueris ad nuptias. non

discumbas in primo loco. ne forte honozatioz te sit inuitatus ab illo. ce ueniens is qui te ce illum uocauit. dicat tibi. Da huic locum. Et tunc incipias cum rubore. nouissimu locu tenere. **S**; cum uocatus fueris uade recumbe in nouissimo loco. ut cum uenerit qui te in uitaui dicat tibi. Amice. ascende superius. Tunc erit t' gla coram simul discumbentib; qa omis qui se exaltat humiliabit. Et qui se humiliat. exaltabitur. **Ac.**

Te decet laus. **O**remus. **oz.**

Tua nos dne quesum gra semp et pueniat et seqtur. ac bonis ope rib; iugiter prester esse intentos. Et famulos t. **P. dom. dom. xviii. Mathm.**

In illo temp. Conuenerunt phari sei in unu. et interrogauit ihm un' ex eis legis doctoz. temptans eum.

Magister qd est mandatum mag num in lege. Et **sc. Om. sc. e. beati**

Conuenerunt ut **iohis epi. sc.** multitudine uincerent. que ratione supare no poterant. Aueri tate se esse nudos p fessi sunt. qui multitudine se armauerunt. Dice bant eni apud se. **V**nus loquatur p omnib; et omes loquam p unum. ut siquidem uicerit. omes uidea muu uictores. **S**i aut uictus fuerit. uel solus uideatur confusus. **O** phari sei qui omnia ppter homines cogi

tatis et facitis. pmu quide uenien tes cum uno uincendi estis p unum. Tam quia uno uicto homines non in telligunt omes uos ee uictos. numqd conscientie ure no sentunt se ee con fusas. **L**euis eni est consolatio qui in se ipo confusus est. qd ab aliis ig noratur. **sc. x.**

Magister qd est mandatum magnu in lege. **M**agistrum uocat. cui non uult ee discipuls. **S**im plicissimi introgatoz. et malignissimi insidiatoz de magno mandato int rogat. qui nec minimu obseruat. **H**ue eni debet introgare de maiore iusticia. qui iam minore compleuit. **D**ns aut sic ei respondit. ut interro gationis eius fictam conscientiam. statim pmo responso pcuteret di cens. Diliges dnm dnm tuu in toto corde tuo. id est no sicut tu. qui de uocione ostendis inoe. et fraudem meditaris in corde. **sc. xi.**

Magnu et minimu mandatu dicimus. qntu ad dignitate mandatoz. no qntum ad utilitate. **A**uoquin utilitas omniu mandatoz una e. et omnia man data que unu ee uident mandatu. ita sibi coherent. ut alteru sine al tero ee no possit. utpote si inter roget te aliquis in edificatione do moz que pars est melice. dicis fu

clamentū. S; quē admodū edifica-
tio nō potest ēē nisi fundamentum
fuerit. ita nec fundamentum potest
ēē nisi edificatio fuerit subsequita.
Hec dicitur fundamentū. nisi sit e-
dificatio cui fundamentū dicatur.
Ergo fundamentū est edificatione
digni nō utilius. sicut et caput dig-
nius ē qm̄ membra. Tamen nec men-
bra sine capite. nec caput sine men-

Dobris. *xii. sc.*
igniores sunt sacerdotes q̄
pp̄s. nō tamē utiliores. q̄
nec pp̄s sine sacerdotib; nec sacer-

dores sine pp̄o ēē possunt. Ita et
dignius est hoc mandatū diliges
dñm dñm tuū ex toto corde tuo. q̄
illud. non occides non concupisces.
tamē utilitas una ē. Nam qui dili-
git dñm. ille nō occidit aut concu-
piscit. Qui autē occidit aut concu-
piscit. nō diligit dñm dñm suum.
Ene autē minora mandata. dñs
manifestat dicens. Siquis unū
ex minimis istis mandatis solue-
rit et docuerit sic homines. mini-
mus uocabitur in regno celoz. Di-
liges inquit nō timebis. quia di-
ligere maius ē qm̄ timere. Mino-
ratio enī culture dei habet timorē.
p̄fectio autē dilectionē. dicente
iohanne. P̄fecta autē dilectio. fo-
lias mittit timorē. Donec enī ho-

mo timeret dñm. nō eum diligit. Cū
autē diligere ceperit. non iam eū
tantūm timeret. sed etiam amplius
diligit. Timere enim seruoꝝ ē. di-
ligere filioꝝ. Timere sub necessitate
est. dilectio in libertate. Qui intimo-
re seruit deo. penam quidē euadit.
s; mercede non habet. quia iniuste
facit bonum. p̄pter timorē. Non
uult q̄ dñs ut timeatur ab hominib;
quasi dominus. s; ut diligatur
ut pater. qui adoptionis spiritū
dedit hominibus. *mathm.*

Nullo temp̄. Conuenerunt
pharisei in unum. & interrogauit
ih̄m unus ex eis legis doctoz temp-
tans eum. Magister. quod est
mandatū magnum in lege.
Aut illi ih̄s. Diliges dñm dñm tuū.
ex toto corde tuo. et ex tota anima
tua. et in tota mente tua. Hoc est
maximū et p̄mū mandatū. Se-
cundū autē. simile est huic. Dili-
ges. p̄ximū tuū. sicut te ip̄m. In
hīs duob; mandatis. uniuersa
lex pendet et p̄p̄he. Congregatis
autē phariseis. interrogauit ih̄s
dicens. Quid uobis uidetur de x̄
cui filius est. Dicunt ei. Dauid.
Aut illis. Quom̄ ergo dauid in sp̄u
uocat eum dñm dicens. dixit do-
minus domino meo. sed et ad x̄s
meis. donec ponam inimicos tuo

scabellum pedum tuorum. Si ergo clauit uocat eum dominum. quomodo filius eius est. Et nemo poterat respondere ei uerbum. neque ausus fuit quisquam ex illa die. eum amplius interrogare. **Act. 1.** Te decet laus. **O remus. Col. 3.**

Da quis domine populo tuo diabolica uitare contagia. et te solu dominum pura mente sectari. Et famulos tuos. **P. dom. Dom. xx. Secm. ca.** Nullo tempore. **Ascendens ihc rheum.** in nauiculam. transiit et uenit in ciuitate sua. Et ecce offerebat ei paralyticum iacentem in lecto. **Et Rf.**

Xpm in humanis **Om. 6. Johis** actibus diuina gessisse misteria. et in rebus uisibilibus inuisibilia exercuisse negocia. lectio huius eterna monstrauit. **Ascendens inquit ihc in nauicula.** transiit et uenit in ciuitate sua. **Nonne ipse est qui fugans fluctibus maris profunda nudauit.** ut israheliticus populus in stupentes undas. sicco uestigio uelut concaua montium transiret. **Nonne hic est qui petri pedibus marinos uertices inclinauit.** ut uer liquidum humanis gressibus solidum preberet obsequium. **Et quid est quod ipse sibi maris sic denegat seruitutem.** ut breuissimi lacu transitu sub mercede nautica transiret.

Ascendit inquit in nauicula. et transiit. **Et quid mirum frater.** **Ipse uenit suscipe infirmitates nostras.** ut sua nobis remedia conferret sanitatis. quia medicus qui non fert infirmitates. curare nescit. **Qui non fuerit cum infirmo infirmatus.** infirmo non potest conferre

sanitatem. x. le. **fratres.** ipse si in suis mansisset uirtutibus commune cum hominibus nichil haberet. et nisi impleisset carnis ordine. carnis in nullo esset ociosa susceptio. **Sustinuit ergo has necessitates.** ut homo uetus. humanis necessitatibus probaretur. **Ascendit in nauicula.** **Ipse ecclesie nauem scilicet fluctus semper mitigaturus ascendit.** ut credentes in se ad celestem patriam tranquilla navigatione perducatur. et municipes sue ciuitatis faciat quos humanitatis sue fecit esse consortes. **Non ergo ipse nauis. sed nauis indiget ipso.** quia sine celesti gubernatore nauis ecclesie per mundanum pelagus in tanta et tanta discrimina ad celestem portum non ualet peruenire. **Hec diximus fratres.** quantum attinet ad intelligentiam spiritalem. **xi. le.**

Ascendens ihc in nauicula. transiit et uenit in ciuitate sua. **Creatore rerum orbis dominus postea**

qm se pp̄t nos nra angustauit i car-
ne cepit habere humanā patriā. cepit
iudaice ciuitatis ee cuius. cepit ha-
bere parentes. parentū omnium ip̄e
patens. ut inuideret amor. attraheret
caritas. uinceret affectio. suade-
ret humanitas. quos fugaret dñatio.
metus disperderet. et fecerit ius po-
testatis extores. Venit in ciuitate
suam. et obtulerunt ei paralyticum
iacentē in lecto. Et uidens fidē illoꝝ.
dixit paralytico. Confide fili. dimittunt
tibi peccata tua. Audit ueniā
et tacet paralyticus. nec ullam respon-
dit grām. quia plus corpis quā ani-
me tendebat ad curā. et temporales
et impnas resolutioni corpis sic defle-
bat. ut eternas penas resolutionis
nō defleret. gratiore sibi presentem
uitam iudicans qm futurā. Merito
xp̄c offerentium fidē respicit. et ue-
cordiam sic respicit iacentis. ut fi-
dei aliene suffragio. paralytici ani-
ma ante curaretur qm corpus. **xii.**

Respiciens ih̄c fidē illoꝝ. Ceru-
tis in hoc loco fr̄es dñm nō que-
rere insipientium uoluntates.
n̄ expectare ignorantium fidē. nō in-
firmi stulta desideria perscrutari.
s; ad alterius fidē subuenire. Et re-
uera fr̄es. q̄ndo medicus languen-
tium aut querit. aut respicit uolū-
tates. cum semp̄ contraria deside-

ret et requirat infirmus. Hinc ē
qd nunc ferrum. nunc ignē. nunc
amarā pocula ingerit. et apponet in-
iuris. ut curā sani sentiant qm sen-
tire nō poterant. egrotantes. Et si ho-
mo iniurias despicit. maledicta cō-
tempnit. ut sauciat manus spon-
te uitam conferat et salutem. quan-
tō magis xp̄c medicus bonitate di-
uina morbis saucios peccatoꝝ. et
fr̄nesi criminū laborantes. ad salu-
tem etiam inuitos attrahit et no-
lentes. Osi uelim fr̄es. osi uelimus
mentis nr̄e omnē paralytici p̄uide-
re. et animā nr̄am uirtutib; destitu-
tam iacere in uicioꝝ stratis. cerne-
remus. luceret nobis quē admodū
xp̄c nr̄as cottidie despicit uolunta-
tes. et ad salutaria nos remedia p̄-
hibet. et purget iniustos. Fili inquit.
remittunt tibi peccata tua. Hec dices
dñm se uolebat intelligi. qui p̄ homi-
nem oculis adhuc iacebat humanis.
In illo tempore. Ascendens **S. Matthe**
ih̄c in nauicula. transiit et uenit
in ciuitatem suā. Et ecce
offerebant ei paralyticum. iacentē
in lecto. Et uidens ih̄c fidem illoꝝ.
dixit paralytico. Confide fili. remit-
tuntur tibi peccata tua. Et ecce quida-
de scribis. dixerunt intra se. Hic
blasphematur. Et cum uidisset ih̄c
cogitationes eoz. dixit. Ut quid

cogitatis mala in cordibus uestris: Quod est facilius dicere. dimittunt tibi peccata an dicere surge et ambula: Ut sciatis autem quoniam filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata: tunc ait paralitico. Surge tolle lectum tuum: et uade in domum tuam. Et surrexit: et abiit in domum suam. Videntes autem turbę timuerunt: et glorificauerunt dominum: qui dedit potestatem talem hominibus. **Am. Te decet laus. Oremus.**

Conecta.
Dirigat corda nostra domine que sumus tue miserationis operatio. quia tibi sine te placere non possumus. **Et fratres. P. domini. Domini. xxi. Julio r. Dicebat scilicet. Mathem.**

Ihesus turbis parabolam hanc. Simile factum est regnum celorum homini regi: qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos uocare inuitatos ad nuptias: et nolabant uenire. Et

Gregoriū pp. **Beati. Omne scilicet. e. B. Gregoriū pp.** extum lectionis euuangelice fratres karissimi uolo si possum sub breuitate transcurrere: ut in fine eius ualeam ad loquendum largius uacare. Sed querendum prius est. an hec apud matheum ipsa sit lectio: que apud lucam sub appellatione cene describitur. Et quidem sunt non nulla que sibi dissona esse uideantur: quia hic prandium

illuc cena memoratur. Hic qui ad nuptias non dignis uestibus intrauit repulsus est: illic nullus qui intrasse dicitur: repulsus esse prohibetur. Quare recte colligitur: quod et hic prandium presens ecclesia: et illic per cenam eternam et ultimum conuiuium designatur: quia et hanc non nulli exituri intant: et ad illud quisquis semel intrauerit ulterius non exibit.

At si quis forte contendat hanc eandem esse lectionem: ego melius puto salua fide alieno intellectu cedere: quam contentioni: deseruire: quod et intelligi congrue forsitan potest: quia de preterito eo qui cum nuptiali ueste non uenerat quod lucas tacuit: matheus expressit. Ad uero prandium cena per hunc prandium dicitur: nequam uel hoc nostre intelligentie obsistat: quia cum ad horam nonam apud antiquos cotidie prandium fieret: ipsum quoque prandium cena uocabatur.

Sepe fratres iam dixisse x. scilicet. me memini: quod plerumque in hoc sancto euuangelio regnum celorum presens ecclesia nominatur. Congregatio quippe iustorum: regnum celorum dicitur. Quia enim per prophetam dominus dicit: celum in sedes est: et salomon ait: anima iusti sedes est sapientie: paulus etiam dicit: christi diuinitatem et dei sapientiam: liquido

colligere debent. quia si d's sapien-
tia, anima aut uisti sedes sapienti-
e. dum celum dicit sedes d'i. celum
ergo est anima iusti. Hinc p psalmis-
tam de sanctis p'dicatorib; dicit. Ce-
lu enarrant glam d'i. Regnum celoz
uero est ecclia iustoz. quia dum eoz
corda interia nil ambiunt. p hoc
qd ad supna suspirant. iam in eis
dominus quasi in celestib; regnat.
Dicatur g. Simile factum e regnu
celoz homini regi. qui fecit nupti-
as filio suo. Jam intelligit caritas
uia. quis est rex regis filii pater.
Iste nimirum cui psalmista ait. Es
iudicium tuu regi da. et iusticia
tua filio regis. Qui fecit nuptias fi-
lio suo. Tunc enim d's pater deo fi-
lio nuptias fecit. quando hunc in
uteru uirginis marie humane na-
ture conuinxit. qndo d'm ante secla
fieri homine uoluit. in fine seclorum.

S quia ex duab; psonis fieri solet
ista conuinctio. absit hoc ab intellec-
tib; nr's. ut psona dei et hominis
redemptoris nr'i ihu xpi. ex duab;
psonis credam' unitam. Ex duabus
quippe atq; induab; hunc naturis
existere dicim'. s; ex duab; psonis
cōpositū credere ut nefas uitam. *re*

A pertius igitur atq; securius *xii*
dici potest. quia in hoc pater
regi filio nuptias fecit. quo ei p'i

carnationis mysteriu scām eccliam
sociavit. Uterus aut genitricis uir-
ginis. hui sponsi thalamus fuit.
Unde et psalmista dicit. In sole posu-
it tabernaculum suum. et ipe tam-
qm sponsus pcedens de thalamo suo.
Tamqm sponsus quippe de thalamo
suo pcessit. qui ad conuincenda sibi
eccliam incarnatus d's de incorrup-
to utero uirginis exiuit. Misit er-
go seruos suos. ut ad istas nuptias
amicos inuitarent. Misit semel.
misit iterum. quia incarnationis
dominice p'dicatores et prius pro-
phetas. et postmodum ap'los fecit.
His itaq; seruos ad inuitandum
misit. quia incarnatione unige-
niti et p' ap'has dixit futuram. et p'
ap'los nuntiavit factam. **S**; quia
hu qui prius inuitati sunt ad
nuptiaz conuuium uenire nolue-
runt. in secla inuitatione ia dicit.
Ecce prandiu meū parauit. tauri
mei et altalia occisa sunt. et omnia
parata. Quid intauris uel altilib;
fres kmj. nisi noui ac ueteris tes-
tamenti patres accipimus. Quia
enim uulgo loq' etiā ipa me neces-
se est uerba euuangelice lectionis
explanare. Altalia enim. saginata
dicimus. Ab eo enim quod est ale-
re. altalia. quasi altalia uocamus.

Duodecima lectio.

Cum in lege scriptum sit dili-
 ges amicum tuum. et odio ha-
 bebis inimicum tuum. accep-
 ta tunc iustis licentia fuerat. ut di-
 suosque aduersarios quanta possent uir-
 tute compmerent. eosque iure gladii
 ferrent. **Q**uod in nouo pculdubio
 testamento compescitur. cum per
 semetipam ueritas pdicat dicens.
Dilige te inimicos uos. benefaci-
 te his qui oderunt uos. Quid ergo
 p tauris. nisi patres testamenti ue-
 teris significant. Nam du exper-
 missione legis acceperant qmuis ad-
 uersarios suos oculi purbatione p-
 cuterent. ut ita dicam quid aliud
 qm tauri erant qui inimicos suos
 uirtutis corpore coenu feriebant.
Quid uero p altitia. nisi patres tes-
 tamenti noui figurant. Qui dum
 gram pinguedinis interne percipiunt.
 a terrenis desideriis inuidentes.
 ad sublimia contemplationis sue
 penna subleuantur. In imo quippe
 cogitatione ponere. quid est aliud
 qua quetia ariditas mentis. Qui
 aut intellectu celestium ia p sca de-
 sideria de supnis delectationib; inty-
 me cibo pascunt. quasi largiori ali-
 mento pinguescunt. **H**ac enim pin-
 guedine saginari psalmista concu-
 piuerat. qui dicebat. Sicut adipe et
 pinguedine repleatur anima mea.

Nullo tempore. Dicebat **Mattheum.**
 ihc turbis pabolam hanc. Simile
 factum e regnum celoz homini re-
 gi. qui fecit nuptias filio suo. Et mi-
 sit seruos suos uocare inuitatos ad
 nuptias. et nolebant uenire. Iteru
 misit alios seruos dicens. Dicite in-
 uuitatis. Ecce prandium meum para-
 ui. tauri mei et altitia occisa. et om-
 nia parata. uenite ad nuptias. Iu-
 aut neglexerunt. Et abierunt alii.
 in uillam suam. alius uero ad ne-
 gotiatione sua. **R**eliqui uero tenu-
 erunt seruos eius. et contumelia
 affectos occiderunt. **R**ex aut cum
 audisset. uatus est. Et missis exer-
 citib; suis pdidit homicidas illos.
 et ciuitates illoz succendit. **T**unc
 ait seruis suis. Nuptie quide para-
 te sunt. s; qui inuitati erant. non
 fuerunt digni. **I**te ergo ad exitus
 uias. et quoscumq; inueneritis uo-
 care ad nuptias. **E**t egressi serui ei
 in uias. congregauerunt omnes
 quos inuenerunt bonos et malos.
 et implete sunt nuptie discumben-
 tyum. **I**ntiuit aut rex ut uideret
 discumbentes. et uidit ibi homine
 no uestitum ueste nuptiali. et ait
 illi. **A**mice. quomodo huc intiasti.
 non habens uestem nuptialem.
At ille obmutuit. **T**unc dixit rex
 ministris. **L**igatis pedib; ei et

manib; mittite eum in tenebras
exteriores. Ibi erit fletus: et stridor
dentium. Multi autem sunt uocati:
pauci uero electi. **Am. Te**

O decet laus. **O** remus. **O** m̄p̄e
et misericors d̄s uniuersa
nobis aduersantia p̄pitiatus ex
clude: ut mente et corpe pariter
expediti: que tua sunt liberis me-

Intibus exequamur. **Et** f̄am̄t̄ p̄ d̄m̄.
Hilo temp̄r. **Er**at **Dom̄. xx. ii. S.**
quidam r̄gulus cuius **Johannem.**
filius in s̄m̄abatui capharnaū.

Hic cum audisset quia ih̄c adue-
nisset a iudea in galileam: abiit
ad eum et rogabat eum ut descen-
deret et sanaret filium eius. **Incipi-**
ebat enim moei. Et R. Om̄. R. ei?

Lectio sancti **Beati Gregorii** sp̄.
euuangelii quam modo fr̄es
audistis: expositione n̄o indiget.

Sed ne hanc tacite pr̄terisse ui-
deamus: exhortando potius quā
exponendo in ea aliquid loquam̄.

Hoc autem uobis solummodo de ex-
positione uideo esse requirēdū:
cui is qui ad salutem petendam
uenerat audiuit. **N**isi signa et p̄-
digia uideritis: non creditis. **Q**ui
enim salutem querebat filio: p̄-
culdubio credebat. **N**eq; enī ab eo
quereret salutem: quem non cre-
deret saluatorem. **Q**uare ergo di-

ciui: nisi signa et p̄digia uideri-
tis non creditis. qui ante credidit
quam signum uideret. **S**ed me-
mentote quid petiit: et aperte cog-
nosceatis quia infide dubitauit. **P**o-
poscit namq; ut descenderet: et sa-
naret filium eius. **. R. R.**

Corporealem presentiam d̄ni
r̄gulus querebat: qui per
sp̄m̄ nusquam de erat. **Q**ui
nus itaq; in illum credidit: que
non putauit posse salutem dare
nisi presens esset et corpore. **S**i enī
perfecte credidisset: p̄culdubio
sciret quia non esset locus: ubi n̄
eēt d̄s. **E**x magna ergo parte dis-
fusus est: quia honorem non de-
dit maiestati: sed presentie corpo-
rali. **S**alutem itaq; filio petiit: ce-
ramen in fide dubitauit: quia eū
ad que uenerat: et potentem adcu-
randum credidit: et tamen mo-
rienti filio esse absentem putauit.
Sed d̄ns qui rogatur ut uadat: q̄a
non desit ubi inuitatur indicat.
Solo uisū salutem reddidit: qui uo-
luntate omnia creauit. **Q**uia in h̄
hoc est nobis sollicit̄er intuendū:
quod sicut euuangelista alio tes-
tante didicimus: centurio uenit
ad dominum dicens. **D**omine pu-
er meus iacet paralyticus in do-
mo: et male torquetur. **C**ui a ih̄u

ptinus respondetur. Ego ueniam
et curabo eum. *xv. le.*

Quid est quod regulus rogat.
ut ad eius filium ihs ueni-
at. et tamen ihs corporaliter recusat.
ad seruum uero centurionis non
in uiratur. et tamen corporaliter se
ihs pollicetur. Reguli filio p corpo-
ralem presentiam dedignatur ad-
esse. centurionis seruo non dedig-
natur occurrere. Quid est hoc ni-
si quod supbia nra retunditur.
qui in hominibus non naturam
qua ad ymaginem dei facti sunt.
sed honores et diuitias uenerant.

Cumq; pensamus que cura eos sunt.
perfecto interiora minime puidem.

Dum ea consideramus. que incorpo-
ribus despecta sunt. negligimus
pensare quod sunt. Redemptor ue-
ro nri ut ostenderet quia que alta
sunt hominib; sanctis despicenda
sunt. et que despecta sunt homini-
bus sanctis despicenda no sunt.

Ad filium reguli ihs noluit. ad ser-
uum centurionis ihs paratus fuit.

Crepata est supbia nra. *xv. le.*
que nescit pensare homines. ppter
hominib;. Sola ut diximus que cir-
cumstant hominibus. pensar. na-
turam non aspiciunt. honorem di in
hominib; non agnoscit. Ecce ihs no
uult filius dei ad filium reguli. et

tamen paratus est uenire ad salute
serui. Certe si nos cuiuspiam seruius
rogaret ut ad eum ihs deberemus.
ptinus nobis nra supbia in cogitati-
one tacita responderet dicens. Non
eas. quia temetipm degeneras. ho-
nor tuus despicitur. locus uilescit.
Ecce de celo uenit. qui seruo occur-
rere in terra non despicit. et tamen
humiliari in terra contempnimus.
qui de terra sumus. Quid uero apd
dm uultus. quid esse despectius po-
test. qua seruare honorem apud
hominib;. et interij testis oculos
non timere. Unde et in sacro euia-
gelio ad phariseos ipse dñs dicit.

Vos estis qui iustificatis uos coram
hominib;. dñs aut nouit creda uel-
tia. quia quod hominib; altum e.

abominabile est apud dm. *Sed*

In illo temp. *Et* iat *Johannem.*
quida regulus. cui filius infirma-
batur capharnaum. Sic cum au-
disset quia ihs adueniret a iudea.

ingalileam. abiit ad eum. et roga-
bat eum. ut descenderet. et sana-
ret filium eius. Incipiebat enim
mori. Dixit ergo ihs ad eu. *m.* Ni-
si signa et pdigia uideritis. non
creditis. Dicit ad eum regulus. Do-
mine. descende prius qm moriat
filius meus. Dicit ei ihs. Hade. fi-
lius tuus uiuit. Credidit homo

sermoni quē dixit ei ih̄c. et ibat.
Jam autē eō descendente. serui occu-
rerunt ei. et nuntiauerūt dicentes
quia filius ei uiuere. Interrogabat
ergo horam ab eis. in qua melius ha-
buerat. Et dixerunt ei. quia heri
hora septima reliquit eum febris.
Cognouit ḡ pater quia illa hora erat.
in qua dixit ei ih̄c. filius tuus ui-
uit. et credidit ipse. et domus ei
tota. **Amez. Te decet.**
Argue q̄s domine fidelibus
tuis indulgentiam placatus et pa-
cem. ut pariter ab omnib; munden-
tur offensis. et secūta tibi mente de-
seruiant. Et fact. **P. dom. Dom. xviii.**
Hilo temp. dixit ih̄c. **S. Mathm.**
disc. suis. **S. Imue ē regnū celoz.**
homini regi. qui uoluit rationem
ponere cum seruis suis. Et **R. O. R. e.**
Amuliare ē syris **S. Jheron. plin.**
et maxime palestinis ad
omne sermonē suum parabolas iun-
gere. ut quod p̄ simplex p̄ceptum
teneri ab auditorib; nō potest. p̄ si-
militudine teneat. Precipit itaq;
pet. sub compatione regis et do-
mini. et serui. qui debitorum decem
milium talentoz a dño rogans ueniā
impetuerat. ut ip̄e quoq; dimittat
conseruis suis minora peccantib;
Si enī ille rex et dñs seruo debitori.
decem milia talentoz. tam facile di-

misit. q̄ntō magis serui conseruis
suis debent minora dimittere. Quod
ut manifestius fiat. dicam̄ sub ex-
emplo. Si quis n̄m̄ cōmiserit adulte-
rium. homicidium. sacrilegiū. ma-
iora crimina. decē milia talentoz ro-
gantib; dimittunt. si et ip̄i dimit-
tant minora peccantib;. Si autē ob
factam cōtumeliā sumus implaca-
biles. et p̄t̄ amariū uerbum per-
petes habeamus discordias. nō ne
nos uidemur recte redigendi in
carcerem. et sub exemplo operis
hoc agere. ut maiorū nobis delicto-
rum uenia nō relaxetur. **.f.**

Oblatus est ei unus. qui de-
bebat decē milia talenta. Scio
quosdam istum qui debebat
decem milia talentoz diaboluū int̄-
pretari. cui uxore et filios uenun-
datos p̄seuerante illo in malitia. i-
sipientiam. et malas cogitationes
intelligi uolūt. Sicut enī iusti iux-
ta dicitur sapientia. sic et iuxta in ius-
ti et peccatores appellari stulticiam.
S; quom̄ ei dimittat dñs decem mi-
lia talenta. et ille nobis conseruis
suis centū denarios nō dimiserit.
nec ecclesiastice int̄pretationis est.
nec ap̄rudentib; uitis recipiende.
Sic et pater meus celestis **xv.**
faciet uobis. si non remise-
ritis unūquisq; fr̄i suo de-

cordib; ur̄is. s̄emidolosa senten-
 tia. si iuxta mentē nr̄am senten-
 tia dī flectitur atq; mutatur. Si par-
 ua s̄ib; nō dimittim? magna no-
 bis adeo non dimittent. Et quia po-
 test unūquisq; dicere nichil habeo
 contra illum ipse nouit. "habet iu-
 dicem dīm. non in curē est quid ue-
 lit agere. ego ignoui ei." confirmat
 sententiam suam. et omnē simula-
 tionē fide pacis euerit dicens. Si
 non remiseritis unūquisq; frat̄
 suo de cordibus ur̄is. **xv. ic.**

Accesserunt ad ih̄m pharisei
 temptantes eum et dicentē.
 Si licet homini dimittere
 uxorem suā quacumq; de causa.
 De galilea uenerat ad iudeam. id
 cūto phariseorū. scribarūq; fictio
 interrogat eum utrum liceat homi-
 ni dimittere uxorem suam quali-
 ber causa. ut quasi cœnuto eum
 teneat sullogismo. et quodcumq;
 responderit captioni pateat. Si dir-
 erit dimitte dam eē uxore quali-
 ber ex causa. et ducendas alias. pu-
 dicitie predicatōe sibi uidebitur
 docere contraria. Si autē responde-
 rit non omnē ob causam debere di-
 mitti. q̄si sacrilegū reus tenebit.
 et aduersum doctrinam moȳsi. ac p̄
 moȳsen dī facere. Igitur dñs sic
 responsionē temp̄at. ut decipulam

inseat. scripturaz. sc̄az. edūcens
 testimoniū. et naturalē legem. pri-
 māq; dī sententiā sc̄de opponens. que
 nō uoluntate dī. s̄ peccantiū neces-
 sitate concessa est. Non legistis inq̄
 quia qui fecit ab initio masculum
 et femina. fecit eos. Hoc in exordio
 geneseos scriptum est. Dicendo autē mā-
 culum et feminam. ostendit sc̄la-
 uitanda coniugia. Non enī ait mas-
 culum et feminas qd̄ ex ip̄oz repu-
 dio querēbatur. s̄ masculum et
 femina. ut unū coniugis consor-
 tia neceſerentur.

S. matheum.
 In illo temp̄. dix̄ ih̄c disc̄. suis.
Simile est regnū celoz. homi-
 ni regi. qui uoluit rationē pone-
 cum seruis suis. Et cum cepisset
 rationē ponere. oblatuſ est ei unū.
 qui debebat decem milia talenta.
 Cum autē nō haberet unde rectle-
 ret. iussit eum dñs uenundari.
 et uxore eius. et filios. et omnia q̄
 habebat et rectli. Percidens autem
 seruis ille. rogabat eum dicens.
 Pacientiam habe in mē. et omnia
 rectlam tibi. Misertus autē dñs ser-
 ui illius. dimisit eum. et debitū di-
 misit ei. Egressus autē seruis ille.
 inuenit unum. de conseruis suis.
 qui debebat ei centum denarios. Et
 tenens. suffocabat eum dicens. Red-
 de qd̄ debes. Et percidens conseruis

ei: rogabat eum dicens. Patientiam habe in me: et omnia recta tibi. Ille autem noluit: sed abiit et misit eum in carcerem donec rediret uniuersum debitum. Videntes autem conserui eius que fiebant: contristati sunt ualde. Et uenerunt: et narrauerunt domino suo omnia que facta fuerant.

Tunc uocauit illum dominus suus: et ait illi. Serue nequam: omne debitum dimisi tibi: quomodo rogasti me. Nonne ergo oportuit et te misereri conserui tui sicut et ego tui miseris sum? Et iratus dominus eius tradidit eum rectoribus: quo ad usque rediret uniuersum debitum. Sic et pater meus celestis faciet uobis: si non remiseritis unusquisque fratri suo: de cordibus uestris. **Am.**

Fredecer laus. **O**remus: orationem tuam quam dominus continua pietate custodi: ut acunctis aduersitatibus te pregente sit libera: et in bonis actibus tuo nomini sit deuota. **Et fratres r. Dominum. Domini. xxiiii. S.** Nullo tempore. **A**bentes **Mattheum.** pharisei: consilium inierunt ut caperent ihesum in sermone. **Et R. O. r.**

Nuper sub **c. 8. Hieronimus. p.** Cesaris augusti iudea subiecta romanis. quando in toto orbe est celebrata descriptio. stipendiaria facta fuerat: et erat in populo magna seditio: dicentibus aliis persecutante

et quere qua romani per omnibus militarent debere tributa persolui. phariseis uero qui sibi applaudebant iusticiam contra iudicibus: non debere ipsi deum qui decimas solueret. et per mutua daret. et cetera que in lege scripta sunt. humanis legibus subiacere. Cesar augustus herodem filium antipatri alienigenam et preselutum regem iudeis constituerat: qui tributus preser. et romano pareret imperio.

Contum ergo pharisei. discipulos suos cum herodianis idest militibus herodis: seu quos illudentes pharisei qui a romanis tributa soluebant herodianos uocabant: et non diuino cultu delectos. Quicquam latinorum ridicule herodianos putant qui herodem christum esse crederent: quod nusquam omnino legimus. Magister scimus quia uerax es. et uiam dei in ueritate doces: et non est tibi cura de aliquo. Non enim respicias personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi uidetur. Licet census dari cesari an non? Blanda et fraudulenta interrogatio illuc puocat respondente. ut magis deum quam cesarem timeat. et dicat non debere tributa solui ut statim audientes herodianam seditionis contra romanos principem teneant. **Re**

Cognita autem ihesu nequicia phariseorum: ait. Quid me temptatis hypocrite? Prima uir

tus ē respondētis interrogantium
 mentē cognoscere. et nō discipulos. s;
 temptatores uocare. Hypocrita ergo
 appellatur. qui aliud est. et aliud si-
 mulat. id est aliud agit ope. aliud
 p̄tendit uoce. Ostendite michi num-
 misma census. At illi optulerunt ei
 • denariū. Sapiētia semp̄ sapient
 agit. ut suis potissimū temptato-
 res sermonib; confitentur.
 Ostendite m̄ inquit denariū. Hoc ē
 genus nummi. qd̄ p̄ decem nūmis
 imputabatur. et habebat ymaginē
 cesaris. Et ait illis. Cui ē ymago
 hec et sup̄scriptio. Qui putant int̄-
 rogationē saluatoris ignorantiam
 ēē. et non dispensationē. discant ex
 p̄senti loco qd̄ utiq; potuerit scire
 ih̄c. cui ymago ēēt in nummo. s;
 interrogat ut ad sermonē eoz̄ compe-
 tentē respondeat. Dicunt ei. Cesa-
 ris. Tunc ait illis. Reddite q̄ que
 sunt cesaris cesari. et que sunt di-
 deo. Cesarem nō putam̄ augustum
 s; tyberii significari p̄uignū eius.
 qui in loco successerat iulio. sub
 quo et passus ē dñs. Omnes autē re-
 ges romanū a p̄mo gaio cesare qui
 impium arripuerat. cesares appel-
 lati sunt. P̄ter qd̄ ait reddite que
 sunt cesaris cesari. id est nūmum
 tributū. et pecuniā. et que sunt di-
 deo. decimas p̄mitias. et oblationes.

ac uictimas sentiam. quom̄ et ipse
 reddit tributa. p̄ se et petro. et deo
 reddat que di sunt. patris faciens uo-
 luntatē. Et audientes mirati sūt. Q̄
 credere debuerant ad tantā sapiētiā.
 mirati sunt qd̄ calliditas eoz̄ insidi-
 andi n̄ inuenisset locum. Et relicto eo
 abierunt. infidelitatem parit̄ cū mi-
 raculo reportantes. *De. 16.*
Illa die accesserunt ad ih̄m saducei.
 qui dicunt resurrectionē n̄ ēē. Que-
 rant hereses in iudeis. una phari-
 seoz̄. et altera saduceoz̄. Pharisei t̄
 ditionū et obseruationū quas illi de-
 utrosq; uocant iusticiā p̄ferēbant.
 unde et diuisi uocabant̄ a p̄plo. Sa-
 ducei autē qui interpretant̄ iusti. et
 ip̄i uendicabant sibi qd̄ nō erant.
 priorib; et corp̄is et anime resurrexi-
 onē credentib; et confitentib; et an-
 gelos et sp̄m. sequentes iuxta acta
 ap̄toz̄ omnia denegabant. Ite sunt
 due domus. de quib; ysaias mani-
 festus docet qd̄ offensurē sint in la-
 pide scandali. Et interrogauerunt
 eum dicentes. Magister moyses
 dixit. si q̄s mortuus fuerit. nō habēs
 fr̄t̄m. ut ducat fr̄t̄er̄ illi uxorem ei.
 et suscitēt semen fr̄t̄ri suo. Erant
 autē apud nos septem fr̄t̄es. Et p̄-
 mus uxore ducta defunctus ē. et
 reliq;. Qui resurrectionē corp̄oz̄ non
 credebant. et animas putabāt inte-

Tu autem
 Lecti. 9. 12.

rite cum corporib⁹. recte istimodi
fingunt fabulam. que deluamti
arguat eos qui resurrectione asse
runt mortuoz. Potest au fieri. ut
uerē ingente eoz aliquādo hoc acci
derit. In resurrectione g̃ cui⁹ erit de
septe uxor. Om̃s enī habuerunt
eā. Cui⁹ p̃tudinē fabule opponit.
ut resurrectionis denegent uerita
tem. Respondens ih̃c. ait illis. Cria
tis nescientes scripturas neq; uir
tutem dī. **P**terea errant. quia sc̃p
turas nesciunt. Et qui scripturas ig
norant. consequenter nesciunt uir
tutem dī. hoc ē xp̃m qui est dei uir
tus et dei sapientia. **xi. re.**

In resurrectione neq; nubent neq;
nubentur. Latina consuetudo greco
ỹdiomati nō respondet. Nubere
enī. p̃pe dicuntur mulieres. et uiri
uxores ducē. s; nos simpliciter dic
tum intelligam⁹. qd nubere de uiris.
et nubi de uxorib; sc̃ptum sit. Sic
in resurrectione n̄ nubent neq; nu
bentur. Resurgent g̃ corpa. que pos
sunt nubere et nubi. Nemo q̃ppe
dicit de lapide et arborē et rebus
que n̄ habent membra genitalia.
qd n̄ nubant neq; nubant. s; de
hīs qui cum possunt nubere. tam
alia ratione nō nubunt. Qd autē
inferitur. s; sunt sicut angli dī in
celo. spiritualis rēp̃mittit conuer

satio. De resurrectione autē mortu
oz nō legistis qd dictum ē adeo di
cente uobis. ego sum d̃s abraham.
d̃s ysaac. et d̃s iacob. Non ē d̃s mor
tuoz. s; uiuentiū. Ad comprobanda
resurrectionis ueritatē. multo aliis
manifestiorib; exemplis uti potuit.
ex quib; ē illud. et suscitabunt
mortui. et resurgent qui in sepul
chris sunt. Et in alio loco.

Multi dormientiū de t̃re puluere
consurgent. alii in uita. alii in obp
t̃riū et confusione eterna. **Querit**
itaq; qd sibi uoluerit d̃s hoc p̃b
ferre testimoniū qd uidet̃ ambigu
um. ut nō satis ad resurrectionis
p̃tinet ueritatē. ego sum d̃s abra
ham. et d̃s ysaac. et d̃s iacob. et
quasi hoc plato p̃bauerit qd uole
bant. statim intulerit. nō est d̃s
mortuoz. s; uiuentiū. Cui⁹ rei tur
be quoq; et circūstantes m̃p̃steriū
cognoscentes. ammutati sunt ī doc
trina responsionis. **S**up̃ dixim⁹ sa
duceos. nec anglin. nec sp̃m. nec re
surrectionē corpoz. confitentes.
animaz quoq; interitū p̃dicasse.
Hū q̃nq; tantū libros moysi recipie
bant. p̃phaz uaticinia respicientes.
Stultū g̃ erat inde p̃ferre testimo
niū. cui⁹ auctoritatē nō sequebant.
Porro ad eternitatē p̃banda de moy
se ponit exemplū. ego sum d̃s abra

ham. et d's ysaac. et d's iacob: Ita
tuncq; inferre. nō est d's mortuoz
s; iuentū. ut cū pbauerit anima
pmanere post mortem. neq; enī pote
rat fieri ut eoz eēt d's qui neq; qm
subsisterent. consequenter intro
duceret. et corpoy resur'ectio. que
cū animab; bona malaue gesserit.

Hunc locum pleni in extrema par
te pme eplē ad corinthios paulus
apls exequitur. *Secd' orathm.*

Nullo temp: **A**beuntes pharisei.
consilium inierunt. ut capent
ihm in sermone. Et mittit ei disci
pulos suos cum herodianis. dicen
tes. Magister. scimus qā uerax es.
et uia dī in ueritate doces. et nō ē
tibi cura de aliquo. Non enī respi
cis psonā hominū. Dic g' nobis. Qd
tibi uidetur. Licet censum dari ce
sari an non. Cognita autē ihc ne
quicia eoz. ait. Quid me tempta
tis hypocrite. Ostendite m' nūmis
ma census. At illi optulerūt ei de
nariū. Et ait illis ihc. Cui ē ymāgo
hec et superscriptio. Dicunt ei. Cesa
ris. Tunc ait illis. Recte g' que
sunt cesaris cesari. et que sunt di

deo. *Acō. Te decet laus. Colla.*

Ds refugium nrm et uirtus.
adesto pūs ecclie tue precib;
auctoe ipē pietatis. et pīa. ut qd
fideliter petim'. efficacit' conse

Iquamur. Et fa *P dom. Dom. xxv.*
Nullo temp: **C**um S. Johanne.
subleuasset oculos ihc et uidisset
quia multitudo maxima uenit ad
eum. dicit ad philippū. **V**nde emē
mīs panes ut manducent hū. **H**ec
autē dicebat temptans eū. ipē enī
sciebat quid eēt factur'us. *Et R. O.*

Miracula que *S. Augustini e.*
fecit dñs nr ihc xpc. sunt. *ix.*
quidē diuina opa. et ad intelligendū
dñm de inuisibilib; admonent hu
manā mentē. Quia enī ille nō est
talis substantia que uideri oculis
possit. et miracula ei quib; totū mū
dum regit. uniusamq; creaturā
āministrat. assiduitate uisuerūt.
ita ut penē nemo dignet' adrende
re opa dī mirā et stupenda in quo
libet seminis grano. scdm ipām
suā misericordiam seruauit sibi quedā
que faceret oportuno tempore. p'et
usitātū cursum ordinēq; nature.
nō ut maiora s; insolita uidendo
stupērent. quib; cotidiana uirtu
erant. **M**aius enī mirāclm ē gub
natio totius mundi. qm saluatio
quinq; milū hominū. de quinq; pa
nib;. et tamē hec nemo miratur. **J**ud'
mirant' homines. nō qā maius est.

Q s; quia rarum est. *x. sc.*
vī pascit unū sū mundū.
nisi ille qui de paucis grā

nis segetes creat: fecit g̃ quom̃ d̃s.
Vnde enī multiplicat de paucis gr̃a
nis segetes: inde in manib; suis
multiplicauit q̃nq; panes. Potes
tas erat in manib; xp̃i: panes aut̃
illi q̃nq; q̃si semina erant: nō quide
terre mandata: s; ab eo qui etiam
fecit multiplicata. Hoc ergo admo
tum ē sensib; quo erigeretur mēs:
et exhibitum oculis ubi exerceatur
intellectus: ut inuisibilem d̃m p̃
uisibilia opa mirarem̃: et erecti
ad fidē et purgati p̃ fidē: etiā ip̃m
inuisibiliter uiderē cupemus.
quē de reb; uisibilib; inuisibilem
noscerem̃. Hec tamen sufficit hec
intueri in miraculis xp̃i: Inter rō
gemus ip̃a miracula: quid nobis
loquantur de xp̃o. Habent enī si in
telligant̃ linguā suā. Nam quia
ip̃e xp̃e uerbum d̃i est: etiam fac
tum uerbi: uerbum nobis est. **xv.**

Miraculum qd̃ fecit d̃s sicut
audiuim̃ qm̃ magnū sit:
queram̃ etiam qm̃ p̃fundū
sit. Non tantū ei superficie delectem̃:
s; etiā altitudine p̃scrutem̃. Habet
enim aliquid intus: hoc qd̃ mira
mur foris. Vidim̃: expectauimus.
magnū quiddā: p̃clarū qd̃
clam: et omnino diuinū quod
fieri nisi a deo possit: laudauim̃
de facto factorem. Sed quē admo

dum si litteras pulchras alicubi
spicerem̃? non nobis sufficeret lau
dare scriptoris articulu: quō eas
quales decorasq; fecit: nisi eam le
gerem̃ quid nobis p̃ illas indicauit
rit: ita factum hoc qui tantū inspi
cit delectatur pulchritudine facti:
ut ammuaretur artificem. Qui aut̃
intelligit quasi legit. **xv. Re.**

Aliet̃ uidentur picturā: aliter
uidentur litteras. Picturam
enī cum uideris: hoc est to
tum uidisse laudasse. Litteras cū
uideris nō hoc est totum: quō cō
moneris et legerē. Et enim dicis
cum uideris litteras: si forte nō
eas nosti legerē. Quid putamus
ēē quod hic scriptum est: Inter rō
gas quid sit: cum iam uideas ali
quid. Aliud tibi demonstratum
est: a quo queris agnoscere: qd̃ u
disti. Quos ille oculos habet: alios
tu. Nonne similiter ap̃icos uidentis.
S; non similiter signa cognoscitis.
Tu ergo uides et laudas: ille uidet
et laudat: legit et intelligit. Quia
uidimus: quia laudauimus: lega
mus et intelligamus. D̃s in mon
te. Multo magis intelligam̃: quia
d̃s in monte: uerbum est in alto.
Vnde non q̃si humiliter iacet: qd̃
in monte ē factum: nec t̃nseunter
p̃tereundum est: s; suscipiendū.

Tu autem

Turbas uidit. esurientes agnouit. misericorditer pauit. non solum p bonitate. s; etiam p potestate. Quid enim sola pdesset bonitas. ubi non erat panis unde turba esuriens paceretur. Nisi bonitati adesset potestas. ieiuna illa turba et esuriens remaneret. Deniq; et discipuli qui erant cum domino infame et ipi turbas uolebant pascere. ut non remanerent inanes. s; unde pacerent non habebant. Interrogauit dñs unde emerentur panes ad turbas pascendas. et ait scriptura. Hoc aut dicebat temptans eum. discipulum scilicet philippum quem interrogauerat. ipse enim sciebat. quid esset facturus. **S. Iohanne.** In illo temp. Cum subleuasset oculos ihs. et uidisset quia multitudo maxima uenit ad eum. dicit ad philippum. Unde enim uis panes ut manducant hui. Hoc aut dicebat. temptans eum. ipse enim sciebat quid esset facturus. Respondit ei philippus. Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis. ut unus quisq; modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis eius. andreas frater symonis petri. Et puer unus hic. qui habet quinque panes ordeaceos et duos pisces. Sed hec quid sunt inter tantos. Dixit

ergo ihs. Facite homines discumbere. Erat aut fenym multum in loco. Discubuerunt ergo uiri. numero quasi quinque milia. Accepit ergo ihs panes. et cum gratias egisset distribuit discumbentibus. Similiter et ex piscibus. quantum uolebant. Ut autem impleti sunt. dixit discipulis suis. Colligite que superauerunt fragmenta. ne pereant. Colligerunt ergo. et impleuerunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus ordeaceis que super fuerant his qui manducauerant. Illi ergo homines cum uidissent quod fecerat signum. dicebant. Quia hic est uere propheta. qui uenturus est in mundum.

Amez. **T**edecet laus. **O**remus. **C**ollecta.

Exulta domine quesumus tuorum fidelium uoluntates. ut diuini operis fructum appensius exequentes. pietatis tue remedia maiora percipiant. Et factus r. P. dom.